ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ

САПАҒА ИНВЕСТИЦИЯ САЛУ АРҚЫЛЫ БОЛАШАҚТЫ ҚАЛЫПТАСТЫРАМЫЗ!

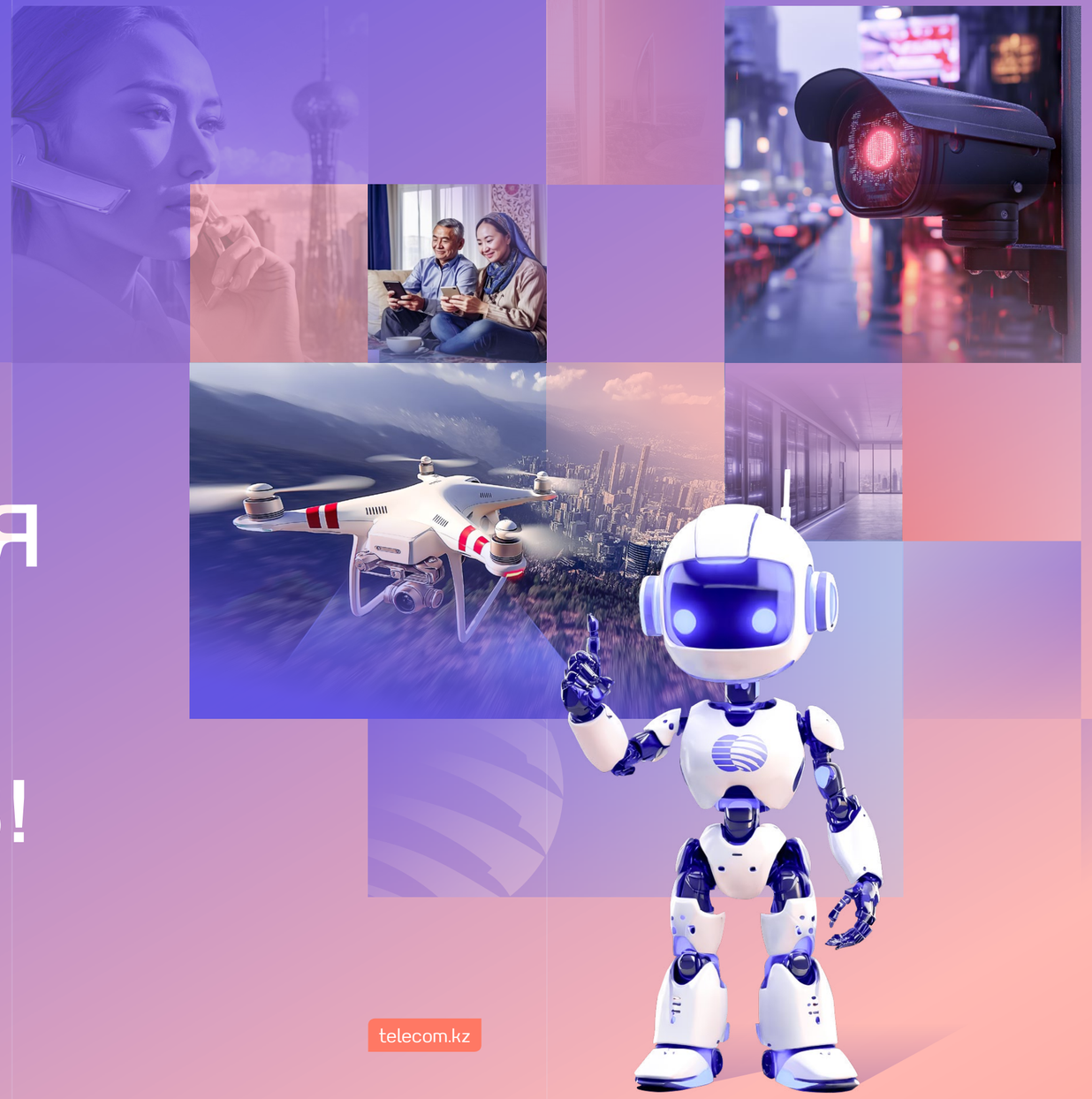

Біріктірілген жылдық есеп
«Қазақтелеком» АҚ / 2024

telecom.kz

МАЗМҰНЫ

03 Алғысөз
04 Директорлар Кеңесі Төрағасының үндеуі
05 Басқарма Төрағасының үндеуі

06 Компанияның сандық көрсеткіштері
08 2024 жылдың негізгі оқиғалары
11 «Қазақтелеком» АҚ-ның Компаниялар тобының өсу тарихы

1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ

15 Компанияның қысқаша бейіні
18 «Қазақтелеком» АҚ-тың Компаниялар тобының құрылымы
20 Бизнес-модель

2. СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЕСЕП

22 Бизнес-стратегия
25 JRun трансформациялау бағдарламасы
29 Құндылықтар
30 Реттеу саласына шолу
33 2024 жылғы телекоммуникация нарығына шолу

3. БИЗНЕС ПЕН ҚАРЖЫҒА ШОЛУ

38 Бөлшек сауда бизнесі
45 Корпоративтік бизнес
51 Ақпараттық технологиялар
53 Желі мен инфрақұрылымды дамыту
54 Big Data-ны дамыту
55 2024 жылғы қаржылық қызмет
56 Төмен рентабельді және әлеуметтік маңызы бар жобалар

4. ТҰРАҚТЫ ДАМУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

58 Тұрақты дамуды басқару
58 Басқару тәсілі
61 Тұрақты дамуды басқару құрылымы
62 Компанияның ESG саласындағы стратегиялық мақсаттары
64 Тұрақты даму саласындағы тәуекелге бағытталған тәсіл
65 Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге қосқан үлесі
70 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу
74 Маңыздылықты талдау
74 Қауымдастықтарға мүшелік

75 Тұрақты даму туралы есеп: E аспектісі
75 Қоршаған ортаны қорғау
82 Энергия тиімділігі
84 Климаттың өзгеруіне қарсы күрес

95 Тұрақты даму туралы есеп: S аспектісі
95 Қызметкерлермен қарым қатынас
98 Қызметкерлердің саны мен құрылымы
114 Адам құқықтарын сақтау және тең мүмкіндіктер
116 Жұмыс орнындағы денсаулық пен қауіпсіздік
122 Жергілікті қауымдастықтар

124 Тұрақты даму туралы есеп: G аспектісі
124 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл
127 Компанияның экономикалық тиімділігі
127 Сатып алу тәжірибелері
129 Нарықтар мен бәсекелестік
129 Инновациялар және жаңа технологиялар
131 Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау

5. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

134 Корпоративтік басқару туралы есеп
136 Акционерлердің жалпы жиналысы
137 Дивидендная политика
138 Директорлар кеңесі
147 Корпоративтік хатшы
148 Басқарма
153 Корпоративтік әдеп
153 Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау
159 Ішкі аудит

6. ҚОСЫМШАЛАР

161 Есеп туралы
163 Байланыс ақпараты
163 GRI сәйкестік кестесі
166 TCFD көрсеткіштер кестесі
166 SASB көрсеткіштер кестесі
167 Тәуелсіз аудитордың қорытындысы
169 Директорлар кеңесінің тәуелсіздігі туралы декларациясы
170 Жасауға мүдделілік бар мәмілелер туралы ақпарат
171 «Қазақтелеком» ақ-ның корпоративтік басқару кодексінің 2024 жылғы қағидаттары мен ережелерін сақтау туралы есеп
174 Шоғырландырылған қаржы есептілігі
209 Глоссарий

АЛҒЫСӨЗ

Сіздердің назарларыңызға «Қазақтелеком» АҚ-ның 2024 жылғы қызметі туралы Біріктірілген жылдық есебі ұсынылады. Құжатта Компанияның қаржылық және операциялық көрсеткіштеріне терең талдау беріліп, негізгі жетістіктері, іске асырылып жатқан бастамалары мен даму басымдықтары қамтылған.

>91

91 мың километрден астам талшықты-оптикалық желі

23

сенімді деректерді өңдеу орталығы және кең ауқымды мобильді байланыс желісі

~600

мыңға жуық компания ҚДО жүйесінде тіркелген

Өткен жыл Компания үшін күрделі әрі нәтижелі болды. Нарықтық жағдайдың өзгеруіне, бәсекелестіктің күшеюіне және клиенттер тарапынан талаптардың артуына қарамастан, «Қазақтелеком» АҚ осы сын-тегеуріндерге сәтті төтеп беріп, өзінің тиімділігін дәлелдеген елеулі нәтижелерге қол жеткізді.

2024 жылы Компания Қазақстан телекоммуникация нарығындағы сөзсіз көшбасшы мәртебесін сақтап қалды. Ол тіркелген телефония, кеңжолақты интернет, мобильді байланыс, ақылы теледидар, деректерді сақтау мен өңдеу, IT-өнімдер және басқа да цифрлық сервистер сегменттерінде кең ауқымды қызметтер көрсетуді жалғастырды.

«Қазақтелеком» АҚ сондай-ақ B2C, B2B, B2G және B2O сегменттеріндегі клиенттерге жоғары технологиялы қызметтер мен озық бизнес-шешімдерді ұсынатын ірі экспорттаушы ретінде өз позициясын сақтап отыр.

Есепті жылы Компанияның дамуына және еліміздің телекоммуникациялық инфрақұрылымын нығайтуға бағытталған бұрын басталған және жаңа стратегиялық жобаларды іске асыруға баса назар аударылды.

Ауқымды «Тазарту» жобасы аясында желілік инфрақұрылымды жаңғырту жұмыстары жалғасып, ADSL технологиясынан GPON-ға 70 мыңнан астам клиент ауыстырылды. Сонымен қатар, 200 мыңнан астам абоненттің қамтыған роутерлерді жаңарту бойынша «Sapa+» жобасы іске асырыла бастады.

Аталған екі жоба телекоммуникациялық қызметтердің сапасы мен қолжетімділігін едәуір арттырып, клиенттер тарапынан келіп түсетін өтініштер мен шағымдар санын азайтуға ықпал етті.

Компания бесінші буынның базалық станцияларына дейінгі көлік желісінің құрылысын жүзеге асыру арқылы 5G технологиясын енгізу процесіне қатысуды жалғастырды. «Қазақстан — Әзербайжан» бағыты бойынша Транскаспийлік су асты талшықты-оптикалық байланыс желісін салу жөніндегі халықаралық жоба белсенді түрде ілгерілеп келеді.

Сонымен қатар, 2024 жыл Компания үшін мерейтойлы кезең болды және ол ең ірі мәмілемен ерекшеленді — еншілес ұйымы «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-дегі 100% үлесті Катардың Power International Holding холдингіне сату келісімі жасалды.

Компанияның басты бәсекелік артықшылықтарының бірі — дамыған әрі ауқымды инфрақұрылымы болып қала береді: 91 мың километрден астам талшықты-оптикалық желі, 23 сенімді деректерді өңдеу орталығы және кең ауқымды мобильді байланыс желісі. Бұл миллиондаған абоненттерге кеңжолақты интернет, мобильді байланыс, ақылы теледидар және бейнебақылау сегменттерінде сапалы қызметтер ұсынуға мүмкіндік береді. Оған қоса Компания мыңдаған мектептерге, медициналық мекемелерге және мемлекеттік ұйымдарға қызмет көрсетеді.

Қазақстандық бизнесті қолдау мен дамытуға ерекше назар аударылып келеді. Бүгінде 80 мыңнан астам шағын және орта бизнес субъектілері «Қазақтелеком» АҚ-ның бизнес-шешімдерін пайдаланады, ал ҚДО жүйесінде 600 мыңға жуық компания тіркелген. Компания ISMET.kz ашық платформасы мен telecom.kz ресми порталы арқылы цифрлық қызмет көрсету мүмкіндіктерін белсенді түрде кеңейтіп, клиенттерге заманауи инфокоммуникациялық шешімдерді ұсынып келеді.

2025 жылы Компания өз стратегиясын іске асыруды жалғастыра отырып, сапаның жоғары стандарттарына, инновацияларға және әлеуметтік жауапкершілікке адалдығын сақтайды. Біз сіздермен — акционерлеріміз-бен, клиенттерімізбен және серіктестерімізбен әріптестік қатынастарды одан әрі нығайтамыз деп сенеміз.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

GRI 2-22

Н. БАЙДӘУЛЕТОВ

«Қазақтелеком» АҚ-ның
Директорлар кеңесінің төрағасы

Құрметті акционерлер, әріптестер, клиенттер және серіктестер!

2024 жыл «Қазақтелеком» АҚ үшін елеулі өзгерістердің, технологиялық жаңарудың және стратегиялық жетістіктердің кезеңі болды. Компания өз нарықтағы позициясын сәтті нығайтып, ауқымды жобаларды жүзеге асыру арқылы елдің цифрлануына қомақты үлес қосты.

2024 жылдың басты басымдықтарының бірі – телекоммуникациялық инфрақұрылымды дамыту және озық технологияларды енгізу болды. Біз желілерді ауқымды түрде жаңғыртуды жалғастырып, олардың сенімділігін, қауіпсіздігін және деректерді беру жылдамдығын арттырдық.

5G технологиясын дамытуға ерекше көңіл бөлінді – бүгінде бұл технология көптеген қазақстандықтар үшін қолжетімді, ал біз оның қамту аясын еліміз бойынша сенімді түрде кеңейтіп келеміз.

Маңызды қадамдардың бірі – «Қазақтелеком» АҚ-ның Транскаспийлік су асты талшықты-оптикалық байланыс желісін салу жөніндегі халықаралық жобаға қатысуы болды. Бұл желі болашақта Еуропа мен Азияны байланыстырып, Қазақстанның континенттер арасындағы басты цифрлық көпір ретіндегі позициясын нығайтады.

Біздің барлық бастамаларымыздың ортасында – клиенттердің қажеттіліктері тұр. 2024 жылдың басты жобаларының бірі байланыс сапасын және пайдаланушы тәжірибесін айтарлықтай жақсартуға бағытталған жаңа «Sapa+» бағдарламасы болды. Осы бастама аясында клиенттік жабдықтар ауқымды түрде жаңартылып, интернет қосылымының тұрақтылығы мен жылдамдығын едәуір арттыруға мүмкіндік берді.

Сонымен қатар, ескі технологиялардан заманауи оптикалық шешімдерге көшуге бағытталған «Тазарту» жобасы да жалғасын тапты. 2024 жылы 70 мыңнан астам пайдаланушының қосылымы жаңғыртылып, бұл үрдісті келесі жылы да жалғастыру жоспарлануда.

2024 жылдың ең маңызды оқиғаларының бірі – «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-дегі 100% үлесті Power International Holding (PIH) халықаралық холдингіне сату мәмілесінің жасалуы болды. Сенімді стратегиялық инвестордың тартылуы мобильді байланысты дамытудың және Қазақстан телекоммуникация нарығындағы бәсекелестікті арттырудың жаңа мүмкіндіктерін ашады.

Технологиялық дербестік пен цифрлық трансформация бағыты аясында «Қазақтелеком» АҚ ішкі инфрақұрылым негізінде әзірленген төрт бұлтты сервисті іске қосты. Бұл шешімдер корпоративтік клиенттер мен мемлекеттік мекемелерге IT шығындарын қысқартуға және шетелдік технологияларға тәуелділікті азайтуға мүмкіндік береді.

Ұсынылған жетістіктер тек технологиялық прогресті ғана емес, сонымен қатар тұрақты даму қағидаттарын ұстануымызды да көрсетеді. Біз заманауи телекоммуникациялық компания технологиялық дамуды адамдарға, қоршаған ортаға және қоғамға жауапкершілікпен қараумен ұштастыруы тиіс деп санаймыз.

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ-ның 2032 жылға дейінгі ESG-стратегиясының бекітілуі маңызды қадамдардың бірі болды. Құжатта экология, әлеуметтік жауапкершілік және корпоративтік басқару салаларындағы нақты мақсаттар айқын көрсетілген.

Біз инновацияларды, клиенттік сервисті, цифрлық қолжетімділікті және халықаралық ынтымақтастықты ұзақмерзімді тұрақтылықтың ажырамас элементтері ретінде қарастырамыз. Іске асырылған барлық бастамалар қоғамның, инвесторлардың және келер ұрпақтың үмітіне сай келетін сенімді, инклюзивті және жауапты цифрлық ортаны қалыптастыруға бағытталған.

Басқарудың барлық деңгейінде тиімді өзара әрекеттесу мен ұжымның жоғары деңгейдегі қатысуы біздің прогрессіміздің негізіне айналды. Біз бірлесе отырып, осы жылғы өршіл мақсаттарды жүзеге асырып қана қоймай, тұрақты өсудің берік іргетасын қаладық.

«Қазақтелеком» АҚ-ның дамуына өз үлесін қосып, біздің мақсаттарымыз бен құндылықтарымызды бөлісетін баршаға шынайы алғысымды білдіремін. Сіздердің қолдауларыңыздың, сенімдеріңіз бен ынтымақтастықтарыңыздың арқасында біз алға қойған мақсаттарға қол жеткізіп, еліміздің цифрлық дамуына өз үлесімізді қоса бермекпіз.

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

GRI 2-22

Б. МУСИН

«Қазақтелеком» АҚ-ның Басқарма төрағасы

Құрметті акционерлер, инвесторлар, клиенттер және серіктестер!

2024 жыл «Қазақтелеком» АҚ үшін стратегиялық бастамаларды кешенді түрде операциялық іске асыру кезеңіне айналды. Директорлар кеңесінің негізгі міндеттері Компанияның технологиялық платформасының тұрақтылығын қамтамасыз ету, көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру және инфрақұрылымға түсетін жүктеменің жоғары деңгейінде ауқымды жобалардың орындалуын бақылау болды.

2024 жылы Компанияның негізгі технологиялық бастамаларын нақты іске асыруға ерекше назар аударылды. Клиенттік сервистің сапасын арттыруға бағытталған ауқымды бағдарлама аясында пайдаланушы жабдықтарын жаппай жаңғырту басталып, ондаған мың абонент заманауи оптикалық шешімдерге көшірілді, сондай-ақ бірқатар қала мен ауылдық елді мекендерде инфрақұрылым кеңейтілді. Логистиканың сенімділігіне, техникалық қолдау сапасына және филиалдар мен орталық аппарат арасындағы үйлестіруге айрықша мән берілді.

Сонымен қатар, біз цифрлық өнімдер мен технологиялық дербестікке баса назар аударуды жалғастырдық: жыл бойы «Қазақтелеком» бизнес пен мемлекеттік ұйымдардың қажеттіліктеріне бағытталған бірқатар жеке бұлтты шешімдерді нарыққа шығарды. Сондай-ақ, Компанияның Транскаспийлік талшықты-оптикалық байланыс желісін салу жөніндегі халықаралық жобаға қатысуын үйлестіру қамтамасыз етілді, ал ел ішінде инновациялар мен Бастауыаптарды қолдау экожүйесі — Activation Hub іске қосылды. Бұл бағыттардың барлығы біздің операциялық күн тәртібіміздің маңызды құрамдас бөліктеріне айналып, болашақ дамуымыздың негізін қалады.

Компания үшін ESG-күн тәртібін іске асыру маңызды басымдықтардың бірі болып қалды. Біз жауапты басқару тәжірибелерін жүйелі түрде дамытып, экологиялық тұрақтылық қағидаттарын енгізіп, әлеуметтік жауапкершілік мәселелеріне ерекше назар аудардық. 2024 жылы «Қазақтелеком» көміртек ізін азайту бағдарламаларын жүзеге асыруды жалғастырып, гендерлік теңдік, еңбек қауіпсіздігі және цифрлық инклюзия салаларындағы бастамаларды кеңейтті. Біз шалғай ауылдарды жоғары жылдамдықты интернетпен қамтамасыз етіп, халықтың осал топтарын қолдауға арналған жобаларды іске асырдық.Климаттық тәуекелдерді басқаруға да айрықша көңіл бөлінді — 2024 жылы олардың кешенді бағалауы және өндірістік қызметке экологиялық аудит жүргізілді. Тұрақты даму саласындағы кемелділігіміздің көрінісі — S&P Global халықаралық ESG-бағалау нәтижесі: CSA әдіснамасы бойынша 100 балдан 50 балл. ESG қағидаттары біздің стратегиямыз бен операциялық моделіміздің ажырамас бөлігіне айналды.

2024 жылғы жұмыс сыртқы сын-тегеуріндермен қатар ішкі міндеттермен де қатар жүрді. Біз басқару бақылауын күшейтіп, процестерді оңтайландырдық және клиенттік деректер мен IT-инфрақұрылыммен жұмыс істеудің жаңа тәсілдерін енгізуді жалғастырдық.

Персоналды дамыту, біліктілікті арттыру және өндірістік қауіпсіздікті жақсарту бойынша ішкі бағдарламалар жүзеге асырылды.

Басты құндылығымыз — бұл біздің команда. Мыңдаған қызметкердің үйлесімді еңбегі арқасында біз өз міндеттерімізді сәтті орындадық. Директорлар кеңесінің атынан әр қызметкерге қосқан үлесі үшін алғысымды білдіремін, сондай-ақ клиенттерімізге, акционерлерімізге және серіктестерімізге сенімдері мен бірлескен жұмыстары үшін ризашылығымды білдіремін.

2025 жылы біз телекоммуникациялық инфрақұрылымды, цифрлық шешімдерді және операциялық тұрақтылықты дамытуды, сондай-ақ қызмет көрсету сапасы, жүйелердің сенімділігі мен ішкі процестердің тиімділігіне басымдық беруді сақтай отырып, жалғастырамыз.

КОМПАНИЯНЫҢ САНДЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ

2024 ЖЫЛҒЫ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

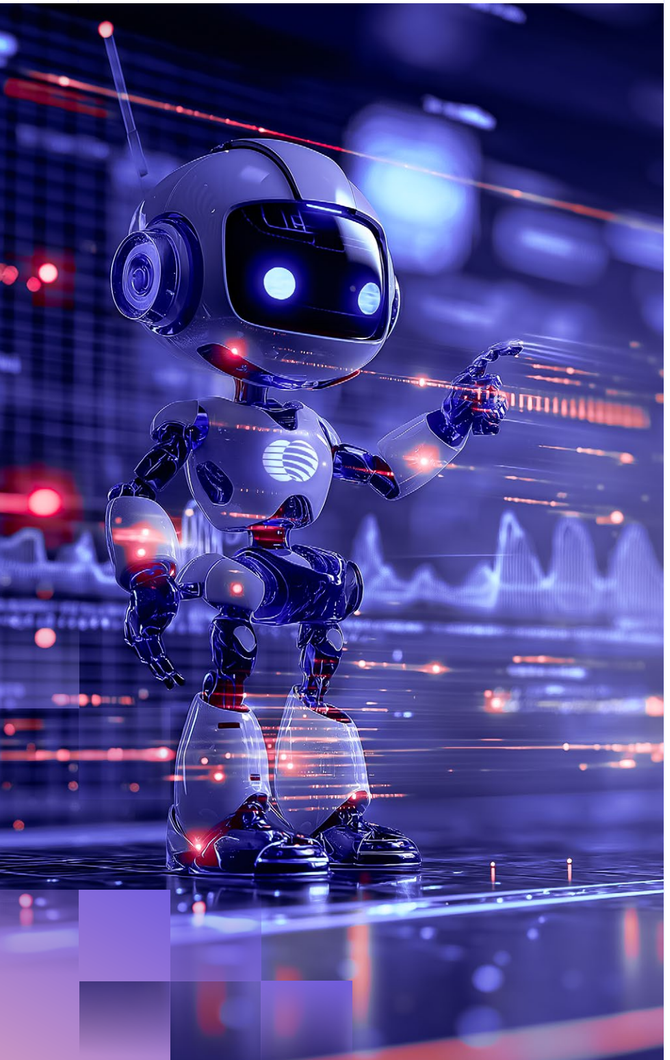

ҚЫЗМЕТТЕРДІ САТУДАН ТҮСКЕН ТАБЫС, МЛН ТЕҢГЕ

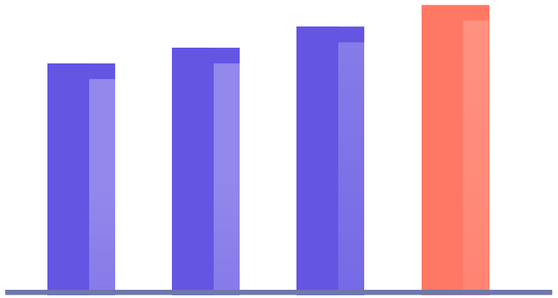

ТАЗА ПАЙДА, МЛН ТЕҢГЕ

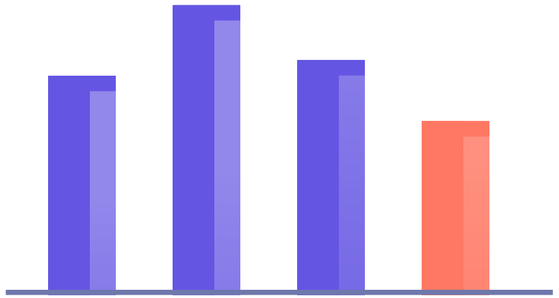

EBITDA, МЛН ТЕҢГЕ

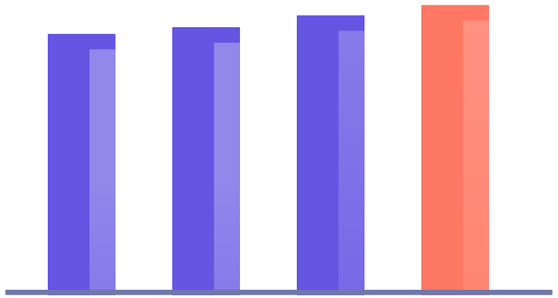

EBITDA MARGIN, %

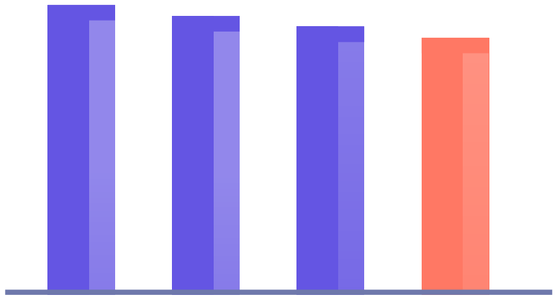

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНЫ[1], АДАМ

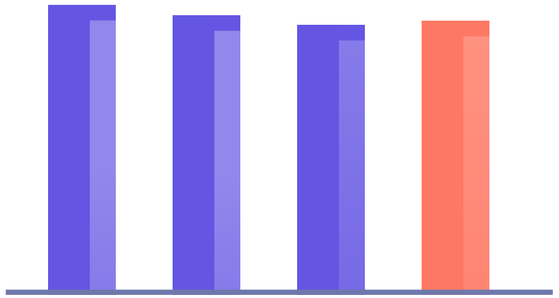

[1] Еншілес және тәуелді қоғамдар.

1 ҚЫЗМЕТКЕРГЕ ШАҚҚАНДАҒЫ ТАБЫС, МЫҢ ТЕҢГЕ

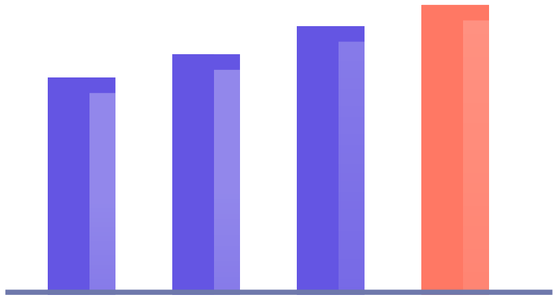

КОМПАНИЯНЫҢ САНДЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ

2024 ЖЫЛҒЫ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

АКТИВТЕР, БАРЛЫҒЫ, МЛН ТЕҢГЕ

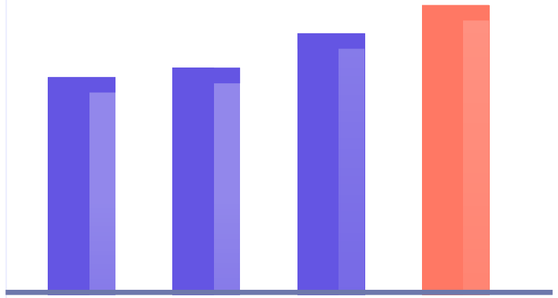

ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ КРЕДИТТЕР, МЛН ТЕҢГЕ

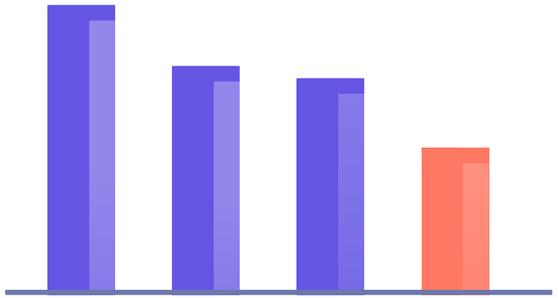

БАС ҰЙЫМНЫҢ МЕНШІК ИЕЛЕРІНЕ ТИЕСІЛІ МЕНШІКТІ КАПИТАЛ, МЛН ТЕҢГЕ

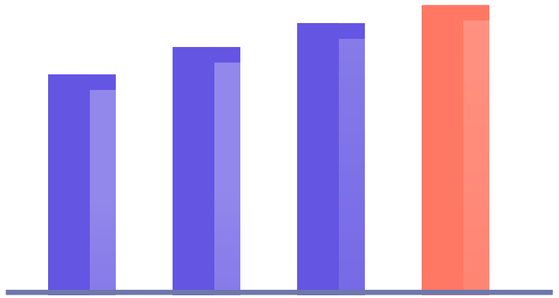

БЕКІТІЛГЕН ЖЕЛІЛЕР САНЫ

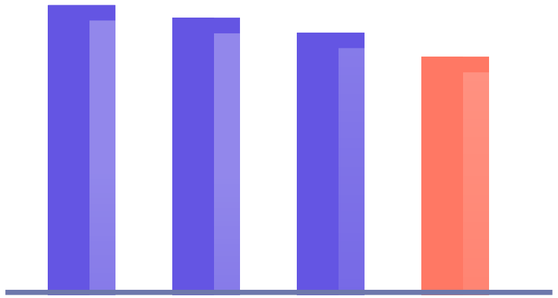

КЖҚ-ҒА БЕКІТІЛГЕН АБОНЕНТТЕРІНІҢ САНЫ

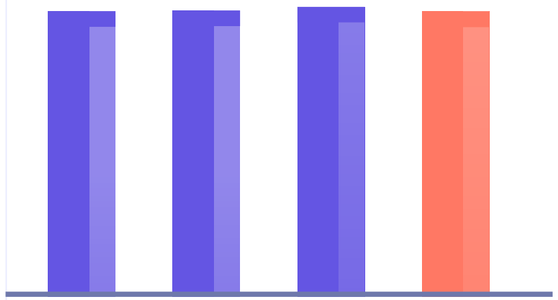

АҚЫЛЫ ТЕЛЕДИДАР АБОНЕНТТЕРІНІҢ САНЫ

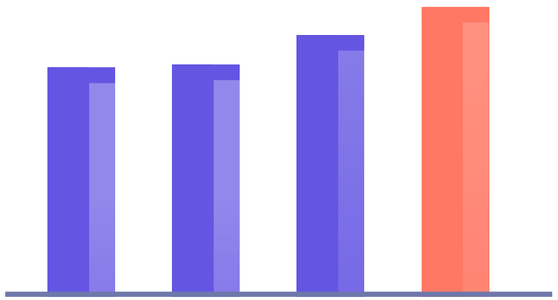

ҰЯЛЫ БАЙЛАНЫС АБОНЕНТТЕРІНІҢ САНЫ

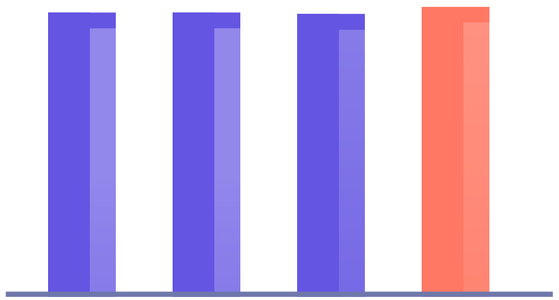

2024 ЖЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ ОҚИҒАЛАРЫ

ҚАҢТАР

08.01.2024

«Қазақтелеком» АҚ Salem Social Media компаниясымен бірлесіп, өзінің көпплатформалы TV+ сервисінде 2024 жылы әр айға жоспарланған 12 жаңа телехикаяны шығаруды жоспарлап отыр. Бірінші тоқсанның өзінде отандық режиссер Аян Ниязбековтің «Некелік алаяқ» атты жаңа телехикаясының тұсаукесері өтеді деп күтілуде.

10.01.2024

Қауіпсіздік пен қоғамдық тәртіпті арттыру мақсатында Компания Алматы облысындағы 200 білім беру мекемесін бұлтты бейнебақылау қызметіне қосты. Жалпы алғанда, өңір бойынша 370 мектепке орнатылған 6 мыңнан астам камераны бұлтты бейнебақылау жүйесіне қосу жоспарлануда.

15.01.2024

Еліміздің ең ірі телеком-оператор «Қазақтелеком» АҚ және Ұлттық пошта операторы «Қазпошта» бірлесіп «Әлеуметтік әмиян» жобасын дамыту және ілгерілету жөнінде уағдаласты.

АҚПАН

05.02.2024

Компанияның «Радиокөпірлері» Қызылорда, Жамбыл және Түркістан облыстарының 40 ауылында іске қосылады.

08.02.2024

Халықаралық беделді ұйымдар – Global CIO және DAMA International «Қазақтелеком» АҚ-ның «Деректер фабрикасы» жобасын телекоммуникация саласындағы ең үздік IT-жоба деп таныды.

НАУРЫЗ

11.03.2024

Компания Kasipkeg қызметтер пакетін пайдаланатын 20 мыңыншы абонентті құттықтады. Еліміздегі ірі телеком-операторлық кәсіпкерлерге арналған қызмет пакеті Қазақстанда кеңінен танымал болуда. Қарағандылық кәсіпкер Гүлнұр Жұмабекова аталған тарифтік жоспардың мерейтойлық абоненті болып, Компаниядан сыйлыққа ие болды.

12.03.2024

Компания Ақтау қаласындағы жаңа тұрғын үй кешендерін цифрландыруды жалғастыруда. «Сарайшық» көппәтерлі тұрғын үй кешенінің екі жүзден астам тұрғыны жоғары жылдамдықтағы интернетке, интерактивті теледидарға және заманауи телефонияға қол жеткізді.

26.03.2024

«Қазақтелеком» АҚ «Тазарту» желілік инфрақұрылымды жаңғырту бағдарламасын жүзеге асыруда. Компания 2022 жылы бастаған бұл жоба аясында 135 мыңнан астам клиент заманауи талшықты-оптикалық технологияға көшті.

СӘУІР

03.04.2024

Компания су тасқыны салдарынан эвакуацияланған қазақстандықтар үшін төтенше жағдай кезеңіндегі абоненттік төлемдерді, берешек пен өсімпұлды есептен шығарады. Сонымен қатар, Компания зардап шеккен абоненттерге көрсетілетін қолдау бұнымен шектелмейтінін атап өтті.

11.04.2024

«Қазақтелеком» су тасқынынан зардап шеккендерге гуманитарлық көмек жинауды жалғастыруда. Компанияның барлық өңірлік филиалдары мен өкілдіктерінде ең қажетті заттар, жылы киімдер, инертті материалдар және өзге де заттарды қабылдау пункттері ашылды.

18.04.2024

Компания GPON технологиясының қамту аясын қалаларда кеңейтуді жалғастыруда. Атап айтқанда, Алматы қаласындағы тағы бір тұрғын үй кешені желіге қосылды. «Sholpan City» тұрғын үй кешенінің тұрғындары 500 Мбит/с дейінгі жылдамдықтағы интернетке және барлық цифрлық сервистерге қол жеткізді.

МАМЫР

13.05.2024

Елдің ірі телеком-операторы және бұлтты әрі edge-қызметтер саласындағы халықаралық көшбасшы Gcore компаниясы Қазақстанда стриминг және мультимедиа технологияларын бірлесіп дамыту туралы келісімге келді. Тиісті меморандум Астанада «KAZAKH INVEST» ұлттық компаниясының қолдауымен қол қойылды.

20.05.2024

Транскаспийлік талшықты-оптикалық кабель желісі (ТОКЖ) жобасы аясында Каспий теңізі түбі арқылы өтетін желіні салатын мердігер компанияны таңдау бойынша жұмыстар жалғасуда. Осы мақсатта AzerTelecom мен Компания өкілдері жобаның кеңесшісі — Pioneer Consulting ұйымдастырған Бакудегі семинарға қатысты.

22.05.2024

Елдің жетекші телеком-операторы 2023 жылға арналған дивидендтерді сәтті төлеу туралы хабарлады. 2023 жылдың қорытындысы бойынша бір жай және артықшылықты акцияға шаққандағы дивиденд 2 096,6 теңгені құрады. Жалпы төлем сомасы 23,1 млрд теңгені құрады.

31.05.2024

«Қазақтелеком» компаниялар тобы 2024 жылдың I тоқсаны бойынша қаржылық есептілікті жариялады. Инфрақұрылымды дамытуға, 5G желісін өрістетуге және әлеуметтік қолдауға арналған ауқымды инвестицияларға қарамастан, Компания табысты 6%-ға арттырып, маржиналдылықтың лайықты деңгейін сақтап қалды.

МАУСЫМ

04.06.2024

«Қазақтелеком» кәсіпкерлікті дамытуға арналған жаңа цифрлық құрал — Ismet Partner платформасын әзірледі. Бұл платформада Қазақстан кәсіпкерлері бизнес-идеяларын табысты іске асыруға қажетті барлық ресурстарды — сенімді серіктестерді табудан бастап, тауарлар мен қызметтерді тиімді ілгерілетуге дейін — таба алады.

14.06.2024

«Қазақтелеком» Берлинде өткен «Europe 2024 GCCM» халықаралық конференциясы мен «CC-Global Awards 2024» марапаттау рәсіміне қатысты. Компания ТМД елдеріндегі «2024 жылғы өңірлік телекоммуникациялық оператор» номинациясы бойынша марапатқа ие болды.

21.06.2024

«Қазақтелеком» Алматы облысындағы білім беру мекемелерін бұлтты бейнебақылау жүйесіне қосу жобасын аяқтады. Өңірдегі 360-тан астам мектеп енді оқушылардың қауіпсіздігін бақылап, түрлі құқық бұзушылықтардың алдын алу үшін бейнебақылау жүйесін қолдана алады.

ШІЛДЕ

03.07.2024

Өзінің 30 жылдық мерейтойына орай «Қазақтелеком» барлық корпоративтік абоненттеріне (B2B, B2G, B2O, ОФД) Ismet Docs электрондық құжат айналымы жүйесіне тегін қолжетімділік ұсынды. 1 шілдеден 30 қыркүйекке дейін Docs.Ismet.kz порталында құжаттарды шектеусіз көлемде және мөлшерде қалыптастыру мен қол қою мүмкіндігі беріледі.

03.07.2024

«Қазақтелеком» елімізде GPON технологиясын енгізу географиясын кеңейтуді жалғастыруда. Ақтөбе облысындағы Мәртөк ауылы оптикалық желіге қосылды. Бұл — жыл басынан бері барлық заманауи телекоммуникациялық қызметтер мен цифрлық сервистерге қол жеткізген үшінші ауыл.

ТАМЫЗ

02.08.2024

Компания Өскемен қаласындағы «Altyn Uya» және «Оазис» тұрғын үй кешендерін оптикалық желіге қосты. Нәтижесінде 160-тан астам отбасы қоныстанғаннан кейін бірден жоғары жылдамдықтағы интернет пен цифрлық қызметтерді пайдалана алады.

08.08.2024

«Қазақтелеком» жыл соңына дейін Өскемен, Семей, Павлодар және Екібастұз қалаларындағы 100-ден астам көпқабатты үйді оптикамен қамтуды жоспарлап отыр. Бүгінде тек Шығыс Қазақстан облысының өзінде 69 мың тұрғын интернетке қосылған, оның 66%-ы — талшықты оптика арқылы.

15.08.2024

«Қазақтелеком» АҚ және «Халықаралық бағдарламалар орталығы» АҚ өзара ынтымақтастық орнатты. Тиісті меморандумға Бағдат Мусин мен Әлия Оспанова қол қойды. Меморандумның мақсаты — байланыс, телекоммуникация және IT салалары үшін шетелде жоғары білікті кадрларды даярлау мен қайта даярлау бағытында әріптестікті дамыту.

28.08.2024

«Қазақтелеком» шалғай ауылдардағы мектептерді жоғары жылдамдықты интернетпен қамтамасыз ету стратегиясы аясында небәрі екі ай ішінде мектептерге дейін оптикалық желі тартты. Компания жалпы ұзындығы 500 шақырымнан асатын талшықты-оптикалық кабель төсеуді және 900-ден астам ауыл мектебін өз желісіне қосуды жоспарлап отыр.

ҚЫРКҮЙЕК

02.09.2024

«Қазақтелеком» Ақтау қаласындағы 66 тұрғын үйді GPON технологиясы бойынша жоғары жылдамдықты интернетке қосты. Жыл ішінде компания қаладағы 3 мыңға жуық абонентті осы заманауи технологиямен қамтамасыз етті. Сонымен қатар, «Анар» және «Алтын» тұрғын үй кешендері де оптикалық арналарға қосылды.

04.09.2024

Компания Қостанай облысындағы «Северный» шағын ауданында орналасқан 140 жеке үйді GPON технологиясы бойынша телекоммуникациялық қызметтерге қосты. Бұған дейін 640 коттедж бен 11 көпқабатты үй қосылған болатын. Ауданның қалған бөлігі бұрын ADSL технологиясын пайдаланған.

16.09.2024

«Қазақтелеком» қазақстандықтардың интернет сапасын айтарлықтай арттыруға бағытталған кең ауқымды «Sapa+» жобасын іске қосты. Жоба аясында 300 мың абонентке ескі роутерлер жаңасына ауыстырылады.

25.09.2024

«Қазақтелеком» және Azertelecom Каспий теңізінің түбі арқылы талшықты-оптикалық желі салу жобасын жобалау және іске асыруды бастап кетті. Мердігер компаниямен ресми шартқа қол қойылды.

27.09.2024

«Қазақтелеком» «Smart City» ЖШС-пен бірлесіп, өзінің ішкі инфрақұрылымы базасында қазақстандық төрт бұлтты сервисті іске қосты. Бұл шешімдер отандық компаниялар мен мемлекеттік мекемелерге деректерді басқаруды жеңілдетуге, шығындарды азайтуға және шетелдік провайдерлерге тәуелділікті төмендетуге көмектеседі. Алғашқы 10 компанияға сервистерге 3 ай тегін қол жеткізу ұсынылды.

ҚАЗАН

08.10.2024

«Қазақтелеком» еліміздің білім беру инфрақұрылымын жаңғыртуға бағытталған «Жайлы мектеп» ұлттық жобасын жүзеге асыруға белсенді қатысуда. Компания мектептерді талшықты-оптикалық байланыс желілері арқылы жоғары жылдамдықты интернетпен қамтамасыз етуде. Бұл оқушылар үшін жайлы жағдай жасап, білім сапасын арттырып, оларды цифрлық экономика талаптарына бейімдеуге мүмкіндік береді.

14.10.2024

«Қазақтелеком» Орталық Азиядағы 16-шы F-Root серверін іске қосты. Internet Systems Consortium (ISC) басқаруындағы бұл сервер Компания желісіндегі үшінші және Қазақстандағы тоғызыншы сервер болып табылады. Жаңа сервер DNS сенімділігін арттырып, кідірісті азайтады және аймақтағы миллиондаған пайдаланушылар үшін желі қауіпсіздігін жақсартады.

18.10.2024

Алматы қаласында Activation Hub инновациялық орталығы ашылды — бұл венчурлық инвесторлар, Бастауыаптар мен сала көшбасшылары үшін кездесу алаңы. Орталық Компанияның корпоративтік инновациялар бағдарламасын, Бастауыаптармен және кәсіпкерлермен серіктестікті дамыту мен цифрлық экожүйені кеңейтуге арналған негізгі платформа болады.

21.10.2024

Компания барлық клиенттер үшін бірыңғай қысқа 160 нөміріне көшті. Бұған дейін техникалық қолдау, анықтама қызметі және баланс туралы сұрақтар бойынша бөлек нөмірлер қолданылған болатын.

ҚАРАША

19.11.2024

«Қазақтелеком» көрсетілетін қызмет сапасын жақсартуды жалғастырып, клиенттерге жаңа роутерлер орнатуда. «Sapa+» жобасы аясында екі ай ішінде 65 мыңға жуық роутер ауыстырылды, ал жыл соңына дейін тағы 235 мыңын орнату жоспарланған.

20.11.2024

Компания 891 мектеп үшін интернет жылдамдығын 50 Мбит/с деңгейіне дейін арттыруды көздеп отыр. Қазіргі уақытта осы жоба бойынша белсенді жұмыстар жүргізілуде.

21.11.2024

«Қазақтелеком» Степногорск қаласындағы мыс желілерін қызмет көрсетуден толығымен ажыратып, ADSL технологиясынан толық бас тартты.

25.11.2024

Компания жасанды интеллект көмегімен дауыс арқылы басқарылатын дрондарды тестілеуді бастады. Алматы, Абай облысы және Павлодарда жүргізіліп жатқан бұл сынақ ақылды қала тұжырымдамасы аясында жүзеге асырылуда.

ЖЕЛТОҚСАН

11.12.2024

«Қазақтелеком» BI Group құрылыс компаниясы салған тұрғын үйлерді жоғары жылдамдықты интернетке қосуды бастады. Жоба аясында 2025 жылы астанадағы 150-ден астам тұрғын үй кешені қамтылып, 9 мыңнан астам отбасы интернетке қосылады деп жоспарлануда.

19.12.2024

Компания Қазақстанның түрлі облыс орталықтарында 5G базалық станцияларына арналған талшықты-оптикалық желілердің құрылысын жалғастыруда. Mobile Backhaul жобасы аясында Қонаев, Талдықорған, Тараз, Өскемен, Павлодар, Қостанай, Петропавл, Көкшетау, Қарағанды, Түркістан, Ақтау және Атырау қалаларында оптикалық желі тартылады.

23.12.2024

«Ауылтелеком» шалғай ауылдарда сымсыз технологиялар арқылы абоненттерді қосуды жалғастыруда. Ақтөбе облысындағы Қаратал ауылында 70-тен астам үй шаруашылығы интернетке қосылды.

27.12.2024

Атырау облысындағы 200-ден астам оқу орны бейнебақылау жүйесіне қосылды. Камералар Білім басқармасы және Полицияның жедел басқару орталығы жүйелерімен біріктіріліп, оқушылардың қауіпсіздігін арттыруға бағытталған.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНЫҢ ӨСУ ТАРИХЫ

1994

- «Қазақтелеком» АҚ компаниясының құрылуы.

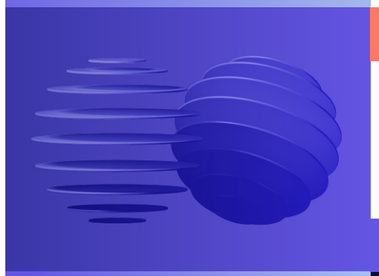

1995

- Алматы қаласынан 52 км қашықтықта халықаралық Транс Азия-Еуропалық талшықты-оптикалық байланыс желісінің (ТАЕ ТОБЖ) Ұлттық секторын салу.

1996

- Алматы қаласында TLX.25 Turbo телекс станциясын іске қосу.

1997

- Компанияның Қазақстан қор биржасындағы листингі.

1998

- Шалғайдағы елді мекендерде телефон қызметтерін ұсыну үшін спутниктік байланыс жүйесін іске қосу.

1999

- «Kazakhstan Online» сауда белгісімен деректерді берудің бірыңғай Ұлттық желісін құру және ADSL, HDSL, FrameRelay, Dial-up технологиялары арқылы интернетке қол жеткізу қызметтерін іске қосу.
- Алматы қаласындағы алғашқы Халықаралық коммутация орталығын (ХКО) пайдалану.

2000

- ATM технологиясын енгізу.

2001

- IT қызметтерін көрсететін Интернет Data Center (IDC) кәсіпорнын құру.

2002

- Ұлттық Интеллектуалды желінің іске қосылуы.
- «Ресей–Қазақстан» талшықты-оптикалық желілік өткелінің пайдалануға берілуі.

2003

- «Қазахтелеком» сапа мен басқару тиімділігі үшін құрметті халықаралық «International Gold Medal Award» марапатына ие болды.
- Қазақстан астанасында сандық телефон станцияларына көшу аяқталды.

2004

- Компанияның ашық акционерлік қоғамнан (ААҚ) акционерлік қоғамға (АҚ) қайта тіркелуі.

2005

- DPT технологиясы негізінде жаңа деректерді беру желісінің құрылысы және ADSL технологиясы негізінде «Megaline» кеңжолақты интернетке қолжетімділік қызметтерінің іске қосылуы.

2006

- АКТ-ны жеке бағыт ретінде бөлу (Ақпараттық жүйелер дирекциясы).

2007

- «Қазақтелеком» Қазақстан аумағында тіркелген байланыс қызметтерін 100% қамтамасыз етті.

2008

- Сапа менеджменті жүйесін (СМЖ) енгізу жобасын іске асыру және Теңгерімді көрсеткіштер жүйесінің ақпараттық жүйесін пайдалануға қабылдау.

2009

- ID TV брендімен IPTV қызметтерін іске қосу.
- IP протоколы негізіндегі телефон желісіне қолжетімділік қызметтері іске қосылды (SIP платформасы).

2010

- «Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар академиясы» дирекциясының ашылуы.
- «Қазақтелеком» АҚ телекоммуникациялық желілерін Next Generation Network (NGN) технологиясына көшіру жобасының аяқталуы.

2011

- 10 Gbps технологиясына көшу.
- FTTH (Fiber to the Home) әмбебап талшықты-оптикалық қолжетімділік желісін салу бойынша стратегиялық жобаның басталуы.

2012

- Kcell компаниясының 49% акциясын TeliaSonera компаниясына сату.
- Hewlett-Packard компаниясымен бірлесіп әзірленген ТМД-дағы ең ірі Деректерді өңдеу орталығының (ДӨО) тұсаукесері.
- Алматы мен Астанада LTE желісінің іске қосылуы.
- Астанада Google компаниясының трафикті локализациялау бойынша алғашқы серверлерінің іске қосылуы.

2013

- Компания 2013 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ-ның бес еншілес ұйымында өткізілген корпоративтік басқару жүйесіне тәуелсіз диагностика нәтижелері бойынша Қордың еншілес ұйымдары арасында корпоративтік басқару рейтингінің ең жоғары деңгейіне ие көшбасшы ретінде танылды.

2014

- Қазақстанның барлық облыс орталықтарында (Altel еншілес компаниясының базасында) LTE желісінің іске қосылуы.
- 100 Gbps жылдамдықты жаңа буын DWDM технологиясымен жабдықталған магистральдық когерентті жаңа буын желісінің іске қосылуы.

2015

- «Қазахтелеком» тіркелген дауыс байланысы желілерін цифрландырды.
- 100Gbps технологиясына көшу жүзеге асырылды.

2016

- Ұялы байланыс нарығында ALTEL/Tele2 бірлескен кәсіпорнын құру.
- China Mobile-мен бірлесіп Еуропа–Оңтүстік-Шығыс Азия транзиттік бағытын ұйымдастыру бойынша «Dream» жобасын іске асыру.

2017

- Бірыңғай желілік басқару орталығын құру.
- Бұлттық бейнебақылаудың бірыңғай жүйесін іске қосу.

2018

- «Кселл» АҚ акцияларының 75%-ын сатып алу.
- ТОБЖ құрылысы жобасы бекітіліп, мемлекеттік-жекешелік әріптестік механизмі аясында 1249 ауылдық елді мекенде құрылыс жұмыстары басталды.

2019

- «Smart Aqkol» жобасын іске асыру.
- Астана және Алматы қалаларында 5G-ны тестілеу.
- Бірлескен кәсіпорындағы Tele2 АВ үлесінің 49%-ын сатып алу.
- «Қазақтелеком» АҚ жыл сайынғы «TMT M&A Awards 2019» халықаралық сыйлығында «Жыл мәмілесі» номинациясы бойынша жеңімпаз атанды.
- IoT желісінің іске қосылуы.

2020

- 828 ауылдық елді мекенде талшықты-оптикалық байланыс желілерін (ТОБЖ) салу бойынша ауқымды инфрақұрылымдық жоба – «ТОБЖ СНП» аяқталды.
- 250 адамнан асатын халқы бар 928 ауылдық елді мекенді жоғары жылдамдықты ұялы интернетпен және байланыспен қамтамасыз ету жобасы аяқталды.
- Темекі өнімдерін таңбалау қызметі іске қосылды.
- Желі инфрақұрылымын виртуализациялаумен бірге Telco Cloud желісінің жаңа архитектурасы іске қосылды.

2021

- «Қазақтелеком» АҚ Астанада FWA (Fixed Wireless Access) желісін іске қосты. Бұл жоба қалалардағы жеке сектор тұрғындарын және жақын маңдағы ауылдарды телекоммуникациялық қызметтермен қамтамасыз етуге бағытталған.
- «Қазақтелеком» өзінің мультиплатформалық теледидарлық қызметі – TV+ сервисін іске қосты.
- «Қазақтелеком» республиканың ауылдық елді мекендерінде eQoldau ашық қол жеткізу пункттерінің желісін құру жобасын іске қосты. Осы арқылы ауыл тұрғындары цифрлық қызметтер мен электрондық сервистерге қол жеткізе алады.
- Қазақстан Ookla Speedtest Global Index компаниясының нұсқасы бойынша мобильді интернет жылдамдығының жаһандық рейтингінде ілгерілеу қарқыны бойынша көшбасшы болды. Бұл көрсеткішке «Қазақтелеком» желісіне ұялы байланыс операторларының қосылуын кеңейту арқылы қол жеткізілді.
- «Қазақтелеком» жаңа буын қызметі – eSIM-ді іске қосты. Компания абоненттері енді пластикалық SIM-картаның цифрлық баламасы болып саналатын eSIM қызметін пайдалана алады.
- «Қазақтелеком»-ның бизнеске арналған Ismet.kz маркетплейсінің қолданушылары 7 есе артып, 60 мың адамға жетті.

2022

- Клиенттерді ескірген мыс технологияларынан (ADSL) оптикаға көшіру жобасын іске асыру.
- GPON технологиясы арқылы қала тұрғындарына телекоммуникациялық қызметтерді қамтамасыз ету жобасын іске асыру.
- Курчатов Қазақстанда толығымен оптикалық желілерге көшірілген тұңғыш моногород болды.
- Астанадағы көрмеде «Қазақтелеком» АҚ Open RAN технологиясын таныстырды.
- «Қазақтелеком» АҚ желісінде K-root DNS серверінің «айна» нұсқасын орналастырды.
- «Қазақтелеком» АҚ цифрлық таланттарды дамыту үшін өз Корпоративтік университетін ашты.

2023

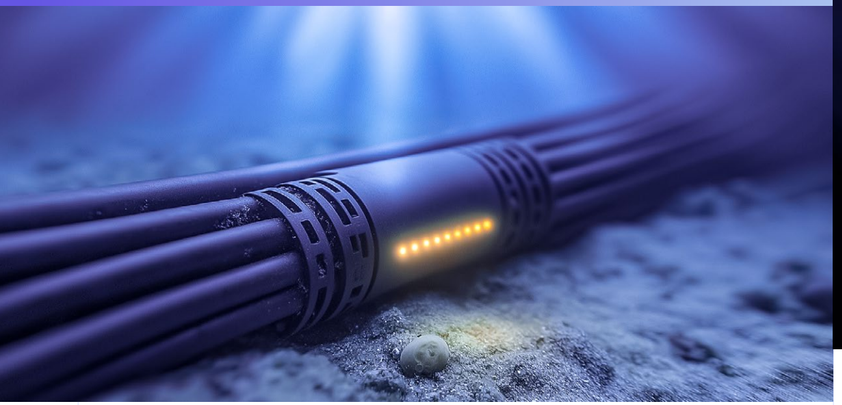

- Қазақстанда ұлттық маңызы бар 5G желісін ендіру бойынша ауқымды жобаны іске асыру басталды.
- «Қазақтелком» АҚ мен Әзірбайжанның жетекші телеком-операторы AzerTelecom Каспий теңізінің түбімен «Қазақстан–Әзірбайжан» бағыты бойынша ТОБЖ (талшықты-оптикалық байланыс желісі) салу бойынша халықаралық жобаны белсенді жүзеге асыру кезеңіне өтті.
- «Қазақтелеком» АҚ мен Microsoft Франкфурттегі жүйелері арасында тікелей пиринг орнату жобасын аяқтап, Қазақстандағы клиенттер үшін Microsoft қызметтеріне қолжетімділікті жақсартты.
- Amazon Web Services-тің Гонконгтегі автономды жүйесімен пирингтік қосылу кеңейтілді.
- Алматы қаласындағы модульдік дата-орталықта қосымша 84 стойка-орын пайдалануға берілді.
- Дүниежүзілік зияткерлік меншік ұйымы және INSEAD халықаралық бизнес мектебі Глобалдық инновациялық индекс аясында «Қазақтелекомды» жаһандық бренд құны бойынша көшбасшы деп таныды.
- «Қазақтелеком» АҚ инфрақұрылымында PUBG MOBILE-дың жергілікті серверлері іске қосылды.

2024

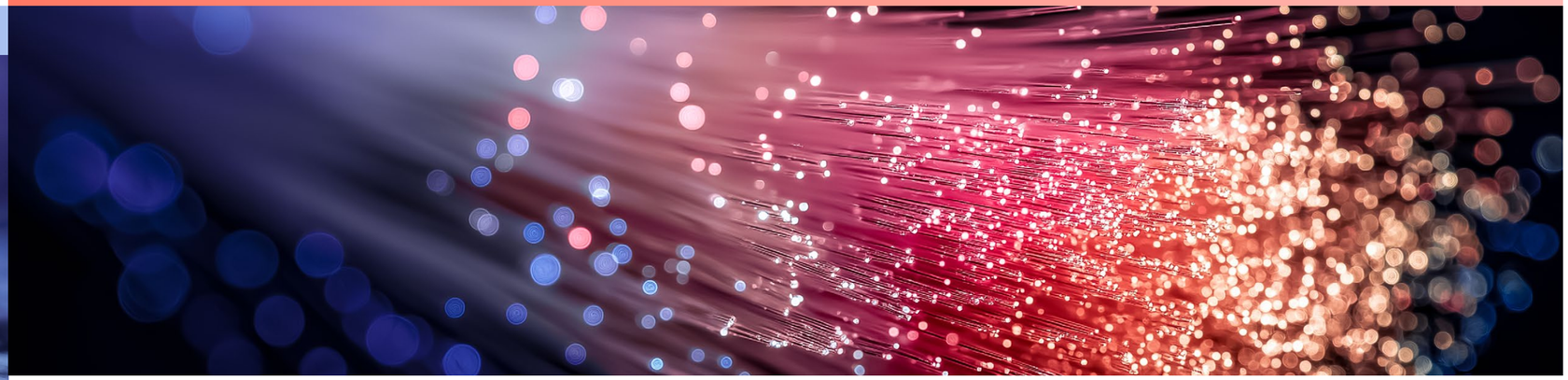

- Международдық беделді ұйымдар Global CIO және DAMA International «Қазақтелеком» АҚ-ның «Деректер фабрикасы» жобасын телекоммуникация саласындағы ең үздік IT-жоба деп таныды.
- «Қазақтелеком» АҚ Ақтөбе, Қостанай, Батыс Қазақстан, Ұлытау, Ақмола, Қарағанды, Атырау, Павлодар және Солтүстік Қазақстан облыстарында су тасқынынан зардап шеккен қазақстандықтарға көмек көрсету үшін 1 млрд теңге бөлді.
- «Қазақтелеком» АҚ қазақстандықтардың интернет сапасын түбегейлі жақсартуға бағытталған ауқымды «Sapa+» жобасын іске қосты. Жоба аясында республика бойынша клиенттерге 300 мыңға жуық жаңа әрі заманауи роутер орнатылды.
- «Тазарту» жобасы бойынша «Қазақтелеком» АҚ бүкіл ел бойынша 70 мыңнан астам тұтынушыны ескірген мыс ADSL технологияларынан заманауи оптикалық GPON желілеріне көшірді.
- «Қазақтелеком» АҚ синтез, креативтілік және Бастауыаптарға арналған жаңа платформаны – инновациялық Activation Hub орталығын ашты, онда венчурлық инвесторлардың кездесулері өтеді.
- «Қазақтелеком» АҚ LAM-модельдерін, соның ішінде дауыстық бұйрықтарды қолдана отырып, квадрокоптерді сынау сериясын іске қосты.
- «Қазақтелеком» АҚ-ның жаңа құрылған «Ауылтелеком» еншілес кәсіпорны республиканың ауылдық елді мекендерінде сымсыз инфрақұрылымды құруда.
- АО «Қазахтелеком» Атырау облысындағы 200-ден астам мектепті бейнебақылау жүйесіне қосты.
- АО «Қазахтелеком» Mobile Backhaul жобасы аясында республика бойынша 12 қалада бір уақытта 5G базалық станциялары үшін талшықты желі (оптика) тартып жатыр және 2024 жылдың қорытындысы бойынша Қазақстанда бесінші байланыс технологиясын енгізу бойынша лицензиялық міндеттемелерді орындап шықты.
- АО «Қазахтелекомның» интерактивті «TV+» теледидары жыл қорытындысы бойынша 800 мыңнан астам пайдаланушыға жетті.
- Speedtest Global Index сервисі жылдам интернеті бар елдердің рейтингін жариялады, онда Қазақстан жылдам мобильді интернет бойынша 57-ші орынды (орташа жүктеу жылдамдығы 53,76 Мбит/с), ал жылдам бекітілген кеңжолақты интернет бойынша 88-ші орынды (73,67 Мбит/с) иеленді.
- «Қазақтелеком» Франкфурт пен Гонконгте PoP-түйіндерін құру жұмыстарын аяқтап, Google, Meta, Amazon, Apple, Netflix, Valve, Microsoft, Telegram, Tencent, Twitch және басқа компаниялармен пирингті ұйымдастырды.
- DDoS-шабуылдарға қарсы периметрлік қорғау жүйесінің, NG Firewall және VAW құрылысы аяқталды.

КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ

1

Компанияның қысқаша бейіні 15
«Қазақтелеком» АҚ-ның компаниялар тобының құрылымы 18
Бизнес-модель 20

КОМПАНИЯНЫҢ ҚЫСҚАША БЕЙІНІ

GRI 2-1

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ НЕГІЗГІ ДЕРЕКТЕР:

1

«Қазақтелеком» АҚ – Қазақстандағы ең ірі телекоммуникациялық компания.

2

«Қазақтелеком» ҰАК Қазақстан Республикасы Министрлер кабинетінің 1994 жылғы 17 маусымдағы №666 қаулысы негізінде құрылды.

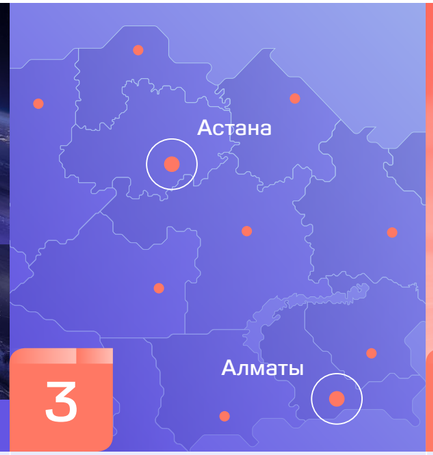

3

Негізгі кеңселер Астана және Алматы қалаларында, аймақтық өкілдіктер Қазақстанның барлық жерінде орналасқан.

4

2000 жылдардың ортасынан бастап «Қазақтелеком» АҚ жылдық айналымы ондаған миллиард теңгеге жететін еліміздің ең табысты кәсіпорындарының рейтингінде тұрақты жоғары орындарды иеленіп келеді.

5

«Қазақтелеком» АҚ Қазақстанның ірі қалаларын деректерді берудің жоғары жылдамдығымен цифрлық ағындармен байланыстыратын тасымалдау талшықты-оптикалық сақина болып табылатын Ұлттық ақпараттық супермагистральға ие.

6

Компанияның қызметі Қазақстан Республикасының барлық аумағына таралады.

ҚЫЗМЕТ БАҒЫТТАРЫ

GRI 2-6

«Қазақтелеком» акционерлік қоғамы (Компания, «Қазақтелеком» АҚ, «Қазақтелеком») байланыс қызметтерін, оның ішінде ауылдық жерлерде байланыс қызметтерін ұсынуда көшбасшы ретінде танылған Қазақстандағы тіркелген телефония бойынша ірі оператор, сондай-ақ Деректерді беретін ұлттық желінің ірі операторларының бірі болып табылады.

«Қазақтелеком» АҚ – Республика аумағында байланыс қызметтерінің кең ауқымын ұсынатын, ұлттық ауқымдағы құрылатын акционерлік қоғамның жарғылық қорына мемлекеттік кәсіпорындардың, акционерлік қоғамдардың және телекоммуникация ұйымдарының мүлкін беру арқылы «Қазақтелеком» ұлттық акционерлік компаниясын құру туралы» Қазақстан Республикасы Министрлер кабинетінің 1994 жылғы 17 маусымдағы №666 қаулысына сәйкес құрылған ұлттық компания.

Компания «Қазақтелеком» Ұлттық акционерлік компаниясының құқықтық мирасқоры болып табылады (Қазақстан Республикасының Әділет органдары алғашқы мемлекеттік тіркеуді 1994 жылғы 1 желтоқсанда жүргізді).

«Қазақтелеком» негізгі мақсаты акционерлердің мүддесі үшін табыс табу болып табылатын, өз қызметін жүзеге асыру үшін қаражат тарту мақсатында акциялар шығаратын коммерциялық ұйым болып табылады.

Акционерлік қоғамның қызметі оның ұйымдастырылуы мен жұмыс істеуінің құқықтық негіздерін айқындайтын бекітілген Жарғы шеңберінде жүзеге асырылады.

«Қазақтелеком» АҚ қызметінің негізгі мақсаттары:

- коммерциялық қызметтен пайда табу және оны акционерлердің мүддесіне пайдалану;
- Қазақстан Республикасының аумағында заманауи телекоммуникациялық желілерді құру және оларды әлемдік телекоммуникация желісіне интеграциялау;
- Қазақстан Республикасының аумағында және шетелде пайдаланушыларға телекоммуникациялық қызметтердің барлық түрлерін ұсыну.

«Қазақтелеком» АҚ жалпыға ортақ пайдаланылатын телекоммуникациялар желісін және телекоммуникациялардың жеке жүйелерін құру, монтаждау, пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету үшін Қазақстан Республикасының байланыс операторы ретінде қызметін жүзеге асырады, жалпыға ортақ пайдаланылатын телекоммуникациялар желісі операторының, оның ішінде Халықаралық одақ регламенті және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес басқа мемлекеттердің байланыс әкімшіліктерімен, компаниялармен, пайдаланушылармен есеп айырысу жүргізу құқығымен қалааралық және халықаралық байланыс операторының функцияларын орындайды.

Компания Қытаймен, Ресеймен, Еуропамен және Орталық Азия республикаларымен байланысты қамтамасыз ете отырып, барлық шекара маңы учаскелерін қосатын магистральдық талшықты-оптикалық байланыс желілерінің желісіне ие болғандықтан транзиттік әлеуетті дамытуға және Қазақстан арқылы транзиттік телекоммуникациялық ағындарды ұлғайтуға зор көңіл бөледі.

Компанияның инфрақұрылымы республика бойынша 91 000 километрден астам талшықты-оптикалық желілерді, 23 деректерді өңдеу орталықтарын, 14 000 астам базалық станцияларды құрайды («МТ-С» ЖШС-ін есепке ала отырып, 31.12.2024ж. жағдай бойынша) – 4G/LTE желісі Қазақстанның барлық ірі қалаларында орналастырылған, 2024 жылы ел бойынша 1 823 5G базалық станциялары орнатылды.

>14 000
базалық станциялар

4G/LTE
желісі
Қазақстанның барлық ірі қалаларында орналастырылған

1 823
5G базалық станция
2024 жылы Қазақстанда орнатылды

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

GRI 2-9, GRI 2-24

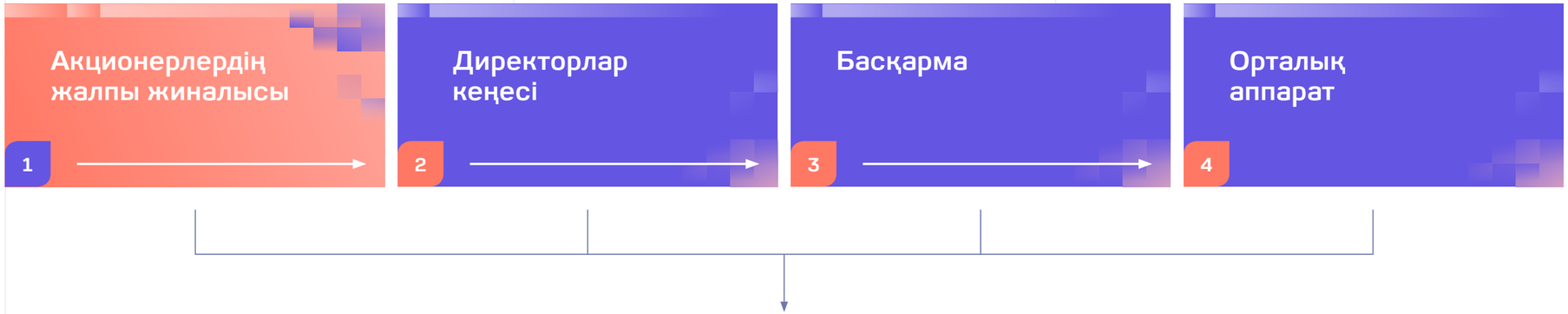

Филиалдар

1. Корпоративтік бизнес дивизионы
2. «Желі» дивизионы» бірлестігі
3. Сервистік фабрика
4. Жобаларды басқару дирекциясы
5. Өндірістік қауіпсіздік дирекциясы
6. Бөлшек бизнес дивизионы
7. Ақпараттық технологиялар дивизионы
8. «Телеком Комплект» дирекциясы
9. Корпоративтік университет

ЕНШІЛЕС ЖӘНЕ ӨЗГЕ ҮЛЕСТЕС КОМПАНИЯЛАР (31.12.2024Ж. ЖАҒДАЙ БОЙЫНША)

Компания	Қатысу үлесі
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	100%
«Ауыл Телеком» ЖШС	100%
«Цифрлық экономиканы дамыту орталығы» ЖШС	100%
«КТ-АйИкс» ЖШҚ (Ресей Федерациясы)	100%
«Нұрсат+» ЖШС	100%
«КТ-Телеком» ЖШС	100%
«Кселл» АҚ	51%
CASPINET B.V.	50%

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

GRI 2-6

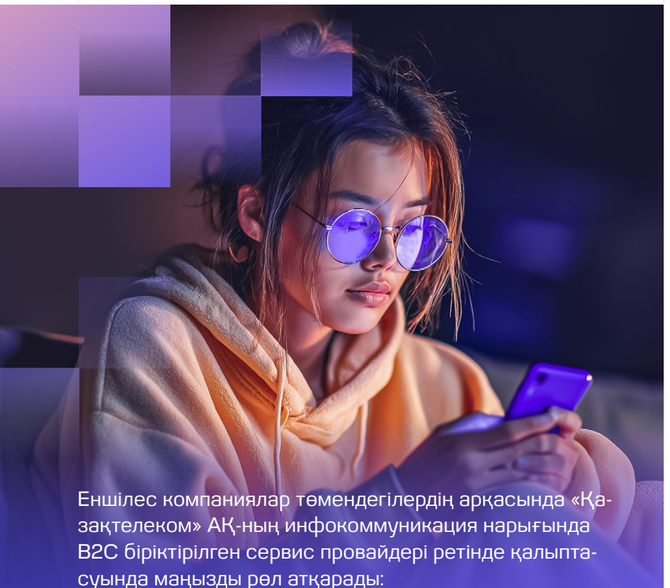

Еншілес компаниялар төмендегілердің арқасында «Қазақтелеком» АҚ-ның инфокоммуникация нарығында B2C біріктірілген сервис провайдері ретінде қалыптасуында маңызды рөл атқарады:

- телекоммуникация нарығының мобильді сегментіндегі «Қазақтелеком» АҚ Тобының ұстанымын күшейту және дәстүрлі телекоммуникация қызметтерін дамытуға үлес қосу;
- «Қазақтелеком» АҚ-ның негізгі қызмет түрлерін толықтыратын жаңа өнімдерді іске қосу;
- электрондық коммерция сияқты жаңа бағыттарды дамыту («Қазақтелеком дүкені»);
- цифрландыруды және үлкен деректермен жұмыс істеуді қамтамасыз ету.

ҰЯЛЫ БАЙЛАНЫС

«МОБАЙЛ ТЕЛЕКОМ-СЕРВИС» ЖШС (100%)

TELE2 5G | ALTEL 5G

Компания Tele2 және Altel брендтері аясында 2G/3G/4G (LTE/LTE Advanced) стандарттары бойынша ұялы байланыс қызметтерінің толық спектрі ұсынады.

«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС мобильді дауыстық байланыс, қысқа хабарламаларды беру қызметтерін, сонымен қатар қосымша қызметтерді (VAS): мультимедиялық хабарламалармен алмасу, мобильді контентке қол жеткізу және деректерді беру, оның ішінде Интернет желісіне қол жеткізу қызметтерін ұсынады.

«Кселл» АҚ және «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС операторлар консорциумының құрамында 2022 жылдың желтоқсанында радиожиілік спектрі аукционының жеңімпаздары атанды және ҚР-да 5G бесінші буын ұялы байланыс стандартын өрістету құқығына ие болды. 2024 жылы операторлар жалпы республика бойынша 1823 5G базалық станциясын орнатты.

«КСЕЛЛ» АҚ (51%)

Kcell 5G | activ 5G

Соңғы 20 жылда «Кселл» АҚ Қазақстандағы ең заманауи, технологиялық дамыған және ауқымды ұялы байланыс желілерінің бірін құра алды. Компания мобильді дауыстық байланыс, қысқа хабарламаларды беру қызметтерін, сонымен қатар қосымша қызметтерді (VAS): мультимедиялық хабарламалармен алмасу, мобильді контентке қол жеткізу және деректерді беру, оның ішінде Интернет желісіне қол жеткізу қызметтерін ұсынады

Kcell және Activ брендтері B2B және B2C сегменттерінің жоғары бәсекеге қабілетті телекоммуникациялық нарықтарында жақсы жұмыс істеді және қызмет көрсету сапасы мен құндылығымен танымал. «Кселл» АҚ 2G, 3G және 4G/LTE желілерінде жұмыс істеуге мерзімсіз лицензияға ие.

ТЕХНИКАЛЫҚ РЕСУРСТАР

«АУЫЛ ТЕЛЕКОМ» ЖШС (100%)

Компания байланыс жабдықтарын орнату және баптау бойынша техникалық жұмыстарды орындайды.

Компания байланыс объектілерін — базалық станциялар мен цифрлық радиорелейлік желілерді — жобалау және құру, сондай-ақ базалық станциялар мен радиорелейлік және спутниктік жабдықтарды монтаждау және демонтаждау бойынша қызметтер көрсетеді.

«КТ АЙИКС» ЖШҚ (100%)

Компания Ресей Федерациясындағы «Қазақтелеком» АҚ-ның техникалық торабы ретінде жұмыс істейді және келесі қызмет түрлерін ұсынады:

- ҚМТЖ №9 торабы базасында IPLC және IP VPN арналарын жалға алу бойынша операторлар мен корпоративтік клиенттерді қосу және қызмет көрсету;
- «Қазақтелеком» АҚ желісі арқылы интернет-трафикке (Google, VK, Mail.ru, HD/UHD/4K-контент) пиринг қызметін көрсету;
- Telepresence жоғары сапалы бейнеконференция қызметтерін көрсету.

CASPINET B.V. (50%)

CASPINET B.V. «Қазақтелеком» АҚ-ның сыртқы интернетке шығуының балама маршрутын құруға бағытталған компания болып табылады.

ЖАҢА БИЗНЕСТЕР

- «НҰРСАТ+» ЖШС (100%) — электрондық коммерция саласындағы бизнестің жаңа бағыттарын дамытатын «Қазақтелеком» АҚ-ның еншілес компаниясы.
- «КТ-Телеком» ЖШС (100%).
- «Цифрлық экономиканы дамыту орталығы» ЖШС (100%).

БИЗНЕС-МОДЕЛЬ

РЕСУРСТАР

Қызметкерлер

Қызметкерлердің жалпы саны

>18 мың

Басқармадағы әйелдердің үлесі

14%

Қаржы

215 млрд теңге

2024 жылы Cash CAPEX (*шоғырландырылған деректер)

Инфрақұрылым

>91 мың км

опто-талшықты желінің қамту аймағының ұзындығы

23

деректерді өңдеу орталықтары

>14 000

астам базалық станция («МТ-С» ЖШС-ін есепке ала отырып, 31.12.2024ж. жағдай бойынша)

ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯ НАРЫҒЫНДАҒЫ КӨШБАСШЫЛЫҚ

B2C

B2B және B2G

B2O

КЖҚ, IP VPN, Мобильді кеңсе, бизнеске арналған ismet.kz платформасы, қазыналық деректер сервисі (ҚДО), бейнебақылау

Интернет желісіне қосылу, ақылы ТД, дәстүрлі телефония, үй шаруашылығына арналған кешенді ұсыныстар (iD Phone, ID-TV, iD Host, FMS)

Елдің цифрлық және индустриялық дамуына үлес қосатын жобалар

ДӨО және бұлтты қызметтер

- бизнеске арналған ismet.kz цифрлық платформасы;
- бұлтты бейнеконференция;
- бейнебақылау;
- цифрлық медициналық карта;
- блокчейн өнімдеріне арналған инфрақұрылым.

Ақпараттық қауіпсіздік

- «DDoS шабуылдарынан қорғау» қызметі;
- Виртуалды Firewall.

Қоғамдық қауіпсіздік

- «Дабыл батырмасы».

Инновации

- 5G желісін орналастыру.

Елдің цифрлық және индустриялық дамуы

- Каспий теңізінің түбімен ТОБЖ салу;
- «Супермагистраль» бастамасы.

Қосымша қызметтер

- бейнебақылау;
- ақылды қала;
- ақылды ТКШ;
- ақылды жарықтандыру және т.б.

СТЕЙКХОЛДЕРЛЕР ҮШІН ЖАСАЛҒАН ҚҰН

Акционерлер

2 096,6 теңге

2023 жылдың қорытындысы бойынша жарияланған 2024 жылы 1 акцияға төленген дивиденд

Клиенттер

97%

2024 жылғы AP (Agent Performance) көрсеткіші

80%

2024 жылғы tNPS (тұтынушылардың адалдық индексі) көрсеткіші

Қызметкерлер

135,3 млрд теңге

«Қазақтелеком» АҚ-ның 2024 жылы еңбекақы төлеуге жұмсаған шығыстары

686,073 млн теңге

«Қазақтелеком» АҚ-ның 2024 жылы қызметкерлерді оқыту мен дамытуға салған инвестициясы

Мемлекет және қоғам

185,7 млрд теңге

2024 жылғы салық төлемдері (*шоғырландырылған деректер)

~600 мың

бизнес субъектілері «Қазақтелекомға» ҚДО ретінде қызмет етеді

Барлық облыс орталықтарында

1 823

5G базалық станциялары орналастырылған және желіге қосылған

Байланыс және интернетпен қамтамасыз етілгендер:

- **>5 мың астам мектеп**
- **~4 мыңға жуық аурухана**
- **>15 мыңнан астам мемлекеттік мекеме**

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЕСЕП

2

Бизнес-стратегия 22
JRun трансформациялау бағдарламасы 25
Құндылықтар 29
Реттеуші ортаға шолу 30
2024 жылға арналған телекоммуникация нарығына шолу 33

БИЗНЕС-СТРАТЕГИЯ

2022 жылдың соңында «Қазақтелеком» 2023–2032 жылдарға арналған JRun жаңа даму стратегиясын қабылдады.

Jrun стратегиясының басты мақсаты — клиенттік тәжірибені жақсарту есебінен Қазақстан нарығындағы көшбасшылық.

Компания дамуының стратегиялық бағыттары қазақ тілінде қарапайым және түсінікті сөздермен аталып, Компанияның клиенттері, қызметкерлері және стейкхолдерлерінің сенімін туғызады.

JRUN СТРАТЕГИЯСЫ

МИССИЯСЫ

Өзгере, таң қалдыра және күткеннен асып түсіп, әркімнің өмірінің таптырмас және таныс бөлігіне айналу.

ПАЙЫМЫ

Ақпараттық-коммуникациялар нарығындағы жетекші қазақстандық біріктірілген сервис-провайдер.

J AQIN

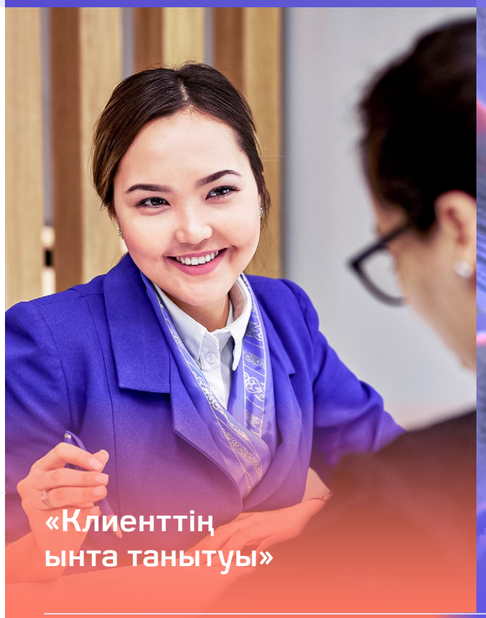

«Клиенттің ынта танытуы»

Клиенттердің тәжірибесін жақсарту арқылы телекоммуникация нарығындағы көшбасшылық.

BI **R** LIK

«Өзгермелі жағдайдағы бірлік»

Қызметкердің тәжірибесін жақсарту арқылы табысқа жету.

ALA **U**

«Үздіксіз жаңарту»

Экономикалық өсу және бәсекеге қабілетті инновациялар қозғалтқышы.

ORKE **N**

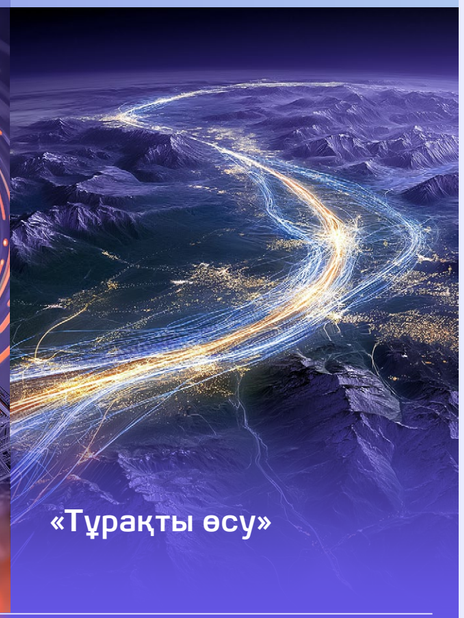

«Тұрақты өсу»

Бірінші дәрежелі бизнесті басқару және үздік инфрақұрылым.

2022–2027 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАР

JAQIN

«Клиенттің құмарлығы»

- B2C нарығындағы соңғы миль сапасы бойынша көшбасшылық
- Қалалар 200 Мбит/с бастап
- АЕМ 20 Мбит/с бастап
- B2C сегментіндегі клиенттік тәжірибе бойынша #1 Оператор болу
- Тіркелген операторлар арасындағы үздік NPS
- B2C нарығында КЖҚ және телевизия жетекші позицияларын қорғау
- КЖҚ 72–74%
- TV 45–50%
- B2X нарығындағы түсім бойынша жетекші позицияларды нығайту
- B2X нарығының 50–52%
- B2B сегментіндегі клиенттік тәжірибе бойынша #1 Оператор болу
- Тіркелген операторлар арасындағы үздік NPS
- АКТ сегментінде және бизнестің таңдалған жаңа бағыттарында сенімді өсу
- Кірістің +14%-ға дейінгі түсімі

BIRLIK

«Өзгермелі жағдайдағы бірлік»

- Қолайлы аймақтағы әлеуметтік тұрақтылық индексі.
- SRS (Happy Index) 75%.
- eNPS 70%.
- Қатысу 85%.
- Адалдығы 65%.
- EJM (өмірлік циклдің әр кезеңінде қызметкерлердің қанағаттанушылығы) % (өлшем қажет).
- IR (өндірістік қатынастар саласындағы жоғары стандарттар).

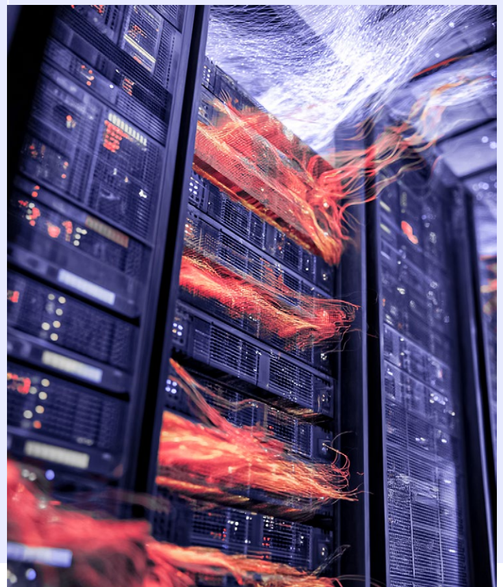

ALAU

«Үздіксіз жаңарту»

- Деректерді актив ретінде басқару
- Сату және жылыстауды басқару
- Сыртқы деректерді монетизациялау
- Ішкі процестерді оңтайландыру
- 2027 жылғы Big Data-дан FCF – 6,5 млрд теңге
- Желілік және АТ инфрақұрылымның бұлттық ортаға көшуі
- 2024 жылы 10 жылдан астам пайдаланылатын жабдықтың үлесін 15%-ға дейін төмендету
- 99,9% – АТ платформалары мен цифрлық сату арналарының қолжетімділігі
- Микросервистік архитектураға ауысу
- SDN/NFV платформасына негізделген Telco Cloud инфрақұрылымын құру
- Бизнестің цифрлық трансформациясы
- Time-to-market-ті 2 есе қысқарту
- Масштабтау құнын төмендету
- IaaS/PaaS цифрлық және бұлттық қызметтерін ұсыну
- Жаңа нарықтарға шығу

ORKEN

«Тұрақты өсу»

- Гигабиттік қоғамға көшу үшін жағдай жасау
- 100G интерфейстерде 18 облыс орталығына жету
- Қолжетімділік жылдамдығы бойынша клиенттердің үміттерін ақтау
- ≈500 мың клиент (үй шаруашылықтары)
- Сала көшбасшылары деңгейіндегі операциялық тиімділік
- ≈ 8 млрд теңге – 2023–2032жж. EBITDA-ға әсері
- Мұнара операторын құру
- ОДН жобасын іске асыру, КТ АМС басқару, 50+ жобаларымен синергия және СКЖҚ
- Жеткізу тізбегін автоматтандыру және ОҚКО процестерін цифрландыру
- Күнделікті операцияларды азайту
- ESG рейтингінің мақсаттарына жету
- Нетто-көміртек ізін 2032 жылға дейін 13%-ға дейін төмендету
- Рейтинг: BBB (2024 жыл), A (2027 жыл)

2024 ЖЫЛЫ СТРАТЕГИЯНЫ ІСКЕ АСЫРУ НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ҚЫСҚАША ЕСЕП

Бағыт	Стратегияның мақсаттары	2024 нәтиже
B2C нарығында КЖҚ және телевизия жетекші позицияларын қорғау	72%–74% КЖҚ	71% КЖҚ
	45–50% TV	50% TV
B2X нарығындағы түсім бойынша жетекші позицияларды нығайту	50–52% B2X нарығының	44% B2X нарығының
B2C сегментіндегі клиенттік тәжірибе бойынша #1 Оператор болу	№1 сегментте	17% (2 орын)
B2X сегментіндегі клиенттік тәжірибе бойынша #1 Оператор болу	Тіркелген операторлар арасындағы үздік NPS	15% (3 орын)

JRUN ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ БАҒДАРЛАМАСЫ

«Қазақтелеком» АҚ трансформациясы клиенттік жолдарын жақсартуға, клиенттермен өзара әрекеттесу сапасын арттыруға, процестерді оңтайландыруға бағытталған және Компанияның стратегиялық мақсаттарына сәйкес жүзеге асырылуда.

JRun Стратегиясының стратегиялық бастамаларының іске асырылуын тиімді басқару және бақылау үшін жыл сайын барлық бастамаларды, жобаларды және маңызды кезеңдерді қамтитын Стратегияның Жол картасы әзірленеді.

Компанияда өзгерістер мәдениетін дамыту жалғасуда, кросс-функционалдық командаларды қалыптастыру, тұрақты кездесулерді ұйымдастыру нәтижесінде коммуникациялар жеделдетіледі және жеңілдетіледі, онда фокустарға қол жеткізуді бәсеңдетуі мүмкін блокаторлар ашық талқыланады, сондай-ақ сын-қатерлерді шешу бойынша белсенді жұмыс жүргізілуде. Процестерді оңтайландыру мен цифрландырудың арқасында қызметтерді қосу және проблемалық жағдайларды шешу жылдамдығы едәуір жақсарды.

«Қазақтелеком» мобильді қосымшасында операторлардың қатысуынсыз өзіне-өзі қызмет көрсету құралдарының көмегімен клиенттердің 77% (14,7 миллионнан астам) өтініші қаралды.

Қосымшада 834 мыңға жуық пайдаланушы тіркелген.

Тіркелген пайдаланушылар саны өткен жылмен салыстырғанда 43%-ға артты.

2024 ЖЫЛЫ JRUN ЖОЛ КАРТАСЫН ІСКЕ АСЫРУ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

JRun Жол картасы – бұл Компанияның корпоративтік стратегиясының жобалық орындалуын қамтамасыз ететін стратегиялық бизнес-бастамалардың жиынтығы.

JAQYN: «КЛИЕНТТІҢ ҚҰМАРЛЫҒЫ»

Көрсетілетін қызметтер сапасының артуы (оның ішінде желілерді орналастыруды жеделдету), цифрлық клиенттік жолдарды дамыту, омниканалдылық және дербестендіру

"FTTH желісін өрістету" бойынша үш жылдық кешенді жоба бекітілді. Жоба «Жаңа квадраттарды қамту», «ТОКЖ құрылысын жүргізу», «Қалалардағы КТҚ сегментіндегі бос порттарды пайдалану» және басқа да бастамаларды қамтиды.

«Жаңа квадраттарды қамту» аясында Қазақстан бойынша

>54 мыңнан астам оптикалық порт салынды

B2C сегменті үшін shop.telecom.kz платформасында «Kazakhtelecom Family» бағдарламасына жазылу арқылы VAS-жоба «Нұрсат+» ЖШС-мен бірлесіп іске қосылды.

TV+ платформасында

10 эксклюзивті телехикая қолжетімді

ID TV платформасынан TV+ қызметіне 58 мың нүкте ауыстырылды, 2025 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 816 мың нүкте тіркелді.

Қытай–Нидерланды–Франция бағыты бойынша

2*100 Гбит/с жылдамдықтағы транзиттік арналар ұйымдастырылды

Ақкөлдегі ДӨО-да

44 тіректерге арналған гермозона іске қосылды

Telecom.kz мобильді қосымшасында «Қайта рәсімдеу» және «Көшу» процестері цифрландырылды.

eGov Mobile арқылы интернетке қосылуға өтінім беру қызметі іске қосылды.

+251 мың telecom.kz пайдаланушылар санының өсуі — 43%

+34 мың ismet.kz пайдаланушылар санының өсуі — 25%

+202 мың Telecom.kz қосымшасының MAU өсуі — 251%

+637 млн теңге қосымшадағы цифрлық сатылым көлемі ұлғайды — 65%

BIRLIK: «МАҚСАТТАРҒА ЖЕТУДЕГІ БІРЛІК»

Клиентке бағытталған кроссфункционалды топтарда және EVP-де (жұмыс берушінің құндылық ұсынысы) жұмыс істеу, экожүйенің жаңа операциялық моделін енгізу

Big Data технологиялары арқылы штат санын нормалау және шығындарды талдау модельдері әзірленді.

349 IR-скрининг
жүргізіліп, SRS көрсеткіштерін жақсарту бойынша жоспарлар жасалды

Материалдық емес ынталандыру шаралары өзектендіріліп, психологиялық қолдау кеңейтілді.

Қызметкерлердің кәсіби құзыреттерін дамытуға бағытталған жасанды интеллект (ЖИ) тақырыбы бойынша оқыту іс-шаралары өткізілді.

Білім беру үдерістеріне цифрлық технологияларды енгізу аясында
11 онлайн-курс әзірленді

Цифрлық трансформация және технологиялар тақырыбына арналған цифрлық марафон ұйымдастырылып, оған 325 адам қатысты, ал «Ақпараттық қауіпсіздік» тақырыбы бойынша 3 109 қызметкер оқудан өтті.

ALAU: «ҮЗДІКСІЗ ЖАҢАРТУ»

Үздіксіз жаңарту, АТ жаңғырту, Сұранысқа ие жоғары жиілікті сервистерді дамыту, жаңа көлденең цифрлық платформаларды (AI, cloud және т.б.) іске қосу

Telecom.kz қосымшасын BTS Digital компаниясымен бірлесіп SuperApp форматына түрлендіру жүзеге асырылды.

Монолитті жүйелерді микросервистік архитектураға көшіру аясында
6 микросервис іске қосылды

TelcoCloud ортасында бұлтты шешімдерді тестілеу жүргізілді:

- invGUARD AS-SW бағдарламалық кешені (трафикті мониторингілеу);
- VOLTHA GPON (Қонаев қаласы);
- telecom.kz және ismet.kz қосымшалары георезервке көшірілді.

ORKEN: «ТҰРАҚТЫ ӨСУ»

Инфрақұрылым, GPON, процестерді цифрландыру

DWDM технологиясы бойынша негізгі бағыттарда
16*100 Гбит/с
арналар ұйымдастырылды

Пиринг және кэш-серверлердің өткізу қабілеті
820 Гбит/с-қа дейін кеңейтілді
(VK, Microsoft және т.б.)

ECI/ERICSSON жабдықтары CALIX-пен ауыстырылып,
2 763 порт жаңартылды

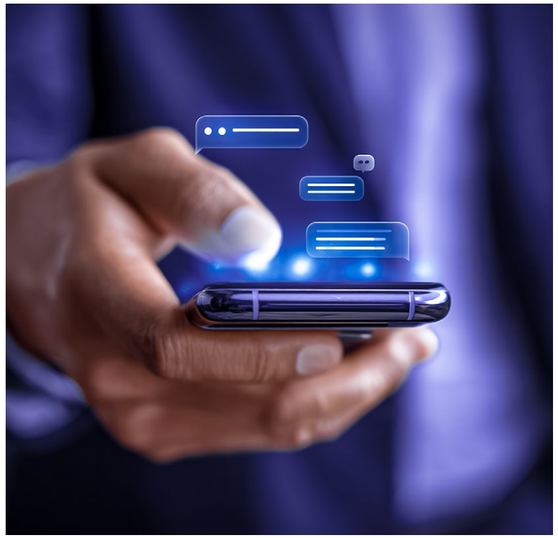

Курчатов, Степногорск және Аксай қалаларында оптикалық байланысқа көшу жүзеге асырылды.

GPON технологиясы 5 қалада енгізіліп:
13,6 мың абонент қайта қосылды
56 мың абонент жаңа қосылды

«BPM ALGORITHM» және «КК басқару» жүйелері тиражданды.

Бұл қадамдар Компанияға бизнес-мақсаттарын неғұрлым тиімді іске асыруға және қарқынды өзгеріп жатқан цифрлық ортада бәсекелік артықшылықтарға қол жеткізуге мүмкіндік береді.

2024 ЖЫЛҒЫ ФОКУС-КАРТАНЫ ОРЫНДАУ

2024 жылы клиенттік сервисті және көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсартуға бағытталған трансформацияның бес негізгі бағыты айқындалды.

1 2 3 4

GPON технологиясы арқылы интернет қызметіне уақытылы қосу

Бұл фокус WFM (Workforce Management) – Инсталлятор жүйесін енгізу аясында қалыптастырылды. 2024 жылдың мамыр айынан бастап бөлшек сауда бизнесі сегментінде абонент инсталляторлардың келу күнін өз бетінше таңдай алатын процесс іске қосылды. ШОБ сегментінде жүйе барлық облыс орталықтары мен республикалық маңызы бар қалаларда енгізілді.

B2C сегменті

Бастауы	Мақсат	Желтоқсан айының қорытындысы
85%	90%	93,6% уақытылы қосылу

ШОБ сегменті

Бастауы	Мақсат	Желтоқсан айының қорытындысы
60,3%	90%	91,3% уақытылы қосылу

Жекелеген ақауларды 8 сағат ішінде жою

Бұл фокус клиенттер үшін қолайсыздықтарды азайтуға және көрсетілетін қызметтердің тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған.

Бастауы	Мақсат	Екінші жартыжылдық қорытындысы
96%	97%	97,5% ақаулар 8 сағат ішінде жойылды

«Тазарту» жобасы

Жоба ескі мыс желілерін GPON технологиясына ауыстыруға бағытталған. Мақсаты – байланыс сапасын жақсарту, интернет жылдамдығын арттыру және клиенттерге тұрақты цифрлық сервистерді қамтамасыз ету.

Ауыстыру жоспары	Нақты орындалғаны
63 130	70 028

«SAPA+» жобасы

Бұл бастама жоғары жылдамдықтағы интернетті (500 Мбит/с дейін) қолдайтын заманауи роутерлерді орнатуға бағытталған. Мақсаты – интернет қосылымының сапасын жақсарту, Wi-Fi жылдамдығы мен тұрақтылығын арттыру.

Жобаның басталуы:
2024 жылғы 23 қыркүйек

223 493

роутер

2024 жылғы
31 желтоқсандағы
жағдай бойынша
орнатылды

SAPA+

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ интернет қызметтерінің сапасын арттыру және ескі клиенттік жабдықты жаңарту мақсатында SAPA+ жобасын іске қосты. Жобаның атауы — «SAPA» — қазақ тілінен аударғанда «сапа» дегенді білдіреді және Компанияның клиенттердің пайдаланушылық тәжірибесін жақсартуға ұмтылысын көрсетеді.

Есептік жылдың соңына қарай SAPA+ жобасы аясында Компания 200 000-нан астам ескі роутерді заманауи, деректерді 500 Мбит/с дейінгі жылдамдықпен жеткізе алатын құрылғыларға тегін ауыстырды. Жаңа роутерлер төрт ядролы процессормен жабдықталған және трафикті интеллектуалды түрде бақылауға әрі оңтайландыруға қабілетті, бұл кедергілер болған жағдайда да тұрақты байланыс орнатуға мүмкіндік береді.

Жоба Қазақстанның барлық өңірлерін қамтыды, оған ірі қалалармен қатар шалғай елді мекендер де кірді. Ерекше назар сапалы цифрлық қызметтерге қолжетімділігі шектеулі өңірлерге аударылды, бұл SAPA+ жобасын цифрлық теңсіздікті азайтуға бағытталған қадам ретінде көрсетті және көптеген пайдаланушылар үшін тең жағдайдағы қосылу мүмкіндігін қамтамасыз етті.

SAPA+ жобасын жүзеге асыру нәтижесінде келесі жетістіктерге қол жеткізілді:

1

Интернет жылдамдығы мен тұрақтылығы артты:

Клиенттер жоғары жылдамдықты интернетке қол жеткізді, бұл бірнеше құрылғы бір мезгілде қосылғанда да үздіксіз байланысқа мүмкіндік береді.

2

Клиенттердің қанағаттануы артты:

Жабдықты тегін ауыстыру және қызмет сапасының жақсаруы клиенттердің Компанияға деген сенімі мен адалдығын күшейтті.

3

Нарықтағы позицияны нығайту:

Жабдықты жаңарту «Қазақтелекомның» Қазақстандағы жоғары жылдамдықты интернет провайдері ретіндегі жетекші орнын нығайтуға ықпал етті.

SAPA+ жобасы «Қазақтелеком» АҚ-ның қызмет көрсету сапасын арттыру және клиенттердің қанағаттануын жақсарту стратегиясындағы маңызды қадамға айналды. Ауқымды техникалық жаңғырту Компанияның инновацияларға деген ұстанымын және пайдаланушылардың қажеттіліктеріне бағдарланғанын айқын көрсетеді.

2026 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ФОКУС-КАРТА

КОМПАНИЯНЫҢ БИЗНЕС-ФОКУСТАРЫ

70%

B2B сегментінде сұраныстардың бірінші ретте шешу (FRR)

70%

B2C сегментінде сұраныстардың бірінші ретте шешу (FRR)

«Жаңа алаңдарды қамту» — Қазақтелеком желілерінің жаңа тұрғын үйлердегі үлесін арттыру.

«Тазарту» жобасы — клиенттерді мыс желіден GPON технологиясына көшіру.

10%

FTTx технологиясы бойынша кең жолақты интернет қызметін пайдаланатын тұтынушылар ағынын азайтады

ҚҰНДЫЛЫҚТАР

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ CREDO КОРПОРАТИВТІК ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫНЫҢ МОДЕЛІ

C — Клиентті қанағаттандыру

Бұл біздің әріптестеріміз бен клиенттеріміздің сұраныстарын есепке алу, оларды белсенді шешу.

- Нарық трендтерін, клиенттердің ағымдағы және болашақ қажеттіліктерін терең түсіну арқылы Компанияның өнімдері мен сервистерін тиімді дамыту.
- Сыртқы және ішкі клиенттердің оларға көрсетілетін қызметтердің, сервистер мен шешімдердің сапасына қанағаттану деңгейін арттыру есебінен клиенттік базаны дамыту.
- Клиенттерімізбен де, Компания ішінде де ынтымақтастықтың өзара тиімді шарттарын табу және іске асыру есебінен кірістерді арттыру.
- Клиенттермен және контрагенттермен серіктестік және ынтымақтастық қағидаттарына негізделген ұзақ мерзімді қарым-қатынастарды қалыптастыру.

R — Реттеу нәтижелілігі

Бұл алға қойған мақсатқа табанды және жауапты қол жеткізу.

- Басқарудың барлық деңгейлерінде нақты және өршіл мақсаттар қою және каскадтау арқылы Компанияның қаржылық нәтижелерін арттыру.
- Өзекті бизнес-міндеттерді шешуге белсенді қатысатын қызметкерлердің қатысу деңгейін және үлесін арттыру.
- Мақсаттарға жету үшін қажетті шешімдерді қабылдау және іске асыру жылдамдығын арттыру.
- Қабылданған шешімдерді іске асыру үшін қажетті ресурстарды жоспарлау мен пайдалануда ұтымды тәсілді енгізу есебінен үнемдеу.

E — Экспериментteу

Бұл өз міндетінді шешудің және ағымдағы процестердегі кемшіліктерді жоюдың ең жақсы жолдарын табу.

- Жаңа перспективалық идеяларды іздеу және енгізу арқылы Компанияның өнімдері мен қызметтерінің тартымдылығы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыру.
- Қолданыстағы тәжірибелерді, процестерді және олардың нәтижелерінің параметрлерін үздіксіз жетілдіру барысында бизнес-процестердің тиімділігін арттыру.
- Жасалған эксперименттік тәжірибелер, сабақ алу және нәтижелерді жақсарту нәтижесінде инновацияларды әзірлеу уақытын қысқарту.
- Процестер мен жұмыс тәжірибелерін өзгертуге тартылған барлық қызметкерлерді белсенді тарту арқылы өзгерістерді енгізу жылдамдығын арттыру.

D — Диджиталдық

Бұл тапсырмаға аналитика призмасы арқылы қарау және табысқа жетудің цифрлық жолдарын табу қабілеттілігі.

- Интерфейстерді, модельдерді және деректерді талдау/мәліметтерді талдау алгоритмдерін пайдалану нәтижесінде қабылданатын шешімдер сапасының түбегейлі арттыру.
- Сандық интерфейстерді, сервистерді және құрылғыларды пайдалану арқылы жұмыс процестерінің жылдамдығын және бизнес-мәселелерін шешуді бірнеше есе арттыру.
- BI жүйелерінің аналитикасы мен есептеріне қол жеткізу арқылы бизнес-процестердің ашықтығын және ауытқуларға жауап беру жылдамдығын арттыру.
- Күнделікті жұмыс міндеттерін шешу үшін цифрлық құралдар мен платформаларды енгізу нәтижесінде процестердің өзіндік құнын төмендету.

O — Ашықтық

Бұл әріптестерді құрметтеу және әрқайсысының әлеуетін ескере отырып бірлесіп жұмыс істеуге тарту.

- Персоналдың қатысуын, олардың өзара әрекеттесу кезінде сындарлы және мейірімді атмосфераны қалыптастыру нәтижесінде өз таланттарын көрсетуге деген ұмтылысын арттыру.
- Кедергісіз даму ортасын қалыптастыру есебінен жұмыс беруші брендінің тартымдылығын және еңбек нарығынан үздік мамандарды тарту мүмкіндігін арттыру.
- Әр түрлі бөлімшелердегі кәсіпқойлардың үйлесімді жұмысының арқасында Компанияның транзакциялық шығындарын төмендету.
- Күрделі мәселелерді ашық талқылау және кері байланыс алу нәтижесінде мінез-құлықты түзету арқылы Компанияның тиімділігін арттыру.

РЕТТЕУШІ ОРТАҒА ШОЛУ

«Қазақтелеком» АҚ Жарғысының 7-бабының 1-тармағына сәйкес Компания жалпыға ортақ пайдаланылатын телекоммуникациялар желісін және телекоммуникациялардың жеке жүйелерін құру, монтаждау, пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету үшін Қазақстан Республикасының байланыс операторы ретінде қызметін жүзеге асырады, жалпыға ортақ пайдаланылатын телекоммуникациялар желісі операторының және басқалармен қатар Халықаралық Электр байланысы одағының Регламентіне және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес басқа мемлекеттердің Байланыс әкімшіліктерімен, компаниялар, пайдаланушылар, халықаралық ұйымдармен есеп жүргізу құқығымен қалааралық және халықаралық операторының қызметін орындайды.

«Қазақтелеком» АҚ-ның қызметін регламенттейтін Қазақстан Республикасының негізгі заңнамалық актілері ҚР-ның Кәсіпкерлік Кодексі, ҚР-ның «Байланыс туралы», «Табиғи монополиялар туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы» заңдары болып табылады.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КӘСІПКЕРЛІК КОДЕКСІ

Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік Кодексі (бұдан әрі – ҚР КК) Қазақстан Республикасында кәсіпкерлік еркіндігін қамтамасыз ететін құқықтық, экономикалық және әлеуметтік жағдайлар мен кепілдіктерді айқындайды, кәсіпкерлік субъектілері мен мемлекеттің өзара әрекеттесуіне, оның ішінде мемлекеттік реттеуге және кәсіпкерлікті қолдауға байланысты туындайтын қоғамдық қатынастарды реттейді.

2024 жылы ішінде ҚР КК-не түрлі сипаттағы өзгерістер енгізілді:

Атап айтқанда, 2024 жылғы 6 сәуірдегі №71-VIII, 2024 жылғы 21 мамырдағы №86-VIII және 2024 жылғы 8 шілдедегі №121-VIII Қазақстан Республикасы заңдарына сәйкес ҚР Кәсіпкерлік кодексіне келесі өзгерістер мен толықтырулар енгізілді:

- 165-баптың 1-тармағының 1) және 9) тармақшалары «ұлттық компаниялар үшін осы нарық субъектісінің дауыс беретін акцияларының (жарғылық капиталдағы қатысу үлесі, пайлары) жалпы санының кемінде қырық пайызына иелік ету құқығына жол беріледі» деген сөздермен толықтырылды.Осыған байланысты, ҚР КК 165-бабының 1-тармағының 1) және 9) тармақшаларына сәйкес, келесі белгілердің біріне немесе бірнешеуіне сәйкес келетін жеке және (немесе) заңды тұлғалардың жиынтығы тұлғалар тобы ретінде танылады:
  - Нарық субъектісі мен жеке немесе заңды тұлға, егер бұл тұлға нарық субъектісіндегі өзінің қатысуына немесе басқа тұлғалардан, соның ішінде жазбаша келісім негізінде алынған өкілеттіктерге байланысты дауыс беретін акциялардың (жарғылық капиталдағы үлестердің, пайлардың) елу пайызынан астамына иелік ету құқығына ие болса;
  - Нарық субъектісі, сондай-ақ жеке және (немесе) заңды тұлғалар, егер олар осы тармақтың 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) және 8) тармақшаларында көзделген қандай да бір белгілерге сәйкес тұлғалар тобына кіретін болса және олардың бірлескен қатысуы немесе басқа тұлғалардан алынған өкілеттіктер негізінде дауыс беретін акциялардың (үлестердің, пайлардың) елу пайызынан астамына иелік ету құқығы болса. Ұлттық компаниялар үшін бұл шек кемінде қырық пайыз болуы мүмкін;
- «конгломерат» және «шектес тауар нарығы» ұғымдары енгізілді. Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 172-1-бабының 1-тармағына сәйкес, конгломерат – бұл тиісті және шектес тауар нарықтарында үстем немесе монополиялық жағдайды иеленетін нарық субъектісі (тұлғалар тобы) болып табылады. Бұл орайда банктік холдингтер, банктер және олардың еншілес ұйымдары, сондай-ақ электр энергиясының бірыңғай сатып алушысы және теңгерімдеуші нарықтың есеп айырысу орталығы конгломерат ұғымына кірмейді; Шектес тауар нарығы – бұл тиісті тауар нарығында айналымға түсетін өзге тауарды пайдаланусыз тауарды іске асыру мүмкін болмайтын нарық. Сонымен қатар, 96-6-баптың 12) тармақшасына және 172-1-баптың 2-тармағына сәйкес, конгломераттардың мемлекеттік тізілімін жүргізу, олардың қызметіне талдау және мониторинг жүргізу өкілеттілігі бәсекелестікті қорғау жөніндегі уәкілетті органға жүктеледі.
- 191-1-бап жаңа редакцияда ұсынылды. Оған сәйкес, тауар жеткізушіні (сатушыны) еркін ауыстыруды қамтамасыз ету үшін қажетті ақпаратты жария қолжетімділікте орналастырмау бұдан былай тауар жеткізушіні (сатушыны) ауыстыруға кедергі жасау болып саналмайды;
- 199, 216 және 221-баптар толықтырылды. Олар енді мына норманы қамтиды: Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінде белгіленген тәртіппен бәсекелестікті қорғау жөніндегі уәкілетті органның тергеу жүргізу туралы хабарламасын / бұйрығын / лауазымды тұлғаларының әрекеттерін шағымдану, осы хабарламада немесе бұйрықта белгіленген мерзімдердің өтуін немесе оларды орындауды тоқтатпайды;
- 201-баптың 1-тармағының 3) және 4) тармақшалары жаңа редакцияда жазылды. Жаңа редакцияға сәйкес, экономикалық шоғырлану ретінде мыналар танылады:
- нарық субъектісі (тұлғалар тобы) тарапынан негізгі өндірістік құралдарды (өндірістік мақсаты жоқ жер учаскелері мен ғимараттар (құрылыстар, имараттар), олардың кешендері, үй-жайлар, аяқталмаған құрылыс объектілері бұған кірмейді) және (немесе) басқа нарық субъектісінің материалдық емес активтерін меншігіне, иелігіне және пайдалануына алу (оның ішінде жарғылық капиталды төлеуге (беруге) есепке алу арқылы), егер мұндай мәміле (өзара байланысты мәмілелер) нысанасы болып табылатын мүліктің баланстық құны мүлікті иеліктен шығарушы немесе беруші нарық субъектісінің негізгі өндірістік құралдары мен материалдық емес активтерінің баланстық құнының жиырма пайызынан асатын болса.Бұл талап келесі жағдайларға қолданылмайды:нарық субъектісі (тұлғалар тобы) мұндай негізгі өндірістік құралдарды және (немесе) материалдық емес активтерді құрылтайшылардың бастапқы жарғылық капиталға салымдары есебінен меншігіне, иелігіне немесе пайдалануына алған кезде; нарық субъектілерін қайта ұйымдастыру барысында жаңадан құрылған нарық субъектісі мұндай мүлікті беру актісі немесе бөлу балансының негізінде алған жағдайда;
- Нарық субъектісі тарапынан (оның ішінде сенімгерлік басқару шарты, бірлескен қызмет шарты, тапсырма шарты негізінде) басқа нарық субъектісінің кәсіпкерлік қызметін жүзеге асыру кезінде міндетті түрде орындалуға жататын нұсқаулар беруге мүмкіндік беретін құқықтарды иеленуі экономикалық шоғырлануға жатады. Бұл талап мынадай жағдайларға қолданылады:
  - шешімдерді дара қабылдауға, қабылданатын шешімдерге шешуші ықпал етуге, негізінен қабылданатын шешімдерді бақылауға (оның ішінде басым, негізгі шарттарды, бағыттарды, кәсіпкерлік қызмет түрлерін, даму стратегиясын және ағымдағы операциялық қызметке қатысы жоқ өзге де мәселелерді айқындау құқығын қоса алғанда) мүмкіндік беретін құқықтарды иеленуге қатысты жағдайлар, егер мұндай құқықтарға өзге тұлғалар ие болмаса;
  - басқару және (немесе) қадағалау органдарының шешімдер қабылдауына кедергі келтіруге мүмкіндік беретін құқықтарды иеленуге (оның ішінде жарғы құжаттарында тікелей көзделген вето немесе

бұғаттау құқығына), сондай-ақ басқару және (немесе) қадағалау органдарына кандидаттарды жеке өзі тағайындау (ұсыну) құқығына қатысты жағдайлар, егер мұндай құқықтарға басқа тұлғалар ие болмаса;

- Экономикалық шоғырлануға келісім беру туралы өтініш бойынша ұсынылған материалдардың толықтығын тексеру және өтінішті қарау мерзімдері өзгертілді: 10 күнтізбелік күннен 5 жұмыс күніне және 30 күнтізбелік күннен 15 жұмыс күніне дейін қысқартылды. Сонымен қатар, барлық үзілістерді ескере отырып, экономикалық шоғырлануға келісім беру туралы өтінішті қараудың ең ұзақ мерзімі 12 айдан аспауы тиіс (205-бап).
- Байланыс құралдарын орналастыруға арналған орындарды және талшықты-оптикалық байланыс желілерін жүргізу үшін әуе электр беру желілерінің тіректерін жалға беру (мүліктік жалдау) бойынша шекті тарифтерді мемлекеттік реттеу бөлігінде толықтырулар енгізілді (116-баптың 3-тармағының 15) тармақшасы, 123-1-бап).

«БАЙЛАНЫС ТУРАЛЫ» ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫ

Қазақстан Республикасының «Байланыс туралы» (бұдан әрі – Байланыс туралы заң) Қазақстан Республикасының аумағында байланыс саласындағы қызметтің құқықтық негіздерін белгілейді, мемлекеттік органдардың аталған қызметті реттеу жөніндегі өкілеттіктерін, байланыс қызметтерін көрсететін немесе пайдаланатын жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен міндеттерін айқындайды.

2024 жылғы 6 сәуірдегі №71-VIII, 2024 жылғы 21 мамырдағы №86-VIII, 2024 жылғы 19 маусымдағы №94-VIII, 2024 жылғы 5 шілдедегі №115-VIII, 2024 жылғы 8 шілдедегі №116-VIII заңдарымен Байланыс туралы заңға бірқатар өзгерістер мен толықтырулар енгізілді, оның ішінде:

- «байланыс желісін басқару орталығы», «бірлесіп пайдаланылатын тіректер», «мобильді байланыс станциясы», «радиожиілік спектрін қайта бөлу (пайдалануын қайта ұйымдастыру)», «ұялы немесе спутниктік байланыс жабдығына арналған тіректер», «хабарламаларды тарату технологиясы» ұғымдары енгізілді (2-баптың 13-1), 22-1), 40-4), 48-1), 67-6) және 70-1) тармақшалары);
- уәкілетті органның құзыретіне қатысты өзгерістер мен толықтырулар енгізілді (8-баптың 1-тармағы);
- байланыс саласындағы мемлекеттік монополияға радиожиілік спектрін қайта бөлу (пайдалануын қайта ұйымдастыру) жөніндегі іс-шараларды техникалық сүйемелдеу, сондай-ақ ұялы байланыс желілерінің жиілік-аумақтық жоспарларын келісу жатқызылды (9-1-баптың 7), 8) тармақшалары);
- Байланыс операторлары көрсететін байланыс қызметтерінің сапасына мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру облыс (республикалық маңызы бар қала, астана) әкімдігінің құзыретіне жатқызылды (Байланыс туралы заңның 10-бабының 1-тармағының 3-2) тармақшасы);
- Радиожиілік органдарының құзыретіне радиожиілік спектрін бөлу және оны тиімді пайдалану, сондай-ақ байланыс спутниктерінің орбиталық позицияларын пайдалану саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі ұсыныстарды әзірлеу жатқызылды. Бұрын мұндай ұсыныстарды Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Қазақстан Республикасының радиожиіліктер жөніндегі ведомствоаралық комиссиясы, байланыс операторларының бірлестіктері (одақтары) мен байланыс және радиожиілік спектрі қызметтерін пайдаланушылардың қоғамдық бірлестіктерінің қатысуымен әзірлейтін (11-баптың 2-тармағы);
- Ауылдық елді мекендерді интернет желісіне қолжеткізумен қамтамасыз ету мақсатында Байланыс туралы заңның 12-бабы 4-4-тармақпен толықтырылды, оған сәйкес байланыс операторлары және (немесе) телекоммуникация желілерінің иелері ауылдық елді мекендерде интернет желісіне сымсыз қолжетімділік ұйымдастыру үшін ұялы байланыс операторларына өз телекоммуникациялық инфрақұрылымына қолжетімділікті шарт негізінде ұсынуға міндетті;
- Байланыс операторларының мүгедектігі бар адамдар үшін жеңілдікті тарифтерді ұсыну жөніндегі қосымша міндеттемелерін белгілеу құқығы уәкілетті органға берілді (12-баптың 6-тармағы);
- Радиожиілік спектрін пайдалану рұқсатының қолданылуын тоқтатудың келесі қосымша негіздері енгізілді (12-баптың 8-1-тармағының 6)-8) тармақшалары):
  - уәкілетті органның радиожиілік спектрін қайта бөлу жөніндегі шешімі, ол келесі мақсаттарда қабылдануы мүмкін:
    - байланыс саласындағы перспективалық технологияларды іске асыру;
    - радиожиілік спектрін және жиілік жолақтарын перспективалық пайдалану жоспарларына сәйкес тиімді пайдалану;
  - дара кәсіпкердің қызметін тоқтату немесе заңды тұлғаның таратылуы;
  - байланыс операторының азаматтық мақсаттағы радиоэлектрондық құралдарды және (немесе) жоғары жиілікті құрылғыларды пайдалануға беру туралы және олардың электромагниттік үйлесімділігін есептеу туралы Қазақстан Республикасының рұқсаттар мен хабарламалар туралы заңнамасына сәйкес радиожиілік спектрін пайдалануға рұқсат алған күннен бастап алты ай ішінде хабарлама ұсынбауы;
- әлеуметтік сипаттағы, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындау қаупі болғанда және (немесе) туындаған кезде, сондай-ақ төтенше жағдай енгізілген кезде байланыс операторларына жедел штабтардың сұранысы бойынша олардың иелігіне мобильді байланыс станцияларын беру міндеттемесі, сондай-ақ ұялы байланыс операторларына өз желілерінде хабарламаларды тарату технологиясының жұмыс істеуін қамтамасыз ету міндеттемесі енгізілді (14-баптың 5 және 6-тармақтары);
- 2-тарау 15-3-баппен толықтырылды, оған сәйкес Қазақстан Республикасы аумағында қызметін жүзеге асыратын байланыс операторлары және (немесе) байланыс желілерінің иелері уәкілетті органның, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитетімен келісу арқылы белгіленетін тәртіппен уәкілетті органның сұранысы бойынша әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың туындау қаупі мен туындауы кезінде жиынтықталған деректерді ұсынуға міндетті. Бұл жағдайлар табиғи апаттармен (жер сілкіністері, сел, қар көшкіні, су тасқыны және басқалар), экологиялық дағдарыстық жағдайлармен, табиғи өрттермен, эпидемиялармен байланысты болуы мүмкін;
- 18-баптың 1 және 2-тармақтары мынадай редакцияда жазылды:
  1. «Егер байланыс қызметі радиожиілік спектрі көлемінің жеткіліксіз болуына байланысты радиожилік органдары белгілі бір аумақта жұмыс істейтін байланыс операторларының ықтимал саны бойынша шектеу қойған диапазондағы радиожиіліктер пайдаланыла отырып көрсетілетін болса, радиожиілік ресурсын пайдалану құқығы жиілік белдеулері, радиожиіліктер (радиожиілік арналары) конкурс (немесе аукцион) негізінде бөліп берілгеннен кейін беріледі. Бұл ретте байланыс операторына радиожиілік спектрін пайдалануға арналған рұқсатта көрсетілетін аумақтарды не елді мекендерді байланыс қызметтерімен қамтамасыз ету жөніндегі міндеттемелер жүктеледі.
  2. Конкурс (немесе аукцион) өткізу туралы шешімді уәкілетті орган осы баптың 1-тармағына сәйкес қабылдайды.

  Конкурс (немесе аукцион) осындай шешім қабылданғаннан кейін алты айдан кешіктірілмейтін мерзімде өткізіледі»;
- Байланыс құралдарын орналастыруға арналған орындарды, сондай-ақ талшықты-оптикалық байланыс желілерін жүргізу үшін әуе электр беру желілерінің тіректерін мүліктік жалға (жалға алуға) беру бойынша шекті тарифтерді реттеу уәкілетті органның құзыретіне енгізілді (20-баптың 2-тармағының бірінші бөлігінің 3) тармақшасы);
- Жалпы пайдаланымдағы телекоммуникация желілерінің байланыс операторлары үшін басқа телекоммуникация желілерін қосу қызметтерін көрсету шарттарын, сондай-ақ желілердің өзара іс-қимылы мен трафикті өткізу жөніндегі міндеттемелерді айқындайтын қосылу шартының үлгілік нысанын уәкілетті органмен бекіту туралы ережелер алынып тасталды (26-баптың 1-тармағы);
- Цифрлық технологияларды енгізу мақсатында ауыл шаруашылығы және өнеркәсіптік объектілерде байланыс қызметін субсидиялау туралы ереже енгізілді (34-баптың 4-тармағы);

- 40-бап 1-5-тармақпен толықтырылды, оған сәйкес байланыс операторларына халықтың ұялы байланыс абоненттік құрылғыларына электрондық казиноға, интернет-казиноға, сондай-ақ құмар ойындар мен (немесе) бәс тігуге қатысты жарнаманы қамтитын мәтіндік хабарламаларды тарату қызметтерін көрсетуге тыйым салынады.

«ТАБИҒИ МОНОПОЛИЯЛАР ТУРАЛЫ» ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫ

«Табиғи монополиялар туралы» ҚР Заңы табиғи монополиялар субъектілері ұсынатын Қазақстан Республикасының қызметтер нарығында туындайтын қатынастарға қолданылады.

2024 жылғы 6 сәуірдегі № 71-VIII, 2024 жылғы 21 мамырдағы № 86-VIII, 2024 жылғы 1 шілдедегі № 107-VIII және 2024 жылғы 8 шілдедегі № 121-VIII Қазақстан Республикасының Заңдарымен «Табиғи монополиялар туралы» Заңына мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілді:

- «Негізсіз табыс» ұғымы енгізілді (негізсіз табыс — уәкілетті орган ведомствосы бекіткен тарифтен асып кетудің, соның ішінде есептеу аспаптарының көрсеткіштері, көлемі, шамасы және қызметтерді тұтыну нормалары бойынша негізсіз есептеу нәтижесінде алынған қосымша табыс, сондай-ақ тарифтік смета көздеген амортизациялық аударым қаражатын нысаналы пайдаланбау, уәкілетті орган ведомствосы бекіткен мөлшерден бес пайыздан артық тарифтік смета шығын баптарын орындамау немесе инвестициялық бағдарламаларды орындауға арналған тарифтік сметада көзделген қаражатты орындамау немесе нысаналы пайдаланбау нәтижесінде алынған табыс) (4-баптың 11-1) тармақшасы);
- Сатып алуға қатысушылардың адал емес тізілімін қалыптастыру және жүргізу көзделген (8-баптың 4-1) тармақшасы);
- Онлайн-трансляцияларды пайдалана отырып, қоғамдық тыңдаулар өткізу мүмкіндігі көзделген (8-баптың 9) тармақшасы);
- Табиғи монополия субъектілері бекітілген тарифтік сметаның орындалуы, бекітілген инвестициялық бағдарламаның орындалуы, реттелетін қызметтердің сапасы мен сенімділігі көрсеткіштерінің сақталуы және қызмет тиімділігінің көрсеткіштеріне қол жеткізу туралы есептерді, соның ішінде қаржылық есептілікті, тиісті әкімшілік-аумақтық бірлік аумағында таратылатын бұқаралық ақпарат құралдарында және (немесе) өз интернет-ресурсында орналастыратыны белгіленген (25-баптың 2-тармағы);
- Табиғи монополия субъектілерінің реттелетін қызметтер бойынша бөлек есеп жүргізу әдістемелерін уәкілетті органмен келісу міндеті белгіленген (8-баптың 20-1) тармақшасы, 26-баптың 2-тармағының бірінші бөлігінің 9) тармақшасы);
- Бақылау субъектісіне (нысанына) бармай профилактикалық бақылау жүргізу тәртібі белгіленген (30-1-баптар).

Сонымен қатар, 2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ-ның қызметінде қолданылатын ҚР-ның кейбір заңнамалық актілеріне де жалпы сипаттағы түрлі өзгерістер енгізілді. Атап айтқанда, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, Салық кодексіне, Әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы кодексіне, «Бағалы қағаздар нарығы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Заңына, сондай-ақ байланыс қызметтерін көрсетуге қатысты және өзге де нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер енгізілді.

Сондай-ақ, 2025 жылғы 1 қаңтардан бастап ҚР Қаржы министрінің 2024 жылғы 8 қазандағы № 677 бұйрығы күшіне енді. Бұл бұйрық «Мемлекеттік сатып алу туралы» ҚР Заңының 27-бабының 7-тармағына сәйкес қабылданған және тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің тізбесін, ережелерін және шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінен жүзеге асырылатын мемлекеттік сатып алудың көлемін бекітеді. Аталған бұйрыққа сәйкес, Қазақстан Республикасының жеке және заңды тұлғалары көрсететін және құны тиісті қаржы жылына республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің елу мың еселік мөлшерінен аспайтын қызметтер мемлекеттік сатып алуларында шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің арасында жүзеге асырылуға тиіс.

Шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінен тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларының 2 және 4-тармақтарына сәйкес:

- Қағидалар уәкілетті орган айқындайтын мемлекеттік сатып алудың тәсілімен жүзеге асырылатын тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің тізбесіне сәйкес жүзеге асырылатын мемлекеттік сатып алуларға қолданылмайды;
- Мемлекеттік сатып алуларды шағын және орта кәсіпкерлік субъектілері арасында жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайда, яғни конкурсқа қатысуға өтінімдердің немесе баға ұсыныстарының болмауына байланысты мемлекеттік сатып алулар өткізілмеді деп танылған жағдайда ғана барлық өнім берушілер арасында сатып алу жүргізуге жол беріледі.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯ НАРЫҒЫНА ШОЛУ

Шолу Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің деректеріне, ашық интернет көздерінен алынған байланыс нарығы бойынша маркетингтік деректерге, сондай-ақ сараптамалық бағалауларға сәйкес ұсынылды.

1 362 11%

млрд теңге

Қазақстандағы байланыс қызметтері нарығының жалпы көлемі

44,4

млрд теңге

2024 жылдың бекітілген телефония нарығының көлемі

2024 ЖЫЛҒЫ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯ НАРЫҒЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ ТЕНДЕНЦИЯЛАР

2024 жылдың қорытындысы бойынша байланыс қызметтері нарығының жалпы көлемі 1 362 млрд теңгені құрап, өткен жылмен салыстырғанда 11%-ға артты.

Қызмет түрлері бойынша мобильді байланыс басымдыққа ие. Мобильді байланыс қызметтерінен түскен табыс нарықтың жалпы көлемінің жартысынан көбін – 56%-ын құрайды.

2024 жылдың 4-тоқсанындағы бекітілген телефония нарығының көлемі 44,4 млрд теңгені құрады.

Деректерді беру және Интернет желісіне бекітілген желілер арқылы қол жеткізу қызметтері сегментінің үлесі табыстың 196,8 млрд теңгеге дейін өсуін көрсетті. 2024 жылы бұл қызметтер сегментінің үлесі 14,4%-ды құрады.

2024 жылы ақылы теледидар қызметтері сегменті байланыс қызметтерінен түсетін жиынтық табыстың 4%-ын құрады.

2024 ЖЫЛҒЫ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯ НАРЫҒЫНЫҢ СЫЙЫМДЫЛЫҒЫ МЕН ҚҰРЫЛЫМЫН БАҒАЛАУ

Қазақстанның телекоммуникация нарығы 2024 жылы алдыңғы жылмен салыстырғанда 11%-ға өсіп, өсу перспективаларының бар екендігін растап отыр. Абсолюттік түрде нарық көлемі 1 362 млрд теңгені құрады.

ҚР БАЙЛАНЫС ҚЫЗМЕТТЕРІНЕН ТҮСЕТІН КІРІСТЕР, 2020–2024, МЛРД ТЕҢГЕ

Дереккөз: ҚР ҰЭМ КС деректері, жұмыс тобын бағалауы.

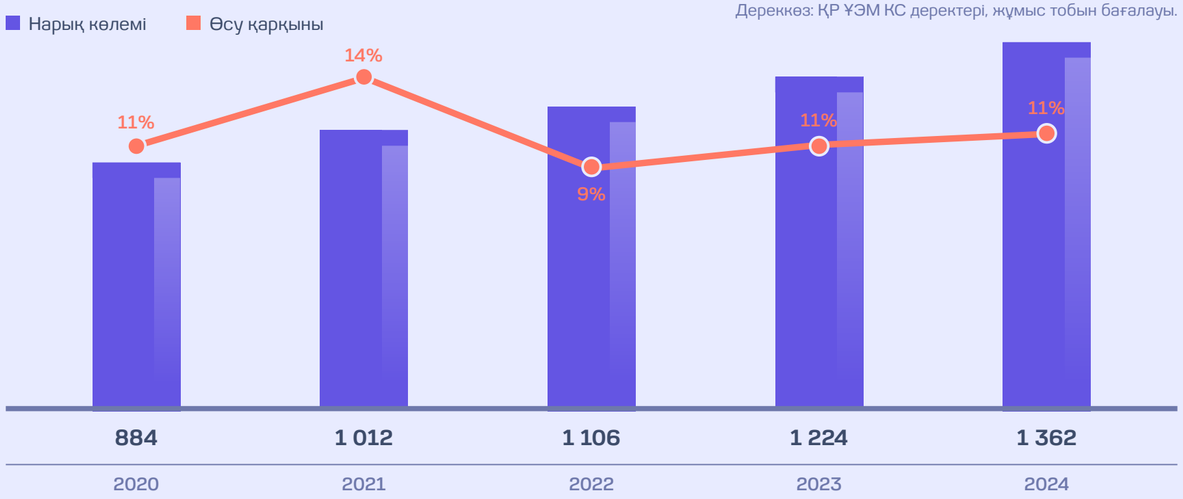

Ұялы байланыс сегменттегі қызметтерден түсетін кірістер үстемдік етуді жалғастыруда — 2024 жылы олардың үлесі 56%-ға дейін өсті. Ұялы байланыс нарығының өсуінің негізгі дерекоры мобильді деректерді беру мен олардың базасындағы сервистердің өсуі болып табылады.

B2O-қызметтердің үлесі 9% деңгейінде тұрақты болып қалуда, бұл шалғай аудандардағы инфрақұрылымды кеңейтудің арқасында мүмкін болды. Бұл тек цифрлық алшақтықты қысқартуға ғана емес, сонымен қатар шағын операторлар мен корпоративтік клиенттер арасындағы трафиктің өсуіне де ықпал етеді.

Бекітілген КЖҚ және және деректерді беру қызметтері (15%), сондай-ақ IT-қызметтер (8%) бұлтты шешімдер мен цифрлық сервистердің өсуі есебінен жалпы нарыққа өз үлесін қосуын жалғастыруда.

Жалпы қызмет түрлері бойынша нарық құрылымы 2023 жылмен салыстырғанда елеулі өзгерістерге ұшыраған жоқ, алайда, жоғары қосылған құны бар қызметтерге біртіндеп ауысу үрдісі байқалады.

56%

2024 жылғы мобильді қызметтерден түскен табыс үлесі

15%

тіркелген КЖҚ және деректерді жеткізу қызметтерінен түскен табыс үлесі

8%

IT-қызметтерден түскен табыс үлесі

ҚЫЗМЕТ ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША ҚР БАЙЛАНЫС САЛАСЫ КІРІСТЕРІНІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ, 2022–2024, %

Дереккөз: ҚР ҰЭМ КС деректері, жұмыс тобын бағалауы.

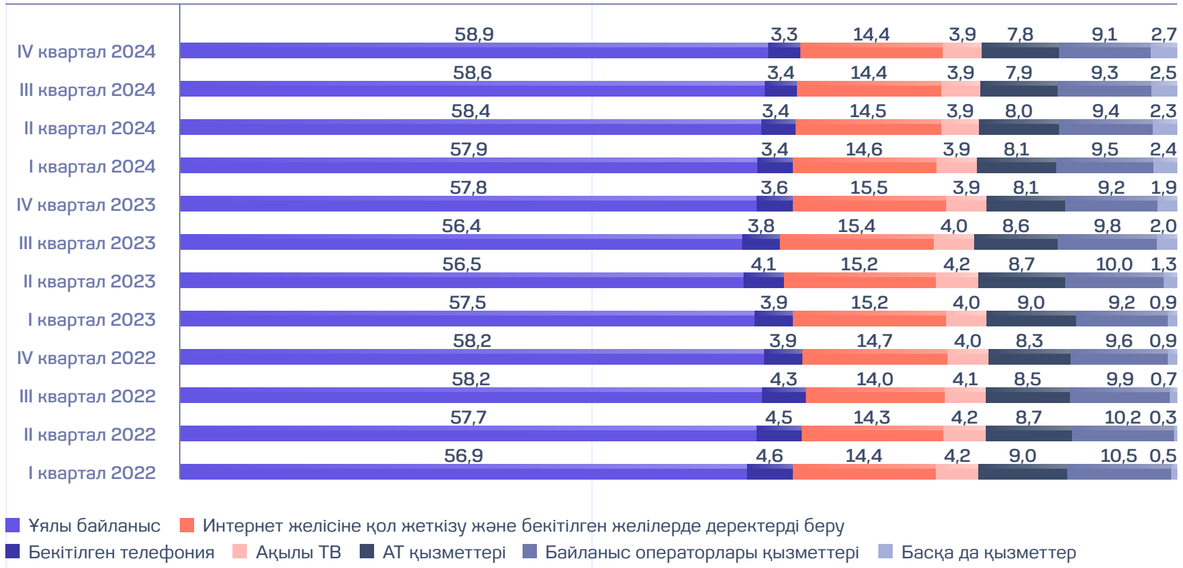

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНЫҢ НАРЫҚТАҒЫ ҰСТАНЫМДАРЫ

2024 жылы нарықтағы күштердің орналастыруының жаһандық өзгерісі болған жоқ, бұл қалыптасқан бәсекеге қабілетті ландшафт пен нарықтың жетілуін көрсетеді. 2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ Компаниялар тобының нарықтағы үлесі 62%-ды құрады.

2024 ЖЫЛҒЫ НАРЫҚ СЕГМЕНТТЕРІ БОЙЫНША «ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫНЫҢ ҮЛЕСІ, %

Дереккөз: ҚР ҰЭМ СК деректері, жұмыс тобының бағалауы.

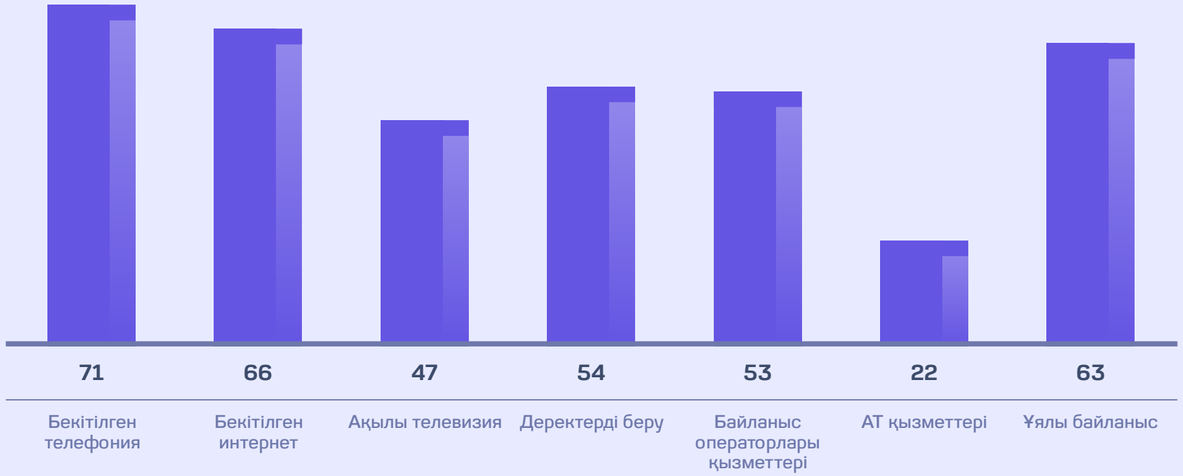

БЕКІТІЛГЕН ТЕЛЕФОНИЯ

2024 жылдың қорытындысы бойынша бекітілген телефония нарығының көлемі 44,4 млрд теңгені құрап, 2023 жылмен салыстырғанда 0,6%-ға ғана қысқарды. Кірістердің төмендеуі классикалық сымды телефония қызметтерін тұтыну көлемінің жыл сайын қысқаруына әсер ететін ұялы және интернетке негізделген қызметтермен алмастыру үрдісімен байланысты. Бағыттар бойынша кірістер құрылымында ең көп үлес салмағы — 28,8 млрд теңге көлемінде — жергілікті телефония қызметтеріне тиесілі.

ҰЯЛЫ БАЙЛАНЫС

Жетілгеніне қарамастан, ұялы байланыс нарығы Қазақстанда да, жалпы әлемде де телекоммуникация саласының дамуындағы маңызды рөлін сақтап отыр. Бұл халықтың ұтқырлыққа, цифрлық сервистерге және ақпаратқа жедел қол жеткізуге деген сұранысының артуымен байланысты. Жаңа желілік технологияларды дамыту және мобильді интернет сапасының артуы жаңа қызметтердің пайда болуына ықпал етеді, олар сәтті монетизацияланып, ақылы тұтыну көлемінің өсуіне алып келеді.

2024 жылдың қорытындысы бойынша Қазақстандағы ұялы байланыс нарығының көлемі 764,8 млрд теңгені құрады, бұл өткен жылмен салыстырғанда 5%-ға жоғары.

764,8 ▲ 5%

млрд теңге

2024 жылдың қорытындысы бойынша Қазақстандағы ұялы байланыс нарығының көлемі

ЖОҒАРЫ ЖЫЛДАМДЫҚТЫ ИНТЕРНЕТКЕ ҚОЛ ЖЕТКІЗУ

КЖҚ қызметтерінен түсетін кірістер

Кең жолақты қолжетімділік нарығы жылдан жылға өсуді жалғастыруда. Ірі қалаларда операторлар, интернет-провайдерлер абоненттердің ADLS-қосылымдарынан FTTx және GPON желілеріне көшуі арқылы абоненттердің табыстылығын арттыруға ұмтылуда, бұл қолжетімділік жылдамдығы мен ұсынылатын қызмет көлемін арттырып, абоненттерге неғұрлым жоғары құны бар кешенді қызмет пакеттерін ұсынуға мүмкіндік береді. Ауылдық жерлерде әмбебап қызметтер көрсететін операторлар мемлекеттен арнайы тарифтерді қолдану есебінен алынбайтын кірістердің орнын толтыру үшін субсидиялар алады. Бағалау бойынша, 2024 жылдың қорытындысы бойынша бекітілген кең жолақты қолжетімділік нарығының көлемі 159,5 млрд теңгені құрап, өткен жылмен салыстырғанда 10%-ға өсті.

159,5 ▲ 10%

млрд теңге

2024 жылдың қорытындысы бойынша бекітілген кең жолақты қолжетімділік нарығының көлемі

ҰЯЛЫ БАЙЛАНЫС ҚЫЗМЕТТЕРІНЕН ТҮСЕТІН КІРІСТЕР, МЛРД ТЕҢГЕ

Дереккөз: ҚР ҰЭМ СК деректері, жұмыс тобының бағалауы.

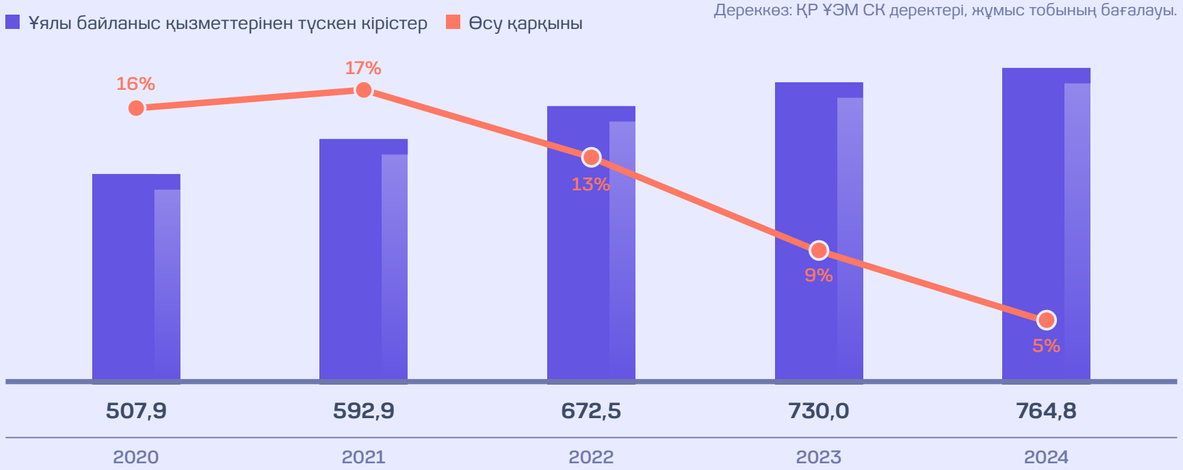

ТІРКЕЛГЕН ЖЕЛІЛЕРДЕГІ КЖҚ ҚЫЗМЕТТЕРІНЕН ТҮСЕТІН КІРІСТЕР, МЛРД ТЕҢГЕ

Дереккөз: ҚР ҰЭМ СК деректері, жұмыс тобының бағалауы.

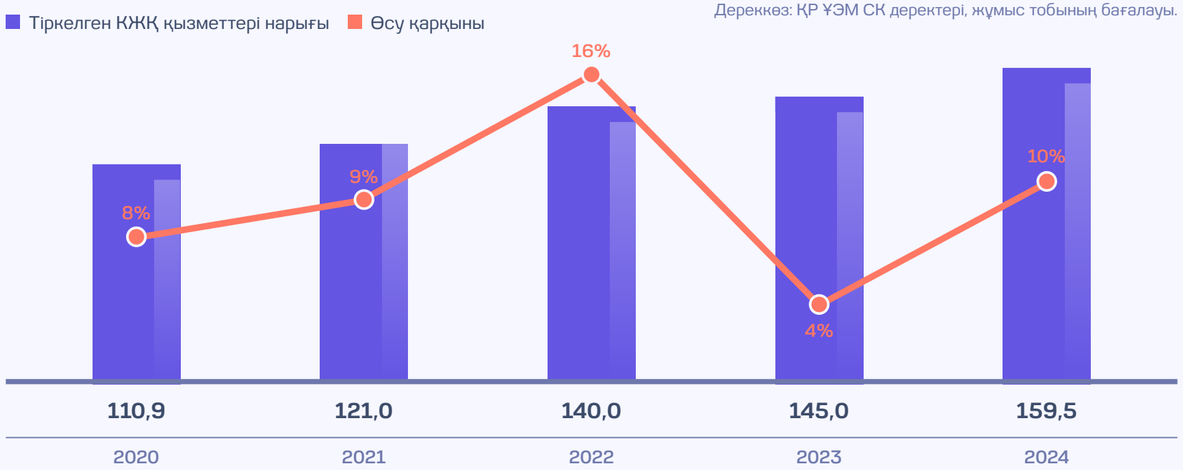

Деректерді беру арналарын жалға алу

IP-VPN технологиясы негізінде қалыптасқан арналарды жалға беру нарығы Қазақстанда соңғы жылдары филиал құрылымдарының өсуіне қарамастан тоқырау кезеңін бастан өткеруде. Мұның басты себебі — кәсіпорындардың, әсіресе мемлекеттік сектордағы, бұлтты ортаға көшуі. Бұл сегментте цифрлық трансформация корпоративтік секторға қарағанда әлдеқайда жылдам жүріп жатыр.

Сұраныстың төмендеуіне қосымша дерекорлар ретінде төмендегілерді атауға болады:

- IP-VPN қызметтерін SD-WAN және IPsec VPN сияқты интернет-бағытталған шешімдермен алмастыру;
- MPLS және Ethernet VPN сияқты баламалы технология-лармен бәсекелестік;
- IT-бюджеттерді оңтайландыру.

2024 жылдың қорытындысы бойынша арналарды жалға беру нарығының көлемі 37,4 млрд теңгені құрады, бұл өткен жылмен салыстырғанда іс жүзінде өзгеріссіз қалды. Бұл нарықтағы тоқырау үрдісінің сақталуын көрсетеді және алдағы жылдары да осы бағыт сақталады деп болжануда.

37,4

млрд теңге

арналарды жалға беру нарығының көлемі

АҚЫЛЫ ТЕЛЕВИЗИЯ

2024 жылдың қорытындысы бойынша операторлардың Қазақстанда ақылы ТВ қызметтерін ұсынудан түскен түсімінің көлемі 52,5 млрд теңгені құрады, бұл өткен жылмен салыстырғанда 7%-ға көп. Ақылы ТВ қызметтерінен түсетін түсім толығымен дерлік үй шаруашылықтары есебінен қалыптасады. 2024 жылы олардың үлесіне жалпы түсімнің 94%-ы немесе 49 млрд теңгеден астамы тиесілі болды.

52,5 ↑ 7%

млрд теңге

2024 жылдың қорытындысы бойынша операторлардың Қазақстанда ақылы ТД қызметтерін ұсынудан түскен түсімінің көлемі

94%

ақылы ТД қызметтерінен түскен түсімнің үй шаруашылықтарына тиесілі үлесі

АРНАЛАРДЫ ЖАЛҒА БЕРУ ҚЫЗМЕТТЕРІНЕН ТҮСЕТІН КІРІСТЕР, 2020–2024, МЛРД ТЕҢГЕ

Дереккөз: ҚР ҰЭМ СК деректері, жұмыс тобының бағалауы.

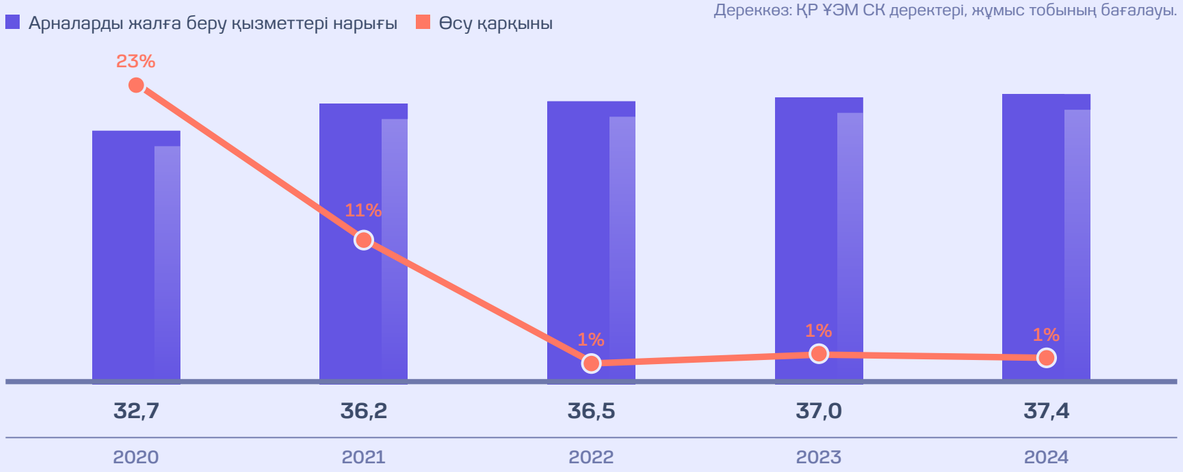

АҚЫЛЫ ТД ҚЫЗМЕТТЕРІНЕН ТҮСЕТІН КІРІСТЕР, 2020–2024, МЛРД ТЕҢГЕ

Дереккөз: ҚР ҰЭМ СК деректері, жұмыс тобының бағалауы.

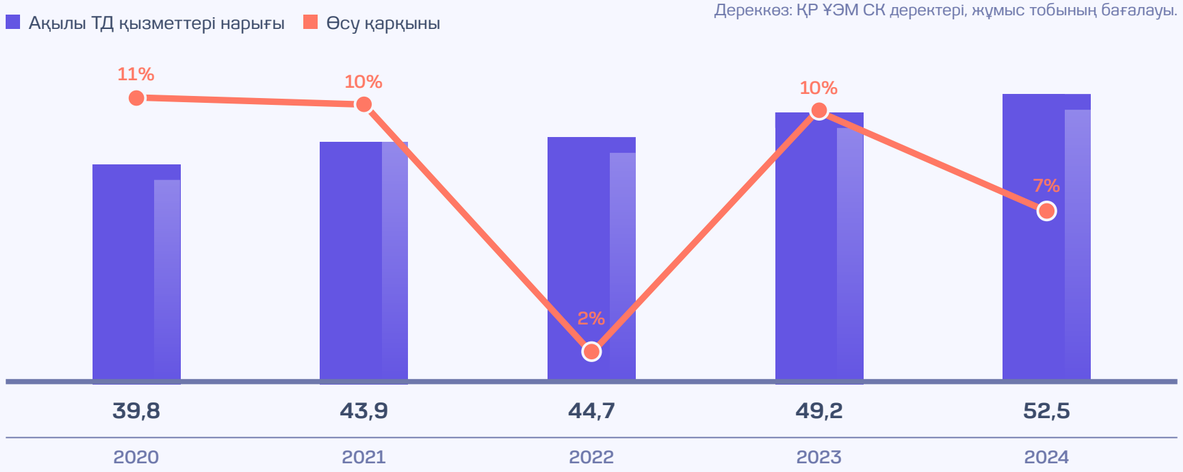

БИЗНЕС ПЕН ҚАРЖЫҒА ШОЛУ

3

Бөлшек сауда бизнесі	38
Корпоративтік бизнес	45
Ақпараттық технологиялар	51
Желі мен инфрақұрылымды дамыту	53
Big Data-ны дамыту 2024 жылғы қаржылық қызмет	54
Төмен рентабельді және әлеуметтік маңызы бар жобалар	55

БӨЛШЕК САУДА БИЗНЕСІ

2024 жылы Компанияның бөлшек сауда сегментіндегі түсімі 149,91 млрд теңгені құрады. Жоспар 1,5 млрд теңгеге немесе +1,0%-ға артық орындалды. Абоненттің орташа кірістілігі (ARPU) +11,5%-ға өсті.

149,91 ↑ 1,0%

млрд теңге

2024 жылы Компанияның бөлшек сауда сегментіндегі түсімі

2024 жылдың соңында мерзімі өткен және күмәнді дебиторлық берешектің жиынтық деңгейі 3,07 млрд теңгені құрады, бұл жоспарланған көрсеткіштен төмен.

Цифрлық арналар арқылы сатылымнан түскен пайда 1 565 млн теңгені құрап, жалпы сатылым көлемінің 16%-ына жетті.

2024 жылы B2C сегменті бойынша CLV көрсеткіші 153,8 мың теңгені құрады.

3,07

млрд теңге

2024 жылдың соңында мерзімі өткен және күмәнді дебиторлық берешектің жиынтық деңгейі

1 565

млн теңге

цифрлық арналар арқылы сатылымнан түскен әсер

153,8

мың теңге

2024 жылғы CIV B2C көрсеткішінің орындалуы

ӨНІМДЕРДІ ДАМЫТУ

TV+ платформасына жаңа пайдаланушыларды тарту және оларды ұстап қалу үшін басты даму бағыты — түпнұсқалық контент жасау және оны ілгерілету болып қала береді. 2024 жылы Salem Social Media компаниясымен белсенді ынтымақтастық жалғасын тауып, оның аясында 10 жаңа сериал және 27 мұрағаттық жоба іске қосылды.

Жылдың ең танымал сериалдары: «Эскорт — новый вызов» (100 мың бірегей қаралым), «С любовью, аферист» (95 мың), «60 кг» (92 мың), «Асау» (89 мың) және «Қашан туасын» (76 мың).

Сонымен қатар, Kinoroom жеке кинотеатрының кітапханасы айтарлықтай кеңейтілді — 2024 жылы 170 жаңа тайтл қосылды, олардың 100-і қазақ тілінде. Жылдың ең жарқын премьераларының қатарына Айсұлтан Сеитовтың «КАШ» фильмі, танымал «Черный двор» сериалының авторларынан шыққан «Приговор» фильмі, «Алматы, я люблю тебя» киноальманахы және Канн фестивалінде сыншылардың жоғары бағасына ие болған франко-қазақ сериалы «Миссия Бесконечность» кіреді.

TV+ платформасында түрлі жанрдағы 170-тен астам телеарна мен 9 онлайн-кинотеатр қолжетімді: Kinoroom, Salem, Qazaqsha, START, Premier, Wink, Megogo, Ammediateka және Viju. Qazaqsha кинотеатрында қазақ тілінде 816 тайтл бар, оның 685-і толық қазақ тіліне дубляжбен аударылды.

2025 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша TV+ платформасының ақылы пайдаланушыларының жалпы саны 816 мыңға жетті, бұл 2023 жылмен салыстырғанда аудиторияның 60%-ға өскенін білдіреді.

Өз контенттік стратегиясын дамыту, фильмдер мен сериалдар каталогын кеңейту, сондай-ақ технологиялық жетілдірулер TV+ платформасына Қазақстандағы теледидарлық платформалар арасында көшбасшылық орнын сақтауға және 2024 жылы қарқынды өсімді жалғастыруға мүмкіндік берді.

ТАРИФТІК ЖОСПАРЛАРДЫҢ ЖАҢА ЖЕЛІЛЕРІ

2024 жылы Компания шексіз үйдегі интернетті, телехабарлар мен онлайн-кинотеатрлары бар TV+ сервисін және ұялы байланысты қамтитын топтамалық ұсыныстарға арналған ұзақ мерзімді келісімшарттар концепциясын сақтап қалды. Мұндай топтамаларды ұзақ мерзімді келісімшартпен қосқан жағдайда, абоненттер абоненттік төлемге жеңілдік алып, келісімшарт мерзімі ішінде бағаның өзгермейтініне кепілдік алады.

Барлық топтамалық ұсыныстар желісі жаңартылды және алғаш рет құрамында 4 ұялы нөмірі бар пакет ұсынылды. Сондай-ақ, жаңа тарифтер желісінде барлық ұялы нөмірлерге шексіз 4G/5G интернет қолжетімді екенін атап өту қажет.

2024 жылы TV+ платформасында отандық сериалдарды сүйіп көретіндер үшін студияның жобаларын қамтитын «Salem» тарифтік жоспары іске қосылды, бағасы — 990 теңге. Ал негізгі тарифтік жоспарлар — «TV+ Prime» және «TV+ Super» — аясында 50%-ға дейін жеңілдігі бар жартыжылдық және жылдық жазылым ұсыныстары қолжетімді болды.

ТҰТЫНУШЫҒА ЖАҚЫНДАУ

2024 жылдың қазан айында FTTx (оптикалық желі) арқылы қосылған клиенттер үшін Wi-Fi қосылымының сапасын арттыру мақсатында SAPA+ жобасы іске қосылды. Осы бастама аясында «Қазақтелеком» АҚ компаниясы абоненттік құрылғыларды тегін ауыстырды немесе қосымша жабдық орнатты. Бұл желі жылдамдығы мен сенімділігін айтарлықтай арттыруға мүмкіндік берді.

2025 жылғы 4 наурыздағы жағдай бойынша 332 679 клиент жақсартылған интернетке қол жеткізді. Жобаны іске асыру үшін 380 000-нан астам роутер сатып алынды.

B2C сегментіндегі тұтынушылардың адалдық индексі (NPS) 2024 жылдың төртінші тоқсанында 17%-ға дейін өсті. Позитивті пікірлер санының артуы Компанияға жаңа абоненттерді тартуға ықпал етті, бұл өз кезегінде сенім мен ұсыныстардың өсуіне әсер етті.

Қосылу мен өтінімдерді өңдеу үдерісін жеңілдету үшін қызметкерлер мен азаматтық-құқықтық сипаттағы шарттар бойынша жұмыс істейтін мамандарға клиенттерді оңай қосуға мүмкіндік беретін «Мегалайнер» бағдарламалық қамтамасыз ету жүйесі енгізілді.

Есепті кезеңде өтінімдерді қабылдаудың көпарналы жүйесі ұйымдастырылды: telecom.kz мобильді қосымшасы, ресми сайт, 160 байланыс орталығы, техникалық қолдау, ресми WhatsApp және Telegram аккаунттары, Компания бөлімшелері, сондай-ақ «Мегалайнер» жүйесін қолданатын қызметкерлер арқылы.

Ішкі үдерістер оңтайландырылды, құрылымдық бөлімшелер арасындағы өзара әрекет жақсартылды, клиенттермен жұмыс автоматтандырылды. Енгізілген техникалық шешімдер қызметкерлердің жұмыс тиімділігін арттыруға және абоненттермен өзара байланысты жеңілдетуге мүмкіндік берді.

Жоба Компанияның интернет қызметтер сапасын дамытудағы маңызды қадамға айналып, нарықтағы позициясын нығайтты.

816 000 ▲ 60%

TV+ ақылы пайдаланушыларының жалпы саны

17%

2024 жылдың төртінші тоқсаны бойынша B2C сегментіндегі тұтынушылардың адалдық индексі (NPS)

КЛИЕНТТІК ТӘЖІРИБЕНІ ЖАҚСАРТУ

2024 жылы клиенттерден 6,3 миллион өтініш келіп түсті, бұл 2023 жылмен салыстырғанда 16%-ға аз. Барлық арналар бойынша өтініштер санының азаюы байқалды (абоненттік бөлім, «160» және «165» байланыс орталықтары), тек онлайн-арнада 21%-ға өсім тіркелді. Өтініштердің ең үлкен үлесі қызметтердің сапасына қатысты болды – 40%.

6,3 16%

миллион өтініш

2024 жылы клиенттерден түскен өтініш саны

+21%

онлайн-арнадағы өтініштердің өсуі

40%

өтініштердің ең үлкен үлесі қызметтердің сапасына қатысты болды

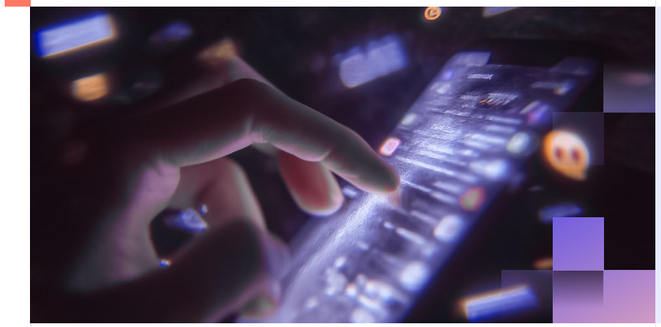

WHATSAPP, TELEGRAM ОНЛАЙН АРНАЛАРЫНЫҢ ЖҰМЫСЫ

Мамандардың жауап беру уақыты 3,5 минуттан
3 минутқа
дейін қысқартылды

Клиентпен диалогтың орташа ұзақтығы 2 сағаттан
1,4 сағатқа
дейін қысқарды

Қызмет көрсету арналары бойынша сервис сапасының индексі (2023 жылы – 87%)
91% 4%

«160» ЖӘНЕ «165» БАЙЛАНЫС ОРТАЛЫҚТАРЫНЫҢ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Клиенттердің
28%
сұранысы Omilia дауыс режиміндегі роботымен шешілді

Мәселені алғашқы қоңыраудан шешу бойынша клиенттердің бағасы
96% 2%
құрады

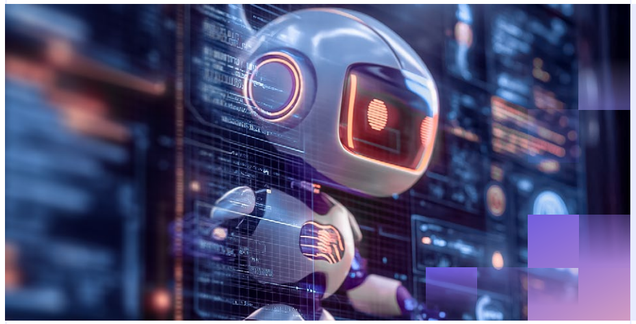

САПАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР ЖАҚСАРТЫЛДЫ

Agent Performance (AP)
97% 2%

First Request Resolution (FRR)
96% 5%

Transactional NPS (tNPS)
80% 9%

БИЗНЕС-ПРОЦЕСТЕРДІ АВТОМАТТАНДЫРУ АЯСЫНДА

Абоненттердің кетуі мен ұстап қалуға байланысты автобланк SMS арқылы растау механизмімен CRM жүйесіне толық интеграцияланды;

Telecom.kz мобильді қосымшасында «Қайта рәсімдеу» және «Көшу» функциялары енгізілді (бірінші кезең);

Мобильді қосымшада сессияны қалпына келтіру функциясы қосылды;

Omilia интеллектуалды боты Қазақстан Республикасының барлық қалаларында іске қосылды;

Клиенттердің кетуіне арналған жылу картасы әзірленді;

«160» және «165» байланыс нөмірлері біріктіріліп, бірыңғай «160» нөмірі енгізілді;

Ұялы құрылғылардан «160» нөміріне тегін қоңырау шалу мүмкіндігі іске асырылды.

КЛИЕНТТЕРДІҢ АДАЛДЫҒЫН АРТТЫРУ МАҚСАТЫНДА

Апаттық жағдайларда FMS нөмірлеріне 5 ГБ сыйақы беру бойынша пилоттық жоба іске қосылды;

Алматы қаласында «Voice of Customer» зерттеуі жүргізілді;

Алматы және Астана қалаларында Telecom.kz мобильді қосымшасының қызметтерін танымал ету үшін Digital Point пилоттық жобасы іске қосылды;

«Kcell» АҚ-мен меморандумға қол қойылды, бұл клиенттерге «Кселл» АҚ кеңселерінде тікелей қызмет алуға мүмкіндік береді.

КЛИЕНТ ТӘЖІРИБЕСІН ЦИФРЛАНДЫРУ, %

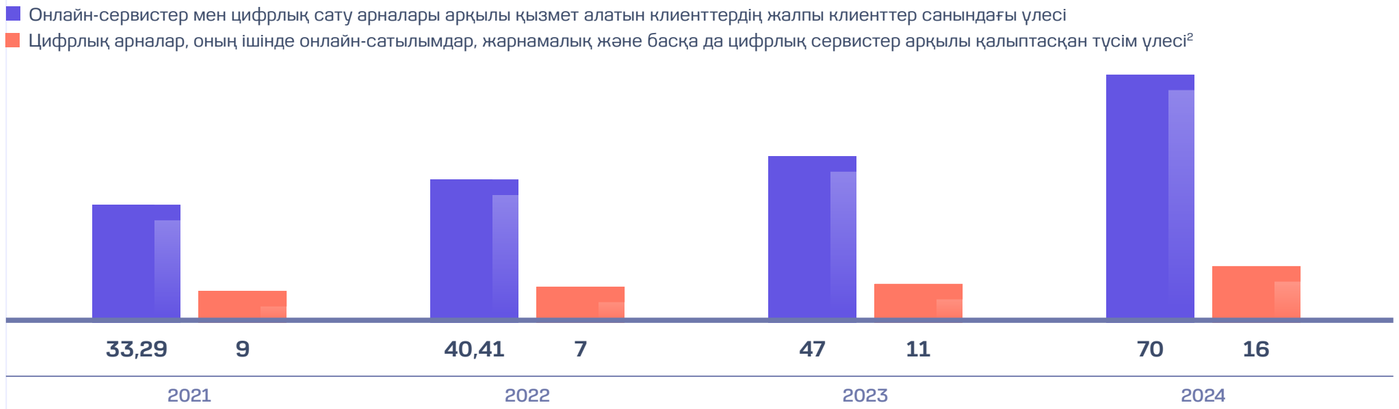

[2] 2021–2023 жылдар аралығындағы цифрлық арналар арқылы қалыптасқан түсім үлесіне қатысты көрсеткіштер қайта есептелді.

ҚЫЗМЕТТЕРДІ ОРНАТУ ПРОЦЕСІН ЖЕТІЛДІРУ

2024 жылы желіні дамыту және қолдау үдерістерінің тиімділігін арттыруға бағытталған іс-шаралар жүзеге асырылды.

2024 ЖЫЛҒЫ ЖҰМЫС НӘТИЖЕЛЕРІН СИПАТТАЙТЫН НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2024 қаңтар	2024 желтоқсан
24 сағаттан аз уақыт ішінде қосылған абоненттердің үлесі	94%	93,60%
Тұтынушылардың адалдық индексі (tNPS)	82%	78%
Инсталляторларға қызмет көрсету сапасын бағалау (Agent Performance)	97%	97%
Абоненттің бірінші өтінішінен сұрау салуын шешу (FRR)	97%	96%

ТҰТЫНУШЫЛАРДЫҢ ҚАНАҒАТТАНУЫН БАҒАЛАУ, %

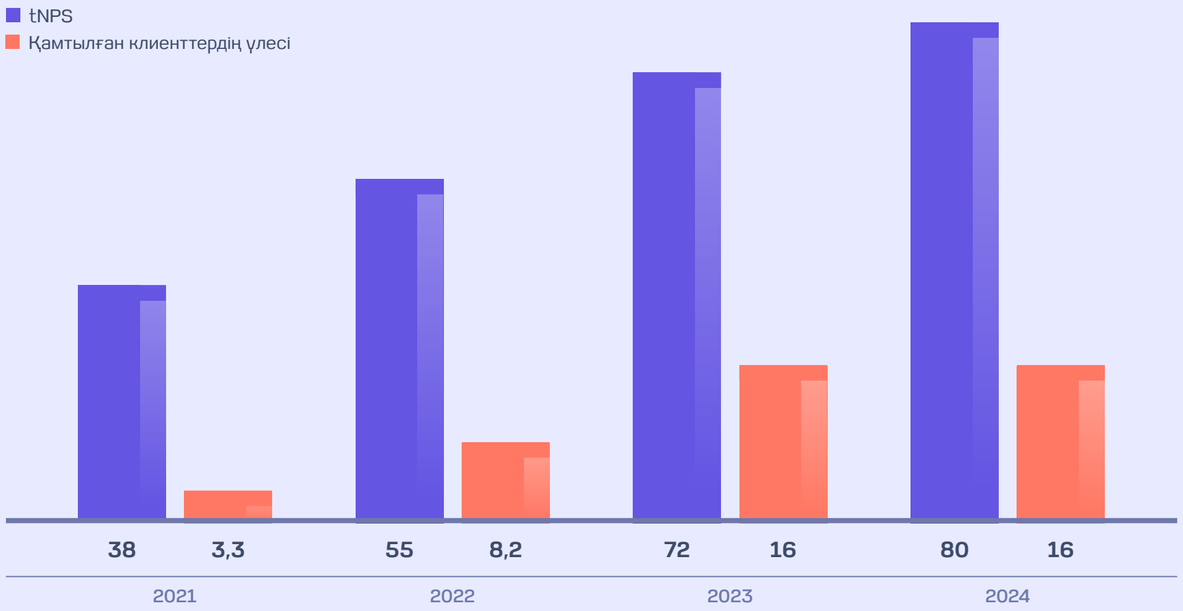

Негізгі назар автоматтандыруға, ресурстарды басқаруды жақсартуға және өтінімдерді орындау мерзімдерін қысқартуға аударылды. WFM жүйесін енгізу нарядтарды автоматты түрде бөлуге мүмкіндік беріп, абоненттерді қосу уақытын едәуір қысқартты. Сондай-ақ WFM-күнтізбе арқылы орнатушының келу күнін өз бетінше таңдау мүмкіндігі қосылып, бұл клиенттер үшін ыңғайлылықты арттырды.

Сызықтық деректерді автоматты түрде тағайындау үлесі 90%-дан 96%-ға дейін ұлғайды, ал GPON МЖС бойынша тапсырыстардың 96%-ы автоматтандырылған режимде өңделе бастады. Бұл көрсеткіш тапсырыстарды орындаудың орташа уақытын 0,5 сағаттан 0,3 сағатқа дейін қысқартуға мүмкіндік берді.

Жеткізу мерзімдерін жеделдету мақсатында материалдық құндылықтардың қозғалысын басқару жүйесі оңтайландырылып, жабдықтарды есепке алу және мониторингтеу жүйесі енгізілді. Бұл түгендеу дәлдігін және техникалық жай-күйді бақылауды жақсартты. Сондай-ақ GPON желісін кеңейту үдерісін жылдамдатуға бағытталған құрылымдық бөлімшелердің өзара әрекеттесу регламенті әзірленді.

2024 жылы автоматтандырылған үдерістерді дамыту жалғасын тапты: 14 қалада тапсырмаларды автоматты түрде бөлу іске қосылды, маманның келуі туралы SMS/Push-хабарламалар қызметі енгізілді, ауысымдар мен маршруттарды автоматты түрде қалыптастыру мүмкіндігі іске асырылды, ал WFM жүйесінің функционалы кеңейтіліп, ол бүгінде 170-тен астам аудан орталығын қамтиды. Қызметтерді қосу техникалық мүмкіндіктерінің дәлдігін арттыру үшін өнімдік ұсыныстар реттеліп, жекеменшік сектордағы ресурстарды есепке алу автоматтандырылды.

Жұмыс жоспарын іске асыру барысында жабдықтарды жеткізудегі кідірістер мен үдерістерге қойылатын талаптардың өзгеруіне байланысты қиындықтар анықталды. Бұл мәселелерді шешу үшін жеткізушілер тізімі кеңейтіліп, инженерлер үшін сынақ жабдықтарын сатып алу үдерісі басталды және жұмыс регламенттеріне өзгерістер енгізілді.

Іске асырылған шаралар Компанияның жұмыс тиімділігін арттырып, үдерістерді басқаруды жақсартып, жеткізілім мен орнатуға байланысты тәуекелдерді барынша азайтуға мүмкіндік берді. Жекелеген қиындықтарға қарамастан, қол жеткізілген нәтижелер қызмет көрсету сапасын жақсартуға және стратегиялық міндеттерді сәтті орындауға ықпал етті.

TELECOMKZ МОБИЛЬДІ ҚОСЫМШАСЫНДАҒЫ «KT CLUB» АДАЛДЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ

2024 жылы Бөлшек сауда бизнесі дивизионы клиенттердің қанағаттануын арттыру және телекоммуникациялық қызметтерді сатуды тиімді басқару стратегиясын іске асыруды TelecomKz мобильді қосымшасындағы «KT Club» адалдық бағдарламасын дамыту арқылы жалғастырды.

Жыл қорытындысы бойынша бағдарламаға қатысушылар саны 224 474 абонентті құрады, бұл мобильді қосымшаны пайдаланушылардың жалпы базасының 60%-ына тең. Бұл көрсеткіштер клиенттердің жоғары деңгейдегі белсенділігін және бағдарламаның сұранысқа ие екенін растайды.

Бағдарламаны дамыту аясында «Көршіңді шақыр» атты рефералдық акция іске қосылды. Ол қолданыстағы клиенттерге жаңа абонентті шақырғаны үшін 3 000 бонус, ал жаңа пайдаланушыларға телекоммуникациялық қызметтерге қосылған кезде 2 000 бонус алуға мүмкіндік береді. Жинақталған бонус қаражаттарын байланыс қызметтерін төлеуге пайдалануға болады, бұл акцияға қатысуды қазіргі де, жаңа клиенттер үшін де тиімді етеді. Мұндай механизм клиенттер базасының кеңеюіне және адалдық деңгейінің артуына ықпал етеді.

2024 жылы «KT Club» бағдарламасына AirbaFresh, InvictusGO, Xiaomi, Wolt және Choco Рядом сынды брендтерді қоса алғанда, 27 серіктес компания қосылды. Серіктестік ұсыныстар TelecomKz абоненттеріне арналған жеңілдіктер мен арнайы артықшылықтарды қамтиды, бұл бағдарламаның құндылық ұсынысын күшейтіп, «KT Club» адалдық бағдарламасын одан әрі тартымды етеді.

2024 жылы B2C-сегменті абоненттеріне арналған адалдық бағдарламасы аясында мобильді қосымшада үш сұрақ-жауап байқауы өткізілді:

- Маусым — «Қазақтелеком» АҚ-ның 30 жылдығына арналған сұрақ-жауап байқау;
- Қыркүйек — «Back to School» сұрақ-жауап байқауы;
- Желтоқсан — «Happy New Year» сұрақ-жауап байқауы.

Сұрақ-жауап байқауларына 37 мыңнан астам абонент қатысты. Іс-шаралар механикасы қосымшадағы тапсырмаларды орындауға және құнды сыйлықтарды (iPhone, iPad, AirPods) әрі байланыс қызметтерін төлеуге арналған бонустық ұпайларды ұтып алуға мүмкіндік берді. Бұл пайдаланушылардың белсенділігін арттырып, Компанияның цифрлық сервистерін танымал етуге ықпал етті.

«KT Club» адалдық бағдарламасы тұрақты оң динамиканы көрсетіп отыр. Бағдарлама бонустар жүйесі, акцияларға қатысу және эксклюзивті серіктестік ұсыныстарға қол жеткізу арқылы пайдаланушыларға нақты құндылық береді, бұл өз кезегінде клиенттердің адалдығын нығайтып, компанияның цифрлық шешімдерін ілгерілетуге ықпал етеді.

224 474

абоненттер

«KT Club» бағдарламасына жыл қорытындысы бойынша қатысқан

ЖЕЛІЛЕРДІ ДАМЫТУ

Компания 2024 жылдың қаңтар айынан желтоқсан айына дейін бүкіл Қазақстан бойынша 644 көппәтерлі тұрғын үйлердегі 49 780 абонентке және қалалардың жеке секторындағы 2 341 абонентке жоғары жылдамдықты интернетке қосылуға мүмкіндік беретін «FTTx технологиясы бойынша КЖҚ желісін дамыту» жобасы бойынша оптикалық желілерді пайдалануға берді.

Сонымен қатар, 2024 жылы желілер құрылысының серіктестік моделі бойынша 48 687 үй шаруашылығының жоғары жылдамдықты интернетке қосылу мүмкіндігін беретін оптикалық желілер пайдалануға берілді.

2024 жылы цифрлық теңсіздікті азайту бағдарламасы аясында келесі жабдықтар сатып алынды::

- 245 радиомост WI-FI базалық станциясы (оның ішінде 15 ЗИП түріндегі базалық станция);
- 10 063 клиенттік терминал.

Жыл бойы 104 ауылдық елді мекенде (АЕМ) 110 базалық станция орнатылды, бұл шамамен 6 500 абонентті интернет желісімен қамтуға мүмкіндік берді.

2024 жылғы Капиталдық инвестициялар бюджетін іске асыру аясында 2025 жылға келесі жобалар жоспарланған:

- Қазақстан Республикасының барлық ірі қалаларында талшықты-оптикалық желілерді салу және кеңейту, бұл 81 145 үй шаруашылығын жоғары жылдамдықты интернетпен қамтамасыз етеді;
- GPON желісінің бос қуаттылығын 22 610 бірлікке дейін тиімді пайдалану;
- 68 470 абонентті ADSL технологиясынан GPON технологиясына көшіру.

Қосымша түрде 2025 жылға келесі іс-шаралар көзделген:

- шамамен 100 ауылдық елді мекенде 120 базалық станцияны орнату және іске қосу;
- Компания қызметтерінің қамту аясын кеңейту үшін шамамен 5 000 қосымша клиенттік терминалды сатып алу.

2025 жылы GPON желісін жаңғырту Алматы және Алматы облысы, Қарағанды, Қостанай, Шымкент, Петропавл және Тараз қалаларында ескі станциялық жабдықты ауыстыру арқылы жоспарлануда.

2022–2024 жылдар аралығындағы жобаларды іске асыру мақсатында келесі GPON жабдығы сатып алынып, жеткізілді:

- 2022 жылы — Алматы қаласында 4 592 PON-портқа және Қарағанды қаласында 3 776 PON-портқа;
- 2023 жылы — барлығы 4 560 PON-портқа, оның ішінде 3 168 — Алматы, Қостанай, Қарағанды қалаларына және 1 392 — Шымкент пен Алматы облысына;
- 2024 жылы — Қостанай қаласына 624 PON-порт, Петропавл қаласына 1 520 және Тараз қаласына 1 296 PON-порт.

49 780 абонент

644 көппәтерлі тұрғын үйдегі жоғары жылдамдықты интернетке қосылды

2 341 абонент

қалалардағы жеке тұрғын үй секторында жоғары жылдамдықты интернетке қосылған

ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР – КЛИЕНТКЕ БАҒДАРЛАНУДЫ КҮШЕЙТУДІҢ ЖӘНЕ ТИІМДІЛІКТІ АРТТЫРУДЫҢ КЕПІЛІ

Клиенттік сервисті күшейту, клиенттермен тиімді жұмыс істеу, ұзақ мерзімді қатынастарды құру және бизнес-мақсаттарға жету мақсатында «Қазақтелеком» АҚ филиалы – Бөлшек сауда бизнесі дивизионында Бас директордың тікелей бақылауымен Клиенттік сервис және маркетингтік коммуникациялар жөніндегі басқарушы директор лауазымы енгізілді.

Клиенттік сервис және маркетингтік коммуникациялар жөніндегі басқарушы директордың тікелей бақылауына келесі лауазымдар мен құрылымдық бөлімшелер, сондай-ақ олардың персоналы мен атқаратын функциялары жұмыс орны мен еңбек жағдайларын өзгертпей берілді: Customer Service директоры, «Digital-Office» департаменті және Маркетингтік коммуникациялар департаменті.

GR бағыты аясындағы барлық жобалармен әмбебап қызмет көрсету тетігін сүйемелдеу функцияларын біріктіру мақсатында GR бойынша уәкілетті өкілдерді БСБ-дан Орталық аппараттың Мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл департаментіне ауыстыру жоспарлануда.

ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПКЕРШІЛІК

2024 жылы ерекше қажеттіліктері бар адамдар үшін «Әлеуметтік» жеңілдікті тарифтік жоспары қолжетімді болды. Бұл пакетте ADSL технологиясы бойынша 8 Мбит/сек немесе FTTH арқылы 100 Мбит/сек жылдамдықпен интернетке шексіз қолжетімділік, сондай-ақ Қазақстан Республикасы бойынша бекітілген нөмірлерге және Алтел/Теле2 операторларының нөмірлеріне шексіз қоңыраулар қарастырылған. Жеңілдікті тарифтерді енгізу Компанияның әлеуметтік жауапкершілік деңгейінің жоғары екенін және клиенттерге қамқорлық көрсетуге дайын екенін көрсетеді.

2024 жылы ұсынылатын қызметтердің сапасын арттыруға айтарлықтай күш жұмсалды. Мысалы, «SAPA+» жобасы аясында оптикалық желілер (FTTx) арқылы интернетке қосылған 200 000-нан астам абонентке қолжетімділік жылдамдығын барынша арттыру үшін қосымша жабдықтар тегін орнатылды.

>200 000

абонентке

жабдық тегін орнатылды

2025 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАР

- «Үйге бірінші» жобасын іске асыру және бар порттық сыйымдылықты утилизациялау арқылы FTTx сату көлемін 30%-ға арттыру;
- FTTx клиенттерінің кету деңгейін төмендету;
- TV+ платформасында 1 миллион абонентке жету;
- FMS бойынша кірісті кемінде 11%-ға арттыру;
- Серіктестік бағдарламалар аясында 50 мың пәтерге талшықты-оптикалық желі салу.

КОРПОРАТИВТІК БИЗНЕС

«Қазақтелеком» АҚ – Қазақстан Республикасының телекоммуникация нарығындағы, оның ішінде корпоративтік сегменттегі көшбасшы компания. Компания ең дамыған инфрақұрылымға, ауқымды филиалдық желіге, сондай-ақ жоғары техникалық және кадрлық әлеуетке ие.

139,2

млрд теңге

2024 жылдың қорытындысы бойынша Компанияның корпоративтік сегменттегі түсімі

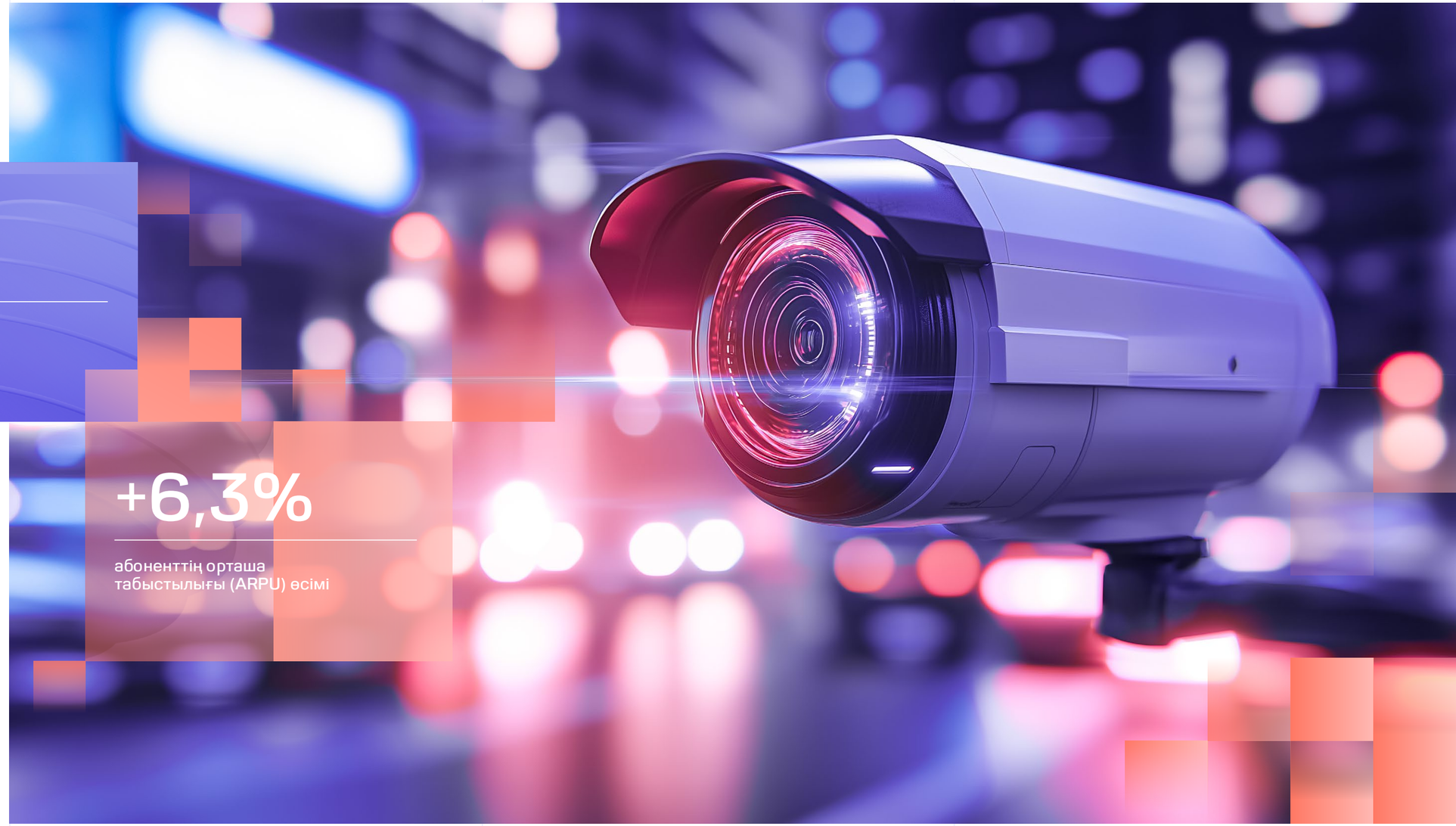

Компания өз клиенттеріне телефония, деректерді беру, интернетке қолжетімділік және спутниктік байланыс қызметтерін қоса алғанда, заманауи телекоммуникациялық қызметтердің кең ауқымын ұсынады.

2024 жылдың қорытындысы бойынша Компанияның корпоративтік сегменттегі түсімі 139,2 млрд теңгені құрап, жоспар 3,2 млрд теңгеге немесе +2,3%-ға артық орындалды. Абоненттің орташа кірістілігі (ARPU) +6,3%-ға өсті.

+6,3%

абоненттің орташа табыстылығы (ARPU) өсімі

15%

NPS (корпоративтік сегмент)

ӨНІМДЕРДІ ДАМЫТУ

B2B және B2G сегменттеріндегі нарықтағы позицияларды нығайту және өнімдік портфельді кеңейту мақсатында инновациялық шешім — «Бейнеаналитика бойынша ЖИ платформасы» іске қосылды. Бұл өнім бейнебақылау камераларынан алынған бейнелерді қарау, жазу, сақтау және талдауға арналған заманауи сервис болып табылады, ол жасанды интеллект технологияларын пайдаланады. Мақсаты — клиенттерге қауіпсіздік деңгейін арттыруға және бейнебақылау процестерін автоматтандыруға арналған заманауи құралдарды ұсыну.

Өнім коммерциялық кәсіпорындарға (дүкендер, супермаркеттер, мейрамханалар, қонақ үйлер, қоймалар және кеңселер) және мемлекеттік ұйымдарға (мектептер, ауруханалар, полиция, жергілікті атқарушы органдар, вокзалдар және әуежайлар) арналған.

Білім беру үдерісінің қауіпсіздігі мен сапасын арттыру, сондай-ақ білім беру ұйымдарының цифрлық трансформациясын ілгерілету мақсатында «Қазақтелеком» компаниясы «AQYLDY МЕКТЕР» пилоттық жобасын іске қосты. Бұл жоба оқу жағдайларын жақсартуға және білім беру үдерісіне қатысушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған SMART-шешімдерді енгізуді көздейді.

Пилоттық жоба үш білім беру мекемесінің базасында жүзеге асырылды: Қонаев қаласында, Алматы облысының Арна ауылында және Атырау қаласында. Әр мектепте ауқымды жұмыстар жүргізілді, оның ішінде өткізу қабілеті 500 Мбит/с болатын интернет-арнаға қосу, қалаусыз контентке қол жеткізуден қорғау үшін трафикті сүзу мүмкіндігі, Wi-Fi желісін қамтитын жергілікті желіні ұйымдастыру, сондай-ақ бейнебақылау камераларын ЖИ бейнеаналитика платформасына қосу. Бұдан бөлек, жедел басқару орталығына сигнал беретін дабыл түймелері орнатылды.

Осылайша, «AQYLDY МЕКТЕР» жобасы білім беру ортасын цифрландыру және оның қауіпсіздігін арттыру жолындағы маңызды қадамға айналды.

ЖОБАЛАРДЫ ІСКЕ АСЫРУ

БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕ БЕЙНЕБАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІН ОРНАТУ

Алматы облысы

Өңірде бейнебақылау жүйесіне 361 нысан қосылған. Аталған нысандарда 30 күнге дейін бейнежазбаларды сақтауға мүмкіндік беретін 5 776 камера орнатылып, «Қазақтелеком» АҚ платформасына біріктірілген. Бейнетрансляциялар нақты уақыт режимінде Алматы облысы Полиция департаментінің Жедел басқару орталығына (ЖБО) беріледі, бұл төтенше жағдайларға жедел әрекет етуді және тұрақты мониторинг жүргізуді қамтамасыз етеді.

Деректерді беру оқшауланған байланыс арналары арқылы жүзеге асырылады, бұл жүйенің қауіпсіздігі мен тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз етеді.

Қызмет көрсету шарты Алматы облысы Білім басқармасының «Алматы облысының білім беру саласындағы ақпараттық технологиялар бойынша ғылыми-тәжірибелік орталығы» КММ-мен жасалған және 2025 жылдың соңына дейін қолданыста болады.

Атырау облысы

Атырау облысында 202 білім беру нысанына 2 485 бейнебақылау камерасы орнатылды, оның 2 081-і оқу кабинеттерінде аудио және бейнежазба функциясымен жабдықталған. Бұл білім беру ортасының сапасын тиімді бағалауға және білім алушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Сондай-ақ, кіру топтарына рұқсатты бақылауды күшейту мақсатында камералар орнатылған. Бейнежазбалар мұрағаты «Қазақтелеком» АҚ платформасында 30 күн бойы сақталады. Бейнеағындар «Қазақтелеком» АҚ-ның қорғалған арналары арқылы Атырау облысы Полиция департаментінің Жедел басқару орталығына (ЖБО) жеткізіледі, бұл жедел мониторинг жүргізуге және штаттан тыс жағдайларға уақтылы әрекет етуге мүмкіндік береді.

Қызмет көрсету шарты Атырау облысы Білім басқармасының КММ-мен жасалған және 2026 жылдың соңына дейін қолданылады.

Аталған іс-шаралардың жүзеге асырылуы «Қазақтелеком» АҚ-ның қауіпсіз әрі заманауи білім беру ортасын құруға ұстанымын растайды және білім алушыларды сенімді бақылау мен қорғаумен қамтамасыз етеді.

Қарағанды қаласы

Қарағанды қаласында бейнебақылау жүйесіне 86 білім беру нысаны қосылған. Барлығы 2 064 камера орнатылған, олардың бейнеағындары «Қазақтелеком» АҚ платформасына жіберіліп, 30 күн бойы сақталады және әрі қарай Қарағанды облысы Полиция департаментінің Жедел басқару орталығына (ЖБО) жеткізіледі.

Қосымша ретінде білім беру нысандарында «Тревожная кнопка» қызметі енгізілген, оның сигналы тікелей Полиция департаментіне түсіп, оқыс оқиғалар болған жағдайда жедел әрекет ету мен қолдауды қамтамасыз етеді.

«РЕСПУБЛИКАЛЫҚ L1 АРНАЛАРЫ ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ (ALIEN WAVELENGTH)»

«Қазақтелеком» АҚ-ның OTN (Optical Transport Network) желісі арқылы OSI моделіне сәйкес WDM технологиясы негізінде деректерді берудің магистральдық желісі ұйымдастырылды. Қызмет Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары үшін Біртұтас көлік ортасын құру шеңберінде «Ұлттық ақпараттық технологиялар» АҚ-ға ұсынылады.

Қызметтің функционалы — «Қазақтелеком» АҚ-ның бар OTN/DWDM желілері арқылы alien wavelength (оптикалық толқын ұзындығы) қызметін ұсыну. Жоба аясында 100 ГГц жиілігі мен 100 Gbps өткізу қабілеті бар оптикалық толқын ұзындығы ұсынылады. Бұл қызмет МЕҰ ғимараттарына дейін жеткізіледі және Қазақстан Республикасының 16 қаласын қамтиды: Астана, Алматы, Көкшетау, Қостанай, Петропавл, Қарағанды, Павлодар, Өскемен, Талдықорған, Тараз, Шымкент, Қызылорда, Ақтөбе, Орал, Атырау және Ақтау.

Тапсырыс беруші — «Ұлттық ақпараттық технологиялар» АҚ. Келісімшарт 2025 жылдың соңына дейін жарамды.

КОРПОРАТИВТІК СЕГМЕНТТЕГІ ТАРИФТІК САЯСАТ

2024 жылдың мамыр айында корпоративтік сегментте интернетке қолжетімділік қызметтері бойынша техникалық сипаттамаларды жақсарту арқылы тарифтік саясат толық қайта қаралды.

Цифрлық теледидар TV+ қызметі бойынша ұсыныстар кеңейтілді: корпоративтік клиенттерге арналған тарифтік жоспарларда арналар саны арттырылды, екі жаңа онлайн-кинотеатр — «Salem» және «Kinoroom» қосылды. Спорттық барлар, қонақүйлер мен апартаменттер, сондай-ақ вахталық кенттер үшін арнайы тарифтік жоспарлар іске қосылды. Бұдан бөлек, елшіліктер, компьютерлік клубтар, КСК және ОСИ (пәтер иелері кооперативтері мен меншік иелері бірлестіктері) үшін жаңа тарифтік желілер әзірленді.

2024 жылы жүзеге асырылған осы шаралар Компанияның телекоммуникация қызметтері нарығындағы позициясын нығайтуға, корпоративтік клиенттерге олардың бизнесінің жеке қажеттіліктеріне бейімделген өнімдердің кең ауқымын ұсынуға және «Қазақтелеком» АҚ ұсынған инновациялық шешімдердің есебінен олардың тиімділігін арттыруға мүмкіндік берді.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯ ҚЫЗМЕТТЕРІН ДАМЫТУ

ДКБ (Дивизион корпоративного бизнеса) қызметінің негізгі бағыттарының бірі — ірі байланыс операторларымен өзара тиімді ынтымақтастықты жолға қою және серіктестерге ұсынылатын телекоммуникация қызметтерінің аясын кеңейту болып табылады. 2024 жылы корпоративтік сегменттің жаңа тарифтік прейскуранты бекітіліп, бұл халықаралық телекоммуникация қызметтері нарығында бәсекеге қабілетті жағдайлар жасауға және Орталық Азиядағы халықаралық байланыс операторлары арасында ДКБ-ның позициясын нығайтуға мүмкіндік берді.

Есептік жылы ДКБ-ның халықаралық сегменттегі үлесін арттыру мақсатында келесі бағыттарда мақсатты жұмыстар жүргізілді:

- 2025–2027 жылдарға арналған Қытай — Еуропа бағыты бойынша 7×100 Гбит/с өткізу қабілеті бар түйісу транзиттік желісін кеңейту туралы China Telecommunications Corporation халықаралық операторымен меморандумға қол қойылды;
- Қытай — Еуропа бағыты бойынша 6×100 Гбит/с өткізу қабілеті бар транзиттік арналарды ұйымдастыру жөнінде мына компаниялармен келісімшарттар жасалды: China Mobile International (UK) Limited, China Unicom Global және China Telecommunications Corporation;
- «Өзбектелеком» компаниясы үшін Еуропа — Өзбекстан бағыты бойынша 2×100 Гбит/с өткізу қабілеті бар транзиттік арналар ұйымдастырылды;
- «Қырғызтелеком» компаниясы үшін Еуропа — Қырғызстан бағыты бойынша 1×100 Гбит/с өткізу қабілеті бар транзиттік арна ұйымдастырылды.

Жаңа жобаларды іске асырумен қатар, халықаралық дауыстық түйісулерді жаңғырту жұмыстары да жалғастырылды — трафикті Халықаралық коммутация орталығын (ХКО) желісінен NGN (Next Generation Network) желісіне көшіру жүзеге асырылды.2024 жылы келесі операторлардың дауыстық трафигі сәтті түрде NGN желісіне ауыстырылды: MTT, China Telecom, «Байқоңыр байланыс информ» МҰК, «Түркментехногурлушык» ЖТАҒ, «Қырғызтелеком» АҚ, «ТрансТелеКом» АҚ, «Ростелеком» ЖАҚ. Осылайша, ХКО желісіндегі босатылған арналар таратылып, ресурстар тиімді пайдаланылды.

ЖЕЛІЛЕРДІ ДАМЫТУ

2024 жылы Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында Негізгі капиталдық салымдар бюджеті (НКСБ) жобалары аясында оптикалық желілер іске қосылып, корпоративтік сегменттің 832 нысанын жоғары жылдамдықтағы интернетке қосу мүмкіндігі қамтамасыз етілді.

2024 жылы Атырау облысы білім беру нысандарынан бейнетрафикті Полиция департаментінің Жедел басқару орталығына (ЖБО) беру арналарының ұйымдастырылуы жобасы жүзеге асырылды. Жоба шеңберінде Білім басқармасының қарамағындағы 202 нысанға 2 485 бейнебақылау камерасы орнатылды. Іске асыру аясында кіру топтарына орнатылған 404 камерадан бейнеағынды Полиция департаментінің ЖБО-ға беру, сондай-ақ оқу сыныптарына орнатылған аудиожазба функциясы бар 2 081 камерадан бейнеағынды Білім басқармасының әдістемелік кабинетіне беру көзделген.

2025 жылға арналған НКСБ аясында Қазақстан Республикасының барлық өңірлерінде, соның ішінде ауылдық елді мекендерде, оптикалық қатынау желілерін салу және кеңейту жоспарланған. Жалпы қамту көлемі — 8 820 нысан.

2024 жылы шамамен 240 км талшықты-оптикалық байланыс желілері (ТОБЖ) төселіп, 374 мектепке қосылу үшін техникалық мүмкіндік жасалды. Соның нәтижесінде Қазақстан Республикасы мектептерінің ТОБЖ-мен қамтамасыз етілу үлесі 46%-дан 51%-ға дейін, яғни 5 пайыздық тармаққа артты. Есепті кезеңнің соңында елдегі 7 866 жалпы білім беретін мектептің 3 998-і ТОБЖ-ға қосылды.

Сондай-ақ, МЖӘ 1.0 аясында бұрын ТОБЖ технологиясы арқылы қосылған 891 ауыл мектебінде интернетке қолжетімділік жылдамдығы 10 Мбит/с-тан 50 Мбит/с-қа дейін бес есеге арттырылды.

«Жайлы мектеп» ұлттық жобасын іске асыру аясында 102 мектеп «Қазақтелеком» АҚ техникалық талаптарына сәйкес талшықты-оптикалық байланыс желілерімен қамтамасыз етілді.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ МАРАПАТ

GCCM және CC-Global Awards 2024 марапаттау рәсімі. «Қазақтелеком» АҚ іс-шараның серіктесі ретінде қатысты және **«ТМД елдеріндегі 2024 жылғы аймақтық телекоммуникация операторы»** номинациясы бойынша марапатқа ие болды.

Carrier Community халықаралық іс-шарасы 2008 жылдан бастап жыл сайын өткізіліп келеді және бұл платформа телекоммуникация саласының ірі халықаралық операторларын, бұлтты технологиялар, цифрлық инфрақұрылым, контент, транзит, деректерді өңдеу орталықтары, бағдарламалық қамтамасыз ету және ілеспе салалардағы компанияларды біріктіретін алаң болып табылады. Бүгінде бұл қауымдастыққа 90 елден 4,5 мыңнан астам қатысушы мүше. CC-Global Awards марапаттау рәсімі — телекоммуникация саласындағы жетістіктер мен инновацияларды ресми түрде мойындау болып табылады. Жеңімпаздар тәуелсіз салалық сарапшылар мен аналитиктерден тұратын қазылар алқасы арқылы анықталады.

Конференция аясында «Қазақтелеком» АҚ өкілдері жетекші халықаралық байланыс операторларымен — **China Mobile International Limited (UK), PCCW, AzerTelecom, Lumen, Etisalat, Cogent, NTT, Tata Communications, Global Cloud Exchange** және басқа компаниялармен — келіссөздер мен іскерлік кездесулер өткізді.

2 485

Атырау облысындағы білім беру мекемелеріне бейнебақылау камералары орнатылды

3 998 мектеп

2024 жылдың соңында ТОБЖ-не қосылды

КОМПАНИЯНЫҢ КОРПОРАТИВТІК СЕГМЕНТТЕГІ КІРІСТЕРІ, МЛРД ТЕҢГЕ

B2B

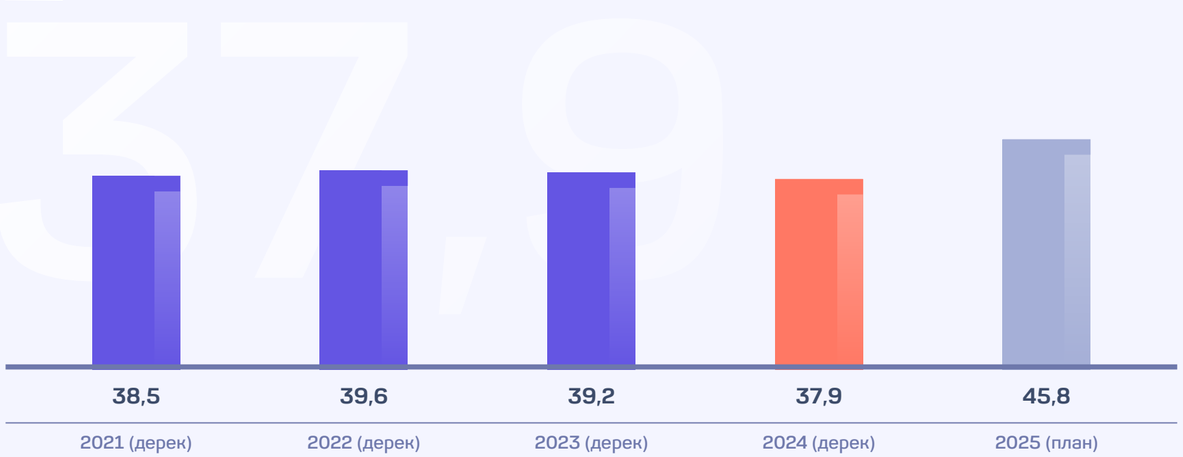

B2G

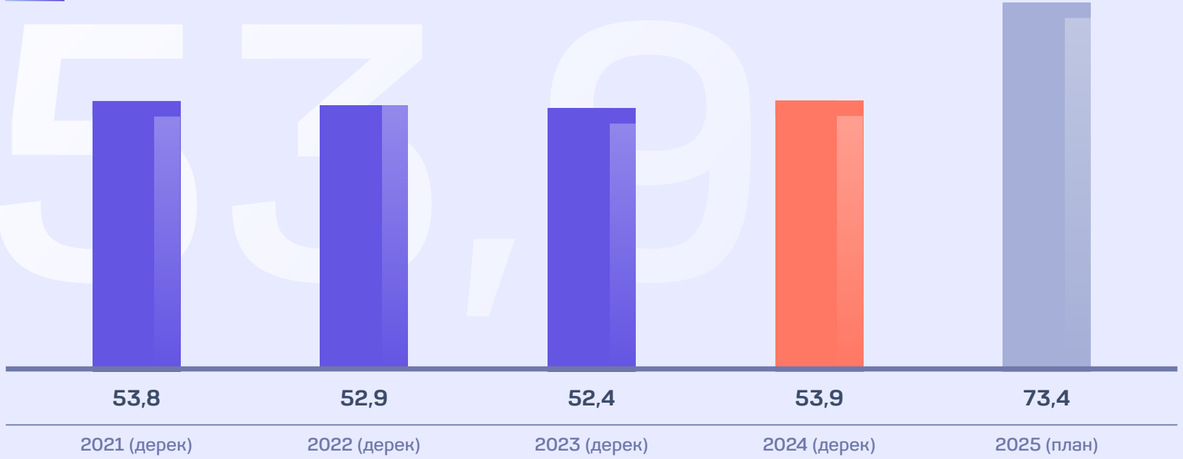

B2O

КОРПОРАТИВТІК СЕГМЕНТТЕГІ КОМПАНИЯ КІРІСІНІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ, 2024 ЖЫЛ, %

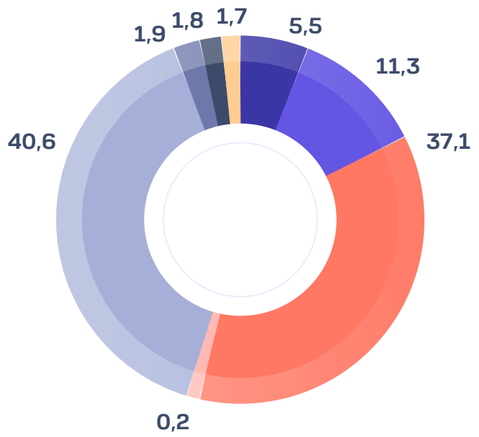

Корпоративтік сегменттегі Компания табысының құрылымында ең үлкен үлесті – 40,6% – деректерді беру желісі қызметтерін көрсетуден түскен табыстар құрайды. Қазақстан Республикасының операторларымен өзара іс-қимылдан түскен табыстардың үлесі 37,1%-ды, ал халықаралық операторлармен жасалған келісімдер бойынша табыстардың үлесі 11,3%-ды құрады.

B2B ЖӘНЕ B2G СЕГМЕНТТЕРІНДЕГІ КӨЛЕМДІК КӨРСЕТКІШТЕРДІҢ ДИНАМИКАСЫ, МЫҢ ҚҰРЫЛҒЫ

БЕКІТІЛГЕН ЖЕЛІЛЕР

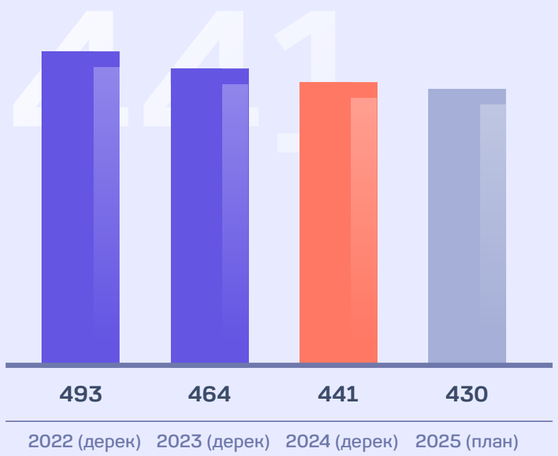

ТВ

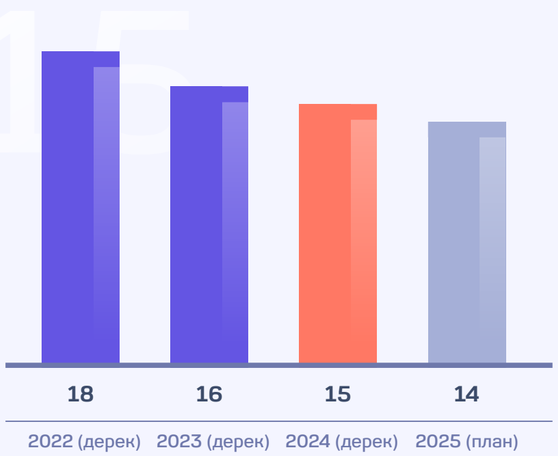

ҚЖҚ

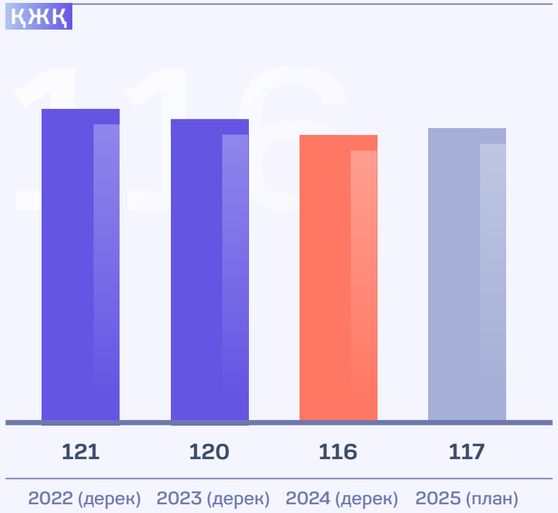

IP VPN

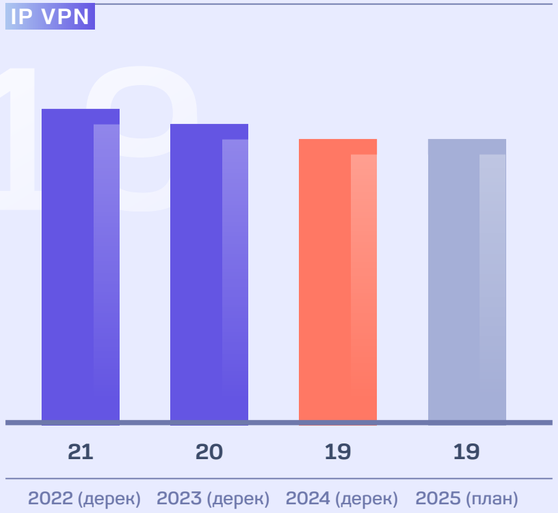

Фиксингтелген желілерді сату көлемінің төмендеуі – мессенджерлер мен әлеуметтік желілер сияқты баламалы қызметтердің дамуына байланысты әлемдік үрдіс. Жаңа облыстардың құрылуына және клиенттердің жаңа облыс орталықтарына көшу шараларын жүргізуіне, түгендеу мен шығындарды қысқартуға байланысты корпоративтік желілер оңтайландырылды, бұл БЖ, ҚЖҚ, ТВ және IP VPN нүктелерінің қысқартылуына алып келді.

2024 жылдың қорытындысы бойынша 2023 жылмен салыстырғанда коммерциялық ARLB көрсеткіші Интернет желісіне қосылу бойынша ҚЖҚ қызметін көрсету сегментінде әрбір қосылған нүкте үшін ай сайын 2 800 теңгеге немесе 11,7%-ға өсті. Ал IP VPN қызметін көрсету бойынша көрсеткіш керісінше, әрбір қосылған нүкте үшін ай сайын 1 400 теңгеге немесе 1,6%-ға төмендеді.

2024 жылдың соңында B2X сегменттеріндегі клиенттік база 96 750 БСН-ды құрады, оның ішінде B2O сегментінде байланыс операторларының 384 БСН-ымен шарттық сүйемелдеу жүргізілді, B2G сегментінде – 15 283 БСН мемлекеттік ұйымдармен, ал B2B сегментінде – 81 083 БСН бизнес-компаниялармен жұмыс жүргізілді.

+11,7%

2024 жылы интернет желісіне ҚЖҚ ұсыну бойынша ARIB көрсеткішінің өсуі

-1,6%

2024 жылы IP VPN ұсыну бойынша ARIB көрсеткішінің төмендеуі

ИНТЕРНЕТ ЖЕЛІСІНЕ ЖӘНЕ IP VPN ҚОЛ ЖЕТКІЗУДІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ҚЫЗМЕТТЕРІ БӨЛІНІСІНДЕ 2023 ЖЫЛҒА ҚАРАҒАНДА ARLB-НЫҢ 2024 ЖЫЛҒЫ ӨСІМІ, (B2B + B2G), %

ҚЖҚ

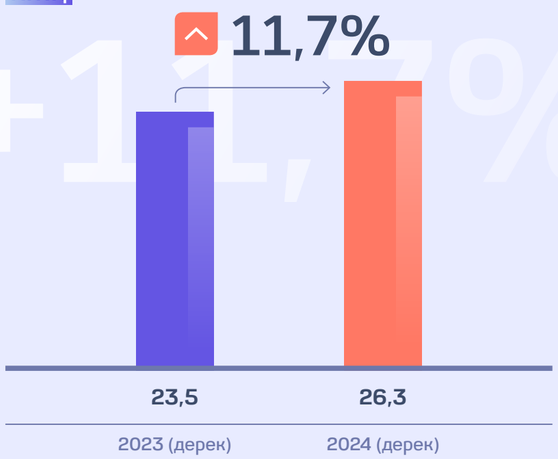

IP VPN

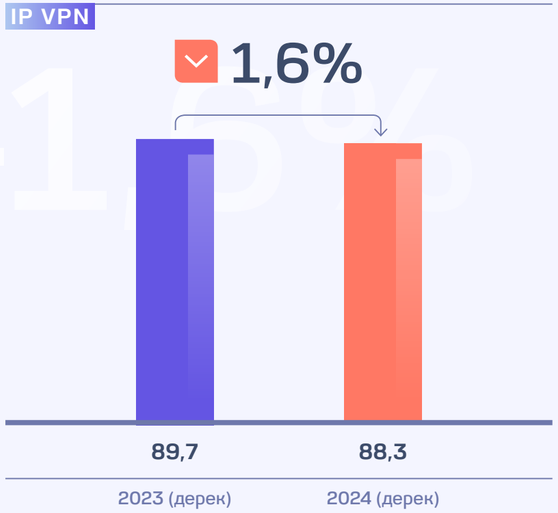

АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

«Қазақтелеком» өз клиенттеріне цифрлық бизнес үшін қажетті инфокоммуникациялық сервистердің кең ауқымын ұсынады – клиенттік жабдықты Деректер өңдеу орталықтарында (ДӨО) физикалық орналастырудан бастап, виртуалды инфрақұрылымға дейін, сондай-ақ ақпараттық қауіпсіздікке арналған SaaS-сервистер, веб-сайттарды әзірлеу, бейнеконференциялар өткізу және тағы басқа қызметтерді қамтиды.

21,45

млрд теңге

«Қазақтелеком» АҚ-ның ДӨО базасындағы өнімдері мен жобаларынан түскен кірістер[3]

19,94

млрд теңге

2024 жылдың қорытындысы бойынша АКТ бағыты бойынша түсім[4]

[3] Есептік деректер тек «Қазақтелеком» АҚ-ны ғана қамтиды.
[4] Есептік деректер тек «Қазақтелеком» АҚ-ны ғана қамтиды.

2024 жыл «Қазақтелеком» АҚ үшін АКТ бағытын дамытуда табысты кезең болды. Ақпараттық технологиялар дивизионы (АТД) ішкі және клиенттік процестерді жетілдіру жұмыстарын жалғастырды, бұлтты шешімдерді дамытуға, деректерді басқаруға және инфрақұрылымды жаңғыртуға ерекше назар аударылды. Коммерциялық деректер орталықтары мен бұлтты сервистерге тұрақты сұраныс олардың Компания клиенттері арасында кеңінен сұранысқа ие екенін дәлелдейді.

2024 жылы дамудың басты бағыттарының бірі деректер орталықтарының инфрақұрылымын жаңғырту болды, оған Ақкөл қаласындағы бункерлік ДӨО қуаттылығын кеңейту, бұлтты сервистер желісін дамыту және үлкен деректермен жұмыс істеуге арналған шешімдерді белсенді енгізу кіреді. Бұл шаралар көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыруға ғана емес, сонымен қатар Компанияның АКТ шешімдер нарығындағы позициясын нығайтуға ықпал етеді.

ДЕРЕКТЕР ОРТАЛЫҒЫ ЖЕЛІСІН ДАМЫТУ

2024 жылы АТ дивизионы Қазақстандағы деректер орталығы мен бұлттық қызметтер нарығындағы көшбасшылық орнын сақтап қалды. Компания 1600-ден астам тірек-орынды (65 мың юнит) қамтитын 23 деректер орталығынан тұратын желіні қолдап отыр.

Негізгі жетістіктердің бірі – астанадан 120 км қашықтықта орналасқан Ақкөл қаласындағы бункерлік үлгідегі ДӨО-да жаңа гермозонаның ұйымдастырылуын аяқтау болды. Бұл – TIER II стандарттарына және TIER III элементтеріне сай жүзеге асырылған Компанияның ең ірі жобасы. ДӨО деректердің жоғары деңгейде қорғалуын қамтамасыз етеді, себебі ондағы N+1 резервтеу жүйесі жекелеген элементтер істен шыққан жағдайда да үздіксіз жұмыс істеуге кепілдік береді.

Ақкөлдегі ДӨО жаңа жобаны іске асыру алаңы ретінде өзінің бірегей орналасуы мен техникалық сипаттамаларына байланысты таңдалды. Жерасты бункерлік типтегі ғимарат бола отырып, бұл орталық сыртқы факторлардан, соның ішінде динамикалық жүктемелер мен электромагниттік әсерлерден қосымша қорғаныс қамтамасыз етеді, бұл клиенттердің ең қатаң талаптарына сәйкес келеді. Бұл алаң маңызды IT-ресурстарды орналастыру үшін оңтайлы орын болып табылады және жоғары сенімділікті кепілдейді.

Сонымен қатар, 2025 жылы АО «Қазақтелеком» Астана қаласында TIER III деңгейіндегі жаңа ДӨО құрылысын бастауды жоспарлап отыр, ол Компанияның ең ірі нысандарының бірі болады. Бұл деректер орталығының сыйымдылығы 250 тіректі құрайды, оның 25-і жасанды интеллект саласындағы жобаларға арналады. Жобаны жүзеге асыру елордада деректер орталықтарының қызметтеріне өсіп келе жатқан сұранысты қанағаттандыруға және бизнеске деректерді сақтау мен өңдеуге арналған жоғары сенімді инфрақұрылым ұсынуға бағытталған.

2024 жылы Компанияның қолданыстағы ДӨО инженерлік инфрақұрылымын жаңғырту жұмыстары жүргізілді, оның ішінде электрмен жабдықтау, салқындату және қауіпсіздік жүйелерін жаңарту. Алматы және Астана қалаларындағы ДӨО-ларда жаңа үздіксіз қуат көздері (UPS) іске қосылып, бұл маңызды объектілердің істен шығуға төзімділігін арттыруға мүмкіндік берді. 2025 жылы негізгі деректер орталықтарындағы аккумуляторлық батареяларды ауыстыруды қоса алғанда, инженерлік жүйелерді жаңарту бағдарламасын жалғастыру жоспарланып отыр.

23

деректер орталығы

Қазақстан Республикасының ірі қалалары мен облыс орталықтарында

1 600

деректер орталығындағы тіректер саны

БҰЛТТЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРДІ ДАМЫТУ

Бұлттық қызметтерді дамыту және олардың аясын кеңейту тұрғысынан «Қазақтелеком» АҚ-ның Ақпараттық технологиялар дивизионы (АТД) өз деректерді өңдеу орталықтары (ДӨО) инфрақұрылымы базасында, сондай-ақ серіктестермен ынтымақтастық шеңберінде виртуалды ресурстар мен инфрақұрылымдық шешімдерді дамытып келеді. Осы бағыт аясында 2024 жылы АТД BTS Digital компаниялар тобына кіретін «Smart Cities» ЖШС-мен бірлесе отырып, ismet.kz платформасында self-service функциясы бар IaaS және PaaS қызметтер платформасын іске қосты. Бұл жоба телеком-оператордың меншікті инфрақұрылымы негізінде толықтай жүзеге асырылған төрт қазақстандық бұлттық қызметті қамтиды. Аталған бұлттық қызметтер деректерді басқаруды жеңілдетуге, IT-ресурстарға жұмсалатын шығындарды азайтуға және отандық компаниялар мен мемлекеттік мекемелердің шетелдік провайдерлерге тәуелділігін төмендетуге бағытталған.

Бүгінгі таңда ismet.kz порталында телеком-оператордың клиенттері келесі 4 бұлттық қызметті пайдалана алады: «Compute Cloud», «S3 объектілік сақтау», «Kubernetes» және «Data Base as a Service». Сонымен қатар, платформада сағаттық төлем жүйесі енгізілген, яғни клиенттер өз жобаларын оңай ауқымдай алады және жүйелер нақты жұмыс істеген уақытқа ғана ақы төлейді.

2025 жылы өнім ассортиментін одан әрі кеңейту және «Қазақтелеком» АҚ-ның ДӨО ресурстарының қуатын арттыру жоспарланып отыр, бұл бизнес пен мемлекеттік құрылымдар үшін көрсетілетін қызмет сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК

2024 жылы Ақпараттық технологиялар дивизионы (АТД) корпоративтік инфрақұрылымның сенімділігін арттыру және ақпараттық қауіпсіздікті нығайту мақсатында бірқатар маңызды іс-шараларды жүзеге асырды. Ең елеулі жетістіктердің бірі — тәулік бойы жұмыс істейтін Ақпараттық қауіпсіздік бойынша жедел басқару орталығының (АҚЖБО) толыққанды іске қосылуы болды.

ZeroTrust моделіне көшу бағдарламасының аясында 2024 жылы ақпаратты қорғауға арналған заманауи бағдарламалық-аппараттық құралдарды енгізуді қамтитын екінші кезең аяқталды. Бұл кезеңнің жүзеге асуы корпоративтік жүйенің киберқауіптерге төтеп беру қабілетін едәуір арттырып, маңызды бизнес-процестердің қорғалуын қамтамасыз етті.

2025 жылы ақпараттық қауіпсіздік жүйесін жаңғыртудың үшінші кезеңі жүзеге асырылатын болады. Сонымен қатар, ISO 27001 халықаралық стандартына сәйкестігіне сыртқы аудит жүргізу жоспарланған. Бұл аудит Компанияның ақпараттық қауіпсіздік саласындағы процестерінің жоғары деңгейде екенін және әлемдік талаптарға сай келетінін растайтын болады.

Оған қоса, 2025 жылы қызметкерлердің кибергигиеналық мәдениетін арттыруға бағытталған кешенді шаралар басталады. Бұл адам факторына байланысты тәуекелдерді азайтуға және цифрлық ортада қауіпсіз мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді.

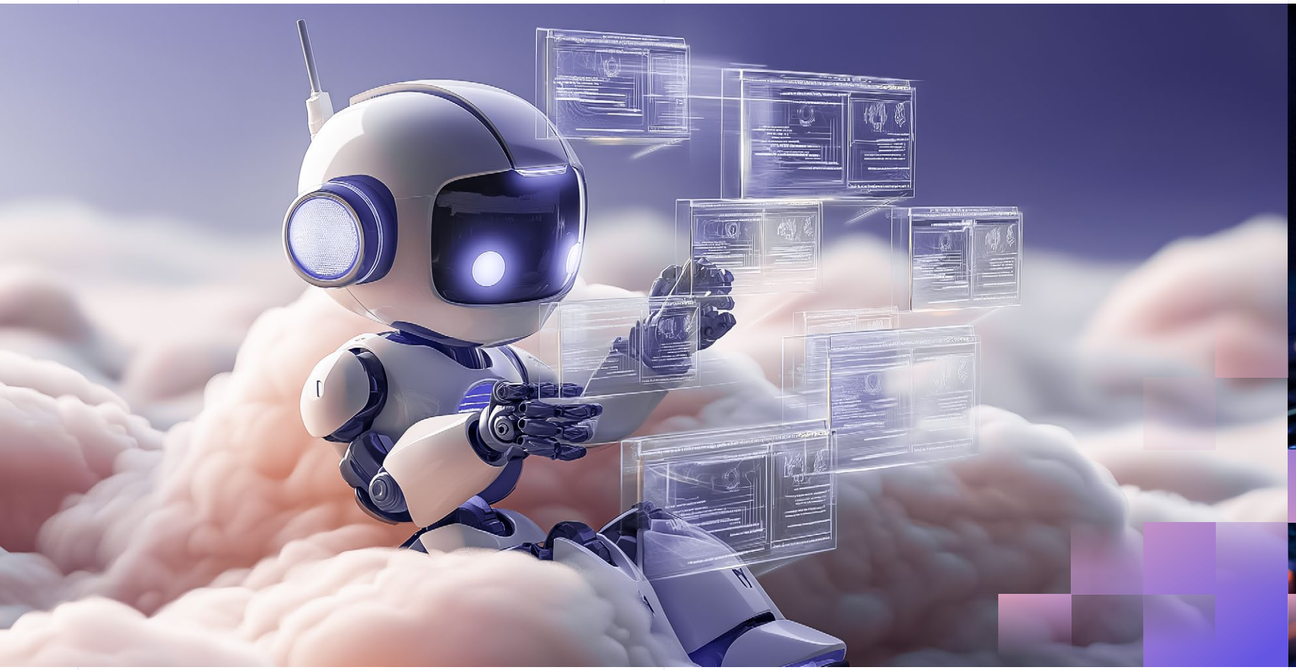

ЖЕЛІЛІК ЖӘНЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫҚ ДАМУ

2024 жылы Компания телекоммуникациялық желілерді техникалық дамыту және қолдау бойынша инвестициялық жобаларды іске асыру аясында телекоммуникациялық желілерді дамытудың келесі негізгі бағыттары бойынша жұмыстар жалғастырылды:

- Магистралдық тасымалдау желісі;
- Деректерді беру желісі;
- Қол жеткізу желісі.

6×100 Гб/с

сыйымдылықтағы Қытай–Ресей бағыты бойынша транзиттік арналар 1+1 резервтеумен ұйымдастырылды

>1 400 Гб/с

Cloudflare, Microsoft, VK және басқа жетекші халықаралық платформалардың кэш-серверлері астам жалпы сыйымдылықпен қосылды

70 291 абонент

«Тазарту» бағдарламасы аясында GPON талшықты-оптикалық желілеріне көшірілді

ТАСЫМАЛДАУ ЖЕЛІСІ

Магистралдық тасымалдау желісін дамыту шеңберінде бірқатар маңызды шаралар атқарылды:

- Алматы, Астана, Шымкент қалаларында 6 бірлік OSA5422 жиілік және уақыттық синхрондау жабдығы орнатылып, ENC орталықтандырылған басқару жүйесі енгізілді. Бұл 5G желілерін қолдау үшін ұялы байланыс операторларына фазалық және жиілік синхрондау бойынша кешенді қызмет көрсетуге мүмкіндік берді.
- Қытай–Ресей бағыты бойынша 6×100 Гб/с сыйымдылықтағы транзиттік арналары 1+1 резервтеумен ұйымдастырылып, халықаралық трафиктің тұрақтылығы арттырылды.
- Шымкент, Алматы, Жезқазған, Қарағанды және Қонаев қалаларында орталық тораптарды қосу үшін DWDM магистралдық желісінде 16×100 Гб/с арналары құрылды.
- Түркістан облыстық орталығына дейін 100 Гб/с сыйымдылықтағы арна ұйымдастырылып, B2B сегменті мен мемлекеттік мекемелер үшін байланыс сапасы жақсартылды.
- Алты облыстың станцияларында 43 дана ATN910-M маршрутизаторы орнатылды.
- Ұялы байланыс операторларының базалық станцияларын қосу үшін жалпы ұзындығы 129 км болатын 28 ТОБЖ учаскелерінің құрылысы аяқталды.

ДЕРЕКТЕРДІ БЕРУ ЖЕЛІСІ

2024 жылы деректерді беру желісі нығайтылып, қызметтердің өткізу қабілеті мен сенімділігі арттырылды:

- 10 қалада BNGMX пен COPM арасында 62×100 Гбит/с және INET-PE мен COPM арасында 24×100 Гбит/с арналары ұйымдастырылды;
- Cloudflare, Microsoft, VK және басқа жетекші халықаралық платформалардың кэш-серверлері 1400 Гбит/с-тан астам жалпы сыйымдылықпен қосылды;
- KCELL және «МТС» ЖШС операторлары үшін 5G базалық станцияларының 169-ы қосылды;
- Желінің сенімділігі мен өнімділігін арттыру мақсатында клиенттік арналар Juniper MX104 заманауи жабдығына көшірілді;
- Сыртқы интернет-арналарды қосу оңтайландырылып, орташа өткізу қабілеті 100 Гбит/с дейін ұлғайтылды және халықаралық маршруттардың тұрақтылығы артты.

ҚОЛЖЕТІМДІЛІК ЖЕЛІСІ

Қолжетімділік желісі абоненттерге көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру мақсатында белсенді дамытылды:

- «Тазарту» бағдарламасы аясында 70 291 абонент GPON талшықты-оптикалық желілеріне көшірілді;
- Еліміздің ірі қалаларында G-PON OLT ескі жабдығының 5 015 порты ауыстырылды;
- Алдыңғы жылмен салыстырғанда бір реттік ақаулардың деңгейі 12%-ға төмендетілді;
- «Оптикалық желінің шебері» кәсіби шеберлік байқауы аясында Бірлік ауылында 160 үй шаруашылығы қосылды — бұл Компания қызметінің әлеуметтік бағытын көрсетеді.

2025 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

- 5G базалық станцияларына дейінгі байланыс арналарының құрылысын жалғастыру;
- Каспий теңізінің түбімен ТОБЖ тарту жобасына қатысу;
- Қытай–Еуропа бағытындағы транзиттік өткізу қабілетін ұлғайту;
- «Тазарту» бағдарламасы бойынша кемінде 70 412 абонентті қосу;
- «Sapa+» жобасын аяқтау;
- Аналогтық телехабар таратудың 10 000 абонентін қысқарту;
- БКИ шеңберінде 55–72 ауылдық елді мекенді қамту, 94 754 портқа дейін құрылыс;
- 301 білім беру мекемесін қосу;
- 70 АТС-тен кем емес желілерді оңтайландыру және 1 000 м² астам меншікті алаңдарды босату.

BIG DATA ДАМЫТУ

2024 жылы Ақпараттық технологиялар дивизионы (АТД) деректермен жұмыстың мүмкіндіктерін кеңейтіп, Informatica DataGovernance платформасын іске қосты. Бұл құрал бизнес-терминдерді басқару (Axon), деректерді каталогтау (Enterprise Data Catalog) және деректер сапасын бақылау (Data Quality) модульдерін қамтиды. Олар деректерді жүйелеуге, қателерді анықтауға және олардың дәлдігі мен өзектілігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Компания сонымен қатар деректерді коммерцияландыру бағыттарын белсенді дамытуда. Телекоммуникациялық және қаржы ұйымдарымен бірлесе отырып, жеке және заңды тұлғаларды скорингтеу, сатып алу талғамдарын талдау және фискалдық деректер операторлары (ФДО) негізінде аналитикалық қызметтерді әзірлеу жобалары жүзеге асырылуда. Шағын және орта бизнеске нарық пен тұтынушылар туралы аналитикалық ақпарат алуға мүмкіндік беретін шешімдер іске қосылды.

Жасанды интеллект негізіндегі шешімдерді дамыту маңызды қадам болды. 2024 жылы ақпаратты автоматтандырылған түрде өңдеу үшін чат-боттар, сондай-ақ пайдаланушылардың мінез-құлқын болжауға және оларға жекелендірілген шешімдер ұсынуға мүмкіндік беретін терең талдау модельдері іске қосылды. Сонымен қатар, құжаттардың үлкен көлемін өңдеуді автоматтандыру енгізіліп, бұл компанияларға уақыт пен ресурстарды үнемдеуге мүмкіндік берді.

2025 жылы «Деректер фабрикасы» платформасын одан әрі дамыту, аналитикалық қызметтерді кеңейту және жасанды интеллект негізіндегі жаңа шешімдерді интеграциялау жоспарланып отыр. Негізгі назар — деректер сапасын және олардың бизнес-процестерде қолданылуын арттыруға бағытталады.

Big Data технологияларын қолдануға негізделген құралдар «Қазақтелекомға» әрбір клиентке жеке көзқараспен қарауға мүмкіндік береді, сондай-ақ Компания бөлімшелерінің жұмысын жетілдіру үшін пайдаланылады.

«Қазақтелекомда» «Деректер фабрикасы» жұмыс істейді — бұл деректерді жинау, өңдеу, тазарту және түрлендірумен айналысатын мамандандырылған құрылымдық бөлімше. Аталған бөлімше Компанияның бизнес-бөлімшелерін аналитикамен және деректерді практикалық міндеттерді шешу үшін пайдаланумен қамтамасыз етеді.

«Деректер фабрикасы» «Қазақтелекомның» цифрлық трансформациясындағы маңызды рөл атқарады — ол деректермен жұмыс істеу мәдениетінің дамуына және басқарушылық шешімдерді аналитика негізінде қабылдауға қолдау көрсетеді.

Бөлімше сондай-ақ деректер негізінде жаңа өнімдер мен сервистерді жасауға қатысып, қосымша табыстың өсуіне және Компанияның цифрлық қызметтер ұсынатын мультсервис провайдер ретіндегі позициясын нығайтуға ықпал етеді.

«Деректер фабрикасы» жобасы үлкен деректерді басқару технологияларын дамыту және ілгерілетуге қосқан үлесі үшін халықаралық марапаттарға ие болды.

КЛИЕНТТІК ЖОЛДАРДЫ ЦИФРЛАНДЫРУ

2024 жылы Компания клиенттермен өзара іс-қимылдың цифрлық арналарының дамуын жалғастырды. Заманауи үрдістерге сәйкес, B2B сегментіндегі клиенттердің шамамен 80%-ы өз мәселелерін ismet.kz жеке кабинеті арқылы шешіп, қажетті барлық сервистерге онлайн қол жеткізеді. Клиенттік жолды оңтайландыру — атап айтқанда, деректерді өңдеу орталығы (ДӨО) қызметтерінің құнын есептеуге арналған ыңғайлы калькуляторды енгізу маңызды қадам болды, бұл клиенттерге өз бетімен ең тиімді шешімді таңдауға мүмкіндік берді. Енді ismet.kz платформасында бірнеше рет басу арқылы бұлттық сервистерге тапсырыс беруге, деректер орталығындағы тірекке жалға алуға немесе Colocation қызметін қосуға болады.

2025 жылы онлайн-платформаны әрі қарай жаңғырту, оның функционалын кеңейту, жаңа аналитикалық құралдарды біріктіру және пайдаланушы интерфейсін жетілдіру жоспарланып отыр. Бұл ИТ қызметтерімен өзара іс-қимылды одан әрі ыңғайлы және тиімді етеді.

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР МЕН СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЛАР

2024 жылдың қорытындысы бойынша ДӨО базасындағы қызметтерден түскен табыс 21,5 млрд теңгені құрады, бұл бұлттық және инфрақұрылымдық шешімдерге жоғары сұраныстың бар екенін көрсетеді. Оның ішінде:

- ДӨО және Cloud-тың негізгі қызметтері — 13,9 млрд теңге;
- ДӨО базасындағы цифрлық өнімдер (таңбалау, ОФД, IoT және т.б.) — 7,6 млрд теңге әкелді.

21,5 млрд теңге

2024 жылдың қорытындысы бойынша ДӨО базасындағы қызметтерден түскен табыс

2025 жылы Дивизион ақпараттық технологиялар (ДАТ) алдына келесі маңызды міндеттер қойып отыр: ИТ-инфрақұрылымды жаңғыртудың үшінші кезеңін аяқтау, жасанды интеллект негізіндегі жаңа сервистерді енгізу, B2B және B2C клиенттері үшін омниканалды шешімдерді дамыту, сондай-ақ SAP жүйесін SAP HANA мультимодельді деректер базасымен интеграциялау. ДАТ Компанияның ақпараттық жүйелерін жетілдіруді және әлемдік стандарттарға сәйкес келетін цифрлық шешімдердің жоғары сенімділігін қамтамасыз етуді жалғастырады.

2024 жылы атқарылған жұмыс Компанияның одан әрі дамуына, тұрақтылығы мен бизнес-процестерінің тиімділігін арттыруға берік негіз қалады.

2024 ЖЫЛҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

GRI 2-6

744 491 млн теңге[5]

«Қазақтелеком» АҚ компаниялар тобының 2024 жылға арналған қызметтерді іске асырудан түскен шоғырландырылған табысын құрады

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ-ның жалпы табыс құрылымында ең үлкен үлес келесі кіріс түрлеріне тиесілі болды:

- Деректерді беру желісі қызметтерінен түскен табыс – жалпы табыс құрылымының 53,4%-ын құрады;
- Ұялы байланыс қызметтерінен – 15,9%;
- Тауарларды өткізуден түскен кірістер – 5,6%;
- Конвергентті қызметтерді (FMS/FMC) көрсетуден түскен табыс – 4,2%;
- Ақылы телехабар тарату қызметінен – 3,3%;
- Жергілікті телефон байланысы қызметтерінен – 2,8%;
- Халықаралық операторлармен жасалған келісімдер аясындағы табыс – 2,1%.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫ БОЙЫНША КІРІСТЕР ҚҰРЫЛЫМЫ, %

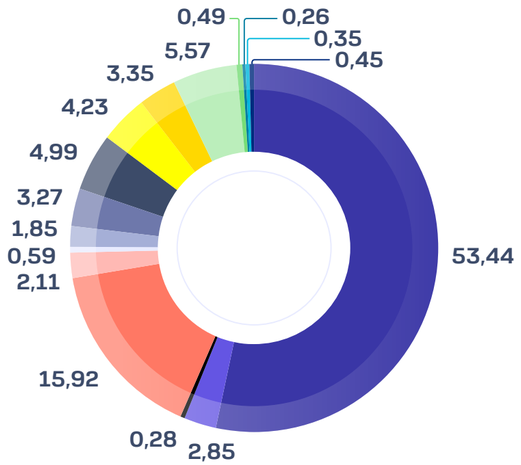

- Деректерді беру желісі
- Жергілікті телефон байланысы
- Көлік желісінің арналарын жалға беру
- Ұялы байланыс
- Халықаралық операторлармен жасалған келісімдер
- Қалааралық, халықаралық телефон байланысы
- Корпоративтік инфокоммуникациялық қызметтер
- Сыртқы операторлардың, оның ішінде ұялы байланыс операторларының абоненттерімен сөйлесулер
- Басқалары
- Конвергентті қызметтерді (FMS/FMC) ұсынудан түсетін кірістер
- Ақылы теледидар
- Тауарларды өткізуден түсетін кірістер
- Қаржылық деректер операторы (ҚДО) қызметтері
- «Қазақтелеком» АҚ желісіне қосылған байланыс операторларымен келісімдер бойынша кірістер
- Бейнебақылау
- Тауарларды таңбалау және қадағалап отыру

[5] «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС есепке алында.

СОҢҒЫ 5 ЖЫЛДАҒЫ ЕҢ МАҢЫЗДЫ КІРІС КӨЗДЕРІНІҢ ДИНАМИКАСЫ, МЛН ТЕҢГЕ

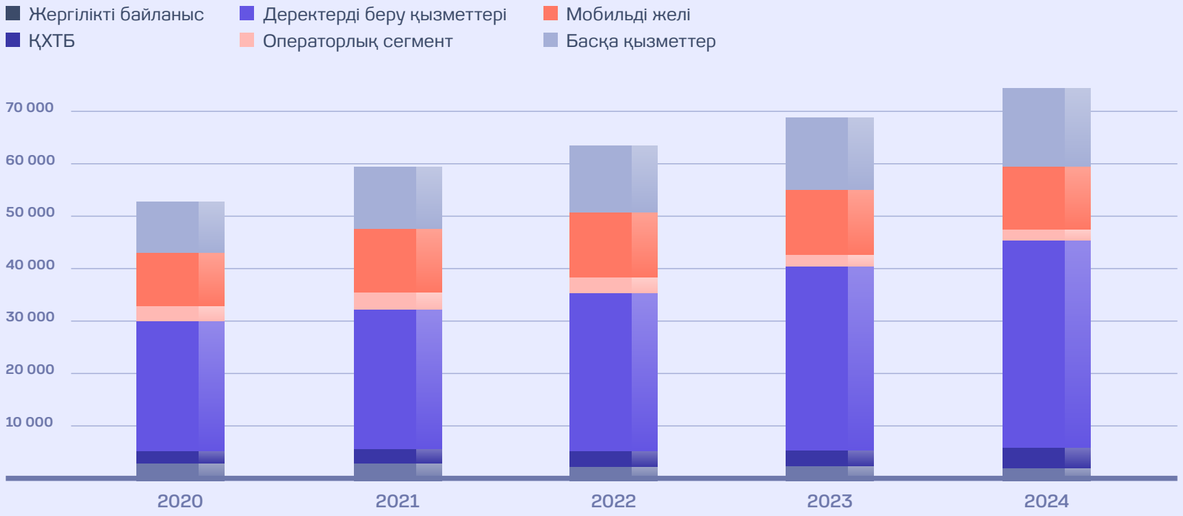

ТӨМЕН РЕНТАБЕЛЬДІ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК МАҢЫЗЫ БАР ЖОБАЛАР

«Самұрық-Қазына» АҚ-ның корпоративтік стандартына сәйкес, төмен рентабельді болып келесі белгілері бар инвестициялық жобалар танылады, оларды ҚР Үкіметі бастамашылық еткен:

- таза дисконталған құнның (NPV) көрсеткіші нөлге тең немесе одан төмен болса;
- ішкі табыстылық нормасының (IRR) көрсеткіші Қордың меншікті капиталына қойылатын табыстылық деңгейінен төмен болса.

2024 жылдың қорытындысы бойынша, Қоғам Қордың ККУ 18-тармағына сәйкес ашып көрсетуге жататын төмен рентабельді және әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асырған жоқ.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

4

Тұрақты дамуды басқару	57
Тұрақты даму туралы есеп: E аспектісі	74
Тұрақты даму туралы есеп: S аспектісі	94
Тұрақты даму туралы есеп: G аспектісі	123

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

«Қазтелеком» АҚ ұзақ мерзімді тұрақты дамуға ұмтылады және ESG аспектілерін — қоршаған ортаны қорғау, әлеуметтік жауапкершілік пен корпоративтік басқаруды жетілдіруді — өзінің стратегиясының негізгі элементтері ретінде қарастырады. Тұрақты даму мақсаттары Компанияның бизнес-процестеріне терең енгізілген және қоғам, экономика мен келешек ұрпақтар үшін ұзақ мерзімді құндылық жасауға бағытталған басқару мен бастамаларды айқындайды.

2024 жылы «Қазтелеком» АҚ тұрақты даму саласында айтарлықтай жетістікке жетті, бұл халықаралық деңгейде мойындалды. S&P Global тәуелсіз рейтингтік агенттігі жүргізген бағалау нәтижелері бойынша Компанияның ESG-рейтингі CSA әдістемесіне сәйкес 100 балдан 50 балды құрады, бұл 2023 жылғы көрсеткіштен (32 балл) 18 балға жоғары.

Рейтингтің өсуі «Қазтелеком» АҚ-ның ESG тәжірибелерін күшейту, есептілікті жетілдіру және қызметтің ашықтығын арттыру бойынша жүйелі жұмысын көрсетеді. Ерекше назар климаттық тәуекелдерді басқаруға, мүдделі тараптардың қатысуына және тұрақты даму жөніндегі халықаралық стандарттарға сәйкестікке аударылды.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ ҚҰЖАТТАР

GRI 2-23

- ESG стратегиясы (Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 19 қыркүйектегі №15 шешімімен бекітілген).
- Тұрақты даму саясаты (Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 21 сәуірдегі №5 шешімімен жаңартылды және бекітілді).
- Экологиялық саясат (Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 21 сәуірдегі №5 шешімімен жаңартылды және бекітілді).
- Адам құқықтары саласындағы саясат (Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 30 мамырдағы №6 шешімімен бекітілген).
- Тең мүмкіндіктер, инклюзивтілік және алуан түрлілік саласындағы саясат (Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 30 мамырдағы №6 шешімімен бекітілген).
- Жергілікті қоғамдастықтармен өзара әрекеттесу жөніндегі саясат (Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 30 мамырдағы №6 шешімімен бекітілген).
- Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы саясат (Басқарманың 2020 жылғы 27 қаңтардағы №2/7 шешімімен бекітілген).
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты (Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 19 қыркүйектегі №11 шешімімен жаңартылған және бекітілген).
- Болжамды әдепсіз/заңсыз әрекеттер туралы хабарлама саясаты (Директорлар кеңесінің 2023 жылғы 8 желтоқсандағы шешімімен бекітілген).
- Employee Experience стратегиясы (Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 21 шілдедегі №8 шешімімен бекітілген).
- «Қазақтелеком» АҚ-ның дербес деректерін қорғау саясаты (2023 жылғы 06 қазандағы №313 бұйрықпен бекітілген).
- «Қазақтелеком» АҚ-ның ақпараттық саясаты (2023 жылғы 19 шілдедегі №153 бұйрығымен бекітілген).
- Іскерлік әдеп кодексі (Директорлар кеңесінің 2019 жылғы 28 мамырдағы №14 шешімімен бекітілген).
- Корпоративтік басқару кодексі (Акционерлердің Кезектен тыс Жалпы жиналысының 2015 жылғы 7 желтоқсандағы №56 шешімімен бекітілген).
- «Самұрық-Қазына» АҚ-ның сатып алу тәртібі.
- Жеткізуші кодексі (Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 11 ақпандағы №2 шешімімен бекітілген).
- ISO 14001, ISO 26000, ISO 9001, ISO 45001 халықаралық стандарттары.

Компанияның барлық мүдделі тараптары құжаттармен Компанияның telecom.kz сайтында таныса алады.

Сонымен қатар, Компания қызметкерлерді ішкі хабарлама тарату арқылы жаңа құжаттарды, оның ішінде тұрақту даму саласындағы құжаттарды бекіту туралы хабардар етеді.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ 2024–2032 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН ESG СТРАТЕГИЯСЫ

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ 2024–2032 жылдарға арналған ESG стратегиясын бекітіп, тұрақты дамуды стратегиялық басқарудың ажырамас құрамдас бөлігі ретінде белгіледі. Бұл құжат терең ESG-диагностикасының нәтижесі болып табылады, оның аясында экология, әлеуметтік саясат және корпоративтік басқару салаларындағы негізгі тәуекелдер, мүмкіндіктер мен басым бағыттар анықталды. ESG стратегиясы корпоративтік даму стратегиясы — JRun-мен табиғи түрде біріктірілген және ESG-факторларды басқаруға жүйелі көзқарас пен ұзақ мерзімді құндылықты тұрақты түрде қалыптастыру арқылы оның жүзеге асуын күшейтеді.

Бұл стратегия Компанияның тұрақты даму саласындағы мақсат-мұраттарын нақты және құрылымдық түрде қамтыған іс-қимылдар жоспары болып табылады. Оның іске асырылуы «Қазақтелеком» АҚ-ның жауапты бизнес жүргізуге деген ұмтылысын және жаһандық сын-қатерлерді — климаттың өзгеруі, әлеуметтік әділеттілікті қамтамасыз ету, басқару тәжірибесін жетілдіру секілді мәселелерді шешуге қосатын үлесін айғақтайды.

ESG стратегиясында әрбір бағыт бойынша нақты іс-шаралар анықталған және Компания бұл бастамаларды өзінің операциялық қызметіне кезең-кезеңімен енгізе бастады. Бұл шаралардың жүзеге асуы «Қазақтелеком» АҚ-ның тұрақты даму қағидаттарын ұстанатынын және ұзақ мерзімді өсу мен бизнес тұрақтылығын арттыруға мықты негіз қалыптастыратынын растайды.

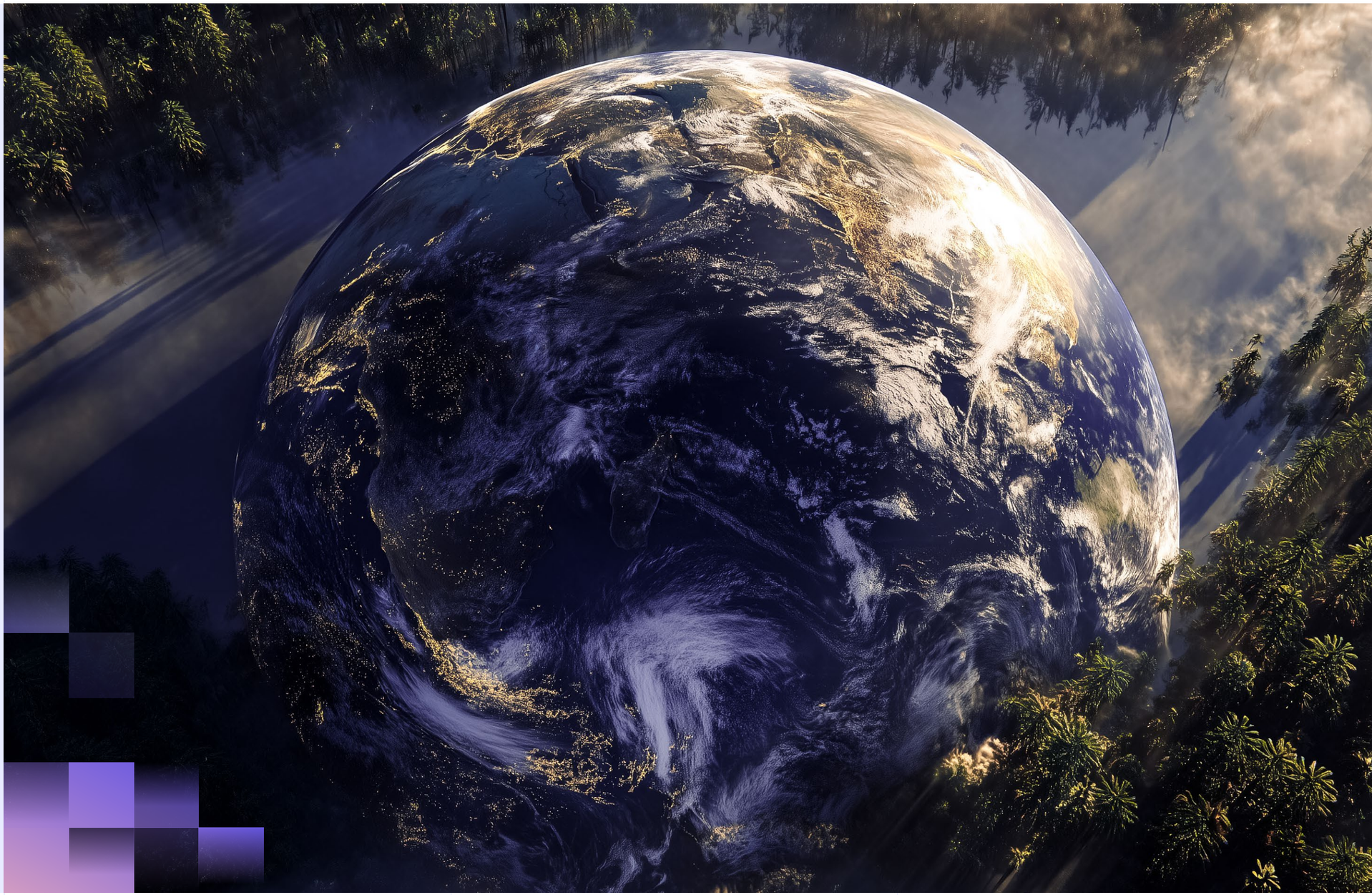

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ҚАҒИДАТТАРЫ

Ашықтық

Біз өзара мүдделерді есепке алу, біздің мүдделеріміз бен мүдделі тараптардың мүдделері арасындағы құқықтар мен теңдікті сақтау негізінде ұзақ мерзімді ынтымақтастықты құру үшін барлық мүдделі тараптармен диалогқа ашықпыз.

Есеп беру

Біз экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға әсер ету үшін өз жауапкершілігімізді және ұзақ мерзімді негізде Компанияның ұзақ мерзімді құнының өсуі мен тұрақты дамуы үшін акционерлер мен инвесторлар алдында есеп беретінімізді түсінеміз.

Айқындық

Біздің барлық шешімдеріміз бен әрекеттеріміз айқындыққа және мүдделі тараптар үшін ақпараттың уақтылы ашылуына негізделеді.

Әдепті мінез-құлық

Біздің шешімдеріміз бен әрекеттеріміздің негізінде құрмет, адалдық, ашықтық, командалық рух пен сенім, адамгершілік пен әділеттілік сияқты құндылықтарымыз жатыр.

Құрмет

Біз мүдделі тараптардың құқықтары мен мүдделерін құрметтейміз.

Заңдылық

Біз Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтай отырып шешімдер қабылдаймыз және әрекет етеміз.

Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік

Біз сыбайлас жемқорлыққа барлық мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл кезінде оның кез келген көріністерінде төзбеушілік танытамыз. Сыбайлас жемқорлық істеріне тартылған лауазымды тұлғалар мен қызметкерлер Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген тәртіппен жұмыстан босатылады және жауапқа тартылады.

Адам құқықтарын сақтау

Біз Қазақстан Республикасының Конституциясында және Адам құқықтарының жалпыға бірдей Декларация сияқты халықаралық құжаттарда көзделген адам құқықтарын сақтаймыз және олардың сақталуына ықпал етеміз. Біз балалар еңбегін пайдалануға мүлдем жол бермейміз және тыйым саламыз. Біздің қызметкерлер — біздің басты құндылығымыз және негізгі ресурсымыз, біздің инвесторлар үшін жасалған құн мен қызметіміздің нәтижелері олардың кәсібилігі мен қауіпсіздігінің деңгейіне тікелей байланысты.

Мүдделер қайшылығына жол бермеу

Мүдделер қайшылығына байланысты барлық бұзушылықтар Компанияның беделіне нұқсан келтіруі және акционерлер мен өзге де мүдделі тараптардың оларға деген сеніміне нұқсан келтіруі мүмкін, сондай-ақ лауазымды тұлғаның немесе қызметкердің жеке мүдделері олардың өздерінің лауазымдық, функционалдық міндеттерін бейтарап орындауына әсер етпеуі тиіс.

Жеке үлгі

Біздің әрқайсымыз күнделікті өз іс-әрекеттерімізде, мінез-құлқымызда және шешім қабылдауда тұрақты даму қағидаттарын енгізуге ықпал етеміз.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ МИССИЯСЫ

Қоршаған ортаға ең аз әсер ететін жетекші телекоммуникациялық компания деңгейінде ұзақ мерзімді ESG-күн тәртібін қалыптастыру. Компанияның қызмет саласы экономикалық өсуді шектемейтін әлеуметтік қауіпсіздікті жоғары дәрежелі жетілдіруге бағытталған.

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ ҚҰРЫЛЫМЫ

GRI 2-9, GRI 2-12, GRI 2-13, GRI 2-14

Компания тұрақты дамуды басқаруға деген өз көзқарасын жетілдіру үшін үздіксіз жұмыс істейді. «Қазақтелеком» АҚ-да тұрақты даму мәселелері басқарудың барлық деңгейлерінде біріктірілген. Компанияның Директорлар кеңесі бұл тақырыпқа ерекше назар аударады, оны стратегиялық басымдық ретінде қарастырады. Директорлар кеңесі Компанияның тұрақты даму саласындағы қағидаттары мен мақсаттары біріктірілген Компанияның Даму стратегиясын іске асыруды бекітетін және бақылайтын орган болып табылады.

Директорлар кеңесі:

- Компанияның ТД саласындағы қызметінің стратегиясы мен негізгі бағыттарын айқындайды;
- ТД саласындағы есептілікті қарайды және бекітеді;
- Компания қызметіне ТД қағидаттарын енгізуді бақылайды;
- климаттық тәуекелдерді қоса алғанда, тұрақты даму тәуекелдері мәселелерін басқаруды жүзеге асырады.

Директорлар кеңесіне тұрақты негізде (жыл сайынғы, тоқсан сайынғы) тұрақты даму саласындағы қызмет нәтижелері туралы есептер ұсынылады.

Осы мәселелерге жүйелі түрде қарау үшін «Қазақтелеком» АҚ-да Аудит және тұрақты даму комитеті құрылды және жұмыс істейді.Компанияның тұрақты даму саласындағы қызметін бақылау шеңберінде Аудит және тұрақты даму комитетінің функцияларына мыналар жатады:

- Компанияның жылдық есебін ұсынылған қаржылық емес ақпараттың сапасына алдын ала мақұлдау;
- Директорлар кеңесіне тұрақты дамуға қатысты тақырыптар бойынша, сондай-ақ Компанияға ESG және төмен көміртекті даму қағидаттарын енгізу бойынша ұсыныстар әзірлеу;
- тұрақты даму, әдепті мінез-құлық және жауапты инвестициялау қағидаттарын ескере отырып, бизнес-процестердің трансформациясын бақылау;
- Директорлар кеңесіне Компанияның тұрақты даму саласындағы жаңа және қолданыстағы саясаттарын, жоспарларын, бағдарламаларын, сондай-ақ Қоғамның тұрақты даму саласындағы басым жобаларын, негізгі іс-шаралары мен бастамаларын бекітуге және тиімділігін бағалауға қатысты ұсыныстар әзірлеу;
- Компанияның төмен көміртекті дамуы мен көміртегі ізін басқару мәселелерін, соның ішінде Компания үшін туындайтын ықтимал тәуекелдер мен жаһандық климаттық күн тәртібіне байланысты шектеулерді қарастыру;
- Директорлар кеңесіне қызметтің, корпоративтік есептіліктің және құжаттардың тұрақты даму саласындағы халықаралық рейтингтердің талаптарына сәйкестігіне қатысты ұсыныстар әзірлеу, сондай-ақ Компанияның тұрақты даму саласындағы халықаралық рейтингтердегі позицияларын жақсарту жөніндегі іс-шаралардың орындалуын бақылау;
- Қоғамның тұрақты даму саласындағы жария есептілігінің сапасына мониторинг жүргізу.

GRI 2-13

Тұрақты дамуды басқару мәселелеріне жауапты бөлімше Корпоративтік басқару және тұрақты даму департаменті болып табылады. Департамент Компанияның ішкі нормативтік-құқықтық құжаттарына, саясаттарына, тәжірибелеріне және ішкі бақылауына үнемі түгендеу жүргізеді. Сонымен қатар, тұрақты даму тәуекелдерін анықтау бойынша үздіксіз жұмыс жүргізілуде және оларды басқару бойынша шаралар қабылдануда. Корпоративтік басқару және тұрақты даму департаменті Аудит және тұрақты даму комитетінің қарауына әзірленген ішкі құжаттарды бекіту, тұрақты даму саласындағы қызметтің нәтижелері туралы ақпарат беру және т. б. сияқты Компанияның тұрақты даму саласындағы қызметіне байланысты мәселелерді жүйелі түрде (жартыжылдықта кемінде бір рет) шығарады.

Басқарма Төрағасы мен филиалдардың Бас директорлары Компанияның іс-шаралар жоспарына сәйкес тұрақты даму саласындағы қағидаттарды, саясаттарды, стандарттарды бақылауды, іске асыруды, енгізуді және дұрыс ақпарат беруді жүзеге асырады. Тұрақты даму мәселелеріне жетекшілік ететін «Қазақтелеком» АҚ-ның Басқарушы директоры Компанияның мақсаттарға және тиімділікке қол жеткізу жөніндегі қызметінің тәсілдерін үйлестіруді қамтамасыз етеді. Әдеп стандарттарына қатысты ішкі коммуникациялар рәсімін Комплаенс-бақылаушы/Комплаенс қызметінің басшысы реттейді. Коммуникациялар департаментінің басшысы қоғаммен сыртқы қарым-қатынас үшін жауапты болады.

Персоналды басқаруға, еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікке, қоршаған ортаны қорғауға жауапты «Қазақтелеком» АҚ-ның құрылымдық бөлімшелері тұрақты даму саласындағы жекелеген мәселелерге жетекшілік етеді, тұрақты дамуды басқару жүйесін бастамалауға, үйлестіруге және енгізуге және Компанияның ТДМ-ға қол жеткізуіне жауап береді. Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің бастамаларын іске асыруға «Қазақтелеком» АҚ-ның Орталық аппараты тікелей жауапты және бақылауды өз мойнына алады.

КОМПАНИЯНЫҢ ESG САЛАСЫНДАҒЫ СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАРЫ

«Қазақтелеком» АҚ-ның тұрақты даму саласындағы стратегиялық бағыттары:

- адамдардың өмірін жақсарту мақсатында инновациялық ақпараттық-коммуникациялық технологияларды енгізу және көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру;
- тұрақты және инклюзиялық экономикалық өсуін қамтамасыз ету;
- қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуын энергия тиімділігін арттыру және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану арқылы жүзеге асыру;
- қызметкерлердің дамуы мен әл-ауқатын қолдайтын қауіпсіз, инклюзивті және ынталандырушы жұмыс ортасын құру.

АО «Қазақтелеком»-да негізгі ESG-бастамаларды іске асыру үшін жыл сайын ESG тәжірибелерін дамыту жөніндегі Жол картасы әзірленіп, өзектендіріледі. 2024 жылдың ішінде Жол картасы аясында 90-нан астам іс-шара жүзеге асырылып, олар корпоративтік басқаруды жетілдіруге, экологиялық әсерді азайтуға, әлеуметтік жауапкершілікті дамытуға және қызметтің ашықтығын арттыруға бағытталды.

КОМПАНИЯНЫҢ ESG САЛАСЫНДАҒЫ БАСЫМ БАҒЫТТАРЫ

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТ (ENVIRONMENTAL)

- Энергия тиімділігін арттыру мақсатында өндірістік қызметтегі энергия тұтынуды бағалау және азайту.
- Халықаралық стандарттарға сәйкес парниктік газдар мен ластаушы заттар шығарындыларын қысқарту бойынша мақсатты көрсеткіштерді белгілеу;Парниктік газдар шығарындыларын өтеу жобаларына инвестиция салу;
- Қалдықтарды басқару.

ӘЛЕУМЕТТІК АСПЕКТ (SOCIAL)

- Деректер мен клиенттердің құпиялылығын қорғау шараларын күшейту;Баршаға, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі адамдарға да телекоммуникациялық қызметтердің қолжетімділігін қамтамасыз ету;
- Жұмыс орындарында көптүрлілік пен инклюзивтілікті қамтамасыз етуге бағытталған бағдарламаларды іске асыру;
- Оқыту мен мансаптық өсу мүмкіндіктерін ұсыну;
- Қызметкерлердің денсаулығы мен қауіпсіздігін нығайту;
- Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік (КӘЖ) шеңберіндегі бастамалар арқылы жергілікті қауымдастықтарды қолдау.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ АСПЕКТІСІ (GOVERNANCE)

- Директорлар кеңесінің инклюзивті және тәуелсіз құрамының болуын қамтамасыз ету;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қатаң саясат пен рәсімдерді әзірлеу және енгізу;
- Ұйымда іскерлік этика мен жауапты мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру және ілгерілету;ESG-қа байланысты тәуекелдерді басқару, анықтау және азайту.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТ

Энергия тұтынуды азайту, жабдықтарды жаңғырту, қалдықтарды басқару және төмен көміртекті даму жөніндегі бастамаларды іске қосу.

ӘЛЕУМЕТТІК АСПЕКТ

Еңбек қауіпсіздігі, инклюзивті ортаны дамыту, қызметкерлерді оқыту және жергілікті қауымдастықтармен өзара іс-қимыл.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәжірибені дамыту, ESG-тәуекелдердің басқарудағы рөлін күшейту және корпоративтік басқару тиімділігін арттыру.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН НЕГІЗГІ ТИІМДІЛІК КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ОРЫНДАЛУ МӘРТЕБЕСІ

GRI 403-9, 401-1

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТ[6]

0%
Жарықтандыру жүйелерінде энергия үнемдейтін шамдарды қолдану нәтижесінде энергия тұтынуды азайту

0%
Қозғалыс датчиктерін енгізу нәтижесінде жарықтандыру жүйелерінің энергия тұтынуын азайту

0%
ДК-ді ұйқы режиміне ауыстыру және толық өшіру нәтижесінде дербес компьютерлердің энергия тұтынуын азайту

0%
Мыс желілерін талшықты-оптикалық байланыс желілеріне ауыстыру нәтижесінде энергия тұтынуды азайту

ӘЛЕУМЕТТІК АСПЕКТ

84%
NPS (Net Promoter Score) – Тұтынушылардың адалдық индексі

68%
SRS индексі

38%
Ішкі пайдаланушының қанағаттану деңгейі (eNPS)

0,19
LTIF

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

14%
Директорлар кеңесі мен Атқарушы органдағы әйелдердің үлесі

0,05%
Қызметкерлердің ауысушылық деңгейін 5%-ға дейін төмендету

ISO 37001 сертификатын алу

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ СТ РК ISO 37001 стандартының талаптарына сәйкестік сертификатын алу үшін сертификаттау бағалауынан сәтті өтті.

Сыбайлас жемқорлық қылмыстары орын алуы мүмкін барлық бөлімдер мен құрылымдық бөлімшелерде жыл сайын сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалау

Сыбайлас жемқорлыққа қатысты тәуекелдерді бағалау жүргізілген құрылымдық бөлімшелердің үлесі – 75%.

ESG (климаттық) тәуекелдерді анықтау жұмыстарын жүргізу

2024 жылы климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді сапалық және сандық бағалау жұмыстары жүргізілді.

[6] Аталған іс-шаралар 2023 жылы орындалды.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ТӘУЕКЕЛГЕ БАҒЫТТАЛҒАН ТӘСІЛ

Тұрақты даму саласындағы тәуекелдер мен мүмкіндіктер Компанияда жыл сайын бағаланады. Бағалау процесіне ішкі және сыртқы мүдделі тараптар үшін ESG-факторларының әсерін талдау кіреді.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ ӘСЕРЛЕРІ, ТӘУЕКЕЛДЕРІ МЕН МҮМКІНДІКТЕРІ (SWOT-ТАЛДАУ)

МЫҚТЫ ЖАҚТАРЫ

Экономикалық аспект

- инновация және технологиялық прогресс;
- жергілікті экономикалық өсу.

Әлеуметтік аспект

- Компанияның қарқынды дамуы;
- қалалануның өсуі.

Экологиялық аспект

- қоршаған ортаның ластануы мен табиғи ресурстардың сарқылу проблемаларының маңыздылығын арттыру.

ӘЛСІЗ ЖАҚТАРЫ

Экономикалық аспект

- әлемдік экономиканың өсу қарқынының төмендеуі;
- саяси тұрақсыздықтың әлеуеті;
- пандемияға байланысты ықтимал экономикалық дағдарыс.

Әлеуметтік аспект

- АКТ қызметтерін ұсынудың техникалық мәселелеріне байланысты адамдардың наразылығының артуы;
- бәсекелестіктің өсуін күшейту.

Экологиялық аспект

- табиғи ресурстардың сарқылуы;
- климаттың өзгеруі;
- қоршаған ортаның ластануы;
- тұтынудың жаһандық өсуі.

МҮМКІНДІКТЕР

Экономикалық аспект

- нарықтағы қамту пайызын артуы;
- бизнес пен мемлекет үшін жаңа технологияларды дамыту;
- пандемияға байланысты АКТ қызметтеріне сұраныстың өсуі.

Әлеуметтік аспект

- «Ақылды үй» технологиялық шешімдері;
- халық үшін бұлтты сақтауды пайдаланудың артықшылықтары;
- АКТ технологиялары арқылы білім мен медицина деңгейін арттыру.

Экологиялық аспект

- тұрақты даму қағидаттарын енгізу;
- салаларды экологияландыру.

ТӘУЕКЕЛДЕР

Экономикалық аспект

- басқарудың саяси құрылымындағы өзгеріс;
- саяси шиеленістер, кибершабуылдар.

Әлеуметтік аспект

- геосаяси тәуекелдер;
- ереуілдерге, митингтерге байланысты әлеуметтік осал мәселелер.

Экологиялық аспект

- жергілікті экологиялық проблемалардың өсуі;
- табиғат қорғау заңнамасының талаптарын қатаңдату.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

Компания БҰҰ-ның 2030 жылға дейінгі тұрақты даму саласындағы Жаһандық күн тәртібін қолдайды және БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарына (ТДМ) қосылады.

«Қазақтелеком» АҚ Тұрақты дамудың барлық он жеті мақсатының маңыздылығын мойындайды және телекоммуникация секторы, Компания қызметінің ерекшелігі және Компания өсуінің стратегиялық бағыттарын орындау үшін ерекше өзекті болып табылатын тоғыз негізгі мақсатты айқындайды.

БҰҰ-НЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫНЫҢ БАСЫМ МАҚСАТТАРЫ

АЛҒАШҚЫ ТАҢДАУ БРЕНДІ

11-ші ТДМ

Қалалар мен елді мекендердің ашықтығын, қауіпсіздігін, өмірге төзімділігін және экологиялық тұрақтылығын қамтамасыз ету

15-ші ТДМ

Құрлық экожүйелерін қорғау және қалпына келтіру және оларды ұтымды пайдалануға жәрдемдесу, орманды ұтымды пайдалану, шөлейттенуге қарсы күрес, жердің тозу процесін тоқтату және кері қайтару және биоалуантүрлілікті жоғалту процесін тоқтату

17-ші ТДМ

Тұрақты даму мүддесінде Жаһандық серіктестік шеңберінде жүзеге асыру құралдарын нығайту және жұмысты жандандыру

ЦИФРЛЫҚ ПЛАТФОРМА

10-шы ТДМ

Елдер ішіндегі және олардың арасындағы теңсіздікті азайту

12-ші ТДМ

Тұтыну мен өндірістің ұтымды модельдеріне көшуді қамтамасыз ету

16-шы ТДМ

Тұрақты даму мүддесінде бейбітшілік сүйгіш және ашық қоғам құруға жәрдемдесу, барлығы үшін сот төрелігіне қол жеткізуді қамтамасыз ету және барлық деңгейлерде тиімді, есеп беретін және көпшіліктің қатысуына негізделген мекемелер құру

ТИІМДІ ҰЙЫМДАСТЫРУ

4-ші ТДМ

Жан-жақты және әділ сапалы білім беруді қамтамасыз ету және барлық адамдар үшін өмір бойы білім алуды ынталандыру

8-ші ТДМ

Үдемелі, жан-жақты және тұрақты экономикалық өсуге, толық әрі өнімді жұмыспен қамтуға және барлығына лайықты жұмыс істеуге жәрдемдесу

9-шы ТДМ

Тұрақты инфрақұрылымды құру, барлығын қамтитын және тұрақты индустрияландыру мен инновацияларға жәрдемдесу

БҰҰ-НЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

БҰҰ-ның ТДМ	ТДМ-ның өзекті міндеттері	«Қазақтелеком» АҚ-ның жобалары, бастамалары, орындап жатқан іс-шаралары	2024 жылғы нәтижелер
Жан-жақты және әділ сапалы білім беруді қамтамасыз ету және барлық адамдар үшін өмір бойы білім алуды ынталандыру	**4.4** 2030 жылға қарай жұмысқа орналасу, лайықты жұмыс алу және кәсіпкерлік қызметпен айналысу үшін қажетті дағдыларға, оның ішінде кәсіптік-техникалық дағдыларға ие жас және ересек адамдардың санын едәуір ұлғайту.	› Оқу орындарымен ынтымақтастыққа және студенттердің Компанияда тағылымдамадан өтуі үшін жағдайларды қамтамасыз етуге бағытталған «Қазақтелеком» АҚ-ның Корпоративтік университетінің ашылуы. › Компанияның он мыңнан астам қызметкері келесі бағыттар бойынша оқытудан өтті: Leadership academy, EX academy, HSE&ESG academy, Сервис және сату академиясы, Техникалық академия, IT-академия, Qazaq&English academy, Қаржы академиясы, Jas academy.	› 2024 жылы **39 732** тыңдаушы оқытудан өтті; › Бір қызметкерге шаққандағы жылдық орташа оқу сағат саны – **30,80**.
Үдемелі, жан-жақты және тұрақты экономикалық өсуге, толық әрі өнімді жұмыспен қамтуға және барлығына лайықты жұмыс істеуге жәрдемдесу	**8.2** Әртараптандыру, техникалық жаңғырту және инновациялық қызмет арқылы, оның ішінде жоғары қосылған құны және еңбекті көп қажет ететін секторларға ерекше назар аудару арқылы экономикадағы өнімділікті арттыруға қол жеткізу.	› Желілік инфрақұрылымды үнемі жақсарту. › Инновациялық қызмет пен жаңа бизнестерді дамыту: 5G, IoT, Smart City, тауарларды таңбалау және т.б. › Желілерді техникалық дамыту және қолдау.	› Оптикалық-талшықты байланыс желісінің қамту аймағының жалпы ұзындығы **91 мың** км-ден асты. › Алматы және Қарағанды қалаларында ескірген станциялық жабдықтарды ауыстыру арқылы GPON желісі жаңғыртылды.
	8.8 Еңбек құқықтарын қорғау және барлық еңбектенушілер, соның ішінде еңбекші-мигранттар, әсіресе әйел-мигранттар және тұрақты жұмыспен қамтылмаған тұлғалар үшін сенімді және қауіпсіз жұмыс жағдайларын қамтамасыз етуге жәрдемдесу.	› Адам құқықтары саласындағы саясат, Тең мүмкіндіктер, инклюзивтілік және алуан түрлілік саласындағы саясат, Жергілікті қоғамдастықтармен өзара әрекеттесу жөніндегі саясат бекітілді. › Қызметкерлерге, оның ішінде Ұжымдық келісімшарт шеңберінде әлеуметтік қолдау көрсету.	› Қызметкерлердің **92%-ы** Ұжымдық шартпен қамтылған; › «Демеу» бағдарламасы аясындағы әлеуметтік төлемдердің жалпы көлемі **300 миллион теңгеден** асты.

БҰҰ-НЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

БҰҰ-ның ТДМ	ТДМ-ның өзекті міндеттері	«Қазақтелеком» АҚ-ның жобалары, бастамалары, орындап жатқан іс-шаралары	2024 жылғы нәтижелер
Тұрақты инфрақұрылымды құру, барлығын қамтитын және тұрақты индустрияландыру мен инновацияларға жәрдемдесу	**9.1** Экономикалық дамуды және адамдардың әл-ауқатын қолдау мақсатында, барлық адамдар үшін арзан және тең құқықты қолжетімділікті қамтамасыз етуге ерекше назар аудара отырып, сапалы, сенімді, орнықты және тұрақты инфрақұрылымды, оның ішінде өңірлік және трансшекаралық инфрақұрылымды дамыту.	› «Тазарту» бағдарламасын іске асыру – желілік инфрақұрылымды жаңғыртуға бағытталған; › «SAPA+» бағдарламасын іске асыру – қызмет көрсету сапасын арттыру мақсатында пайдаланушылардың маршрутизаторларын жаңартуға бағытталған. › Кең жолақты қолжетімділік желісін (FTTx) дамыту; GPON технологиясын жаңғырту; ауылдық елді мекендерді қосу.	› **70 мың абонентті** заманауи талшықты-оптикалық байланыс желісіне көшіру. › Техникалық сипаттамалары жақсартылған жаңа жабдыққа **50 мың** клиенттің модемін ауыстыру. › **49 780 көппәтерлі тұрғын үй пәтері, 2 341 жеке сектор нысаны үшін қосылу мүмкіндігі; 104 ауылда 110 Wi-Fi станциясы; 6 500 жаңа** пайдаланушы.
	9.2 Ақпараттық-коммуникациялық технологияларға қолжетімділікті едәуір кеңейту және аз дамыған елдерде интернетке жалпыға бірдей және арзан қолжетімділікті қамтамасыз етуге ұмтылу.	› Қазақстан Республикасының барлық ірі қалаларында интернетке кең жолақты қолжетімділікті қамтамасыз ететін талшықты-оптикалық желілерді салу және кеңейту.	› Ұялы байланыс операторларының базалық станцияларын қосу үшін жалпы ұзындығы **129 км** болатын ТОБЖ-ның **28 учаскесінің** құрылысы аяқталды. › Интернет желісіне қолжетімділік жылдамдығы **891 ауыл мектебінде 10 Мбит/с-тан 50 Мбит/с-қа** дейін жаңғыртылды.
Елдер ішіндегі және олардың арасындағы теңсіздікті азайту	**10.3** Мүмкіндіктер теңдігін қамтамасыз ету және нәтижелер теңсіздігін, соның ішінде кемсітушілік заңдарды, саясат пен тәжірибені жою және осы бағытта тиісті заңнаманы, саясат пен шараларды қабылдауға жәрдемдесу арқылы азайту.	› Компанияның әйел қызметкерлерінің білімі мен құзыреттілігін арттыруға бағытталған «Өңірлердегі әйелдерді қолдау» бағдарламасы іске қосылды. › Тең мүмкіндіктер, инклюзивтілік және алуан түрлілік саласындағы саясат бекітіліп, енгізілуде.	› **14%** – Басқармадағы әйелдердің үлесі.

БҰҰ-НЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

БҰҰ-ның ТДМ	ТДМ-ның өзекті міндеттері	«Қазақтелеком» АҚ-ның жобалары, бастамалары, орындап жатқан іс-шаралары	2024 жылғы нәтижелер
Қалалар мен елді мекендердің ашықтығын, қауіпсіздігін, өмірге төзімділігін және экологиялық тұрақтылығын қамтамасыз ету	**11.3** 2030 жылға қарай барлық адамға ашық және экологиялық тұрақты қалаландыру ауқымын, барлық елдерге кеңінен қатысу негізінде елді мекендерді кешенді және тұрақты жоспарлау және басқару мүмкіндіктерін кеңейту.	› Табиғи сипаттағы ауқымды төтенше жағдайға (су тасқынына) байланысты «Қазақтелеком» АҚ су тасқынынан зардап шеккен абоненттер үшін абоненттік төлем мен берешекті есептен шығару туралы шешім қабылдады. › Интернет пен дауыстық байланысқа жеңілдік; цифрлық қолжетімділікті кеңейту.	› «Қазақтелеком» АҚ су тасқынынан зардап шеккен қазақстандықтарға көмек көрсету үшін **1 млрд теңге** бөлді. › Ерекше қажеттіліктері бар адамдар үшін әлеуметтік тариф енгізілді.
Тұтыну мен өндірістің тұтымды модельдеріне көшуді қамтамасыз ету	**12.2** 2030 жылға қарай табиғи ресурстарды ұтымды игеруге және тиімді пайдалануға қол жеткізу.	› Мыс байланыс желілерін қайталау және жарықдиодты шамдарды ауыстыру сияқты энергияны тұтынуды азайту шараларын жүзеге асыру. › «Қазақтелеком» АҚ-ның 2022-2032 жылдарға арналған Төмен көміртекті даму бағдарламасы.	› Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерге бағалау жүргізілді.
	12.6 Компанияларға, әсіресе ірі және трансұлттық компанияларға тұрақты өндіріс әдістерін қолдануға және өз есептерінде ресурстарды ұтымды пайдалану туралы ақпаратты көрсетуге кеңес беру.	› Тұрақты даму қағидаттары мен құндылықтарын енгізу. › GRI стандарттарының талаптарына сәйкес жыл сайынғы тұрақты даму есебін шығару. › «Қазақтелеком» АҚ-да ESG тәжірибелерін дамыту бойынша Жол картасын іске асыру.	› ESG стратегиясы аясында климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктер туралы есеп жарияланды; › 2024 жылы ESG тәжірибелерін дамыту жөніндегі Жол картасы аясында **90-нан астам** іс-шара іске асырылды.
Құрлық экожүйелерін қорғау және қалпына келтіру және оларды ұтымды пайдалануға жәрдемдесу, орманды ұтымды пайдалану, шөлейттенуге қарсы күрес, жердің тозу процесін тоқтату және кері қайтару және биоалуантүрлілікті жоғалту процесін тоқтату.	**15.1** Халықаралық келісімдерден туындайтын міндеттемелерге сәйкес жер үсті және ішкі тұщы су экожүйелерін және олардың қызметтерін, оның ішінде ормандарды, сулы-батпақты жерлерді, таулар мен құрғақ жерлерді сақтауды, қалпына келтіруді және ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету.	› Желілер салынғаннан кейін жерді қалпына келтіру бойынша іс-шаралар өткізу. › Биоалуантүрлілік және жер ресурстарын басқару жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес іс-шаралар өткізу. › Компания қызметінің аймақтарында биоалуантүрлілік саласындағы ағымдағы қызметті бағалауды жүргізу.	› 2023–2024 жылдары «Қазақтелеком» АҚ-ның қызметінің биоалуантүрлілікке, жер және су ресурстарына, атмосфералық ауаға, сондай-ақ Компания қатысатын өңірлердегі физикалық әсерге ықпалын бағалау және мониторингі жүргізілді.

БҰҰ-НЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

БҰҰ-ның ТДМ	ТДМ-ның өзекті міндеттері	«Қазақтелеком» АҚ-ның жобалары, бастамалары, орындап жатқан іс-шаралары	2024 жылғы нәтижелер
Тұрақты даму мүддесінде бейбітшілік сүйгіш және ашық қоғам құруға жәрдемдесу, барлығы үшін сот төрелігіне қол жеткізуді қамтамасыз ету және барлық деңгейлерде тиімді, есеп беретін және көпшіліктің қатысуына негізделген мекемелер құру	**16.5** Сыбайлас жемқорлық пен парақорлықтың барлық түрлерін едәуір қысқарту.	› Компанияда Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын енгізу. › Компанияда қызметкерлер үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы тренингтерді тұрақты өткізу. › Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді.	› Компанияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттары мен әдістері туралы **100%** қызметкерлер мен корпоративтік басқарудың негізгі органдарының мүшелері хабардар етілді. › Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалау жүргізілген құрылымдық бизнес-бөлімшелердің үлесі – **75%.**
Тұрақты даму мүддесінде Жаһандық серіктестік шеңберінде жүзеге асыру құралдарын нығайту және жұмысты жандандыру	**17.6** Барлық елдерде, әсіресе дамушы елдерде тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуді қолдау үшін білімді, тәжірибені, технологияны және қаржылық ресурстарды жұмылдыратын және таратын көптеген мүдделі тараптардың қатысуымен серіктестіктермен толықтырылған тұрақты даму мүдделері үшін Жаһандық серіктестікті нығайту. **17.7** Әріптестердің ресурстарын пайдалану тәжірибесі мен стратегияларына сүйене отырып, мемлекеттік ұйымдар, мемлекеттік және жеке секторлар және азаматтық қоғам ұйымдары арасындағы тиімді әріптестікті ынталандыру және көтермелеу.	› Заң шығарушы және атқарушы органдармен, азаматтық қоғам институттарымен, жергілікті қауымдастықтармен және бизнес-қауымдастықтармен өзара әрекеттесу. › Халықаралық және ұлттық қауымдастықтарға қатысу. › Жұмыс топтарына, мемлекеттік құрылымдардың бейіндік комитеттеріне және қауымдастықтарға мүшелік.	› Халықаралық **«Europe 2024 GCCM»** конференциясына және **«CC-Global Awards 2024»** марапаттау рәсіміне қатысу. › Жақын және алыс шетелдік байланыс операторларымен әріптестік қатынастарды нығайту мақсатында жетінші **«GCCM CIS 2024 Almaty»** жыл сайынғы конференциясының алдында Carrier Meeting іс-шарасын ұйымдастыру.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

GRI 2-26, GRI 2-29

«Қазақтелеком» АҚ мүдделі тараптармен тиімді өзара іс-қимылға зор мән береді, оны тұрақты даму мен корпоративтік басқарудың маңызды құрамдас бөлігі ретінде қарастырады. Компания олардың күтулерін уақтылы анықтауға, сенім деңгейін арттыруға және ұзақ мерзімді серіктестік қатынастарды нығайтуға бағытталған жүйелі әрі ашық диалог орнатады. Мұндай тәсіл негізделген басқарушылық шешімдер қабылдауға жәрдемдесіп, жылдам өзгеріп жатқан сыртқы жағдайларда бизнестің тұрақтылығын арттырады.

КОМПАНИЯНЫҢ МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ ҚАҒИДАТТАРЫ:

МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Қоғам өзінің стейкхолдерлерін, сондай-ақ оның қандай мүдделері мен стейкхолдерлердің қандай мүдделері маңызды екенін біледі.

ТОЛЫҚТЫҒЫ

Қоғам стейкхолдерлердің алаңдаушылығын түсінеді, атап айтқанда олардың көзқарастарын, қажеттіліктерін және күтілетін қызмет нәтижелерін, сондай-ақ олар үшін маңызды мәселелер бойынша пікірлерін түсінеді.

ЖАУАП БЕРУІ

Қоғам стейкхолдерлер мен ұйымның алдында тұрған маңызды мәселелерге дәйекті түрде жауап береді.

«Қазақтелеком» АҚ мүдделі тараптарды екі топқа бөледі:

Жақын орта (жақын әсер ету аймағы) Компания қабылдайтын шешімдерге тікелей және елеулі әсер ететін немесе осы шешімдердің ықпалында болатын мүдделі тараптарды қамтиды. Мүдделі тараптардың жақын ортасына жататындар:

- Акционерлер.
- Қызметкерлер.
- Еншілес ұйымдар.
- Кәсіподақ.
- Серіктестер (соның ішінде халықаралық) және жұмыс пен қызмет көрсетушілер.
- Клиенттер.

Алыс орта (жанама әсер ету аймағы) Компания қабылдаған шешімдерге жанама әсер ететін мүдделі тараптарды қамтиды. Мүдделі тараптардың алыс ортасына жататындар:

- Мемлекеттік органдар.
- Бәсекелестер.
- Халықаралық ұйымдар.
- Қаржы институттары.
- Кредиторлар.
- Биржа, Тіркеуші.
- Халық.
- Қоғамдық ұйымдар және жергілікті қоғамдастық.
- Бұқаралық ақпарат құралдары.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ КОМПАНИЯСЫНЫҢ МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРЫНЫҢ КАРТАСЫ

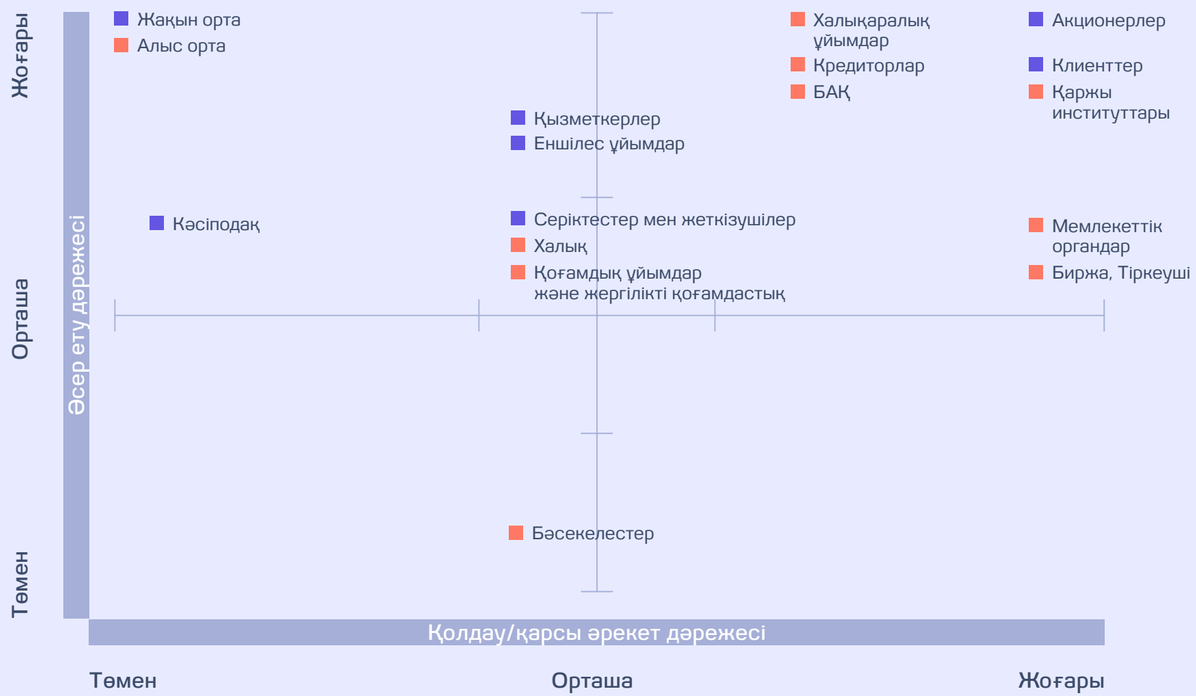

Компанияның мүдделі тараптарының картасы 2023 жылы халықаралық стандарттар мен тұрақты даму саласындағы озық тәжірибелерді ескере отырып жаңартылды. Оның негізінде жыл сайын «Қазақтелеком» АҚ-ның мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау жөніндегі Коммуникациялық жоспары әзірленеді; 2024 жылы оның жаңартылған нұсқасы бекітілді.

Компанияның мүдделі тараптарының жаңартылған картасымен telecom.kz сайтында танысуға болады.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН КОММУНИКАЦИЯ АРНАЛАРЫ

Компания ақпараттық ашықтық пен айқындық қағидаттарын ұстанады және мүдделі тараптарға өз қызметі туралы мәлімет береді.

«Қазақтелеком» АҚ түрлі коммуникация арналарын пайдалана отырып, мүдделі тараптармен өзара әрекеттеседі:

- Компанияның қызметі туралы ақпарат telecom.kz сайтында орналастырылған.
- Акционерлер үшін маңызды Компания қызметі туралы ақпарат Компанияның жылдық есептерінде жарияланады.
- Компанияда онлайн байланыс арналары бар.
- Компания корпоративтік жобалар, оқыту және дамыту бағдарламалары, сондай-ақ қызметкерлер үшін үәждемелер мен әлеуметтік жеңілдіктер туралы жаңалықтарды ішкі корпоративтік порталда жариялайды.
- Заңнаманы бұзумен (алаяқтық, сыбайлас жемқорлық, кемсітушілік, әдепсіз мінез-құлық және т.б.) байланысты өтініштер үшін Жедел желі жұмыс істейді.
- B2B клиенттері үшін арнайы ismet.kz ақпарат платформасы жұмыс істейді.
- Компания жаңалықтары бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланады.

ОНЛАЙН БАЙЛАНЫС АРНАЛАРЫ

- Call center
- Whatsapp
- Telegram
- Business
- Техникалық қолдау
- Тексеру қызметі

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ КАРТАСЫ

МТ ЖАҚЫН ОРТАСЫ

Акционерлер

Мүдделері

- Компанияның құнын арттыру;
- дивидендтер алу;
- Компания қызметінің тұрақтылығы мен ауқымын кеңейту;
- ашықтық;
- тәуекелдерді тиімді басқару;
- Компания құнын және дивиденд мөлшерін барынша арттыру.

Үлесі

- қаржы қаражатын бөлу;
- жарғылық капиталды толықтыру.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- дивидендтер төлеу;
- жылдық қаржылық және қаржылық емес есептілікті бекіту;
- JRun трансформациялау бағдарламасын жүзеге асыру;
- жиналыстар, келіссөздер, кездесулер өткізу;
- негізгі, стратегиялық және инвестициялық шешімдерді талқылау және қабылдау;
- сұрақ-жауап, сауалнама, тестілеу жүргізу.

Қызметкерлер

Мүдделері

- Компанияның нәтижелері мен жетістіктері;
- Компанияның даму перспективалары;
- кадрлық және әлеуметтік саясат;
- қауіпсіз және жайлы еңбек жағдайлары;
- адам құқықтарын сақтау;
- қызметкерлерді тарту және дамыту перспективалары;
- материалдық және материалдық емес ынталандыру бойынша іс-шаралар, жастар саясаты;
- Ұжымдық келісімшарт.

Үлесі

- адами ресурстар;
- адалдық.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- қауіпсіз және лайықты еңбек жағдайларын жасау жөніндегі іс-шараларды іске асыру;
- Компанияны басқару процесіне қызметкерлерді тарту;
- әлеуметтік жеңілдіктер;
- корпоративтік оқыту және дамыту бағдарламалары;
- басшылықпен тұрақты кездесулер;
- корпоративішілік коммуникация арналарының жұмыс істеуі, «жедел» желі;
- кері байланыстың онлайн механизмдері (сұрақ-жауап/сауалнамалар).

Еншілес ұйымдар

Мүдделері

- акционерлердің/қатысушылардың мүдделерін сақтау.

Үлесі

- акционерлердің мүдделерін сақтау.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- ЕҰ қызметінің нәтижелеріне тұрақты мониторинг жүргізу;
- ЕҰ-мен бірлесіп мобильді бизнесті дамыту бойынша жұмысты жалғастыру;
- ЕҰ-ның Компанияның акционер ретінде стратегиялық шешімдерін қабылдауға қатысуы.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ КАРТАСЫ

МТ ЖАҚЫН ОРТАСЫ

Кәсіподақ

Мүдделері

- қызметкерлердің әлеуметтік жауапкершілігі және қорғалуы;
- Ұжымдық келісімшарт талаптарын орындау;
- заңнама нормаларын сақтау.

Үлесі

- әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз етуге жәрдемдесу;
- еңбек қатынастарын реттеу және жанжалдарды шешу.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- Ұжымдық келісімшарттың барлық тармақтарын орындау;
- Компания қызметкерлеріне пайызсыз қарыздар беру түрінде материалдық көмек көрсету;
- қоғамдық тыңдаулар өткізу;
- корпоративішілік коммуникация арналарының жұмыс істеуі, «жедел» желі.

Серіктестер мен жеткізушілер

Мүдделері

- коммерциялық мүдделер.

Үлесі

- жобаларды бірлесіп іске асыру;
- технологиялар, құзыреттер және инновациялар трансфері.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- өзара тиімді ынтымақтастық;
- серіктестердің Компанияның акционер ретіндегі стратегиялық шешімдерін қабылдауға қатысуы;
- жиналыстар, келіссөздер, іскерлік хат алмасу;
- ағымдағы қызмет туралы есептер.

Клиенттер

Мүдделері

- коммерциялық мүдделер;
- қызметтердің сапалық сипаттамалары;
- қызметтерді алудың үздіксіздігі;
- қызметтерді білікті сервистік қолдау.

Үлесі

- Компанияның адалдығы;
- тауарлар мен қызметтерді сатып алу арқылы қаржылық ресурстар.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- шарттар/келісімшарттар шеңберіндегі өзара әрекеттесу;
- қызмет көрсету сапасын арттыру;
- онлайн қызмет көрсету;
- қолдау қызметтерінің арналарын ұлғайту және жетілдіру;
- тұтынушылармен кері байланыс жүйесі;
- тұтынушылардың қанағаттануын талдау.

МТ АЛЫС ОРТАСЫ

Мемлекеттік органдар

Мүдделері

- заңнамалық және атқарушы функцияларды жүзеге асыру;
- телекоммуникация саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру, жұмыс орындарын құру.

Үлесі

- мемлекеттік реттеу.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- жұмыс топтары, форумдар, конференциялар;
- жиналыстар, келіссөздер, іскерлік хат алмасу;
- ағымдағы қызмет туралы есептерді уақтылы ұсыну;
- кері байланыс беру;
- ҚР заңнамасының сақталуын тексеру.

Бәсекелестер

Мүдделері

- нарықтағы қатысу үлесін арттыру.

Үлесі

- нарықты дамыту.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- адал бәсекелестік қағидатын ұстану.

Халықаралық ұйымдар

Мүдделері

- ITU, РСС мүше елдердің халықаралық ынтымақтастығын дамыту, тәжірибе алмасу, технологияларды пайдалануда жалпы стандарттарды қабылдау;
- тұрақты даму, экологиялық нормаларды сақтауда және ақпараттық-коммуникациялық қызметтерді дамытуда әділ және теңгерімді өсу саласындағы халықаралық стандарттар мен келісімдердің талаптарын қамтамасыз ету.

Үлесі

- халықаралық гранттар;
- болашақ даму мүмкіндіктері.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- конференциялар, сессиялар, отырыстар, форумдар;
- келісімдерге, шарттар мен меморандумдарға, ынтымақтастық туралы келісімдерге қол қою.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ КАРТАСЫ

МТ АЛЫС ОРТАСЫ

Қаржы институттары

Мүдделері

- депозиттерге бос ақша қаражаттарын орналастыру, арнайы шоттарға қызмет көрсету.

Үлесі

- ақшалай қаражатты орналастыру үшін тиімді жағдайлар жасау.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- шарттар/келісімшарттар шеңберіндегі өзара әрекеттесу.

Кредиторлар

Мүдделері

- қаражатты мақсатты пайдалану;
- несие шарттарының талаптарын сақтау;
- негізгі қарыз бен пайыздарды уақтылы өтеу;
- Компания қызметінің тұрақтылығы мен ашықтығы.

Үлесі

- ақшалай қаражат беру.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- шарттар/келісімшарттар шеңберіндегі өзара әрекеттесу;
- облигация ұстаушылардың жалпы жиналысы;
- БАҚ, Компания сайты арқылы ақпаратты ашу;
- кредиттік келісімдердің талаптарына сәйкес есептерді ұсыну.

Биржа, Тіркеуші

Мүдделері

- бағалы қағаздар нарығын дамыту (листингтік ережелер, тіркеушінің ережелер жинағы).

Үлесі

- бағалы қағаздар нарығын дамытуға қатысу мүмкіндігі.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- мүдделі тараптармен келіссөздер, кездесулер;
- БАҚ арқылы кері байланыс беру.

Халық

Мүдделері

- жұмыс орындарын құру;
- Компанияның даму перспективалары туралы ашық ақпарат;
- қызмет сапасы;
- қызмет тарифтерінің тартымдылығы;
- әлеуметтік және қайырымдылық бағдарламалар;
- денсаулық қауіпсіздігі.

Үлесі

- Компанияның қатысу аймақтарындағы қолдау.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- қатысу аймақтарын дамыту;
- әлеуметтік желілер арқылы өзара әрекеттесу, «жедел» желі;
- беделді аудит;
- қайырымдылық қызметі;
- жария есеп беру.

Қоғамдық ұйымдар

Мүдделері

- қоғамдық, мемлекеттік емес ұйымдардың қызметі аясындағы түрлі мәселелер.

Үлесі

- өзара тиімді шарттармен ынтымақтастық.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- келісімдер шеңберіндегі өзара әрекеттесу;
- жария есеп беру.

БАҚ

Мүдделері

- Компанияның қызметі туралы қоғамды ақпараттандыру.

Үлесі

- сындарлы ынтымақтастық;
- қолайлы қоғамдық пікір.

Өзара әрекеттесу механизмдері

- Компания туралы ақпаратты БАҚ-та жариялау;
- әлеуметтік желілер, «жедел» желі;
- БАҚ сұрауларына жауап беру;
- жария есеп беру.

МАҢЫЗДЫЛЫҚТЫ ТАЛДАУ

GRI 3-1

Компания осы есепті дайындау кезінде GRI (GRI Sustainability Reporting Standards) стандартының ұсынымдарына сәйкес Компанияның елеулі әлеуетті және нақты әсерлерін талдауға негізделген маңыздылығын бағалауды жүргізді. Бағалау Компания басшылығы мен мүдделі тараптар өкілдерінің бірлескен жұмысының нәтижесі болды. Бағалау Компанияның ішкі және сыртқы мүдделі тараптарын қамтыды.

МАҢЫЗДЫЛЫҚТЫ АНЫҚТАУ КЕЗЕҢДЕРІ:

1-КЕЗЕҢ

- Мәнмәтінді талдау.
- Компания қызметінің мәнмәтіні және әлемдік күн тәртібі негізінде тақырыптар тізімін қалыптастыру.
- Мүдделі тараптар ортасын анықтау.

2-КЕЗЕҢ

- Компанияның нақты және ықтимал әсерін анықтау.
- Компанияның әсерін анықтау үшін оның сараптамалық салалық материалдары мен тәуекелдерін талдау.

3-КЕЗЕҢ

- Әсердің маңыздылығын бағалау.
- Мүдделі тараптардың сауалнамасына және Компанияның ішкі сараптамасына негізделген әсерлердің күші мен ауқымын бағалау.

4-КЕЗЕҢ

- Маңызды әсерлерге басымдық беру.

GRI 3-2

Маңыздылықты анықтау нәтижелері бойынша Компанияның ең маңызды әсерлерінің тізімі құрылды. Маңыздыларға мыналар жатқызылды:

Әлеуметтік аспект

- Қызметкерлерге еңбекақы төлеу және әлеуметтік бағдарламалар.
- Денсаулық пен жұмыс орнындағы қауіпсіздік.
- Қызметкерлерді оқыту және дамыту.
- Адам құқықтары және тең мүмкіндіктер.
- Жергілікті қауымдастықтарды дамыту.

Экологиялық аспект

- Биоалуантүрлілік.
- Климаттың өзгеруімен күресу (соның ішінде парниктік газдар шығарындыларын азайту)
- Энергия тиімділігі.
- Қалдықтарды басқару.
- Атмосфераға шығарындылар.
- Су ресурстарын басқару.

Корпоративті басқару аспектісі

- Экономикалық тиімділік.
- Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау.
- Инновациялар және жаңа технологиялар.
- Сапалы және қолжетімді қызметтер.
- Сатып алу тәжірибесі.
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл.
- Нарықтар мен бәсекелестік.

2024 жылы 2023 жылмен салыстырғанда елеулі тақырыптар тізбесінде өзгерістер болған жоқ.

ҚАУЫМДАСТЫҚТАРҒА МҮШЕЛІК

GRI 2-28

«Қазақтелеком» АҚ өз қызметінің тұрақтылығын арттыру үшін ұлттық және халықаралық деңгейлерде түрлі қауымдастықтар ұсынатын міндеттерді орындауға қатысады және ұзақ мерзімді ынтымақтастықты дамытады. Компания корпоративтік және іскерлік әдептің жоғары стандарттарын ұстана отырып және заңнама нормаларын сақтай отырып, ашық және сындарлы диалогқа, сондай-ақ мемлекеттік органдармен және басқа компаниялармен жауапты өзара әрекеттесуге ұмтылады.

Өзара әрекеттесудің негізгі бағыттарына мыналар жатады:

- телекоммуникациялық нарықты дамыту;
- заңнамалық және нормативтік базаны жақсарту;
- бірлескен жобаларға бастамашылық жасау және іске асыру;
- сала мен өңірлерді тұрақты дамыту жөніндегі негізгі бастамаларды ілгерілету.

Компания әртүрлі жұмыс топтарымен жұмыс істей отырып, төменде көрсетілген халықаралық және ұлттық қауымдастықтардың мүшесі болып табылады:

- «Қазақстандағы блокчейн және ақпарат орталықтарының индустриясын дамыту қауымдастығы» ЗТБ;
- «Бәсекелестікті және тауар нарықтарын дамыту қауымдастығы» ЗТБ;
- «Қазақстан машина жасаушылар одағы» ЗТБ;
- Халықаралық электр байланысы одағы (The International Telecommunication Union (ITU);
- «Қазақстанның Ұлттық телекоммуникациялық қауымдастығы» заңды тұлғалар бірлестігі;
- Байланыс саласындағы аймақтық ынтымақтастық;
- «Атамекен» ҚР Ұлттық кәсіпкерлер палатасы.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ ТУРАЛЫ ЕСЕП: E АСПЕКТІСІ

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3, 2-23, 2-25

Өз қызметінің ерекшелігіне байланысты Компания қоршаған ортаға және қатысу аймақтарындағы халықтың өмір сүру сапасына айтарлықтай теріс әсер етпейді. Компания ресурстарды ұтымды пайдалану, энергия тиімділігін арттыру, сондай-ақ өндірістік процестерді жетілдіру арқылы өз қызметінің экожүйелерге әсерін барынша азайтуға тырысады

Компанияда қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметті реттейтін бірқатар ішкі нормативтік құжаттар бар. Осы құжаттардың ережелерін Компанияның әрбір қызметкері орындауға міндетті:

- Экологиялық саясат;
- «Қазақтелеком» АҚ-ның 2022-2032 жылдарға арналған Төмен көміртекті даму бағдарламасы (бұдан әрі – ТКДБ);
- «Қазақтелеком» АҚ-ның қоршаған ортаны қорғау жөніндегі 2022-2023 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары;
- «Қазақтелеком» АҚ-ның Ішкі экологиялық тексеру бағдарламасы;
- «Қазақтелеком» АҚ биоалуантүрлілігін басқару және сақтау бойынша нұсқаулық;
- «Қазақтелеком» АҚ жер ресурстарының мониторингі, есеп беру және қалпына келтіру бойынша нұсқаулық;
- Қауіптерді, экологиялық аспектілерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау жөніндегі құжатталған рәсім;
- Еңбек қауіпсіздігі, денсаулық сақтау және қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамалық және басқа да талаптарды сәйкестендіру жөніндегі құжатталған рәсім;
- Кәсіби денсаулық, қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы көрсеткіштердің мониторингі бойынша құжатталған рәсім;
- Өндіріс және тұтыну қалдықтарын басқару жөніндегі құжатталған рәсім;
- Апаттық жағдайларға дайындық және ден қою бойынша құжатталған рәсім.

«Қазақтелеком» АҚ экологиялық саясатты іске асыруда, оның орындалуына Компанияның атқарушы басшылығы жауап береді. Бұл саясат рөлдерді бөлу, экологиялық заңнаманы сақтау, көрсеткіштерді үздіксіз жақсарту, қызметкерлерді оқыту, қоршаған ортаға әсерді азайту бойынша мақсаттар қою және экологиялық мәдениетті дамыту шараларын қамтиды.

Компанияда экологиялық аспектілерді басқару мақсатында экологиялық менеджмент жүйесі (ЭМЖ) жұмыс істейді. Бұл жүйе корпоративтік басқару жүйесінің бір бөлігі және қаржылық емес тәуекелдерді басқарудың құраушысы болып табылады. ЭМЖ құрамына ластаушы заттар шығарындыларын азайту, деректерді беру бойынша экологиялық қауіпсіз технологияларды енгізу, энергия тұтынуды басқару және жабдықты жаңғырту үдерістері кіреді. Компания ISO 14001 халықаралық стандартына сәйкес сертификатталған, бұл оның экологиялық менеджмент саласындағы озық талаптарға сәйкестігін растайды.

2024 жылы Компанияның бастамасымен «Қазақтелеком» АҚ-ның 2021–2023 жылдардағы қызметіне сыртқы экологиялық аудит жүргізілді. Аудит шеңберінде негізгі экологиялық аспектілер: энергия тұтыну, атмосфераға шығарындылар, қалдықтарды басқару, озонды бұзатын заттарды пайдалану, құжат айналымы және қоршаған ортаны қорғау шараларының орындалуы талданды. Аудит Орталық аппаратты және барлық облыстардағы өңірлік бөлімшелерді қамтыды. Аудит қорытындысы бойынша қоршаған ортаға әсерді басқаруға жүйелі көзқарастың енгізілгені расталды, соның ішінде энергиялық үнемдеуші технологиялардың енгізілуі, қалдықтарды басқару бойынша құжатталған рәсімдердің болуы, отынды есепке алу және сақтау жүйесінің ұйымдастырылуы, сондай-ақ «Жасыл кеңсе» бастамасының іске қосылуы атап өтілді. Сонымен қатар, Компанияға экологиялық менеджмент тиімділігін арттыруға бағытталған бірқатар ұсынымдар берілді.

ҚОҚ-НЫ БАСҚАРУДЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

Экологиялық мәселелерді басқару екі деңгейде жүзеге асырылады. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасына жауапты департамент бұл қызметті бас кеңсе деңгейінде де, филиал деңгейінде де үйлестіреді. Барлық жоспарлау, үйлестіру, Компанияның экологиялық тәуекелдерін бағалау, сондай-ақ қауіптерді анықтау Стратегиялық басқару жөніндегі Бас директордың құзыретінде болады.

САҚТЫҚ ҚАҒИДАСЫ

«Қазақтелеком» АҚ қоршаған ортаны қорғау саласында сақтық қағидасын қолданады және оны экологиялық аспектілерді басқарудағы жүйелі тәсілдің бір бөлігі ретінде қарастырады. Компанияда жобаларды жоспарлау кезеңінде де, ағымдағы операциялық қызмет барысында да экологиялық тәуекелдерді бағалауды қамтитын тәуекелдерді басқару жүйесі қолданылады.

Алдын алу тәсілін қамтамасыз ету мақсатында қауіптерді, экологиялық аспектілерді анықтау және тәуекелдерді бағалау бойынша құжатталған рәсім енгізілген. Бұл рәсім тек қазіргі әсерлерді ғана емес, болашақта туындауы мүмкін ықтимал салдарларды да қамтиды.

Компания Қазақстан Республикасының заңнамасының талаптарына сәйкес қоршаған ортаға әсерді бағалауды (ҚОӘБ) жүргізеді, сондай-ақ экологиялық жауапкершілік саласындағы озық халықаралық тәжірибеге сүйенеді. Шешім қабылдау кезінде толық ғылыми айқындық болмаған жағдайда да ұзақ мерзімді экологиялық салдарлар ескеріледі, бұл сақтық қағидасының мәніне сай келеді.

Бұдан бөлек, тәуекелдерді азайту шаралары экологиялық саясатқа, ішкі экологиялық аудит процестеріне және корпоративтік үздіксіз жетілдіру жүйесіне интеграцияланған.

Компания табиғат қорғау саласындағы дамудың мынадай басым бағыттарын айқындады:

- қоршаған ортаға теріс әсерді азайту;
- климаттың өзгеруі мәселесінің аса маңыздылығын түсіну;
- заңнаманы, ұлттық және халықаралық экологиялық стандарттарды сақтау;
- Компания қызметін әзірлеу және жүзеге асыру кезінде Тұрақты даму қағидаттарын сақтау;
- Экологиялық менеджмент жүйесінің тиімді жұмыс істеуі үшін Компания басшылығының барлық деңгейдегі жауапкершілігі;
- барлық мүдделі тараптар үшін қолжетімді және ашық экологиялық ақпаратты ашу.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ ЗАҢНАМАСЫН САҚТАУ

GRI 2-27

«Қазақтелеком» АҚ жыл сайын Компания қызметінің қоршаған ортаға теріс әсерін азайту үшін іс-шараларды іске асырады.

2024 жылы табиғатты қорғау заңнамасын бұзу тіркелген жоқ. Есепті жылы қоршаған ортаны қорғау саласындағы бұзушылықтар үшін қаржылық емес санкциялар мен өзге де әкімшілік жазалар қолданылмады.

ТАБИҒАТТЫ ҚОРҒАУ ІС-ШАРАЛАРЫНА ЖҰМСАЛҒАН ШЫҒЫНДАР, МЫҢ ТЕҢГЕ

Шығыс бабы	2022	2023	2024
ҚОӘБ жобаларын, шығарындылар нормативтерінің жобаларын әзірлеу және өндірістік экологиялық мониторинг жүргізу, санаттарды растау	0	82,2	8 250,0
ҚО-ға теріс әсер еткені үшін төлемдер, соның ішінде:	12 526,7	12 500,0	14 542,0
- стационарлық көзі бойынша			2 066,2
- жылжымалы көзі бойынша	1 686,8	0	12 448,8
Барлығы	**12 526,7**	**12 582,2**	**22 792,0**

2025 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

Қоршаған ортаны сақтау аспектілері (қалдықтар және парниктік газдардың шығарындалары) бойынша сандық мақсатты көрсеткіштерді енгізу.

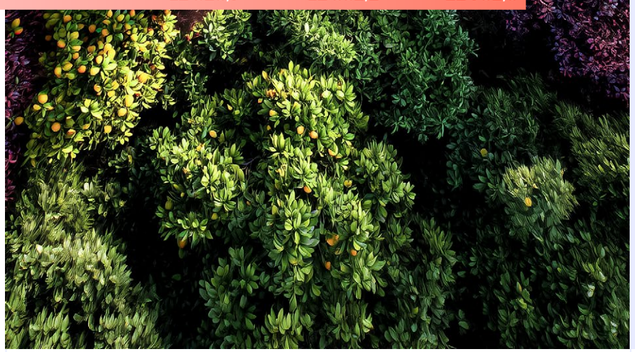

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» БАСТАМАСЫНА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ елдің экологиялық мәдениетін арттыруға және жалпы ел аумағында қоршаған ортаның жағдайын жақсартуға бағытталған республикалық «Таза Қазақстан» экологиялық акциясына қосылды. Бұл бастама Қазақстанның барлық өңірін қамтып, миллиондаған азаматтарды, мемлекеттік және бизнес-құрылымдарды экологиялық жаңару және тұрақты даму идеясының төңірегінде біріктірді.

«Таза Қазақстан» акциясы аясында Компания қызметкерлері бүкіл ел бойынша аумақтарды тазарту және қоғамдық орындарды абаттандыру бойынша экологиялық сенбіліктерге, акцияларға қатысты. Шаралар ірі қалаларда ғана емес, шалғай орналасқан елді мекендерде де ұйымдастырылып, Компанияның әлеуметтік жауапкершілік пен қоршаған ортаны қорғау қағидаттарын ұстануын көрсетті.

Астана ботаникалық бағындағы «Қазақтелеком аллеясы»

Компанияның 30 жылдығына орай жүзеге асырылған Астана қаласының Ботаникалық бағындағы «Қазақтелеком аллеясы» экологиялық жобасы ерекше маңызды шара болды. Осы бастама аясында «Қазақтелеком» АҚ ботаникалық бақ аумағына 30 қылқан жапырақты ағаш отырғызды, бұл биоәртүрлілікті сақтау, көміртек ізін азайту және елорданың тұрақты дамуына үлес қосу символына айналды. Ағаш отырғызу шарасына Компания басшылығы, соның ішінде Басқарма төрағасы мен бас қаржы директоры қатысты. Бұл корпоративтік деңгейде де, жалпы қоғам ауқымында да экологиялық күн тәртібінің маңыздылығын көрсетті.

Қызметкерлердің экологиялық сауатын арттыру және тарту

«Таза Қазақстан» жалпыұлттық жобасын қолдаудың бекітілген іс-шаралар жоспары шеңберінде «Қазақтелеком» АҚ қызметкерлердің экологиялық санасын арттыруға және тұрақты әдеттерді қалыптастыруға бағытталған бірқатар іс-шаралар ұйымдастырды:

- Тұрақты даму, биоәртүрлілік, климат және жаңартылатын энергия көздері бойынша оқыту вебинарлары.
- Тұрақты әдеттерді дамытуға бағытталған «Эко гардероб» және «Эко кеңес» челлендждерін өткізу.
- Киімге экологиялық тұрғыдан қарауға арналған вебинармен бірге Эко-сән апталығын өткізу.

«Таза Қазақстан» акциясына қатысу арқылы «Қазақтелеком» ESG саласындағы стратегиялық бағытының дұрыстығын дәлелдеп, корпоративтік құндылықтарға және әлеуметтік жауапкершілікке берік ұстанымын растады.

22 792 мың теңге

81,1%

2024 жылғы табиғатты қорғау іс-шараларына жұмсалған шығындар

АТМОСФЕРАҒА ШЫҒАРЫНДЫЛАР

GRI 3-3

Атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларын жоспарлы түрде азайту «Қазақтелеком» АҚ-ның қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қызметінің негізгі құрамдас бөліктерінің бірі болып табылады. Компания жыл сайын атмосфераға шығарындыларды азайту жөніндегі іс-шараларды орындайды.

Қазандықтар мен автокөліктер атмосфералық ауаға әсер етудің негізгі көздері болып табылатындығын ескере отырып, Компания оларға уақтылы техникалық қызмет көрсетуіне ерекше назар аударады, сондай-ақ өндіруші компанияның ұсынымдарына сәйкес генераторларды, бензоагрегаттар мен автокөлік құралдарын пайдалануды жүзеге асырады. Белсенділігі төмен кезеңдерде жабдықтың қозғалтқыштары ажыратылады; электр қуаты өшкен жағдайда стационарлық генераторлар пайдаланылады.

Компанияда ластаушы заттардың шығарындылары бойынша есеп беру Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген мерзімдерге сәйкес тоқсан сайын орындалады.

GRI 305-7

АТМОСФЕРАҒА ЛАСТАУШЫ ЗАТТАР ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ, ТОННА[7]

Шығарынды түрі	2022	2023	2024
NOx	73	5,5	5,2
SO_2	31	7,2	5,4
CO	109	18,5	21,3
Шаң	57	18,3	32,7
Басқа шығарындылар	23	2,8	1,03
Барлығы	**294**	**52,4**	**65,6**

2024 жылы атмосфералық ауаға реттелетін ластаушы заттар шығарындыларының жалпы көлемі 65,6 тонна болды. Ластаушы заттарды есептеу бекітілген Қоршаған ортаға эмиссия нормативтерін анықтау әдістемесі негізінде жүргізілді.

Есепті жылы «Қазақтелеком» АҚ стационарлық ластаушы көздерінде шекті рұқсат етілген шоғырлану деңгейлерін анықтау мақсатында аспаптық өлшеулер жүргізді. Ауытқулар анықталған жағдайда Компания жедел түрде түзету шараларын қабылдады. Қоршаған ортаны қорғау заңнамасын сақтау шеңберінде автономды жылыту жүйелері мен дизель-генераторлық қондырғыларға арналған шекті рұқсат етілген шығарындылар жобаларын әзірлеу жалғасуда.

GRI 305-6

ОЗОНДЫ БҰЗАТЫН ЗАТТАР (ОБЗ) ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫНЫҢ КӨЛЕМІ, КИЛОГРАММ CFC-11-ЭКВ.[8]

Көрсеткіштің атауы	2022	2023	2024
Импортталды	0	0	0
Экспортталды	0	0	0
Өндірілді	124,7	105,4	105,4

2024 жылы Компания озон қабатын бұзатын заттар бойынша Монреаль хаттамасының әдістемесіне сәйкес Компания объектілеріндегі тоңазытқыш қондырғыларда қолданылатын келесі озонды бұзатын заттар бойынша есептеулер жүргізді: R-407C, R-410A тоңазыту агенттері, хлордифторметан (R-22), дифторметан (R-32). 2024 жылы тұтыну көлемінде өзгерістер тіркелмеген.

Компаниядағы тоңазыту агенттерді есепке алу баллондар мен килограммдарда жүзеге асырылады. ОБЗ есептеу кезінде 0,055-ке тең озонды бұзатын потенциал коэффициенті қолданылды.

65,6

тонна

2024 жылғы атмосфералық ауаға шығарылған ластаушы заттардың жалпы көлемі

2025 жылға және орта мерзімді кезеңге арналған жоспарлар

2025 жылы атмосфераға ластауыш заттардың шығарылуын азайту бойынша келесі іс-шараларды жүзеге асыру жоспарлануда:

- Атмосфераға ластауыш заттардың шығарындалары көлемін қысқарту бойынша сандық мақсатты көрсеткіштерді енгізу.

[7] 2023–2024 жылдардағы деректерді ұсыну тәсілі өзгертілді. 2022 жылы реттелмейтін және реттелетін көлемдерді қоса алғанда, ластаушы заттардың (ЛЗ) жалпы көлемі көрсетілді. Ал 2023 жылдан бастап тек реттелетін ластаушы заттардың көлемі көрсетіледі.
[8] Трихлорфторметан (ХФУ-11-экв.).

СУ РЕСУРСТАРЫ

GRI 3-3

Компания жыл сайын су ресурстарын ұтымды пайдалануға және ауыз су сапасын үнемді жұмсауға бағытталған іс-шараларды жүзеге асырады, Компания су ресурстарына айтарлықтай әсер етпейді. Сумен жабдықтаудың негізгі көздері сумен жабдықтау ұйымдарының (су арналарының) сулары болып табылады. Компания қалалық сумен жабдықтау желілерінен басқа ұңғымалардан және басқа көздерден суды пайдаланбайды. Компанияның барлық нысандарында су ресурстарын тиімді пайдалану Экологиялық саясаттың басым мақсаты болып табылады. Компаниядағы су ресурстарын басқару реттемелеуші құжаттарға сәйкес жүзеге асырылады.

Су тұтыну тек қана шаруашылық-ауыз су қажеттіліктері үшін жүзеге асырылады. Барлық сумен жабдықтау жүйелері су тұтынуын есептейтін аспаптармен жабдықталған.

Су тұтыну

GRI 303-3

ЖАЛПЫ СУ ЖИНАУ КӨЛЕМІ, МЫҢ М³

Көрсеткіштің атауы	2022	2023	2024
Жалпы су жинау көлемі	257,2	250,3	274,2
Тұщы су	257,2	250,3	274,2
Басқа су	-	-	-

91,2

мың м³

су тапшылығы бар өңірлерде тұщы суды алу көлемі құрады

GRI 303-3

Сумен жабдықтаудың негізгі көздері сумен жабдықтау ұйымдарының (су арналарының) сулары болып табылады. Компания су тапшылығы бар өңірлерде жер үсті және жерасты көздерінен су алуды жүзеге асырмайды. 2024 жылы су тұтыну көлемі 9,5%-ға артқаны тіркелді.

GRI 303-3

СУ ТҰТЫНУДЫҢ МЕНШІКТІ КӨРСЕТКІШІ

Көрсеткіштің атауы	2022	2023	2024
Өндірістік көрсеткіштер	**5 445**	**5 449**	**5 298**
Меншікті су тұтыну, мың м³/мың объект	0,047	0,046	0,0517
«Қазақтелеком» АҚ-ның кірісі, млн теңге	635 665	669 467	309 484
Меншікті су тұтыну, мың м³/мың объек	0,00040	0,00037	0,000886

Ағынды сулардың төгіндісі

GRI 303-4

Компания суды тек санитарлық-тұрмыстық қажеттіліктер үшін пайдаланады. Компанияның барлық ағынды сулары келісімшартқа сәйкес орталық кәріз желілеріне төгіледі.

Сарқынды сулар орталықтандырылған кәріз жүйесіне ағызылатындықтан, Компания сарқынды суларды кәріз желілеріне ағызуға арналған жергілікті органдар мен су арналарымен белгіленген жалпы талаптарды сақтайды.

Компанияда сарқынды сулардың сапасына қатысты жеке ішкі стандарттар жоқ, өйткені барлық сарқынды сулар орталықтандырылған кәріз жүйесіне ағызылып, олардың тазартылуы мен өңделуі жергілікті су арналарымен реттеледі. Сарқынды сулардың сапасына бақылау қаладағы тазарту құрылыстары деңгейінде жүзеге асырылады.

ТӨГІНДІЛЕРДІҢ ЖАЛПЫ КӨЛЕМІ, МЫҢ М³

Көрсеткіштің атауы	2022	2023	2024
Жалпы су жинау көлемі	245,9	251,0	121,1
Тұщы су	245,9	251,0	121,1
Басқа су	-	-	-

20,8

мың м³

2024 жылы су тапшылығы бар өңірлерде тұщы суды алу көлемі құрады

GRI 303-5

2024 жылғы жалпы су тұтыну көлемі 153,2 мың м3 құрап, су тапшылығы бар аймақтарда бұл көрсеткіш 70,4 мың м3 болды

2025 жылға және орта мерзімді перспективаға арналған жоспарлар

Компания су ресурстарын ұтымды пайдалану бойынша келесі іс-шараларды жүзеге асыруды жоспарлап отыр:

1. Су ресурстарын басқару және сақтау жөніндегі Нұсқаулықты әзірлеу және бекіту.
2. Судың меншікті тұтынылуын физикалық бірлікке және/немесе ақшалай бірлікке шаққандағы көрсеткіш ретінде ашып көрсету.

ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ

GRI 3-3, 306-2

Компания қалдықтарды жауапкершілікпен және қауіпсіз қолдануға көп көңіл бөледі. Біз қалдықтардың пайда болу көлемін азайтуға және қайта өңдеуге берілетін қалдықтардың үлесін арттыруға тырысамыз.

Компанияда Қазақстан Республикасының ҚОҚ саласындағы заңнамасына сәйкес пайда болған қалдықтарды жинауды, уақытша сақтауды, кәдеге жаратуды, әкетуді және мониторингті қоса алғанда, өндіріс және тұтыну қалдықтарын басқару тәртібін көрсететін «Өндіріс және тұтыну қалдықтарын басқару» Құжатталған рәсімі қолданылады. Компанияда қалдықтардың көлемін есепке алу жұрналдарда, сондай-ақ қалдықтардың қозғалысы туралы актілер (есептен шығару, қабылдау- тапсыру, кәдеге жарату актілері және т.б.) негізінде тіркеледі.

GRI 306-3

ПАЙДА БОЛҒАН ҚАЛДЫҚТАРДЫҢ КӨЛЕМІ, ТОННА

Көрсеткіштің атауы	2022	2023	2024
Қауіпті қалдықтар	29,0	53,5	114,4
Қауіпті емес қалдықтар	12,7	7,3	42,0
Жалпы пайда болған қалдықтар	**41 ,7**	**60,7**	**156,4**

2024 жылы пайда болған қалдықтардың жалпы көлемі (қатты-тұрмыстық қалдықтарды есепке алмағанда) 156,4 тоннаны құрады. 2024 жылы қауіпті және қауіпті емес қалдықтардың көлемінің артуы жабдықтардың өз мақсатында пайдалануға жарамсыз болуына байланысты болды. Қауіпті және қауіпті емес қалдықтар шарт негізінде үшінші тарап ұйымы арқылы жойылды.

Жыл сайын «Сервистік фабрика» Компания қалдықтарының мынадай түрлерін өткізу және кәдеге жарату жөніндегі ұйымдармен келісімшарт жасасады:

- электрондық-электр жабдықтары (климатехника, тұрмыстық электр аспаптары, электр энергиясын есепке алу аспаптары, резервтік қоректендіру көздері (ДГҚ, ДГА, шағын электр станциялары), үздіксіз қоректендіру көздері, ЭҚҚ құралдары, трансформаторлық қосалқы станциялар, электр аспаптары және т.б.);
- химиялық ток көздері (әр түрлі типтегі аккумулятор батареялары);
- құрамында сынап бар қалдықтар (люминесценттік шамдар);
- пайдаланылған майлар (ДГА, автокөлік құралдары, трансформаторлық қосалқы станциялар және т.б. пайдаланылған майлар);
- макулатура (қағаз);
- қаптама (қаптама материалының барлық түрлері).

2024 жылы аккумулятор батареяларының тозуына, пайдаланылған шамдарға және пайдаланылған майларға байланысты қалдықтардың көлемі артқаны байқалды.

GRI 306-5

ҚАУІПТІЛІК СЫНЫПТАРЫ БОЙЫНША БӨЛІНІСТЕ ЖОЙЫЛҒАН ҚАЛДЫҚТАРДЫҢ КӨЛЕМІ, ТОННА

Көрсеткіштің атауы	2021	2022	2023	2024
Қауіпті қалдықтар	н/д	29,0	53,5	114,4
Қауіпті емес қалдықтар	н/д	12,7	7,3	42,0
Барлық жойылған қалдықтар	**н/д**	**41,7**	**60,7**	**156,4**

2024 жылы аккумулятор батареяларының, сынапты шамдардың, пайдаланылған майдың физикалық тозуына, сондай-ақ қауіпсіз қалдықтардың — электрондық есептегіштердің, генераторлардың, кондиционерлердің, метал сынықтарының — есебінен кәдеге жаратуға берілген қалдықтардың көлемі артқаны байқалды. Бұл қалдықтар қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнама мен санитариялық-эпидемиологиялық ережелердің талаптарына сәйкес кәдеге жаратылуы тиіс.

156,4

тонна

2024 жылы кәдеге жаратылған қалдықтардың жалпы көлемі

Есептен шығарылған телекоммуникациялық жабдықпен жұмыс істеу

Компания есептен шығарылған телекоммуникация құралдарын (клиенттік цифрлық жабдық (STB-приставкалар, CDMA терминалдары, модемдер, маршрутизаторлар, мультиметрлер, модульдер, басқару тақталары, терминалдар және басқа жабдықтар) және кеңсе техникасы) оларды сату үшін аукцион өткізетін үшінші тарап ұйымдарына өткізуге жібереді. Тиісті жағдайда есептен шығарылған телекоммуникациялық жабдық Компанияның бұйрығымен бекітілген «Есептен шығарылған телекоммуникация құралдарын бөлшектеу және кәдеге жарату ережелері» ұйымының стандарты негізінде қосалқы бөлшектер ретінде пайдаланылады. Есептен шығарылған жабдықтың бір бөлігін (оның ішінде мыс кабелін, кабель сынықтарын пайдалана отырып, кабельдік байланыс желілерін) Компания мамандандырылған ұйымдарға түсті және қара металдарды сақтауға және кәдеге жаратуға береді.

2025 жылға арналған жоспарлар

Компания қалдықтарды тиімді басқару бойынша келесі іс-шараларды іске асыруды жоспарлап отыр:

- «Қазақтелеком» АҚ-ның өндірістік және тұтыну қалдықтарын басқару бағдарламасын әзірлеу және бекіту.

БИОАЛУАНТҮРЛІЛІККЕ ӘСЕРІ

GRI 3-3, 413-1

«Қазақтелеком» АҚ Экологиялық саясатқа сәйкес биоалуантүрлілік деңгейін арттыруға жәрдемдесуге және қорғалатын аумақтарда өндірістік қызметті жүргізуге жол бермеуге міндеттенеді.

Құрылыс-монтаждау жұмыстары учаскелерінде (оның ішінде кабельдерді төсеу бойынша) өсімдіктер мен жануарлар әлемін сақтау шеңберінде Компания топырақ эрозиясының қаупін барынша азайтатын және бұзылған жер учаскесінде өсімдік қабатын қалпына келтіруге ықпал ететін механикалық және биологиялық қалпына келтіру жұмыстарын орындайды.

«Қазақтелеком» АҚ-ның барлық телекоммуникациялық жабдықтары елді мекен аумағында немесе қолданыстағы инфрақұрылым бойында орналастырылған және ерекше қорғалатын табиғи аумақтарға (қорық аймақтарын қоса алғанда) әсер етпейді. Дегенмен, 2023 жылдан бастап Компания өзінің қызметінің биоәртүрлілікке әсерін бағалау және мониторинг жүргізу басталады.

2023 жылы мұндай бағалау адам әсері ең аз болатын, қалалық ортадан алшақ орналасқан өңірлерде жүргізілді. Мониторинг биоәртүрлілік пен жер ресурстарын бағалау және бақылау бойынша бекітілген ішкі Нұсқаулықтарға сәйкес жүзеге асырылды.

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ «Биоәртүрлілікті басқару және сақтау жөніндегі нұсқаулықты» іске асыру аясында Астана, Алматы және Шымкент қалаларындағы телекоммуникациялық жабдықтар орналастырылған орындарда биоәртүрлілікке, сондай-ақ жер және су ресурстарына қызметтің әсерін тәуелсіз бағалаудан өткізді. Бағалауды «КазТЭКО» ЖШС жүргізді. Талдау аймағына автоматтандырылған телефон станциялары (АТС), сымсыз байланыс антенналары (оның ішінде 5G), қосалқы жабдықтар, резервтік қуат көздері кірді.

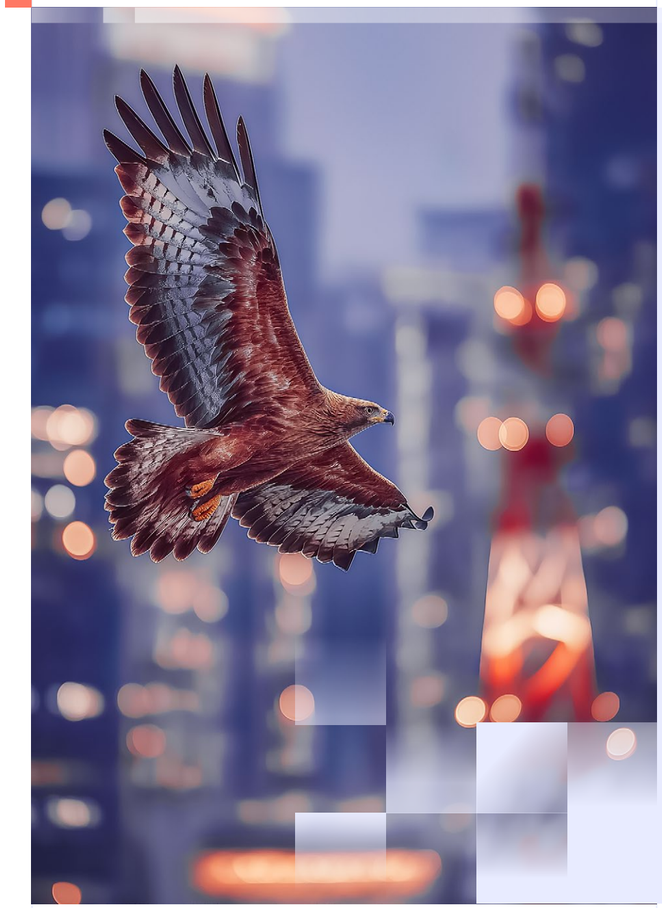

Бағалау аясында электромагниттік сәуле деңгейі, шу деңгейі, атмосфералық ауаның сапасы, сондай-ақ 5G антенналарының жануарлар әлеміне (әсіресе құстарға) ықтимал әсері бойынша өлшеулер жүргізілді.

МОНИТОРИНГ НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ҚАЛАЛАР БӨЛІНІСІНДЕ:

АСТАНА ҚАЛАСЫ

- Атмосфералық ауа: **47 нүкте** (бес компонент бойынша: азот тотығы, азот оксиді, көміртек, күкірт оксиді, көміртек оксиді);
- Физикалық әсер: **17 нүкте**;
- Электромагниттік әсер: **18 нүкте**.

ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫ

- Атмосфералық ауа: **84 нүкте;**
- Физикалық әсер: **32 нүкте;**
- Электромагниттік әсер: **35 нүкте.**

АЛМАТЫ ҚАЛАСЫ

- Атмосфералық ауа: **118 нүкте**;
- Физикалық әсер: **28 нүкте**;
- Электромагниттік әсер: **25 нүкте**.

Үш қаланың барлығында өлшеулер үш кезеңде жүргізілді, желдің бағыты ескеріліп, жер бетінен 1,5–2,0 метр биіктікте және телекоммуникациялық жабдықтарға жақын маңда жүзеге асырылды.

Зерттеу нәтижелері бойынша:

- барлық параметрлер бойынша белгіленген шекті рұқсат етілген мәндерден асу жағдайлары анықталған жоқ;
- жануарлар мен өсімдіктер дүниесінің құрамы немесе мінез-құлқында өзгерістер тіркелген жоқ.

Осылайша, Компанияның қоршаған ортаға әсері елеусіз және экожүйелер үшін қауіпсіз деп танылды.

Мониторинг нәтижелері бойынша есеппен Компанияның ресми сайтында (telecom.kz) танысуға болады.

2025 жылға арналған жоспарлар

1. Компанияның қатысу аймақтарында биологиялық әртүрлілікті сақтау және қолдау жобаларына қатысу жоспарлануда.
2. «Қазақтелеком» АҚ әрекет ететін аумақта биологиялық әртүрлілікті басқару және сақтау жөніндегі Нұсқаулықты өзектендіру және ашық қолжетімділікте жариялау мақсатында, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарға жататын жабдықтар мен технологиялық үдерістер бойынша деректер жинау жоспарланып отыр.

ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІ

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3

«Қазақтелеком» АҚ энергия тұтынуды басқаруда жүйелі тәсілді қолданады, оның мақсаты — энергия шығындарын азайту және қоршаған ортаға теріс әсерді барынша төмендету. Компания ISO 50001:2018 халықаралық стандарты бойынша сертификатталған, бұл тиімді энергия менеджменті жүйесінің бар екенін растайды.

Компанияда Энергоменеджмент саласындағы саясат бекітіліп, іске асырылуда. Осы саясатқа сәйкес энергия тұтынуға мониторинг жүргізіледі, энергия тиімділігі талданады және энергия үнемдейтін шешімдер енгізіледі. «Энергия түрлерін сәйкестендіру. Базалық көрсеткіштерді айқындау. Энергетикалық талдау» атты құжатталған рәсім енгізілген. Бұл рәсім энергетикалық тізілім жүргізуді, жабдықтардың сапалық және сандық сипаттамаларын бақылауды, сондай-ақ тұтынудың базалық деңгейлерін анықтауды қамтамасыз етеді.

Өндіріс объектілерінде энергия тұтынуды оңтайландыру бойынша шаралар енгізілді: светодиодты шамдарды орнату,автоматты жарықтандыру датчиктерін қолдану,энергияны көп жұмсайтын ұйымдық техниканы азайту,энергия үнемдеу режимдерін ескере отырып, төтенше электр қоректендіру көздерін пайдалану.

«Қазақтелеком» АҚ энергоменеджмент саласындағы саясатының» қағидаттары

- ҚР заңнамасының, сондай-ақ энергия үнемдеу және энергетикалық тиімділікті арттыру саласындағы ұлттық және халықаралық стандарттардың талаптарын сақтау.
- Өндірістің энергетикалық тиімділігі саласындағы ең үздік қолжетімді технологиялар деңгейіне қол жеткізуге ұмтылу.
- Отын-энергетикалық ресурстарды ұтымды пайдалану.
- Компанияның энергетикалық тиімділігі туралы ақпараттың ашықтығы мен қолжетімділігі.

Саясаттың қағидаттары мен ережелері келесі салаларға қолданылады: телекоммуникация қызметтерін ұсыну, тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алуды басқару, телекоммуникация желілері мен инфрақұрылымды ағымдағы пайдалану.

Саясаттың негізгі бағыттары:

- Компания қызметкерлерінің кәсіби деңгейін, сондай-ақ персоналдың энергия үнемдеу және өндірістің энергетикалық тиімділігі саласындағы білімін жүйелі және мақсатты түрде арттыру.
- Энергия үнемдеу және энергетикалық тиімділікті арттыру саласындағы заңнамалық талаптардың, ұлттық және халықаралық стандарттардың өзгерістеріне ден қою және ішкі нормативтік құжаттарды жетілдіру.
- Мүмкіндігінше сатып алу кезінде критерийлердің бірі ретінде энергия тиімділігін есепке алуды қамтамасыз ету.
- Негізгі технологиялық және энергетикалық жабдықтарды жаңғырту кезінде неғұрлым энергетикалық тиімді шешімдерді таңдауды қамтамасыз ету.
- Негізгі және қосалқы өндірістік процестерде отын-энергетикалық ресурстарды тұтыну мен өндірудің үздіксіз мониторингін қамтамасыз ету.
- Кәсіпорын персоналын энергия үнемдеуге тарту және ынталандыру тетіктерін қалыптастыруды қамтамасыз ету.

РЕСУРСТАРДЫ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ

GRI 3-3

«Қазақтелеком» АҚ-да ресурс үнемдеуші технологияларға көшу және энергия тиімділігін арттыру негізгі бағыттардың бірі болып табылады. Компания өзінің энергия өндіруші объектілерінің жұмысы кезінде импортталатын электр, жылу энергиясын және отын ресурстарын тұтынуды азайту жөніндегі іс-шараларды әзірлейді.

Іс-шаралардың негізгі бағыттары:

- Люминесцентті шамдарды әкімшілік бөлмелердегі жарықдиодты шамдарға ауыстыру.
- Жарықтандыру жүйесіне арналған қозғалыс/болу датчиктерін орнату.
- Дербес компьютерлер үшін ұйқы режимін орнату, сондай-ақ дербес компьютерлерді автоматты түрде өшіру үшін бағдарламалық жасақтаманы орнату.
- Мыс желілерін заманауи оптикалық-талшықты технологияларға де-дупликациялау және жаңғырту.

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ-да энергиятиімділігін арттыру және ресурстарды үнемдеу мақсатында энергияаудит жүргізілді.

424 563 7,5%

ГДж

2024 жылы жанармайдың жалпы тұтынылған көлемі

2024 жылы жалпы отын тұтыну көлемі 424 563 ГДж құрады, бұл 2023 жылғы көрсеткіштен 7,5%-ға төмен. Энергияның негізгі көздері — бензин және дизель отыны.

Компанияда 248 жылжымайтын мүлік объектісінде автономды жылыту жүйелері пайдаланылады, оның ішінде:дизель отынымен — 107 объекті,газбен жылытумен — 108 объекті,қатты отынмен — 40 объекті (оның ішінде 28 объекті электр қазандықтарымен жабдықталған).2024 жылы мобильді және стационарлық көздерге (қазандықтарға) отын тұтынудың айтарлықтай өсуі байқалмады. Сонымен қатар, мобильді көздерге сұйытылған газдың, ал стационарлық көздерге қатты отынның (ағаштың) тұтынуы айтарлықтай төмендеді.

2024 жылы электр энергиясын тұтыну 628 276 ГДж құрады, бұл 2023 жылмен салыстырғанда 1,31%-ға артық. Тұтынудың артуы жаңа коммерциялық және технологиялық серверлердің қосымша орнатылуымен байланысты.

Айта кету керек, сервер жабдықтары тұрақты емес қуат тұтынады, ол процессорлардың (CPU), графикалық үдеткіштердің және басқа компоненттердің жүктемесіне байланысты өзгеріп отырады.

GRI 302-1

ЖАНАРМАЙ РЕСУРСТАРЫНЫҢ ЖАЛПЫ ТҰТЫНЫЛУЫ, ГДж

Көрсеткіштің атауы	2022	2023	2024	%
Бензин	180 543	197 783,4	209 710,9	6%
Дизель отыны	67 570	107 904,9	115 707,6	7%
Көмір	19 324	21 445,6	22 440,9	4,6%
Табиғи газ	101 415	108 074,1	71 508,2	(-33,8%)
Мотор отыны ретінде сұйытылған газ (пропан)	50 181	23 165,4	5 032,8	(-78%)
Ағаш отыны	-	528,2	166,8	(-68,42%)
ОЭР-ды жалпы тұтыну	**419 035**	**458 901,7**	**424 563**	

GRI 302-1

МЕНШІКТІ ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ҚАЖЕТТІЛІКТЕРГЕ ЖЫЛУ ЖӘНЕ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ТҰТЫНУ, ГДж

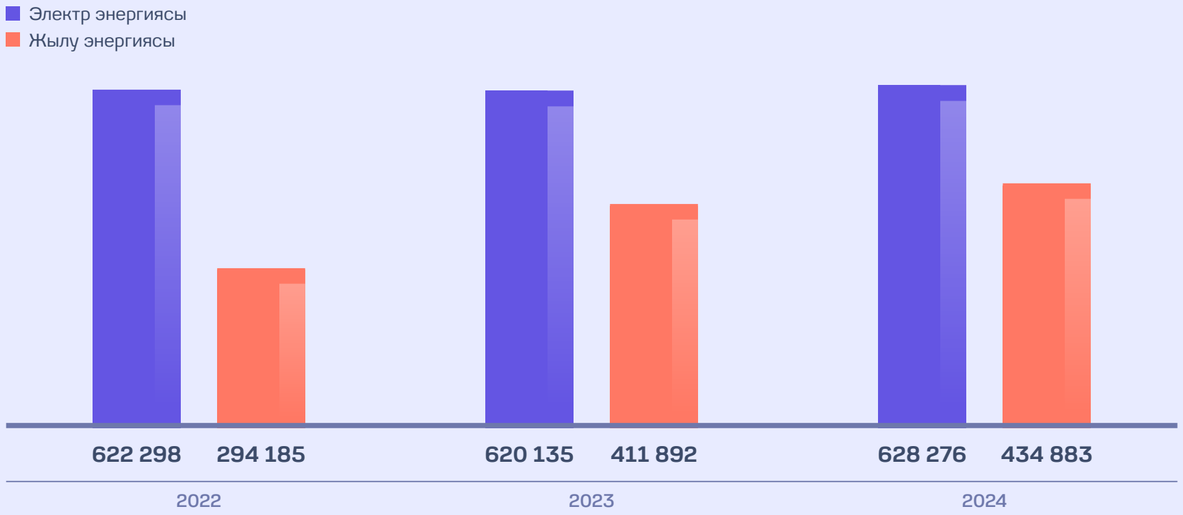

GRI 302-3

ЭНЕРГИЯ СЫЙЫМДЫЛЫҒЫ

Көрсеткіштің атауы	2022	2023	2024
Жалпы энергия тұтыну, ГДж	1 335 517	1 490 401,4	1 487 723
Қызметтерді сатудан түскен шоғырландырылған кірістер, млн теңге	278 111	299 725	309 484
Меншікті энергия тұтыну, ГДж/млн теңге	**4,8**	**4,97**	**4,8**

МЕНШІКТІ ЭНЕРГИЯ ТҰТЫНУ, ГДж/млн теңге

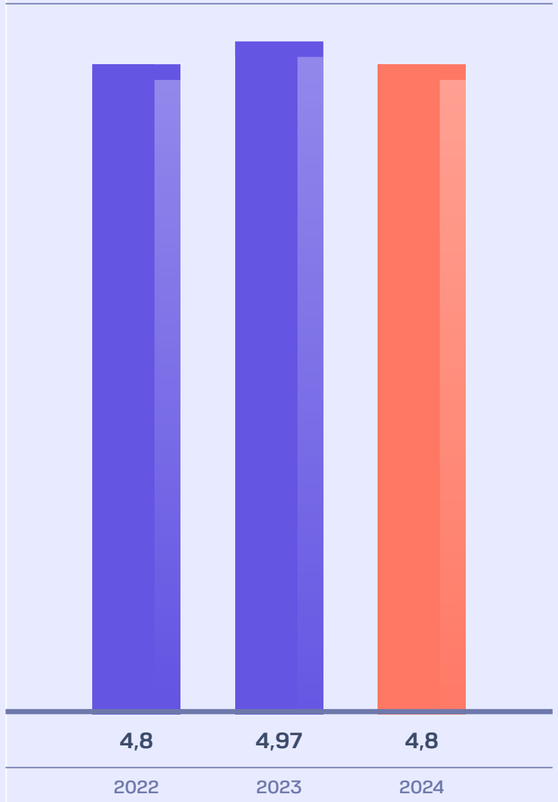

4,8

ГДж/млн теңге

2024 жылы меншікті энергия тұтыну

2025 жылға және орта мерзімді перспективаға арналған жоспарлар

2025 жылы энергия тиімділігін арттыру бойынша келесі шараларды жүзеге асыру жоспарлануда:

- Энергияаудит нәтижелері бойынша ғимараттарды жылу модернизациялауын қамтамасыз ету.

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІНЕ ҚАРСЫ КҮРЕС

GRI 3-3

«Қазақтелеком» АҚ климаттың өзгеруін негізгі сын-тегеуріндердің бірі және бизнес-модельді трансформациялау мен тұрақтылықты арттырудың маңызды мүмкіндігі ретінде қарастырады. Төмен көміртекті экономикаға жаһандық көшу жағдайында Компания Қазақстан Республикасының климаттық мақсаттарына қол жеткізуге, сондай-ақ Париж келісімі аясындағы халықаралық міндеттемелерді орындауға елеулі үлес қосуды көздейді.

2023 жылы Компания TCFD (Климатқа қатысты қаржылық ақпаратты ашу жөніндегі арнайы жұмыс тобы) ұсынымдарына сәйкес климаттық тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін жетілдіруге бағытталған бірқатар іс-шараларды жоспарлады. 2024 жылы олардың едәуір бөлігі жүзеге асырылды.

Компания 2022–2032 жылдарға арналған Төмен көміртекті даму бағдарламасын іске асыруды жалғастырып, климаттық талдаудың элементтерін стратегиялық және инвестициялық жоспарлау процестеріне енгізді. Есепті кезеңде Компанияның қызметі мен инфрақұрылымын қамтитын жан-жақты климаттық талдау жүргізіліп, халықаралық TCFD ұсынымдарын ескере отырып, ауыспалы және физикалық климаттық тәуекелдерді анықтау мен олардың негізгі бизнес-процестерге ықтимал әсерін бағалау жүзеге асырылды. 2024 жылы климаттық тәуекелдерді басқару бойынша жауапкершілік ресми түрде Басқарма мүшесіне жүктелді.

Анықталған климаттық тәуекелдерге бейімделу жоспарын әзірлеу – орта мерзімді перспективаға арналған басым іс-шаралардың бірі ретінде белгіленген.

Толық талдау нәтижелері «Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау бойынша аналитикалық есепте» көрсетілген, ол Компанияның telecom.kz сайтынан қолжетімді.

Біздің климаттық стратегиямыздың негізгі басымдықтары:

- Компания қызметінен және құндылық тізбегінің барлық кезеңдеріндегі парниктік газдардың шығарындыларын азайту және декарбонизация;
- Альтернативті энергетика;
- Ресурстарды үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру.

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІН БАСҚАРУ

«Қазақтелеком» АҚ климаттық мәселелерді басқарудың көпдеңгейлі жүйесін қалыптастырды. Бұл жүйе есеп берушілік, ашықтық және климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді стратегиялық басқаруға интеграциялау қағидаттарына негізделген.

Директорлар кеңесінің тарапынан бақылау

Директорлар кеңесі климаттық күн тәртібіне жоғары деңгейде бақылау жүргізеді. Бұл жұмыс бейінді комитет – Аудит және тұрақты даму комитеті арқылы жүзеге асырылады. Өз құзыреті шеңберінде директорлар кеңесі стратегиялық жоспарларды, инвестициялық бағдарламаларды, жылдық бюджеттерді бекіту кезінде, сондай-ақ ірі инфрақұрылымдық жобалар мен мәмілелерді бағалау барысында климаттың өзгеруіне қатысты мәселелерді қарайды. Климатқа байланысты мәселелер директорлар кеңесіне жылына кемінде бір рет ұсынылады. Күн тәртібіне Төмен көміртекті даму бағдарламасының іске асырылуын мониторингтеу, шығарындыларды азайту бойынша мақсаттарға қол жеткізу барысы, физикалық климаттық тәуекелдерге төзімділік, сондай-ақ цифрлық өнімдер мен қызметтер саласындағы климаттық мүмкіндіктер кіреді.

Климаттық тәуекелдерді басқару Директорлар кеңесі жанындағы Аудит және тұрақты даму комитетінің Ережесінде бекітілген. Комитет төмен көміртекті даму, көміртек ізін басқару, сондай-ақ жаһандық климаттық күн тәртібіне байланысты ықтимал тәуекелдер мен шектеулер мәселелерін қарайды. Сонымен қатар ол тиісті ESG-бастамалардың жүзеге асырылуын және қаржылық емес есептіліктің сапасын бақылауды жүзеге асырады.

2024 жылы директорлар кеңесі деңгейінде климаттық сараптаманы нығайту бойынша жұмыс жалғастырылды. Бұл жұмысқа тәуелсіз сарапшыларды тарту арқылы ESG-сессиялар өткізу және климаттық әсер сценарийлерін талқылау арқылы бизнестің ұзақ мерзімді тұрақтылығын арттыру шаралары кірді.

Жоғары басшылықтың рөлі

Климаттық күн тәртібін операциялық басқару атқарушы басшылық деңгейінде жүзеге асырылады. Компания құрылымында климаттық мәселелерді үйлестіру функциялары тұрақты даму департаментіне жүктелген. Бұл жұмыс техникалық пайдалану, күрделі құрылыс, энергетика және тәуекелдерді басқару бөлімшелерімен тығыз ынтымақтастықта жүргізіледі. Климаттық тәуекелдерді бағалау, бейімделу шараларын әзірлеу және іске асыру, сондай-ақ мақсаттарға қол жеткізуді бақылау үшін жауапты қызметкерлер тағайындалған. Аталған лауазымды тұлғалар мен комитет басшылары тұрақты түрде басқарма алдында есеп береді және қажет болған жағдайда директорлар кеңесіне ақпарат ұсынады.

Менеджмент климаттық мәселелер жөнінде ішкі мониторинг нәтижелері, сыртқы талдамалық шолулар, энергия тиімділігі мен шығарындылар туралы деректер, сондай-ақ климаттық модельдер мен сценарийлер негізінде хабардар етіледі. Есептілік бірыңғай ESG-талдау жүйесі аясында қалыптастырылады және мүдделі тараптарға арналған жылдық есептерге енгізілмес бұрын тексеріледі.

Климаттық мәселелерді ішкі басқару тетіктеріне тұрақты функционалдық аралық кеңестер, климаттық аспектілерді инвестициялық және жобалық комитеттерге енгізу, сондай-ақ жаңа бастамаларды әзірлеу кезінде тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау рәсімдері кіреді.

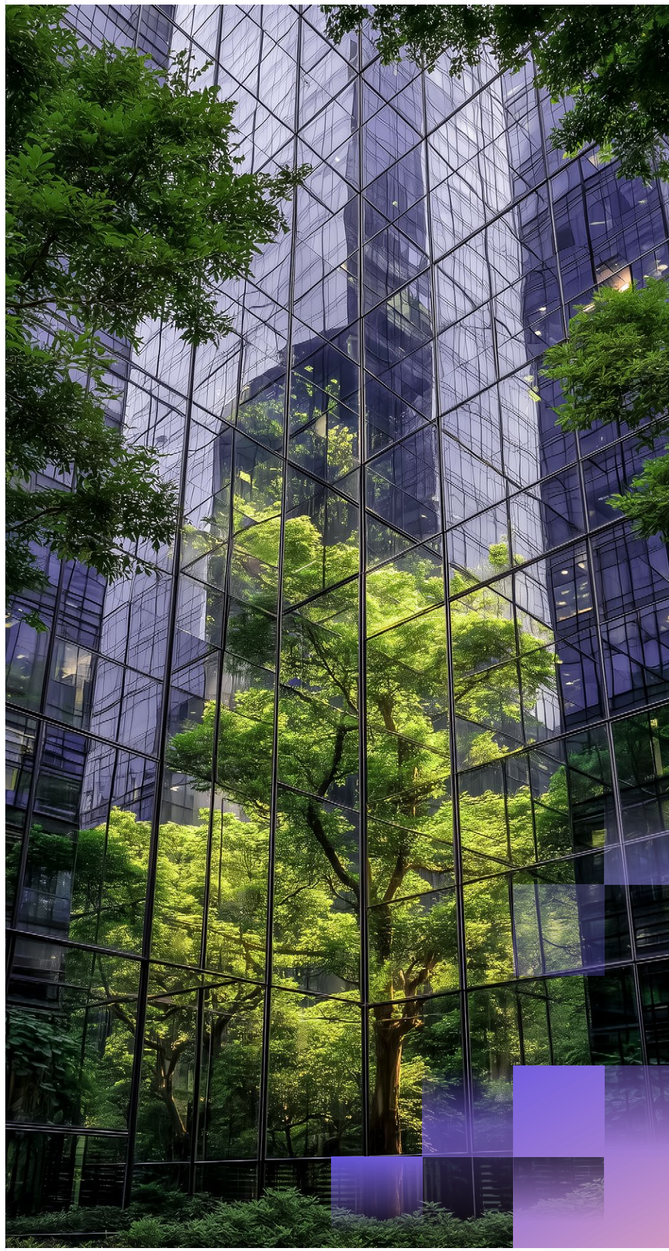

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-ДАҒЫ КЛИМАТ МӘСЕЛЕЛЕРІН БАСҚАРУ ҚҰРЫЛЫМЫ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ

«Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесі тұрақты даму мәселелеріне, соның ішінде климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқаруға қадағалау жүргізеді. Директорлар кеңесі ESG-стратегиясын бекітеді, онда климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктер бойынша негізгі бағыттар анықталған.

Функциялары:

- Тұрақты даму және климаттық тәуекелдер стратегиясын анықтау;
- Климаттық факторларды компанияның стратегиялық және операциялық жоспарлауына интеграциялау процесін бақылау;
- Осы саладағы есептілікті қарау және бекіту;
- Тұрақты даму және төмен көміртекті даму принциптерін енгізуге қадағалау жүргізу;
- Климаттық тәуекелдерді қоса алғанда, тұрақты даму мәселелерін басқаруды жүзеге асыру.

Климаттық тәуекелдерді басқаруды ынталандыру:

- Компанияның басшылары мен қызметкерлері үшін климаттық мақсаттарға байланысты ынталандыру стратегияларын анықтау;
- ESG-мақсаттарға, соның ішінде климаттық мақсаттарға қол жеткізу негізінде сыйақы жүйесін бекіту.

АУДИТ ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ ДАМУ КОМИТЕТІ

2022 жылдың шілде айынан бастап Аудит комитеті Аудит және тұрақты даму комитеті деп өзгертілді. Бұл комитет физикалық және өтпелі климаттық тәуекелдерді қоса алғанда, тұрақты даму тәуекелдерін басқаруға жауапты.

Функциялары:

- Компанияның Жылдық есебін ұсынылған қаржылық емес ақпарат сапасы бойынша алдын ала бекіту;
- Тұрақты даму тақырыптары бойынша, сондай-ақ Компанияда ESG және төмен көміртекті даму принциптерін енгізу бойынша Директорлар кеңесіне ұсыныстар әзірлеу;
- Тұрақты даму, этикалық мінез-құлық және жауапты инвестициялау принциптерін ескере отырып, бизнес-процестерді трансформациялауды бақылау;
- Тұрақты даму саласындағы Компанияның жаңа саясаттарын, жоспарларын, бағдарламаларын бекіту және қолданыстағылардың тиімділігін бағалау бойынша Директорлар кеңесіне ұсыныстар әзірлеу, сонымен қатар тұрақты даму және климат саласындағы Компанияның басым жобаларын, негізгі шараларын және бастамаларын бағалау;
- Компанияның төмен көміртекті дамуы мен көміртек ізін басқару мәселелерін, соның ішінде жаһандық климаттық күн тәртібімен байланысты пайда болатын ықтимал тәуекелдер мен шектеулерді қарау;
- Тұрақты даму саласындағы халықаралық рейтингтердің талаптарына сәйкестілік бойынша Компания қызметі, корпоративтік есептілік пен құжаттарды Директорлар кеңесіне ұсыну және тұрақты даму саласындағы халықаралық рейтингтердегі Компания орнын жақсарту бойынша шаралардың орындалуын бақылау;
- Тұрақты даму және климат саласындағы Компанияның жария есептілігінің сапасын мониторингілеу.

Климаттық тәуекелдерді басқаруды ынталандыру:

- Компанияның климаттық мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған ынталандыру шараларының тиімділігін бағалау;
- Климаттық факторларды қызметкерлердің мотивациясына интеграциялау және ынталандыру стратегияларын орындауды бақылау.

АТҚАРУШЫ КОМИТЕТ

Корпоративтік басқару және тұрақты даму департаменті	› Ішкі нормативтік құжаттарды тізбелеуге, тұрақты даму тәуекелдерін басқаруға және осы саладағы компания мақсаттарын орындауды үнемі мониторингілеуге жауапты; › Климаттық тәуекелдер мен тұрақты дамуға қатысты саясаттарды әзірлеу және жаңарту, оларды Аудит және тұрақты даму комитетінің талқылауына үнемі ұсыну.
Комплаенс қызметі	› Тұрақты даму және климаттық тәуекелдерді басқару саласындағы стандарттар нормаларын сақтауды қамтамасыз ету; › Тұрақты даму талаптарын орындауды ішкі бақылау жүргізу.
Коммуникациялар департаменті	› Тұрақты даму саласындағы компания әрекеттері туралы қоғамдықтың және мүдделі тараптардың хабардар болуын қамтамасыз етуді қоса алғанда, сыртқы коммуникацияларға жауапты; › Климаттық бастамалар бойынша сыртқы серіктестермен және БАҚ-пен өзара әрекеттестікті үйлестіру.
Қызметкерлерді басқару, еңбек қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында жауапты құрылымдық бөлімшелер	› Еңбек қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік стандарттарын сақтауды қоса алғанда, тұрақты дамуды басқарудың жеке аспектілерін қарастырады; › Қоршаған ортаны қорғау және энергия тиімділігі саласындағы климаттық тәуекелдерді азайту шараларын енгізеді.
«Қазақтелеком» АҚ Орталық аппарат	› Компанияның құрылымдық бөлімшелеріндегі тұрақты даму бастамаларын іске асыруды үйлестіруге және бақылауға тікелей жауапты; › Компанияның климаттық және ESG-стратегияларын барлық деңгейлерде іске асыруды қамтамасыз ету.
ФИЛИАЛДАР	
Басқарма төрағасы және филиалдардың бас директорлары	› Компания филиалдарында тұрақты даму саласындағы стандарттар мен саясаттарды іске асыруды бақылау; › Климаттық бастамалар бойынша іс-шаралар жоспарын іске асыру туралы сенімді ақпаратты ұсынуды кепілдендіру.
Тұрақты даму мәселелері бойынша «Қазақтелеком» АҚ Басқарушы директоры	› Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізу бойынша компания қызметін үйлестіру. Тұрақты даму және климаттық бастамалар саласындағы негізгі өнімділік көрсеткіштерінің (НӨК) орындалуын бақылау.

Климаттық тәуекелдерді басқаруды ынталандыру:

- Климаттық тәуекелдерді басқару стратегияларын іске асыру және олардың орындалуын мониторингілеу;
- Компанияның климаттық және ESG-мақсаттарын орындауға байланысты сыйақы жүйесін енгізу.

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ САЛАСЫНДАҒЫ СТРАТЕГИЯСЫ

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерге жан-жақты баға берді. Бағалау физикалық және ауыспалы факторларды, сондай-ақ климаттың өзгеруі жағдайында қосымша құндылық жасау үшін ықтимал бағыттарды қамтыды. Талдау жүргізу кезінде халықаралық әдістемелік тәсілдер қолданылды, соның ішінде Климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық сарапшылар тобының (IPCC) сценарийлері, McKinsey және S&P Global аналитикалық құралдары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының климаттық ерекшеліктері мен телекоммуникациялық сектордың ерекшеліктері ескерілді.

Бағалау климаттың даму бойынша төрт сценарий негізінде жүргізілді: RCP 2.6, RCP 4.5, RCP 8.5 (IPCC), сондай-ақ көміртекті бейтараптыққа қол жеткізу бойынша жаһандық күш-жігерді көрсететін NZE2050 сценарийі. Компания ішінде сценарийлер оптимистік, базалық және пессимистік нұсқалар ретінде түсіндірілді, бұл климаттық факторлардың операциялық тұрақтылыққа, шығындар құрылымына, кірістілік пен инвестициялық тартымдылыққа әсерін жан-жақты талдауға мүмкіндік берді.

Физикалық тәуекелдер

Физикалық тәуекелдерді талдау аясында Қазақстанның ірі қалалары мен облыс орталықтарында орналасқан 25 негізгі дерекқор орталықтары мен технологиялық нысандары қарастырылды. Зерттеу құндылық тізбегінің барлық сегменттерін қамтыды: инфрақұрылым мен логистикадан пайдалану және операциялық қызметке дейін.

АНЫҚТАЛҒАН НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕР:

Температура (созылмалы тәуекел)

Орташа және экстремалды температураның өсуі жабдықтың қызып кетуіне, салқындату шығындарының артуына және жүйелердің сенімділігінің төмендеуіне әкеледі. Климаттық модельдеу деректері бойынша, 2060 жылға қарай Алматы облысында орташа температураның 9,64 °C-қа, ал максималды температураның 17,59 °C-қа дейін өсуі күтілуде (RCP8.5 сценарийі). Жоғары температуралар дерекқор орталықтарының, байланыс түйіндерінің және инженерлік жүйелердің жұмысына төндіреді:

- жабдықтың қызып кетуі;
- салқындату шығындарының артуы;
- сенімділіктің төмендеуі және апаттық тоқтаулардың жиіленуі;
- қызметкерлердің өнімділігінің төмендеуі және жылу жүктемесінің артуы.

Ең осал нысандар Алматы, Ақмола және Шығыс Қазақстан облыстарында орналасқан, мұнда орташа және экстремалды температуралардың ең жоғары өсуі күтілуде.

Жоғары ылғалдылық және жауын-шашын

Жауын-шашынның артуы барлық сценарийлер бойынша байқалады, әсіресе Оңтүстік Қазақстан, Атырау және Маңғыстау облыстарында. Мысалы, Оңтүстік Қазақстан облысында RCP8.5 сценарийі бойынша жылдық жауын-шашын мөлшері 2060 жылға қарай 894,6 мм-ге дейін өсуі мүмкін (тарихи көрсеткіштерден 45%-ға арту). Әсері:

- жоғары ылғалдылықтан кабельдік желілер мен жабдықтың зақымдалу тәуекелі;
- инфрақұрылымның коррозияға ұшырауы;
- желі компоненттерін техникалық қызмет көрсету және ауыстыру шығындарының артуы.

Су тасқыны (өткір тәуекел)

Тасулар ең маңызды өткір тәуекелдердің бірі ретінде танылды. Оңтүстік Қазақстан және Маңғыстау облыстарында тереңдігі 0,7 м-ге дейін жететін су тасқыны мүмкіндігі бар, бұл телекоммуникациялық инфрақұрылымның су басуы мен істен шығу қаупін тудырады. Салдары:

- жабдықтың зақымдалуы;
- қызмет көрсетуде үзілістер;
- үзілістерден туындайтын миллиондаған шығындар.

Жел жүктемесі

Жамбыл облысы ең жоғары жел көрсеткіштерін көрсетеді – 2060 жылға қарай RCP2.6 сценарийі бойынша 28,17 м/с және RCP8.5 бойынша 27,44 м/с. Сондай-ақ Ақмола және Оңтүстік Қазақстан облыстары да осал болып табылады. Тәуекелдер:

- байланыс мачталары мен антенналарының қирауы;
- құрылымдық зақымданулар;
- қираулардан туындайтын жұмыстың үзілуі.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ КЛИМАТТЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕР ТІЗБЕСІ

Тәуекел түрі	Санат	Тәуекел	Әсер ету	Кезең[9]	«Қазақтелекомның» ықтимал осал активтері/аймақтары
Физикалық	Созылмалы	Температура	› Өндірістік қуаттардың тозуына байланысты шығындардың артуы. › Кейбір жабдықтар жоғары температураға төтеп бере алмауы мүмкін. › Қосымша шығындар (салқындату жүйелеріне инвестициялар). › Қызметкерлер денсаулығына әсері: ыстыққа байланысты аурулар мен дұрыс емес шешімдер қабылдау қаупінің артуы. › Жылдық залал: жылытуға байланысты энергия тұтыну шығындарының артуы. › Физикалық инфрақұрылымның құрылымдық зақымдануының көбеюі.	Орта мерзімді/ұзақ мерзімді	Ақмола, Алматы және Шығыс Қазақстан облыстары
		Жауын-шашын	› Жабдықтарды күтіп ұстау және ауыстыру шығындарының артуы. › Инфрақұрылымдағы металл бөлшектердің коррозия қаупі. › Жабдықтардың зақымдануы мен істен шығуына байланысты жұмыс үзілістері.	Орта мерзімді/ұзақ мерзімді	Атырау, Маңғыстау және Оңтүстік Қазақстан облыстары
	Өткір	Тасқын сулар	› Инфрақұрылымның су астында қалуы және жабдықтардың қатты зақымдануы.	Орта мерзімді/ұзақ мерзімді	Атырау, Маңғыстау облыстары
		Экстремалды ауа-райы	› Жөндеу және қалпына келтіру шығындарының артуы. › Инфрақұрылымның зақымдануына байланысты жұмыс үзілістері. › Қызметкерлердің қауіпсіздігіне әсері.	Орта мерзімді/ұзақ мерзімді	Жамбыл, Оңтүстік Қазақстан және Ақмола облыстары
Өтпелі	Құқықтық	Климаттық реттеудің күшеюі	› Операциялық шығындардың артуы. › Инфрақұрылымды жаңғыртуға қомақты инвестициялар.	Орта мерзімді/ұзақ мерзімді	ДӨО, Энергияға тәуелді инфрақұрылым
	Технологиялық	Жаңа технологияларды енгізу	› Инфрақұрылымды жаңғыртуға қомақты инвестициялар.	Орта мерзімді/ұзақ мерзімді	Ескіріп жатқан желілік жабдықтар, салқындату жүйелері, ақпараттық технологиялар инфрақұрылымы
	Нарықтық	Сұраныс пен күтулердің өзгеруі	› Жаңа «жасыл» шешімдерді әзірлеу және бизнес-модельді бейімдеу қажеттілігі.	Орта мерзімді/ұзақ мерзімді	Өнім желісі, телекоммуникациялық қызметтер

Ауыспалы тәуекелдер

Ауыспалы тәуекелдерді бағалау кезінде заңнамалық өзгерістердің, нарықтық трендтердің, көміртекті реттеу саясатының және технологиялық ауысулардың компанияның бизнес-моделіне әсері ерекше қарастырылды.

Реттеушілік тәуекелдер

Көміртекті салықтың және энергия тиімділігінің жаңа стандарттарының ықтимал енгізілуі операциялық шығындарға, жабдықты жаңғырту қажеттілігіне, күрделі шығындарға (CAPEX) және қызмет көрсету құнына әсер етуі мүмкін.

Технологиялық тәуекелдер

Энергияны тиімсіз пайдаланатын инфрақұрылымның ескіруі және клиенттер мен инвесторлардың ESG күтулеріне сәйкес жаңа шешімдерді енгізу қажеттілігі.

Нарықтық және бедел тәуекелдері

Тұрақты даму қағидаларын ұстанатын жеткізушілерге деген қызығушылықтың артуы, бәсекеге қабілеттілікті сақтау және тұрақты қаржыландыруға қол жеткізу үшін ESG-рейтингтерінің ашықтығын қамтамасыз ету қажеттілігі.

[9] «Қазақтелеком» АҚ қысқа мерзімді перспективада физикалық климаттық тәуекелдердің елеулі ықпалына ұшырамайды.

Климаттық мүмкіндіктер

Компания климаттың өзгеруін тек тәуекел көзі ретінде ғана емес, сонымен қатар тұрақты технологиялық шешімдерді дамыту, энергия тиімділігін арттыру және ұзақ мерзімді шығындарды үнемдеу үшін мүмкіндік ретінде қарастырады. Компания климаттық мүмкіндіктерді келесі бағыттар бойынша жүйелі түрде талдайды:

Энергия тиімділігін арттыру:

Деректерді өңдеу орталықтары (ДӨО) электр энергиясының негізгі тұтынушылары болып табылады. 2023 жылы ДӨО-лардың жалпы тұтынуы 48 776 МВтсағ құрады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда шамамен 4 000 МВтсағ-қа аз. Бұл энергия үнемдеу бағдарламаларын енгізу мен климаттық жабдықты жаңғыртудың нәтижесі болды.

2021–2023 жылдар аралығында энергия тиімділігі 0-ден 0,8%-ға дейін артты (нақты көрсеткішке шаққанда). Мақсат – 2025 жылға дейін бұл көрсеткіштерді айтарлықтай деңгейге жеткізу. ДӨО-ларда энергия тиімді шешімдердің есебінен электр энергиясына кететін шығындарды азайту әлеуеті 2030 жылға дейін 3,5–4 млн АҚШ долларын құрауы мүмкін.

Цифрлық қызметтер мен инфрақұрылымды дамыту:

- көміртек ізін азайтуға бағытталған Заттар интернеті (IoT);
- смарт желілер және қашықтан мониторинг;
- телеком инфрақұрылымының цифрлық модельдеу – энергия тұтынуды оңтайландыру мақсатында;
- климаттық жобалар арқылы шығарындыларды өтеу тетіктері – көміртек офсеттерін коммерцияландыру.

ЖЭК-ті дамыту:

Жаңартылатын энергия көздеріне көшу, көміртегі көп отын түрлеріне тәуелділікті азайту. ESG стратегиясы аясында 2032 жылға дейін ЖЭК үлесін қазіргі 0%-дан 10–15%-ға дейін ұлғайту мүмкіндігі қарастырылуда. Отын мен шығарындыларды өтеуден үнемдеу ұзақ мерзімді перспективада 5 миллион АҚШ долларына дейін жетуі мүмкін.

Тұрақты қаржыландыруға қол жеткізу

ESG-инвесторлар үшін тартымдылықты арттыру, жасыл облигациялар және климаттық бағыттағы жобаларды қаржыландыру.

Климаттық мүмкіндіктерді іске асырудан болатын жиынтық экономикалық пайда 2060 жылға қарай 20 миллион АҚШ долларынан асуы мүмкін.

Климаттық талдау аясында компанияның климаттық тәуекелдерге төзімділігін арттыруға бағытталған ұсынымдар тізімі дайындалды. Негізгі шаралардың қатарында: ашық есептілік жүйесін енгізу, климаттық тәуекелдерді тұрақты қайта қарау, осал аймақтар үшін мониторинг жоспарларын әзірлеу, ДӨО-лардың (деректерді өңдеу орталықтарының) энергия тиімділігін арттыру, Scope 3 шығарындыларын есептеу, сондай-ақ Net-Zero бастамасына қатысу мүмкіндігін зерделеу бар.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ КЛИМАТТЫҚ МҮМКІНДІКТЕР ТІЗІЛІМІ

Іс-шаралар	Іс-шаралар	Көкжиек
Энергиялық тиімділікті арттыру және үдерістерді оңтайландыру	› Мыс сымдарды алып тастау және оларды жарықдиодты жарық көздеріне ауыстыру › Интеллектуалды басқару жүйелерін енгізу › Желілер мен деректер орталықтарының жұмысын оңтайландыру	Қысқа мерзімді
ЖЭК-ке көшу	› Жасыл сертификаттарды сатып алу › Ақылды желілерді дамыту › Балама энергия көздерін сатып алу және экологиялық отын түрлеріне көшу	Қысқа мерзімді / Орта мерзімді
Көміртек офсеттерін коммерцияландыру	› Климаттық жобаларды жүзеге асыру және кейінгі шығарындыларды өтеу	Орта мерзімді
Цифрлік модель жасау	› Инфрақұрылымды жобалау мен пайдалануды оңтайландыру үшін цифрлық технологияларды қолдану.	Орта мерзімді
Ресурстарды тұтынуды барынша азайту	› Импортталатын электр, жылу энергиясы мен отынды тұтынуды азайту. › Стационарлық және мобильді көздерде қазба отынды тұтынуды қысқарту.	Қысқа мерзімді
Цифрландыру және тұрақты өнімдерді дамыту	› Көміртек ізіне әсерді азайту үшін цифрлық және телекоммуникациялық қызметтер мен өнімдерді әзірлеу және ілгерілету. › IoT-шешімдерді ілгерілету.	Қысқа мерзімді

Бағалау мыналарды қамтыды: энергиямен қамтамасыз етуге, техникалық қызмет көрсетуге және нысандарды бейімдеуге жұмсалатын шығындарды талдауды, сондай-ақ табысқа, күрделі салымдардың құрылымына және тұрақты қаржыландыруға қолжетімділікке ықтимал жанама әсерлердің болжамын қамтитын қаржылық модельдеуді.

Қысқа және орта мерзімді кезеңдердегі климаттық тәуекелдер Компанияның қаржылық тұрақтылығына елеулі әсер етпейді. Төмен және орташа шығарындылар сценарийлерінде (RCP2.6 және RCP4.5) Компания тұрақты өсім мен климаттық жағдайларға бейімделу қабілетінің жоғары деңгейін көрсетеді. Жоғары шығарындылар сценарийінде (RCP8.5) 2050 жылдан кейін елеулі әсер етуі мүмкін, соның ішінде шығындардың артуы мен кірістің төмендеуі. Ұзақ мерзімді климаттық тәуекелдерді есепке алу стратегиялық жоспарлауға енгізілген.

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ САЛАСЫНДАҒЫ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Климаттық тәуекелдерді басқару Компанияда корпоративтік тәуекелдерді басқару жүйесі аясында жүзеге асырылады және бірыңғай Тәуекелдер тізіліміне интеграцияланған. Экологиялық/климаттық тәуекел операциялық тәуекелдер санатына енгізілген және табиғатты қорғау заңнамасын бұзу, қалдықтарды кәдеге жарату мәселелері мен экологиялық менеджменттің жеткіліксіздігі сияқты факторларды қамтиды. Климаттық тәуекелдер тәуекелдер картасын жаңарту барысында жүйелі түрде қарастырылады, бұл кезде олардың пайда болу ықтималдығы мен ықпал ету дәрежесі ескеріледі. Негізгі тәуекелдер бойынша оларды азайту және басқару шаралары әзірленеді.

Климаттық тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау тәсілі

Компания климаттық тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау үшін құрылымдалған әрі ғылыми негізделген тәсілді қолданды. Бұл тәсіл TCFD халықаралық ұсынымдарына, сондай-ақ БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық сарапшылар тобының (IPCC), Еуропалық қайта құру және даму банкінің (EBRD) және қаржы жүйесін экологияландыру жөніндегі орталық банктер мен қадағалау органдарының халықаралық желісінің (NGFS) әдістемелік материалдарына сәйкес келеді.

Бағалау барысында өтпелі тәуекелдер (реттеушілік өзгерістер, нарықтық және технологиялық өзгерістер, инвесторлардың ESG күтілімдері) және физикалық әсерлер (қолайсыз ауа райы құбылыстары, аптап ыстық, су тасқыны, энергиямен жабдықтаудағы үзілістер) қамтылды.Талдау инфрақұрылымның аумақтық орналасуын және нысандардың климаттық осалдығын ескере отырып жүргізіледі.

Климаттық тәуекелдерді анықтау және бағалау келесі элементтерді пайдалана отырып жүзеге асырылады:

1. Бірінші кезеңде сыртқы климаттық және экономикалық орта бағаланды:
   - тарихи және ағымдағы климаттық тенденциялар (температура, жауын-шашын, жел жүктемелері);
   - жаһандық және өңірлік климаттық факторлар динамикасы[10];
   - негізгі демографиялық, технологиялық, саяси-құқықтық және экономикалық драйверлер;
   - жеткізу тізбегіндегі, қызметтерге сұраныстағы және тұтынушылардың мінез-құлқындағы ықтимал өзгерістер.
2. TCFD ұсынымдары мен климаттық талдаудың негіздемелік моделін пайдалана отырып, климаттық тәуекелдер келесі санаттарға жіктелді:
   - Физикалық (күрт және созылмалы);
   - Өтпелі (реттеушілік, нарықтық, технологиялық, беделге қатысты).

[10] Аймақтық климаттық болжамдар пайдаланылды (Қазгидромет, World Bank Climate Portal), бұл тәуекелдерді өңірлер бойынша локализациялауға және ерекше осал нысандарды — негізінен елдің оңтүстік облыстарында орналасқандарды анықтауға мүмкіндік берді.

КЛИМАТТЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕР МЕН МҮМКІНДІКТЕР САНАТТАРЫ

Өтпелі тәуекелдер	Физикалық тәуекелдер	Мүмкіндіктер
Саясат және реттеушілік Технологиялар Нарық Бедел	Күрт Созылмалы	Тиімді ресурс пайдалану Энергия көздері Өнімдер мен қызметтер Нарықтар Тұрақтылық

Сондай-ақ, Компанияға әсер ететін сыртқы факторларды бағалау мақсатында STEEP-талдау (әлеуметтік, технологиялық, экономикалық, экологиялық, саяси) жүргізілді.

НЕГІЗГІ ФАКТОРЛАР ТҮРЛЕРІНІҢ STEEP ҮЛГІСІ

Әлеуметтік факторлар	Технологиялық факторлар	Экономикалық факторлар
Өмір салты Демографиялық үрдістер Денсаулық сақтау және білім беру салаларындағы үрдістер Азаматтық тұрақтылық пен әлеуметтік шиеленіс	Ғылыми зерттеулердің негізгі бағыттары Жаңа технологиялар Технологияларды енгізу	Макроэкономикалық үрдістер Микроэкономикалық үрдістер Өңірлік/ұлттық айырмашылықтар Капитал нарығындағы қаржылық үрдістер Сауда ережелері/ протекционизм

Экологиялық факторлар	Саяси факторлар
Экожүйелердегі үрдістер Климаттық және ауа райы өзгерістері Парниктік газдар шығарындылары Қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату Энергетика Жерді пайдалану	Саясат Заңдар / реттеуші нормалар Сот шешімдері Саяси ахуал және үрдістер

3. Климаттық тәуекелдерге сценарийлік талдау жүргізу үшін «Қазахтелеком» АҚ климаттың өзгеруі жөніндегі Үкіметаралық сарапшылар тобының (IPCC) парниктік газдар шоғырлануы траекторияларына (RCP) негізделген модельдік комбинацияны, сондай-ақ NZE2050 (Net Zero Emissions 2050) мақсатты сценарийін пайдаланды.RCP2.6, RCP4.5 және RCP8.5 сценарийлері жаһандық жылынудың әртүрлі деңгейлерінің инфрақұрылымға, энергия тұтынуға және операциялық тұрақтылыққа ықпалын бағалауға мүмкіндік береді:

- RCP 2.6 – төмен көміртекті сценарий (1.5–2°C мақсаты)
- RCP 4.5 – шығарындылар орташа деңгейі
- RCP 8.5 – физикалық салдарлардың күшеюімен сипатталатын инерциялық сценарий.

NZE2050 сценарийі – 2050 жылға қарай көміртегі бейтараптылығын қол жеткізуге бағытталған және келесілерді бағалау үшін қолданылады:климаттық саясатты енгізуге байланысты өтпелі тәуекелдер, технологиялық өзгерістер, нарықтық күтулердің өзгеруі.

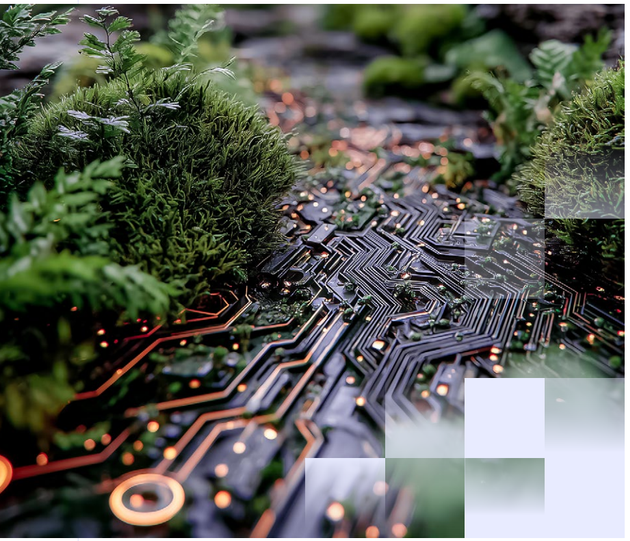

1

Климаттық тәуекелдердің маңыздылығын бағалау:

- Нарықтық және технологиялық өзгерістер
- Беделдік тәуекелдер
- Саяси және құқықтық тәуекелдер
- Физикалық тәуекелдер

Климаттың өзгеруіне байланысты Компанияның қазіргі және болашақтағы тәуекелдерін бағалау. Бұл тәуекелдер болашақта маңызды бола ала ма? Олар мүдделі тараптарды алаңдата ма?

2

Сценарий диапазонын анықтау және сипаттау:

Компания үшін өзекті болып табылатын көшу және физикалық тәуекелдерді қамтитын сценарийлер.

Тиісті әсерлерді ескере отырып, қандай сценарийлер мен түсіндірулер орынды екенін анықтау. Енгізу параметрлері, болжамдар және талдау әдістерін қарастыру.Қай сценарий эталон ретінде пайдаланылуы керек екенін анықтау.

3

Бизнесті бағалау:

Төмендегілерге әсер ету:

- Ресурстарға жұмсалатын шығындар
- Операциялық шығындар
- Табыс
- Жеткізу тізбегі
- Қызметтің үзілуі
- Уақыт

Әрбір сценарий шеңберінде ұйымның стратегиялық және қаржылық жағдайына әлеуетті салдарын бағалау. Негізгі факторларды анықтау.

4

Әлеуетті жауап шараларын анықтау:

Жауап беру шараларына мыналар кіруі мүмкін:

- Бизнес-модельдегі өзгерістер
- Портфель құрамындағы өзгерістер
- Технологиялар мен мүмкіндіктерге инвестициялар

Нәтижелерді анықталған
тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқаруға арналған шынайы шешімдерді айқындау үшін пайдалану. Стратегиялық және қаржылық жоспарларға қандай түзетулер қажет болады?

Сценарийлік талдау нәтижесі бойынша Компанияның бизнес-моделіне, негізгі активтеріне және қаржылық көрсеткіштеріне ықтимал әсеріне баға берілді. Бұл тәсіл сапалық және сандық элементтерді қамтыды, оның ішінде кеңістіктік осалдықты талдау, сценарийлерді бағалау, сондай-ақ өзекті климаттық және экономикалық деректерді пайдалана отырып қаржылық модельдеу жүргізілді.Физикалық тәуекелдерді бағалау үшін Қазақстан Республикасының ірі қалаларындағы және облыс орталықтарындағы деректер орталықтарын қоса алғанда, инфрақұрылымның 25 негізгі нысаны таңдап алынды.

Аталған нысандар құн құру тізбегінің келесі 3 сегментін ұсынды:

- инфрақұрылым,
- пайдалану,
- операциялық үдерістер.

Климаттық деректердің аймақтар бойынша географиялық байланыстырылуы қолданылды, бұл жауын-шашын мөлшерінің, температураның, жел жүктемелерінің және басқа да параметрлердің күтілетін өзгерістерін есепке алуға мүмкіндік берді.

Өтпелі климаттық тәуекелдер декарбонизация саясаты, заңнаманың өзгеруі, нарықтағы күтулер мен технологиялардың дамуы сияқты факторлардың ықтимал өзгерістеріне баса назар аударыла отырып бағаланды. Бұл өзгерістер Компанияның шығындар құрылымына және инвестициялық жоспарларына қалай әсер етуі мүмкін екені ескерілді.

Әрбір климаттық тәуекел бойынша әсер ету ауқымы мен ықтималдығы айқындалды. Бұл бағалау сценарийге, нысандардың осалдығына және сыртқы ресурстарға тәуелділік деңгейіне сүйене отырып жүргізілді. Модель электр энергиясының құнының өсу мүмкіндігін, нысандарды жаңғырту қажеттілігін және бейімделу шараларына кететін шығындарды ескерді.

Талдау нәтижелері бойынша климаттық әсерлерге ең сезімтал басым аймақтар мен активтер айқындалды – ең алдымен, бұл энергетикалық шамадан тыс жүктемелер мен қызып кету қаупі жоғары елдің оңтүстік өңірлерінде орналасқан нысандар

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ ЕҢ ЖОҒАРЫ ТӘУЕКЕЛГЕ ҰШЫРАЙТЫН АКТИВТЕРІ

Санаттар	Түрі	Көрсеткіш / өлшем бірлігі	Kazakhtelecom-ның әлеуетті осал активтері		Активтер саны
Температура	Созылмалы	Орташа тәуліктік температура (°C)	Облыстар: Ақмола, Алматы, Шығыс Қазақстан	Қалалар: Астана, Көкшетау, Алматы, Талдықорған, Өскемен, Семей	13
	Созылмалы	Жылдық ең төменгі тәуліктік температура (°C)			
	Созылмалы	Жылдық ең жоғары тәуліктік температура (°C)			
Жауын-шашын	Кенет	Қар деңгейі (мм)	Облыстар: Атырау, Маңғыстау	Қалалар: Атырау, Ақтау, Шымкент	4
	Созылмалы	Жылдық жауын-шашын мөлшері (мм)			
Су тасқындары	Кенет	Су тасқыны (м)	Облыстар: Атырау, Маңғыстау	Қалалар: Атырау, Ақтау	2
Экстремалды ауа райы	Созылмалы	Желдің ең жоғары жылдамдығы (м/с)	Облыстар: Жамбыл, Оңтүстік Қазақстан, Ақмола	Қалалар: Тараз, Шымкент, Астана, Көкшетау	9

Тәуекелдерді мониторингілеу және басқару

Климаттық тәуекелдер корпоративтік тәуекелдерді жалпы басқару процесіне енгізілген, бұл оларды басқа стратегиялық және операциялық факторлармен бірге үйлесімді түрде қарастыруға мүмкіндік береді. Компания қосарлы бағалау тәсілін қолданады: ықтимал шығындар тұрғысынан да, стратегиялық мүмкіндіктер тұрғысынан да талдау жүргізеді. Реагирование механизмдері бейімделу және инвестициялық саясат аясында әзірленеді, оларға мыналар жатады:

- осал аймақтардағы нысандарды жаңарту;
- энергия тиімді шешімдерді енгізу;
- салқындату және резервтік электрмен қамтамасыз ету жүйелерін қайта жарақтандыру;
- желілер мен дерекөр орталықтарының физикалық әсерлерге төзімділігін арттыру.

Басқарушылық шешімдер болжанатын әсерлерді ескере отырып қабылданады — бұл шығындар (CAPEX, OPEX), кірістердің тұрақтылығы, операциялардың үзіліссіздігі, жеткізу тізбегінің тұрақтылығы және қаржыландыру тарту шарттары. Қаржылық көрсеткіштерге елеулі әсер етуі немесе қызметтерді ұсынудың бұзылуына әкелуі мүмкін тәуекелдерге басымдық беріледі. Мұндай тәуекелдерге бейімделу шаралары қалыптастырылады, соның ішінде инвестициялық бағдарламалар мен операциялық жоспарлауды түзету деңгейінде.

Мониторинг жауапты құрылымдық бөлімшелердің қатысуымен тұрақты негізде жүргізіледі. Қажет болған жағдайда климаттық тәуекелдердің күшеюі туралы ақпарат жедел түрде Басқарма мен Директорлар кеңесіне жеткізіледі. Компания сондай-ақ нормативтік орта мен халықаралық талаптардағы өзгерістерді, оның ішінде Қазақстан Республикасында көміртекті реттеудің ықтимал енгізілуін бақылап отырады.

КЛИМАТ ӨЗГЕРУІ САЛАСЫНДАҒЫ МЕТРИКАЛАР МЕН МАҚСАТТАР

GRI 305-1, 305-2

«Қазақтелеком» АҚ парниктік газдар шығарындыларын нақты есепке алуға және жан-жақты талдауға басымдық береді, оларды өзінің қызметінің климатқа әсерін бағалаудағы аса маңызды бөлік ретінде қарастырады. Декарбонизация және тұрақты даму саласындағы мақсаттарға қол жеткізу үшін Компания көміртегі шығарындыларын бақылау мен басқаруға жүйелі тәсілді енгізді. Көрсеткіштердің серпінін бақылауға, үрдістерді дер кезінде анықтауға және экологиялық жүктемені азайтуға бағытталған негізделген басқарушылық шешімдер қабылдауға мүмкіндік беретін жүйелі мониторинг пен ашық есептілік қамтамасыз етіледі.

Климаттық сын-қатерлерге тиімді әрекет ету мақсатында Компанияда климаттық аспектілерді операциялық қызметке және тұрақты даму стратегиясына интеграциялауға бағытталған Төмен көміртекті даму бағдарламасы іске асырылуда.

Парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі

Есептеулердің дәлдігін қамтамасыз ету мақсатында Компания мойындалған халықаралық стандарттарды ұстанады, бұл шығарындыларды неғұрлым кешенді түрде ескеруге мүмкіндік береді. 1-қамту бойынша шығарындыларды есептеу Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 17 қаңтардағы №9 бұйрығымен бекітілген парниктік газдар шығарындылары мен жұтылуын есептеу әдістемесіне сәйкес жүзеге асырылады.

2-қамту бойынша парниктік газдар шығарындыларын есептеу Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 19 шілдедегі №260 бұйрығына («Экономиканың реттелетін секторларындағы бенчмарктердің тізбесін бекіту туралы») сәйкес жүргізіледі.

2021 жылы «Қазақтелеком» АҚ Қазақстанның барлық аумағын қамтитын негізгі құрылымдық бөлімшелерінің парниктік газ шығарындыларын негізгі түрде тізбелеген. Есепке мына филиалдар енгізілді:

- Корпоративтік бизнес дивизионы;
- Үлестік бизнес дивизионы;
- «Желі» дивизионы бірлестігі;
- Ақпараттық технологиялар дивизионы;
- «Телеком-Комплект» дирекциясы;
- «Сервистік фабрика»;
- «Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар академиясы дирекциясы»;
- Телекоммуникациялық мен инфрақұрылымды нысандар салу дирекциясы.

Түзілген инвентаризация шегіне еншілес және аффилирленген ұйымдар кірмеген. Жыл сайынғы инвентаризация GHG Protocol әдістемесіне сәйкес жүргізіледі.Бұл әдістеме операциялық шекараларды айқындауды және шығарындыларды санаттарға жіктеуді көздейді:

- 1-қамту — тікелей шығарындылар: Компанияға тиесілі немесе оның бақылауындағы көздерден шығатын парниктік газдар шығарындылары;
- 2-қамту — жанама энергетикалық шығарындылар: Компания пайдаланатын сатып алынған электр энергиясы, жылу немесе буды өндіруден туындайтын шығарындылар.

Аталған инвентаризация нәтижелері климаттық мониторинг жүйесін қалыптастыру мен көміртек ізіне басқару шараларын жүзеге асырудың негізі ретінде қолданылды.

Парниктік газдардың 1 және 2 шектерінің ағымдағы шығарындыларының талдауы

2024 жылы парниктік газдардың жиынтық шығарындылары (1 және 2 шектер) 208 436 тонна CO_2-экв. құрады, бұл 2023 жылғы деңгейден (224 857 тонна CO_2-экв.) 7,3% төмен.

Негізгі өзгерістер:

- Scope 1 (тікелей шығарындылар) 24 319 тоннадан 25 787 тонна CO_2-экв.-ге дейін өсті (+6,0%). Негізгі үлесті бұрынғыдай көмірқышқыл газы (CO_2) – 25 246 тонна құрайды. Метан (CH_4) – 201 тоннадан 212 тоннаға және азот тотығы (N_2O) – 321 тоннадан 329 тоннаға дейін аздап өсу байқалды.
- Scope 2 (жанама энергия шығарындылары) 200 538 тоннадан 182 648 тонна CO2-экв.-ге дейін төмендеді, бұл 8,9% төмендеуге сәйкес келеді.

«Қазақтелеком» АҚ парниктік газдар шығарындыларын азайтуға бағытталған энергия тиімділігін арттыру шараларын белсенді түрде енгізуде. Бұл бастамалар Компанияның климаттық стратегиясының негізгі элементі болып табылады және декарбонизация мен тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізудегі ілгерілеуді көрсетеді.

208 436 ↓ 9,1%

тонна CO_2-экв.

2024 жылы парниктік газдардың жиынтық шығарындылары (1 және 2 қамту)

25 787 ↓ 7,3%

тонна CO_2-экв.

Scope 1 (тікелей шығарындылар)

182 648 ↑ 9,4%

тонна CO_2-экв.

Scope 2 (жанама шығарындылары)

GRI 305-1

ПАРНИКТІК ГАЗДАР ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫНЫҢ КӨЛЕМІ, ТОННА CO_2-ЭКВ.

Көрсеткіштің атауы	2022	2023	2024
Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (1-қамту), оның ішінде	20 602	24 319	25 787
-көмірқышқыл газы (CO_2)	20 172	23 797	25 246
-азоттың шала тотығы (NO_2)	251	321	329
-метан (CH_4)	178	201	212
Парниктік газдардың жанама энергия шығарындылары (2-қамту) (электр және жылу энергиясы)	204 276	200 538	182 648
Парниктік газдар шығарындыларының жалпы көлемі	**224 878**	**224 857**	**208 436**

2022 және 2023 жылдардағы 1-қамту бойынша парниктік газдар шығарындыларының мәндері 2024 жылмен салыстырмалы түрде БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық сарапшылар тобының (бұдан әрі – КӨЖҮТ) әдістемесіне сәйкес қайта есептелді. 2-қамту бойынша парниктік газдар көлемін есептеу үшін GHG Protocol ұсынған өңірлік әдіс пайдаланылды.

GRI 305-4

КӨМІРТЕКСЫЙЫМДЫЛЫҚ ДИНАМИКАСЫ, ТОННА CO_2-ЭКВ./МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіштің атауы	2022	2023	2024
1 және 2-қамту бойынша парниктік газдар шығарындыларының көлемі, тонна CO_2-экв.	224 878	224 857	208 436
Қызметтерді сатудан түскен шоғырландырылған кірістер, млн теңге	278 111	299 725	309 484
Көміртексыйымдылығы, тонна CO_2-экв./млн теңге	**0,81**	**0,75**	**0,67**

«Қазақтелеком» АҚ елдің цифрлық инфрақұрылымын қамтамасыз етуде деректерді өңдеу орталықтарының (ДӨО) маңызды рөлін ескере отырып, олардың энергия тиімділігін жүйелі түрде арттыру бағытында жұмыс жүргізуде. Басымдықтардың бірі — есептеу қуатын және жүйелердің сенімділігін арттыра отырып, энергияның меншікті тұтынуын азайту.

Энергия тиімділігін арттыру мақсатында ДӨО-ларды жаңғырту шаралары көзделген, оған жаңа жабдық орнату және қолданыстағы алаңдарда қуатты ұлғайту кіреді. Ерекше назар жазғы айларға аударылады, бұл кезеңде климаттық жабдықтарға түсетін жүктеме артады — дәл осы уақытта бүкіл IT-инфрақұрылымның тұрақты жұмысын қамтамасыз ету үшін жоғары энергия тиімділігі мен сенімділік қажет.

Энергия тұтынудың оң серпініне қарамастан, жаңартылатын энергия көздерінің (ЖЭК) үлесі энергия тұтыну құрылымында 0% деңгейінде қалып отыр. Бұл ДӨО-лардың энергиямен қамту архитектурасына неғұрлым тұрақты көздерді енгізу мүмкіндігін және жаңартылатын шешімдерге көшу әлеуетін көрсетеді.

«Қазақтелеком» АҚ орта мерзімді перспективада климаттық стратегия аясында ДӨО-лардың энергобалансына ЖЭК-ті кезең-кезеңімен енгізу мәселесін қарастыруда. Бұл көміртек ізін азайтуға және цифрлық инфрақұрылымның жалпы тұрақтылығын арттыруға мүмкіндік береді.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ ДӨО-ДАҒЫ ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІ, %

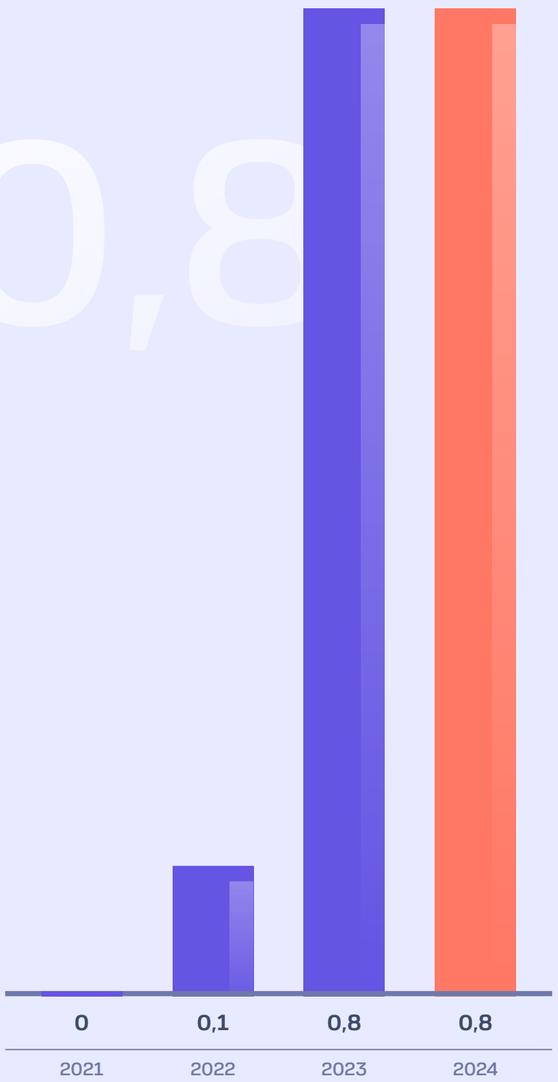

«Қазақтелеком» АҚ ағымдағы көрсеткіштерді одан әрі даму үшін бағдар ретінде қарастырады. Климаттық стратегия шеңберінде энергия тиімділігін арттыру бағдарламаларының ауқымын кеңейту, инновациялық технологиялық шешімдерді енгізу және ұзақ мерзімді перспективада көміртек қарқындылығын төмендету жоспарлануда.

«Қазтелеком» АҚ-ның Төмен көміртекті даму бағдарламасы мен ESG-стратегиясы аясындағы мақсаттары

«Қазтелеком» АҚ парниктік газдар шығарындыларын азайтуға, энергия тиімділігін арттыруға және тұрақты энергия көздеріне көшуге бағытталған нақты әрі өлшенетін климаттық мақсаттар қояды. Бұл мақсаттар халықаралық тәсілдерге және Қазақстан Республикасының климаттық мақсаттарына сай келеді. Белгіленген мақсаттар қысқа және ұзақ мерзімді кезеңдерді қамтиды және парниктік газдар шығарындыларын 1, 2 және болашақта 3 Қамту санаттары бойынша есептеуге негізделген.

Ұзақ мерзімді мақсаттар:

- Қазақстан Республикасының экономиканы декарбонизациялау жөніндегі ұлттық стратегиясына сәйкес, 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу.

Орта мерзімді мақсаттар (2032 жылға дейін):

- 2021 жылғы базалық деңгеймен салыстырғанда 1 және 2 Қамту санаттары бойынша парниктік газдар шығарындыларын 13%-ға азайту.
- Импортталатын электр энергиясын тұтынуды жыл сайын орта есеппен 1,5–2%-ға төмендету.
- Импортталатын жылу энергиясын тұтынуды жыл сайын орта есеппен 1%-ға төмендету.
- ЖЭК-ке көшу: тұтыну құрылымындағы жаңартылатын энергия көздерінің үлесін біртіндеп арттыру, оның ішінде I-REC сертификаттары бар «жасыл» электр энергиясын сатып алу арқылы, 2032 жылға қарай 10 700 МВт•сағ көлеміне жету.
- Өтемақы шараларын жүзеге асыру: 2029 жылға дейін өтемақы жобалары портфелін қалыптастыру.

2025 жылға және орта мерзімді кезеңге арналған жоспарлар:

- Климаттық сын-қатерлер мен технологиялық мүмкіндіктерді ескере отырып, 2032 жылға дейінгі төмен көміртекті даму жоспарын (ТКДЖ) қайта қарау.
- Климат мәселелері бойынша әріптестермен (жабдықтау тізбегі мен 3 Қамту шеңберінде) өзара іс-қимыл жоспарын әзірлеу.
- Жылдық есептілікте климаттық тәуекелдерді жария ету аясын кеңейту.
- 3 Қамту санаты бойынша (энергиядан тыс шығарындылар) бағалау жүргізіп, нәтижелерін ашық түрде жариялау.

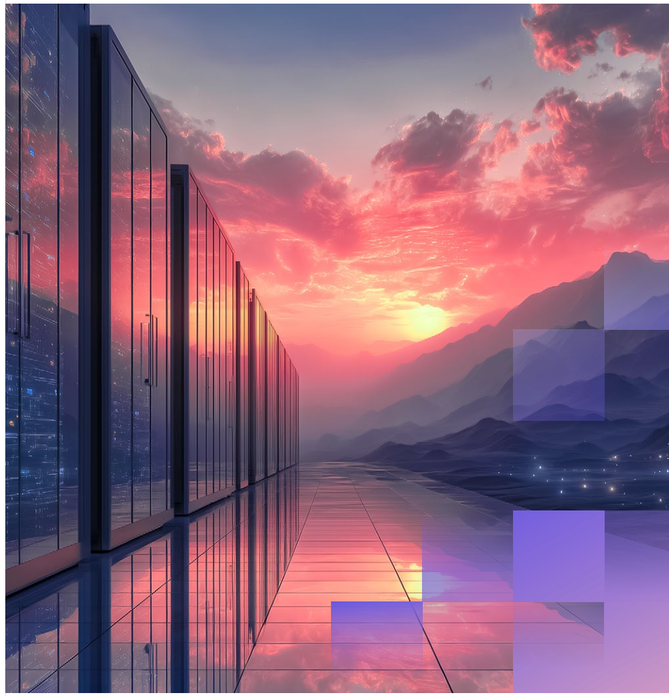

ТҰРАҚТЫ ДАМУ ТУРАЛЫ ЕСЕП: S АСПЕКТІСІ

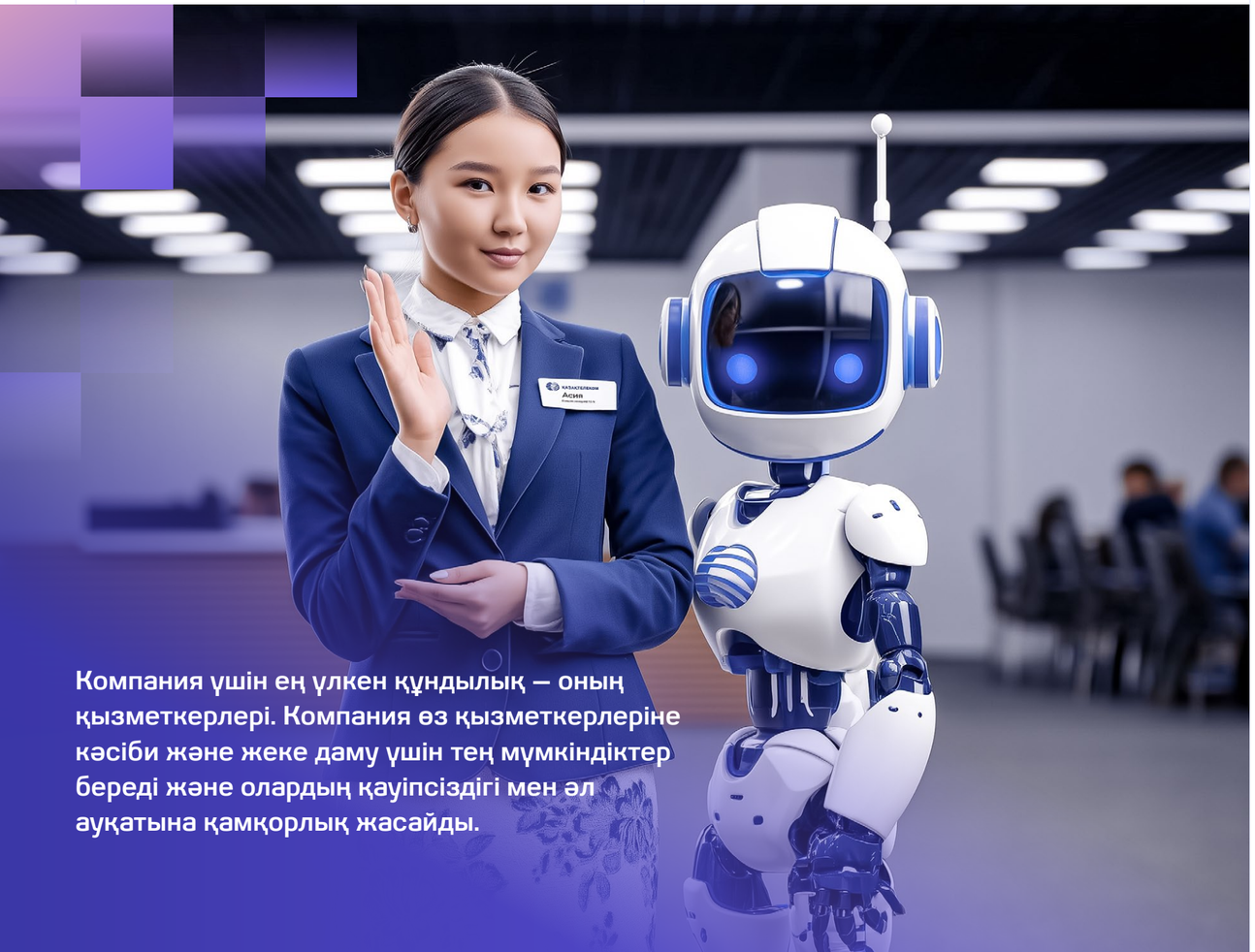

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРМЕН ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3

«Қазақтелеком» АҚ өз қызметкерлеріне лайықты сыйақы мен әлеуметтік қолдау көрсетеді, қызметкерлерді оқыту мен дамыту бағдарламаларына инвестиция салады, еңбек жағдайларын жақсартуға ұмтылады.

Компанияға цифрлық таланттарды тарту мақсатында «Қазақтелеком» жоғары оқу орындарымен белсенді жұмыс жасай отырып, кадрлармен қамтамасыз ету бойынша көп сатылы бағдарламаны құрады, ал болашақта өзінің болашақ қызметкерлерін мектептен бастап тәрбиелеуді жоспарлап отыр.

Компанияда қызметкерлерге арналған түрлі бағдарламалар бар: «Демеу» әлеуметтік қолдау бағдарламасы, медициналық сақтандыру бағдарламасы, жеңілдетілген шарттармен ипотекалық несиелеу бағдарламасы және т.б.

«Қазақтелеком» АҚ лауазымы мен жынысына қарамастан жалақы деңгейінде тең мүмкіндіктер береді. Компанияның орташа айлық жалақысының деңгейі қызметкердің лауазымына байланысты емес және Компаниядағы еңбекақы төлеу ережелеріне сәйкес айқындалады.

Компанияда 2021 жылы бекітілген және Компанияның адам ресурстарын басқару саласындағы негізгі стратегиялық бастамаларын бекітетін Employee Experience стратегиясын жүзеге асыру жалғасуда.

EMPLOYEE EXPERIENCE СТРАТЕГИЯСЫ

ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ ДАМУ

Жаңа жағдайдағы басқару моделі:

- Басқарудың дивизиондық моделіне көшу
- Операциялық және стратегиялық функцияларды орталықтандыру
- Орталық аппараттың ұйымдық құрылымын оңтайландыру (158 штат бірлікке немесе 39%-ға қысқарту)

Қызмет тиімділігі:

- Қызметкерлердің тиімділігін ай сайын, жартыжылдық және жылдық негізде қызметтің негізгі көрсеткіштері (ҚНК) арқылы бағалау
- Big Data талдау арқылы еңбекке байланысты тиімсіз шығындарды анықтау

Еңбекақы жүйесінің тиімділігі:

- Өндірістік персоналдың жалақысы ≈ нарық медианасына сәйкес, оның ішінде жыл сайын индексациялау және ең төменгі жалақының өсуін ескере отырып, лауазымдық жалақы схемаларын қайта қарау
- Еңбекақы қоры бойынша бюджетті жоспарлаудың экономикалық моделін енгізу
- Грейдтеу әдіснамасы негізінде сыйақы жүйесін басқару
- Жобалық командалар мен цифрлық трансформация командалары (FCF) үшін қосымша мотивациялық құралдарды енгізу

Еңбек өнімділігін арттыру:

- 4 жыл ішінде жалпы штат саны 3 115 штат бірлікке немесе 15%-ға қысқарды
- Әкімшілік-басқару персоналы (ӘБП) 419 штат бірлікке немесе 26%-ға қысқарды

ӘЛ-АУҚАТ ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ

Well-Being кешенді бағдарламасын енгізу:

- Wellbeing бағдарламасын дамыту (аурушаңдықты мониторингтеу, медициналық зерттеулер өткізу, денсаулық марафондары, сауықтыру шаралары, жеке психологиялық кеңес беру енгізу, жыл сайынғы медтексерулер, вакцинация, желілік басшыларды оқыту)

Еңбек қатынастары жүйесін дамыту (Industrial Relations):

- Салалық және жергілікті кәсіподақтармен әлеуметтік әріптестікті дамыту
- Ұжымдық шартты өзектендіру
- Қызметкерлердің өтініштерімен жұмысты жүйелеу
- Жұмыс орнындағы зорлық-зомбылыққа абсолютті түрде жол бермеу саясаты
- IR скрининг арқылы әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды мониторингтеу
- Қызметкерлердің әлеуметтік тұрақтылығы мен әл-ауқаты бойынша зерттеулер жүргізу (SRS)

Әлеуметтік қолдау:

- «Демеу» бағдарламасын іске асыру – белгілі санаттағы қызметкерлерге қолдау көрсету. 2024 жылы 1 600-ден астам қызметкерге 300 млн теңгеден астам сомада әлеуметтік көмек көрсетілді. Оның ішінде:
  - мақсатты пайызсыз қарыздарды беру жалғастырылды;
  - жеңілдетілген несие беру бағдарламасы жалғастырылды;
  - 2023 жылғы 1 маусымдағы Ұжымдық шартқа қосымша келісім жасалды;
  - 2024 жылға арналған ЕМС (ерікті медициналық сақтандыру) шарты жасалды.

КОРПОРАТИВТІК МӘДЕНИЕТ

CREDO корпоративтік құндылықтарын дамыту:

- Жаңартылған корпоративтік құндылықтар кодексі әзірленді
- Топ-менеджерлер құндылықтарды насихаттаушы елшілер ретінде тартылды
- CREDO жобаларын жүзеге асыру: 2023 ж. Батыс аймақ (4 облыс) – 170 көшбасшы, 43 жоба, 1 100 қатысушы
- CREDO тұлектерінің коллаборациясы және жобаларды бизнес талаптарына бейімдеу
- Әйелдер көшбасшылығы форумы.

Еңбекті мойындау:

- Материалдық емес мотивация бағдарламасын іске асыру:
  - Кәсібінің үздіктері
  - Мемлекеттік наградалар
  - Корпоративтік марапаттар
  - Кәсіби мерекелер.
- 30 жылдыққа орай «Үздік байланысшы» атағы және мерейтойлық белгілермен марапаттау.

Династия бағдарламасы:

- IT-Summer Camp – қызметкерлердің балаларына арналған жазғы IT-лагерь
- play/learn/be safe (HSE) – қауіпсіздік және білім беру шаралары
- Цифрлық Олимпиада – жоғары сынып оқушыларына арналған AITU-мен бірлескен цифрлық сауаттылық сайысы
- Қызметкерлер балаларының ЖОО-да оқуы бойынша шығындарын өтеу.

EX ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

«Қазтелеком» АҚ Корпоративтік университетін дамыту:

- Сала бойынша академияларды енгізу:
  - Қызмет көрсету және сату
  - Техникалық
  - Leadership & JAS
  - Қаржылық
  - HSE & ESG
  - EX
  - Digital
  - QAZAQ & ENGLISH.
- Мемлекеттік тілде қызмет көрсету бойынша ішкі тренерлер пулын қалыптастыру бағдарламасы іске қосылды
- Кадрлық резервті дамытуға арналған eMBA жобалары.

ProTelecom тағылымдама бағдарламасы:

- University relation аясындағы кадрларды іріктеу процесінің трансформациясы:
  - Жоғары оқу орындарымен – 26 меморандум жасалды
  - Арнаулы орта оқу орындарымен – 40 меморандум жасалды
  - Тағылымдамаға қабылданғандар – 834 студент
  - Жұмысқа орналасқандар – 201 студент.

EX процестерін цифрландыру:

- «Қызметкер порталы» экожүйесін дамыту
- ktbot – оқыту және персоналмен коммуникация бойынша көмекші
- EJM бойынша 6 EX процесін автоматтандыру

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ КАДР САЯСАТЫНЫҢ ҚАҒИДАТТАРЫ

Әлеуметтік жауапкершілік

Компания қызметкерлермен өзара қарым-қатынас орнату кезінде әлеуметтік әл-ауқатқа қол жеткізу мақсатында Қазақстан Республикасының еңбек қатынастары саласындағы заңнамасының талаптарын сақтайды.

HR-жүйесінің ашықтығы

Компанияда стратегиялық мақсаттарды (Employee Experience бағдарламасы) іске асыру үшін жүйелік процестер (тағайындау, мансаптық өсу, оқыту және дамыту, тиімділікті бағалау және т. б.) арқылы HR функциясын басқарудың ашық процедурасы қолданылады.

Сабақтастық

Компания қызметкерлерді оқыту мен дамытуды өз қызметкерлерінің сабақтастығының білікті деңгейіне жетудің құнды құралы ретінде қарастырады.

Клиентке бағдарлану

HR функциясы бизнес кеңістіктегі оң беделін арттыру үшін клиенттермен нәтижелі өзара тиімді қарым-қатынас негізінде Компания қызметкерлері арқылы клиентке бағдарланған тәсілді жетілдіруге ұмтылады.

Жеке жауапкершілік

HR функциясының қызметкерлері жоғары нәтижелерге қол жеткізу үшін Компанияның әрбір қызметкерінде жоғары тәртіп пен жеке жауапкершілікті қалыптастыруға тырысады.

«Қазақтелеком» АҚ мен қызметкерлердің мүдделері мен мақсаттарының теңдігі

Компания өз қызметкерлерінің мүдделерін құрметтейді және әлеуметтік әл-ауқатқа жәрдемдесу мақсатында олардың мұқтаждықтары мен қажеттіліктеріне негізделеді, сонымен қатар қызметкерлерден өз қызметі барысында оның мақсаттарына жету үшін Компания мүдделерінің сақталуын тең дәрежеде күтеді.

Инновациялық ойлау

Компания инновациялық ойлауды бәсекелестік артықшылықтардың бірі ретінде қарастырады және осыған байланысты HR функциясы қызметкерлерді Компания ұсынатын өнімдер мен технологияларды оңтайландыру мен автоматтандыруға бағытталған инновациялық ойлауды қалыптастыру үшін барлық жағдайлармен қамтамасыз етеді.

«Қазақтелеком» АҚ персоналды Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының талаптарына, корпоратившілік ережелерге, саясаттар мен кодекстерге сәйкес басқарады, сондай-ақ осы саладағы үздік халықаралық тәжірибелерді ескереді.

«Қазақтелеком» АҚ-ның персоналды басқару жүйесі Персоналды басқару және дамыту департаментінің қызметімен реттеледі. Департаменттің негізгі міндеттері тиімділік деңгейін арттыру, персонал мен корпоративтік мәдениетті дамыту болып табылады.

«Қазақтелеком» АҚ Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының талаптарын және өзінің барлық қызметкерлері үшін іріктеу, дамыту, лайықты еңбек жағдайларын қамтамасыз ету қағидаттарын қатаң сақтайды. Компания HR функциясының ұйымдастырушылық механизмдері мен процедураларын жетілдіруге ұмтылады.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ САНЫ МЕН ҚҰРЫЛЫМЫ

GRI 2-7

Компанияда «Қазақтелеком» АҚ персоналын басқару саясаты» қолдануы жалғастыруда.

Саясаттың негізгі бағыттары:

- Қоғам дамуының стратегиялық бағыттарын ескере отырып, адами ресурстарды дамыту арқылы білікті кадрларды тарту, ынталандыру және қолайлы жағдайлар жасау;
- Қоғамның стратегиялық мақсаттарын іске асыруға ықпал ететін корпоративтік мәдениетті тиімді дамыту;
- персоналды басқарудың заманауи әдістері мен озық технологияларын енгізу, EX-функциялардың тиімділігін арттыру үшін EX-процестерін жетілдіру.

«Қазақтелеком» АҚ персоналын басқару саясатының» мақсаты – JRun қоғамының бизнес-стратегиясымен дамудың стратегиялық бағыттарымен (бұдан әрі – ДСБ) өзара байланыста персоналды басқарудың қағидаттары мен тұжырымдамалық тәсілдерін айқындау:

1. Jaqyn: бизнесті трансформациялаудың негізі – тамаша клиенттік тәжірибе;
2. Birlik: ішкі клиентке назар аудару және оның тәжірибесін жақсарту;
3. Alau: деректердің барлық әлеуетін пайдалану, АТ-инфрақұрылымын жаңарту, ақпараттық қауіпсіздік, микросервистік АТ-архитектурасына көшу және бизнес мақсаттарын іске асыру үшін Multi-cloud ортасын құру;
4. Orken: желіні жаңғырту және операциялық тиімділікті арттыру.

Қызметкерлерді оқыту және дамыту мәселелерін басқарумен HR-жүйенің құрылымдық бөлімшесі – Қызметкердің тәжірибесін басқару қызметі айналысады. Оның қызметін ұйымдастыру Компанияның келесі ішкі құжаттарына негізделген:

- «Қазақтелеком» АҚ-ның Білімді басқару ережесі.
- «Қазақтелеком» АҚ-ның Кадр пулын қалыптастыру және дайындау қағидалары.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ТІЗІМДІК САНЫНЫҢ ДИНАМИКАСЫ, 2021–2024, АДАМ

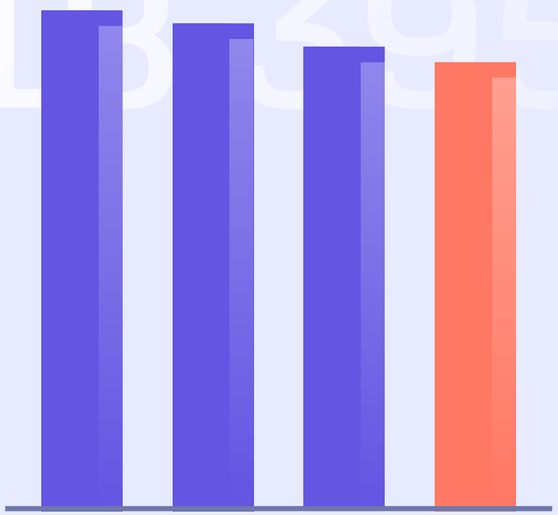

18 395 3,3%

адам

2024 жылғы персоналдың тізімдік саны

GRI 405-1

ЕСЕПТІ КЕЗЕҢНІҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНА ЖАС ТОПТАРЫ БОЙЫНША БӨЛІНГЕН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

		30 жасқа дейін		30–50 жас		50 жастан асқан	
Категория	Барлығы, адам	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Барлық қызметкерлердің саны	18 395	2 853	15,5	10 449	56,8	5 093	27,7
- басшы лауазымдарда	1 121	22	2	745	66,4	354	31,6
- мамандар	12 831	2 102	16,4	7 655	59,7	3 074	23,9
- жұмыскерлер	4 443	729	16,4	2 049	46,1	1 665	37,5

GRI 405-1

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫ ЖАҒДАЙЫ БОЙЫНША ГЕНДЕРЛІК ТОПТАР БОЙЫНША ПЕРСОНАЛ ҚҰРЫЛЫМЫ

		Ерлер		Әйелдер	
Категория	Барлығы, адам	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Персонал саны	18 395	11 702	63,6	6 693	36,4
- басшы лауазымдарда	1 121	797	71,1	324	28,9
- мамандар	12 831	6 768	52,7	6 063	47,3
- жұмыскерлер	4 443	4 137	93,1	306	6,9

GRI 405-1

МҮМКІНДІГІ ШЕКТЕУЛІ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ САНЫ

		Ерлер		Әйелдер	
Категория	Барлығы, адам	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Мүмкіндігі шектеулі қызметкерлердің саны	228	159	69,7	69	30,3
- басшы лауазымдарда	7	5	71,4	2	28,6
- мамандар	158	97	61,4	61	38,6
- жұмыскерлер	63	57	90,5	6	9,5

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ҰЛТЫ БОЙЫНША ҚҰРЫЛЫМЫ, АДАМ

Ұлты	Саны, адам
Қазақтар	13 853
Орыстар	2 999
Кәрістер	61
Немістер	193
Украиндар	381
Татарлар	242
Басқалар	666
Барлығы, адам саны	**18 396**

GRI 405-1

ЕСЕПТІ КЕЗЕҢНІҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНА ЖАС БОЙЫНША БӨЛІНГЕН БАСҚАРУШЫ ОРГАНДАРДЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

		30 жасқа дейін		30–50 жас		50 жастан асқан	
Категория	Барлығы, адам	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Директорлар кеңесі	7	0	0	5	71	2	29
Басқарма	7	-	-	4	57	3	43

GRI 405-1

ЕСЕПТІ КЕЗЕҢНІҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНА ГЕНДЕРЛІК ТОПТАР БОЙЫНША БӨЛІНГЕН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

		Ерлер		Әйелдер	
Категория	Барлығы, адам	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Директорлар кеңесі	7	7	100	0	0
Басқарма	7	6	86	1	14

30-дан 50 жасқа дейінгі қызметкерлер негізгі бөлікті құрайды – 56,8%. 50 жастан асқан қызметкерлердің саны жалпы персонал санының 27,7%-ын құрайды. 30 жасқа дейінгі жастардың үлесі – жалпы персонал санының 15,5%. Ер адамдардың үлесі – 63,6%, әйелдер – 36,4%.

36,4%

2024 жылы жалпы қызметкерлер санындағы әйелдер үлесі

GRI 2-7

2024 ЖЫЛЫ «ҚАЗТЕЛЕКОМ» АҚ-ДАҒЫ ТҰРАҚТЫ ЖӘНЕ УАҚЫТША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ГЕНДЕРЛІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН АЙМАҚТАР БОЙЫНША САНЫ

	Тұрақты қызметкерлер саны, адам		Уақытша қызметкерлер саны, адам	
Аймақтың атауы	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер
Барлығы	**11 639**	**6 586**	**63**	**107**
Абай облысы	416	154	1	5
Ақмола облысы	770	276	0	2
Ақтөбе облысы	598	335	1	11
Алматы облысы	508	153	1	7
Атырау облысы	423	211	7	5
Батыс Қазақстан облысы	385	184	0	1
Жамбыл облысы	466	190	1	2
Жетісу облысы	484	224	3	3
Қарағанды облысы	689	401	2	7
Қостанай облысы	726	323	0	3
Қызылорда облысы	328	206	0	1
Маңғыстау облысы	269	172	2	4
Павлодар облысы	558	291	4	7
Солтүстік Қазақстан облысы	677	184	0	2
Түркістан облысы	463	107	0	0
Ұлытау облысы	81	48	0	2
Шығыс Қазақстан облысы	497	314	3	5
Астана қаласы	963	726	10	8
Алматы қаласы	1 915	1 780	22	20
Шымкент қаласы	423	307	6	12

14%

Басқарма құрамындағы әйелдер үлесі

18 225

адам

есепті кезеңде Компанияда белгісіз мерзімге жасалған еңбек шарттары негізінде жұмыс істейтін қызметкерлер саны жалпы персонал санының ішінде

GRI 2-7

2024 жылы «Қазтелеком» АҚ-да толық жұмысбастылық жағдайында еңбек ететін қызметкерлер саны 18 257 адам болды, оның ішінде ер адамдар – 11 612 адам, әйелдер – 6 645 адам. Есепті кезеңде Компанияда жартылай жұмысбастылық жағдайында 138 адам жұмыс істеді, олардың ішінде 90 – ер адамдар, 48- әйелдер.

	Толық жұмыспен қамту жағдайында жұмыс істейтін қызметкерлерінің саны, адам		Толық емес жұмыспен қамту жағдайында жұмыс істейтін қызметкерлерінің саны, адам	
Аймақтың атауы	**Ерлер**	**Әйелдер**	**Ерлер**	**Әйелдер**
Барлығы	**11 612**	**6 645**	**90**	**48**
Абай облысы	415	157	2	2
Ақмола облысы	746	278	24	0
Ақтөбе облысы	598	336	1	10
Алматы облысы	509	160	0	0
Атырау облысы	430	214	0	2
Батыс Қазақстан облысы	383	178	2	7
Жамбыл облысы	467	191	0	1
Жетісу облысы	487	227	0	0
Қарағанды облысы	672	406	19	2
Қостанай облысы	701	321	25	5
Қызылорда облысы	316	194	12	13
Маңғыстау облысы	271	176	0	0
Павлодар облысы	562	298	0	0
Солтүстік Қазақстан облысы	674	186	3	0
Түркістан облысы	463	104	0	3
Ұлытау облысы	79	50	2	0
Шығыс Қазақстан облысы	500	318	0	1
Астана қаласы	973	733	0	1
Алматы қаласы	1 937	1 800	0	0
Шымкент қаласы	429	318	0	1

18 257

адам

2024 жылы толық жұмыс күнімен жұмыс істейтін Компания қызметкерлері

138

адам

2024 жылы жартылай жұмыс күнімен жұмыс істейтін Компания қызметкерлері

GRI 2-8

2024 жылы Компанияда 1 968 қызметкер азаматтық-құқықтық сипаттағы шарттар негізінде еңбек етті және олар Компания тарапынан уақытша сипаттағы жобаларға тартылды, оның ішінде аумақты тазалау, уашылық қызмет көрсету және басқа да көмекші қызмет түрлері бойынша.

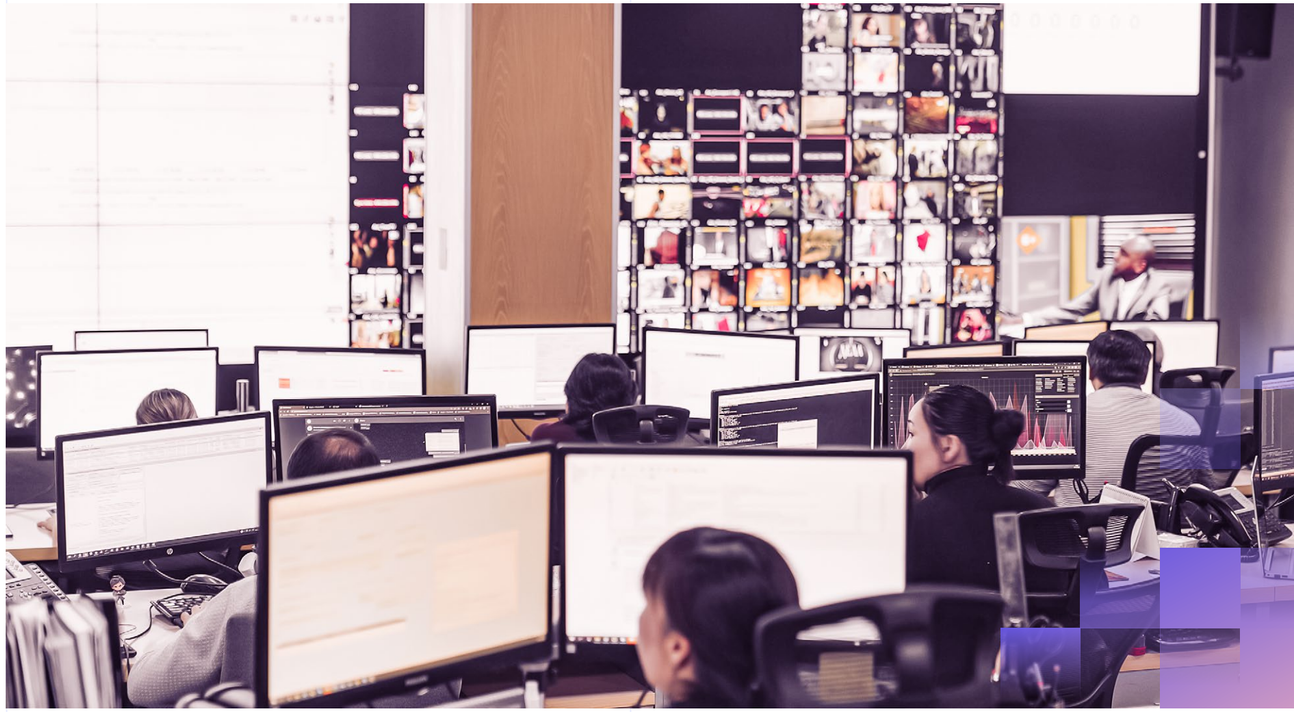

1 968

адам

2024 жылы Компанияда азаматтық-құқықтық шарттар бойынша жұмыс істейтін қызметкерлер

ПЕРСОНАЛДЫ ІРІКТЕУ

Компанияда персоналды іріктеу «Қазақтелеком» АҚ-ның персоналды іріктеу ережесіне» сәйкес жүзеге асырылады. Компаниядағы бос лауазымдар мен жұмысшы мамандарды жалдаумен Жалпы HR қызмет көрсету орталығы және Қызметкердің тәжірибесін басқару қызметі құрылымдық бөлімшелері айналысады.

Персоналды іріктеу қағидалары:

- бизнестің қажеттіліктерін ескере отырып, персоналды іріктеуді жоспарлау;
- лауазымға және Құзыреттілік моделіне қойылатын талаптарға негізделген нақты және ашық іріктеу критерийлері;
- ашық конкурстық рәсімдер;
- кандидаттың кәсібилігі, жеке қасиеттері және оның лауазымға қойылатын біліктілік талаптары мен құзыреттеріне сәйкестігі;
- меритократия қағидаты негізінде қабылданатын шешімдердің негізділігі;
- қызметкерлерді жалдау кезінде объективті шешім қабылдауға мүмкіндік беретін әр лауазымға сәйкес келетін үміткерлерді бағалау әдістерін қолдану;
- кемсітушіліктің болмауы, барлық үміткерлерге кәсіби, ашық және құрметпен қарау;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкестігі;
- қызметкерлерді тарту және іріктеу үшін ресурстарды пайдаланудың ұтымдылығы.

Компанияда персоналды іріктеу конкурстық негізде жүргізіледі. Бос лауазымға орналасу кезінде ішкі кандидаттар, оның ішінде кадр резервіне кіретін кандидаттар басым құқыққа ие болады. Білікті мамандарды іздеуге және таңдауға үміткерлер:

- Компания қызметкерлері, оның ішінде «Қазақтелеком» АҚ-ның кадр резервінде тұрған қызметкерлер;
- «Қазақтелеком» АҚ-ның Компаниялар тобының қызметкерлері;
- «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ тобының қызметкерлері;
- бос лауазымға орналасуға конкурсқа қатысатын кандидаттар;
- ЖОО түлектері, жоғары курс студенттері болуы мүмкін.

Компанияда Тең мүмкіндіктер, инклюзивтілік және әртүрлілік саласындағы саясат қабылданды, оның негізгі қағидаттарының бірі әртүрлі командаларды қалыптастыруға ұмтылу және әртүрлілікті дамыту жөніндегі бастамаларды ілгерілету, соның ішінде жергілікті халық арасынан басым персоналды жалдау, сондай-ақ мақсатты персоналды жалдау болып табылады.

Қажет болған жағдайда Компанияда сыртқы кандидаттарды іріктеу жүргізіледі. Компанияда әлеуетті жаңа жұмысшыларды іздеу құралдары ретінде қолданылатындар:

- Samruk Qyzmet бірыңғай онлайн рекрутинг платформасында құрылған кандидаттардың электрондық деректер базасы (https://qsamruk.kz/);
- Компания қалыптастырған түйіндеменің электрондық базасы;
- түйіндеме дерекқорлары бар мамандандырылған сайттар (Qyzmet.kz., Kz.jooble.org және басқа);
- әлеуметтік желілер (Facebook, LinkedIn және басқа);
- Компания/«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ іске асыратын жас мамандарды дамыту/таланттарды басқару бағдарламалары түлектерінің электрондық деректер базасы.

2024 жылы Компанияға 1 947 жаңа жұмысшы қабылданды. Олардың ішінде 13 адам — Компанияның кадрлық резервінен іріктелген кандидаттар. Жаңадан қабылданған қызметкерлердің басым бөлігі 30 жасқа толмағандар.

GRI 404-1

ЖАҢАДАН ЖАЛДАНҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ САНЫ, АДАМ

Категория	2022	2023	2024
Компания бойынша барлығы:	**2 175**	**1 809**	**1 947**
Гендерлік топтар бойынша:			
- Әйелдер	715	605	634
- Ерлер	1 460	1 204	1 313
Жас топтары бойынша:			
- 30 жастан кіші	1 216	928	956
- 30–50 жас	813	718	851
- 50 жастан асқан	146	163	140

1 947

адам

2024 жылы жаңадан жалданған қызметкерлердің саны

GRI 401-1

АЙМАҚТАР БОЙЫНША ЖАҢАДАН ЖАЛДАНҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНЫ, АДАМ

Аймақтың атауы	2022	2023	2024
Барлығы	**2 175**	**1 809**	**1 947**
Абай облысы	39	42	47
Ақмола облысы	104	56	70
Ақтөбе облысы	77	77	78
Алматы облысы	86	73	105
Атырау облысы	78	56	76
Батыс Қазақстан облысы	66	55	57
Жамбыл облысы	64	23	31
Жетісу облысы	77	68	67
Қарағанды облысы	123	86	99
Қостанай облысы	109	113	75
Қызылорда облысы	27	14	20
Маңғыстау облысы	57	46	36
Павлодар облысы	110	91	84
Солтүстік Қазақстан облысы	101	63	64
Түркістан облысы	28	14	20
Ұлытау облысы	35	24	27
Шығыс Қазақстан облысы	75	59	75
Астана қаласы	236	268	333
Алматы қаласы	578	495	475
Шымкент қаласы	105	86	108

GRI 401-1

ЖАҢАДАН ЖАЛДАНҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ КОЭФФИЦИЕНТІ, 2022–2024 ЖЖ, %

Атауы	2022	2023	2024
Компания бойынша барлығы:	**0,11**	**0,10**	**0,11**
Гендерлік топтар бойынша:			
- Әйелдер	0,04	0,09	0,09
- Ерлер	0,07	0,10	0,11
Жас топтары бойынша:			
- 30 жастан кіші	0,06	0,28	0,34
- 30–50 жас	0,04	0,07	0,08
- 50 жастан асқан	0,007	0,03	0,03

КАДРЛАРДЫҢ ТҰРАҚСЫЗДЫҒЫ

GRI 401-1

«Қазақтелеком» АҚ кадрлар тұрақсыздығын төмендетуге және Компания қызметкерлерінің дамуын ынталандыруға ықпал ететін кадрларды ынталандыру және ұстап қалу бағдарламаларын іске асырады.2024 жылы еңбек қатынастары тоқтатылған қызметкерлердің жалпы саны 2 609 адамды құрады. 2023 жылмен салыстырғанда еңбек қатынастары тоқтатылған қызметкерлердің үлесі 206%-ға артты.

GRI 401-1

ЖАС ЖӘНЕ ГЕНДЕРЛІК ТОПТАР БОЙЫНША ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЖАЛПЫ САНЫ, АДАМ

Атауы	2022	2023	2024
«Қазақтелеком» АҚ	**1 444**	**1267**	**2 609**
Гендерлік топтар бойынша:			
- Әйелдер	417	345	969
- Ерлер	1 027	922	1 640
Жас топтары бойынша:			
- 30 жастан кіші	579	482	692
- 30–50 жас	747	666	1 101
- 50 жастан асқан	118	119	816

Ескертпе: персоналдың тұрақсыздық коэффициенті — жалпы алғанда — 0,14%, әйелдер — 0,14%, ерлер — 0,14% (Компания персоналының орташа тізімдік санының үлесі).

2 609

адам

2024 жылы еңбек қатынастары тоқтатылған қызметкерлердің жалпы саны

GRI 401-1

АЙМАҚТАР БОЙЫНША ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНЫ, АДАМ

Аймақтың атауы	2022	2023	2024
Барлығы	**2 175**	**1 809**	**2 609**
Абай облысы	39	42	81
Ақмола облысы	104	56	106
Ақтөбе облысы	77	77	106
Алматы облысы	86	73	122
Атырау облысы	78	56	76
Батыс Қазақстан облысы	66	55	78
Жамбыл облысы	64	23	50
Жетісу облысы	77	68	94
Қарағанды облысы	123	86	162
Қостанай облысы	109	113	129
Қызылорда облысы	27	14	50
Маңғыстау облысы	57	46	48
Павлодар облысы	110	91	139
Солтүстік Қазақстан облысы	101	63	112
Түркістан облысы	28	14	54
Ұлытау облысы	35	24	29
Шығыс Қазақстан облысы	75	59	106
Астана қаласы	236	268	278
Алматы қаласы	578	495	666
Шымкент қаласы	105	86	123

КАДР РЕЗЕРВІ

Компания «Таланттарды басқару» жобасын жүзеге асыруды жалғастыруда, оның мақсаты Компаниядағы негізгі лауазымдарды ауыстырудың негізгі ішкі көзі ретінде кадр резервін қалыптастыру және дайындау болып табылады.

Бұл жоба Компанияға жоғары кәсіби әлеуеті бар талантты қызметкерлерді анықтауға және ұстап қалуға көмектеседі. Бұл жоба аясында «Көшбасшылық мектебі» жұмыс істейді, онда резервтегі қызметшілер басқарушылық және көшбасшылық құзыреттерді дамыту бойынша оқытудан өтеді.

КАДР РЕЗЕРВІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ҚАҒИДАЛАРЫ

Объективтілік

Кадр пулының құрамына кандидаттар бағалаудың объективті критерийлері негізінде айқындалады.

Ашықтық

Кадр пулын іріктеу және қалыптастыру рәсімдері ашық және жария түрде жүзеге асырылады.

Еріктілік

Кандидатты кадр пулына қосу қызметкердің қалауы бойынша жүзеге асырылуы тиіс.

Тең мүмкіндіктер

Белгіленген талаптарға сай келетін кез келген қызметкер кадр пулына енгізуге үміткерлерді іріктеуге қатыса алады.

Меритократия

Ең қабілетті және талантты қызметкерлердің негізгі басшылық лауазымдарға орналасу процесі.

2024 жылы «Қазтелеком» АҚ-да кадрлық резервті дамыту бойынша жүйелі жұмыс жалғасты. Қызметкерлердің құзыреттері моделін жаңарту және жетілдіру, сондай-ақ корпоративтік құндылықтар КРЭДО-ға сәйкес стратегиялық мақсаттарға жету үшін жаңа құзыреттер моделі бекітілді. Бұл модель қызметкерлердің әлеуетін бағалауда бірегей және объективті тәсілді қамтамасыз етуге бағытталған.

Жаңа модельді енгізу аясында құзыреттер бойынша автоматтандырылған есепті жаңарту үшін валидациялық жұмыс жүргізілді. Осы мақсатта EX бағыты қызметкерлерінің іскерлік әлеуетін кешенді зерттеу ұйымдастырылып, оған 113 адам қатысты. Бағалау SHL компаниясының онлайн психометриялық құралдарын қолдану арқылы жүргізілді. Атап айтқанда, вербалды және сандық ақпаратты талдау тесттері, «Диаграммалар сериясы» тесті, кәсіби тұлғаға арналған сауалнама және мотивациялық сауалнама қолданылды. Бұл құралдар қызметкерлердің жаңа ақпаратпен жұмыс істеу қабілеттерін тереңірек түсінуге, олардың күшті жақтарын, жұмыс тапсырмаларындағы басымдықтарын және ішкі мотивация деңгейін анықтауға мүмкіндік берді.

Әлеуетті бағалаумен қатар, 2024 жылы резервтегі қызметшілерді оқыту мен дамытуға ерекше назар аударылды. Алдыңғы қатарлы мамандар KIMEP, Назарбаев Университеті, ALMAU және De Montfort University сияқты жоғары оқу орындарында Executive MBA бағдарламалары бойынша оқуды жалғастырды, жалпы саны 22 адам болды. Сол уақытта Корпоративтік университет START MBA бағдарламасын жүзеге асырды, оның аясында 158 резервтегі қызметшілер интенсивті бес айлық оқудан өтті. Сонымен қатар, 2024 жылдың сәуірінде Каспий университетінде NEXT MBA бағдарламасы бойынша тағы 70 резервтегі қызметшілер оқуды аяқтады. Бұл бастамалар Компанияның динамикалық өзгеріп жатқан бизнес ортасында стратегиялық міндеттерді жүзеге асыра алатын жоғары әлеуетті жетекшілер пулын қалыптастыруға бағытталған.

375

адам

2024 жылдың соңындағы жағдай бойынша Компаниядағы негізгі лауазымдарға резервтегі қызметшілердің жалпы саны

34

бос орын

2024 жылы кадрлық резервтен жабылды

ПЕРСОНАЛДЫ ЖАЛДАУ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ДИНАМИКАСЫ

Жыл	2021	2022	2023	2024
Жұмысқа қабылданған қызметкерлердің жалпы саны, адам	1 978	2 174	1 809	1 947
Ішкі кандидаттармен жабылған ашық вакансиялардың үлесі (ішкі іріктеу), %	51	20	4,5	1,7
Бір қызметкерді (FTE) жұмысқа алу бойынша орташа шығын, теңге	20 338	18 316	18 596	25 413

ПЕРСОНАЛДЫ БАҒАЛАУ

«Қазақтелеком» өз қызметкерлерінің алдына нақты, өлшенетін мақсаттар мен міндеттер қояды, олар қызметтің негізгі көрсеткіштері (ҚНК) түрінде тіркеледі, олардың орындалуы алынған сыйақыны анықтайды.

ҚНК жүйесін басқару Компанияның Стратегиясында, Бизнес-жоспарында және басқа да басшылық құжаттарда айқындалған стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған және ол ұзақ, орта және қысқа мерзімді жоспарлауды қамтиды.

Қызметкерлердің негізгі қызмет бағыттары бойынша нәтижелерге қол жеткізу үшін жауапкершілігі айқындалады және олардың стратегиялық мақсаттар, міндеттер мен бастамаларды орындауы бақыланады. Бұл ретте Компания қаржылық және қаржылық емес ҚНК-ның теңгерімін сақтауға мән береді. Жоспарланған ҚНК-ға қол жеткізуді бағалау және мониторинг жүргізу міндетті түрде тоқсан сайын/жыл сайын өткізіледі, оның ішінде факторлық талдау жасалып, ұсыныстар әзірленеді.

Жоспарлау және нәтижелілікті бағалау циклі — бұл ағымдағы күнтізбелік жыл ішінде қызметкерлердің жұмыс нәтижелілігін үздіксіз басқаруға бағытталған үдеріс. Есепті кезеңнің қорытындысы бойынша сыйақы төлеудің негізгі шарты — сыйақы төлеуге жоспарланған сома ескерілген шоғырландырылған таза пайда болуы.

Компанияда қызметкерлердің жұмыс нәтижелілігі мен құзыреттерін дамыту деңгейін бағалау нәтижелеріне негізделген жыл сайынғы Рейтинг жүйесі енгізілген. Бұл рейтинг жүйесі қызметкерлерді Компанияның таланттар картасында «тиімсіз қызметкер» санатынан бастап «жоғары көшбасшылық әлеуетке» дейінгі аралықта орналастырып, келешек кадрлық шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.

2024 жылы Компания қызмет тиімділігін бағалау жүйесіне мынадай өзгерістер енгізді:

- «Қазтелеком» АҚ филиалдары қызметкерлерін ағымдағы премиямен марапаттау ережелері өзектендірілді;
- Компания қызметкерлерінің барлығына арналған тоқсандық ҚНК енгізіліп, тоқсан сайынғы премия жүйесі жүзеге асырылды (Қазтелеком АҚ қызметкерлерінің қызметін бағалау ережелеріне сәйкес);
- Еңбекке қатысу коэффициентін (ЕКК) белгілеу және есептеу процесі автоматтандырылды.

Сонымен қатар, Компанияда жеке даму жоспарының (ЖДЖ) жүйесі енгізілді, оның арқасында әрбір қызметкер өз білімін және дағдыларын дамытуға, жеке тиімділігін және жұмыс нәтижелілігін арттыруға мүмкіндік алады.

Есепті кезеңде Компанияның 1 756 қызметкері (яғни, жалпы қызметкерлер санының 9,6%) жүйелі түрде нәтижелілік бағалау процесімен қамтылды.

GRI 404-3

МАНСАПТЫҢ ДАМУЫ МЕН НӘТИЖЕЛІЛІКТІ ТҰРАҚТЫ БАҒАЛАУМЕН ҚАМТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ҮЛЕСІ, АДАМ

Атауы	2022	2023	2024
«Қазақтелеком» АҚ	**530**	**1 628**	**1 756**
Гендерлік топтар бойынша:			
- Әйелдер	173	716	598
- Ерлер	357	912	1 158
Қызметкерлер санаты бойынша:			
- Басшылар	234	638	673
- Мамандар	296	990	1 083
- Жұмысшылар	0	0	0

СЫЙАҚЫ

«Қазақтелеком» АҚ өз қызметкерлерін әділ және бәсекеге қабілетті сыйақымен қамтамасыз етеді.

2024 жылы Компания қызметкерлерінің орташа айлық жалақысы 467 411 теңгені құрады, бұл 2023 жылмен салыстырғанда 52 024 теңгеге немесе 12,5%-ға жоғары.

«Қазтелеком» АҚ-да қабылданған ынталандыру жүйесі қызметкерлердің сыйақысын олардың жұмыс нәтижелерімен нақты байланыстыруды қамтамасыз етеді, соның ішінде қызметті бағалау жүйесі де қолданылады.

«Қазтелеком» АҚ қызметкерлерін марапаттауға деген көзқарасты реттейтін құрылымдық бөлімше — Сыйақы және ұйымдық тиімділік қызметі. Бұл бөлімшенің негізгі міндеті — қызметкерлерді тарту, ұстау және ынталандыру үшін қажетті экономикалық тұрғыдан тиімді марапаттау жүйесін құру.

«Қазақтелеком» АҚ-да Hay Group әдістемесі бойынша грейдтер жүйесі жұмыс істейді. Еңбекақы төлеу, қосымша төлемдер, үстемеақылар, ағымдағы және біржолғы сыйлықақылар, разрядаралық коэффициентті қолдана отырып, лауазым разрядын/санатын саралау тәсілдері сәйкестендірілді.

109,4

млрд теңге

«Қазақтелеком» АҚ-ның 2024 жылы еңбекақы төлеуге жұмсаған

КОМПАНИЯДАҒЫ ОРТАША АЙЛЫҚ ЖАЛАҚЫНЫҢ ДИНАМИКАСЫ, ТЕҢГЕ

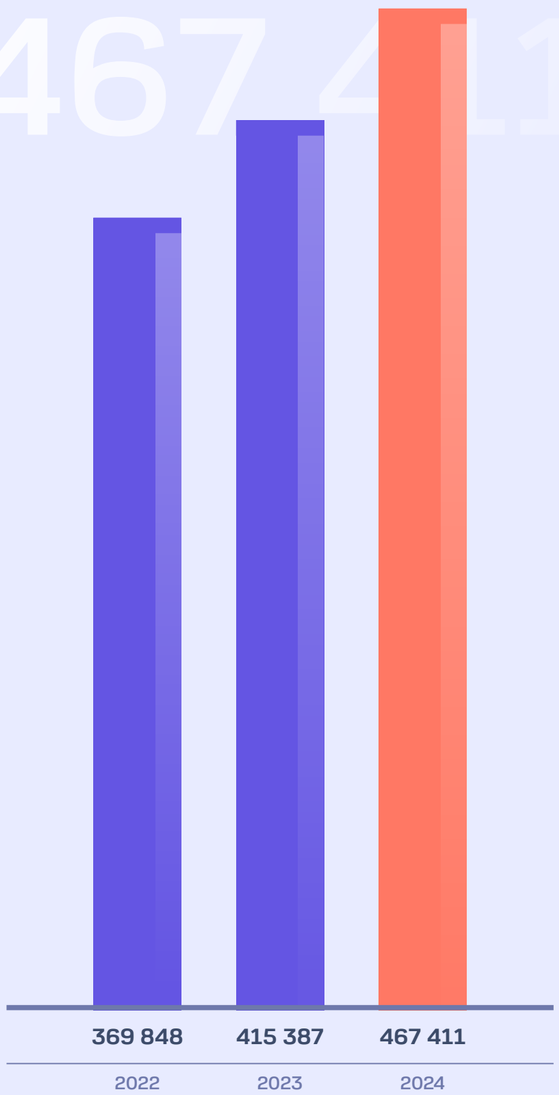

GRI 202-1, 406-1

Компания кез келген сипаттағы кемсітушілікке жол бермеуге қатаң назар аударады және қызметкерлерге еңбекақы төлеуде әділ әрі тең құқықты тәсілді қамтамасыз етеді.

2024 жылы «Қазтелеком» АҚ қызметкерлері үшін ең төменгі жалақы мөлшері ерлер мен әйелдер үшін бірдей — 114 000 теңге болды.Еліміздегі ең төменгі жалақы мөлшері 85 000 теңгені құрайтынын ескере отырып, Компаниядағы ең төменгі жалақы мөлшері ел деңгейінен 34%-ға жоғары.

GRI 405-2

2024 жылы Компания қызметкерлерінің жалақысы бойынша гендерлік алшақтықты талдау жүргізілді. Анализ нәтижесі бойынша, 2024 жылы Компаниядағы әйелдердің орташа жалақысы ерлерге қарағанда 13%-ға төмен екені анықталды.

2024 жылы әйелдердің орташа жалақысының ерлердің орташа жалақысына қатынасы 88,2% деңгейінде болды.

GRI 405-2

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНАТТАРЫ БОЙЫНША ЕРЛЕР МЕН ӘЙЕЛДЕРДІҢ ЖАЛАҚЫ МӨЛШЕРІНІҢ АРАҚАТЫНАСЫ

Көрсеткіш	Басшы лауазымдарда	Мамандар	Жұмысшылар
Жалақы, мың теңге:			
- Ерлер	621	334	243
- Әйелдер	645	272	126
Коэффициенті, % («Қазақтелеком» АҚ қызметкерлер санаттары бойынша бөліністегі әйелдер мен ерлердің негізгі жалақысының қатынасы)	103,9	81,4	52,1

GRI 405-2

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНАТТАРЫ БОЙЫНША ЕРЛЕР МЕН ӘЙЕЛДЕРДІҢ ЖАЛАҚЫ МӨЛШЕРІНІҢ АРАҚАТЫНАСЫ

Көрсеткіш	Басшы лауазымдарда	Мамандар	Жұмысшылар
Сыйақы (негізгі қызметақы + сыйлықақы), мың теңге:			
- Ерлер	229	114	76
- Әйелдер	227	101	81
Коэффициенті, % («Қазақтелеком» АҚ қызметкерлер санаттары бойынша бөліністегі әйелдер мен ерлердің сыйақы (негізгі қызметақы + сыйлықақы) мөлшерінің қатынасы)	99,3	88,7	106,4

ӘЛЕУМЕТТІК ТҰРАҚТЫЛЫҚ

Есепті кезеңде Компанияда әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету бойынша жұмыс жалғасты. «Қазақтелеком» АҚ дивизиондары мен филиалдарының HR-функциясының басшылары қызметкерлермен кездесулер өткізді, онда әлеуметтік-еңбек қатынастары, еңбекақы төлеу қоры, әлеуметтік қолдау мәселелері талқыланды.

Компанияда келесі рәсімдерді қамтитын онлайн-конференциялар форматында топ-менеджментпен қызметкерлердің тиімді байланыс арнасы ретке келтірілді:

- сұрақтар пулының бастапқы жинағы;
- «Қазақтелеком» АҚ Байланыс департаментінің сұрақтар пулын модерациялау;
- Басқарма төрағасымен тікелей эфир өткізу.

«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ Компаниялар тобында өндірістік ұжымдардағы әлеуметтік жағдайға жыл сайынғы мониторинг жүргізіледі. Жасырын әлеуметтік шиеленісті уақтылы анықтау және осы процесті басқару мақсатында «Қазақтелеком» АҚ-да, «Әлеуметтік өзара әрекеттесу және коммуникациялар орталығы» ЖМ-да Samruk Research Services (SRS) әлеуметтік зерттеу жүргізілуде. Сауалнама нәтижелері бойынша әлеуметтанушылардың ұсынымдарына сәйкес жыл сайынғы негізде Дабыл аймақтарында жұмыс істеу жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітіледі.

2024 жылы Әлеуметтік өзара әрекеттесу және коммуникациялар орталығы SRS индексіне зерттеу жүргізді, оның нәтижелері бойынша «Қазақтелеком» АҚ-ның ҚНК шекті мәні 60% болғанда оның жиынтық мәні 68%-ды құрады.

Қатысу индексі жұмысты сапалы және ыңғайлы орындау үшін қажетті материалдық-техникалық инфрақұрылымға, жүктемеге, сыйақы мен әлеуметтік пакетке, адалдыққа, коммуникацияға, даму мен мансаптық мүмкіндіктерге қанағаттану деңгейін, сондай-ақ басшылық тарапынан мойындауды өлшейді.

Әлеуметтік әл-ауқат индексі әл-ауқат деңгейін статика мен динамикадағы өзін-өзі бағалауды, сондай-ақ әлеуметтік, қаржылық әл-ауқатты, өз денсаулығы мен қоршаған орта сапасын бағалауды белгілейді.

Әлеуметтік тыныштық индексі ұжымның әлеуметтік шиеленіс деңгейін, қызметкерлердің өз құқықтарының қорғалу дәрежесін, ұжымдағы жанжал мен наразылық деңгейін, оның ішінде оларға қатысуға деген көзқарасты, сондай-ақ наразылық қатысушыларына түсіністіпен қарау деңгейін көрсетеді.

2024 жылға арналған SRS зерттеулерінің нәтижелері негізінде әзірленген мазасыз аймақтармен жұмыс істеу жөніндегі Іс-шаралар жоспарын іске асыру шеңберінде, «Қазтелеком» АҚ келесі бағыттар бойынша еңбек жағдайларын жақсартуға, қызметкерлердің мотивациясын арттыруға және корпоративтік мәдениетті дамытуға бағытталған кешенді іс-шараларды жүзеге асырды:

- Коммуникацияны және өзара әрекеттесудегі ашықтықты жақсарту
- Әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды жақсарту
- Қызметкерлерді қажетті ресурстармен қамтамасыз ету
- Біліктілікті арттыру және персоналды дамыту
- Корпоративтік мәдениетті дамыту және қызметкерлердің қатыстылығын арттыру
- Well-Being бағдарламасын іске асыру
- Қызметкерлердің кәсіподақтар мен омбудсмен жұмысы туралы хабардарлығын арттыру.

SRS ЖИЫНТЫҚ МӘНІ ҮШ ИНДЕКСТІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША БІРІКТІРІЛГЕН:

68%

Қатысу индексі

54%

Әлеуметтік әл-ауқат индексі

84%

Әлеуметтік тыныштық индексі

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУ

GRI 2-30, 404-2

«Қазақтелеком» АҚ-да жұмыс жасау үшін қолайлы және қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ететін қызметкерлерді әлеуметтік қолдау жүйесі жұмыс істейді.«Қазақтелеком» АҚ-ның Ұжымдық шарты Компания қызметкерлерінің 92%-ын қамтиды.

Компания Ұжымдық шартқа сәйкес қызметкердің жұмыспен қамтылу сипатына қарамастан (тұрақты немесе уақытша) 2024 жылы әлеуметтік қолдаудың мынадай түрлерін көрсетуді жалғастырды:

- өмірді сақтандыру;
- медициналық қызмет;
- бала күтімі бойынша демалыс;
- зейнетақы бағдарламалары.

Қосымша түрде, «Қазтелеком» АҚ-ның Ұжымдық шартына сәйкес, Компания қысқарту және зейнеткерлікке шығу жағдайларында қызметкерлерге қолдау шараларын ұсынады. Олардың қатарына:бос лауазымдарға ауыстыру мүмкіндігі,еңбек өтілі болған жағдайда зейнеткерлікке ерте шығу,жұмыс іздеу үшін төленетін уақыт беру,жұмыстан босатылғанда және зейнеткерлікке шыққанда бір жолғы төлемдер жасау кіреді.

«Қазақтелеком» АҚ-ның ұжымдық шартымен Компания қызметкерлерінің

92%

қамтылған

GRI 402-1

Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес қызметкерлер санының немесе штаттың қысқаруына байланысты еңбек шарттары бұзылған кезде қызметкерлерді ескертудің ең аз мерзімі 4 аптаны (30 күнтізбелік күн) құрайды. «Қазақтелеком» АҚ-да бекітілген Ұжымдық шартқа сәйкес бұл мерзім заңнаманың ең төменгі талаптарымен салыстырғанда ұлғайтылды және 45 күнтізбелік күнді құрайды.

GRI 401-2

Қызметкерлерге арналған негізгі әлеуметтік жеңілдіктерден басқа, Компанияда «Жеңілдіктер кафетериясы» жүйесі жұмыс істейді, ол қызметкер бөлінген қаражат лимиттері мен жеңілдіктер тізімі шеңберінде өзінің әлеуметтік пакетінің құрылымы мен толтырылуын дербес анықтай алады деп болжайды.

«Жеңілдіктер кафетериясы» тұжырымдамасы Компанияның келесі лауазымдардағы қызметкерлеріне қолданылады:

- Орталық аппараттың Басқарушы директорлары (сыртқы активтерді басқару жөніндегі Басқарушы директорды қоспағанда), Бас қазынашы, персонал жөніндегі директор, клиенттік тәжірибені басқару жөніндегі директор, филиалдардың Бас директорларының тікелей бағынатын филиалдардың қызмет бағыттары бойынша директорлар;
- Орталық аппараттың құрылымдық бөлімшелерінің басшылары;
- «Жеңілдіктер кафетериясы» келесі санаттарды қамтиды:
  - ерікті медициналық сақтандыру бағдарламасын кеңейту;
  - қызметкерлерге және/немесе қызметкерлердің балаларына арналған білім беру курстарының/бағдарламаларының құнын төлеу;
  - шипажайлық-курорттық демалыс/емдеу құнын төлеу (ЕМС бойынша қарастырылғандарды қоспағанда) және т.б.

Компанияның қызметкерлерге арналған негізгі әлеуметтік бағдарламаларының бірі «ДЕМЕУ» бағдарламасы болып табылады, оның шеңберінде Компания көп балалы отбасыларға, мүгедек балалары бар отбасыларға, 2-ден астам баланы асырап алған отбасыларға көмек көрсетеді. 2024 жылы бағдарлама «толық емес отбасы» санатымен және жақын туыстарына күтім жасау кезінде материалдық көмек көрсету шарасымен толықтырылды.Қосымша түрде, осы Бағдарлама аясында A8–B4 грейдтерінде тұрған Компания қызметкерлеріне әлеуметтік қолдау ретінде орта арнаулы оқу орындары/ЖОО-ларда оқу бітіретін курс бойынша оқу ақысын өтеу көзделген.

«ДЕМЕУ» бағдарламасы шеңберінде Компания қызметкерлері мүгедек балаларды оңалтуға, мүгедек балаларға арналған арнайы білім беру бағдарламаларына; мүгедек балаларға арналған арнайы тұзету ұйымдарына баруға; балалардың сауықтыру лагерьлері мен шипажайларына (мүгедек балаларға) жолдамалар сатып алуға, сондай-ақ дәрі-дәрмек сатып алуға, мектеп оқушыларына арналған тамақтану және т.б. материалдық көмекке байланысты шығындарды өтеу үшін төлемдер алады.

1 600

қызметкер

2024 жылы «Демеу» бағдарламасы бойынша

>300

млн теңге

көлемінде төлем алды

Employee Experience стратегиясының бағыттарының бірі «Қазақтелеком» АҚ қызметкерлерінің әл-ауқаты мен денсаулығын қамтамасыз ету болып табылады.2024 жылы Компанияда қызметкерлер арасындағы аурушаңдықты бақылау және аурулардың алдын алу, салауатты өмір салтын насихаттауға бағытталған Well-Being бағдарламасы өз жұмысын жалғастырды.

2023 жылғы қызметкерлердің аурушаңдығын мониторингілеу нәтижелері негізінде, 2024 жылдың ақпан айында Қызметкерлердің әл-ауқаты мен денсаулығын жақсарту жөніндегі кешенді бағдарлама әзірленді.

2024 жылы «Қазтелеком» АҚ қызметкерлерінің денсаулығын қорғау және өндірістік қызметке байланысты қауіп-қатерлерді азайтуға бағытталған бірқатар іс-шаралар жүзеге асырылды. Жыл қорытындысы бойынша денсаулық индексі мен әл-ауқат индексінің оң динамикасы тіркелді.Сауалнама нәтижелері бойынша кәсіби өмірге қанағаттану деңгейі 24%-ға артты, бұл еңбек жағдайының жақсаруымен, күйзелісті басқару дағдыларының артуымен, моральдық климаттың нығаюымен және корпоративтік мәдениеттің дамуына байланысты болуы мүмкін.Психологиялық қолдау аясында 301 консультациялық іс-шара өткізілді.

2023 жылы жүргізілген IR-скрининг нәтижелері негізінде, 2024 жылы қызметкерлердің әлеуметтік-тұрмыстық жағдайына қатысты анықталған 6 828 бұзушылықтың 3 954-і жойылды, яғни бұзушылықтардың 58%-ы жойылды.

Бала күтімі бойынша демалыс

GRI 401-3

БАЛА КҮТІМІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ ДЕМАЛЫС БОЙЫНША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ БӨЛУ, АДАМ

Көрсеткіш	2022	2023	2024
Бала күтіміне байланысты демалысқа шығуға құқығы бар қызметкерлердің жалпы саны, оның ішінде:	**19 979**	**19 022**	**18 395**
- Әйелдер	7 390	7 016	6 693
- Ерлер	12 589	12 006	11 702
Бала күтімі бойынша демалысқа шыққан қызметкерлердің жалпы саны, оның ішінде:	**1 345**	**1 008**	**122**
- Әйелдер	1 314	992	116
- Ерлер	31	16	6
Бала күтімі бойынша демалыс аяқталғаннан кейін есеп беру кезеңінде жұмысқа оралған қызметкерлердің жалпы саны, оның ішінде:	**379**	**368**	**389**
- Әйелдер	369	353	383
- Ерлер	10	15	6
Бала күтіміне байланысты демалыстан жұмысқа оралуы керек болған қызметкерлердің жалпы саны, оның ішінде:	**145**	**174**	**182**
- Әйелдер	139	168	181
- Ерлер	6	6	1
Алдыңғы есеп беру жылында бала күтімі бойынша демалыстан шыққан және жұмысқа шыққаннан кейін 12 ай өткен соң Компанияда жұмысын жалғастырған қызметкерлердің жалпы саны, оның ішінде:	**221**	**226**	**121**
- Әйелдер	219	214	114
- Ерлер	2	12	7

122

адам

Есептік кезеңнің соңында бала күтімі бойынша демалысқа шыққан қызметкерлер саны

95%

балаға қарау демалысына шыққан қызметкерлердің әйелдер үлесі

2024 жылы қайта оралу коэффициенті – 220%, ал ұстау коэффициенті – 33% болды.

Корпоративтік мәдениетті дамыту

2024 жылы «Қазтелеком» АҚ-ның құрылғанына 30 жыл толды. Компания 1994 жылғы 17 маусымдағы Қазақстан Республикасы Министрлер Кабинетінің № 666 қаулысының негізінде құрылып, отыз жыл бойы елдегі телекоммуникация саласының көшбасшысы болып келеді.Мерейтой аясында қызметкерлердің мотивациясын арттыруға, олардың еңбегін мойындауға және корпоративтік мәдениетті нығайтуға бағытталған арнайы бастамалар мен іс-шаралар іске асырылды:

1

Құрмет марапаттар

- **«Үздік байланысшы» атағы**

ҚР Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі Компанияның 32 қызметкеріне қосымша квота бөлді.

2

«Қазақтелеком аруы – 2024» сұлулық және шабыт конкурсы

Мақсаты:

- Қызметкерлердің мотивациясын арттыру;
- Салауатты өмір салты мен рухани сұлулық құндылықтарын ілгерілету;
- Корпоративтік рухты нығайту.

Нәтижелері:

- 15 қатысушыға Shop.telecom.kz дүкенінен 10 000 теңгелік сертификаттар табысталды;
- «Екінші Вице-Мисс» атағын екі қызметкер бөлісті – әрқайсысы 50 000 теңгелік сертификат алды;
- «Бірінші Вице-Мисс Қазақтелеком аруы – 2024» – 100 000 теңгелік сертификатпен марапатталды;
- Бас жүлде иегері – «Қазақтелеком аруы – 2024» – 200 000 теңгелік сертификат алды.

3

Компанияның 30 жылдығына арналған іс-шаралар жоспары

Әлеуметтік желілердегі челлендж: «Менің жұмысым – Қазтелекомда».

Мерейтойлық белгілермен марапаттау:

- Еңбек өтіліне байланысты (15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 және 50 жыл) қызметкерлерге естелік белгілер табысталды.

«Маевка» форматындағы тимбилдингтер:

- Қызметкерлерге арналған корпоративтік табиғат аясындағы демалыс күндері ұйымдастырылды.

Байланыс ардагерлеріне қолдау:

- Саланың ардагерлерін құттықтау және көмек көрсету шаралары өткізілді.

Корпоративтік марафон:

- «Қазтелекомға – 30 жыл» жүгіру марафоны қызметкерлерді салауатты өмір салтын қолдауға біріктірді.

IX Спартакиадаға қатысу:

- «Қазтелеком» АҚ командалары «Самұрық-Қазына» АҚ тобының спорттық жарыстарына қатысты.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ОҚЫТУ ЖӘНЕ ДАМЫТУ

GRI 3-3, 404-1

«Қазтелеком» АҚ қызметкерлердің үнемі өсуі мен дамуы Компанияның табысты болуы үшін маңызды шарт екенін жақсы түсінеді. Осыған байланысты «Қазтелеком» АҚ-да қызметкерлерді оқыту және дамыту саласындағы жұмысты реттейтін негізгі құжат – «Қазтелеком» АҚ-ның Білімді басқару ережелері әзірленген.2024 жылы қашықтан оқыту курстарын қоса алғанда, 39 372 тыңдаушы келесі бағыттар бойынша оқудан өтті:Leadership academy (Көшбасшылық академиясы),EX academy,HSE & ESG academy,Сервис және сату академиясы,Техникалық академия,IT-академия,Qazaq & English academy,Қаржы академиясы. Қызметкерлерді оқытуға жұмсалатын шығындар білім беру іс-шараларына қатысуға байланысты іссапар шығындарын есепке алмастан көрсетіледі. Компанияның жыл сайынғы бюджетінде оқыту бағыты бойынша келесі баптар бойынша шығындар жоспарланады:

- Кадрларды даярлау және біліктілігін арттыру;
- Кадрларды даярлау және біліктілігін арттыру бойынша іссапар шығындары.

Есепті кезеңде оқытуға жұмсалатын жалпы инвестиция көлемінің азаюы EMBA бағдарламасы бойынша ұзақ мерзімді оқудан өтетін қызметкерлер санының қысқаруына байланысты болды.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ ОҚЫТУҒА САЛҒАН ИНВЕСТИЦИЯЛАРЫ, 2022–2024, МЛН ТЕҢГЕ

GRI 2-4, 404-1

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ОҚЫТУ САҒАТТАРЫНЫҢ САНЫ, АДАМ

2024 жылғы оқу сағаттарының саны (сағат)				
Әйелдер		Ерлер		Барлығы
АП	ПП	АП	ПП	
23 273	178 458	22 492	342 273	566 496
31.12.2024 ж. қызметкерлер саны (адам)				
Әйелдер		Ерлер		Барлығы
АП	ПП	АП	ПП	
856	5 837	312	11 390	18 395
Бір қызметкерге шаққандағы орташа сағат саны				
Әйелдер		Ерлер		Барлығы
АП	ПП	АП	ПП	
27,19	30,57	72,09	30,05	30,80

Сонымен қатар, Employee Experience стратегиясына сәйкес Компанияның бір қызметкеріне жоспарланған оқу сағаттарының саны бекітілген. 2024 жылы бір қызметкерге шаққандағы нақты орташа оқу сағаттарының көрсеткіші келесідей болды: ер адамдар – 31,17 сағат, әйелдер – 30,1 сағат. 2024 жылы бұл көрсеткіштер 2023 жылмен салыстырғанда екі есеге артты. Бұл өсім қызметкерлердің сыртқы оқу курстары осы көрсеткішті есептеуге енгізілуіне байланысты болды.

18 395

адам

2024 жылы оқытылған қызметкерлер саны

30,80

сағат

бір қызметкерге жылына шаққандағы орташа оқу сағат саны

Корпоративтік университет

GRI 404-2

2024 жылы Корпоративтік университет Astana IT University базасында өз жұмысын жалғастырды, ол ЖОО студенттерінің «Қазақтелеком» АҚ-да өндірістік практикадан және тағылымдамадан өтуіне жағдай жасайды, талантты түлектер қатарынан IT- мамандарын таңдап алды.

КОРПОРАТИВТІК УНИВЕРСИТЕТТІҢ НЕГІЗГІ БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

1

Көшбасшылық және басқару академиясы (кадрлық резерв пен басшылар үшін)

2024 жылы 901 тыңдаушы

Оның ішінде:

START MBA:

155 қатысушы (3 модуль) резервтегілер мен әлеуеті жоғары қызметкерлер үшін.

Өзгерістерді басқару, келіссөздер жүргізу дағдылары, презентация дағдылары, корпоративтік қаржы, басқару есебі, стратегиялық менеджмент, маркетингті басқару, маркетинг негіздері, басшылар коучингі және мемлекеттік тілдегі кәсіби коммуникациялар тақырыптары бойынша тренингтер.

Next MBA (Caspian University) – MBA бағдарламасына балама және/немесе алдын ала дайындық:

149 кадр резервтегілердің 70 адамы (сарапшылар, желілік басшылар) Start MBA корпоративтік бағдарламалары бойынша модульдік оқытудан өтті..

Клиенттермен өзара қарым-қатынаста көшбасшылық:

Курстың үш модулін 242 тыңдаушы аяқтап, икемді басқару тәсілдерін меңгерді, командалармен және клиенттермен тиімді өзара әрекеттесуді үйренді, эмоционалдық көшбасшылық, уақытты басқару және жанжалдарды реттеу дағдыларын дамытты. Тыңдаушылар кроссфункционалдық ынтымақтастықты нығайтты, коучинг дағдыларын жетілдірді, оның ішінде белсенді тыңдау, нақты сұрақтар қою және сапалы кері байланыс беру, сондай-ақ өздерінің басқару стилі туралы түсініктерін арттырды.

2

HSE Академиясы — қауіпсіз еңбек мәдениетін енгізу және дамыту

Қауіпсіздік және еңбекті қорғау курстары (ҚжЕҚ):

Компанияның 1 044 қызметкері Learning Telecom платформасында ҚжЕҚ бойынша қашықтықтан курстардан өтті. 2024 жылы ҚжЕҚ (офлайн) курстарынан 17 778 қызметкер өтті.

2024 жыл ішінде келесі оқыту іс-шаралары өткізілді:

- «Жарақаттанудың алдын алу және ден қою» — 4 093 жаппай кәсіп қызметкері.
- «Қауіпсіз көлік жүргізу» — 2 101 жүргізуші (оның ішінде штаттық жүргізушілер және сырттай Компанияда жұмыс істейтін жүргізушілер).
- «Қауіпсіз жұмыс ортасы» — 1 717 орта буын басшылары.

Еңбек қауіпсіздігі мәдениеті курстары:

9 854 тыңдаушы.

3

Сату және қызмет көрсету академиясы — сату және қызмет көрсету дағдылары, жаңа өнімдер

«Қызмет көрсетудің жоғары мәдениеті» тренингі:

- 411 қызметкер қазақ тілінде оқытылды
- 1 539 қызметкер орыс тілінде оқытылды.

83 жаттықтырушы ішкі жаттықтырушылар пулын құру.

Қызметкерлерді дамыту бағдарламасы ДРБ Сервистік қызмет көрсету департаментінде жаңа қызметкерлерді бейімдеу үдерістерін өзгерту, басшыларды қолдау және жоғары әлеуетті қызметкерлерді дамыту мақсатында жүзеге асырылды.

«Ішкі клиенттерге қызмет көрсету» тренингі 1 және 2 деңгей:

Оған ЖҚКО Сервис фабрикасы мен АББ бөлімшелерінен 245 қызметкер қатысты. Тренингтің мақсаты — коммуникация дағдыларын жақсарту, күрделі жағдайларды шешудің тиімді алгоритмдерін меңгеру және көрсетілетін қызмет сапасын арттыру.

4

Техникалық Академия — GPON, CISCO, деректерді беру, әмбебап монтер, техникалық тәлімгерлерді қолдау

2024 жылы 1469 инженерлік-техникалық қызметкер оқытылды, 16 843 адам 2023 жылы Компанияның оқу полигондарында оқудан өткен қызметкерлердің жалпы саны.

Жұмыс бағдарламалары мен оқу курстары әзірленді:

- CRM 2.0 жүйесінде жұмыс істеу — 153 адам.
- Клиенттерді техникалық қолдау жүйесі (КТҚЖ) — 53 адам.
- Инсталляторларға арналған Workforce Management (WFM) -- 244 адам.
- Компанияның желілері мен қызметтері бойынша шолу курсы — 291 адам.

2024 жылы келесі оқыту іс-шаралары өткізілді:

- NRI «Cramer» дерекқоры бойынша пайдаланушы курсы (желілік технологиялар: IP, MPLS, Ethernet, xDSL, GPON) (Onsite/Offline) — 15 тыңдаушы үшін 3 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 96 сағат.
- «Жергілікті желіні техникалық қолдау жүйесі» (ЖЖТҚЖ) пайдаланушы курсы (Onsite/Offline) — 83 қызметкер үшін 6 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 96 сағат.
- NRI «Cramer» дерекқоры бойынша пайдаланушы курсы (SDH, PDH, PSTN, DWDM желілік технологиялары бойынша) (Onsite/Offline) — 15 қызметкер үшін 2 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 64 сағат.
- Cable Manager NRI Cramer модуліне объектілерді енгізу — 16 қызметкер үшін 3 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 60 сағат.
- CRM 2.0 жүйесінде жұмыс, «Тапсырыстар» модулі (Onsite/Offline) — 16 қызметкер үшін 4 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 96 сағат.
- Техникалық есептің автоматтандырылған ақпараттық жүйесінің дерекқоры. Спутник v6 (Onsite/Offline) — 12 қызметкер үшін 1 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 24 сағат.
- GE Smallworld PNI 4.1 (Onsite/Offline) — 120 қызметкер үшін 9 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 288 сағат.
- VCIP орталықтандырылған дерекқоры (Onsite/Offline) — 16 қызметкер үшін 2 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 48 сағат.
- Өнеркәсіптік қауіпсіздік басқару жүйелері пайдалану ережелері және FM (Fault Management) жүйесін құру принциптері (Onsite/Offline) — бөлімшелердің сұранысы бойынша 89 қызметкер үшін 11 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 176 сағат.
- Корпоративтік Ақпараттық Жүйе пайдаланушыларын IT-қолдау бойынша мамандарға арналған тренинг — 77 қызметкер үшін 4 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 24 сағат.
- «Радиокөпір технологиясы» курсы — 72 қызметкер үшін 6 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 40 сағат.
- «Қазақтелеком» АҚ техникалық менторларының семинар-кеңесі — 16 қызметкер үшін 1 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 16 сағат.
- Телекоммуникациялық желілерді пайдалану және дамыту қызметі бөлімдерінің бастықтарына арналған оқыту семинары — 29 қызметкер үшін 1 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 16 сағат.
- SAP RE-FX модулі (жылжымайтын мүлікті икемді басқару) — 19 қызметкер үшін 1 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 24 сағат.
- «Оптикалық желі шебері» (optical network master)» бағдарламасы — 42 қызметкер үшін 1 оқыту іс-шарасы, жалпы ұзақтығы 16 сағат.

2024 жылғы негізгі көрсеткіштер:

- AP көрсеткіші 97%-дан 98%-ға дейін өсті
- FRR көрсеткіші клиенттердің өтініштері бойынша 96%-дан 97%-ға дейін артты.

5

EX Академия EX-сарапшылар санаттарын дамыту

Келесі тренингтер бойынша 89 қатысушы оқудан өтті:

- «EX Evolution» шеберлік сабағы
- Тиімді сұхбат жүргізу
- Бизнес дамуы мақсатында ҚР еңбек заңнамасын қолдану
- Ұйымдық дамуды басқару.

6

Қаржы Академиясы – қызметкерлерді қаржылық сауаттылыққа оқыту

Астана қаласы Мемлекеттік кірістер департаментінің Есіл ауданы бойынша Мемлекеттік кірістер басқармасының мамандарымен бірлесіп 250 және 270 салық есептілігі нысандарын толтыру бойынша орыс және қазақ тілдерінде оқыту бейнероликтері түсірілді.

- Қызметкерлерге орыс және қазақ тілдерінде қашықтықтан курс форматында активтер мен міндеттемелерді декларациялау үшін салық есептілігі нысандарын (250.00 нысаны – Активтер мен міндеттемелер туралы декларация) толтыру бойынша оқыту ұйымдастырылды.
- 3 қызметкер салық есептілігі нысанын толтыруға оқытылды (250.00 нысаны – Активтер мен міндеттемелер туралы декларация);
- 35 қызметкер салық есептілігі нысанын толтыруға оқытылды (250.00 нысаны – Активтер мен міндеттемелер туралы декларация);
- 65 қызметкер салық есептілігі нысанын толтыруға оқытылды (250.00 нысаны – Активтер мен міндеттемелер туралы декларация).

Компания қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мақсатында келесі курстар өткізілді:

- «Қаржыгер еместерге арналған қаржы» – 43 қызметкер;
- «Бюджеттеу» – 7 қызметкер;
- «Бизнес-жобаларды қаржылық бағалау» – 19 қызметкер;
- «Бухгалтерлік есеп. Практикалық қолдану» – 24 қызметкер;
- «Салықтық есеп» – 52 қызметкер;
- «Басқарушылық есеп» – 17 қызметкер;
- «Тиімді материалдық жауапты тұлға (МЖТ)» – 34 қызметкер.

7

Qazaq&English Академиясы – қызметкерлерді қазақ тіліне оқыту

- “Speaking club «Кездесейік, сөйлесейік!” атты сөйлесу клубының кездесулері өткізілді:
  - Астана қаласында – 10 адам;
  - Алматы қаласында – 7 адам;
  - Қызылорда қаласында – 9 адам.
- Қоғамда мемлекеттік тіл саясатын жүзеге асыру, сыртқы орта өкілдерімен өзара әрекеттесу шеңберінде және «Мен қазақша сөйлеймін» атты акция-байқаулар аясында Астана қаласында «Қазақтелеком» АҚ қызметкерлерінің тілдік құзыреттілігін дамытуға арналған аймақтық көшпелі семинар өткізілді.
- Мемлекеттік тіл бойынша вебинар форматында келесі курстар өткізілді:
- Бизнес-қазақ тілі: интенсивті курс (Қазтест емтиханына дайындық), 1-деңгей – 31 адам;
- Бизнес-қазақ тілі: интенсивті курс (Қазтест емтиханына дайындық), 2-деңгей – 18 адам;
- «Мемлекеттік тілде қызмет көрсету» А1 және А2 деңгейлері – 165 қызметкерге арналған, 8 адам қатысты;
- «Іскери коммуникация қазақ тілінде» – Алматы қаласында 28 адам;
- «Мемлекеттік тілде іскери хат алмасу» – Алматы қаласында 26 адам.

8

Jas Академиясы (жастар бағдарламалары, оқушылар, студенттер) – оқушылар мен студенттерді Компанияға тарту бағдарламалары, цифрлық таланттар үшін күрес

IT SUMMER CAMP

Біздің негізгі мақсатымыз – қызметкерлердің балаларын IT дағдыларына үйрету және олардың оқуға деген мотивациясын арттыру, сондай-ақ қызметкерлердің компания өміріне қатысу деңгейін жоғарылату болды.

Жобаның ұзақмерзімді мақсаты – қызметкерлердің балаларына арналған оқыту бағытын дамыту арқылы талантты жастарды тарту.

Оқу бағдарламасына келесі бағыттар кірді:

- Робототехника;
- NoCode веб-сайттар жасау;
- Блогинг;
- Soft skills (жұмсақ дағдыларды) дамыту.

Жоба аясында серіктес ретінде Astana IT University (Астана қ.) қатысты. Бағдарламаға еліміздің әр аймағынан 256 бала қатысты:

- Орталық Қазақстан – 67 бала,
- Солтүстік Қазақстан – 24 бала,
- Оңтүстік Қазақстан – 74 бала,
- Батыс Қазақстан – 52 бала,
- Шығыс Қазақстан – 39 бала.

Оқытуды автоматтандыру (E-learning and development)

Оқыту үдерістерін тиімді көрсету мақсатында Qlik Sense платформасын қолдану арқылы штаттық кесте мен Migapolis жүйесінің интеграциясы бойынша жоба сәтті жүзеге асырылды. Бұл бастама арқылы біз оқыту деректерін нақты уақыт режимінде қадағалап, талдай аламыз. Бұл өз кезегінде ресурстарды оңтайландыруға, негізделген шешімдер қабылдауға және оқыту бағдарламаларының тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Аталған интеграция оқыту үдерістерін айтарлықтай жақсартып, заманауи технологиялық талаптарға бейімделуді қамтамасыз етеді.

МОБИЛЬДІК КӨМЕКШІ КТВОТ:

- Білім базасы, мобильді шешім, өтінімдерді жіберу және қайта жіберу;
- Адаптация, жаңа қызметкерлерге арналған welcome-курс, терминдер глоссарийі;
- Іздеу жүйесі, интерфейстің қазақ және орыс тілдеріндегі нұсқасы, мобильді байланыс және тарату сервисі, корпоративтік поштаны верификациялау;
- SAPA+ бонустық жүйесі;
- Цифрлық марафон;
- Еңбекті қорғау бойынша байқау;
- Қаржылық сауаттылық бойынша оқуға тіркелу;
- Декларация тапсырғанын растау.

Play | Learn | Be Safe оқыту бағдарламасы

«Қазақтелеком» АҚ-ның 7-ден 16 жасқа дейінгі қызметкерлер балаларына арналған бұл бағдарлама жеке және көше қауіпсіздігі бойынша базалық дағдыларды қалыптастыруға бағытталған. 2024 жылы бағдарлама бойынша 220 бала оқытылды. Оқыту жеке қауіпсіздік пен жол қозғалысы қауіпсіздігі тақырыптары бойынша теориялық және практикалық сессияларды қамтиды. Бағдарлама іске қосылған 2022 жылдан бері 420 бала, оның ішінде «Самұрық-Қазына» АҚ портфельдік компаниялары қызметкерлерінің 88 баласы оқудан өтті. Жобаны кеңейту аясында Қазақстанның 18 қаласында 500 баланы қамту, сондай-ақ 29 ішкі тренердің қатысуы жоспарланып отыр.

2025 жылға және орта мерзімді кезеңге арналған жоспарлар

- Қызметкерлердің салауатты өмір салты мен әл-ауқатын қолдауға бағытталған Well-Being бағдарламасын жалғастыру;
- «Демеу» әлеуметтік қолдау бағдарламасын қаржыландыруды жалғастыру. Бұл бағдарламаға балалар лагерлері мен санаторийлерге жолдамаларға (оның ішінде мүгедектігі бар балаларға арналған), дәрі-дәрмек сатып алуға, оқушылардың тамағына, жаңа оқу жылына дайындыққа, арнайы білім мен тәзету мекемелерінің ақысына, сондай-ақ мектепке дейінгі мекемелерге өтемақы төлеу кіреді;
- Өңірлердегі әйелдерді қолдау бағдарламаларын жалғастыру. Бағдарламалар олардың әл-ауқатын арттыру мен кәсіби дағдыларын дамытуға бағытталған;
- PROTelecom тағылымдама бағдарламасын оқу орындарымен бірлесіп жүзеге асыру, IT, телекоммуникация және инженерлік мамандықтар бойынша 200-ден астам студентті қамту;
- Корпоративтік университетті дамыту (олимпиадалар өткізу, IT бағыттары бойынша даму бағдарламаларын іске асыру, Coursera платформасында оқыту мүмкіндігі);
- Әлеуметтік қолдау шеңберінде пайызсыз қарыздар беру бағдарламасын жалғастыру.

«Оқуға арналған робот-көмекші» жобасы іске асырылды — бұл оқыту процесінен жағымды әсер қалыптастыруға және әкімшілер мен оқушылар арасындағы коммуникацияны нығайтуға арналған құрал. Жұмыскер порталына «Telecom learning bot» атты телеграм-робот енгізілді.

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫН САҚТАУ ЖӘНЕ ТЕҢ МҮМКІНДІКТЕР

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3, 406-1

«Қазақтелеком» АҚ адам құқықтарын қорғау және сақтау бойынша міндеттемелерді өз мойнына алады, барлық қызметкерлерге тең мүмкіндіктер жасайды және гендерлік теңсіздік пен кемсітушіліктің кез келген түрлерінің туындау жағдайларын болдырмайды.

Компания қызметкерлерді, мердігерлерді және басқа да мүдделі тараптарды Компанияда қабылданған бизнес-процестерді адал жүргізу саясаты мен қағидаттары туралы хабардар етеді. Адам құқықтарын сақтау және тең мүмкіндіктер «Қазақтелеком» АҚ қызметінің негізгі қағидаттары болып табылады.ұл саладағы жұмыстың негізін келесі негізгі құжаттар құрайды:

- Адам құқықтары жөніндегі саясат.
- Тең мүмкіндіктер, инклюзивтілік және әртүрлілік саясаты.

Саясаттармен Компанияның telecom.kz сайтында «Тұрақты даму» бөліміндегі «Адам құқықтарын сақтау және тең мүмкіндіктер» тармақшасында танысуға болады.

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ ЖӘНЕ САҚТАУ

GRI 2-23

«Қазақтелеком» АҚ-ның Адам құқықтары жөніндегі саясаты» өз қызметін жүзеге асырудың барлық кезеңдерінде адам құқықтарын сақтау мақсатында Компания басшылыққа алатын қағидаттарды белгілейді.

Адам құқықтары саясатының негізгі қағидаттары:

- Компания Қазақстан Республикасының заңнамасын, сондай-ақ БҰҰ Бас Ассамблеясы қабылдаған адам құқықтарының Жалпыға бірдей декларациясын, БҰҰ-ның Жаһандық келісімшартын және ХЕҰ-ның еңбек саласындағы негізгі қағидаттар мен құқықтар туралы Декларациясын қоса алғанда, адам құқықтары жөніндегі халықаралық нормалар мен ережелерді сақтайды.
- Компания жынысына, нәсіліне, түсіне, ұлтына, тіліне, тегіне, жасына, тұрғылықты жеріне, діни көзқарасына, сеніміне, қоғамдық бірлестіктерге немесе қандай да бір әлеуметтік топтарға жататындығына; мүліктік, отбасылық, әлеуметтік және лауазымдық жағдайына; қызметкердің іскерлік қасиеттеріне байланысты емес басқа да мән-жайларға қарамастан, әрбір адам еркін және қадір-қасиеті мен құқықтары бойынша тең деген сенімді ұстанады.
- Компания кемсітушілік пен адамның қадір-қасиетіне қол сұғудың, жұмыс орнындағы физикалық және психологиялық зорлық-зомбылықтың кез келген түріне жол бермейді.
- Компания мәжбүрлі еңбекке, балалар еңбегіне, адам саудасына қарсы.
- Компания адамның қадір-қасиетін қорғауға және жеке өмірге қол сұғылмаушылыққа кепілдік береді.
- Компания сыбайлас жемқорлыққа қатысты абсолютті төзбеушілік қағидатын ұстанады.
- Компания үздік халықаралық тәжірибелерге сәйкес адам құқықтарын сақтау саласындағы тәуекелдерді басқару рәсімін дамытуға ұмтылады.
- Компания өз қызметі барысында адам құқықтары саласындағы кез келген қолайсыз салдарды анықтауға және алдын алуға ұмтылады.

Компанияның адам құқықтары жөніндегі саясаты «Қазақтелеком» АҚ-да қызметкерлер, акционерлер, клиенттер және өзге де мүдделі тұлғалар арасында қолданылады.

ТЕҢ МҮМКІНДІКТЕР

Компанияда тең мүмкіндіктер, инклюзивтілік және әртүрлілік практикасын дамыту, бірегей тұлғалық сипаттамаларды есепке алу және барлық деңгейдегі қызметкерлерге қатысты кемсітушілікке жол бермеу мақсатында «Тең мүмкіндіктер, инклюзивтілік және әртүрлілік саласындағы саясаты» (бұдан әрі – «Саясат») пайдалануы жалғастыруда. Саясат озық халықаралық нормалар мен стандарттарға сәйкес келеді, сондай-ақ Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын ескереді.

Саясаттың негізгі қағидалары:

- Қазақстан Республикасы заңнамасының сақтау, сондай-ақ Ерлер мен әйелдердің құндылығы бірдей еңбегі үшін бірдей сыйақы туралы конвенцияда (100-конвенция), сондай-ақ 1958 жылғы Еңбек және кәсіп саласындағы кемсітушілік туралы конвенцияда (111-конвенция) баяндалған қағидаттарды есепке алу.
- Қызметкерлер үшін тең мүмкіндіктерді, инклюзивтілікті және әртүрлілікті қамтамасыз ету.
- Қызметкерлерге Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес әлеуметтік кепілдіктер беру.
- Қызметкерлердің өзара сыйластыққа, әлеуметтік алалаушылық пен мәдени кедергілердің болмауына негізделген корпоративтік мәдениетті қалыптастыру.
- Әрбір қызметкер құрметтелетінін, қабылданғанын және естілетінін сезінетін және лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті өкілеттіктер мен құқықтарға ие болатын лайықты, қауіпсіз және жайлы жұмыс ортасын қамтамасыз ету.
- Еңбек қатынастарындағы ашықтықты ынталандыру, барлық қызметкерлерге қолдау көрсету және кәсіби өсу үшін жағдай жасау арқылы олардың мансаптарын дамытуға және құруға көмектеседі.
- Әр түрлі командаларды құруға ұмтылу және әртүрлілікті дамыту бастамаларын ілгерілету, соның ішінде жергілікті тұрғындардан персоналды басым жалдау, сондай-ақ мақсатты персоналды жалдау.

Саясат «Қазақтелеком» АҚ-да қызметкерлер, акционерлер, клиенттер және өзге де мүдделі тұлғалар арасында қолданылады.

Компания іріктеу, жалдау, бағалау, ілгерілету, дамыту, оқыту және өтемақы беру процестерінде өз қызметкерлеріне тең мүмкіндіктер ұсынады.

Компанияда әлеуметтік әріптестік қағидаттарына негізделген және қызметкерлер мен Компания арасындағы өзара әрекеттесуге ықпал ететін ұжымдық шарт жұмыс істейді. Ол жұмыс тиімділігін арттыруға және қызметкерлердің әлеуметтік және еңбек мүдделерін қорғауға бағытталған. Ұжымдық шарт тараптардың әлеуметтік-еңбек қатынастарын, еңбекақы төлеу, жұмыспен қамту шарттарын, сондай-ақ әлеуметтік кепілдіктер мен жеңілдіктерді реттеу жөніндегі жалпы ұстанымдарын айқындайды. Компания ұжымдық шарт жасасу, өзгерту, толықтыру бойынша қызметкерлермен келіссөздерге қатысады, келіссөздер жүргізу мерзімдерін сақтайды және тиісті бірлескен комиссиялардың жұмысын қамтамасыз етеді, келіссөздер жүргізу үшін қажетті ақпаратты ұсынады. Компания ұжымдық шарттың талаптарын қатаң орындайды. Еңбек заңнамасына сәйкес кез келген қызметкер өз өкілдері арқылы ұжымдық келіссөздерге және ұжымдық шарттың жобасын әзірлеуге, сондай-ақ қол қойылған ұжымдық шартпен танысуға құқылы.

«Қазақтелеком» АҚ лауазымына немесе гендерлік ерекшелігіне қарамастан, еңбекақы төлеу деңгейінде тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етеді.

Компаниядағы орташа айлық жалақы деңгейі қызметкердің атқаратын лауазымына байланысты емес және ұйымдағы еңбекақы төлеу қағидаларына сәйкес айқындалады. Қызметкерлерді марапаттау бойынша Компанияның ұстанымы мен 2023 жылғы негізгі нәтижелері туралы толығырақ ақпаратты «Қызметкерлермен өзара қатынас» бөлімінен оқи аласыз.

GRI 406-1

Компания қандай да бір белгі бойынша кемсітушілікке жол бермеу және сыйақы төлеуде әділ әрі тең құқықты тәсілді қамтамасыз ету мәселелерін тұрақты бақылауда ұстайды. Есептік кезеңде «Қазақтелеком» АҚ-да кемсітушілік фактілері тіркелген жоқ.

Адам құқықтары мен гендерлік теңдік саласындағы ұлттық және корпоративтік бастамаларды іске асыру аясында, «Самұрық-Қазына» АҚ 2025 жылға арналған іс-шаралар жоспарын әзірлеуді бастамалап отыр. Бұл жоспар «Қазақтелеком» АҚ-ды қоса алғанда, адам құқықтарын сақтау және тең мүмкіндіктерді ілгерілетуге бағытталады.

Аталған жоспар адам құқықтары саласындағы іс-қимыл жоспары, ерлер мен әйелдердің тең құқықтары мен мүмкіндіктерін қамтамасыз ету жөніндегі жоспар, сондай-ақ 2025 жылды Жұмысшы мамандықтар жылы ретінде өткізу бойынша іс-шаралар жоспары сияқты бірқатар стратегиялық құжаттардың қисынды жалғасы болмақ.

Сонымен қатар, «Самұрық-Қазына» АҚ мен БҰҰ Даму бағдарламасы арасындағы меморандум аясында портфельдік компаниялардың әлеуметтік-еңбек қатынастары жөніндегі басқарушы директорлары адам құқықтары мен гендерлік теңдік қағидаттарына адалдықты растайтын ниет туралы мәлімдемелерге қол қойды.

Қазіргі уақытта әзірленіп жатқан Іс-шаралар жоспарын, оның ішінде «Қазақтелеком» АҚ-ны қоса алғанда, Фондтың барлық портфельдік компаниялары міндетті түрде іске асыратын болады. Бұл жоспар топ деңгейінде осы саладағы дәйекті және жүйелі жұмыстың негізіне айналады.

ДЕНСАУЛЫҚ ЖӘНЕ ЖҰМЫС ОРНЫНДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК

Компания үшін ең жоғары құндылық — қызметкерлердің өмірі мен денсаулығын сақтау. Компания өз қызметінде өндірістік қауіпсіздік мәселелеріне жауапкершілікпен қарайды.

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3

«Қазақтелеком» АҚ Даму Стратегиясының негізгі бағыттары қызметкерлер үшін қолайлы еңбек жағдайларын жасау, сондай-ақ өндірістік қызметпен байланысты тәуекелдерді және төтенше жағдайлардың туындау тәуекелдерін азайту болып қала береді.

Компания өз қызметкерлері үшін қауіпсіз және жайлы еңбек жағдайларын жасауға ұмтылады, сондай-ақ жұмыстарды орындау кезінде денсаулық пен қауіпсіздік үшін жеке жауапкершілік мәдениетін дамытады.

Компания өндірістік қауіпсіздік саласындағы үздік әлемдік стандарттарға сәйкестікке бағытталған, ұлттық және халықаралық талаптарды қатаң сақтайды, Еңбекті қорғау мен өндірістік қауіпсіздікті басқару жүйесін үнемі жетілдіріп отырады.

ҚжЕҚ саласындағы қызметті реттейтін негізгі құжат — «Қазақтелеком» АҚ-ның еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы саясаты болып табылады. Бұл Саясаттың әрекет ету аясы Компанияның барлық қызметкерлері мен мердігерлеріне қолданылады.

«Қазақтелеком» АҚ-ның ҚжЕҚ саласындағы басым міндеттері:

- Қазақстан Республикасының Еңбек кодексін тиісті түрде сақтау және қолдану;
- қауіпсіз еңбек жағдайлары мен жұмыс орындарын ұсыну;
- қауіпсіздік пен еңбекті қорғау саласындағы озық тәжірибенің заманауи технологиялары мен практикаларын пайдалану;
- өндірістік жарақаттану мен кәсіптік аурулардың алдын алудың заманауи құралдары мен әдістерін енгізу.

«Қазақтелеком» АҚ еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесі шеңберінде жұмыс істейтін негізгі ішкі құжаттар:

- Қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласындағы саясат.
- ЖЖ ТҚКО-дағы жұмыс түрлері бойынша қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтар жинағы.
- «Қазақтелеком» АҚ филиалдарының Жергілікті желілеріне техникалық қызмет көрсету орталығының мамандықтары бойынша қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтар жинағы.
- «Қазақтелеком» АҚ-да арнайы киім мен жеке қорғаныс құралдарына қойылатын техникалық талаптар мен ерекшеліктер;
- «Қауіпсіздік және еңбекті қорғау карточкасы» бағдарламасы;
- Қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласындағы қызметкерлерді көтермелеу регламенті;
- «Қазақтелеком» АҚ бойынша тергеуге жататын қызметкерлердің еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар мен ықтимал қауіпті жағдайлар кезінде хабарламаларды ресімдеу және деректерді жинау тәртібі» стандарты;
- «Қазақтелеком» АҚ-ның көлік құралдарын басқару саласындағы саясаты;
- Сапарларды басқару және жүргізу стандарты;
- ҚжЕҚ бойынша статистикалық есептіліктің бекітілген нысандары;
- Мерзімді міндетті медициналық тексерулерді жүргізу ережелері;
- Рұқсат нарядтар бойынша қауіптілігі жоғары жағдайларда жұмыстарды жүргізу ережелері;
- «Қазақтелеком» АҚ-ның Өрт қауіпсіздігі ережелері» стандарты;
- «Жарақаттанудың алдын алу бойынша командалық стандарт» (2023 жылы әзірленген);
- Қашықтықтан жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік және еңбекті қорғау қағидалары;
- «Апаттық жағдайларға дайындық және жауап беру» құжатталған рәсімі.

Құжаттарды Компанияның сайтында «Тұрақты даму» бөлімінің «Денсаулық пен жұмыс орнындағы қауіпсіздік» тармақшасында танысуға болады.

БАСҚАРУ ҚҰРЫЛЫМЫ ЖӘНЕ ҚҰРАЛДАРЫ

Компанияда «Қазақтелеком» АҚ-ның арнайы функциялық құрылымдық бөлімшесі болып табылатын Өндірістік қауіпсіздік дирекциясы (ӨҚД) филиалы жұмыс істейді. ӨҚД-ның негізгі жауапкершілік салаларына Компаниядағы еңбекті қорғау бойынша барлық ұйымдастырушылық жұмыстарды күнделікті басқару және үйлестіру жатады.

ӨҚД функциялары туралы толығырақ ақпаратты Компанияның 2022 жылға арналған біріктірілген жылдық есебінен білуге болады.

Компания Орталық аппаратының және оның филиалдарының құрылымдық бөлімшелерінің басшылары, сондай-ақ еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі бойынша арнайы тағайындалған қызметкерлер төтенше және апаттық жағдайларды басқару рәсімдерін іске асыру үшін жауапты болып табылады.

Апаттық және төтенше жағдайларды басқару рәсімін іске асыру жауапкершілігі Компанияның Орталық аппараты мен филиалдарының құрылымдық бөлімшелерінің басшыларына, сондай-ақ еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі үшін жауапты қызметкерлерге жүктеледі.

«Қазақтелеком» АҚ-ның 2024–2028 жылдарға арналған өндірістік қауіпсіздікті басқару жүйесін дамыту стратегиясы аясында Компанияда жазатайым оқиғаларды азайту, нөлдік жарақаттанушылыққа қол жеткізу және барлық деңгейдегі басшыларды оқыту бойынша іс-шаралар жүргізілуде.

ВЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ МӘСЕЛЕЛЕРІН БАСҚАРУҒА ТАРТУ

GRI 403-2, 403-4

«Қазақтелеком» АҚ өндірісте қауіпсіздік мәселелерін басқарудағы және қауіпсіз еңбек мәдениетін дамытудағы қызметкерлердің маңызды рөлін біледі. Компания өз қызметкерлерін еңбекті қорғауды басқару жүйесін әзірлеуге, енгізуге және бағалауға белсенді түрде тартады. Компанияның барлық филиалдары мен орталық аппараттарында қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі өндірістік кеңестер құрылды, олар қызметкерлермен бірлесіп еңбекті қорғау, өндірістік жарақаттанудың және кәсіптік аурулардың алдын алу саласындағы талаптардың сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі жұмысқа қатысады, сондай-ақ жұмыс орындарында еңбек жағдайлары мен еңбекті қорғауға тексеру жүргізеді. Бұдан басқа, дағдарыс жағдайлары туындаған кезде Компания Азаматтық қорғаныс штабымен бірлесіп, ҚжЕҚҚ қатысуымен дағдарыстық жағдайларды тергеу және жою жөніндегі жұмыс тобын құрады.

«Қазақтелеком» АҚ-да еңбек қорғау және өндірістік қауіпсіздік саласындағы енгізіліп жатқан бағдарламалар мен бастамаларды талқылау мақсатында филиал басшыларының, құрылымдық бөлімшелер мен мердігер ұйымдардың өкілдерінің қатысуымен ай сайынғы кеңестер өткізу жолға қойылған. Барлық аппараттық және өндірістік кеңестерді еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау мәселелері бойынша қысқаша талқылаудан бастау тәжірибесі енгізілді.

Компания қызметкерлері сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ ұйымдастырған HSE комитеті алаңында, портфельдік компаниялардың өндірістік нысандарында өткен озық тәжірибемен алмасу іс-шараларына қатысты. Бұл тәжірибе «Қазақтелеком» АҚ-да үздік тәжірибелерді кеңінен енгізуге бағытталған.

Сонымен қатар, Компанияның барлық құрылымдық бөлімшелерінде өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету және жұмыс орындарының белгіленген талаптарға сәйкестігін қамтитын ішкі аудит жүргізілді.

«Қауіпсіздік және еңбекті қорғау карточкасы» бағдарламасы

2022 жылдан бастап «Қазақтелеком» АҚ-да «Қауіпсіздік және еңбекті қорғау карточкасы» бағдарламасы» (ҚжЕҚ карточкалары) стандарты енгізілді, ол Компания қызметкерлерін еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік жүйесін жетілдіру процесіне тарту деңгейін арттыруға бағытталған.

Бағдарлама қауіпті өндірістік факторларды, әрбір жұмыс орнындағы қауіпті еңбек жағдайларын, жекелеген қызметкерлердің қауіпті әрекеттері мен мінез-құлқын, ықтимал қауіпті жағдайлар мен апатқа дейінгі жағдайларды анықтауға және хабарлауға бағытталған, сондай-ақ ҚжЕҚ жағдайын жақсарту бойынша ұсыныстар енгізуге мүмкіндік береді.

Бағдарламаның мақсаты қоршаған орта мен ұйымның мүлкіне зақым келтіру немесе зиян келтіру тәуекелдерін жою және бақылау ғана емес, сонымен қатар Компания қызметкерлерін өндірістік тәртіпті нығайту, әрбір жұмыс орнында, учаскеде, объектіде карточкалар арқылы қауіпсіз еңбек мәдениетін дамыту жөніндегі жалпы іске тарту болып табылады.

ҚжЕҚ карточкалары еңбек қорғау, қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғауға қатысты барлық мәселелер бойынша ақпаратты жеткізу және тарату үшін қолданылады. Бұл жүйе анықталған мәселелерді жою барысын қадағалауға мүмкіндік береді, олардың уақытылы шешілуі мен жабылуын қамтамасыз етеді.

172 Компания қызметкері

2024 жылы ЖАҚ жұмысына қатысқан

2024 жылы топ-3 тәуекелге мыналар кірді:

- ЖҚҚ-мен қамтамасыз ету;
- денсаулық сақтау және гигиена;
- жұмыс орнының эргономикасы.

ҚжЕҚ қызметінің жұмысшылары болып табылмайтын қызметкерлерді Бағдарламаға қатысуға ынталандыру үшін барлық қызметкерлерді ҚжЕҚ карталарын ресімдеу және тіркеу бойынша оқыту, сондай-ақ бағалы сыйлықтармен марапаттау арқылы ең белсенді қатысушыларды ынталандыру туралы шешім қабылданды.

2024 жылы қызметкерлер 34 735 карточканы толтырды (жоспарда 30 373 карточка болған), бұл Компания қызметкерлері үшін осы бастаманың маңыздылығын растайды.

2024 жылы Компанияда Жарақаттанудың алдын алу жөніндегі Команданың (ЖАҚ) қызметін реттейтін Ереже жаңартылды. Бұл Ереже команданың рөлін және еңбек жағдайларының қауіпсіздігін қамтамасыз ету, сондай-ақ нөлдік жарақаттану деңгейіне қол жеткізу мақсатында оның жұмыс тәртібін айқындайды.ЖАҚ – бұл қауіпсіз еңбек мәдениетін қалыптастыру және дамыту бойынша «Қазақтелеком» АҚ филиалдарының құрылымдық бөлімшелері басшыларына қолдау көрсететін бастамашыл топ. Әр жылдың басында ЖАҚ Лидері қауіпсіздік және еңбекті қорғау бөлімі өкілімен бірлесіп, жұмыс жоспарын әзірлейді. Бұл жоспар филиалдардың Бас директорларымен келісіледі және Операциялық тиімділік жөніндегі Бас директордың тарапынан бекітіледі.

2024 жылы Компанияның 172 қызметкері ЖАҚ жұмысына қатысты Астана, Алматы, Ақтау, Ақтөбе, Атырау, Көкшетау, Қарағанды, Қонаев, Қостанай, Қызылорда, Семей, Талдықорған, Тараз, Павлодар, Петропавл, Орал, Өскемен, Шымкент қалаларында жарақаттанудың алдын алу жөніндегі командалардың құрамы бекітілді.

Сонымен қатар, Компанияда «Қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласындағы қызметкерлерді көтермелеу регламентіне» сәйкес қызметкерлерді қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау және жарақаттанудың нөлдік деңгейіне қол жеткізу жөніндегі жұмысқа қатысқаны үшін көтермелеу жүзеге асырылады.

2024 жылы қызметкерлерге және штаттан тыс қызметкерлерге қолданылатын ЕҚТ (еңбек қауіпсіздігі және техникасы) жүйесіне қатысты ішкі және сыртқы аудиттер жүргізілген жоқ.

GRI 403-8

ЖҰМЫС ОРНЫНДАҒЫ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК МӘСЕЛЕЛЕРІН БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІМЕН ҚАМТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР

	2022		2023		2024	
Атауы	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Қызметкерлердің тізімдік саны, барлығы	19 979	100%	19 022	100%	18 395	100%
Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер	19 979	100%	19 022	100%	18 395	100%

GRI 403-8

ШТАТТАН ТЫС ЖҰМЫС ОРНЫНДАҒЫ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК МӘСЕЛЕЛЕРІН БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІМЕН ҚАМТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР

	2022		2023		2024	
Атауы	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %	Адам	Үлесі, %
Қызметкерлердің тізімдік саны, барлығы	1 744	100%	518	100%	1 968	100%
Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесімен қамтылған штаттан тыс қызметкерлер	1 744	100%	518	100%	1 968	100%

ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ МӘСЕЛЕЛЕРІН БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ

GRI 403-1

Компания еңбек қауіпсіздігі және қызметкерлердің денсаулығын сақтау саласындағы халықаралық стандарттарға сай болуға ұмтылады. Компанияда халықаралық стандарттарға сәйкес келетін денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі менеджменті жүйелері енгізілген. Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесі «2001 ILO-OSH 2001 ХЕҰ ЕҚБЖ Еңбекті қорғауды басқару жүйелері бойынша нұсқаулық» және ISO45001:2018 халықаралық стандартына сәйкес бірыңғай талаптарды белгілейді.

Компания ILO-OSH халықаралық стандартының, олардың ҚР СТ ISO45001-2018 ұлттық аналогының талаптарына сәйкес еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесін ұдайы жетілдіріп отырады.

2024 жылы еңбек жағдайларының қауіпсіздігі мен жайлылығын арттыру мақсатында 1 428 өндірістік нысан аттестаттаудан өткізілді. Зиянды және қауіпті өндірістік факторларды өлшеу нәтижелері бойынша түзету шаралары кешені жүзеге асырылды. Компанияның барлық құрылымдық бөлімшелерінде өндірістік қауіпсіздік пен жұмыс орындарының еңбек қорғау талаптарына сәйкестігіне ішкі аудит жүргізілді.

1 504

млн теңге

2024 жылы өндірістік қауіпсіздік пен еңбек қорғауға салынған жалпы инвестиция көлемі

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАҒАЛАУ

GRI 403-2

«Қазақтелеком» АҚ еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді басқару мәселелеріне жауапкершілікпен қарайды. ҚжЕҚ негізгі тәуекелдерін басқару процесі корпоративтік тәуекелдерді басқару жүйесінің, сондай-ақ Компанияның еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады. Жол берілмейтін қауіптер мен тәуекелдерді бағалау «Қауіптерді, экологиялық аспектілерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау. Басқару шараларын айқындау тәртібі» бекітілген құжатталған рәсіміне сәйкес жүзеге асырылады.

Өндірісте апаттар мен жазатайым оқиғалардың туындау қаупін болдырмау мақсатында жылдық жоспарға сәйкес телекоммуникацияның желілік және станциялық құрылыстарын жаңғырту және күрделі жөндеу жұмыстары жүргізілді.

Өндірістік жарақаттану Компанияның Тәуекелдер тізіліміндегі негізгі тәуекелдердің бірі ретінде анықталған. Оның негізінде тәуекелдің іске асуына жол бермеуге және оны жүзеге асырудың салдарын азайтуға бағытталған шаралар тізбесі әзірленді.

Жұмысқа байланысты қауіптерді анықтау және тәуекелдерді бағалау үшін Компанияда негізгі тәуекелдік оқиға бойынша іс-шаралар жоспары әзірленеді, өндірістегі жарақаттану және апаттар, қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі ішкі бақылау бойынша ақпарат негізінде негізгі тәуекелдік оқиғалар үшін тәуекелдердің негізгі индикаторлары бойынша өзекті статусы беріледі. Компанияда елеулі қауіптер мен жол берілмейтін тәуекелдер тізілімі бекітілді. Сондай-ақ, тәуекелдердің ықтималдығы мен әсерін талдау және бағалау, ағымдағы жағдайды ескере отырып, тәуекелді азайту жөніндегі іс-шараларды қайта қарау жүргізіледі.

Сондай-ақ, Компанияның Ұжымдық шартында жұмыскерлерге, егер олар жұмысты жалғастыру жарақатқа немесе денсаулықтың нашарлауына әкелуі мүмкін деп есептесе, жұмысты орындаудан бас тартуға мүмкіндік беретін тәртіп көзделген. Сонымен қатар, бұл құқықты жүзеге асырғаны үшін қызметкерлерге қатысты құғын-сүргінге жол бермеуге кепілдік беретін ережелер де қарастырылған.

GRI 403-2, 403-9

«Қазақтелеком» АҚ-да жобалық тәуекелдер мен халықтың денсаулығы мен қауіпсіздігіне қолайсыз әсерлер үнемі анықталып, бағаланады. Оның нәтижелері бойынша қорғау және алдын алу шаралары әзірленеді. Қажет болған жағдайда Компания тиісті органдармен және басқа да мүдделі тараптармен қолайсыз әсерлерді азайту жөніндегі шаралар мен жоспарларға қатысты ынтымақтасады.

Қауіптерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау рәсімі шеңберінде барлық персоналдың күнделікті қызметі, адамның мінез-құлқы және оның қабілеттері, жұмыстарды орындау аймағына жақын немесе одан тыс жерде анықталған қауіптер, инфрақұрылым, жабдықтар мен материалдар, технологиялық процестер ескеріледі. Компанияда тәуекелдер анықталып, оларды басқару бойынша іс-шаралар өткізілуде.

ӨНДІРІСТІК ЖАРАҚАТТАНУДЫҢ АЛДЫН АЛУ

GRI 403-7

Компания қызметкерлердің, мердігер ұйым қызметкерлерінің және халықтың денсаулығы мен қауіпсіздігіне жағымсыз әсерлердің алдын алуға немесе азайтуға көп көңіл бөледі.

Компания филиалдарының құрылымдық бөлімшелері басшыларының өндірістік қауіпсіздік бойынша ҚНК тізбесіне уақытша еңбекке жарамсыздыққа әкелген жарақаттану жиілігі көрсеткіші (LTIF) енгізілді.

Компания өндірістік жарақаттанудың алдын алуға бағытталған іс-шараларды әзірлейді және енгізеді.

Компанияда өндірістік жарақаттану және ЖКО себептеріне талдау жүргізіледі, содан кейін филиалдарда жазатайым оқиғаларды болдырмау және алдын алу жөніндегі іс-шаралар тізбесін қамтитын ақпараттық хаттар дайындалады және таратылады. Бұдан басқа, барлық бөлімшелердің қызметкерлерімен болған оқиғалардың мән-жайлары мен себептері талқыланады, сондай-ақ қауіпсіздік техникасы бойынша жоспардан тыс нұсқаулықтар өткізіледі.

Жыл сайын Нөлдік жарақаттануды қамтамасыз ету жоспары іске асырылуда. Осы жоспардың орындалуы жөніндегі есеп тоқсан сайын Директорлар кеңесінің қарауына шығарылады.

Озық тәжірибелерді енгізу мақсатында апаттар мен жарақаттанудың алдын алуға бағытталған проактивті құралдарды қолдану бойынша мониторинг ұйымдастырылды – оған қауіпсіздік бойынша мінез-құлық аудиттерін жүргізу, қауіпті жағдайлар, қауіпті әрекеттер мен әлеуетті қауіпті оқиғаларды тіркеу және тергеу кіреді.

Мердігер ұйымдарды басқару тиімділігін арттыру бойынша жұмыс жүргізілді, оның ішінде: мердігер ұйымдарды басқаруды реттейтін ішкі нормативтік құжат әзірленді; Компанияның өндірістік нысандарында жұмыстарды қауіпсіз орындау деңгейін арттыру мақсатында мердігер ұйымдармен бастапқы кеңестер өткізу тәжірибесі енгізілді.

Жол-көлік оқиғалары кезінде жарақаттану деңгейін төмендету және қауіпсіздік белдіктерін пайдалану қажеттілігі туралы Компания қызметкерлерінің хабардарлығын арттыру мақсатында «Қазақтелеком» АҚ қызметкерлері бетпе-бет соқтығысуды имитациялайтын жаттықтырғышта оқытудан өтті.

Қызмет көрсету туралы келісімшарттар жасалған мердігер ұйымдардың қызметкерлерінде жарақаттанудың статистикалық есебі Компаниямен жүргізілмейді.

Өрт қауіпсіздігі деңгейін арттыру, ҚР заңнамасының талаптарын орындау талабына байланысты, сондай-ақ Компанияда өрттердің туындау қаупін азайту мақсатында «Қазақтелеком» АҚ Өрт қауіпсіздігі саясаты» бекітілді.

«Қазақтелеком» АҚ қызметкерлері арасындағы жарақаттану көрсеткіштері

GRI 403-9

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ АРАСЫНДАҒЫ ЖАРАҚАТТАНУ КӨРСЕТКІШТЕРІ*

Барлық жұмысшылар үшін	2022	2023	2024
Компанияның өндірістік қызметіне байланысты өлім-жітім саны (бірлік)	0	0	0
Компанияның өндірістік қызметіне байланысты өлім-жітім коэффициенті (%)	0	0	0
Компанияның өндірістік қызметіне байланысты ауыр жарақаттар саны (бірлік)	2	1	4
Компанияның өндірістік қызметіне байланысты ауыр жарақаттардың коэффициенті (%)	0,06	0,03	0,12
Өндірістік жарақаттар саны (бірлік)	2	6	6
Өндірістік жарақаттар коэффициенті (LTIFR) (%)	0,06	0,19	0,19
Жұмыс сағаттарының жалпы саны (адам-сағат)	34 007 902	31 780 000	31 308 380

* Кестеге ескертпе: Аталған деректер Компания қызметкерлерінің 100%-ын қамтиды. Бұл статистикадан ешқандай жұмысшылар санаты алынып тасталған жоқ. Коэффициенттер жұмыс істеген 1 000 000 сағат негізінде есептеледі.

GRI 403-9

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ ШТАТТАН ТЫС ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ АРАСЫНДАҒЫ ЖАРАҚАТТАНУ КӨРСЕТКІШТЕРІ**

Барлық қызметкерлер үшін	2022	2023	2024
Компанияның өндірістік қызметіне байланысты өлім жағдайларының саны (бірлік)	0	0	0
Компанияның өндірістік қызметіне байланысты өлім жағдайларының коэффициенті (%)	0	0	0
Компанияның өндірістік қызметіне байланысты ауыр жарақаттар саны (бірлік)	0	0	0
Компанияның өндірістік қызметіне байланысты ауыр жарақаттар коэффициенті (%)	0	0	0
Өндірістік жарақаттар саны (бірлік)	0	0	0
Өндірістік жарақаттар коэффициенті (LTIFR) (%)	0	0	0
Жұмыс істеген жалпы сағат саны (адам-сағат)	2 125 129	601 494	1 091 678

** Кестеге ескертпе: Аталған деректер Компанияның штаттан тыс қызметкерлерінің 100%-ын қамтиды. Бұл статистикадан ешқандай қызметкерлер санаты алынып тасталған жоқ. Коэффициенттер жұмыс істеген 1 000 000 сағат негізінде есептеледі.

2024 жылы Компанияда 6 «жұмыс уақытын жоғалту оқиғасы» тіркелді, соның салдарынан 6 жеңіл және орташа жарақат алынған; 35 «апатқа дейінгі жағдай» тіркелді.

Жарақаттың негізгі себептері:

- қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелерінің бұзылуы;
- көлік құралдарын пайдалану кезінде қауіпсіздік талаптарының сақталмауы;
- жәбірленушінің өрескел абайсыздығы;
- жұмысты ұйымдастырудың қанағаттанарлықсыз деңгейі;
- еңбек қауіпсіздігі тәсілдеріне жеткіліксіз оқыту.

Анықталған жазатайым оқиғалардың нәтижелері бойынша «Қазақтелеком» АҚ басшылығы мынадай түзету шараларын қабылдады:

- арнайы тергеу жүргізілді;
- Компания филиалдары мен дивизиондарында қауіпсіздік және еңбекті қорғау (ҚжЕҚ) талаптарының сақталуына жұмыс жабдықтарын толық тексеру жүргізілді;
- биіктікте жұмыс істеу бойынша қайта оқыту жүргізілді;
- биіктікте орындалатын жұмыстар процесіне қосымша аудиттер жүргізілді;
- қызметкерлерге (оның ішінде «Самұрық-Қазына» АҚ портфельдік компанияларындағы) оқиғалар туралы ақпарат жеткізілді;
- жүргізушілер мен жүргізуші-қызмет атқарушыларға қауіпсіз жүргізу бойынша оқыту өткізілді;
- қызметкерлермен жоспардан тыс нұсқамалар жүргізілді;
- кінәлі қызметкерлерге тәртіптік жазалар қолданылды.

Қызметкерлердің сапарларының қауіпсіздігін арттыру мақсатында 2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ көлік құралдарын қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету стандарты» өзектендірілді. Бұл стандарт жол-көлік оқиғалары мен қызметкерлердің жарақат алуын болдырмау, көлік құралдарын қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету, еңбек тәртібін нығайту және Компания қызметкерлері арасында қауіпсіз жүргізу мәдениетін арттыру бойынша өндірістік қызметті жүзеге асыру кезінде жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жұмысының бірыңғай талаптарын белгілейді.

2024 жылғы шілде айында Кеген ауданының Шырғанақ ауылында кабель төсеу жұмыстарының тиісті деңгейде ұйымдастырылмауының салдарынан қайғылы оқиға орын алып, бала қаза тапты. Компания бұл оқиғаны мойындап, тергеу жүргізуге жәрдем көрсетуге дайын екенін білдірді және зардап шеккен отбасыға қолдау көрсетті.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ОҚЫТУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗ ЖҰМЫС ЖҮРГІЗУ МӘДЕНИЕТІН ДАМЫТУ

GRI 403-5

Компания қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласында, оның ішінде ҚжЕҚ саласында оқыту және біліктілікті арттыру бойынша озық халықаралық тәжірибелерді енгізеді.

Компанияда еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік, өрт-техникалық минимум және электр қондырғыларында жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасы бойынша қызметкерлерді оқыту жыл сайын жүргізіледі. Бұл оқыту бөгде оқу ұйымдарында да, тікелей жұмыс орындарында да жүзеге асырылады.

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ-да Компания қызметкерлері үшін еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша түрлі тренингтер мен оқыту бағдарламалары өткізілді.

Сонымен бірге, Компанияда қызметкерлерді «Қауіпсіз еңбек мәдениеті» курсы бойынша оқыту жүргізіледі. 2024 жылы өндірістік персонал қатарынан 9 577 қызметкер осы курс бойынша оқудан өтті.

2024 жылы Корпоративтік университет Компания қызметкерлері үшін еңбек қауіпсіздігі және өндірістік қауіпсіздік бойынша тренингтер мен оқыту бағдарламаларын өткізді:

- Қауіпсіз жүргізу – 2 101 қатысушы
- Еңбек қауіпсіздігі мәдениеті – 9 853 қатысушы
- Қауіпсіз жұмыс ортасы SWE 2 – 1 717 қатысушы
- Жарақаттанудың алдын алу және оларға ден қою IPR 2 – 4 092 қатысушы
- HSE фасилитаторы – 13 қатысушы.

Жалпы қамту: 17 776 қатысушы.

2024 ЖЫЛЫ ЕҚ ЖӘНЕ ӨҚ, ӨРТ-ТЕХНИКАЛЫҚ МИНИМУМ, ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ БОЙЫНША СЫРТҚЫ ОҚЫТУЛАРДЫ ӨТКІЗУ

0
топ-менеджерлерге арналған басшылықтың есептілігі курсы бойынша оқытылды

1 249
қауіпсіздік және еңбекті қорғау курсы бойынша оқытылды

2 560
өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары курсы бойынша оқытылды

908
биіктікте және жоғары өрмелеу жұмыстарын істеген кезде ҚӨО-де Қауіпсіздік техникасы ережелері курсы бойынша оқытылды

971
электр қауіпсіздігі курсы бойынша оқытылды

1 474
өрт қауіпсіздігі курсы бойынша оқытылды

1
NEBOSH IGC (Еңбекті қорғау және өндірістегі қауіпсіздік техникасы бойынша халықаралық сертификат) курсы бойынша оқытылды

3
топ-менеджерлерге арналған басшылықтың есептілігі курсы бойынша оқытылды

2024 жылы CEO-1 деңгейіндегі басшылар мен филиалдардың бас директорларымен «Еңбек қауіпсіздігі мәдениетін қалыптастыру және жұмыс орнындағы өлім жағдайларына мүлдем төзбеушілік» тақырыбында стратегиялық сессия өткізілді, сондай-ақ «Өндірістік қауіпсіздік көшбасшысы» атты модульдік бағдарлама ұйымдастырылды.«Samruk Business Academy» жекеменшік университетімен серіктестікте өндірістік қауіпсіздік процестерін бағалау және талдау бойынша мастер-класстар өткізілді, сондай-ақ әлемдік озық тәжірибелерді ескере отырып, қауіпсіздік мәдениетінің ағымдағы деңгейіне кешенді бағалау жүргізілді.

2024 жылы ӨҚД төрт қызметкері NEBOSH және IOSH халықаралық бағдарламалары бойынша оқудан өтті, бұл Компанияның еңбек қауіпсіздігі саласында халықаралық стандарттарға сай болуға ұмтылысын білдіреді. Қауіпсіздік мәдениеті деңгейіне қатысты сауалнамаға «Қазақтелеком» АҚ-ның 543 басшысы қатысты.

Компанияда ҚжЕҚ мәселелері бойынша жауапты басшыларды бейне-оқыту бағдарламасы бар. Бағдарлама аясында қызметкерлерге келесі тақырыптар бойынша бейнематериалдар көрсетіледі:

- учаскелерде, электр беру желілерінің жанында және арнайы техниканың көмегімен қауіптілігі жоғары жұмыстарды орындау;
- қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін жұмыс әдістері мен тәсілдері;
- жазатайым оқиғалар кезінде алғашқы көмек көрсету.

Бұл бейне-оқыту бағдарламасы тұрақты бақылаумен және осы бағдарламаны жақсарту бойынша талдау мен шешім қабылдаумен барлық бөлімшелер мен дивизиондар бойынша іске асырылады. Оқытудың бұл әдісі жұмысшылардың өндірістік қызмет процесінде тиімділігін арттыруға, сондай-ақ жұмыс орындарындағы бар тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

КӘСІПТІК АУРУЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚТЫ САҚТАУ

GRI 403-3, 403-6

Қызметкерлерге қамқорлық көрсету «Қазақтелеком» АҚ үшін басты басымдық болғандықтан, олардың денсаулығына ерекше көңіл бөлінеді.

Әлеуметтік пакет аясында қызметкерлер үшін толық медициналық сақтандыру қарастырылған. Қызметкерлер үшін ұжымдық шарттың талаптарына және «Демеу» бағдарламасының шарттарын асәйкес сауықтыру және шипажай-курорттық емдеу бағдарламалары да қолданылады. Сонымен қатар, қызметкерлерге алдын-ала, мерзімді және кезектен тыс медициналық тексерулер жүйелі түрде жүргізіледі. Осы тексерулердің нәтижелері бойынша, қажет болған жағдайда, қызметкерлер тереңдетілген профилактикалық тексеруге жіберіледі. Өндірістік персонал санатына кіретін және міндетті медициналық қарап-тексеруден өтуге міндетті қызметкерлер қарап-тексеруден өтпеген жағдайда жұмысқа жіберілмейді.

Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің талаптарына сәйкес қауіптілігі жоғары жұмыстарда, машиналар мен механизмдерде жұмыс істейтін мердігер ұйымдардың қызметкерлері де міндетті түрде ауысым алдындағы және ауысымнан кейінгі медициналық тексеруден өтеді.

Well-Being корпоративтік бағдарламасы аясында Компанияда аурулардың алдын алуға бағытталған бірқатар іс-шаралар өткізіледі. Қызметкерлер үшін жүрек-қан тамырлары ауруларының қаупін бағалау үшін «Кардиовизор» аппаратын қолдана отырып, зерттеулер жүргізіледі. Тестілеу қорытындысы бойынша қызметкерлер дәрігердің кеңесі мен ұсынымдарын алады. Сондай-ақ тірек-қимыл аппаратының проблемаларын бағалау үшін «Медискрин» аппаратын пайдалана отырып, сауықтыру тестілеуі жүргізіледі. Оның нәтижелері бойынша қызметкерлер дәрігердің жеке ұсыныстарын алады.

Негізгі бастамаларға қосымша ретінде «Қазақтелеком» АҚ қызметкерлері «Энергия деңгейін қалай арттыруға және иммунитетті нығайтуға болады» тақырыбындағы вебинарға қатысты. Сондай-ақ Компанияда Денсаулық күндері ұйымдастырылып, қызметкерлердің физикалық жағдайын қолдауға және жақсартуға бағытталған дене белсенділігі шаралары өткізілді.

МЕРДІГЕРЛІК ҰЙЫМДАРДА ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК ПЕН ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУДЫ БАСҚАРУ

GRI 403-3, 403-6

Компания объектілерінде жұмыстарды орындайтын мердігер ұйымдар қоршаған ортаны қорғау және өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарды, стандарттар мен нормаларды сақтауға міндетті.

«Қазақтелеком» АҚ қауіпсіздік және еңбекті қорғау аспектілерін басқару контекстінде тауарлар, жұмыстар мен қызметтер жеткізушілерімен өзара әрекеттесуге үлкен мән береді. Ол үшін жеткізушілер мен мердігерлерге өндірістік қауіпсіздік саласындағы корпоративтік стандарттарға сәйкес тиісті талаптар қойылады. Бұл ретте мердігер ұйымдар қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласындағы осы талаптардың сақталуын дербес бақылауға міндетті.

Компанияда өндірістік қауіпсіздік мәселелері бойынша мердігерлік ұйымдарды бағалау жүйесі іске асырылуда. Компания мердігерлік ұйымдардың қызметкерлері үшін қауіпсіздік және еңбекті қорғау аспектілері бойынша оқыту жүргізеді.

2025 жылға және орта мерзімді перспективаға арналған жоспарлар

«Адамдар. Қауіпсіздік мәдениетінің деңгейін арттыру» бөлімі бойынша:

- Басшылар мен қызметкерлердің біліктілігін арттыру. Барлық деңгейдегі басшылардың тақырыптық кеңестерін ұйымдастыру.
- Өліммен аяқталған жазатайым оқиғаларды, олардың түпкі себептерін тергеу және қайталануына жол бермеу бойынша қабылданған шаралар туралы Қоғамның Директорлар кеңесі алдында есеп беру.
- Еңбек қауіпсіздігі мәдениетінің деңгейін анықтау бойынша жоғары буын басшылары арасында сауалнама жүргізу. Көрсеткіштері төмен басшылар үшін еңбек қауіпсіздігі мәдениетін арттыру жөніндегі жұмыс жоспарын әзірлеу.

«Жабдықтың қауіпсіздігін қамтамасыз ету» бөлімі бойынша:

- Жабдық қауіпсіздігін арттыру мақсатында оны жаңғыртуды жалғастыру.
- Аудиттерді жүргізу жоспар-кестесіне сәйкес Қордың портфельдік компанияларында тоғыспалы аудит жүргізу.
- Апаттар мен жарақаттардың алдын алудың проактивті құралдарын қолданудың (мінез-құлық аудиттерін/қауіпсіздік бақылауларын жүргізу, қауіпті жағдайларды, қауіпті іс-әрекеттерді және ықтимал қауіпті оқиғаларды, Near Miss тіркеу және тергеу; жұмысты тоқтата тұру құқығы) оларды жетілдіру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу мақсатында мониторингін жалғастыру.
- Компанияның өндірістік объектілерінің аумағында жұмыстардың қауіпсіз орындалуын арттыру мақсатында мердігерлік ұйымдармен өзара әрекеттесудің тиімділігін арттыру бойынша жұмыс жүргізу.

«Ықтимал апаттар мен ТЖ-ның алдын алу және жоюға дайындық» бөлімі бойынша:

- Оқу іс-шараларын: Қорды және мемлекеттік органдарды тарта отырып, объектіде ірі апатты, ТЖ-ны жою бойынша оқу дабылдарын және/немесе апатқа қарсы жаттығуларды; вахталық қызметкерлердің әкімшілік ғимараттарында (кеңселерінде) және тұратын жерлерінде өртті сөндіру бойынша жаттығуларды өткізуді қамтамасыз ету.

«Өндірістік қауіпсіздік бойынша ақпараттық-түсіндіру жұмыстары» бөлімі бойынша:

- ЕҰҰ мен филиалдардың бірінші басшылары үшін Өндірістік қауіпсіздік жөніндегі форум өткізу.
- Қоғам Басқарма төрағасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы жыл қорытындысын шығаруға арналған бейнеүндеуін шығару.
- Жас мамандарды өндірістік қауіпсіздік мәселелеріне тарту мақсатында өндірістік қауіпсіздік бойынша Жас қызметкерлер орталығының жұмысы аясында жастардың жобалық бастамаларын іске асыруға қатысу қамтамасыз етілді.

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАУЫМДАСТЫҚТАР

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3

Компания өзінің қатысатын аймақтарын дамытуға жәрдемдесуге тырысады. Біз жергілікті халықты сапалы байланыс пен интернетпен қамтамасыз етеміз, қалалар мен ауылдар арасындағы цифрлық теңсіздікті төмендетуге үлес қосамыз, сондай-ақ аса мұқтаж жандарға көмек көрсетеміз.

Жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесу жөніндегі қызметті реттейтін негізгі құжат — «Жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесу саясаты».

Жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесу саясаты» «Қазақтелеком» АҚ-ның Қоғам қатысатын аймақтардағы жергілікті атқарушы органдармен, қоғамдық ұйымдармен және жергілікті тұрғындармен өзара әрекеттесуді басқарудың бірыңғай қағидаттарын айқындайды және олармен қолайлы сындарлы қатынастарды қолдауға бағытталған.

Саясат келесі халықаралық құжаттарда: БҰҰ-ның Жаһандық келісімшартында, Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясында, Халықаралық Еңбек ұйымының конвенциясында баяндалған қағидаттар негізінде қалыптастырылған, сондай-ақ БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын ескереді.

Саясаттың қағидалары:

- Өзінің кәсіпкерлік қызметі барысында қатысу аймақтарында әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесуге үлес қосуды қамтамасыз ету.
- Қатысу аймақтарындағы жергілікті қауымдастық өкілдерінің өмір сүру сапасын жақсартуға ықпал ету.
- Жергілікті қауымдастықтармен олардың пікірлерін, қызығушылықтарын, көзқарастары мен қалауларын ескере отырып, сындарлы қарым-қатынасты сақтау.
- Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау.
- Өз қызметін жүзеге асыратын өңірлерде әлеуметтік және экологиялық тәуекелдерді және жергілікті халыққа әсерді барынша азайту.

GRI 203-1

Компанияда жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесу бағдарламаларын іске асыратын арнайы бөлімшелер жоқ, бұл «Самұрық-Қазына» АҚ Қайырымдылық саясатына» байланысты — Самұрық-Қазына» АҚ Компаниялар тобының барлық қайырымдылық және демеушілік қызметін Samruk-Kazyna Trust Әлеуметтік жобаларды дамыту қоры жүзеге асырады.

2024 жылы Samruk-Kazyna Trust Әлеуметтік жобаларды дамыту Қорының қайырымдылық көмегінің негізгі бағыттары:

- емдеу, балалар және өзге де әлеуметтік мекемелерді қолдау;
- халыққа, ең алдымен жетім балаларға, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға, толық емес, аз қамтылған және көп балалы отбасылардан шыққан балаларға ауруларды диагностикалауды, емдеу мен оңалтуды ұйымдастыру жолымен медициналық қызмет көрсетуді жетілдіру;
- ерекше қажеттіліктері бар балалар үшін инклюзивті жағдай жасау;
- халықтың ең аз қорғалатын топтарына, оның ішінде күтімге, қорғаншылыққа мұқтаж табысы төмен (аз қамтылған) адамдарға көмек көрсету;
- азаматтардың денсаулығының алдын алуға және қорғауға жәрдемдесу, сондай-ақ салауатты өмір салтын насихаттау;
- мәдениетті, өнерді дамытуды қолдау;
- спортты дамытуды қолдау;
- азаматтық бастамаларды қолдау арқылы жергілікті қауымдастықтарды дамыту.

Samruk-Kazyna Trust қорының қызметі туралы толығырақ sk-trust.kz сайттан біле аласыз.

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАУЫМДАСТЫҚТАРДЫҢ ДАМУЫНА ЫҚПАЛ ЕТУ

GRI 3-3, 413-1

«Қазақтелеком» АҚ өз қызметін Қазақстанның барлық өңірлерінде жүзеге асырады және ірі жұмыс беруші және салық төлеуші болып табылады.Компания салық төлемдерін толық көлемде, уақтылы және жоғары деңгейде ашық түрде жүзеге асырады.

50,156

млрд теңге

2024 жылы салық төлемдерінің сомасы

«Қазақтелеком» АҚ өзінің қатысу аймақтарын тұрақты дамытуға қатысуының маңыздылығын түсінеді және жергілікті қауымдастықтардың өміріне өзінің оң әсерін күшейту үшін барлық қолжетімді шараларды қабылдайды. Компания өңірлік еңбек нарықтарының дамуына белсенді түрде ықпал етіп, жұмыс орындарын ұсынып, еңбекпен қамту мүмкіндіктерін жасайды.

Экономикалық құндылық Компанияның табыс әкелетін негізгі қызметі есебінен қалыптасады. Бұл құндылық еңбекақы төлемдері, акционерлерге дивидендтер, салықтар мен басқа да міндетті төлемдер, тауарлар мен қызметтерді сатып алу, сондай-ақ ерікті әлеуметтік инвестициялар арқылы бөлінеді.

«Қазақтелеком» АҚ өз қызметінің қоршаған ортаға, жергілікті қауымдастықтарға және биоалуантүрлілікке әсеріне жауапкершілікпен қарайды. Бұл туралы толық ақпарат «Биоалуантүрлілікке әсер ету» бөлімінде берілген.

Компанияның жергілікті және ұлттық экономикаға, сондай-ақ жергілікті қауымдастықтарға қосқан үлесі мыналар арқылы көрінеді:

- тікелей іскерлік белсенділік және тиімділікті арттыруға бағытталған жұмыс;
- тікелей және жанама жұмыс орындарын құру;
- әлеуметтік инвестицияларды жүзеге асыру.

Сел кезіндегі көмек

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ Қазақстан Республикасының аумағын қамтыған ауқымды селге жедел және жан-жақты қолдау шараларын қабылдады. Компания бұл апаттан тыс қалмай, зардап шеккен тұрғындар мен өз қызметкерлеріне көмек көрсетуге елеулі ресурстарын жұмылдырды.

Директорлар кеңесінің шешімі бойынша, «Қазақтелеком» АҚ «Samruk-Kazyna Trust» қоры арқылы зардап шеккен өңірлерге қаржылай қолдау көрсету үшін 1 млрд теңге бөлді. Бұл шешім Компанияның дағдарыс кезеңдеріндегі әлеуметтік жауапкершілікке стратегиялық тұрғыдан қарауының бір бөлігі болды.

Қызметкерлерге ішкі қолдау көрсетуге ерекше көңіл бөлінді. Сел салдарынан Компанияның жалпы саны 112 қызметкері зардап шекті. Әлеуметтік комиссия жұмысы аясында оларға өмірлік қиын жағдайға байланысты жалпы сомасы 22,4 миллион теңге көлемінде материалдық көмек көрсетілді. Бұдан бөлек, әріптестеріне қолдау көрсету ниетімен «Қазақтелеком» АҚ қызметкерлері өз жалақыларынан ерікті түрде қаражат жинап, зардап шеккен әріптестерге 35 миллион теңге бағыттады.

Компания сондай-ақ сел салдарын жою шараларына қатысқан қызметкерлерінің үлесін жоғары бағалады. Осы өңірлік іс-шараларға белсене қатысқаны және жанқиярлығы үшін 388 қызметкердің әрқайсысына 100 мың теңгеден бір реттік сыйақы берілді.

КОМПАНИЯНЫҢ ЖЕРГІЛІКТІ ҚАУЫМДАСТЫҚТАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУІ

GRI 2-26, 2-29

Компания өзінің жергілікті қауымдастықтарға әсерін біледі. «Қазақтелеком» АҚ өз қызметі барысында жобаларды жоспарлау және іске асыру кезінде жергілікті қауымдастықтарды қоса алғанда, қызметкерлердің, әріптестердің және өзге де мүдделі тараптардың мүдделері мен пікірлерін талдауды, есепке алуды жүргізеді.

«Қазақтелеком» АҚ өз қызметі барысында олардың мүдделерін құрметтеу негізінде жергілікті қауымдастықтармен тұрақты түрде диалог құрады.

Компанияның жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесуінің негізгі жолдары:

- БАҚ-та даму жоспарлары, «Қазақтелеком» АҚ-ның тұрақты даму саласындағы қызметінің нәтижелері туралы жарияланымдар арқылы өзекті ақпаратты ұсыну.
- Қатысу аймақтар аумағында Қоғам жоспарлаған іс-шаралар туралы жергілікті қауымдастықтардың пікірін айқындау мақсатында корпоративтік БАҚ арқылы сұрақ-жауап, сауалнамалар жүргізу.
- Кері байланыс арналары бойынша өтініштермен жұмыс.
- Қатысу аймақтарын әлеуметтік-экономикалық қолдау шеңберінде әлеуметтік инвестициялар мен қайырымдылық қызметті жоспарлау және жүзеге асыру.
- Жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлескен кеңестерге, жұмыс топтарына және қазіргі тұрақты комитеттерге қатысу шеңберінде тікелей диалог жүргізу.
- Мемлекеттік билік өкілдерімен қатысу аймақтарын дамыту бойынша бірлескен тиімді жұмыс құру.

«Қазақтелеком» АҚ еліміздегі білім беру инфрақұрылымын жаңғыртуға бағытталған «Жайлы мектеп» ұлттық жобасын іске асыруға белсене қатысуда. Білім беру саласындағы бұл пилоттық ұлттық жоба апатты жағдайдағы нысандарды, үш ауысымды оқытуды және жалпы орта білім беру ұйымдарындағы оқушы орындарының тапшылығын жоюға бағытталған.

Жобаны іске асыру жөніндегі іс-қимылдар жоспарының № 14 тармағына (12-қосымша) сәйкес, ұлттық жоба аясында салынатын барлық мектептерге кемінде 100 Мбит/с жылдамдықтағы интернет желісіне қолжетімділік қамтамасыз етілуі тиіс. Бұл мақсатта «Қазақтелеком» АҚ техникалық шарттарына сәйкес талшықты-оптикалық байланыс желілерін (ТОБЖ) салу көзделген. Жоба аясында барлығы 217 мектепті қамту жоспарланған.

ТОБЖ-ҒА ҚОСЫЛУДЫҢ ЖОСПАРЛАНҒАН ҚҰРЫЛЫМЫ:

161 мектеп (74%)
жергілікті атқарушы органдардың қаражаты есебінен

52 мектеп (24%)
«Қазақтелеком» АҚ жедел қоры есебінен

4 мектеп (2%)
Кешенді бизнес-жоспар аясында

2024 ЖЫЛДЫҢ СОҢЫНДАҒЫ ҚОРЫТЫНДЫЛАР

104 мектеп
салынды

68 мектеп
ТОБЖ-мен қамтамасыз етілді

31 мектеп
«Қазақтелеком» АҚ телекоммуникациялық қызметтеріне қосылды

2025 жылға және орта мерзімді перспективаға арналған жоспарлар

- Компанияның жергілікті қауымдастықтарды дамыту (қатысу өңірлерін қолдау) бойынша мақсаттары мен міндеттерін және оларды іске асыру мерзімдерін айқындау;
- Жергілікті қауымдастықтарды дамыту (қатысу өңірлерін қолдау) бағдарламаларын және қайырымдылық бағдарламаларын мониторингтеу тәжірибесін жалғастыру.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ ТУРАЛЫ ЕСЕП: G АСПЕКТІСІ

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ

Компания адалдық, ашықтық және жауапкершілік қағидаттарын ұстанады. «Қазақтелеком» АҚ және ЕТҰ, сондай-ақ олардың барлық қызметкерлері Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптарын және бизнесті әдепті жүргізу қағидаттарын сақтауға міндетті.

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3

Компанияда Комплаенс қызметі тиімді жұмыс істеуін жалғастыруда. Комплаенс бөлімшесінің негізгі міндеті сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама мен «Қазақтелекомның» ішкі құжаттарындағы бұзушылықтардың алдын алу және анықтау болып табылады.

Комплаенс қызметі әдеп пен мінез-құлық мәселелеріне де көп көңіл бөледі және «Қазақтелекомның» өзінде де, оның еншілес компанияларында да басшылық тарапынан қызметкерлерді қорлау және кемсіту жағдайларын құптамайды. Мұндай бұзушылықтар анықталған кезде комплаенс жосықсыз басшыларды жауапқа тарту үшін шаралар қабылдайды. Бұл мәселеде комплаенс бөлімшесі Қоғамның Басқарма Төрағасының да, еншілес компаниялардың жоғарғы басшылығының да қолдауына ие.

GRI 2-23

Компанияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-рәсімдерді реттейтін мынадай ішкі құжаттар енгізілген:

- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты (2023 жылы өзектендірілген).
- Болжамды әдепсіз/заңсыз әрекеттер туралы хабарлау саясаты.
- Мүдделер қақтығысын реттеу саясаты.
- Іскерлік әдеп кодексі.
- Корпоративтік басқару кодексі.

GRI 205-1, 205-2

Компаниядағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет келесі негізгі қағидаттарға негізделеді:

- Қоғам қызметінің заңдылығын;
- Қоғам қызметінің жариялылығы және ашықтығы;
- Қоғамның қызметкерлері, серіктестері мен клиенттері арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы үгіт-насихат жүргізу;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет саласында мемлекеттік органдармен, сондай-ақ Қоғамның серіктестерімен және клиенттерімен ынтымақтастық;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы және Қоғамның ішкі саясатын бұзу фактілері бойынша қызметтік тексерулерді міндетті түрде жүргізу;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте жәрдемдесетін адамдарды қорғау және көтермелеу;
- Лауазымды тұлғалардың осы Саясатта көзделген сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қағидаттарын ұстануы және «жоғарыдан үн қосуды» орнату;
- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін жазаның бұлтартпастығы.

Құжаттармен Компанияның telecom.kz сайтында «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл» тармақшасында танысуға болады.

2024 ЖЫЛЫ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ҚЫЗМЕТІ

2024 жылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы комплаенс жұмысының негізгі бағыттары:

- «Қазақтелеком» АҚ мен ЕТҚ-да ҚР СТ ISO 37001 «Жемқорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесі. Талаптар және қолдану жөніндегі нұсқаулық» стандарты бойынша бастапқы сертификаттау аудитін жүргізу;
- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты» өзектендіру;
- сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау;
- қызметкерлерді оқыту;
- кері байланыс арналары;
- ЕТҰ-мен өзара әрекеттесу.

2024 жылғы қазан-желтоқсан айлары аралығында «Қазақтелеком» АҚ-да ұлттық СТ РК ISO 37001 стандартының талаптарына сәйкестігін тексеру мақсатында «Парақорлықпен күрес менеджменті жүйесінің» сертификаттау аудиті жүргізілді. Аудит нәтижелері бойынша «Қазақтелеком» АҚ стандарт талаптарына сәйкестік туралы Сертификат алып, сертификаттау бағалауынан сәтті өтті.

Сертификаттау шеңберінде Компанияның еншілес және тәуелді ұйымдарында – «Кселл» АҚ, «Шығыстелеком» ЖШС, «Цифрлық экономиканы дамыту орталығы» ЖШС, «Нурсат+» ЖШС – сыбайлас жемқорлыққа қарсы менеджмент жүйелеріне шолу жүргізіліп, «бағалау туралы есептер» алынды.

2024 жылы СТ РК ISO 37001 «Парақорлықпен күрес менеджменті жүйесі. Талаптар және қолдану жөніндегі нұсқаулық» стандартына сәйкестік тұрғысынан «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты» өзектендірілді. Бұл саясат келесі тармақтарды қамтиды:

- Компанияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттары мен міндеттері;
- Компанияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қағидаттары;
- Заңнама талаптары және оларды Компанияның орындау міндеттемесі;
- Компанияның контексті;
- Компанияда сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл шараларының кешені;
- Осы Саясат ережелерін бұзғаны үшін лауазымды тұлғалар мен қызметкерлердің жауапкершілігі;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы менеджмент жүйесін тұрақты жетілдіру жөніндегі Компанияның міндеттемесі.

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ-да 2023 жыл үшін сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді. Ішкі талдау мына бағыттар бойынша жүзеге асырылды:

- сатып алу қызметі;
- персоналды басқару;
- «Қазақтелеком» АҚ-дағы бизнес-процестер.

GRI 205-1

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА БАЙЛАНЫСТЫ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАҒАЛАУ ЖҮРГІЗІЛГЕН БӨЛІМШЕЛЕР МЕН БИЗНЕС-ПРОЦЕСТЕР

Атауы	2022	2023	2024
Сыбайлас жемқорлыққа байланысты тәуекелдерді бағалау жүргізілген құрылымдық бөлімшелердің жалпы саны, дана	0	7	9
Сыбайлас жемқорлыққа байланысты тәуекелдерді бағалау жүргізілген құрылымдық бөлімшелердің үлесі, %	0	58	75

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне жүргізілген ішкі талдау нәтижелері оларды жою бойынша ұсынымдармен «Қазақтелеком» АҚ Басқарма Төрағасына жіберілді.Жүргізілген талдау нәтижелері бойынша Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жою жөніндегі іс-шаралар жоспары дайындалып, бекітілді.

2024 жылы Компанияда сыбайлас жемқорлық құқықбұзушылықтарын жасау тәуекелі жоғары лауазымдар тізімдері анықталып, Орталық аппарат мен филиалдар деңгейінде бұйрықтармен бекітілді. Бұл лауазымдарға қабылдау/тағайындау кезінде ерекше, күшейтілген талаптар белгіленіп, соның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдау туралы келісім алу көзделді.Компания қызметкерлері үшін ішкі learning.telecom.kz порталына Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты туралы таныстыруға арналған қашықтықтан оқыту онлайн-курсы орналастырылды.

GRI 205-2

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ САЯСАТЫ МЕН ӘДІСТЕРІ ТУРАЛЫ ХАБАРДАР ЕТУ, 2022–2024

	2022		2023		2024	
Қызметкерлер категориясы	адам	%	адам	%	адам	%
Корпоративтік басқарудың негізгі органдарының хабардар етілген мүшелерінің жалпы саны (Акционерлердің жалпы жиналысы, Директорлар кеңесі, Басқарма)	12	100	12	100	14	100
Хабардар етілген қызметкерлердің жалпы саны	18 662	93,4	18 662	93,4	12 651	69
Хабардар етілген іскери серіктестердің жалпы саны	0	0	0	0	2 022	100

GRI 3-3

Есепті кезеңнің қорытындысы бойынша «Қазақтелеком» АҚ мен ЕТҰ-да сыбайлас жемқорлық пен парақорлықтың расталған жағдайлары тіркелмеген.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ МӘСЕЛЕЛЕРІ БОЙЫНША ОҚЫТУ

Компания қызметкерлер үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы тренингтер өткізеді. Барлық жаңа қызметкерлер «Іскерлік әдеп кодексінің» және «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының» негізгі қағидаттары бойынша міндетті онлайн-кіріспе курсынан өтеді.

2024 жылы филиалдар мен ЕТҰ-ның барлық басшылары сыбайлас жемқорлыққа, алаяқтыққа және басқа да комплаенс тәуекелдеріне қарсы іс-қимылға бағытталған коммуникациялық оқыту сессияларын өткізді.

2024 жылы сәйкестік және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша білім деңгейін арттыру мақсатында Компания Басқармасының 7 мүшесіне онлайн-оқыту ұйымдастырылды.

Сондай-ақ есептік кезеңде барлық филиалдар мен Орталық аппарат қызметкерлерінің 70%-ын қамти отырып, техникалық оқыту өткізілді.

GRI 205-2

2024 ЖЫЛЫ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ МӘСЕЛЕЛЕРІ БОЙЫНША ОҚУДАН ӨТКЕН САНАТТАР БОЙЫНША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНЫ

Қызметкерлер категориясы	Адам	Үлесі, %
Оқытудан өткен корпоративтік басқарудың негізгі органдары (Директорлар кеңесі, Басқарма) мүшелерінің жалпы саны	14	100
Оқыған қызметкерлердің жалпы саны (санат бойынша):	12 651	69
- Басшы лауазымдарында	986	84
- Мамандар	7 433	58
- Жұмысшылар	4 232	95

КЕРІ БАЙЛАНЫС АРНАЛАРЫ

GRI 2-16, 2-25, 2-27, 205-3

Компаниядағы әдепсіз немесе заңсыз мінез-құлық фактілері туралы хабарлау механизмдері «Болжамды әдепсіз/заңсыз әрекеттер туралы хабарлау саясатымен» реттеледі.

2024 жылы Компания 16 984 565,89 теңге мөлшерінде әкімшілік айыппұл төледі.

77 өтініш

2024 жылы жедел желіге түсті

Компанияда жедел желі жұмыс істейді — заңнаманы бұзудың нақты немесе ықтимал жағдайларына, оның ішінде алаяқтық, сыбайлас жемқорлық, кемсітушілік, әдепсіз мінез-құлық және басқа да бұзушылықтарға байланысты жүгінуге арналған тәуелсіз, құпия және анонимді байланыс арнасы. Жедел желі «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ бас компаниясы арқылы жұмыс істейді және оған тәуелсіз оператор (KPMG компаниясы) қызмет көрсетеді.

Жедел желі құпиялылық пен анонимділікке кепілдік береді (жүгінген адамның қалауы бойынша), сондай-ақ өтініштердің 100%-ын тіркейді және өңдейді, содан кейін жауапты тұлғаларға есептер ұсынады.

Компаниядағы бұзушылықтар туралы хабарлаған қызметкерлерге, іскери серіктестерге және басқа да мүдделі тараптарға қатысты құпиялылықтың сақталуына, сондай-ақ құдалаудың және/немесе кемсітушіліктің болмауына Компания кепілдік береді.

2024 жылы жедел желіге 77 өтініш түсті (38 расталды). Барлық өтініштер терен зерттеліп, маңызды емес деп танылды, сондықтан Директорлар кеңесіне хабарламаудың негізі болған жоқ.

Өтініштердің негізгі тақырыптары:

- бекітілген процедуралар мен заңнама талаптарын бұзушылықтар
- теріс пайдалану;
- еңбек қайшылықтары.

GRI 3-3

Комплаенс қызметі жедел желі арқылы алынған өтініштер мен материалдарды зерттейді. Қылмыстық құқық бұзушылық белгілері болған кезде Комплаенс қызметі оларды Басқарма Төрағасының басшылығымен «Қазақтелеком» АҚ-ның Қаржы-шаруашылық пәні жөніндегі басқарушы комитетінің қарауына жібереді. Басқарушы комитеттің мүшелері материалдарды құқық қорғау органдарына беру туралы шешім қабылдайды.

Комплаенс қызметінде тіркелген әрбір факт Директорлар кеңесіне баяндау үшін тоқсандық есепте көрсетіледі. 2024 жылы аса маңызды проблемалар болған жоқ.

Компанияның ішкі және корпоративтік сайттарында жедел желі және Комплаенс қызметінің байланыс деректері орналастырылған, олар бойынша кез келген еңбек, сыбайлас жемқорлық және өзге де құқық бұзушылық фактілері туралы хабарлауға болады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының бұзушылықтары туралы хабарлауға арналған кері байланыс арналары:

«Самұрық-Қазына» АҚ жедел желісі

8 800 080 47 47 (ҚР аумағында қоңырау шалу тегін)
8 771 191 88 16 (WhatsApp)
Интернет-портал: www.sk-hotline.kz
Электрондық пошта: mail@sk-hotline.kz
Комплаенс қызметі: 8 701 941-1001
E-mail: tlek.issakov@telecom.kz
E-mail: tlek.issakov@telecom.kz

2025 жылға және орта мерзімді перспективаға арналған жоспарлар

- Комплаенс саласындағы мәселелер бойынша оқу-әдістемелік іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу
- Мүдделер қақтығысын уақытында анықтау және реттеуді қамтамасыз ету
- Құпия ақпараттандыру желісі арқылы жіберілген барлық өтініштердің 100% қаралуын қамтамасыз ету
- «Қазақтелеком» АҚ-да ҚР СТ ISO37001 «Парақорлыққа қарсы күрес менеджмент жүйесі. Талаптар және пайдалану жөніндегі нұсқаулық» стандарты бойынша растаушы аудитын өткізу.

КОМПАНИЯНЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТИІМДІЛІГІ

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3

«Қазақтелеком» АҚ қызметінің экономикалық құрамдас бөлігі Компанияның өзі үшін де, мемлекет экономикасы үшін де стратегиялық жоспарлауда маңызды рөл атқарады. Ол компанияның стратегиялық басымдықтарының бірі болып табылатын акционерлер мен инвесторлар үшін Компанияның ұзақ мерзімді құнын арттыруға бағытталған.

Қазақстан Республикасының ірі телекоммуникациялық операторы бола отырып, Компания ел экономикасын жаңғыртуға және әртараптандыруға елеулі үлес қосуға ұмтылады және жергілікті қауымдастықтардың тұрақты дамуына жәрдемдеседі.

GRI 201-1

«Қазақтелеком» АҚ өзінің қатысу аймақтарының әлеуметтік-экономикалық дамуына елеулі үлес қосуға ұмтылады.

Компания тікелей экономикалық құнды табыс әкелетін негізгі қызмет арқылы жасайды. Құрылған экономикалық құнды бөлу жұмысшылардың жалақысын төлеу, акционерлерге дивидендтер төлеу, сондай-ақ мемлекет пайдасына салықтар мен өзге де төлемдер; тауарлар мен қызметтерді сатып алуды және ерікті әлеуметтік инвестициялауды жүзеге асыру процесінде жүреді. Бұл туралы толығырақ «Қызметкерлермен өзара әрекеттесу» және «Жергілікті қауымдастықтар» бөлімдерінен оқыңыз.

GRI 2-6, 201-1

ҚҰРЫЛҒАН ЖӘНЕ БӨЛІНГЕН ТІКЕЛЕЙ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰН, 2024 ЖЫЛ, МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2024
1. Құрылған тікелей экономикалық құн	314 018
Кіріс (түсім)	307 881
Қаржылық инвестициялардан түскен кіріс	4 534
Тағы басқа кірістер	1 603
2. Бөлінген экономикалық құн	280 606
Операциялық шығындар	121 086
Қызметкерлердің жалақысы, өзге де төлемдері мен жеңілдіктері	112 577
– оның ішінде жалақы	110 042
– оның ішінде қызметкерлерге төленетін басқа да төлемдер мен жеңілдіктер	2 535
Капитал жеткізушілеріне төлемдер	40 906
– дивидендтер	23 070
– оның ішінде қаржылық шығыстар	17 836
Мемлекетке төлемдер	6 037
–салықтар	2 281
– корпоративтік табыс салығы	3 756
Жергілікті қауымдастықтарға инвестициялар	0
3. Бөлінбеген экономикалық құн	33 412

САТЫП АЛУ ТӘЖІРИБЕЛЕРІ

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3

«Қазақтелеком» АҚ жеткізушілермен өзара әрекеттесуге жауапкершілікпен қарайды. Компания тек адал, сенімді және ашық серіктестермен ынтымақтасуға тырысады.

«Қазақтелеко» ұлттық экономиканың инновациялық дамуы жағдайында отандық тауар, жұмыс және қызмет өндірушілерді дамыту жөніндегі мемлекеттік саясатты қолдайды.

«Қазақтелеком» АҚ сатып алу қызметінің негізгі басымдықтары:

- сатып алудың ашықтығы мен айқындығы;
- сатып алу рәсімдерін өткізу кезіндегі бәсекелестік;
- жергілікті жеткізушілерді қолдау және дамыту.

«Қазақтелеком» АҚ-ның сатып алу қызметі «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ-ның сатып алуды жүзеге асыру тәртібімен» реттеледі, оның жаңа редакциясы 2024 жылдың желтоқсан айында қабылданды. Енгізілген өзгерістер нәтижесінде сатып алудың бәсекелестік тәсілдері бойынша функционал пысықталды, шағын және орта бизнес үшін преференциялар берілді, отандық өндірушілерді қолдау бойынша тармақшалар қосылды.

Сатып алу процестерін басқару құралы Қордың электрондық сатып алудың ақпараттық жүйесі болып табылады. Қордың электрондық сатып алудың ақпараттық жүйесі — бұл тауарларға, жұмыстарға және көрсетілетін қызметтерге қажеттілікті жоспарлаудан, сатып алуды жүргізуден, келісімшарттарды жасасудан және орындаудан бастап тауарларды қоймаға жеткізуге дейінгі толық цикл жасалатын бірыңғай портал. Толық ақпаратты zakup.sk.kz порталынан білуге болады.

«Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерін сатып алу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының талаптарына сәйкес «Сатып алуды жүзеге асыру тәртібінің» жаңа редакциясы (бұдан әрі — «Сатып алу тәртібі») ҚР Қаржы министрлігімен келісілді. «Сатып алу тәртібі» жобасын әзірлеу кезінде Қор құжатты талқылап, билік органдарымен де, бизнес-қоғамдастықпен де, оның ішінде: ҚР Қаржы министрлігімен, ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігімен, «Атамекен» ҚР Ұлттық кәсіпкерлер палатасымен консультациялар өткізді. Талқылау қорытындысы бойынша құжатта мемлекеттік органдардың негізгі ескертулері мен бизнес-қоғамдастықтың сындарлы ұсыныстары ескерілді.

«Сатып алу тәртібінің» жаңа редакциясы өзге құжаттарға сілтемелік нормаларсыз сатып алудың барлық рәсімдерінің сипаттамасын қамтиды және тікелей қолданылатын құжат болып табылады. Бұдан басқа, бір дереккөзден алынатын сатып алу негіздері айтарлықтай қысқартылды, «Атамекен» ҚР Ұлттық кәсіпкерлер палатасын, қоғамдық бірлестіктер мен қауымдастықтарды осы процестерге тарта отырып, сатып алуды санатты басқару және алдын ала біліктілік іріктеу процесінің ашықтығы арттырылды, отандық тауар өндірушілер мен ШОБ субъектілерін қолдаудың жаңа шаралары енгізілді.

Сатып алу процесін жетілдіру мақсатында «Самұрық-Қазына» қоры тиісті мемлекеттік органдармен және бизнес-қоғамдастықпен бірлесіп республикалық ауқымда барлық реттелетін субъектілердің сатып алуларын реформалау процесіне белсенді қатысады.

САТЫП АЛУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ

Компанияда сатып алу рәсімдері сатып алудың мынадай тәсілдерімен жүргізіледі: ашық тендер, баға ұсыныстарына сұрау салу, бір дереккөз, арнайы тәртіп.

Компанияда өтінімдер берудің автоматтандырылған жүйесі жұмысын жалғастыруда («Қазақтелеком» АҚ сатып алуларының мониторингі). 2025 жылы қазіргі жүйеде Келісімшарт мониторингі модулі енгізіледі. Диджитализация процесінің шеңберінде Qlik Sense сатып алулар порталындағы сатып алулар қызметі бойынша аналитиканы біріктіреді.

«Қазақтелеком» қызметі қоршаған ортаны қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және адам құқықтарын сақтау саласындағы Компанияның талаптарына сәйкес келетін жеткізушілерді таңдауға ұмтылады.

«Қазақтелеком» 2032 жылға дейін сатып алуды басқару жүйесін жетілдіруді және өз жеткізушілерін ESG-критерийлері бойынша бағалауды жоспарлап отыр.

2024 ЖЫЛҒЫ САТЫП АЛУ ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

Тауарлардың/қызметтердің негізгі түрлері:

- телекоммуникациялық жабдық
- телекоммуникациялық жабдыққа қызмет көрсету
- ЖІШЖ қызметтері және телекоммуникациялық қызметтердің басқа түрлері

2 022 жеткізуші

2024 жылы

Жергілікті жеткізушілерге арналған шығыстардың үлесі

GRI 2-6, 204-1

«Қазақтелеком» АҚ жергілікті жеткізушілермен ынтымақтастыққа ерекше мән беріп, олардан тауарлар мен қызметтерді сатып алуды жөн көреді. Компания өз қызметінде ұлттық экономиканың инновациялық дамуы жағдайында жергілікті қамтуды дамытуға бағытталған мемлекеттік саясатты ұстанады.

Компанияның сатып алуларындағы жергілікті жеткізушілерінің үлесін арттыру мақсатында «Телеком Комплект» дирекциясының базасында сатып алу және импортты алмастыру мәселелері жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органдардың тапсырмаларымен жұмыс істеуге, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ Орталық жобалау кеңсесімен өзара әрекеттесуге бағытталған импортты алмастыру жөніндегі жергілікті жобалау кеңсесі жұмыс істейді. Бұдан басқа, Қордың сатып алу мәселелері жөніндегі уәкілетті органы жыл сайын сатып алудағы жергілікті тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің үлесін ұлғайту бойынша тиімділіктің нысаналы көрсеткіштерін айқындайды.

Отандық тауар өндірушілерді нүктелік қолдауды «Самұрық-Қазына» қорында және басқарылатын субъектілерде (оның ішінде «Қазақтелеком» АҚ-да) енгізілген сатып алуды басқарудың санаттық тетігі де қамтамасыз етеді. Толығырақ zakup.sk.kz сайттан оқыңыз.

«Жергілікті» географиялық анықтамасы және «Қазақтелеком» АҚ қызметін жүзеге асырудың негізгі орны Компанияның қатысушы елі – Қазақстан Республикасын білдіреді.

99,89%

2024 жылы жергілікті жеткізушілерден сатып алу үлесі

GRI 2-6, 204-1

ЖЕРГІЛІКТІ ЖЕТКІЗУШІЛЕРГЕ ЖҰМСАЛАТЫН ШЫҒЫНДАР, 2022-2023

Көрсеткіш	2023	2024
Жеткізушілер саны	2 225	2 022
Жеткізушілерден сатып алу бюджеті, млрд теңге	91,203	104,092
Жергілікті жеткізушілер саны	2 212	2 013
Жергілікті жеткізушілерден сатып алу бюджеті, млрд теңге	90,404	104,0017
Елішілік құндылық үлесі, млрд теңге	35,390	26,907

Жеткізушілерге қойылатын негізгі талаптар

«Қазақтелеком» АҚ-ның жеткізушілерге қойылатын талаптары «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ сатып алуды жүзеге асыру тәртібімен» құжатталған, сондай-ақ Қордың электрондық сатып алу Ақпараттық жүйесінің порталында жарияланған.

ЖЕТКІЗУШІЛЕРДІҢ КЕРІ БАЙЛАНЫСЫ

Компания жеткізушілермен әртүрлі кері байланыс құралдарын пайдаланады, соның ішінде: қағаз/электрондық пошта арқылы ресми хат алмасу; Компанияның Facebook-тегі ресми парақшасы арқылы байланыс; сатып алу порталын техникалық қолдау қызметі; сатып алу мәселелеріне қатысты шағымдар мен өтініштерді жинауға арналған тікелей желі.

2 013 жергілікті жеткізуші

Компания жыл сайын жұмыс істеп жүрген және әлеуетті жеткізушілермен оффлайн/онлайн конференциялар өткізеді. 202ң жылы жеткізушілермен 2 конференция өткізілді (1 офлайн, 1 онлайн), оған 100-ден астам жеткізушілер қатысты. «Қазақтелеком» сатып алу жүйесін басқаруды одан әрі жетілдіру үшін осындай конференциялар барысында түскен барлық ұсынымдар мен ұсыныстарды жүйелейді.

Сатып алу порталын техникалық қолдау:

- +7 (7172) 55 22 66, support2@skc.kz
- Сатып алу мәселелері бойынша шағымдар мен өтініштерді жинау бойынша тікелей желі: +8 (727) 226 82 61
- WhatsApp: +7701 428 58 15, vopros@telecom.kz

2024 жылы әлеуетті және жұмыс істеп жүрген жеткізушілерден 80 хат/өтініш/ұсыныс алынған. Негізгі сұрақтар мыналарға қатысты болды:

- тендерге қатысу;
- алдын ала біліктіліктен өту (әлеуетті жеткізушілердің сатып алынатын тауарларға, жұмыстарға, қызметтерге қойылатын біліктілік талаптарына сәйкестігін бағалау процесі).

Осы және басқа да сұрақтарға жауаптар Компанияның Facebook-тегі ресми парақшасында жарияланады.

104,002 млрд теңге

жергілікті жеткізушілерден сатып алу бюджеті

НАРЫҚТАР МЕН БӘСЕКЕЛЕСТІК

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3

Компаниядағы бәсекелестікке қарсы мінез-құлықты басқару тәсілі құқықтық, әдептік және стратегиялық шаралардың жиынтығын қамтиды. «Қазақтелеком» АҚ басшылыққа алатын Қазақстан Республикасының негізгі заңнамалық актілерінің бірі «Табиғи монополиялар туралы» Заң болып табылады.

Компания Табиғи монополиялар субъектілерінің мемлекеттік тіркелімінің республикалық бөліміне енгізілген және «әмбебап қызметтер» операторының функцияларын жүзеге асырады, осыған байланысты оның қызметі мемлекет тарапынан реттелуге жатады.

«Қазақтелеком» АҚ-ның монополияға қарсы реттеу саласындағы қызметін телекоммуникациялар саласындағы табиғи монополиялар бойынша уәкілетті орган – Қазақстан Республикасы Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Байланыс, ақпараттандыру және бұқаралық ақпарат құралдары саласындағы мемлекеттік бақылау комитеті бақылайды. «Қазақтелеком» АҚ-ға қатысты бәсекелестікті қорғау саласындағы өкілеттіктерді Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу, бәсекелестікті және тұтынушылардың құқықтарын қорғау комитеті жүзеге асырады.

GRI 2-27, 206-1

Есепті кезеңде Компанияда бәсекелестікке кедергі келтіруге байланысты Компанияға қатысты монополияға қарсы заңнаманы және өзге де құқықтық әрекеттерді бұзуымен байланысты жағдайлар тіркелмеген.

ИННОВАЦИЯЛАР ЖӘНЕ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАР

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

Инновациялық технологиялар Компанияның стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуде маңызды рөл атқарады, сондай-ақ миллиондаған қазақстандықтар үшін сапалы және ыңғайлы қызмет көрсетуге көмектеседі.

Инновациялық жобаларды енгізу және Компанияның цифрлық трансформациясы басқару тиімділігін арттыруға, тәуекелдерді азайтуға, ESG қағидаттарына сәйкес келуге және БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге ықпал етеді.

«Қазақтелеком» АҚ халық, бизнес және мемлекет үшін әртүрлі цифрлық өнімдер мен шешімдерді әзірлейді және енгізеді.

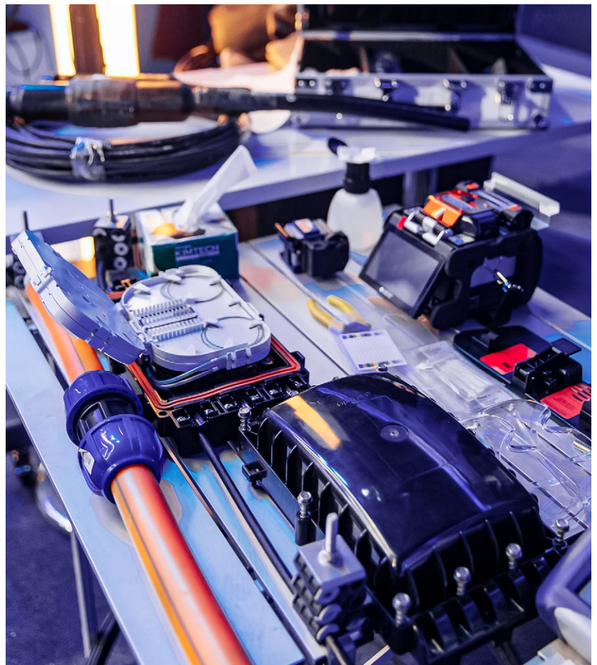

ЖАҢА БИЗНЕСТЕР ЖӘНЕ ЖАҢА ӨНІМДЕР

DDoS-шабуылдарынан қорғау

DDoS-шабуылдарынан қорғау Қазақстандағы корпоративтік клиенттер арасында ең сұранысқа ие қызметтердің бірі болып табылады.

«DDoS-шабуылдарынан қорғау» қызметі ақпараттық қауіпсіздік саласындағы әлемдік көшбасшылардың шешімдері негізінде интернет желісінен DDoS-шабуылдарға барынша қарсы іс-қимыл жасауға және олардың алдын алуға бағытталған шаралар кешенін қамтиды. Ол DDoS-шабуылдарынан туындаған байланыс арнасының толып кетуіне немесе жабдықтың шектен тыс жүктелуінің есебінен қоғамдық ресурстардың қолжетімсіздігімен байланысты тәуекелдерді азайтуды қамтамасыз етеді.

2024 жылы «B2B/B2G үшін АҚОО және ақпараттық қауіпсіздік қызметтерін ұйымдастыру» жобасын іске асыру шеңберінде Астана қаласында INLINE сызбасы бойынша екі AntiDDoS тазартқышы қосымша орналастырылды. Бұл тазартқыштар «Қазақтелеком» АҚ абоненттері үшін ішкі DDoS-шабуылдарынан қорғанысты қамтамасыз етеді. Қазіргі уақытта тазартқыштарды пайдалануға беру жұмыстары және Қызмет өнім каталогын әзірлеу жүргізілуде.

Алматы және Астана қалаларында келесі құрамдағы «Басып кіруден қорғау» бағдарламалық-аппараттық кешені орналастырылды: Next Generation Firewall (келесі буын брандмауэрі), Web Application Firewall (веб-қосымшаларды қорғау брандмауэрі), Поштаны қорғау және Sandbox (қорғалған сынама орта). Қазіргі уақытта «Firewall қызметі» бойынша сынамалық сатылымдар жүргізілуде.

Кэш-серверлерге қолжетімді интернет

Кэш-серверлер – бұл онлайн-ойындар, бейнехостингтер, онлайн-кинотеатрлар, сондай-ақ әлеуметтік желілер сияқты ірі контент-провайдерлер инфрақұрылымының бір бөлігі, олар Қазақстан аумағындағы «Қазақтелеком» АҚ деректер орталықтарында орналастырылған. «Қазақтелеком» АҚ өнімі B2O сегменттеріндегі абоненттерге интернетке және Компанияның кэштелетін ресурстарына шығуға мүмкіндік береді. Бұл өнімді пайдалану абоненттің клиенттері мен пайдаланушыларына танымал ресурстарға қол жеткізу уақытын едәуір қысқартуға мүмкіндік береді. Өнім мәліметтерді сақтау жүйелері, серверлер, электрмен жабдықтау құрылғылары, желілік жабдық сияқты қымбат жабдықтарды сатып алуға және қызмет көрсетуге арналған шығындарды азайтуға мүмкіндік береді.

ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ИНФРАҚҰРЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖЕЛІНІ ДАМЫТУ

МДБЖ-ны жаңғырту

2024 жылы «Операторлық қосылымдар үшін порттық сыйымдылықты кеңейту» жобасын іске асыру аяқталды. 2020–2024 жылдар аралығында жоба аясында келесі іс-шаралар жүзеге асырылды:

- Магистралды деректерді беру желісінің шекаралық маршрутизаторларын (ASBR) кеңейту/ұйымдастыру;
- Магистралды деректерді беру желісіндегі ASBR бойынша сыртқы интернет арналарының өткізу қабілетін кеңейту.
- Магистральдық деректер беру желісінің MX-PE маршрутизаторларында порт сыйымдылығын кеңейту
- Mobile Backhaul желісінің MASG маршрутизаторларында порт сыйымдылығын кеңейту
- Магистральдық деректер беру желісінің тірек P-маршрутизаторларын (PTX) кеңейту/жаңарту
- Магистральдық DWDM-каналдарды ұйымдастыру/кеңейту
- Магистральдық желіде деректер беру қызметі сапасын мониторингілеу үшін SpeedTest серверлерін ұйымдастыру/кеңейту.

2024 жылы сервистік шекара маршрутизаторлары қосымша жабдықталды. Монтаждау және іске қосу жұмыстарының нәтижесінде қазіргі уақытта Астана, Алматы, Ақтөбе, Шымкент, Қарағанды, Атырау, Тараз, Павлодар, Қызылорда, Семей, Орал, Қостанай, Ақтау және Өскемен қалаларындағы желі операторларын 100 Gbps порттарына қосу мүмкіндігі бар.

Желілік инфрақұрылымды (пиринг) және контентке қолжетімділікті оңтайландыруға арналған кэш-серверлерді кеңейту

2024 жылы VK, CloudFlare, Baishan, Microsoft және басқа да кэш-серверлер іске қосылды. Локализацияланған трафиктің жалпы өткізу қабілеті 5 Тбит/с-тан асты. Павлодар қаласында түрлі сервистерді іске қосуға арналған жоғары өнімді серверлер кластері орналастырылды.

Астана қаласындағы деректер орталығына электрмен жабдықтау, кондиционерлеу, деректерді беру жабдығы, тіректер және басқа да инфрақұрылымдық компоненттер бойынша айтарлықтай инвестициялар тартылды, бұл алдағы жылдары кэш-серверлердің көп мөлшерін орналастыруға мүмкіндік береді.

2024 жылы Telegram компаниясымен табысты келіссөздер жүргізілді, оның нәтижесінде Компанияның POP түйіндерінің бірінде жалпы өткізу қабілеті 100G болатын тікелей пиринг қосылды. Сондай-ақ Telegram пирингіне қолжетімділік бойынша MTC компаниясымен коммерциялық келісімшарт сәтті іске асырылды.

DNS қызметін жетілдіру

ISC және Netnod компанияларымен бірлесіп, Компанияның Павлодар қаласындағы деректерді беру (ПД) желісінде F.ROOT және I.ROOT түбірлік DNS-серверлері іске қосылды. Бұл DNS сенімділігін айтарлықтай арттырып, кідірістерді азайтып, өңірдегі миллиондаған пайдаланушы үшін желінің қауіпсіздігін жақсартады.

DNS инфрақұрылымын дамыту жаһандық интернет жүйесінің тұрақтылығын арттыруға ықпал етіп, Орталық Азия пайдаланушылары үшін тұрақтырақ байланыс ұсынады.

Бұл жоба — «Қазақтелеком» АҚ-тың өңірдің цифрлық инфрақұрылымын нығайту бойынша жүргізіп жатқан жұмыстарының бір бөлігі. Түбірлік DNS-серверлерінің жергілікті орналастырылуын арттыру DNS сұраныстарын өңдеу жылдамдығын арттырып, жауап беру уақытын қысқартады.

5G жобасы

2024 жылы Tele2 және Kcell еліміздің 20 қаласында 5G базалық станцияларын сәтті іске қосып, мемлекет алдындағы лицензиялық міндеттемелерін толық орындады, тіпті белгіленген мақсаттардан асыра орындады. Сонымен қатар, «Қазақтелеком» мобильді операторлар үшін 5G МВН желісін салу бойынша өз жоспарларын сәтті жүзеге асырды.

Жобаның құны 536,9 млрд теңгені құрады.

«Каспий теңізінің түбі арқылы ТОБЖ салу» жобасы

2024 жылы осы жоба аясында келесі іс-шаралар жүзеге асырылды:

- «Каспий теңізінің түбі арқылы ТОБЖ салу» жобасы шеңберінде 2024 жылы «Caspinet B.V.» бірлескен кәсіпорны (50% — «Қазахтелеком» АҚ, 50% — «Azertelecom Int.» ЖШҚ) тендерлік құжаттаманы дайындап, Каспий теңізінің түбі арқылы суасты ТОБЖ жобалау және салу үшін EPC-мердігерді, сондай-ақ техникалық қадағалау (supervision) қызметтерін көрсететін мердігер ұйымды таңдау үшін конкурс (тендер) өткізді. Тендерлік рәсімдердің нәтижесінде Ақтау (Қазақстан) мен Сумгаит (Әзербайжан) бағыты бойынша суасты ТОБЖ жобалау және салу бойынша білікті EPC-мердігермен шарт жасалды. Сондай-ақ жұмыстардың орындалуына техникалық қадағалау жүргізетін компаниямен келісімшартқа қол қойылды.
- Бір мезгілде құрылысқа қажетті құрлықтағы инфрақұрылымды дайындау жұмыстары басталды. Ақтау қаласында жағалаудағы ұңғыманы және су асты кабелін қосу станцияларын жобалау және дайындау бойынша жұмыстар жүргізілуде. Бұл нысандар су асты кабелін құрлықтағы желілермен біріктіру үшін маңызды тораптар болады.
- Қазіргі уақытта жоба теңіз операцияларына белсенді дайындық кезеңінде, соның ішінде теңіз түбін зерттеу және бағдарламалық жолды жоспарлау жұмыстары жүргізілуде.

Жобаның құны 23,0 млрд теңгені құрады.

Ауылдық жерлерде тіркелген сымсыз қолжетімділікті (FWA) дамыту

«Ауыл Телеком» ЖШС еншілес компаниясы ауылдық жерлерде тіркелген сымсыз қолжетімділікті (FWA) дамыту бойынша пилоттық жобаларды іске асыруда. Бұл – ТОБЖ немесе GPON желілерін салу экономикалық тұрғыдан тиімсіз болатын жерлерде жоғары жылдамдықты интернетпен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Аталған бастама цифрлық теңсіздікті азайтып, шалғай өңірлердің тұрғындарын заманауи байланыспен қамтуға жол ашады.

Пилоттық жобалар аясында Open RAN және FWA 5G негізіндегі шешімдер сыналды. Сарыбай ауылында қосылу жылдамдығы орта есеппен 85 есеге артып, 5 Мбит/с-тан 427 Мбит/с-қа жетті. Бұл онлайн-білім беру, телемедицина және қашықтан жұмыс сапасын едәуір жақсартуға мүмкіндік берді. Осылайша, FWA ескі технологияларды (WiFi, ADSL, CDMA EVDO) жаңғыртуды қамтамасыз етіп қана қоймай, қала мен ауыл арасындағы цифрлық алшақтықты жоюға бағытталған негізгі құралға айналуда.

«Ауыл Телеком» компаниясы FWA желісін белсенді кеңейтуді жалғастыруда, ал 5G технологиясы компания үшін стратегиялық бағыт болып табылады. Дегенмен, бір мезгілде 4G желісі де құрылып жатыр. Ақтөбе облысының Қаратала ауылындағы жоба сәтті іске асырылған мысал ретінде келтірілуі мүмкін – мұнда 120 тұрғын үйдің 79-ы желіге қосылған. Қосылымның орташа жылдамдығы 46 Мбит/с құрайды, ал бір тұрғын үйге шаққандағы үш аптадағы интернет трафигінің орташа көлемі 191 ГБ-ға жетті. 10 абоненттің трафик көлемі осы кезеңде 450 ГБ-дан асып кетті.

Әртүрлі желілік функциялар мен техникалық шешімдерді сынау

- Open RAN 5G Fronthaul негізіндегі бағдарламалық-аппараттық кешен арқылы тіркелген сымсыз қолжетімділік (Fixed Wireless Access) технологиясы бойынша интернетке қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін техникалық мүмкіндік пен дайындық сынақтан өткізілді. Open RAN 5G Fronthaul БАК-тың жұмысқа жарамдылығы кейбір шектеулермен расталды.
- TelcoCloud бұлттық ортасындағы «Қазақтелеком» АҚ желісінде желілік трафик статистикасын мониторингілеу және талдау мүмкіндіктерін анықтау мақсатында invGUARD AS-SW бағдарламалық кешені сынақтан өткізілді.
- Қонаев қаласында TelcoCloud бұлттық ортасында VOLTHA GPON технологиясы тестілеуден өткізілді. Бұл шешімнің негізгі идеясы – дезагрегация және өндірушіге тәуелділіктен арылу. Классикалық GPON жүйесінде OLT жабдығы (стационарлық), бағдарламалық жасақтама, лицензиялар және ONT (клиенттік) бір ғана өндірушіден жеткізіледі және бір-бірімен «байланыстырылған», бұл басқа өндірушілердің ONT құрылғыларын басқа вендордың OLT жабдығына қосуға немесе басқа өндірушінің бағдарламалық жасақтам
- Өнім әлі толығымен дайын емес, бірақ идеяның өзі және іс-әрекеттер нәтиже береді. Қонаев қаласында VOLTHA платформасы негізіндегі КЖҚ пилоттық жобасы іске қосылды.
- Қазақстан және Орталық Азия желі операторларына кэш-серверлеріне қатынау қызметі тексерілді.
- Сондай-ақ, PicoCell технологиясы арқылы интернетке мобильді қатынауды қамтамасыз ететін indoor-шешім сынақтан өтіп жатыр. Бұл шешім мобильді байланыс/КЖҚ сапасы төмен жерлерде (жертөле үй-жайларындағы дүкендер, кафелер) қолданылады.

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ДЕРЕКТЕРДІ ҚОРҒАУ

Компания ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің және өз клиенттерінің деректерін қорғаудың маңыздылығын түсінеді. «Қазақтелеком» АҚ-да ақпараттық қауіпсіздік пен деректерді қорғауды басқарудың сенімді жүйесін дамыту жалғасуда.

БАСҚАРУ ТӘСІЛІ

GRI 3-3, 418-1

Ақпараттық қауіпсіздік қызметі – Компаниядағы ақпараттық қауіпсіздік мәселелерін жоғары деңгейде қадағалайтын Ақпараттық қауіпсіздік жөніндегі басқарушы директорға тікелей бағынады.

Ақпараттық қауіпсіздік саласындағы мәселелерді реттейтін негізгі ішкі құжаттар:

- Ақпараттық қауіпсіздік саясаты.
- «Қазақтелеком» АҚ-да жеке деректерді қорғау саясаты.
- Ақпараттық қауіпсіздік тұжырымдамасы.

Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің негізгі қағидаттары:

> Компанияның ақпараттық қауіпсіздік саласындағы мәселелерін реттейтін құжаттарымен Компанияның ресми сайтындағы «Тұрақты даму» бөліміндегі «Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау» қосымша бөлімінде танысуға болады.

- заңнамалық нормаларды орындау;
- Қоғамның жоғары басшылығының АҚ-ны қамтамасыз ету процесіне қатысуы;
- бизнеске бағдарлану;
- процестік тәсіл;
- ақпаратты қорғау тәсілдерін, әдістері мен құралдарын кешенді пайдалану;
- үздік тәжірибелерді ұстану;
- ақылға қонымды жеткіліктілік;
- хабардарлық және жеке жауапкершілік.

Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін «Қазақтелеком» АҚ жүйелі тәсілді қолданады. Маңызды аспектілердің бірі – деректерді Компанияның инфрақұрылымына енген сәттен бастап мұрағаттауға немесе қайтарымсыз жоюға дейінгі өмірлік циклінің барлық кезеңдеріндегі оларды тәулік бойы бақылау.

Қазіргі уақытта Компанияда ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету әдістерінің үздік әлемдік тәжірибелері қолданылады. Біздің ішкі жүйелеріміз ақпараттық ресурстарға қауіпсіз қашықтан қол жеткізу, интернетті қауіпсіз пайдалану, артықшылықты пайдаланушыларды (PAM) бақылау, осалдық сканерлері және т.б. сияқты шешімдермен қорғалған. Компания сыртқы қауіптерге қарсы тұруға ұмтылады және ресурстармен жұмыс істеудің жаңа шешімдері мен әдістерін, соның ішінде Компанияда қажетті инфрақұрылымды құруды, білікті мамандарды оқытуды, ақпараттық қауіпсіздіктің жедел орталығын қалыптастыруды және ZeroTrust тұжырымдамасын енгізеді.

Сонымен бірге, Компания ИҚБШ мемлекеттік киберқауіпсіздік жүйесіне кіріктіру, интернет заттарының қауіпсіздігі, Machine Learning, Honeypot тұзақтарын пайдалану және т.б. сияқты маңызды қауіпсіздік элементтерін пайдаланады. Бұдан басқа, Компания қызметкерлерін оқыту және АҚ-хабардарлығын арттыру тұрақты негізде жүргізіледі.

Дербес деректерді қорғау

GRI 418-1

Компанияда «Дербес деректерді қорғау саясаты» әзірленді және енгізілді, онда клиенттердің, жеткізушілердің, іскер серіктестердің, қызметкерлердің және басқа да тұлғалардың дербес деректерін өңдеудің негізгі қағидаттары айқындалды, сондай-ақ дербес деректерді жинау, сақтау және өңдеу жөніндегі негізгі іс-әрекеттер мен оларды қорғау жөніндегі шаралар айқындалды.

Саясат дербес деректерді қорғау саласындағы негізгі құжат болып табылады және Қоғам өз қызметінде басшылыққа алатын дербес деректерді қорғау саласындағы мақсаттарды, міндеттерді және қағидаттарды белгілейді. Сонымен қатар, дербес деректерді қорғаудың тиісті құжаттарын әзірлеу кезінде басшылық ретінде қызмет етеді.

Дербес деректерді қорғауды қамтамасыз етудің негізгі қағидаттары:

- адамның және азаматтың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын қорғау;
- дербес деректерді қорғауды қамтамасыз етудің заңдылығы;
- қолжетімділігі шектеулі дербес деректердің құпиялылығы;
- Қоғам басшылығының дербес деректерді қорғауды қамтамасыз ету процесіне қатысуы;
- бизнеске бағдарлану;
- процестік тәсіл;
- қорғау тәсілдерін, әдістері мен құралдарын кешенді пайдалану;
- үздік тәжірибелерді ұстану;
- ақылға қонымды жеткіліктілік;
- ақпараттандыру және дербес жауапкершілік.

Есепті кезеңдегі негізгі нәтижелер

2024 жылы ақпараттық қауіпсіздік саласында Компанияда корпоративтік ақпараттық жүйелерді, дербес деректерді, қызметтік ақпаратты және деректерді беру желілерін қорғауды қамтамасыз ету мақсатында кешенді іс-шаралар жүргізілді.

Ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесін өзектілігін сақтау шеңберінде Компанияда 16 нормативтік-құқықтық құжат бекітілді.

«Қазақтелеком» АҚ қызметкерлерінің ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы хабардарлық деңгейін арттыру шеңберінде 7 ақпараттық материал таратылып, Корпоративтік университеттің оқу порталы базасында ақпараттық қауіпсіздік ережелері мен талаптары туралы 2 цифрлық марафон іске қосылды, сондай-ақ кибергигиена саласындағы қызметкерлердің хабардарлығын бағалау және күдікті хаттарды алған кездегі пайдаланушылар әрекеттерін пысықтау мақсатында фишингтік хаттарды тарату түрінде 4 кибержаттығу өткізілді.

2024 жылы Компанияда Ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның аса маңызды объектілеріне (АҚИМО) жатқызылған жабдық орнатылған объектілерге/серверлік бөлмелерге, сондай-ақ осы жабдықты сүйемелдейтін/әкімшілік ететін құрылымдық бөлімшелерге кешенді тексеру жүргізілді. Анықталған сәйкессіздіктер бойынша филиалдардың құрылымдық бөлімшелерінің басшыларына ұсынымдар берілді.

Ақпараттық қауіпсіздік бойынша жедел жұмыс аясында 2024 жылы IT дивизионы құрылымдық бөлімшелердің жұмысын қайта ұйымдастырып, корпоративтік Ақпараттық қауіпсіздіктің жедел орталығын (АҚЖО) іске қосу және 24/7 жұмыс режиміне көшу жұмыстарын жүргізді. Негізгі міндеттері:

- Компанияның корпоративтік периметрін қорғау;
- Ақпараттық қауіпсіздік (АҚ) оқиғаларын мониторингілеу;
- АҚ инциденттеріне әрекет ету;
- АҚ инциденттерін тергеп-тексеру;
- Компанияның ақпараттық жүйелеріндегі осал тұстарды анықтау;
- Ақпараттық қауіпсіздік инциденттерін жою бойынша ұсынымдар беру;
- Ақпаратты қорғау құралдарын (АҚҚ) бақылау.

2024 жылы Компанияның ZeroTrust моделіне көшуінің екінші кезеңі жүзеге асырылды, ақпаратты қорғаудың бірқатар бағдарламалық-аппараттық құралдары (АҚҚ) енгізілді. Бұл Компанияның корпоративтік инфрақұрылымының қолданыстағы қорғанысын күшейтуге мүмкіндік берді. Корпоративтік АҚЖО жұмысының нәтижелері:

- 2024 жылы Компания клиенттерінің ресурстарына бағытталған шамамен 3 300 DDOS шабуылының жолы кесілді (ең жоғары жылдамдығы 74 Гбит/сек-тан астам), жалпы трафик 1 100 Тбит-тан асты;
- 710 миллионнан астам зиянды трафик пакеттері бұғатталды;
- Бағдарламалық жасақтамалар (БЖ) осалдықтарын сканерлеу құралдары арқылы Компанияда пайдаланылатын БЖ-да шамамен 118 мың осалдық анықталды, олардың 64%-дан астамы жауапты әкімшілер тарапынан жойылды;
- Ақпараттық қауіпсіздік құралдарының көмегімен 40 мыңнан астам желілік шабуылдың жолы кесілді, 45 мың вирус анықталды, 20 мыңнан астам құпиясөзді іріктеу әрекеті бұғатталды.
- PAM (Privileged Access Management – артықшылықты пайдаланушыларды басқару жүйесі) арқылы 120-дан астам IP-мекенжайы бар Корпоративтік ақпараттық жүйелердің терминалдық серверлерінде 270-тен астам артықшылықты пайдаланушы (ақпараттық жүйелер әкімшілері, сыртқы пайдаланушылар мен мердігерлер) бақыланады.
- DLP (Data Leak Prevention – деректердің сыртқа шығып кетуінің алдын алу) жүйесі арқылы ақпараттық қауіпсіздік талаптарын бұза отырып сақталған 800-ден астам құпия файл анықталды.
- Компанияның ақпараттық жүйелері мен ресурстарына толық еліктейтін шамамен 60 тұзақ (Honeypot) орналастырылды, бұл Компанияның корпоративтік желісі ішінде 2 000-нан астам зиянды сұранысты анықтауға мүмкіндік берді.

Есепті кезеңде клиенттің дербес деректерін өңдеудің ықтимал бұзылуына қатысты жедел желі бойынша бір өтініш тіркелді. Клиент деректерінің таралу фактісі расталмады.Есепті кезеңде Компанияда деректерінің таралу фактілері анықталған жоқ.

Ақпараттық қауіпсіздік мәселелері бойынша қызметкерлерді ақпараттандыру және оқыту

GRI 418-1

Компанияда ақпараттық қауіпсіздіктің негізгі қағидаттары – деректердің құпиялылығы, тұтастығы және қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында қызметкерлер арасында оқыту іс-шаралары жүйелі түрде өткізіледі.

Ақпараттық қауіпсіздік әкімшілік деңгейде де – әрбір қызметкер Компанияның ақпараттық қауіпсіздік саласындағы регламенттерінің, ережелерінің, саясаттарының талаптарымен танысуға және орындауға міндетті, сондай-ақ техникалық және физикалық деңгейде де қамтамасыз етіледі – Компанияда әртүрлі аппараттық-бағдарламалық кешендер, ақпаратты криптографиялық қорғау құралдары және т.б. пайдаланылады.

Сонымен қатар, АҚ дивизионының мамандары ақпараттық қауіпсіздік, киберқауіпсіздік, АҚ тәуекелдері мен қауіптері бойынша біліктілікті арттыру курстарынан тұрақты түрде өтеді. Деректерді дұрыс пайдаланбау қаупі жоғары клиенттермен жұмыс жасау және персоналмен жұмыс жасау бөлімшелерінің қызметкерлері үшін цифрлық гигиена бойынша жалпы оқыту/тестілеу жүргізіледі.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

5

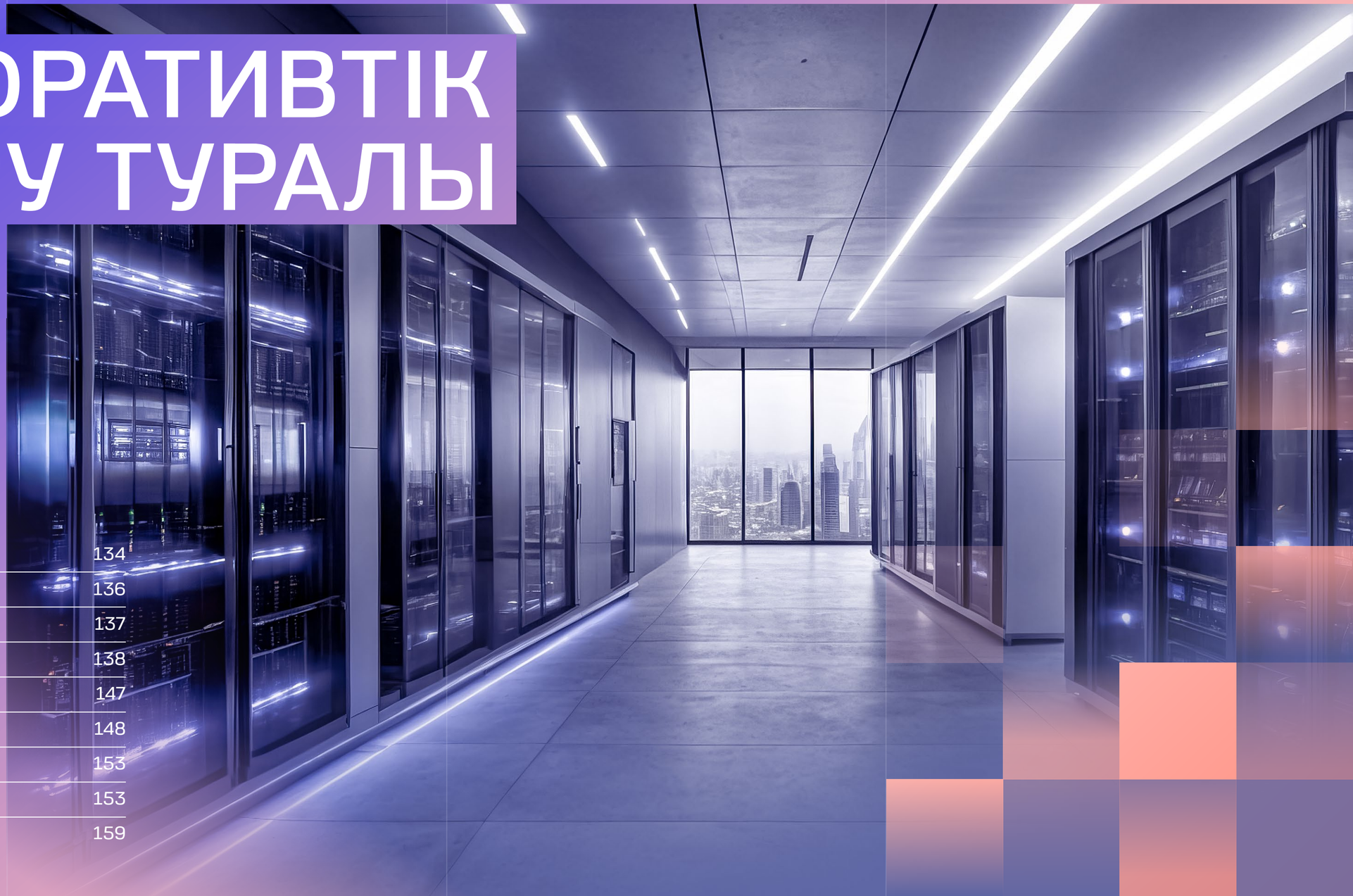

Корпоративтік басқару туралы есеп	134
Акционерлердің жалпы жиналысы	136
Дивидендная политика	137
Директорлар кеңесі	138
Корпоративтік хатшы	147
Басқарма	148
Корпоративтік әдеп	153
Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау	153
Ішкі аудит	159

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Компания корпоративтік басқарудың жоғары деңгейін және өз қызметінің ашықтығын сақтауға ұмтылады. Біз бизнес пен қоғамдағы өзгерістерді ескере отырып, корпоративтік басқару жүйесін жетілдіреміз. Бұл тәсіл басқарудың барлық деңгейлерінде тиімділікті қамтамасыз етеді.

Компанияны корпоративтік басқарудың негізгі қағидаттары:

- Тұрақты даму.
- Акционерлердің құқықтарын құрметтеу және оларға әділ көзқарас.
- Тиімділік.
- Ашықтық.

Корпоративтік басқару кодексінің осы қағидаттары мен ережелерінің сақталуы жыл сайын Корпоративтік хатшы дайындайтын Директорлар кеңесі үшін есепте жарияланады. Қосымшаны қараңыз. «Корпоративтік басқару Кодексін сақтау туралы Есеп».

«Қазақтелеком» АҚ-ның Корпоративтік басқару жүйесі акционерлік қоғамның қызметін басқару мен бақылауды, сондай-ақ атқарушы орган, Директорлар кеңесі, акционерлер мен мүдделі тараптар арасындағы өзара қарым-қатынас жүйесін қамтамасыз ететін процестердің жиынтығы болып табылады. Органдардың құзыреттері мен шешімдер қабылдау тәртібі «Қазақтелеком» АҚ-ның Жарғысында айқындалған және бекітілген.

«BBB-»

«Тұрақты» болжамымен

2024 жылғы 21 қарашада Fitch Ratings «Қазақтелеком» АҚ-ның рейтингін «Тұрақты» болжамымен BBB- деңгейінде растады

Агенттік компанияның Қазақстан телекоммуникациялар нарығындағы жетекші позицияларын, өзіндік инфрақұрылымының болуын және мықты қаржылық бейінін оң бағалады. Сонымен қатар, Fitch ішкі операциялық ортаға байланысты орташа тәуекелдерді, «МТ-С» ЖШС сатылғаннан кейінгі бәсекелестік қысымды және қаржыландыру көздерінің әртараптандырылуының шектеулілігін атап өтті.

Fitch компания бизнесінің тұрақты моделін, еркін ақша ағынын қалыптастыру қабілетін және нарықтық жағдайларға бейімделу мүмкіндігін ерекше атап өтті. Күшті жақтарының қатарына тіркелген байланыс сегментіндегі орны мен цифрлық трансформацияға (5G, бұлттық технологиялар) салынған инвестициялар жатады.

2024 жылдың қорытындысы бойынша талдау «Қазақтелеком» АҚ-ның қызметі мен оның корпоративтік тәжірибесі Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелеріне сәйкестікті қамтамасыз ететіндігін көрсетті.

Басқару органдары:

- жоғары орган – Акционерлердің жалпы жиналысы;
- басқару органы – Директорлар кеңесі;
- атқарушы орган – Басқарма.

Басқарма Директорлар кеңесіне бағынады және есеп береді, ол өз кезегінде Акционерлердің жалпы жиналысы алдында жауап береді. Компанияның әрбір органының нақты рөлі мен функциялары «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңда, Жарғыда және Компанияның басқа да ішкі құжаттарында жазылған.

Ішкі аудит қызметі Компанияның қаржы-шаруашылық қызметіне бақылауды, ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару және корпоративтік басқару саласындағы құжаттардың орындалуын бағалауды, сондай-ақ акционерлік қоғамның қызметін жетілдіру мақсатында консультация беруді жүзеге асыратын орган болып табылады.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ҚҰРЫЛЫМЫ

GRI 2-9

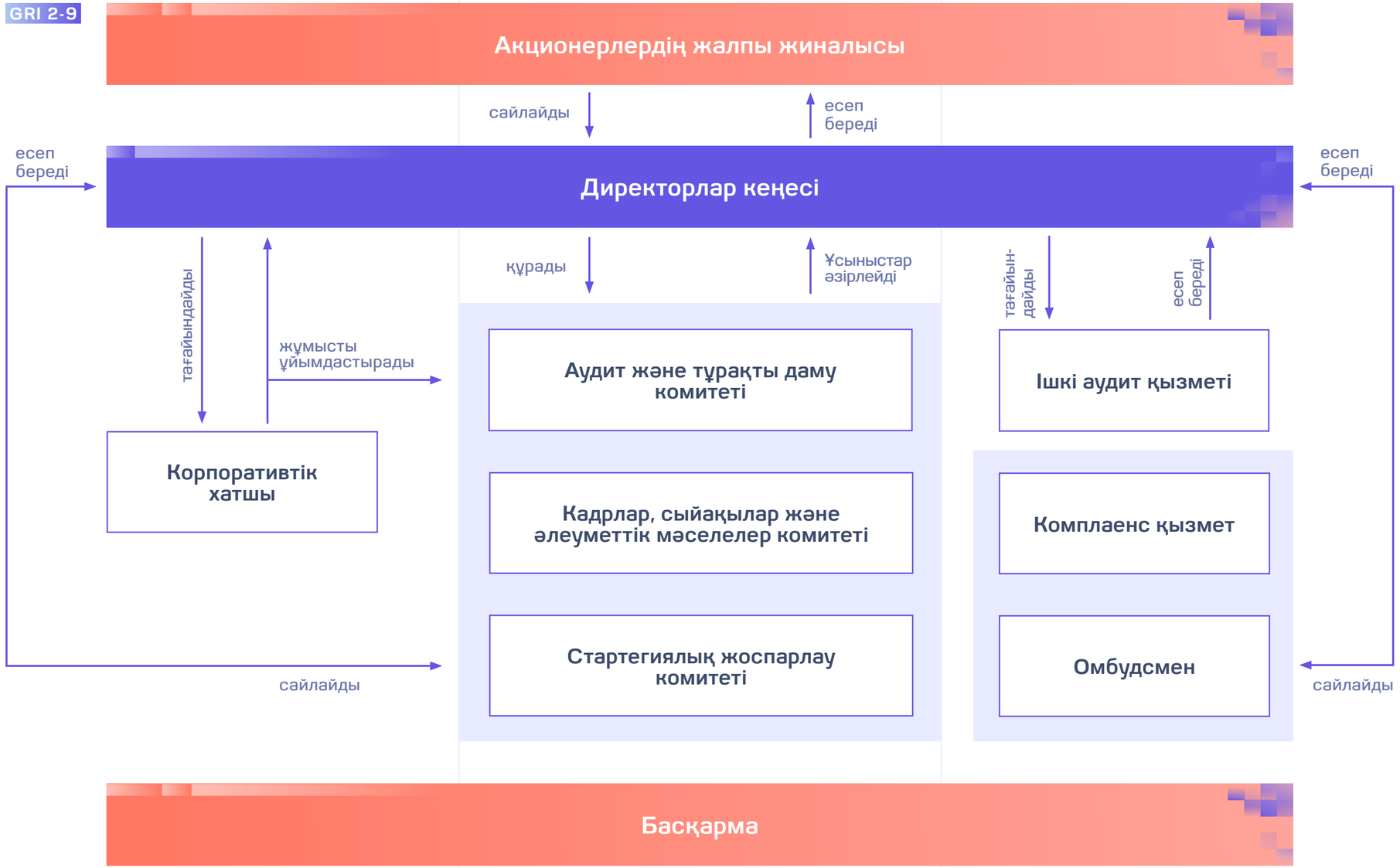

АКЦИОНЕРЛЕРДІҢ ЖАЛПЫ ЖИНАЛЫСЫ

Акционерлердің құқықтары және оларды сақтау «Қазақтелеком» АҚ-ның корпоративтік басқаруының маңызды қағидаттары болып табылады. Компания барлық акционерлердің, соның ішінде акцияларды иелену үлесіне қарамастан миноритарлық акционерлердің мүдделерін бірдей ескереді және ақпаратқа тең қолжетімділікті қамтамасыз етеді.

2025 жылғы 15 мамырда өткен жылдық Жалпы жиналыста Директорлар кеңесінің Төрағасы Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің 2024 жылғы қызметінің қорытындылары туралы ақпаратты ұсынды. Есепте компанияның тұрақты дамуы мен ұзақ мерзімді құнын арттыруға бағытталған шаралар, негізгі тәуекел факторлары, маңызды оқиғалар, қаралған мәселелер, өткізілген отырыстардың форматы мен саны, қатысу деңгейі, сондай-ақ осы Есептің «Директорлар кеңесінің қызметі» және «Директорлар кеңесінің комитеттері» бөлімдерінде ашып көрсетілген өзге де маңызды ақпарат қамтылған.

2025 жылғы 15 мамырда өткен жылдық Жалпы акционерлер жиналысында Директорлар кеңесінің төрағасы 2024 жылға арналған Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің қызметінің қорытындылары туралы ақпарат ұсынды. Есепте компанияның тұрақты дамуына және ұзақ мерзімді құнды арттыруға бағытталған шаралар, негізгі тәуекелдер факторлары, қаралған маңызды оқиғалар, талқыланған мәселелер, отырыстардың форматы мен саны, қатысу деңгейі, сондай-ақ осы Есептің «Директорлар кеңесінің қызметі» және «Директорлар кеңесінің комитеттері» бөлімдерінде ашылған басқа да маңызды ақпараттар қамтылған.

АКЦИОНЕРЛЕРДІ ХАБАРДАР ЕТУ

«Қазақтелеком» АҚ «Бағалы қағаздар нарығы туралы» және «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарына сәйкес, сондай-ақ «Қазақстан қор биржасы» АҚ, Astana International Exchange Ltd және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сәйкес ақпаратты ашуды жүзеге асырады.

«Қазақстан қор биржасы» АҚ (kase.kz), Astana International Exchange Ltd. (aix.kz) және «Ақпараттық-есепке алу орталығы» АҚ (dfo.kz) интернет-ресурстарында Компанияның басқару органы мен атқарушы органының құрамы туралы, корпоративтік оқиғалар туралы, ірі акционерлердің құрамы туралы, акционерлердің алдағы жалпы жиналыстары және олардың қорытындылары туралы, бағалы қағаздар шығарылымдары туралы ақпарат, сондай-ақ акционерлер мен инвесторлардың мүддесі үшін қаржылық есептілік және басқа да ақпарат жарияланады.

Сонымен қатар, акционерлер мен мүдделі тараптарды кеңінен қамту үшін ақпарат Компанияның сайтында ашылады.

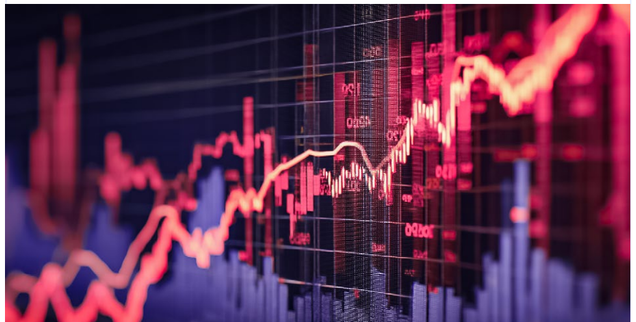

АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛДЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

01.01.2025 жылғы жағдай бойынша Компанияның Басқарма, Директорлар кеңесінің мүшелері «Қазақтелеком» АҚ-ның жай акцияларының меншік иелері болып табылмайды, акцияларды өзара иелену жоқ.

Акционерлер	Акциялар саны	Жай акциялардың орналытырған үлесі (%)*	Айналымдағы жай акциялардың үлесі (%)**
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ	8 655 561	79,24	80,85
TELECOM SYSTEMS LTD ЖК	983 350	9,00	9,18
«Әлеуметтік даму қоры» КҚ	367 091	3,36	3,43
Қайта сатып алынған акциялар	216 852	1,99	-
Басқалары	700 022	6,41	6,54
Жарияланған жай акциялардың жалпы саны	**10 922 876**	**100,00**	**100,00**

* үлес жалпы орналастырылған жай акциялар санынан есептелген.
** үлес жалпы орналастырылған жай акциялар санынан қайта сатып алынған акциялар шегерілгеннен кейін есептелген.

Компанияның Жарғылық капиталы 12 136 529 мың теңгені құрайды және 10 922 876 жай акциядан және 1 213 653 артықшылық берілген акциядан тұрады. Бір акцияның номиналды құны – 1 000 теңге. Эмитенттелген акциялардың жалпы санынан «Қазақтелеком» АҚ-ның артықшылық берілген акцияларының үлесі 10%-ды құрайды.

«Қазақтелеком» АҚ-ның жай және артықшылық берілген акциялары 1997 жылғы 16 қазаннан бастап «А» санатындағы «Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі – Биржа) ресми тізіміне енгізілді. 2008 жылғы 1 қыркүйектен бастап Биржаның ресми тізімінің бірінші санатына ауыстырылды

Қазіргі уақытта Компанияның жай және артықшылық берілген акциялары «Қазақстан қор биржасы» АҚ-ның ресми тізімінің «Премиум» санатына кіреді және Биржаның негізгі алаңында саудаланады.

2006 жылғы 28 сәуірде «Қазақтелеком» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті Қазақстанның бірқатар ірі компанияларының мемлекеттік үлестерін тиімді басқару үшін ҚР Үкіметінің 2006 жылғы 23 ақпандағы №117 қаулысына сәйкес құрылған «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі АҚ-ға берілді. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы №669 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы №962 қаулысымен «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ, Қор) «Қазына» тұрақты даму қоры» мен «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» акционерлік қоғамдарын біріктіру жолымен құрылды.

2023 жылғы 12 қыркүйекте «Қазақтелеком» АҚ-ның екінші ірі акционері болған Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті 2022 жылғы мамырдан бастап Қорға «Қазақтелеком» АҚ-ның 3 084 983 (орналастырылған жай акция 28,24%-ы) жай акцияларын берді.

Бүгінгі таңда Қор Компанияның ең ірі акционері болып табылады.

2025 жылдың 1 қаңтары жағдайы бойынша Жеке компания Telecom Systems Ltd АҚ «Қазақтелеком» АҚ-ның 983 350 (орналастырылған жай акцияларының 9,00%-ы) жай акцияларына иелік ететін акционері болды.

АКЦИЯЛАРДЫҢ НАРЫҚТЫҚ ҚҰНЫНЫҢ ӨЗГЕРУІ

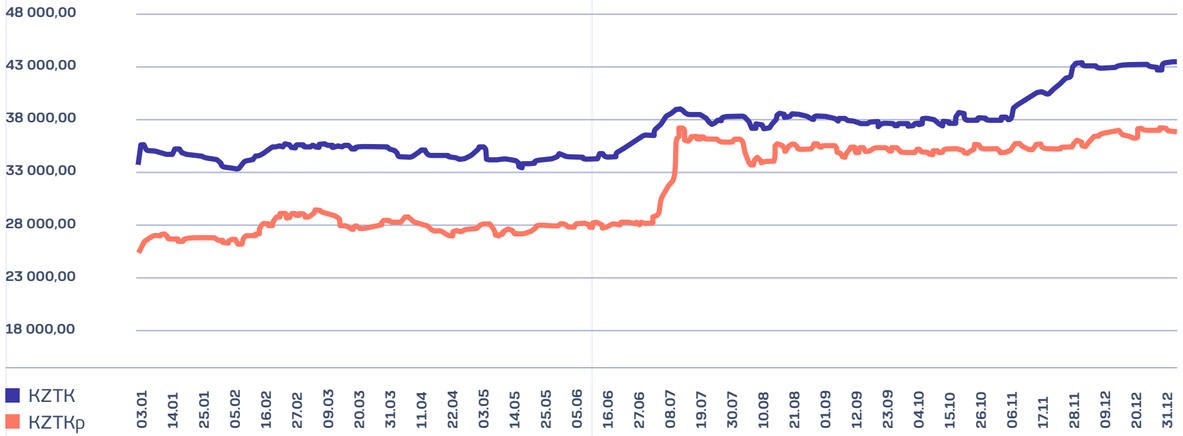

АКЦИЯЛАРДЫҢ ҚҰНЫ (ТЕҢГЕ)*

	31.12.2023	31.12.2024
Жай акциялар (1 дана), теңге	34 500	43 778
Артықшылықты акциялар (1 дана), теңге**	24 750	36 900

2024 жыл ішінде Қоғамның жай акцияларының ең төменгі бағасы 33 303,00 теңгеге және Қоғамның артықшылықты акцияларының ең төменгі бағасы 24 797,00 теңгеге жетті.

2024 жылдың басында «Қазақтелеком» АҚ мен PIH Communication LLC арасында «MT-C» ЖШС-ні сатуды жоспарлаған туралы жаңалық шыққан еді. Бұл жаңалық «Қазақтелеком» АҚ акцияларының өсуіне әсер етті.2024 жылдың 18 маусымында Цифрлық даму министрі мәміле сомасының болжамды мөлшерін жариялады, бұл жай және артықшылықты акциялардың өсуіне серпін етті. Жыл бойы Компания акцияларының құны өсе берді.2024 жылғы желтоқсанның соңғы сауда күнінің қорытындысы бойынша «Қазақстан қор биржасы» АҚ-да «Қазақтелеком» АҚ (ISIN KZ0009093241) жай акцияларының құны 43 778,00 теңгені, «Қазақтелеком» АҚ (ISIN KZ0009094645) артықшылық берілген акцияларының құны 36 900,00 теңгені құрады.

ДИВИДЕНДТІК САЯСАТ

«Қазақтелеком» АҚ (бұдан әрі – Қоғам) дивидендтік саясатының мақсаты Қоғам мен Акционерлер мүдделерінің теңгерімін, дивидендтердің мөлшерін, оларды төлеу шарттары мен тәртібін айқындау кезінде тәсілдің болжамдылығы мен ашықтығын қамтамасыз ету болып табылады.

Қоғамның дивидендтік саясатының негізгі қағидаттары айналымдағы Қоғам акцияларының барлық пакетіне кепілдендірілген дивидендтер төлеуді қамтамасыз ету қағидаты және Қоғамның қаражаты есебінен іске асырылатын қызметтің жаңа түрлерін және инвестициялық жобаларды қаржыландыруды қоса алғанда, Қоғамның қызметін қаржыландыруды қамтамасыз ету қағидаты болып табылады.

Төленетін дивидендтердің мөлшері қаржылық тұрақтылық пен өтімділік көрсеткіштері негізінде айқындалатын Қоғамның қаржылық-экономикалық жағдайына байланысты.

Қоғам төлеуге ұсынылатын дивидендтердің мөлшері акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысының (18.01.2013 ж. №49 хаттама) шешімімен бекітілген «Қазақтелеком» АҚ-ның Дивидендтік саясат туралы ережеде баяндалған дивидендтерді есептеу әдістемесіне сәйкес «Қазақтелеком» АҚ-ның акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысының 2013 жылғы 27 желтоқсандағы №51 шешіміне сәйкес өзгерістер мен толықтырулармен айқындалады. Дивидендтер мөлшері туралы түпкілікті шешімді Акционерлердің жалпы жиналысы қабылдайды.

2024 жылы Акционерлердің жылдық жалпы жиналысының шешіміне сәйкес (2024 жылғы 30 сәуірдегі №81 хаттама) дивидендтер төлеуге бас компанияның меншік иелеріне тиесілі 2023 жылғы шоғырландырылған бөлінбеген пайданың 24,79%-ы жіберілді.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ АКЦИЯЛАРЫ БОЙЫНША 2022-2024 ЖЖ. ҮШІН ЖАРИЯЛАНҒАН ДИВИДЕНДТЕР

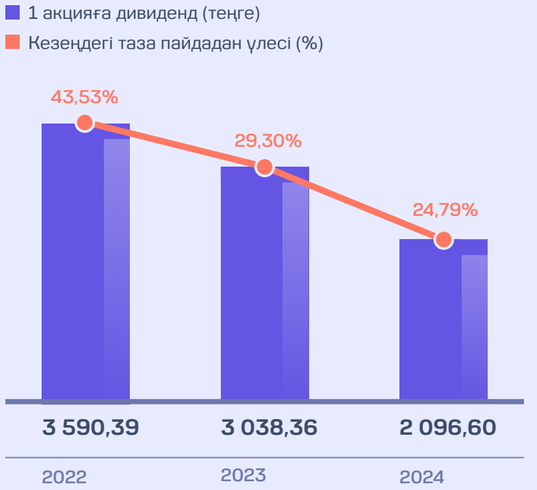

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ

GRI 2-9

Директорлар кеңесі Компанияның қызметінің стратегиялық бағыттарын айқындайтын, даму стратегиясын, бюджетті бекітетін, атқарушы органды сайлайтын және өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыратын басқару органы болып табылады.

Директорлар кеңесінің қызметі Қазақстан Республикасының заңнамасымен, сондай-ақ Жарғымен, Корпоративтік басқару кодексімен, Директорлар кеңесінің ережесімен және Акционерлердің жалпы жиналысы қабылдаған басқа да құжаттармен реттеледі.

7 адам

Директорлар кеңесінің құрамына кіреді

3 директорлар

кеңесінің мүшесі тәуелсіз (жалпы санының 43%)

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІНІҢ РӨЛДЕРІ

Директорлар кеңесінің төрағасы Директорлар кеңесіне басшылық жасайды, Директорлар кеңесінің жұмысын ұйымдастырады және тиімді қызметін қамтамасыз етеді, оның отырыстарын жүргізеді, сондай-ақ Жарғыда және Директорлар кеңесі туралы ережеде көзделген өзге де функцияларды жүзеге асырады.

Директорлар кеңесінің мүшелері — акционерлердің өкілдері Директорлар кеңесі өз қызметін жүзеге асырған кезде ірі акционерлердің мүдделерін білдіреді.

Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорлары барлық комитеттердің құрамына кіреді, барлық мәселелерді қарайды және Директорлар кеңесі үшін ұсыныстар қабылдайды. Аудит және тұрақты даму комитетінің құрамына тек тәуелсіз директорлар кіреді. Олар қаржылық есептілік, ішкі және сыртқы аудит, тәуекелдер және басқа да маңызды қызмет салалары бойынша шешімдерді қарайды және қабылдайды. Сонымен қатар, тәуелсіз директорлар өздерінің тәуелсіздігіне байланысты жасауға мүдделілігі бар мәмілелер жасасу туралы шешім қабылдайды.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ МҮШЕЛЕРІН САЙЛАУ

GRI 2-10

Директорлар кеңесінің мүшелері Акционерлердің жылдық жалпы жиналысында сайланады және Қазақстан Республикасының заңнамасында, «Қазақтелеком» АҚ Жарғысында және «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесі туралы ережеде белгіленген тәртіппен «Қазақтелеком» АҚ-ның Директорлар кеңесінің бұрын сайланған мүшелерінің өкілеттіктері мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайда кезектен тыс жалпы жиналыста қайта сайланады.

Акционерлердің жалпы жиналысы кандидаттардың құзыреттерін, дағдыларын, жетістіктерін, іскерлік беделін және кәсіби тәжірибесін ескере отырып, анық және ашық рәсімдер негізінде Директорлар кеңесінің мүшелерін сайлайды. Директорлар кеңесінің жекелеген мүшелерін немесе оның толық құрамын жаңа мерзімге қайта сайлау кезінде олардың Компанияның Директорлар кеңесі қызметінің тиімділігіне қосқан үлесі назарға алынады. Директорлар кеңесінің Төрағасы Қор Басқармасының Төрағасы қызметін қатар атқара алмайды.

Бақылау кеңесінің төрағасы Қордың басқарма төрағасы болып бір мезгілде қызмет ете алмайды.

Директорлар кеңесінің құрамына Директорлар кеңесінің өз функцияларын орындауы және ұйымның ұзақ мерзімді құны мен тұрақты дамуының өсуін қамтамасыз етуі үшін қажетті білімі, дағдылары мен тәжірибесі бар, сондай-ақ мінсіз іскерлік және жеке беделі бар тұлғалар кіруі тиіс.

Директорлар кеңесінің құрамына кандидаттарды іріктеу кезінде мынадай критерийлер назарға алынады:

- басшылық лауазымдардағы жұмыс тәжірибесі;
- Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі жұмыс тәжірибесі;
- жұмыс өтілі;
- халықаралық сертификаттардың болуын қоса алғанда, білімі, мамандығы;
- бағыттар мен салалар бойынша құзыреттердің болуы (салалар активтер портфеліне байланысты өзгеруі мүмкін);
- іскерлік бедел;
- ұйымның Директорлар кеңесінің құрамына сайланған жағдайда тікелей немесе ықтимал мүдделер қақтығысының болуы.

Директорлар кеңесінің мүшелерін сайлауды Директорлар кеңесінде бір орынға бір кандидат сайланатын жағдайларды қоспағанда, акционерлер дауыс беруге арналған бюллетеньдерді пайдалана отырып, кумулятивтік дауыс беру арқылы жүзеге асырады.

Директорлар кеңесінің мүшесі лауазымына сайлау үшін кандидатуралар мыналар катарынан ұсынылуы мүмкін:

- Акционерлер — жеке тұлғалар.
- Директорлар кеңесіне акционерлердің өкілдері ретінде сайлауға ұсынылған тұлғалар.
- Компанияның акционері болып табылмайтын және Директорлар кеңесіне акционердің өкілі ретінде сайлауға ұсынылмаған жеке тұлғалар.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚҰРАМЫ

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің құрамында өзгерістер болды.

2024 жылғы 12 сәуірде Акционерлердің кезектен тыс Жалпы жиналысының шешімімен:

- «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі Ауғанов Ғибрат Қайратұлының өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды;
- «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейінгі қалған кезеңге «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ мүддесін білдіретін өкіл ретінде Елжас Мұратұлы Отыншиев сайланды.

2024 жылғы 30 сәуірде Акционерлердің жылдық Жалпы жиналысының шешімімен:

- «Қазақтелеком» АҚ Жарғысында белгіленген мерзімге, акционерлердің жылдық Жалпы жиналысы өткізілген күннен бастап, «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің мүшелері болып Н. Байдәулетов, Н. Казутин, Е. Отыншиев, Қ. Есекеев, Ә. Абдуалиев, Д. Заика, А. Неупокоев сайланды.

2024 жылғы 17 шілдеде Акционерлердің кезектен тыс Жалпы жиналысының шешімімен:

- «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі Есекеев Қуанышбек Бақытбекұлының өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды;
- «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейінгі қалған кезеңге «Қазақтелеком» АҚ Басқарма Төрағасы Мусин Бағдат Батырбекұлы сайланды.

2024 жылдың соңындағы Директорлар кеңесінің құрамы:

- Байдәулетов Нұржан Тәліпович (Директорлар кеңесінің Төрағасы);
- Отыншиев Елжас Мұратұлы;
- Казутин Николай Юрьевич;
- Мусин Бағдат Батырбекұлы;
- Абдуалиев Әсет Қуандықұлы;
- Заика Дмитрий Александрович;
- Неупокоев Артур Викторович.

Директорлар кеңесінің мүшелерінің негізгі құзыреттері:

- **Байдәулетов Нұржан Тәліпович** – Директорлар кеңесін басқару, телекоммуникациялар, стратегия, ірі акционердің шешімдерін іске асыру;
- **Мусин Бағдат Батырбекұлы** – телекоммуникациялар, стратегия, бизнес-жоспарлау;
- **Отыншиев Елжас Мұратұлы** – стратегия, кадрлық мәселелер, ірі акционердің шешімдерін іске асыру;
- **Казутин Николай Юрьевич** – аудит, қаржы, маркетинг, ірі акционердің шешімдерін іске асыру;
- **Абдуалиев Әсет Қуандықұлы** – аудит, корпоративтік қаржы, халықаралық құқық, стратегия, менеджмент, мемлекеттік басқару;
- **Заика Дмитрий Александрович** – аудит, қаржы, стратегиялық жоспарлау, маркетинг, телекоммуникациялар, мобильді бизнес;
- **Неупокоев Артур Викторович** – телекоммуникациялар, маркетинг, стратегиялық менеджмент, корпоративтік сату, операторлық бизнес.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІНІҢ ӨМІРБАЯНЫ

GRI 2-9, 2-11

НҰРЖАН ТӘЛІПҰЛЫ БАЙДӘУЛЕТОВ

Директорлар кеңесінің төрағасы, «Самұрық-Қазына» АҚ акционерінің өкілі (8 655 561 жай (дауыс беретін) акция)

Туған күні: 1 қыркүйек 1960 жыл
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
Директорлар кеңесінің құрамына алғаш сайланған күні: 8 мамыр 2012 жыл
Директорлар кеңесінің құрамына ағымдағы сайлау күні: 30 сәуір 2024 жыл
Акцияларға иелік ету: Иелік етпейді

Білімі:

- 2017 – 2019 – Ұлыбритания Директорлар институтының IOD директорларын сертификаттаудың халықаралық бағдарламасы;
- 09.1977 – 06.1986 – Мәскеу теміржол көлігі институты. Мамандығы: «Теміржол көлігімен тасымалдау процестерін басқару».

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 17.04. 2016–қазіргі уақытқа дейін – «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінде «Самұрық-Қазына» АҚ өкілі;
- 02.06.2014 – 17.04.2016 – «Самұрық-Қазына» АҚ, Активтерді басқару жөніндегі Бас директор;
- 27.11.2008 – 01.06.2014 – «Самұрық-Қазына» АҚ, Басқарушы директор.

ЕЛЖАС МҰРАТҰЛЫ ОТЫНШИЕВ

Директорлар кеңесінің мүшесі — «Самұрық-Қазына» АҚ акционерінің өкілі (8 655 561 жай (дауыс беретін) акция)

Туған күні: 1 сәуір 1987 жыл
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
Директорлар кеңесінің құрамына алғаш сайланған күні: 12 сәуір 2024 жыл
Директорлар кеңесінің құрамына ағымдағы сайлау күні: 30 сәуір 2024 жыл
Акцияларға иелік ету: Иелік етпейді

Білімі:

- 2008 — 2010 — Мәскеуфизика-техникалықинституты Жалпы және қолданбалы физика факультеті Мамандығы: қолданбалы математика және физика (магистратура);
- 2004 — 2008 — Мәскеу физика-техникалық институты Жалпы және қолданбалы физика факультеті Мамандығы: қолданбалы математика және физика (бакалавр);
- 1996 — 2003 — «Елім ай» музыка мектебі, вокал және фортепиано;
- 2002 — 2004 — No165 техникалық лицей, Алматы;
- 1994 — 2002 — No120 лингвистикалық гимназия, Алматы,

Қосымша ақпарат:

- 2004 жылдың сәуірі — 5 Азиялық физика олимпиадасы, Ханой, Вьетнам. Құрмет белгісі;
- 2004 жылдың шілдесі — 35-ші Халықаралық физика олимпиадасы, Поханг, Оңтүстік Корея. Қола медаль.

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 2023 жылдың сәуірі — қазіргі уақытқа дейін — «Самұрық-Қазына» АҚ Стратегия және активтерді басқару бойынша тең басқарушы директор;
- 2021 жылдың мамыры — 2023 жылдың сәуірі — Қазақстандық инвестициялық даму қоры (ҚИДҚ) Management Company» ЖШС. Басқарма төрағасының орынбасары (2021 жылғы шілдеден бастап);
- 2019 жылдың желтоқсаны — 2021 жылдың мамыры — «PlanetCare Management» ЖШС Бас директордың инвестициялар және даму жөніндегі орынбасары;
- 2019 жылдың мамыры — 2019 жылдың желтоқсаны — Қазақстандық инвестициялық даму қоры (ҚИДҚ) Management Company» ЖШС. Аға талдаушы/VP, жеке капитал департаменті;
- 2018 жылдың қаңтары — 2019 жылдың мамыры — «Самұрық-Қазына» АҚАктивтерді дамыту департаментінің тау-кен активтерін дамыту секторының меңгерушісі.

НИКОЛАЙ ЮРЬЕВИЧ КАЗУТИН

Директорлар кеңесінің мүшесі — «Самұрық-Қазына» АҚ акционерінің өкілі (8 655 561 жай (дауыс беретін) акция)

Туған күні: 28 қараша 1982 жыл
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
Директорлар кеңесінің құрамына алғаш сайланған күні: 4 шілде 2022 жыл
Директорлар кеңесінің құрамына ағымдағы сайлау күні: 30 сәуір 2024 жыл
Акцияларға иелік ету: Иелік етпейді

Білімі:

- 2003 жылы Т.Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетін бітірген. Мамандығы: «Бухгалтерлік есеп және аудит».

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 2022 жылғы ақпаннан бастап қазіргі уақытқа дейін — «Самұрық-Қазына» АҚ, Құқықтық демеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директор;
- 2020 жылғы қаңтар — 2022 жылғы ақпан — Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитеті төрағасының орынбасары.
- 2018 жылғы қаңтар мен 2019 жылғы қараша аралығында — «Шығыс Қазақстан өңірлік энергетикалық компания»АҚ Ішкі аудит қызметінің басшысы, Өскемен қ.;
- 2016 жылғы тамыз — 2018 жылғы қаңтар — «Көкшетау минерал сулары» АҚ, Кеңесші, Көкшетау қ.;
- 2006 жылғы наурыз — 2016 жылғы маусым — «Прайсуотерхаускуперс Такс Энд Эдвайзори» ЖШС департаментінің аға менеджері, Алматы қ.

БАҒДАТ БАТЫРБЕКҰЛЫ МУСИН

Директорлар кеңесінің мүшесі – «Қазақтелеком» АҚ Басқарма төрағасы

Туған күні: 03 наурыз 1983 жыл
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
Директорлар кеңесінің құрамына алғаш сайланған күні: 17 шілде 2024 жыл
Директорлар кеңесінің құрамына ағымдағы сайлау күні: 17 шілде 2024 жыл
Акцияларға иелік ету: Иелік етпейді

Білімі:

- 2000 – 2004 – С. Демирел университеті, «Компьютерлік бағдарламалық қамтамасыз ету және аппараттық қамтамасыз ету» мамандығы;
- 2004 – 2006 – Қазақ құқық және халықаралық қатынастар институты, «Құқықтану» мамандығы.

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 10.06.2024 – қазіргі уақытқа дейін – «Қазақтелеком» АҚ Басқарма төрағасы;
- 02.09.2020 – 30.04.2024 – Қазақстан Республикасының цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрі;
- 07.2020 – 09.2020 – Қазақстан Республикасы цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрінің бірінші орынбасары;
- 03.2020 – 07.2020 – Қазақстан Республикасы Президентінің цифрландыру және инновациялық технологиялар жөніндегі кеңесшісі;
- 2017 – 2018 – «Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің төрағасы;
- 2014 – 2016 – «Қазпочта» АҚ басқарма төрағасы.

ӘСЕТ ҚУАНДЫҚҰЛЫ АБДУАЛИЕВ

Тәуелсіз директор

Туған күні: 8 тамыз 1984 жыл
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
Директорлар кеңесінің құрамына алғаш сайланған күні: 19 шілде 2023 жыл
Директорлар кеңесінің құрамына ағымдағы сайлау күні: 30 сәуір 2024 жыл
Тәуелсіздік критерийлері: «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 1-бабының 20) тармақшасында көрсетілген критерийлерге сәйкес келеді.

Білімі:

- 2018 – 2019 – Стэнфорд университеті. Жоғары бизнес мектебі. Менеджмент саласындағы ғылым магистрі (MSx);
- 2017 – 2018 – Гарвард университеті. Мемлекеттік басқару мектебі. Мемлекеттік басқару магистрі (MPA);
- 2006 – 2007 – CEPMLP Данди қ. университеті. Құқық магистрі (LLM);
- 2001 – 2005 – Гумилев атындағы ЕҰУ, Заң факультеті. Халықаралық құқық бакалавры.

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 06.2023 – қазіргі уақытқа дейін CEO, Silk Road Innovation Hub;
- 06.2021 – 06.2023 – TaskRabbit, Inc., Стратегия және даму бөлімінің басшысы, Сан-Франциско, АҚШ;
- 06.2016 – 05.2017 – «Алматы қаласының даму орталығы» АҚ, Басқарма төрағасының орынбасары.

ДМИТРИЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ ЗАИКА

Тәуелсіз директор

Туған күні: 27 сәуір 1975 жыл
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
Директорлар кеңесінің құрамына алғаш сайланған күні: 30 маусым 2015 жыл
Директорлар кеңесінің құрамына ағымдағы сайлау күні: 30 сәуір 2024 жыл
Тәуелсіздік критерийлері: «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 1-бабының 20) тармақшасында көрсетілген критерийлерге сәйкес келеді.

Білімі:

- 2003 – 2005 – Қазақ Мемлекеттік Экономикалық университеті. Мамандығы: «Қаржы менеджменті». Біліктілігі: экономист;
- 1992 – 1998 – Алматы энергетика және байланыс институты. Мамандығы: радиотехника, біліктілігі: радиоинженер.

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 2011 – 2020 – «Химфарм» АҚ, Тәуелсіз директоры;
- 2012 – 2016 – «АЛТЕЛ» АҚ, Тәуелсіз директоры;
- 2015 – қазіргі уақытқа дейін – «Қазақтелеком» АҚ, Тәуелсіз директоры.

АРТУР ВИКТОРОВИЧ НЕУПОКОЕВ

Тәуелсіз директор

Туған күні: 22 маусым 1967 жыл
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
Директорлар кеңесінің құрамына алғаш сайланған күні: 19 шілде 2023 жыл
Директорлар кеңесінің құрамына ағымдағы сайлау күні: 30 сәуір 2024 жыл
Тәуелсіздік критерийлері: «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 1-бабының 20) тармақшасында көрсетілген критерийлерге сәйкес келеді.

Білімі:

- 1985 – 1992 – Қазақ политехникалық институты. Мамандығы: металлургиялық процестерді физика-химиялық зерттеу.

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 01.2018 – 11.2019 – «Қазақтелеком» АҚ, Корпоративтік бизнес дивизионының ірі клиенттерге сату департаментінің директоры;
- 03.2006 – 12.2017 – «Қазақтелеком» АҚ, Бас директордың орынбасары – Корпоративтік сату дирекциясының коммерциялық директоры.

ДИРЕКТОРЛАР ТӘУЕЛСІЗДІГІ

«Акционерлік қоғамдар туралы» Заңның талаптарына сәйкес Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшелерінің саны 30%-дан кем болмауы тиіс. 2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесіндегі бұл үлес 43%-ды құрады.

Тәуелсіз директор — Директорлар кеңесінің мүшесі, ол:

- осы акционерлік қоғамның және Директорлар кеңесіне сайланғанға дейінгі үш жыл ішінде (осы акционерлік қоғамның тәуелсіз директоры лауазымында болған жағдайды қоспағанда) үлестес тұлғасы болып табылмайды;
- осы акционерлік қоғамның үлестес тұлғаларына қатысты үлестес тұлға болып табылмайды;
- осы акционерлік қоғамның лауазымды тұлғаларымен немесе осы акционерлік қоғамның үлестес тұлғаларымен бағыныстылықпен байланысты емес және Директорлар кеңесіне сайланғанға дейінгі үш жыл ішінде осы тұлғалармен бағыныстылықпен байланысты емес;
- мемлекеттік қызметші болып табылмайды;
- осы акционерлік қоғам органдарының отырыстарында және Директорлар кеңесіне сайланғанға дейінгі үш жыл ішінде акционердің өкілі болып табылмайды;
- аудиторлық ұйымның құрамында жұмыс істейтін аудитор ретінде осы акционерлік қоғамның аудитіне қатыспайды және Директорлар кеңесіне сайланғанға дейінгі үш жыл ішінде мұндай аудитке қатыспаған.

Компанияның Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорлары 2024 жылы тәуелсіздік критерийлеріне толық сәйкес келді.

Толық ақпарат үшін Компанияның сайтындағы «Директорлар кеңесінің тәуелсіздік декларациясы» құжатымен танысуға болады https://sustainability.telecom.kz/?page_id=73.

МҮДДЕЛЕР ҚАЙШЫЛЫҒЫН БАСҚАРУ

GRI 2-15

«Қазақтелеком» АҚ-да мүдделер қайшылығын реттеу саясаты бар. Саясат мүдделер қайшылығының алдын алу, анықтау және реттеу тәртібін, мүдделер қайшылығы туындаған немесе туындау ықтималдығы жағдайында Компания органдарының және/немесе тұлғаларының өзара әрекеттесу мен үйлестіру рәсімдерін айқындайды.

2024 жылы Директорлар кеңесінің жұмысында мүдделер қайшылығы тіркелген жоқ.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚЫЗМЕТІ

2024 жылы Директорлар Кеңесінің отырыстары қолданыстағы бейнеконференция өткізу платформаларын пайдалана отырып, онлайн-форматта өткізілді.

Жыл ішінде Директорлар кеңесінің 22 отырысы өткізіліп, онда 107 мәселе қаралды.

Директорлар кеңесінің 2024 жылғы негізгі шешімдері:

- «Қазақтелеком» АҚ компаниялар тобының инвестициялық қызметтің толық циклін басқару саясатын бекіту;
- «Қазақтелеком» АҚ-ның 2024–2032 жылдарға арналған ESG стратегиясын бекіту;
- CASPINET B.V., «Қазақтелеком» АҚ компаниялар тобының ұялы байланыс операторлары және «Қазақтелеком» АҚ-ның Даму жоспарын іске асыру мәселелерін қарау;
- Су тасқынынан зардап шеккен өңірлерге 1 миллиард теңге көлемінде қайырымдылық көмек көрсету туралы шешім қабылданды;
- Басқарма Төрағасын сайлау мәселесі қаралды;
- «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-нің жарғылық капиталындағы 100% үлесті иеліктен шығару туралы шешім қабылданды.

Сондай-ақ тұрақты негізде Бизнес-жоспарды орындау, қауіпсіздік пен еңбекті қорғауды қамтамасыз ету, стратегиялық жобаларды іске асыру, тәуекелдер, Стратегияны орындау, ұялы байланыс операторлардың қызметі мәселелері бойынша Басқарманы тыңдау жүзеге асырылды.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚЫЗМЕТІН БАҒАЛАУ

GRI 2-18

«Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің қызметін бағалау «Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің, Директорлар кеңесі мүшелерінің және Корпоративтік хатшының қызметін бағалау қағидаларына» сәйкес жүргізіледі. Осы құжатқа сәйкес Директорлар кеңесін бағалау жылына бір рет өзін-өзі бағалау жолымен және кемінде үш жылда бір рет тәуелсіз консультанттарды тарту арқылы жүргізіледі.

Директорлар кеңесінің соңғы сыртқы бағалауын 2021 жылы PricewaterhouseCoopers кеңесшілері жүргізді. PricewaterhouseCoopers бағалауына сәйкес «Директорлар кеңесі мен атқарушы органның тиімділігі» көрсеткіші бойынша рейтинг 2018 жылы BB деңгейінен 2021 жылы BBB деңгейіне дейін өсті. Бұдан басқа, осы бағалау қорытындысы бойынша Корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі жоспарға Директорлар Кеңесінің қызметіне байланысты іс-шаралар енгізілді.

Көрсетілген Ережелерге сәйкес Директорлар кеңесінің 2023 және 2022 жылдардағы қызметін бағалау өзін-өзі бағалау арқылы жүргізілді. Бағалау критерийлерінің тізбесі стратегиялық ойлау деңгейін бағалау, саланы білу, кәсіби тәжірибе, командалық жұмысқа бейілділік, тұрақты даму қағидаттарын ұстану және басқа да мәселелерді қамтыды.

2024 жылы Директорлар кеңесінің қызметіне баға беру үшін 2025 жылы тәуелсіз кеңесшілерді тарту жоспарлануда. Бұл ретте кеңесшілерді таңдау «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚның және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп пайызы тікелей немесе жанама түрде меншік немесе сенімгерлік басқару құқығында «Самұрық-Қазына» АҚ-ға тиесілі заңды тұлғалардың сатып алуларын жүзеге асыру тәртібіне сәйкес жүзеге асырылады.

2024 ЖЫЛЫ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ОТЫРЫСТАРЫНА ҚАТЫСУ

Директорлар кеңесінің мүшелері	№1 22.02.24	№2 05.03.24	№3 27.03.24	№4 09.04.24	№5 10.04.24	№6 03.05.24	№7 24.05.24	№8 29.05.24	№9 31.05.24	№10 10.06.24	№ 11 05.07.24	№ 12 18.07.24	№ 13 26.08.24	№ 14 31.08.24	№ 15 19.09.24	№ 16 18.10.24	№ 17 04.11.24	№ 18 12.11.24	№ 19 15.11.24	№ 20 11.12.24	№ 21 24.12.24	№ 22 27.12.24	Қатысу пайызы
Байдәулетов Н.Т.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100%
Есекеев К.Б.	+	+	+	+	+	+	+	+	+														100%
Казутин Н.Ю.	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	86,4%
Ауғанов Ғ.Қ.	-	+	+	+	+																		80%
Абдуалиев Ә.К.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	90,9%
Заика Д.А.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	-	+	-	86,4%
Неупокоев А.В.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100%
Отыншиев Е.М.						-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	88,2%
Мусин Б.Б.												+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100%

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ КОМИТЕТТЕРІ

GRI 2-9

2024 жылы Директорлар кеңесі жанынан үш комитет жұмыс істеді: Аудит және тұрақты даму комитеті, Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет, Стратегиялық жоспарлау комитеті.

АУДИТ ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ ДАМУ КОМИТЕТІ

GRI 2-9, 2-13

«Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитеті Директорлар кеңесінің шешімімен 2006 жылы құрылды. 2022 жылғы шілдеде Директорлар кеңесінің шешімімен Аудит жөніндегі комитет Аудит және тұрақты даму комитеті болып қайта аталды және өз қызметін Директорлар кеңесінің 19.07.2022 жылғы шешімімен бекітілген Комитет туралы ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Комитеттің 2024 жылғы құрамы:

- Абдуалиев Әсет Қуандықұлы (Комитет төрағасы);
- Заика Дмитрий Александрович;
- Неупокоев Артур Викторович.

«Қазақтелеком» АҚ Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес Аудит және тұрақты даму комитеті толығымен «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 1-бабының 20) тармақшасында көзделген директорлардың тәуелсіздігін тану критерийлеріне сәйкес келетін тәуелсіз директорлардан тұрады.

Комитет туралы ережеге сәйкес Комитет төрағасы отырыстарға күн тәртібіндегі мәселелер бойынша ақпарат ұсынуға:

- Директорлар кеңесінің мүшелерін;
- Ішкі аудит және Комплаенс қызметінің басшысын;
- «Эрнст энд Янг» ЖШС сыртқы аудиторының өкілдерін;
- Қоғам қызметкерлерін (топ-менеджмент, құрылымдық бөлімшелердің басшылары, мамандар) және еншілес ұйымдардың қызметкерлерін шақырды.

Аудит және тұрақты даму комитеті өз Ережесінің 16-тармағына сәйкес тоқсанына кемінде бір рет тұрақты бетпе-бет отырыстар және қажетіне қарай кезектен тыс отырыстар өткізеді. Комитеттің 2024 жылға арналған Жұмыс жоспарында әр тоқсанда отырыстар өткізу және Комитет құзыретіне кіретін мәселелерді қарау көзделген.

Комитет 2024 жылы 8 отырыс өткізді, онда Ішкі аудит қызметі, Комплаенс қызметі, ішкі бақылау және тәуекелдер, қаржылық есептілік, сыртқы аудит және басқа да маңызды мәселелер бойынша 27 мәселе қаралып, Директорлар кеңесіне тиісті ұсынымдар берілді.

Комитет 2024 жылға арналған Жұмыс жоспарына сәйкес жұмыс істеді. Комитет мүшелері оның әрбір отырысына белсенді қатысты және олардың қызметі жеткілікті дәрежеде тиімді болды.

Комитет өз қызметінде «Қазақтелеком» АҚ Жарғысын, Компанияның корпоративтік басқару кодексін және Комитет туралы ережені басшылыққа алды.

Комитет пен оның мүшелері өз міндеттерін атқару барысында Компанияның мүддесін ескере отырып адал әрі парасатты жұмыс істеді. Комитет Компанияның корпоративтік басқару кодексінде, Комитет туралы ережеде, Директорлар кеңесінің тапсырмаларында және Комитеттің 2024 жылға арналған жұмыс жоспарында айқындалған мақсаттарды, міндеттерді және функционалдық жауапкершіліктерді орындады.

2024 ЖЫЛЫ КОМИТЕТ ОТЫРЫСТАРЫНА ҚАТЫСУ

Комитет мүшелері	№1 19.02	№2 26.03	№3 24.05	№4 27.05	№5 16.07	№6 16.09	№7 30.10	№8 09.12	Қатысу пайызы
Абдуалиев Ә.К.	+	+	+	+	+	+	-	+	87,5%
Заика Д.А.	+	+	+	+	+	+	+	+	100%
Неупокоев А.В.	+	+	+	+	+	+	+	+	100%

КАДРЛАР, СЫЙАҚЫЛАР ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК МӘСЕЛЕЛЕР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ

GRI 2-20

Директорлар кеңесінің Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеті «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен 2015 жылы құрылды.

Комитет өз қызметінде Директорлар кеңесіне толық есеп береді және өз қызметін Директорлар кеңесінің 18.03.2015 жылғы №2 Хаттамасымен бекітілген «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитеті туралы ережеге сәйкес жүзеге асырады.

«Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитетінің 2024 жылғы құрамы:

- Заика Дмитрий Александрович (Комитет төрағасы);
- Абдуалиев Әсет Қуандықұлы;
- Неупокоев Артур Викторович;
- Отыншиев Елжас Мұратұлы.

03 мамыр 2024 жылға дейін Комитет құрамында:

- Заика Дмитрий Александрович (Комитет Төрағасы);
- Ауғанов Ғибрат Қайратұлы;
- Абдуалиев Әсет Қуандықұлы;
- Неупокоев Артур Викторович болды.

2024 жылғы 3 мамырдан бастап Комитет құрамында:

- Заика Дмитрий Александрович (Комитет Төрағасы),
- Абдуалиев Әсет Қуандықұлы,
- Неупокоев Артур Викторович.

2024 жылғы 15 қарашада Комитет құрамына Отыншиев Елжас Мұратұлы сайланды.

Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет туралы ережеге сәйкес Комитет төрағасы отырыстарға баяндамашылар, бақылаушылар ретінде, сондай-ақ күн тәртібіндегі мәселелер бойынша ақпарат беру үшін:

- Директорлар кеңесінің мүшелерін.
- Қоғам қызметкерлерін (топ-менеджмент, құрылымдық бөлімшелердің басшылары, мамандар).
- Басшы қызметкерлер лауазымдарының тізбесіне сәйкес басшы лауазымдарға кандидаттарды шақырды.

Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет 2024 жылы 13 бетпе-бет отырыс өткізді, онда 34 мәселе қаралды (оның ішінде әлеуметтік сипаттағы мәселелер, Орталық аппараттың құрылымындағы өзгерістер, қызметкерлерді Қоғам Басқармасының құрамына сайлау, еншілес ұйымдардың бірінші басшыларын лауазымдарға тағайындау, басшы қызметкерлерге ҚНК бекіту, еңбекақы төлеу, персоналды басқару), сондай-ақ Директорлар кеңесіне тиісті ұсыныстар берілді.

Комитет 2024 жылға арналған Жұмыс жоспарына сәйкес жұмыс істеді. Комитет мүшелері оның әрбір отырысына белсенді қатысты және олардың қызметі жеткілікті тиімді болды.

Аталған Комитет пен оның мүшелері өз міндеттерін атқару барысында Қоғамның мүддесінде адал және парасатты әрекет етті.

2024 жылы Кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитетпен Компанияның Корпоративтік басқару кодексінде, Тағайындау және сыйақы беру жөніндегі комитет туралы ережеде, Компанияның Директорлар кеңесінің шешімдері мен тапсырмаларында, сондай-ақ Комитеттің 2024 жылға арналған жұмыс жоспарында белгіленген мақсаттар, міндеттер мен функционалдық міндеттер орындалды.

2022 ЖЫЛЫ КАДРЛАР, СЫЙАҚЫЛАР ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК МӘСЕЛЕЛЕР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ ОТЫРЫСТАРЫНА ҚАТЫСУ

Комитет мүшелері	№1 21.02	№2 05.03	№3 26.03	№4 24.05	№5 28.05	№6 10.06	№7 05.07	№8 16.07	№9 31.08	№10 16.09	№11 19.09	№12 01.11	№13 10.12	Қатысу пайызы
Заика Д.А.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100%
Абдуалиев Ә.К.	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	92,31%
Неупокоев А.В.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100%
Ауғанов Ғ.Қ.	+	+	+											100% Комитет құрамында болған кезеңде

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЛАУ КОМИТЕТІ

«Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің Стратегиялық жоспарлау комитеті 2010 жылы Директорлар кеңесінің шешімімен құрылды. Стратегиялық жоспарлау жөніндегі Комитет Директорлар кеңесінің консультациялық-кеңесші органы болып табылады және өз қызметін Директорлар кеңесінің 19.11.2010 жылғы шешімімен бекітілген Стратегиялық жоспарлау комитеті туралы ережеге сәйкес жүзеге асырады.

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің Стратегиялық жоспарлау комитетінің құрамы:

- Неупокоев Артур Викторович (Комитет Төрағасы);
- Абдуалиев Әсет Қуандықұлы;
- Заика Дмитрий Александрович;
- сондай-ақ дауыс беру құқығы жоқ сарапшылар — Қаиров Асқар Жәлелұлы пен Мұқанова Алмагүл Өмірұзаққызы («Самұрық-Қазына» АҚ өкілдері).

Комитет төрағасы отырыстарға бақылаушылар, баяндамашылар ретінде, сондай-ақ күн тәртібіндегі мәселелер бойынша ақпарат беру үшін:

- Басқарма мүшелерін.
- Қоғамның, сондай-ақ еншілес ұйымдардың басшысын және өзге де қызметкерлерін.
- «Самұрық-Қазына» АҚ өкілдерін шақырды.

Стратегиялық жоспарлау комитеті өз Ережесінің 15-тармағына сәйкес Комитеттің шешімімен бекітілген жылдық жоспарға сәйкес отырыстарды, бірақ тоқсанына кемінде бір рет, қажетіне қарай кезектен тыс отырыстарды өткізеді.

Стратегиялық жоспарлау комитеті 2024 жылы 10 бетпе-бет отырыс өткізді, онда 26 мәселе қаралды және олар бойынша Қоғамның Директорлар кеңесіне тиісті ұсынымдар берілді. Бұл стратегия, бизнес-жоспарлау, стратегиялық жобалар және Қоғам қызметінің басқа да маңызды мәселелері.

Комитет 2024 жылға арналған Жұмыс жоспарына сәйкес жұмыс істеді. Комитет мүшелері оның әрбір отырысына белсенді қатысты және олардың қызметі жеткілікті тиімді болды.

Аталған Комитет пен оның мүшелері өз міндеттерін орындау кезінде Қоғам мүддесінде, адал және орынды әрекет етті.

Комитет Қоғам қызметінің басым бағыттарын және оның даму стратегиясын айқындау мәселелері бойынша, оның ішінде Қоғамның ұзақ мерзімді келешекте қызметінің тиімділігін арттыруға жәрдемдесетін іс-шараларды әзірлеу мәселелері бойынша Қоғамның Директорлар кеңесіне ұсынымдар әзірлеу және ұсыну жөніндегі міндеттерді толық көлемде орындады.

2024 жылы Стратегиялық жоспарлау комитеті Комитет туралы ережеде, Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімдері мен тапсырмаларында, сондай-ақ 2024 жылға арналған жұмыс жоспарында белгіленген мақсаттар, міндеттер мен функцияларды орындады.

2024 ЖЫЛЫ СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЛАУ КОМИТЕТ ОТЫРЫСТАРЫНА ҚАТЫСУ

Комитет мүшелері	№1 19.02	№2 19.03	№3 27.05	№4 31.05	№5 16.07	№6 17.09	№7 19.09	№8 01.11	№9 14.11	№10 09.12	Қатысу пайызы
Неупокоев А.В.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100%
Абдуалиев А.К.	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	90%
Заика Д.А.	+	-	+	-	+	+	+	+	+	+	80%

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ

GRI 2-17

Компанияда Директорлар кеңесі мүшелерінің біліктілігін арттыру және сыртқы эксперттерді тарту Саясаты қолданылады. Бұл Саясат корпоративтік басқарудың үздік тәжірибелері негізінде әзірленген және Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігін арттыруға бағытталған.Бұл мына жолдармен жүзеге асырылады: Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдыларын дамыту және біліктілігін арттыру жүйесін енгізу және Директорлар кеңесі қарастыратын мәселелер сыртқы кәсіби және тәуелсіз сараптаманы қажет еткен жағдайда, сыртқы эксперттерді тарту құқығын қамтамасыз ету.

2024 жылы Директорлар кеңесі мүшелерінің оқуы өткізілмеді.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ СЫЙАҚЫСЫ

GRI 2-19, 2-21

«Қазақтелеком» АҚ Акционерлерінің жалпы жиналысының 12.08.2021 жылғы шешіміне сәйкес тәуелсіз директорға Директорлар кеңесінің комитеттеріне мүшелік/төрағалық еткені үшін тіркелген жылдық сыйақы және қосымша сыйақы төленеді:

- Қазақстан Республикасының бейрезиденттері үшін 45 000 (қырық бес мың) АҚШ доллары мөлшерінде тіркелген жылдық сыйақы және Қоғамның Директорлар кеңесінің комитеттеріне мүшелік/төрағалық еткені үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес салықтар мен басқа да міндетті аударымдар ұсталғаннан кейін 11 000 (он бір мың) АҚШ доллары мөлшерінде қосымша сыйақы;
- Қазақстан Республикасының резиденттері үшін 16 650 000 (он алты миллион алты жүз елу мың) теңге мөлшерінде тіркелген жылдық сыйақы және Қоғамның Директорлар кеңесінің комитеттеріне мүшелік/төрағалық еткені үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес салықтар мен басқа да міндетті аударымдар ұсталғаннан кейін 4 000 000 (төрт миллион) теңге мөлшерінде қосымша сыйақы.

Компания Директорлар кеңесінің мүшелеріне-резиденттерге 2024 жылы төленеген жиынтық сыйақысы 57 300 000 теңгені құрайды. Компанияның Директорлар кеңесінің мүшелеріне-бейрезиденттерге 2024 жылы төленеген жалпы сыйақысы 56 000 АҚШ долларын құрайды. Компанияның Директорлар кеңесінің мүшелеріне 2024 жылы төленген жалпы сыйақысы 85 264 160 теңгені құрайды.

КОРПОРАТИВТІК ХАТШЫ

Корпоративтік хатшы өз қызметінде Директорлар кеңесіне есеп береді, өз қызметін Қазақстан Республикасы заңнамасының, Жарғының, Корпоративтік басқару кодексінің, өзге де ішкі құжаттардың нормаларына, сондай-ақ Акционерлердің жалпы жиналысы мен Директорлар кеңесінің шешімдеріне сәйкес жүзеге асырады.

Корпоративтік хатшы өз қызметі шеңберінде Акционерлердің жалпы жиналыстары мен Директорлар кеңесінің отырыстарын дайындау мен өткізуді бақылайды, Директорлар кеңесінің іс қағаздарын ұйымдастырады және құжат айналымын қамтамасыз етеді, Директорлар кеңесінің отырыстарын шақыруды қамтамасыз етеді және осы отырыстардың хаттамаларын жүргізеді, Директорлар Кеңесінің мүшелеріне қажетті ақпарат береді.

«Қазақтелеком» АҚ Корпоративтік хатшысы Б.Қ. Әбдіқалықовтың мемлекеттік марапаттары, «Үздік байланысшы» салалық атағы бар. «Самұрық-Қазына» қоры Компаниялар тобының үздік корпоративтік хатшыларының бірі, корпоративтік басқаруды және корпоративтік хатшылар институтын одан әрі жетілдіру жөніндегі түрлі іс-шаралардың тұрақты қатысушысы болып танылды. Орталық Азия Корпоративтік хатшылар қауымдастығының құрметті мүшесі, Корпоративтік хатшы 2023 байқаудың қазылар алқасының төрағасы болып табылады.2024 жылы Орталық Азия Корпоративтік хатшылар «Бизнес-ортаны жақсартуға және елде корпоративтік басқарудың үздік тәжірибелері мен тұрақты даму стандарттарын енгізуге қосқан үлесі үшін» Алғыс хатымен марапатталды.

Корпоративтік хатшы туралы ережемен Компанияның корпоративтік интернет-ресурсында «Корпоративтік басқару» бөлімінде танысуға болады.

БАСҚАРМА

Басқарма – Компанияның алқалы атқарушы органы болып табылады, ол Компания атынан әрекет етеді, соның ішінде оның мүдделерін білдіреді, Қазақстан Республикасының заңнамасы мен Компанияның Жарғысына сәйкес Компания атынан мәмілелер жасайды, Компанияның орталық аппараты қызметкерлерінен басқа қызметкерлердің штат санын бекітеді және Компанияның барлық қызметкерлері үшін міндетті шешімдер қабылдайды.

Басқарма «Қазақтелеком» АҚ-ның ағымдағы қызметіне басшылық етеді және Қазақстан Республикасының заңнамасы мен Компания Жарғысына сәйкес басқа органдар мен лауазымды тұлғалардың құзыретіне жатқызылмаған кез келген мәселе бойынша шешім қабылдауға құқылы.

Басқарма 7 мүшеден – Басқарма Төрағасынан және Директорлар кеңесі сайлаған өзге де тұлғалардан тұрады.

2024 жылы Компания Басқармасының құрамына Басқарма Төрағасының бірінші орынбасары Нурқатов Арнур Арыстанұлы, Қаржы директоры Басқанбаева Ляззат Буденқызы, Әкімшілік басқару директоры Мейрамов Ержан Болатұлы, Бөлшек бизнес дивизионының бас директоры Погребицкий Игорь Евгеньевич сайланды.

7 адам

Басқарма құрамына кіреді

БАСҚАРМА ҚҰРАМЫ

GRI 2-11

МУСИН БАҒДАТ БАТЫРБЕКҰЛЫ

«Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, Басқарма төрағасы

Туған күні: 1983 жылдың 3 наурызы
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
«Қазақтелеком» АҚ Басқармасына бірінші сайлануы: 2024 жылдың 10 маусымы
«Қазақтелеком» АҚ Басқармасына ағымдағы сайлануы: 2024 жылдың 10 маусымы
Компания акцияларына, оның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларына иелік: жоқ

Білімі: жоғары

- 2000-2004 жж. – С. Демирел атындағы университет, Компьютердің техникалық және бағдарламалық жасақтамасы;
- 2004-2006 жж. – Қазақ Заң және Халықаралық Қатынастар Институты, «Құқықтану» мамандығы.

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 2014-2016 жж. – «Қазпочта» АҚ Басқармасының төрағасы;
- 2017-2018 жж. – Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Заң статистика және арнайы есептер комитеті төрағасы;
- 2018-2019 жж. – BI Group холдингінің инновациялар бойынша Басқарма төрағасының орынбасары;
- 2019-2020 жж. – Кәсіпкер, IT маманы;
- 03.2020-07.2020 жж. – Қазақстан Республикасы Президентінің цифрландыру және инновациялық технологиялар жөніндегі кеңесшісі;
- 07.2020-09.2020 жж. – Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі вице-министрі;
- 02.09.2020-30.04.2024 жж. – Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрі;
- 10.06.2024 – қазіргі уақытқа дейін – «Қазақтелеком» АҚ Басқармасының төрағасы, Директорлар кеңесінің мүшесі.

Қосалқы жұмыс және басқа ұйымдардың Директорлар Кеңесіне мүшелік: жоқ

НҰРҚАТОВ АРНҰР АРЫСТАНҰЛЫ

«Қазақтелеком» АҚ Басқарма мүшесі, Басқарма Төрағасының бірінші орынбасары

Туған күні: 1967 жылғы 20 қазан
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
«Қазақтелеком» АҚ Басқарма құрамына сайланған күні: 2024 жылғы 18 шілде
Компания акцияларына, оның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларына иелік: жоқ

Білімі: жоғары

- 1990 ж. – Алматы халық шаруашылығы институты, «Бухгалтерлік есеп және шаруашылық қызметті талдау» мамандығы;
- 2009 ж. – Мәскеу кәсіби бухгалтерлер мен аудиторлар институты, «ACCA» курсы бағдарламасы бойынша;
- 2009 ж. – Ресей Федерациясы Үкіметі жанындағы Қаржы академиясы;
- 2014 ж. – Стокгольм экономика мектебі;
- 2019 ж. – Ресей ғылым академиясының Өңірлік экономика мәселелері институты;
- 2021 ж. – Мәскеу қаржы-өнеркәсіп университеті.

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 2015–2024 жж. – Бас директор, «KT Cloud Lab» ЖШС, Алматы қ.;
- 2024 жылдан бастап – Басқарма Төрағасының бірінші орынбасары, Басқарма мүшесі.

Қосалқы жұмыс және басқа ұйымдардың Директорлар Кеңесіне мүшелік: жоқ

МЕЙІРМАНОВ НҰРЛАН КЕМАЛҰЛЫ

«Қазақтелеком» АҚ Басқарма мүшесі, «Қазақтелеком» АҚ-ның Инновациялар жөніндегі Бас директоры

Туған күні: 3 тамыз 1972 жыл
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
«Қазақтелеком» АҚ Басқарма құрамына сайланған күні: 2 мамыр 2019 жыл
Компания акцияларына, оның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларына иелік: жоқ

Білімі: жоғары

- 1989–1995 – Қазақ химия-технологиялық институты. Мамандығы: «Химиялық өндірістің негізгі процестері және химиялық кибернетика»;
- 2008–2011 – Ресей Федерациясының Президенті жанындағы Ресей халық шаруашылығы және мемлекеттік қызмет академиясы. Мамандығы: «Іскерлік әкімшілендіру докторы»;
- 2011 – Халықаралық бизнес академиясы. Мамандығы: «Іскерлік әкімшілендіру докторы».

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 01.2012–05.2019 – «Қазақтелеком» АҚ, Инновациялар жөніндегі Басқарушы директор;
- 05.2019–қазіргі уақытқа дейін – «Қазақтелеком» АҚ, Инновациялар жөніндегі Бас директоры.

Қосалқы жұмыс және басқа ұйымдардың Директорлар Кеңесіне мүшелік: «НҰРСАТ+» ЖШС Бақылау кеңесінің мүшесі

БАСҚАНБАЕВА ЛЯЗЗАТ БУДЕНҚЫЗЫ

«Қазақтелеком» АҚ Басқарма мүшесі,
«Қазақтелеком» АҚ-ның Қаржы директоры

Туған күні: 1971 жылғы 5 тамыз
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
«Қазақтелеком» АҚ Басқарма құрамына сайланған күні: 2024 жылғы 18 шілде
Компания акцияларына, оның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларына иелік: жоқ

Білімі: жоғары

- 1993 ж. – Жамбыл мемлекеттік педагогикалық институты;
- 1996 ж. – Тараз мемлекеттік университеті;
- 2010 ж. – Халықаралық Бизнес академиясы.

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 2016–2022 жж. – Басқарушылық есеп және есептілік департаментінің директоры, «Қазақтелеком» АҚ, Астана қ.;
- 2022–2024 жж. – Қаржы директоры, ДКБ «Қазақтелеком» АҚ, Астана қ.;
- 2024 жылдан бастап – Қаржы директоры, Басқарма мүшесі.

Қосалқы жұмыс және басқа ұйымдардың Директорлар Кеңесіне мүшелік: жоқ

МЕЙРАМОВ ЕРЖАН БОЛАТҰЛЫ

«Қазақтелеком» АҚ Басқарма мүшесі,
«Қазақтелеком» АҚ-ның
Әкімшілік мәселелер жөніндегі бас директоры

Туған күні: 1971 жылғы 2 наурыз
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
«Қазақтелеком» АҚ Басқарма құрамына сайланған күні: 2024 жылғы 5 тамыз
Компания акцияларына, оның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларына иелік: жоқ

Білімі: жоғары

- 1999–2003 жж. – М.С. Нәрікбаев атындағы Қазақ гуманитарлық-заң университеті, мамандығы «Құқықтану»;
- 2003–2005 жж. – Т. Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университеті, мамандығы «Қаржы және несие»;
- 2012–2013 жж. – Лондондағы Корольдік колледж (King's College London), мамандығы «Мемлекеттік басқару, мемлекеттік саясат магистрі».

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 2019–2021 жж. – «Кселл» АҚ-ның Құқықтық мәселелер және мемлекеттік органдармен жұмыс департаментінің директоры;
- 2021–2024 жж. – ҚР Цифрлық даму және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігінің; Телекоммуникациялар комитетінің төрағасы
- 2024 жылдан бастап – Әкімшілік мәселелер жөніндегі бас директор, Басқарма мүшесі.

Қосалқы жұмыс және басқа ұйымдардың Директорлар Кеңесіне мүшелік: жоқ

ИНДЫҚБАЕВ ӘЛІБЕК БЕЙБІТҰЛЫ

«Қазақтелеком» АҚ Басқарма мүшесі, Корпоративтік бизнес дивизионының Бас директоры

Туған күні: 1988 жылғы 30 шілде
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
«Қазақтелеком» АҚ Басқарма құрамына сайланған күні: 2023 жылдың 3 шілдесі
Компания акцияларына, оның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларына иелік: жоқ

Білімі: жоғары

- 2018 – М. Тынышпаев атындағы Қазақ көлік және коммуникация академиясы, «Радиотехника, электроника және телекоммуникация» мамандығы;
- 2008 – «Тұран» университеті, «Қаржы» мамандығы.

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 07.2021–10.2022 – «Q Telecom» АҚ Басқарма төрағасы;
- 10.2022–04.2023 – «Q Telecom» АҚ Директорлар кеңесі төрағасы;
- 05.2023 – қазіргі уақытқа дейін – «Қазақтелеком» АҚ, Корпоративтік бизнес дивизионының Бас директоры.

Қосалқы жұмыс және басқа ұйымдардың Директорлар Кеңесіне мүшелік: жоқ

ПОГРЕБИЦКИЙ ИГОРЬ ЕВГЕНЬЕВИЧ

«Қазақтелеком» АҚ Басқарма мүшесі, Бөлшек сауда бизнесі дивизионының Бас директоры

Туған күні: 1978 жылғы 19 мамыр
Азаматтығы: Қазақстан Республикасы
«Қазақтелеком» АҚ Басқарма құрамына сайланған күні: 2024 жылғы 18 шілде
Компания акцияларына, оның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларына иелік: жоқ

Білімі: жоғары

- 2000 ж. – Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті, мамандығы – «Радиотехника».

Соңғы бес жылдағы ұйымдардағы жұмыс орны және атқаратын лауазымдары:

- 2018–2019 жж. – Бөлшек сауда бизнесі дивизионы бойынша сату жөніндегі басқарушы директор, «Қазақтелеком» АҚ, Алматы қ.;
- 2019 жылдан бастап – «Қазақтелеком» АҚ Бөлшек сауда бизнесі дивизионының Бас директоры, Алматы қ., Басқарма мүшесі.

Қосалқы жұмыс және басқа ұйымдардың Директорлар Кеңесіне мүшелік: жоқ

БАСҚАРМА ҚЫЗМЕТІ

Есепті кезеңде Басқарма келесі негізгі мәселелерді қарап, олар бойынша шешімдер қабылдады:

- **қаралды және мақұлданды**: «Қазақтелеком» АҚ компаниялар тобының инвестициялық қызметтің толық циклін басқару саясаты;«Қазақтелеком» АҚ-ның 2023 жылға арналған жылдық қаржылық есептілігі;«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-нің жарғылық капиталындағы 100% қатысу үлесін иеліктен шығару;«Қазақтелеком» АҚ-ның 2023–2032 жылдарға арналған даму стратегиясына толықтырулар енгізу;«Қазақтелеком» АҚ-ның Корпоративтік басқару кодексінің жобасы;«Қазақтелеком» АҚ-ның 2024–2032 жылдарға арналған ESG стратегиясының жобасы;«Қазақтелеком» АҚ-ның 2025–2032 жылдарға арналған ESG практикаларын дамыту бойынша Жол картасы;Қазақтелеком» АҚ-ның филиалы ретінде Өндірістік қауіпсіздік дирекциясын құру;«Қазақтелеком» АҚ-ның филиалы ретінде Цифрлық бизнес дивизионын құру;FTTH желісін өрістету бойынша стратегиялық кешенді жобаның Бизнес-жоспары;Аудиторлық ұйымдардың қызметтерін тарту саласындағы саясатқа өзгерістер мен толықтырулар енгізу.
- **бекітілді**: «Қазақтелеком» АҚ-ның 2024 жылға арналған стратегиялық және бизнес-бастамаларды іске асырудың «JRun» бағдарламасының Жол картасы;«Қазақтелеком» АҚ-ның 2024 жылға арналған сатып алу бюджеті мен қолма-қол қаражаттар бюджеті;«Қазақтелеком» АҚ-ның 2025–2029 жылдарға арналған операциялық бюджеті;Ақша қаражаттарын басқару және қазынашылық операциялар ережесінің жаңа редакциясы;«Қазақтелеком» АҚ-ның еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік саласындағы саясаты;«Қазақтелеком» АҚ еншілес ұйымдарындағы корпоративтік басқару саясаты;«Қазақтелеком» АҚ-ның еншілес ұйымдарын басқару туралы ереже.

БАСҚАРМАНЫҢ СЫЙАҚЫСЫ

GRI 2-19, 2-20, 2-21

Қоғамның басшы қызметкерлеріне есеп беру кезеңі үшін сыйақы төлеу талаптары мен тәртібі Директорлар кеңесінің 14.02.2023 ж. №2 хаттама шешімімен бекітілген «Қазақтелеком» АҚ басшы қызметкерлеріне есеп беру кезеңіндегі жұмыс қорытындылары бойынша сыйақы төлеу ережесімен (бұдан әрі – Ереже) регламенттелген.

Ережелердің негізгі қағидалары:

- Қоғам мен оның акционерлерінің мүдделеріне сай келетін міндеттерді орындаумен сыйақының өзара байланысы;
- сыйақы мөлшерін айқындау қағидаларының қарапайымдылығы мен ашықтығы;
- Қоғам қызметінің нәтижелеріне және қызметкердің жеке нәтижелілігіне сыйақының тәуелділігі.

Басшы қызметкерлердің қызметін бағалау үшін мотивациялық ҚНК қолданылады.

Басшы қызметкерлер қызметінің тиімділігін бағалау рәсімі келесі кезеңдерден тұрады:

- мотивациялық ҚНК және оның мақсатты мәндерін белгілеу;
- мотивациялық ҚНК-ні бекіту;
- нәтижелілігіне мониторинг жүргізу;
- нақты нәтижелілікті есептеу және бекіту.

Есепті кезеңдегі жұмыс қорытындылары бойынша сыйақы белгіленген тәртіппен есеп беру кезеңдегі аудиттелген қаржылық есептілік негізінде қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелері бекітілгеннен кейін Қоғамның бюджетінде осы мақсаттарға көзделген ақшалай қаражат шегінде төленеді.

Есепті кезеңдегі жұмыс қорытындылары бойынша сыйақылардың шекті мөлшері еңбекке ақы төлеу құрылымына сәйкес айқындалады.

Қоғамның Басқарма мүшелеріне 2024 жылы төленген ақшалай еңбекақы төлемдері мен көтермелеудің барлық түрлерінің жиынтық мөлшері 634 562 мың теңгені құрады.

АҚПАРАТТЫҚ АШЫҚТЫҚ

«Қазақтелеком» АҚ – жалпыға ашық компания ретінде, отандық телеком-нарықтың ірі ойыншысы және «Самұрық-Қазына» АҚ портфельдік компанияларының бірі ретінде – ашықтық пен айқындық мәселелеріне ерекше мән береді. Компания, қабылданған және қолданыстағы «Ақпараттық саясат» (https://telecom.kz/kk/pages/12089/171752) негізінде, барлық мүдделі мақсатты топтармен (акционерлер, инвесторлар, клиенттер (сыртқы және ішкі), ҚР мемлекеттік органдары, БАҚ, қоғамдық бірлестіктер, блогерлер, сондай-ақ компания, оның өнімдері мен қызметтері туралы ақпарат алуға қызығушылық танытатын басқа тараптар) тиімді коммуникация құрады.

Компания өз ақпараттық саясатында келесі қағидаттарды ұстанады:

- Шынайылық;
- Жеделдік;
- Қолжетімділік;
- Толықтық;
- Тәуелсіздік;
- Тұрақтылық;
- Жүйелілік;
- Проактивтілік;
- Мультимедиялық көзқарас.

Саясаттың мақсаты – Компания туралы ақпарат алушылардың оң пікірін қалыптастыру арқылы мүдделі тараптармен ұзақ мерзімді әрі адал қатынастар орнату, сондай-ақ Компанияның ақпараттық ашықтығын арттыру және Компания мен мақсатты аудиториялар арасында нақты ақпараттық ағын құру болып табылады.

2024 жылдың қорытындысы бойынша Youscan мониторинг жүйесінің деректеріне сәйкес, Компания, оның өнімдері, жобалары, қызметтері мен сервистері туралы отандық, шетелдік, республикалық және өңірлік бұқаралық ақпарат құралдарында 13 462 рет аталды.

КОРПОРАТИВТІК ӘДЕП

GRI 2-23

«Қазақтелеком» АҚ-да корпоративтік әдеп мәселелері Іскерлік әдеп кодексімен және Корпоративтік басқару кодексімен реттеледі. Іскерлік әдеп кодексі мен Корпоративтік басқару кодексі ашық құжаттар болып табылады және Компаниямен қызметкерлер, акционерлер, клиенттер, серіктестер және басқа да мүдделі тараптар арасында еркін таратылады.

«Қазақтелеком» АҚ Іскерлік әдеп кодексі Қазақстан Республикасы заңнамасының ережелеріне сәйкес әзірленді, Халықаралық еңбек ұйымының талаптарын, сондай-ақ «Қазақтелеком» АҚ Жарғысын, Корпоративтік басқару кодексін және басқа да бірқатар ішкі құжаттарды ескереді.

Іскерлік әдеп кодексінің және Корпоративтік басқару кодексінің ережелері барлық қызметкерлер мен лауазымды тұлғалардың орындауы үшін міндетті болып табылады. Компанияның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері Іскерлік әдеп кодексімен танысқанын жазбаша түрде растайды.

Бұдан басқа, Компанияда Іскерлік әдеп кодексін, омбудсменнің рөлін және болжамды бұзушылықтар туралы хабарлама жүйесінің қолжетімділігін түсінуге бағытталған лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді оқыту тұрақты түрде жүргізіледі. 2024 жылы «Кәсіптік этика кодексі» тақырыбы бойынша 12 104 компания қызметкері оқудан өтті

Компанияның іскерлік әдептің негізгі қағидаттары:

- заң талаптарын сақтау;
- әділдік;
- адалдық;
- ашықтық;
- жауапкершілік;
- құзыреттілік және кәсібилік;
- сенімділік;
- меритократия.

Іскерлік әдеп қағидаттарын сақтауды және әлеуметтік-еңбек дауларын реттеуді Омбудсмен қамтамасыз етеді. Омбудсмен – Директорлар кеңесі Компанияға әлеуметтік-еңбек қатынастарындағы жанжалдардың алдын алуға және шешуге, қызметкерлердің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауға, корпоративтік құндылықтарды белгілеуге және дамытуға және іскерлік әдепті сақтауға жәрдемдесу үшін тағайындайтын Компания қызметкері.

«Қазақтелеком» АҚ Іскерлік әдеп кодексімен Компанияның telecom.kz сайтында танысуға болады.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ

ТБжІБКЖ «Қазақтелеком» АҚ басқару органы тарапынан қойылған мақсаттарға жетуде ақылды сенімділікті қамтамасыз етуге бағытталған.

Қазіргі уақытта дамып келе жатқан телекоммуникация саласындағы тәуекелдерге киберқауіпсіздік қатерлері, заңнама мен реттеудегі өзгерістер, сондай-ақ 5G және заттар интернетін (IoT) енгізу сияқты технологиялық қиындықтар кіреді. Байланыс желісіндегі кибершабуылдардың саны артып келеді, бұл құпия ақпараттың таралуына, желі жұмысының істен шығуына және бизнес пен жалпы қоғам үшін қиын салдарға әкелуі мүмкін.

«Қазақтелеком» АҚ – Қазақстандағы ең ірі байланыс операторы, ол телекоммуникациялық инфрақұрылымды дамытуға жәрдемдесуде және елдегі байланыс қауіпсіздігін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. Компания заманауи технологияларды белсенді түрде енгізуде және өз клиенттерінің ақпаратын қорғау және байланыс қызметтерінің үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін өз желілерінің киберқауіпсіздігін нығайтуға ұмтылады. Сонымен қатар бұл «Қазақтелеком» АҚ-да активтерді қорғауға, бизнес-процестерді жетілдіруге, қызметтің тиімділігін арттыруға және қолданылатын заңнаманың нормативтік актілеріне сәйкестікке бағытталған тәуекелдерді басқару және ішкі бақылаудың корпоративтік жүйесінің (ТБжІБКЖ) жұмыс істеуімен қамтамасыз етіледі.

Сәйкессіздіктер мен тиімсіздік көздерін уақтылы анықтау, оқиғалардың дамуының әртүрлі сценарийлерін талдау және болжау, тәуекелдердің әсерін уақтылы алдын алу немесе азайту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу Компанияның операциялық және стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге елеулі үлес қосады.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІНІҢ МОДЕЛІ

Компанияның ТБжІБКЖ жұмыс істеу моделі корпоративтік басқарудың барлық деңгейлерін тәуекелдер мен сәйкестіктерді уақтылы сәйкестендіру және басқару жөніндегі қызметке тартуды көздейді және басқарудың стратегиялық және тактикалық деңгейлерінде ТБжІБКЖ компоненттерін құруды, сондай-ақ оның жұмыс істеуін тәуелсіз бағалау мен қадағалауды қамтамасыз етуді қамтиды.

ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІНІҢ МАҚСАТТАРЫНА ҚОЛ ЖЕТКІЗУГЕ БАҒЫТТАЛҒАН НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕР

1. Компанияның қажеттіліктеріне және мүдделі тараптардың талаптарына сәйкес Ішкі бақылау жүйесін (ІБЖ) дамытудың негізгі бағыттарын қалыптастыру және өзектендіру.
2. Бизнес-процестердің тәуекелдерін бағалау, Компанияда ІБЖ-ні ұйымдастыруды және тиімді жұмыс істеуін бірыңғай әдіснамалық қамтамасыз етуді қоса алғанда, бақылау рәсімдерін әзірлеу, енгізу және орындау.
3. Қолданыстағы бақылау рәсімдерінің кемшіліктерін анықтау, оларды жою жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және іске асыру, бақылау рәсімдерін типтеу және регламенттеу.
4. Операциялық тәуекелдерді анықтаудың алдын алу жүйесін құру үшін, оның ішінде ақпараттық жүйелерді пайдалана отырып, ТБжІБЖ субъектілері арасында ішкі бақылау бойынша өзара әрекеттесу және ақпарат алмасу тетіктерін әзірлеу және енгізу.

Жоғарыда аталған міндеттер шеңберінде Компанияда бизнес-процестердің тәуекелдерін анықтау, бақылау рәсімдерін әзірлеу және енгізу бойынша жұмыс жүргізіледі, бұл бизнес-процестердің тиімділігі мен басқарылуын арттыруға, қаржылық есептіліктің дұрыстығын, заңнама талаптары мен Компанияның жергілікті нормативтік құжаттарының сақталуын қамтамасыз етуге ықпал етеді.

КОРПОРАТИВТІК ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

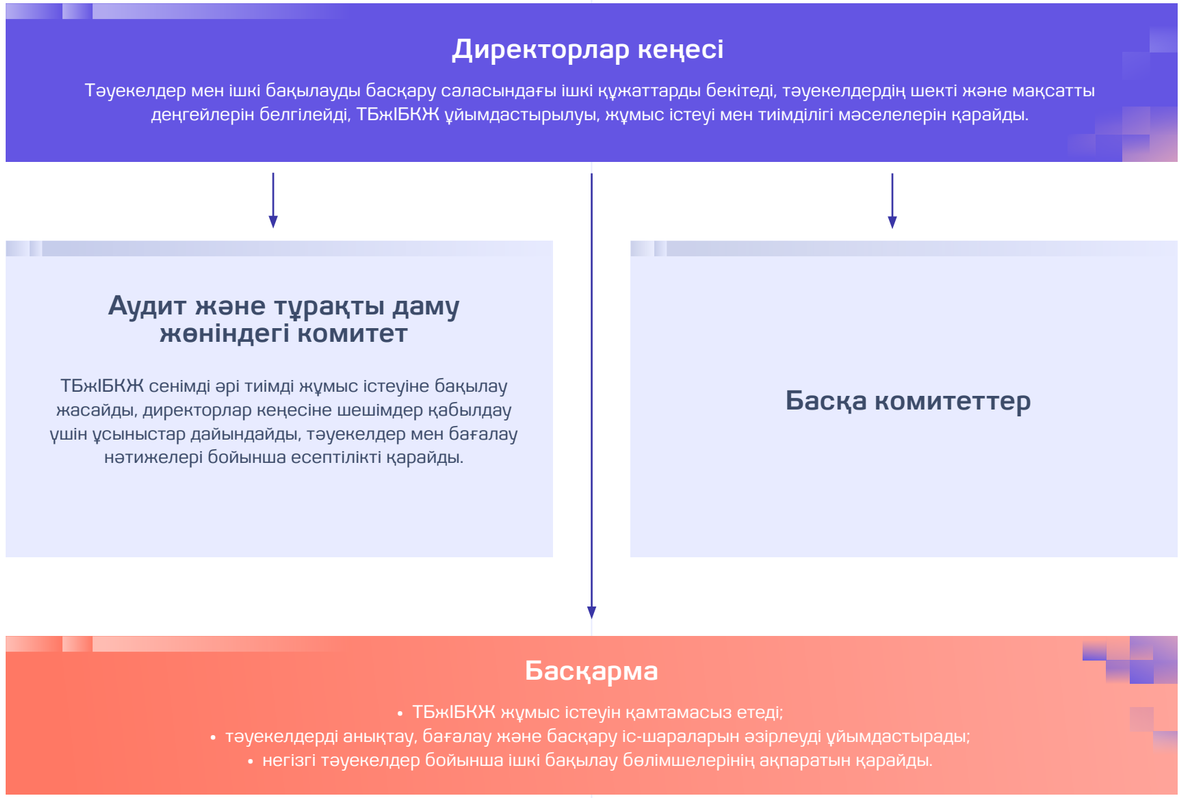

КОРПОРАТИВТІК ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

БІРІНШІ ЖЕЛІ Тәуекелдерді жедел басқару	ЕКІНШІ ЖЕЛІ Бақылау және мониторинг функциялары	ҮШІНШІ ЖЕЛІ Тәуелсіз бағалау
Тәуекелдер кураторлары, бизнес-процесстер иелері және бақылаушылар • тәуекелдерді анықтау, бағалау, реттеу және азайту; • ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін қамтамасыз ету.	**Бақылау бөлімшелері, Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау департаменті** • тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылау үдерістерін үйлестіру; • корпоративтік және заңнамалық талаптардың орындалуын бақылау.	**Ішкі аудит** • тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігіне тәуелсіз баға беру

Компания тәуекелдерді тиімді басқаруға әрбір қызметкер процеске қатысқан кезде ғана қол жеткізілетінін біледі. Сондықтан біз негізгі аспектілері болып табылатын тәуекелге бағытталған мәдениетті үнемі дамытып отырамыз:

«ЖОҒАРЫДАН ҮН ҚОСУ»

Компания басшылығы қызметкерлерге тәуекелдерді талқылау, анықтау және бағалау кезінде үлгі болады және тәуекелдерді басқаруға белсенді қатысады.

МӘДЕНИ СПЕКТР

Тәуекел туралы ақпаратты уақтылы ұсыну құпталады. Тәуекелдер маңызды болмаса, бірақ бизнестің дамуына ықпал етуі мүмкін болса, оларды қабылдауға рұқсат етіледі. Тәуекелдердің өзі ықтимал жағымсыз оқиға ретінде ғана емес, сонымен қатар Компаниядағы процестерді жақсарту мүмкіндігі ретінде қарастырылады.

ҚАТЫСУ

Қызметкерлер үшін тәуекелдерді басқару бойынша оқыту ұйымдастырылды, қолжетімді әдістемелік материалдар әзірленуде, коммуникация және қолдау арналары ұйымдастырылды.

ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІ

Компанияда ішкі бақылау жүйесінің қызмет ету тәртібі мен принциптерін анықтайтын нормативтік құжаттар әзірленген және үнемі жаңартылып отырады. Оларға «Ішкі бақылау жүйесі саясаты» және «Ішкі бақылау жүйесін басқару ережелері» кіреді. Жаңартылған құжаттарда мыналар анықталған:

- Ішкі бақылау жүйесін құрудың мақсаттары мен принциптері;
- Ішкі бақылау субъектілерінің функцияларын бөлу;
- Ішкі бақылау процесінің негізгі қадамдары мен процедуралары, жауаптылар және орындау мерзімдері (қызмет ету, жетілдіру және диагностика);
- Ішкі бақылау жүйесінің бизнес-процестерін сипаттауды жаңарту тәртібі;
- Ішкі бақылау жүйесін диагностикалау (тиімділігін бағалау) және қаржылық есептілікті дайындау процесіне қатысты ішкі бақылау жүйесінің кемшіліктері де ескеріле отырып, жүйенің жағдайы туралы есептілік дайындау және ұсыну тәртібі;
- Ұйымның ішкі аудиты арқылы қаржылық есептілікті дайындау процесіне қатысты ішкі бақылау жүйесін және оның жеке компоненттерін тәуелсіз бағалау жүргізу.

Компаниядағы ішкі бақылау жүйесі тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласындағы бірқатар үздік халықаралық тәжірибелердің, соның ішінде Трэдвэй комиссиясының демеушілік ұйымдар комитетінің (COSO), TMForum, ISO сериясының стандарттардың ұсынымдары негізінде әзірленген. Компанияның ішкі бақылау жүйесі үш қорғаныс бағытының моделіне негізделген.

Оның Компанияда жұмыс істеуі үшін жауапкершілік келесідей бөлінеді:

БІРІНШІ ҚОРҒАНЫС БАҒЫТЫ

Басшылық (процесс иесі) күнделікті операциялық қызметке байланысты тәуекелдерді басқаруға жауапты. Бұдан басқа, бірінші желінің міндетіне бақылау құралдарын әзірлеу, оның жұмыс істеуін қамтамасыз ету және енгізу кіреді.

ЕКІНШІ ҚОРҒАНЫС БАҒЫТЫ

Ұйымның күнделікті қызметінде туындайтын тәуекелдерді анықтайды. Осы мақсатта қажетті тұжырымдамалардың, саясат құжаттарының, құралдар мен технологиялардың болуын қамтамасыз етеді.

ҮШІНШІ ҚОРҒАНЫС БАҒЫТЫ

ІБЖ-ның тиімділігін бағалау, Басқармаға және аудиторлық комитетке есеп беру үшін жауапкершілік, сондай-ақ ұйымдағы бақылау мәдениетінің құрылымы мен жұмыс істеуінің тиімділігін көрсететін реттеушілер мен сыртқы аудиторларға аудиторлық растама беру.

«Қазақтелеком» АҚ-нда қаржылық есептілікті дайындау процесіне қатысты ішкі бақылау жүйесі ресми түрде қалыптастырылған. Қоғамда қаржылық есептілікті дайындау процесіне қатысты тиімді ішкі бақылау жүйесін құру және сақтаудың негізгі кезеңдері мыналарды қамтиды:

- Қаржылық есептілікті дайындаудың маңызды бизнес-процестерін сипаттау;
- Бизнес-процестер деңгейіндегі тәуекелдерді (есептіліктің сенімділігіне әсер етуші) анықтау және бағалау, сонымен қатар осы тәуекелдерді басқаруға жауаптылықты бөлу;
- Бизнес-процестер деңгейіндегі тәуекелдерді азайтуға бағытталған бақылау процедураларын сипаттау, бағалау және енгізу;
- Корпоративтік деңгейдегі бақылау процедураларын сипаттау, бағалау және енгізу, сонымен қатар оларды орындауға жауаптылықты бөлу;
- Жалпы ақпараттық технологиялар бақылауларын сипаттау, бағалау және енгізу, сонымен қатар оларды орындауға жауаптылықты бөлу;
- Ақпаратты мүдделі тұлғаларға уақтылы жеткізу.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫ КОМПАНИЯНЫҢ КРОСС-ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ПРОЦЕСТЕРІМЕН БІРІКТІРУ

Тәуекелдерді басқарудың стратегиялық жоспарлаумен, бюджеттеумен, инвестициялық жобалар мен өнімдерді іске асырумен және өзге де процестермен өзара байланысы:

1 Стратегиялық жоспарлау

Стратегиялық жоспарларды әзірлеу кезінде қойылған стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге әсер ететін тәуекелдерді анықтау және талдау жүргізіледі.

2 Бюджеттеу

Негізгі қаржылық ТНК-ге қол жеткізбеуге байланысты тәуекелдерді талдау және есепке алу.

3 Жобалар мен өнімдерді инвестициялық жоспарлау

NPV және басқа көрсеткіштерге қол жеткізбеумен байланысты жобалық және өнімдік тәуекелдерін талдау және есепке алу, кейіннен тәуекелдерді нивелирлеу жөніндегі іс-шараларды қалыптастыру.

4 Оқыту

Тәуекелдерді басқаруға тартылған қызметкерлер үшін біліктілікті арттыру бағдарламалары үнемі өткізіліп тұрады. «Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау» оқыту курсы Компанияның барлық қызметкерлеріне қолжетімді.

2024 ЖЫЛЫ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Жыл сайынғы негізде Компанияның тәуекелдерін сәйкестендіру жүргізіледі, оның нәтижелері Директорлар кеңесі бекітетін Тізілім және Тәуекелдер картасында көрсетіледі. Тәуекелдер тізіліміне ұзақ мерзімді стратегиялық мақсаттарға және Даму жоспары қызметінің негізгі көрсеткіштеріне қол жеткізуге ықпал етуге қабілетті тәуекелдер енгізілген.

2024 жылдың соңындағы Тізілім және Тәуекелдер картасына сәйкес Компанияда 24 тәуекел бар:

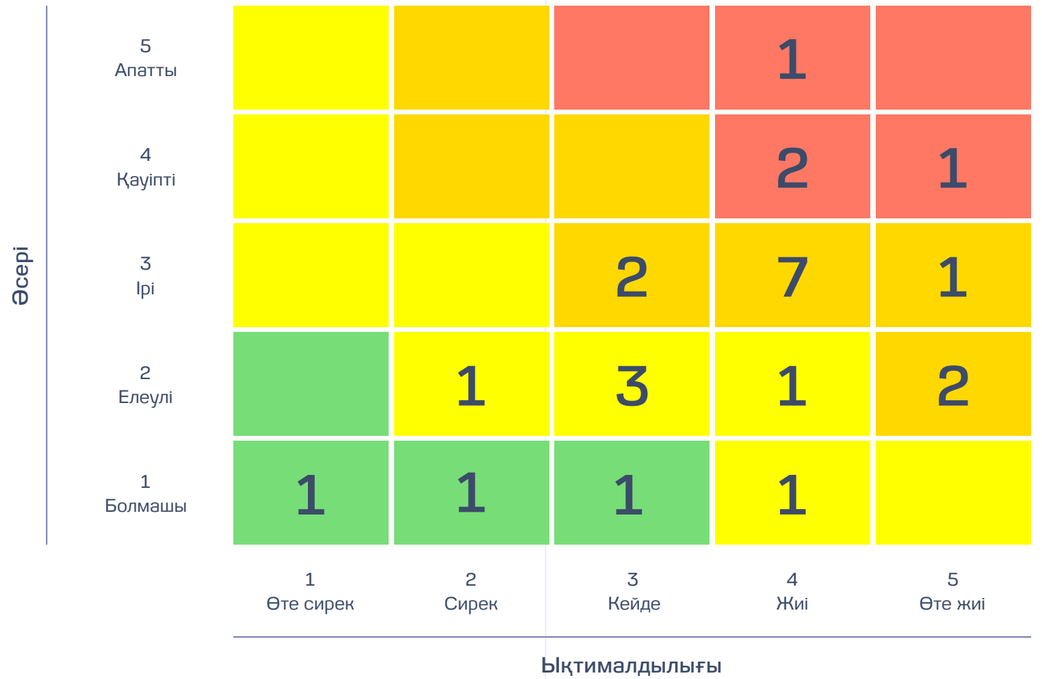

«Қазақтелеком» АҚ-тың Тәуекелдер тізіліміне сәйкес тәуекелдер картасына ықтималдық пен әсер ету деңгейі көрсетілген 24 тәуекел енгізілген. Тәуекелдер картасын құру мынадай мүмкіндіктер береді:

- негізгі тәуекелдер тізімін анықтап, оларды тиімді басқаруға арналған іс-шаралар жоспарын әзірлеу;
- тәуекелдердің басымдық ретін белгілеу және қаржы ресурстарын оңтайлы бөлу жұмыстарын ұйымдастыру.

Экологиялық/климаттық тәуекел факторлары

Компанияның Тәуекелдер тізілімінде келесі факторларды қамтитын «Экологиялық/климаттық тәуекел» тіркелген:

- Жанармай сапасының төмендігі, автокөлік құралдары мен қазандықтардың ақаулары.
- Қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнама талаптары мен санитарлық нормаларға сәйкессіздік, компания қызметкерлерінің жеткіліксіз хабардарлығы.
- Қалдықтар мен ағынды сулармен жұмыс істеу талаптарының бұзылуы.
- Экологиялық мәселелерге жауапты жеке құрылымдық бөлімшенің болмауы.
- Сынапты лампалардың, автокөлік шиналары мен басқа да кәдеге жаратылмайтын материалдардың жиналуы.
- Утилизация жүргізуге арналған қаржыландырудың жеткіліксіздігі.
- Қызметкерлерге экологиялық мәселелер бойынша оқыту жүргізілмеуі.

Анықталған тәуекелдер Тәуекелдер тізбесінде мына санаттар бойынша жүйелестіріледі:

- Қаржылық тәуекелдер – капитал құрылымы, нарықтық тербелістер, ликвидтілік, несиелік тәуекелдер және валюталық және пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруімен байланысты тәуекелдер.
- Құқықтық тәуекелдер – Қазақстан Республикасы және басқа елдердің заңнамасына сәйкес келмеуінен туындайтын шығындар.
- Операциялық тәуекелдер – ішкі процестердегі, қызметкерлердің қызметіндегі, ақпараттық жүйелердегі, өндірістік қауіпсіздіктегі қателер мен сыртқы факторлардан туындайтын шығындар.
- Стратегиялық тәуекелдер – стратегиядағы қателер, саяси ортаның өзгеруі, салалық төмендеу, жаңа өнімдер, инвестициялар және бірігулерден туындайтын шығындар. Корпоративтік тізбеде 7 стратегиялық тәуекел тіркелген, оның 5-і негізгі аймақта орналасқан:
  - Ағынның өсуі;
  - «Қазақтелеком» АҚ тобының телекоммуникациялық нарықтағы үлесінің азаюы;
  - Жобалар тәуекелі;
  - Реттеуші тәуекел;
  - радиожиілік спектрін жоғалту тәуекелі.

Негізгі аймақтағы әрбір тәуекел үшін тәуекелді басқару бойынша іс-шаралар жоспары әзірленген.

ТҮКБЖ-ны үнемі дамыту және жетілдіру Компанияға сыртқы орта мен ішкі бизнес-процестердің өзгеруіне жедел бейімделуге, тиімділігін арттыруға және акционерлік құнның өсуіне ықпал етеді. «Қазақтелеком» АҚ-ның «Тәуекелдерді анықтау, бағалау және мониторингілеу Ережелері»не сәйкес тәуекелдер картасының шекті мәндері және түстер палитрасы өзгертілді, бұл тәуекелдерді бағалау кезінде нақты жағдайды дәлірек көрсетуге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, 2024 жылы Тәуекелдер департаменті Қаржылық бақылау және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директордың қарамағына өтті және Қаржылық бақылау департаментімен бірлесе жұмыс істейді. Осыған байланысты тексеру және ревизия жүргізу регламентіне тәуекелдер мен ішкі бақылауларды ескеретін өзгерістер енгізілетін болады.

2024 ЖЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕРІ

Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау департаменті негізгі тәуекелдердің динамикасына тұрақты мониторинг жүргізеді және тәуекелдерді митигациялауға бағытталған іс-шаралардың орындалуын бақылайды. Мониторинг нәтижелері тоқсан сайын Компанияның Директорлар кеңесіне Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жөніндегі есептілік түрінде жіберіледі.

Компания кезең мақсаттарына әсерін төмендету үшін негізгі тәуекелдерді белсенді басқару жөніндегі іс шараларды іске асырады:

НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕР ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТӨМЕНДЕТУ БОЙЫНША ҚАБЫЛДАНҒАН ІС-ШАРАЛАР:

Негізгі тәуекелдер	Тәуекелді төмендету бойынша Компания қабылдаған іс-шаралар
Физикалық активтердің сақталуы	- Компания объектілерін күзетуді және техникалық қорғау жүйелерін қамтамасыз ету. - «Өрт қауіпсіздігі 2024» бизнес-жоспарын іске асыру.
«Қазақтелеком» АҚ тобының телекоммуникация нарығындағы үлесінің азаюы	- E-Kassa – кассалық өзегі мен мобильді қосымшасының экожүйесі кеңейтілді; - ҚДО жеке кабинетінде жаңа сервистер мен өнімдер енгізілді.
РЖС (радиожиілік спектрі) жоғалту қаупі	- Пайдаланылмаған жиіліктерді сақтау бойынша іс-шаралар жүзеге асырылды.
Қаржылық тұрақтылықтың нашарлауы	- EBITDA бойынша кіріс жоспарлары ұлғайтылды; - EBITDA бойынша шығыс жоспарлары оңтайландырылды.
Құқықтық тәуекел	- Кабельдік кәріздің ресімделмеген учаскелеріне және жер учаскелеріне мүліктік құқықтарды ресімдеу, қолданылу мерзімі өткен объектілерге меншік құқықтарын ұзарту. - «Атқарушылық іс жүргізу» бойынша реттеуші құжаттар базасын әзірлеу.
Реттеуші тәуекел	- Тіркелген телефон байланысының ЖІШЖ қаражатымен 100% қамтуды қамтамасыз ету жөніндегі Жол картасын бекіту. - 10 қалада деректерді беру желісінің ЖІШЖ функционалымен қамтамасыз ету. - FWA қызметін ЖІШЖ функционалмен қамтамасыз ету.
ФРОД	- Қоғам қызметкерлері тарапынан фрод саласындағы бұзушылықтардың алдын алу және жолын кесу жүргізіледі. - Орталық аппараттың құрылымдық бөлімшелері мен Компания филиалдарын тексеру жүзеге асырылады.

НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕР ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТӨМЕНДЕТУ БОЙЫНША ҚАБЫЛДАНҒАН ІС-ШАРАЛАР:

Негізгі тәуекелдер	Тәуекелді төмендету бойынша Компания қабылдаған іс-шаралар
Кадрлық тәуекел	› Жыл ішінде «Қазақтелеком» АҚ Компаниялар тобында Әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі кешенді іс-шаралар жоспары орындалды. › Жыл ішінде 2024 жылға арналған Дабыл аймақтарында жұмыс істеу жөніндегі іс-шаралар жоспары орындалды.
Сапа тәуекелі	› «SAPA+» жобасы іске асырылды – ол «Қазақтелеком» АҚ клиенттерінде Wi-Fi арқылы интернетке қосылу сапасын жақсартуға бағытталған; › «ТАЗАРТУ» жобасы іске асырылды – мыс инфрақұрылымын талшықты-оптикалық желілерге көшіру жүзеге асырылды.
Ақпараттық қауіпсіздікті бұзу	› «Ақпараттық қауіпсіздікті қорғау құралдарын жаңғырту» жобасын іске асыру. › АҚ ережелері бойынша қызметкерлерді оқыту жұмыстары жүргізілді.

ДАМУШЫ ТӘУЕКЕЛДЕР МЕН МҮМКІНДІКТЕР

Тәуекелдерді басқару жөніндегі алдын алу шараларын қамтамасыз ету мақсатында тәуекелдер картасында әлі көрсетілмеген, бірақ одан әрі енгізілуі мүмкін мынадай дамушы тәуекелдер айқындалды.

Қазіргі уақытта қаржы секторы мен жалпы экономика үшін негізгі жаһандық тәуекелдердің бірі ретінде қарастырылатын кибер тәуекелдерге назардың артуы байқалады. Кәсіпорындар ұшырайтын ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың тәуекелдері кибершабуылдардың жилігі мен ауырлығы жағынан үнемі артып келеді. Әлемдегі жеке ақпаратты ұрлау мақсатында деректердің таралуы күн сайын орын алады, бірақ олардың ең үлкендері ғана БАҚ тақырыптарына енеді.

Дегенмен, жасанды интеллектті (ЖИ) пайдалану да оң әсерлердің кең ауқымын қамтамасыз етеді:

Процестерді автоматтандыру және оңтайландыру: ЖИ процестерді жылдамдата және өндірістен тұтынушыларға қызмет көрсетуге дейін әртүрлі салаларда жұмыс тиімділігін арттыра отырып, күнделікті тапсырмаларды автоматтандыруға мүмкіндік береді.

Қауіпсіздік технологияларын дамыту: ЖИ аномальды мінез-құлықты анықтау және кибершабуылдар мен басқа да деректер қауіпсіздігіне төнетін қауіптерін болдырмау арқылы қауіпсіздік жүйелерін жақсартады.

ДАМУШЫ ТӘУЕКЕЛДЕР

Ішкі	Сыртқы
› Сатып алу процесінің бұзылуы; › Жиілікті жоғалту қаупі; › реттеушілік тәуекел › МТС сатуы арқылы нарықтағы үлесі азаюы.	› Жаһандық геосаяси шиеленіс › Табиғи ресурстардың жетіспеушілігі › Жасанды интеллект технологиясының теріс салдары › Технологиялық қауіптер және киберқауіпсіздік.

2024 ЖЫЛЫ ТБЖІБКЖ-НІ ДАМЫТУ

ТБжІБКЖ-ні үздіксіз дамыту және жетілдіру Компанияға сыртқы ортадағы және ішкі бизнес-процестердегі өзгерістерге уақтылы жауап беруге, өз қызметінің тиімділігін арттыруға, сондай-ақ Компанияның акционерлік құнын арттыруға мүмкіндік береді.

2024 ЖЫЛЫ ТБЖІБКЖ-НЫ ДАМЫТУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАРДЫҢ НЕГІЗГІ НӘТИЖЕЛЕРІ

ТБжІБКЖ дамыту жөніндегі іс-шаралар	Нәтижесі
ТБжІБКЖ әдіснамасын әзірлеу және жетілдіру	› «Қазақтелеком» АҚ тәуекелдерін анықтау, бағалау және мониторингілеу Ережелері жаңартылды; › «Қазақтелеком» АҚ тәуекелдердің негізгі көрсеткіштері жүйесін әзірлеу, енгізу және мониторингілеу Әдістемесі жаңартылды.
Қызметкерлерді оқыту бағдарламасын әзірлеу және іске асыру	› Қызметкерлердің кәсіби құзыреттілігін дамыту үшін тәуекел-менеджмент және ішкі бақылау тақырыптары бойынша оқыту семинарлары жетілдірілді. › Тәуекелдердің Электрондық Деректер Базасын толтыру бойынша бейне нұсқа әзірленді, соның ішінде жиі қойылатын сұрақтарға жауаптар кірктілген; › Қоғамның жеке дивизиондарының тәуекел-үйлестірушілері үшін корпоративтік тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі бойынша оқу-семинар өткізілді.

2024 ЖЫЛЫ ТБЖІБКЖ-НЫ ДАМЫТУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАРДЫҢ НЕГІЗГІ НӘТИЖЕЛЕРІ

ТБжІБКЖ дамыту жөніндегі іс-шаралар	Нәтижесі
Экономикалық-математикалық модельдер мен сараптамалық бағалауларды пайдалана отырып, тәуекелдерді бағалау аппаратын дамыту	› Сандық бағалау, жеке тәуекелдер бойынша модельдер жасалды. › Инвестициялық жобаларға тәуекелдік сараптама жүргізу әдістемесі өзектендірілді.
Ішкі бақылау жүйесін жақсарту және қалыпты деңгейде ұстау	› «Қазақтелеком» АҚ Кепілдік картасы өзектендірілді. › TMForum ұсынымдарына сәйкес 3-ші деңгейдегі бизнес-процестердің классификаторлары әзірленді.

ТБЖІБКЖ-НІ ДАМЫТУ БАҒЫТТАРЫ

Біз жаңа сынақтар мен жоғары құбылмалылыққа тап болатын болжанбайтын бизнес ортасы контекстінде тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау үлгісін үнемі жақсарту қажеттілігін түсінеміз. Біз негізгі тұжырымдамалар мен стандарттарға сүйене отырып, мақсатымыз бен қозғалыс бағытымызды нақты анықтадық. Біз қайда бара жатқанымызды және тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласындағы мақсаттарға қалай қол жеткізетінімізді түсініп, жақсартуларды енгізу бойынша белсенді жұмыс істеп жатырмыз.

Келесі компоненттерге сүйенеміз:

- Корпоративтік басқару және мәдениет.
- Стратегия және мақсат қою.
- Қызметтің тиімділігі.
- Өзгерістерді мониторингілеу және енгізу.
- Ақпарат, коммуникациялар және есеп беру.
- Бақылау рәсімдері.

ІШКІ АУДИТ

Ішкі аудит қызметі (бұдан әрі – ІАҚ) Компанияда ішкі аудитті ұйымдастыруды және жүзеге асыруды қамтамасыз ететін, Директорлар кеңесіне тікелей бағынатын және есеп беретін және Аудит жөніндегі комитет жетекшілік ететін Компанияның Директорлар кеңесінің органы болып табылады.

ІАҚ қызметі Ішкі аудит қызметі туралы ережеге және «Қазақтелеком» АҚ Жылдық аудит жоспарларына сәйкес жүзеге асырылады.

Қызмет өз қызметінде тәуелсіздік, объективтілік, құзыреттілік және жұмысқа кәсіби көзқарас қағидаттарын, Ішкі аудиторлар институтының Халықаралық кәсіби ішкі аудит стандарттарында белгіленген ішкі аудиторлар қызметінің стандарттары мен сапалы стандарттарын басшылыққа алады. 1110 стандартына (Ұйымдық тәуелсіздік) сәйкес ІАҚ ұйымдық тәуелсіздікті сақтайды.

2023 жылы өзінің негізгі қызметі шеңберінде Жылдық аудиторлық жоспарға және Директорлар кеңесінің тапсырмаларына сәйкес Қызмет 16 аудиторлық іс-шара өткізді, жоспар 107%-ға орындалды.

KPMG жүргізген ІАҚ қызметін тәуелсіз сыртқы бағалау нәтижелері бойынша ІАҚ қызметі барлық маңызды аспектілерде ішкі аудиттің Халықаралық кәсіби стандарттарының талаптарына сәйкес келетіндігі расталды. Стандарттардың талаптарына сәйкестігіне бағалау нәтижелері бойынша ІАҚ сәйкестік пайызы 98%-ды құрады.

ҚОСЫМШАЛАР

6

Есеп туралы	161
Байланыс ақпараты	163
GRI сәйкестік кестесі	163
TCFD көрсеткіштер кестесі	166
SASB көрсеткіштер кестесі	166
Тәуелсіз аудитордың қорытындысы	167
Директорлар кеңесінің тәуелсіздігі туралы декларация	170
Жасауға мүдделілік бар мәмілелер туралы ақпарат	170
«Қазақтелеком» ақ-ның корпоративтік басқару кодексінің 2024 жылғы қағидаттары мен ережелерін сақтау туралы есеп	171
Шоғырландырылған қаржы есептілігі	174
Глоссарий	209

ЕСЕП ТУРАЛЫ

ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Қазақтелеком» АҚ-ның 2024 жылғы Біріктірілген жылдық есебі (бұдан әрі — Біріктірілген есеп, Есеп) қаржы-шаруашылық, операциялық қызмет туралы ақпаратты, сондай-ақ Компанияның тұрақты дамуды басқару саласындағы жетістіктері туралы деректерді ашатын жетінші есеп болып табылады. Есепте Компанияның 01.01.2024–31.12.2024 жж. кезеңіндегі қызметі ұсынылған. Құжат есепті кезеңнің тыс, бірақ онымен тікелей байланысты маңызды фактілерді, сондай-ақ Компанияның орта мерзімді жоспарларын қамтиды. Құжат мүдделі тараптардың кең ауқымына бағытталған.

«Қазақтелеком» АҚ 2017 жылдан бастап жыл сайынғы жария қаржылық емес есептерді шығарады. 2024 жылға арналған бұл Біріктірілген жылдық есеп 2025 жылдың маусым айында жарияланды. Компанияның барлық есептері Компанияның ресми сайтында қолжетімді.

GRI 2-4

2023 жылғы «Қазақтелеком» АҚ-ның Біріктірілген жылдық есебімен салыстырғанда, осы Есепте ақпаратты ашу тәсілдері мен құрылымында елеулі өзгерістер болған жоқ. Құжаттың пішімі мен мазмұны негізінен үйлесімділікті сақтап, көрсеткіштердің салыстырмалылығын және деректерді ашудағы тұрақтылықты қамтамасыз етті. Сонымен қатар, 2024 жылдың өзекті деректеріне сәйкес жекелеген аспектілер бойынша тұжырымдамалар нақтыланып, көрсеткіштердің жаңартылған мәндері көрсетілді.

Қаржылық көрсеткіштер Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы — теңгемен көрсетілген және толық нұсқасы Есепке қосымшада және «Қазақтелеком» АҚ сайтында ұсынылған аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілікке (ХҚЕС стандарттары бойынша) сәйкес келеді.

ЕСЕП ҚҰРЫЛЫМЫ

Есеп келесі тақырыптар бойынша Компания қызметінің сипаттамасын қамтиды:

- «Қазақтелеком» АҚ Даму стратегиясын және бизнес-моделін іске асыру;
- корпоративтік басқару;
- негізгі қызмет түрлері бойынша елеулі қаржылық-экономикалық жоспарлар мен нәтижелер;
- тұрақты даму саласында да тәуекелдерді басқару;
- жеткізу тізбегін басқару және жеткізушілермен өзара әрекеттесу;
- бизнес-әдеп, адам құқықтарын қорғау, тең мүмкіндіктерді сақтау, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес;
- тұрақты даму саласындағы қызметті басқару;
- мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу;
- персоналды басқару, дамыту, оқыту және қызметкерлермен өзара әрекеттесу;
- қауіпсіз және салауатты еңбек жағдайларын қамтамасыз ету;
- қоршаған ортаны қорғау, климаттың өзгеруімен күресу және энергия тиімділігін арттыру;
- жергілікті қауымдастықтарды қолдау және дамыту.

Есепте неғұрлым өзекті тақырыптарды ашу үшін Компания ішкі және сыртқы ортаны шолу негізінде және мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу негізінде GRI 2021 стандарттарында көрсетілген жекелеген көрсеткіштер мен тақырыптар бойынша тұрақты даму аспектілерінің маңыздылығына талдау жүргізді. Бұл туралы толығырақ осы есепте «Маңыздылықты талдау» бөлімінен оқыңыз.

Есепте «Қазақтелеком» АҚ және оның еншілес кәсіпорындарын белгілеу үшін «Қазақтелеком», «Компания», «Біз» сөздері пайдаланады.

СТАНДАРТТАР ЖӘНЕ НОРМАТИВТІК ТАЛАПТАР

Есепте Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, Компанияның ішкі талаптары мен регламенттеріне және корпоративтік басқарудың халықаралық басқару тәжірибесіне сәйкес негізгі деректер ашылады. Есепті құрастыру кезінде келесі құжаттар ескерілді:

- «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 13 мамырдағы №415-II Заңы;
- Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 тамыздағы №189 қаулысымен бекітілген эмитенттің ақпаратты, эмитент ашуға жататын Ақпараттың мазмұнына қойылатын талаптарды, сондай-ақ эмитенттің қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында ақпаратты ашу мерзімдерін ашу қағидалары;
- … бекітілген «Қазақтелеком» АҚ Корпоративтік басқару кодексі;
- Халықаралық біріктірілген есеп беру стандарты <IR> International Framework);
- Global Reporting Initiative тұрақты даму саласындағы есептілік жөніндегі халықаралық стандарт;
- TCFD (The Task Force on Climate-related Financial Disclosures) Қаржылық тұрақтылық кеңесі жанындағы климаттың өзгеруіне байланысты қаржылық ақпаратты ашу мәселелері бойынша жұмыс тобының ұсыныстары; (ішінара ашу);
- Телекоммуникация саласына арналған (SASB Telecommunication Services version 2018-10) стандарттары Sustainability Accounting Standards Board (SASB); (ішінара ашу);
- AA1000SES стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу стандарты;
- БҰҰ Жаһандық шартының 10 қағидасы (UN Global Compact);
- БҰҰ-ның 2030 жылға дейінгі кезеңге арналған тұрақты даму саласындағы мақсаттары;
- ISO26000 Әлеуметтік жауапкершілік саласындағы нұсқаулық:2010;
- 3410 «Парниктік газдар шығарындылары туралы есеп беруге қатысты сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалар» (ISAE 3410) сенімділікті қамтамасыз ететін халықаралық тапсырма стандарты.

2021 жылдан бастап «Қазақтелеком» АҚ Есепке БҰҰ-ның Тұрақты даму саласындағы мақсаттарға қол жеткізуге қосқан үлесі туралы ақпаратты енгізеді.

ЕСЕП ПЕРИМЕТРІ

GRI 2-2, 2-3

Есептің шекаралары Компанияның жылдық есеп беру циклiне сәйкес келеді. Алдыңғы есеп 2024 жылдың маусымында жарияланған. Өткен жылдардағы есептердің электрондық нұсқалары Компанияның ресми сайтында қол жетімді.

Қаржылық көрсеткіштер бөлігінде Есеп «Қазақтелеком» АҚ Компаниялар тобын қамтиды. Қаржылық емес көрсеткіштер есептілігінің шекарасына тек «Қазақтелеком» АҚ кіреді.

Қаржылық және қаржылық емес көрсеткіштерді қамту шекарасындағы айырмашылықтар еншілес және тәуелді ұйымдардың қаржылық емес көрсеткіштері бойынша статистика жүргізілмейтіндігімен түсіндіріледі.

ЕСЕПТІ ДАЙЫНДАУ ҚАҒИДАЛАРЫ

«Қазақтелеком» АҚ Есептің мазмұнын айқындау кезінде GRI стандарттарының ұсынымдарын ұстанады. Есепке қосымшада GRI көрсеткіштерін ашу туралы ақпарат беретін GRI кестесі орналастырылған.

Есеп сапасы GRI Стандарттарының негізгі қағидаттарын қолдану арқылы қамтамасыз етіледі:

Теңгерімділік

Есеп жалпы нәтижелілікке негізделген бағалауды қамтамасыз ету үшін Компания қызметінің оң (мысалы, жоспарларды іске асыру, мақсаттарға жету) және теріс (мысалы, айыппұлдар, жазатайым оқиғалар туралы ақпарат) аспектілерін көрсетеді.

Салыстырмалылық

Компания сандық көрсеткіштер бойынша бірнеше жылдағы динамикадағы Есепте ақпаратты ұсынады, бұл мүдделі тараптарға уақыт өте келе Компанияның өнімділік көрсеткіштеріндегі өзгерістерді бақылауға және басқа ұйымдармен салыстырмалы талдау жүргізуге мүмкіндік береді.

Айқындық

Есептегі ақпарат ұйым мен оның қызметі туралы қажетті түсінігі бар мүдделі тараптарға түсінікті түрде баяндалған.

Сенімділік

Компанияның бейіндік бөлімшелері Есеп қажет барлық мәліметтерді жинап, ұсынады және дұрыстығына тексереді. Бірқатар қаржылық емес көрсеткіштер «ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС аудиторларымен тәуелсіз тексеруден өтті.

Дәлдік

Барлық маңызды тақырыптар бойынша ақпарат Есепте егжей-тегжейлі берілген және мүдделі тараптарға Компания қызметінің нәтижелерін бағалауға мүмкіндік береді. Барлық деректерді «Қазақтелеком» АҚ ресми түрде мақұлданады, ішкі құжаттармен, сондай-ақ ашық қолжетімділікте (оның ішінде Компанияның сайтында) орналастырылған құжаттармен расталады.

Уақтылылық

Есеп 2024 күнтізбелік жылға арналған ақпаратты ұсынады және 2025 жылы жарияланады

Тұрақты даму контексі

Есепте Компанияның экономикалық, экологиялық және әлеуметтік аспектілері бойынша қосқан үлесі туралы ақпаратты ұсынады. 2024 жылдың қорытындысы бойынша Тұрақты дамудың 17 мақсатына Компанияның қосқан үлесі туралы ақпарат ашылды.

Толықтық

Есепте «Қазақтелеком» АҚ-ның есепті кезеңдегі әсерін бағалау үшін жеткілікті ақпарат берілген.

ТӘУЕЛСІЗ РАСТАМА

GRI 2-5

Компанияның қаржылық есептілігіне қатысты сыртқы аудит рәсімін «Эрнст энд Янг Казахстан» ЖШС жүргізді.2024 жылы аудит қызметтерінің құны 155 500 000 теңгені құрады. Аудиторлық қорытынды Есепке қосымшада келтірілген.

Жаһандық есеп беру бастамасы жариялаған GRI Standards-қа сәйкес дайындалған қаржылық емес ақпараттың тиісті көрінісі «Өткен кезеңдердегі қаржылық ақпараттың аудиті мен шолуларынан өзгеше сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалар» ISAE 3000 сенімділігін қамтамасыз ететін халықаралық тапсырма стандартына (қайта қаралған) және Халықаралық аудит стандарттары және ақпараттың дұрыстығын растау комитеті шығарған 3410 «Парниктік газдар шығарындылары туралы есептілікке қатысты сенімділікті қамтамасыз ететін халықаралық тапсырма стандартына» сәйкес тексерілді. Тәуелсіз аудитор «ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС компаниясы болды. 2024 жылға арналған «Қазақтелеком» АҚ-тың осы есебіндегі қаржылық емес көрсеткіштерді растауға қатысты аудиттен тыс қызметтердің жалпы құны (ҚҚС-ты қоспағанда) 21 285 000 теңгені құрады.

БОЛЖАМДЫ ДЕРЕКТЕРДІ ЖАРИЯЛАУ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ШЕКТЕУ ТУРАЛЫ ӨТІНІШ

Бұл Есепте «Қазақтелеком» АҚ-ның «болашаққа қатысты мәлімдемелер» болып табылатын немесе саналатын орта және ұзақ мерзімді перспективаға арналған жоспарлары мен ниеттері туралы ақпарат қамтылған. Есепте көрсетілген жоспарлар мен ниеттер болжамды сипатқа ие және тәуекел мен белгісіздікке байланысты, өйткені олар болашақ оқиғалар мен жағдайларға қатысты. Болашаққа қатысты мәлімдемелер Компанияның болашақ нәтижелерінің кепілі болмайды, өйткені олар Компанияның әсеріне қатысы жоқ. Қызметтің нақты нәтижелері, Компанияның қаржылық жағдайы мен өтімділігі, Қазақстан Республикасының және Компания жұмыс істейтін салалардың дамуы осы есепте сипатталған болжамдардан айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін. Осы себепті болашақ жылдардың нақты нәтижелілік көрсеткіштері осы Есепте жарияланған болжамды мәлімдемелерден өзгеше болуы мүмкін.

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТЫ

GRI 2-1

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ

Заңды мекен-жайы: Қазақстан Республикасы 010000, Астана қаласы, Есіл ауданы, Сауран көшесі, 12 үй

Байланыс орталығы: 160

E-mail: telecom@telecom.kz

Кеңсе: Астана қ.: +7 (717) 259 16 00, 258 08 39;
Алматы қ.: +7 (727) 258 72 19, 258 72 15.

Ұрлық, алаяқтық және сыбайлас жемқорлықтың орын алған немесе болжанған фактілері бойынша:
8 (800) 080 19 94
sk.hotline@deloitte.kz
www.sk.deloitte-hotline.com

Сатып алу мәселелері бойынша шағымдар мен өтініштерді жинау бойынша тікелей желі:
+7 (727) 226 82 61

Инвесторлармен өзара әрекеттесуге қатысты сұрақтар бойынша: +7 (7272) 581 175

БАҚ-пен өзара әрекеттесуге қатысты сұрақтар бойынша:
+7 (7172) 59 15 04

Кадр мәселелері бойынша: +7 (7272) 64 50 21

Сатып алу порталын техникалық қолдау:
+7 (7172) 55 22 66 support2@skc.kz

КЕРІ БАЙЛАНЫС

GRI 2-3

Егер сіз тұрақты даму бойынша серіктестікке немесе есептілікке қатысты жаңа идеялар мен жаңа мүмкіндіктер ұсынғыңыз келсе, бізге хабарласыңыз:

Корпоративтік басқару және тұрақты даму департменті:

Асия Жайляубаева
Тел.: +7 (717) 259 14 14
E-mail: zhailyaubaeva.a@telecom.kz

Айым Аблекенова
Тел.: +7 (717) 58 71 54
E-mail: aiym.ablekenova@telecom.kz

ЛИСТИНГІЛІК КОМПАНИЯНЫҢ ТІРКЕУШІСІ

«Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі»
Қазақстан Республикасы, Алматы қ., «Самал-1» ш/а, 28.
Тел.: +7 (727) 262 08 46, 355 47 60.

GRI СӘЙКЕСТІК КЕСТЕСІ

Пайдалану туралы өтініш	«Қазақтелеком» АҚ GRI стандарттарына сәйкес 2024 жылдың 1 қаңтарынан 2024 жылдың 31 желтоқсанына дейінгі кезеңді қамтитын есепті дайындады.
Қолданылатын стандарт – GRI 1	GRI 1: Foundation 2021
Қолданылатын GRI салалық стандарты	Қолданылмайды

GRI Стандарты	Көрсеткіштің нөмірі мен атауы	Ерекшеліктер / Түсініктеме
	2-1 Ұйым туралы мәліметтер	
	2-2 Ұйымның тұрақты даму саласындағы есептілігіне енгізілген кәсіпорындар	
	2-3 Есеп беру кезеңі, кезеңділігі және байланыс тұлғасы	
	2-4 Ақпаратты қайта қарау	
	2-5 Тәуелсіз растама	
	2-6 Қызмет, құн құру тізбегі және басқа да іскерлік қатынастар	
	2-7 Қызметкерлер	
	2-8 Жұмысшы болып табылмайтын қызметкерлер	
	2-9 Басшылықтың құрылымы мен құрамы	
	2-10 Жоғары басқару органын сайлау және бекіту тәртібі	
	2-11 Жоғары басқару органының төрағасы	
	2-12 Әсер етуді басқаруды қадағалаудағы жоғары басқару органының рөлі	
	2-13 Әсерді басқару жауапкершілігін табыстау	
	2-14 Жоғары басқарушы органның тұрақты даму саласындағы есептіліктегі рөлі	
	2-15 Мүдделер қайшылықтары	
	2-16 Аса маңызды мәселелер туралы ақпаратты жоғары басшы органның назарына жеткізу	
	2-17 Жоғары басқарушы органның ұжымдық білімі	
	2-18 Жоғары басшы орган жұмысының тиімділігін бағалау	
	2-19 Сыйақы саясаты	
	2-20 Сыйақы мөлшерін анықтау процесі	
	2-21 Жылдық жалпы сыйақы коэффициенті	Компания бұл көрсеткішті ашпайды, өйткені мұндай ақпарат құпия деректер санатына жатады.
	2-22 Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме	
	2-23 Ұйымның ішкі құжаттарында бекітілген міндеттемелер	
	2-24 Ұйымның ішкі құжаттарында бекітілген міндеттемелерді орындау	

GRI Стандарты	Көрсеткіштің нөмірі мен атауы	Ерекшеліктер / Түсініктеме
	2-25 Теріс әсерлерді жою процестері	
	2-26 Кеңес алу және алаңдаушылық білдіру тетіктері	
	2-27 Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау	
	2-28 Қауымдастықтарға мүшелік	
	2-29 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі	
	2-30 Ұжымдық келісімдер	
GRI 3: Маңызды тақырыптар		
GRI 3 Маңызды тақырыптар	3-1 Маңызды тақырыптарды анықтау тәртібі	
	3-2 Маңызды тақырыптардың тізімі	
Биоалуантүрлілік		
	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
Климаттың өзгеруі және көміртек		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 305: Климаттың өзгеруі және көміртек	305-1 Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (1-қамту аймағы)	
	305-2 «Парниктік газдардың жанама энергетикалық шығарындылары (2-қамту аймағы)»	
	305-4 Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы	
	305-6 Озон қабатының бұзылуына ықпал ететін заттардың шығарындылары (РӘБ)	
Ластаушы заттардың шығарындылары		
GRI 3 Маңызды тақырыптар	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 305: Шығарын-дылары	305-7 NOx, SOx және басқа да маңызды атмосфералық шығарындылар	
Энергия тиімділігі		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 302: Энергия тиімділігі	302-1 Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну	
	302-3 Энергия сыйымдылығы	
Қалдықтарды басқару		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 306: Қалдықтарды басқару	306-2 Қалдықтармен байланысты елеулі әсерлерді басқару	
	306-3 Өндірілген қалдықтар	
	306-5 Жойылған қалдықтардың жалпы көлемі	

GRI Стандарты	Көрсеткіштің нөмірі мен атауы	Ерекшеліктер / Түсініктеме
Су ресурстарын басқару		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 303: Су ресурстарын басқару	303-3 Алынатын судың жалпы мөлшері	
	303-4 Суды төгу	
	303-5 Су тұтыну	
Жұмыспен қамту		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 401: Жұмыспен қамту	401-1 Жаңадан жалданған қызметкерлер және кадрлардың тұрақтамауы	
	401-2 Толық жұмыспен қамту жағдайында жұмыс істейтін қызметкерлерге берілетін, уақытша немесе толық емес жұмыс жағдайында жұмыс істейтін қызметкерлерге берілмейтін жеңілдіктер	
	401-3 Декреттік демалыс	
Денсаулық және жұмыс орнындағы қауіпсіздік		
GRI 403: Денсаулық және жұмыс орнындағы қауіпсіздік	403-1 Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі	
	403-2 Қауіпті анықтау, тәуекелдерді бағалау, жазатайым оқиғаларды тергеу	
	403-3 Денсаулық сақтау қызметтері	
	403-4 Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша қызметкерлердің қатысуы, консультациялар мен коммуникациялар	
	403-5 Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша кәсіптік даярлау	
	403-6 Қызметкерлердің денсаулығын нығайту	
	403-7 Іскерлік қатынастармен тікелей байланысты денсаулық пен еңбек қауіпсіздігінің салдарын болдырмау және азайту	
	403-8 Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер	
	403-9 Өндірістік жарақаттар	
Жергілікті қауымдастықтар		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	

GRI Стандарты	Көрсеткіштің нөмірі мен атауы	Ерекшеліктер / Түсініктеме
GRI 413: Жергілікті қауымдастықтар	413-1 Жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесу, жергілікті қауымдастықтарға әсер етуді бағалау және жергілікті қауымдастықтарды дамыту бағдарламаларын жүзеге асыратын бөлімшелер	
Қызметкерлерді оқыту және дамыту		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 404: Қызметкерлерді оқыту және дамыту	404-1 Бір қызметкерге жылына оқу сағаттарының орташа саны	
	404-2 Қызметкерлердің жұмыспен қамтылу қабілетін қолдауға арналған біліктілікті арттыру бағдарламалары	
	404-3 Тұрақты өнімділік пен мансаптық даму бағаларын алатын қызметкерлердің пайызы	
Алуан түрлілік және тең мүмкіндіктер		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 405: Алуан түрлілік және тең мүмкіндіктер	405-1 Басқарушы органдар мен қызметкерлердің әртүрлілігі	
	405-2 Еркектер мен әйелдердің негізгі жалақысы мен сыйақысының арақатынасы	
GRI 406: Кемсітпеушілік	406-1 Кемсітушілік жағдайларының жалпы саны және оларды жою бойынша қабылданған шаралар.	
Еңбекақы төлеу және қызметкерлерге арналған әлеуметтік бағдарламалар		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 202: Еңбекақы төлеу және қызметкерлерге арналған әлеуметтік бағдарламалар	202-1 Әр түрлі жыныстағы қызметкерлердің жалақысының ең төменгі мөлшерінің ұйым қызметінің аймақтарында белгіленген ең төменгі жалақы мөлшеріне қатынасы	
Сапалы және қолжетімді қызметтер		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
Инновациялар және жаңа технологиялар		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	

GRI Стандарты	Көрсеткіштің нөмірі мен атауы	Ерекшеліктер / Түсініктеме
GRI 205: Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	205-1 Сыбайлас жемқорлыққа байланысты тәуекелдерді бағалау жүргізілген бөлімшелер	
	205-2 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес әдістері бойынша ақпараттандыру және оқыту жүргізу	
	205-3 Сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары және қабылданған шаралар	
Жанама экономикалық әсерлер		
Жанама экономикалық әсерлер	203-1 Инфрақұрылымға инвестициялар және өтеусіз қызметтер	
Экономикалық тиімділік		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
GRI 201: Экономикалық тиімділік	201-1 Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн	
Сатып алу тәжірибелері		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
Сатып алу тәжірибелері	204-1 Жергілікті жеткізушілерге арналған шығындардың үлесі	
Нарықтар және бәсекелестік		
GRI 3 Маңызды тақырыптар 2021	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	
	206-1 Бәсекелестіктің кедергісіне және монополияға қарсы заңнаманың бұзылуына байланысты құқықтық әрекеттер жағдайларының жалпы саны	
Ақпараттық қауіпсіздік және деректерді қорғау		
GRI 418: Клиенттердің қупиялылығын бұзу	418-1 Клиенттердің құпиялылығын бұзу және клиенттердің деректерін жоғалту туралы негізделген шағымдар	

TCFD КӨРСЕТКІШТЕР КЕСТЕСІ

Индикатор	Есеп бөлімдері	Компания түсініктемелері
Басқару		
a. Директорлар кеңесінің климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктерді қадағалауды жүзеге асыру процесін сипаттаңыз.	4.1. Тұрақты даму туралы есеп. Тұрақты дамуды басқару. 4.1.1. Тұрақты дамуды басқару құрылымы. 4. 2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.3. Климаттың өзгеруіне қарсы күрес.	
b. Климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау және басқарудағы басшылықтың рөлін сипаттаңыз.	4.1. Тұрақты даму туралы есеп. Тұрақты дамуды басқару. 4.1.1. Тұрақты дамуды басқару құрылымы.	
Метрикалар және мақсатты көрсеткіштер		
a. Ұйым өзінің стратегиясы мен тәуекелдерді басқару процесіне сәйкес климатқа байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау үшін пайдаланатын метрикаларды сипаттаңыз.	4. 2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.3. Климаттың өзгеруіне қарсы күрес.	
c. Ұйымның климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқару үшін пайдаланатын мақсаттарын және мақсаттарға жету үшін жұмыс нәтижелерін сипаттаңыз.	4. 2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.3. Климаттың өзгеруіне қарсы күрес.	
b. 1, 2 және қажет болған жағдайда 3 қамту аймақтарындағы парниктік газдар (ПГ) шығарындылары, сондай-ақ олармен байланысты тәуекелдер туралы ақпаратты ашыңыз.	4. 2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.3. Климаттың өзгеруіне қарсы күрес.	
Стратегия		
b. Ұйымның бизнесіне, стратегиясына және қаржылық жоспарлауына климатқа байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктердің әсерін сипаттаңыз.	4. 2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.3. Климаттың өзгеруіне қарсы күрес.	
Тәуекелдерді басқару		
a. Ұйымның климатқа байланысты тәуекелдерді анықтау және бағалау процестерін сипаттаңыз.	4. 2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.3. Климаттың өзгеруіне қарсы күрес.	
b. Ұйымның климатқа байланысты тәуекелдерді басқару процестерін сипаттаңыз.	4. 2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.3. Климаттың өзгеруіне қарсы күрес.	
c. Климатқа байланысты тәуекелдерді анықтау, бағалау және басқару процестері ұйымның жалпы тәуекелдерді басқаруға қалай біріктірілгенін сипаттаңыз.	4. 2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.3. Климаттың өзгеруіне қарсы күрес.	

SASB КӨРСЕТКІШТЕР КЕСТЕСІ

SASB индикаторы	Ашуға қойылатын талаптар	Есеп бөлімі	Компания түсініктемелері
Қызметтің экологиялық ізі			
TC-TL-130a.1	(1) Тұтынылатын энергияның жалпы мөлшері; (2) Желілердегі электр энергиясының пайыздық қатынасы; (3) Жаңартылатын энергия көздерінің пайызы.	4.2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.2. Энергия тиімділігі.	ЖӘК үлесі – 0%
Деректердің құпиялылығы			
TC-TL-220a.1	Мінез-құлық жарнамасы мен клиенттердің құпиялылығына қатысты саясаттар мен тәжірибелердің сипаттамасы.	4.4. Тұрақты даму туралы есеп. G- аспектісі. 4.4.6. Ақпараттық қауіпсіздік.	Көрсеткіш ішінара ашылды.
TC-TL-220a.3	Клиенттердің жеке өміріне қол сұғылмаушылықты бұзумен байланысты сот процестері нәтижесінде ақшалай шығындардың жалпы сомасы.	–	Есепті кезеңде Компанияда клиенттердің жеке өміріне қол сұғылмаушылықты бұзумен байланысты сот процестері болған жоқ.
Деректер қауіпсіздігі			
TC-TL-230a.1	(1) Деректердің таралу саны; (2) Жеке ақпаратпен байланысты пайыздық қатынас; (3) Зардап шеккен клиенттер саны.	4.4. Тұрақты даму туралы есеп. G- аспектісі. 4.4.6. Ақпараттық қауіпсіздік.	Есепті кезеңде Компанияда клиенттердің деректері таралу фактілері анықталған жоқ.
TC-TL-230a.2	Үшінші тараптардың киберқауіпсіздік стандарттарын пайдалануды қоса алғанда, деректер қауіпсіздігінің тәуекелдерін анықтау және жою тәсілін сипаттау.	4.4. Тұрақты даму туралы есеп. G- аспектісі. 4.4.6. Ақпараттық қауіпсіздік. 5-бөлім. Корпоративтік басқару туралы есеп. 5.9. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау.	Көрсеткіш ішінара ашылды.
Өнімді пайдалану мерзімі аяқталғаннан кейін оны қайта пайдалану және қайта өңдеу			
TC-TL-440a.1	(1) Кәдеге жарату бағдарламалары шеңберінде жиналған материалдар; (2) қайта пайдаланылған; (3) қайта өңделген; (4) ҚТҚ полигонына жіберілген жиналған материалдардың пайызы.	4.2. Тұрақты даму туралы есеп. E-аспектісі. 4.2.1. Қоршаған ортаны қорғау. 4.2.1.4. Қалдықтарды басқару.	Көрсеткіш ішінара ашылды.
Бәсекелестік мінез-құлық және ашық интернет			
TC-TL-520a.1	Бәсекелестікке қарсы мінез-құлықты реттеуге байланысты сот ісін жүргізу нәтижесінде қаржылық шығындардың жалпы сомасы.	4.4.Тұрақтыдамутуралы есеп. G аспектісі. 4.4.4. Нарықтар және бәсекелестік.	Есепті кезеңде Компанияда бәсекелестіктің кедергісіне байланысты Компанияға қатысты монополияға қарсы заңнаманы және өзге де құқықтық әрекеттерді бұзуға байланысты жағдайлар тіркелмеген.
TC-TL-520a.2	Орташа нақты тұрақты жүктеу жылдамдығы (1) меншікті және коммерциялық байланысты контент; және (2) байланысты емес контент.	Жүктеудің минималды, орташа және максималды жылдамдығы Компания өнімдерінің техникалық сипаттамасында көрсетілген.	

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

Аударма

«Қазақтелеком» АҚ Тұрақты даму туралы ақпаратына қатысты шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есеп

«Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесіне

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін қорытынды

Біз «Қазақтелеком» АҚ (бұдан әрі – «Компания») 2024 жылғы 31 желтоқсаны және осы күні аяқталған жылдың жағдайы бойынша Интегрияланған жылдық есептің «Қосымшалар» 6-бөліміндегі GRI-ға сәйкес кестеде және SASB көрсеткіштер кестесінде берілген 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы тұрақты даму туралы есебіне қатысты (бұдан әрі – «Тұрақты даму туралы ақпарат») шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру тапсырмасын орындадық.

Орындалған іс-шаралар мен алынған дәлелдердің қорытындысы бойынша біздің назарымызға Тұрақты даму туралы ақпарат барлық маңызды жағдайларда Есептілік бойынша жаһандық бастама (GRI) жариялаған GRI Тұрақты даму саласындадағы есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «GRI стандарттары»), Орнықты даму саласындағы есеп беру стандарттары жөніндегі кеңес (ISSB) реттейтін орнықты даму саласындағы есеп беру стандарттарына (бұдан әрі – «SASB стандарттары»), сондай-ақ Компания әзірлеген және жылдық есепте ашылған әдіснамалар мен нұсқаулықтарға (бұдан әрі – «Есеп беру өлшемшарттары») сәйкес дайындалмағандығы жөнінде ешқандай деректер түскен жоқ.

Қорытынды үшін негіз

Біз Халықаралық аудит стандарттары және ақпараттың дұрыстығын растау комитеті шығарған 300 *«Аудиттен немесе өткен кезеңдердің қаржылық ақпаратын шолып тексеруден бөлек сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалар»* (қайта қаралған) сенімділікті қамтамасыз ететін Халықаралық тапсырмалар стандартына сәйкес шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындадық.

Біздің ойымызша, алынған дәлелдер біздің қорытындыға негіз болу үшін жеткілікті және тиісінше берілген. Осы стандарт бойынша біздің жауапкершілігіміз әрі қарай «Біздің жауапкершілігіміз» бөлімінде сипатталған.

Аударма жазбасы
Баяндамамыздың бұл түпнұсқасы ағылшын тілінде дайындалған аударма болып табылады. Аударманың түпнұсқасын дәл көрсету үшін барлық ықтимал қамқорлық жасалды. Дегенмен, ақпаратты, көзқарастарды немесе пікірлерді түсіндірудің барлық мәселелерінде біздің баяндамамыздың ағылшын тіліндегі нұсқасы осы аудармаға қарағанда басым болады.

Біздің тәуелсіздігіміз және сапаны басқару

Біз адалдық, объективтілік, кәсіби құзыреттілік пен адал ниеттілік, құпиялылық және т. б. қағидаттарына негізделген бухгалтерлерге арналған Халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің (БХЭСК кодексі) Кәсіби бухгалтерлердің кәсіби этикасы кодексінің (Тәуелсіздіктің халықаралық стандарттарын қоса алғанда) тәуелсіздік және өзге де этикалық талаптарына сай болдық.

Біз этикалық талаптарға, кәсіптік стандарттарға және қолданылатын құқықтық және заңнамалық талаптарға сәйкестікке қатысты саясаттар мен рәсімдерді қоса алғанда, сапаны бақылау жүйесін әзірлеуді, енгізуді және оның жұмыс істеуін ұйымдастыруды талап ететін 1-Сапаны басқару жөніндегі халықаралық стандартты қолданамыз.

Компания басшылығының жауапкершілігі

Компания Басшылығы келесі нәрселерге жауапты:

- Тұрақты даму туралы ақпаратты Жылдық есепте көрсетілген Қолданылатын өлшемшарттарға сәйкес дайындау;
- Компания басшылығы жосықсыз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмалануларды қамтымайтын, Қолданылатын өлшемшарттарға сәйкес орнықты даму туралы ақпаратты дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, енгізу және қамтамассыз ету; және
- Тұрақты даму саласындағы тиісті есеп беру әдістерін таңдауға және қолдануға, сондай-ақ осы жағдайларда негізделген болжамдар мен бағалауларды ұсынуға.

Директорлар кеңесі Компанияның тұрақты даму туралы есептілігін дайындау процесін қадағалауға жауапты.

Тұрақты даму туралы ақпаратты дайындау кезіндегі ажырамас шектеулер

GRI стандарттары және SASB стандарттары тұрғысынан әртүрлі, бірақ қолайлы өлшеу және есеп беру әдістерінің ауқымы бар. Осы аталған әдістер нәтижелердегі елеулі айырмашылықтарға әкелуі мүмкін, бұл оларды басқа ұйымдардың деректерімен салыстыруға әсер етуі ықтимал. Сондықтан таңдамалы ақпарат жылдық есепте сипатталған Компания басшылығы қолданған және Компания жалғыз өзі жауапты әдістемемен бірге қарастырылуы керек.

Аударма жазбасы
Баяндамамыздың бұл түпнұсқасы ағылшын тілінде дайындалған аударма болып табылады. Аударманың түпнұсқасын дәл көрсету үшін барлық ықтимал қамқорлық жасалды. Дегенмен, ақпаратты, көзқарастарды немесе пікірлерді түсіндірудің барлық мәселелерінде біздің баяндамамыздың ағылшын тіліндегі нұсқасы осы аудармаға қарағанда басым болады.

Біздің жауапкершілігіміз

Біздің жауапкершілігіміз - сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы жоспарлау және орындау, тұрақты даму туралы таңдамалы ақпаратта жосықсыз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмалаулар жоқ екеніне шектеулі сенімділік алу, сондай-ақ біздің қорытындымызды қамтитын шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тексеру нәтижелері туралы есеп шығару. Бұрмалаулар орынсыз әрекеттерден немесе қателіктерден туындауы мүмкін. Егер олар жеке немесе жиынтықта тұрақты даму туралы таңдамалы ақпарат негізінде қабылданған пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп болжауға болатын болса, олар маңызды болып саналады.

3000 (қайта қаралған) Халықаралық сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалардың стандартына сәйкес жүргізілетін сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма бойынша біз кәсіби пайымдау жасаймыз және бүкіл тапсырма бойынша кәсіби скептицизмді сақтаймыз. Сонымен қатар, біз мыналарды орындаймыз:

- Тұрақты даму туралы ақпаратты дайындау үшін негіз ретінде Компанияның Қолданылатын өлшемшарттарды пайдалану жарамдылығын анықтау.
- Орынсыз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмалаулардың туындауы мүмкін екенін анықтау мақсатында, бірақ Компанияның ішкі бақылауларының тиімділігі туралы қорытынды беру мақсатында емес, тапсырмаға қатысы бар ішкі бақылау туралы түсінік алуды қоса алғанда, тәуекелдерді бағалау рәсімдерін жүргізу.
- Тұрақты даму туралы ақпараттағы елеулі бұрмалаулар орын алуы мүмкін жағдайға жауап беретін процедураларды құрастыру және орындау. Алаяқтықтан туындайтын елеулі бұрмалауды анықтамау тәуекелі қателеден туындағанға қарағанда жоғары, өйткені алаяқтық сөз байласуды, жалғандықты, қасақана әрекетсіздікті, бұрмалауды немесе ішкі бақылауды болдырмауды қамтуы мүмкін.

Орындалған жұмыстардың қысқаша сипаттамасы

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма Тұрақты даму туралы ақпарат туралы дәлелдерді алу үшін процедураларды орындауды қамтиды. Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма процедуралары мәні мен уақыты ақылға қонымды ақпараттың дұрыстығын растау жөніндегі тапсырмаға қарағанда өзге және азырақ болып келеді. Демек, шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмадан алынған сенімділік деңгейі ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма орындағанға қарағанда айтарлықтай төмен.

Таңдалған рәсімдердің сипаты, мерзімі мен көлемі кәсіби пікірге, соның ішінде әділетсіз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан Тұрақты даму туралы ақпаратта маңызды бұрмалаулардың туындау мүмкіндігін анықтауға байланысты болады.

Аударма жазбасы
Баяндамамыздың бұл түпнұсқасы ағылшын тілінде дайындалған аударма болып табылады. Аударманың түпнұсқасын дәл көрсету үшін барлық ықтимал қамқорлық жасалды. Дегенмен, ақпаратты, көзқарастарды немесе пікірлерді түсіндірудің барлық мәселелерінде біздің баяндамамыздың ағылшын тіліндегі нұсқасы осы аудармаға қарағанда басым болады.

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау кезінде біз келесі рәсімдерді орындадық:

- Тұрақты даму туралы ақпаратты дайындауға қатысты Компанияның есептілік процестері туралы түсінік алдық;
- Ашылатын ақпаратты анықтау процесінде табылған барлық ақпарат Жылдық есепте Тұрақты даму туралы ақпаратқа енгізілуіне қарай бағаланды;
- Жылдық есепте Тұрақты даму туралы ақпаратқа қатысы бар таңдалған мәліметтер бойынша қызметкерлерден сауалнама алынды;
- Деректердің дұрыс есептелгенін, жазылғанын, салыстырылғанын және ашылғанын тексеру үшін Тұрақты даму туралы ақпараты негізінде іріктеу негізінде шектеулі мазмұнды тестілеу жүргіздік.

Пайдалану және тарату бойынша шектеулер

Біздің есеп тек Компанияның Директорлар кеңесіне, біздің арамыздағы жасалған келісімге сәйкес Компания басшылығына Компанияның тұрақты даму саласындағы қызметі және осы қызметтің нәтижелері туралы ақпаратты ашуға жәрдемдесу, сондай-ақ Тұрақты даму туралы ақпаратқа қатысты шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есепті алу арқылы корпоративтік басқару саласындағы міндеттерді орындау мақсатында дайындалған. Сондықтан, Тұрақты даму туралы ақпаратты басқа мақсаттарда пайдалану мүмкін емес және пайдаланылмауы керек.

Біз бұл есеп мазмұнын Компания сайтында жарияланатын Жылдық есеп құрамында жариялауға рұқсат береміз.

Компания сайтының сақталуы мен тұтастығы үшін Компания басшылығы жауап береді. Біз жүргізетін жұмыс осы мәселелерді қамтымайды және сәйкесінше, Компания сайтында жарияланған Тұрақты даму туралы ақпаратқа енгізілген өзгерістер үшін жауапкершілікті өз мойнымызға алмаймыз.

Нақты келісілген жазбаша шарттар және бізден алдын ала жазбаша түрде келісім алынған жағдайларды қоспағанда, қолданыстағы заңнама бойынша біз Компаниядан басқа тұлғалар алдында орындалған жұмыс пен осы есеп үшін жауапкершілік алмаймыз.

30 маусым, 2025 жыл

Алматы, Қазақстан

Аударма жазбасы
Баяндамамыздың бұл түпнұсқасы ағылшын тілінде дайындалған аударма болып табылады. Аударманың түпнұсқасын дәл көрсету үшін барлық ықтимал қамқорлық жасалды. Дегенмен, ақпаратты, көзқарастарды немесе пікірлерді түсіндірудің барлық мәселелерінде біздің баяндамамыздың ағылшын тіліндегі нұсқасы осы аудармаға қарағанда басым болады.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ТӘУЕЛСІЗДІГІ ТУРАЛЫ ДЕКЛАРАЦИЯСЫ

ДАҒДЫЛАР, ТӘЖІРИБЕ ЖӘНЕ БІЛІМ БАЛАНСЫН САҚТАУ:

Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінде ұйымның мүддесін ескере отырып, тәуелсіз, объективті және тиімді шешімдер қабылдауға мүмкіндік беретін дағдылар, тәжірибе және білімнің балансы сақталуы тиіс, сондай-ақ барлық акционерлерге әділ қарым-қатынасты және тұрақты даму принциптерін қамтамасыз етуі қажет.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚҰРАМЫНЫҢ ӘРТҮРЛІЛІГІ:

Директорлар кеңесінің құрамында келесі критерийлер бойынша әртүрлілік қамтамасыз етілуі тиіс:

- тәжірибе;
- жеке қасиеттер;
- ұлттық, этникалық және мәдени құрам;
- жыныстық құрамы.

ТӘУЕЛСІЗ ДИРЕКТОРЛАР:

Директорлар кеңесінде тәуелсіз директорлар болуы тиіс, олардың саны шешімдердің тәуелсіздігін және барлық акционерлерге әділ қарым-қатынасты қамтамасыз ету үшін жеткілікті болуы керек. Компания директорлар кеңесінің құрамында тәуелсіз директорлардың ұсынылатын саны директорлар кеңесінің жалпы мүшелерінің елу пайызынан аспауы тиіс.

ТӘУЕЛСІЗ ДИРЕКТОРЛАРҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР:

Тәуелсіз директорларға қойылатын талаптар Қазақстан Республикасының заңнамасына және «Қазахтелеком» АҚ Жарғысына (әрі қарай — Қоғам) сәйкес белгіленеді.

ДИРЕКТОРДЫҢ ТӘУЕЛСІЗДІГІН ТАНУҒА ӘСЕР ЕТЕТІН ЖАҒДАЙЛАР:

Директор соңғы үш жыл ішінде Қоғамның немесе оның еншілес/тәуелді ұйымының қызметкері бола алмайды. Директор немесе оның отбасы мүшелері ағымдағы қаржы жылы ішінде Қоғамнан немесе оның еншілес/тәуелді ұйымынан, директорлар кеңесінің мүшесі ретінде қызмет көрсету үшін төленетін сыйақыдан басқа сыйақы ала алмайды. Директордың отбасы мүшелері Қоғамда немесе оның еншілес/тәуелді ұйымында басқарушылық лауазымдарды атқара алмайды. Директор Қоғамды және/немесе Қоғамның басшылығын кеңес беретін немесе Қоғамды кеңес беретін компанияның консультанты немесе өкілі бола алмайды. Директор Қоғамның ірі клиенттері немесе жеткізушілерімен аффилиирленген тұлға бола алмайды. Директор Қоғамнан айтарлықтай қайырымдылықтар алатын коммерциялық емес ұйымдармен аффилиирленген тұлға бола алмайды. Директор Қоғамның аудиторына үш жыл ішінде директорлар кеңесіне сайланбас бұрын бола алмайды.

ТӘУЕЛСІЗ ДИРЕКТОРДЫҢ МІНДЕТТЕРІ:

Тәуелсіз директор өз тәуелсіздігі мәртебесінің жоғалуын қадағалауға және мұндай жағдайлар болған жағдайда директорлар кеңесінің төрағасына алдын ала жазбаша түрде хабарлауға міндетті. Егер директорлар кеңесінің мүшесінің тәуелсіздігіне әсер ететін жағдайлар болса, директорлар кеңесінің төрағасы бұл ақпаратты акционерлерге тиісті шешім қабылдау үшін дереу жеткізеді.

ЖАСАУҒА МҮДДЕЛІЛІК БАР МӘМІЛЕЛЕР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

2024 жылы «Қазақтелеком» АҚ Басқармасы Қоғамның жасауға мүдделілігі бар мәмілелерді жасасуға қатысты басқарманың 3 шешімін бекітті, оның ішінде:

1. 2024 жылғы 10 маусымдағы №21/62 Басқарма шешімі «“Қазақтелеком” АҚ мүдделі мәміле болып табылатын – 2012 жылғы 14 желтоқсандағы №743/12-ДО/1171-03-ДСД бірлескен қызмет туралы шартқа №15 Қосымша келісімді жасасу туралы».

Аталған Басқарма шешіміне сәйкес, «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-мен 2024 жылғы 28 тамызда бірлескен қызмет туралы шартқа №15 Қосымша келісім жасалды.

2. 2024 жылғы 23 қыркүйектегі №34/112 Басқарма шешімі «“Қазақтелеком” АҚ мүдделі мәміле болып табылатын “Самұрық-Қазына” АҚ-пен мәміле жасасу туралы».

Аталған Басқарма шешіміне сәйкес, «Самұрық-Қазына» АҚ мен «Қазақтелеком» АҚ арасында 2024 жылғы 30 қыркүйекте №1969-И / 228-05-22-СОП SAP бағдарламалық жасақтамасын пайдалану құқықтарымен алмасу туралы келісім жасалды.

3. 2024 жылғы 15 сәуірдегі №12/37 Басқарма шешімі «“Ұлттық ақпараттық технологиялар” АҚ-пен мәміле жасасу туралы».

Аталған Басқарма шешіміне сәйкес, «Ұлттық ақпараттық технологиялар» АҚ-пен 2024 жылғы 16 тамызда №000740000728EEP2408004/00 байланыс арналарына жалға алу қызметтерін сатып алу туралы шарт жасалды.

«ҚАЗАҚТЕЛЕКОМ» АҚ-НЫҢ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ КОДЕКСІНІҢ 2024 ЖЫЛҒЫ ҚАҒИДАТТАРЫ МЕН ЕРЕЖЕЛЕРІН САҚТАУ ТУРАЛЫ ЕСЕП[11]

Бұл есеп «Қазақтелеком» АҚ Корпоративтік басқару кодексінің «Директорлар кеңесі мен атқарушы орган қызметінің тиімділігі» 5 тарауының 15 тармағына сәйкес әзірленген.

«Қазақтелеком» АҚ қызметі және оның корпоративтік тәжірибесі Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелеріне толық сәйкестігін көрсетеді.

«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» ҰЛТТЫҚ ӘЛ-АУҚАТ ҚОРЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНЫҢ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ҚАҒИДАТТАРЫ

1-ТАРАУ. ҮКІМЕТ ҚОРДЫҢ АКЦИОНЕРІ РЕТІНДЕ

Кодекс тарауының атауына қарамастан, онда Қоғам өз қызметінде басшылыққа алатын бірқатар ережелерді қамтылған. Атап айтқанда, Қор ұйымдарының негізгі стратегиялық міндеті ұзақ мерзімді құнның өсуі және тұрақты даму болып табылады. Барлық қабылданған шешімдер мен әрекеттер даму стратегиясына сәйкес келуі керек.

Қоғамның атқарушы органдары өз құзыреті шегінде шешімдер қабылдау және кез келген әрекеттерді жүзеге асыру кезінде толығымен дербес және тәуелсіз болады. Акционерлер мен Қоғам арасындағы қарым-қатынастар (өзара әрекеттесу) тиісті корпоративтік басқару қағидаттарына сәйкес Директорлар кеңесі арқылы жүзеге асырылады.

Қоғамның қызметі туралы ақпаратты ашу «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңға және Қоғамның Жарғысына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдарында (қаржылық есеп беру депозитарийінің, биржалардың онлайн ресурстары) қажетті ақпаратты орналастыру арқылы жүзеге асырылады. Акционерлердің сұрауы бойынша ақпараттың бір бөлігі оларға жеке ұсынылды.

Қоғамда Ішкі аудит қызметі, Комплаенс қызметі бар және заңнамада және Қоғамның ішкі құжаттарында көзделген өз міндеттерін жүзеге асыратын Корпоративтік хатшы мен Омбудсмен өкілеттіктерін жүзеге асырады.

Аталған ережелер төменде осы Есепте толығырақ ашылған.

2-ТАРАУ. ҚОР МЕН ҰЙЫМДАРДЫҢ ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУІ. ҚОРДЫҢ ҰЛТТЫҚ БАСҚАРУШЫ ХОЛДИНГ РЕТІНДЕГІ РӨЛІ

Корпоративтік басқару жүйесі — бұл Қоғамның қызметін басқару мен бақылауды, сондай-ақ Басқарма, Директорлар кеңесі, акционерлер мен мүдделі тараптар арасындағы қатынастар жүйесін қамтамасыз ететін процестердің жиынтығы. Бұл мәселелер Жарғыда, АЖЖ, Директорлар кеңесі, Басқарма туралы ережелерде және басқа да ішкі құжаттарда нақты реттелген.

«Самұрық-Қазына» АҚ (бұдан әрі — Қор) ірі акционердің функцияларын іске асыру арқылы, сондай-ақ Директорлар кеңесі арқылы компанияларды басқаруға қатысады.

Қоғамның Директорлар кеңесі өз құзыреті шеңберінде шешімдер қабылдауда толық дербестікке ие. Қордың жекелеген мәселелер бойынша ұстанымы Қордың Директорлар кеңесіндегі өкілдері арқылы жеткізіледі.

Қоғамды басқаруды оның органдары заңнамаға және Жарғыға сәйкес жүзеге асырады.

[11] Осы есепте Компанияға «Қоғам» термині қолданылады.

3-ТАРАУ. ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Тұрақты даму жөніндегі іс-шараларды үйлестіруді Корпоративтік басқару және тұрақты даму департаменті жүзеге асырады. Тұрақты дамуды басқару жүйесін жетілдіру — «Қазақтелеком» АҚ-ның 2032 жылға дейінгі Стратегиясының ажырамас бөлігі болып табылады.

2024 жылы Компанияда ESG стратегиясы әзірленіп, Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілді («Қазақтелеком» АҚ-ның 2024 жылғы 19 қыркүйектегі №15 хаттамасы). Бұл стратегия Компанияның кең ауқымды бизнес-стратегиясының бір бөлігі болып табылады және Компанияның ақпараттық технологиялар, білім беру, инфрақұрылым және төмен көміртекті даму салаларындағы мемлекеттік бағдарламаларды іске асырудағы рөлін ескереді, сондай-ақ қаржылық тұрақтылық пен бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз етуге бағытталған мақсаттарды тиімдірек орындауға ықпал етеді.

ESG стратегиясына сәйкес, Компания климаттық тәуекелдерді басқару саласындағы корпоративтік жүйені жетілдіруді жоспарлап отыр. 2024 жылы TCFD (Климаттың өзгеруіне байланысты қаржылық ақпаратты ашу бойынша ұсыныстар) ұсынымдарына сәйкес климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді анықтау жұмыстары жүргізілді және климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді анықтау үшін әдістемелік тәсіл әзірленді; TCFD ұсынымдарына сәйкес климаттың өзгеруіне байланысты сценарийлік талдау жүргізілді; анықталған физикалық климаттық тәуекелдерге бейімделу жоспары әзірленді.

«Қазақтелеком» АҚ ESG тәжірибелерін дамыту мәселелеріне ерекше назар аударады. 2023 жылғы ақпанда «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен Компанияның ESG тәжірибелерін дамыту жөніндегі Жол картасы бекітілді. Ол экологиялық аспект, әлеуметтік теңгерім және корпоративтік басқару бағыттары бойынша 108 іс-шараны қамтиды.

2024 жылы аталған Жол картасы аясында келесі іс-шаралар іске асырылды:

- климаттың өзгеруі саласындағы ақпарат жарияланды;
- S&P Global тарапынан тәуелсіз ESG бағалау алынды;
- Компанияның қызмет аумағындағы биоалуантүрлілік-тің ағымдағы деңгейіне бағалау жүргізілді.

Сондай-ақ, Компания 2024 жылы Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген «Қазақтелеком» АҚ-ның 2022–2032 жылдарға арналған төмен көміртекті даму бағдарламасына сәйкес парниктік газдар шығарындыларын азайтуға бағытталған іс-шараларды жүзеге асыруды жалғастырды.

4-ТАРАУ. АКЦИОНЕРЛЕРДІҢ (ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ) ҚҰҚЫҚТАРЫ ЖӘНЕ АКЦИОНЕРЛЕРГЕ (ҚАТЫСУШЫЛАРҒА) ӘДІЛ КӨЗҚАРАС

Акционерлердің құқықтарын сақтау Қоғамның негізгі міндеттемесі болып табылады. Қоғамда заңнамада және ішкі құжаттарда бекітілген акционерлердің құқықтары қатаң сақталады және акционерлерге әділ көзқарас қамтамасыз етіледі. Акционерлерге олардың мүдделерін қозғайтын оқиғалар туралы, мысалы, акционерлер жиналыстары, қабылданған шешімдер және т.б. туралы уақтылы хабарланады. Қоғам акционерлерге олардың сұраныстары бойынша Қоғамның қызметі туралы қажетті ақпаратты жедел ұсынады.

5-ТАРАУ. ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МЕН АТҚАРУШЫ ОРГАН ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ

Директорлар кеңесі ұйымға стратегиялық басшылық етуші және Басқарма қызметіне бақылауды қамтамасыз ететін, акционерлердің жалпы жиналысына есеп беретін басқару органы болып табылады.

Басқарма Директорлар кеңесіне есеп береді, ұйымның күнделікті қызметіне басшылық етеді және оның стратегияға, даму жоспарына және акционерлердің жалпы жиналысы мен Директорлар Кеңесі қабылдаған шешімдерге сәйкестігін қамтамасыз етеді.

Директорлар кеңесі мен Басқарманың өкілеттіктері нақты бекітілген және бөлінген.

Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінде Қоғамның мүддесі үшін және барлық акционерлерге әділ қарауды және тұрақты даму қағидаттарын ескере отырып, тәуелсіз, объективті және тиімді шешімдер қабылдауды қамтамасыз ететін дағдылардың, тәжірибе мен білімнің теңгерімі сақталады.

Қоғамның Директорлар кеңесі білімнің әртүрлі салаларындағы (телекоммуникация, қаржы, маркетинг, техникалық сала және т.б.), оның ішінде халықаралық жұмыс тәжірибесі мол мамандармен ұсынылған. Тәуелсіз директорлардың саны заң бойынша ұсынылғанға сәйкес келеді (кем дегенде 30%) және одан асып түседі (2023 жылғы жағдай бойынша 43%).

Директорлар кеңесін сайлау тек заңдарда және Қоғамның Жарғысында белгіленген рәсімдер шеңберінде өтеді. Сайлау тәртібі, өкілеттік мерзімі, Директорлар кеңесінің қызметі Қоғамның ішкі құжаттарымен реттеледі. Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелері үшін лауазымға кірісу бағдарламасы қолданылады.

Директорлар кеңесінің төрағасы Директорлар кеңесінің жалпы басшылығына жауап береді, Директорлар кеңесінің оның негізгі функцияларын толық және тиімді іске асыруын және Директорлар кеңесінің мүшелері, ірі акционерлер мен Басқарма арасында сындарлы диалог құруды қамтамасыз етеді.

Директорлар Кеңесі төрағасының және атқарушы орган басшысының рөлі мен функциялары Қоғамның Жарғысында, Директорлар кеңесі мен Басқарма туралы ережелерде нақты бөлінген және бекітілген.

Директорлар кеңесінің комитеттері Директорлар кеңесінің құзыретіне кіретін мәселелерді терең және мұқият қарауға және, әсіресе, аудит, тәуекелдерді басқару, стратегиялық жоспарлау, кадрлық және әлеуметтік мәселелер сияқты бағыттар бойынша қабылданатын шешімдердің сапасын арттыруға ықпал етеді. 2022 жылы Қоғамда аудит және тұрақты даму, кадрлар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер, стратегиялық жоспарлау жөніндегі үш комитет нәтижелі қызмет атқарды. Олардың рөлі олар туралы ережелерде нақты реттелген, олар көптеген мәселелерді қарастырады және Директорлар кеңесіне қажетті ұсыныстар береді.

Комитеттер қызметінің қорытындылары Директорлар кеңесімен тұрақты түрде қаралады және оң бағаланады.

Директорлар кеңесінің отырыстарын дайындау және өткізу оның қызметінің барынша нәтижелілігіне ықпал етеді. Директорлар кеңесінің мүшелері өз міндеттерін орындау үшін толық, өзекті және уақтылы ақпаратқа қол жеткізе алады.

Директорлар кеңесі өз функцияларын тиімді орындау үшін тұрақты отырыстар өткізеді. Директорлар Кеңесінің отырыстары күнтізбелік жыл басталғанға дейін бекітілетін жұмыс жоспарына сәйкес өткізіледі. Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің отырыстарын өткізу дауыс берудің күндізгі немесе сырттай нысандары арқылы жүзеге асырылады, бұл ретте сырттай дауыс беру нысаны бар отырыстардың саны барынша азайтылған. 2023 жылы Директорлар кеңесінің 14 отырысының тек біреуі сырттай өткізілді. Маңызды және стратегиялық сипаттағы мәселелер бойынша шешімдерді қарау және қабылдау Директорлар кеңесінің дауыс берудің күндізгі нысанымен өтетін отырыстарында ғана жүзеге асырылады.

Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің отырыстарын талқылау қорытындылары мен қабылданған шешімдерді көрсете отырып, корпоративтік хатшы тиісінше хаттамалайды.

Директорлар кеңесінің қызметін тиімді ұйымдастыру және Директорлар кеңесінің, Басқарманың акционерлермен өзара әрекеттесу мақсатында Директорлар кеңесі өз функцияларын заңнамаға, жарғыға және басқа да ішкі құжаттарға сәйкес жүзеге асыратын корпоративтік хатшыны тағайындады.

Қоғамда алқалы атқарушы орган — Басқарма қызмет етеді. Басқарма Директорлар кеңесіне есеп береді және Қоғамның күнделікті қызметіне басшылық етеді, стратегияны, даму жоспарын және Директорлар кеңесі мен акционерлердің жалпы жиналысы қабылдаған шешімдерді іске асыруға жауапты болады.

Директорлар кеңесі Басқарма басшысы мен мүшелерін сайлайды, өкілеттік мерзімдерін, лауазымдық жалақысының мөлшерін, олардың еңбегіне ақы төлеу шарттарын айқындайды. Атқарушы органның басшысы мен мүшелерін үш жылға дейінгі мерзімге сайлау туралы ұсыныс орындалуда.

Директорлар кеңесі атқарушы орган басшысының және мүшелерінің уәждемелік ҚНК-сын жыл сайын бекітеді.

Корпоративтік қақтығыстар туындаған жағдайда қатысушылар ұйым мен мүдделі тараптардың мүдделерін тиімді қорғауды қамтамасыз ету мақсатында келіссөздер арқылы оларды шешу жолдарын іздейді.

Іскерлік әдеп қағидаттарын сақтау және Қоғамда туындайтын әлеуметтік-еңбек дауларын оңтайлы реттеу мақсатында Омбудсмен тағайындалды. Омбудсменнің рөлі өзіне жүгінген қызметкерлерге, еңбек дауларына, жанжалға қатысушыларға кеңес беру және оларға Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын сақтауды (оның ішінде, қажет болған жағдайда, құпиялылықты сақтауды) ескере отырып, өзара қолайлы, сындарлы және іске асырылатын шешімді әзірлеуге жәрдемдесу, проблемалық әлеуметтік-еңбек мәселелерін шешуге жәрдемдесу, сондай-ақ Қоғам қызметкерлерінің іскерлік әдеп қағидаттарын сақтау болып табылады.

Комплаенс қызметі белсенді және тиімді жұмыс істеуде, оның мақсаты — қызметкерлер арасында ашықтықты, адалдықты қалыптастыру үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және Қоғам мен еншілес ұйымдардың ішкі корпоративтік мәдениетін қалыптастыру мәселелері бойынша міндетті реттеуші талаптардың және үздік халықаралық тәжірибенің сақталуын қамтамасыз ету, сондай-ақ үздік халықаралық стандарттарға, ішкі саясаттар мен Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес бизнесті жүргізу үшін жағдайлар жасау.

6-ТАРАУ. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ, ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ АУДИТ

Қоғамда тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі бар. Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару саласында белсенді рөл атқарады.

Тәуекелдерді басқару саласындағы есептерді Аудит және тұрақты даму комитеті мен Директорлар Кеңесі тоқсан сайын қарайды. Қажет болған жағдайда олар осы саладағы іс-шаралар мен процестерді реттейді.

Қоғамда Ішкі аудит қызметі тиімді жұмыс істейді, ол Директорлар кеңесіне есеп береді. Аудит және тұрақты даму комитеті мен Директорлар кеңесі ІАҚ есептерін де тоқсан сайын қарайды.

7-ТАРАУ. АШЫҚТЫҚ

Мүдделі тараптардың мүдделерін сақтау мақсатында Қоғам өз қызметінің қаржылық жағдайын, қызмет нәтижелерін, меншік және басқару құрылымын қоса алғанда, барлық маңызды аспектілері туралы ақпаратты уақтылы және сенімді түрде ашады. Тиісті ақпарат әртүрлі ресурстарда, оның ішінде қаржы есептілігі депозитарийінің және қор биржасының интернет-ресурстарында орналастырылады.

Қоғам жыл сайын тәуелсіз және білікті аудиторды тарту арқылы қаржылық есептілікке аудит жүргізеді. Сыртқы аудитор тексерген жылдық қаржылық есептілікті жыл сайын акционерлердің жалпы жиналысы бекітеді.

Сондай-ақ жыл сайын Қоғам Тұрақты даму саласындағы қызметті қоса алғанда, өткен жылғы Қоғам қызметінің барлық аспектілерін ашатын Біріктірілген жылдық есепті бекітеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІ

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ ҚОСА БЕРІЛГЕН

174 Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

176 Шоғырландырылған қаржылық есептілік

176 Шоғырландырылған қаржылық жағдай туралы есеп

177 Шоғырландырылған жиынтық кіріс туралы есеп

177 Шоғырландырылған меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп

178 Шоғырландырылған ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп

178 Шоғырландырылған қаржылық есептілікке түсіндірмелер

EY
Building a better working world

«Эрнст энд Янг» ЖШС
әл-Фараби д-лы, 77/7
«Есентай Тауэр» ғимараты
Алматы қ., 050060
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com

ТОО «Эрнст энд Янг»
пр. Аль-Фараби, д. 77/7
здание «Есентай Тауэр»
г. Алматы, 050060
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com

Ernst & Young LLP
Al-Farabi ave., 77/7
Esentai Tower
Almaty, 050060
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 59 60
Fax: +7 727 258 59 61
www.ey.com

Аудиторский отчет независимого аудитора

Акционерам, Совету директоров и Руководству АО «Казахтелеком»

Мнение

Мы провели аудит консолидированной финансовой отчетности АО «Казахтелеком» и ее дочерних организаций (далее - «Группа»), состоящей из консолидированного отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2024 года, консолидированного отчета о совокупном доходе, консолидированного отчета об изменениях в собственном капитале и консолидированного отчета о движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, а также примечаний к консолидированной финансовой отчетности, включая информацию о существенных положениях учетной политики.

По нашему мнению, прилагаемая консолидированная финансовая отчетность отражает достоверно во всех существенных отношениях консолидированное финансовое положение Группы по состоянию на 31 декабря 2024 года, а также ее консолидированные финансовые результаты и консолидированное движение денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии со стандартами бухгалтерского учета МСФО.

Основание для выражения мнения

Мы провели аудит в соответствии с Международными стандартами аудита (МСА). Наши обязанности в соответствии с этими стандартами описаны далее в разделе *«Ответственность аудитора за аудит консолидированной финансовой отчетности»* нашего отчета.

Мы независимы по отношению к Группе в соответствии с принятым Советом по международным стандартам этики для бухгалтеров (СМСЭБ) Международным кодексом этики профессиональных бухгалтеров (включая международные стандарты независимости) (Кодекс СМСЭБ) и этическими требованиями, применимыми к нашему аудиту консолидированной финансовой отчетности в Республике Казахстан, и нами выполнены прочие этические обязанности в соответствии с этими требованиями и Кодексом СМСЭБ . Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения нашего мнения.

Ключевые вопросы аудита

Ключевые вопросы аудита - это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являлись наиболее значимыми для нашего аудита консолидированной финансовой отчетности за текущий период. Эти вопросы были рассмотрены в контексте нашего аудита консолидированной финансовой отчетности в целом и при формировании нашего мнения об этой отчетности, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам. В отношении каждого из указанных ниже вопросов наше описание того, как соответствующий вопрос был рассмотрен в ходе нашего аудита, приводится в этом контексте.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Мы выполнили обязанности, описанные в разделе *«Ответственность аудитора за аудит консолидированной финансовой отчетности»* нашего отчета, в том числе по отношению к этим вопросам. Соответственно, наш аудит включал выполнение процедур, разработанных в ответ на нашу оценку рисков существенного искажения консолидированной финансовой отчетности. Результаты наших аудиторских процедур, в том числе процедур, выполненных в ходе рассмотрения указанных ниже вопросов, служат основанием для выражения нашего аудиторского мнения о прилагаемой консолидированной финансовой отчетности.

Ключевой вопрос аудита	***Как соответствующий ключевой вопрос был рассмотрен в ходе нашего аудита***

Признание выручки от предоставления телекоммуникационных услуг

Выручка Группы от оказания услуг связи генерируется в результате большого количества индивидуально несущественных транзакций, полученных из нескольких систем, включая систему расчетов. Обработка данных и учет такой выручки представляет собой высоко автоматизированный процесс и базируются на установленных тарифных планах.

Мы отнесли данный вопрос к ключевым в связи со сложностью информационных систем, задействованных в процессе учета выручки, и рисками некорректного признания и оценки выручки в условиях большого разнообразия и постоянного изменения тарифных планов, маркетинговых предложений и скидок, предоставляемых абонентам. Это потребовало повышенного объема аудиторских процедур и привлечения специалистов, обладающих знаниями в области информационных технологий («ИТ»), для выявления соответствующих систем, и оценки и тестирования автоматизированных контролей.

Раскрытие информации Группой в отношении учётной политики по признанию выручки включено в *Примечание 3* к консолидированной финансовой отчётности, а раскрытие информации по видам выручки включено в *Примечание 32* к консолидированной финансовой отчётности.

Мы оценили дизайн и протестировали операционную эффективность общих ИТ контролей, поддерживающих работу системы расчетов и других ИТ систем.

Мы протестировали ИТ контроли бизнес процессов для сбора и регистрации данных, а также ИТ контроли бизнес процессов по расчету сумм, подлежащих выставлению клиентам, и по отражению сумм, полученных от клиентов.

Мы протестировали контроли, связанные с передачей данных между соответствующими ИТ системами, связанными с отражением и признанием выручки.

Мы изучили документы, подтверждающие авторизацию изменений тарифов, реализованную в автоматизированной системе расчетов.

Мы проанализировали корреляцию между бухгалтерскими записями по счетам выручки, торговой дебиторской задолженности и денежных средств.

Мы выполнили аналитические процедуры, включая анализ ежемесячных колебаний и анализ изменений в числе абонентов и тарифах, влияющих на выручку, а также сравнили тренды в финансовых данных с трендами в нефинансовых данных.

Мы проанализировали ключевые суждения, использованные руководством в учете выручки.

Мы оценили учетную политику Группы по признанию выручки.

Мы проанализировали раскрытия в консолидированной финансовой отчетности, относящиеся к признанию выручки.

Обесценение долгосрочных активов, включая гудвилл

Основные средства, нематериальные активы и гудвилл подвержены риску обесценения в связи с быстрыми технологическими изменениями в телекоммуникационной отрасли.

На каждую отчетную дату Группа оценивает наличие признаков обесценения активов. Если имеются признаки обесценения или когда требуется ежегодное тестирование активов на обесценение, Группа оценивает возмещаемую стоимость актива.

Обесценение внеоборотных активов было одним из наиболее значимых вопросов в нашем аудите, поскольку тестирование на обесценение единиц, генерирующих денежные средства (ЕГДС), при наличии индикаторов обесценения или когда требуется ежегодное тестирование актива на обесценение, является сложным расчетом, и основано на оценочных суждениях.

Информация о проведенном тесте на обесценение раскрывается в *Примечаниях 4 и 11* к консолидированной финансовой отчетности.

Мы проанализировали оценку руководства на наличие индикаторов обесценения долгосрочных активов.

Мы привлекли наших специалистов по вопросам оценки для тестирования анализа индикаторов обесценения и расчета возмещаемой стоимости, подготовленных руководством.

Мы сравнили ставку дисконтирования и ставки долгосрочного роста с общими показателями рынка и прочими доступными сведениями и проверили расчет ставки дисконтирования.

Мы протестировали математическую точность модели обесценения и оценили анализ чувствительности результатов теста на обесценение к изменениям в допущениях.

Мы проанализировали раскрытие информации о тесте на обесценение в консолидированной финансовой отчетности.

Прочая информация, включенная в Годовой отчет Группы за 2024 год

Прочая информация включает информацию, содержащуюся в годовом отчете Группы за 2024 год, но не включает консолидированную финансовую отчетность и наш аудиторский отчет о ней. Ответственность за прочую информацию несет руководство. Годовой отчет Группы за 2024 год, предположительно, будет нам предоставлен после даты настоящего аудиторского отчета

Наше мнение о консолидированной финансовой отчетности не распространяется на прочую информацию, мы не будем предоставлять вывода, выражающего уверенность в какой-либо форме в отношении данной информации.

В связи с проведением нами аудита консолидированной финансовой отчетности наша обязанность заключается в ознакомлении с указанной выше прочей информацией, когда она будет нам предоставлена, и рассмотрении при этом вопроса, имеются ли существенные несоответствия между прочей информацией и консолидированной финансовой отчетностью или нашими знаниями, полученными в ходе аудита, и не содержит ли прочая информация иных существенных искажений.

Ответственность руководства и Комитета по Аудиту Совета Директоров за консолидированную финансовую отчетность

Руководство несет ответственность за подготовку и достоверное представление указанной консолидированной финансовой отчетности в соответствии с МСФО и за систему внутреннего контроля, которую руководство считает необходимой для подготовки консолидированной финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений вследствие недобросовестных действий или ошибок.

При подготовке консолидированной финансовой отчетности руководство несет ответственность за оценку способности Группы продолжать непрерывно свою деятельность, за раскрытие в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, и за составление отчетности на основе допущения о непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать Группу, прекратить ее деятельность или когда у руководства нет реальной альтернативы таким действиям.

Комитет по Аудиту Совета Директоров несет ответственность за надзор за процессом подготовки финансовой отчетности Группы.

Ответственность аудитора за аудит консолидированной финансовой отчетности

Наши цели заключаются в получении разумной уверенности в том, что консолидированная финансовая отчетность в целом не содержит существенных искажений вследствие недобросовестных действий или ошибок, и в выпуске аудиторского отчета, содержащего наше мнение. Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с Международными стандартами аудита, всегда выявит существенное искажение при его наличии. Искажения могут быть результатом недобросовестных действий или ошибок и считаются существенными, если можно обоснованно предположить, что по отдельности или в совокупности они могли бы повлиять на экономические решения пользователей, принимаемые на основе этой консолидированной финансовой отчетности.

В рамках аудита, проводимого в соответствии с Международными стандартами аудита, мы применяем профессиональное суждение и сохраняем профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита. Кроме того, мы выполняем следующее:

- выявляем и оцениваем риски существенного искажения консолидированной финансовой отчетности вследствие недобросовестных действий или ошибок; разрабатываем и проводим аудиторские процедуры в ответ на эти риски; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения нашего мнения. Риск необнаружения существенного искажения в результате недобросовестных действий выше, чем риск необнаружения существенного искажения в результате ошибок, так как недобросовестные действия могут включать сговор, подлог, умышленный пропуск, искаженное представление информации или действия в обход системы внутреннего контроля;

- получаем понимание системы внутреннего контроля, имеющей значение для аудита, с целью разработки аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам, но не с целью выражения мнения об эффективности системы внутреннего контроля Группы;
- оцениваем надлежащий характер применяемой учетной политики и обоснованность оценочных значений, рассчитанных руководством, и раскрытия соответствующей информации;
- делаем вывод о правомерности применения руководством допущения о непрерывности деятельности, и, на основании полученных аудиторских доказательств, вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, которые могут вызвать значительные сомнения в способности Группы продолжать непрерывно свою деятельность. Если мы приходим к выводу о наличии существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в нашем аудиторском отчете к соответствующему раскрытию информации в консолидированной финансовой отчетности или, если такое раскрытие информации является ненадлежащим, модифицировать наше мнение. Наши выводы основаны на аудиторских доказательствах, полученных до даты нашего аудиторского отчета. Однако будущие события или условия могут привести к тому, что Группа утратит способность продолжать непрерывно свою деятельность;
- проводим оценку представления консолидированной финансовой отчетности в целом, ее структуры и содержания, включая раскрытие информации, а также того, представляет ли консолидированная финансовая отчетность лежащие в ее основе операции и события так, чтобы было обеспечено их достоверное представление;
- планируем и осуществляем аудит Группы с целью получения достаточных надлежащих аудиторских доказательств в отношении финансовой информации организаций или хозяйственных единиц внутри Группы как основания для формирования мнения о консолидированной финансовой отчетности. Мы отвечаем за общее руководство, контроль и проверку аудиторских процедур, выполняемых для целей аудита Группы. Мы являемся единолично ответственными за наше аудиторское мнение.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с Комитетом по Аудиту Совета Директоров, доводя до его сведения, помимо прочего, информацию о запланированном объеме и сроках аудита, а также о существенных замечаниях по результатам аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля, если мы выявляем таковые в процессе аудита.

Мы также предоставляем Комитету по Аудиту Совета Директоров, заявление о том, что мы соблюдали все соответствующие этические требования в отношении независимости и информировали его обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать оказывающими влияние на независимость аудитора, а в необходимых случаях - о действиях, осуществленных для устранения угроз, или принятых мерах предосторожности.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	8	**554.710.478**	662.836.825
Инвестициялық мүлік		**–**	105.995
Материалдық емес активтер	9	**173.635.531**	341.989.215
Гудвил	11	**56.196.278**	152.402.245
Бірлескен кәсіпорынға инвестиция	10	**188.659**	–
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	23	**49.372.750**	86.297.307
Айналымнан тыс активтерге төленген аванстар	8	**1.288.341**	2.268.635
Шарттар жасасу шығындары		**2.734.805**	2.700.469
Шарттарды орындау шығындары		**2.341.077**	45.276
Өзге айналымнан тыс қаржылық емес активтер	13	**11.742.064**	10.803.207
Өзге айналымнан тыс қаржылық активтер	12	**8.974.898**	5.757.350
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлес құралдары	42	**8.505.177**	–
Кейінге қалдырылған салық активтері	40	**163.330**	369.451
Барлық айналымнан тыс активтер		**869.853.388**	1.265.575.975
Айналым активтері			
Тауарлы-материалдық қорлар	14	**14.443.043**	16.377.249
Сауда дебиторлық берешек	15	**42.539.089**	50.755.814
Аванстық төлемдер	16	**3.840.059**	9.695.088
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем	40	**76.099.794**	4.848.165
Шарттарды орындау шығындары		**487.932**	556.811
Өзге айналымнан тыс қаржылық емес активтер	19	**8.252.368**	13.155.629
Өзге айналымнан тыс қаржылық активтер	17	**4.748.972**	5.280.059
Амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері	18	**21.331.156**	45.770.813
Ақша қаражаты және олардың баламалары	20	**24.479.950**	70.984.738
		196.222.363	217.424.366
Сатуға арналған активтер	41	**577.345.426**	–
Барлық айналым активтері		**773.567.789**	217.424.366
Барлық актив		**1.643.421.177**	1.483.000.341

Қоса беріліп отырған 8-шіден 95-ші парақтардағы есеп саясаты мен түсіндірме жазба шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Капитал және міндеттемелер			
Акционерлік капитал	21	**12.136.529**	12.136.529
Меншікті сатып алынған акциялар	21	**(7.065.614)**	(7.065.614)
Шетелдік валютаны қайта есептеу резерві		**(9.266)**	23.441
Шетелдік валютаны қайта есептеу резерві	21	**1.820.479**	1.820.479
Бөлінбеген пайда		**751.128.422**	702.957.922
		758.010.550	709.872.757
Бақыламайтын қатысу үлестері	6	**96.835.822**	93.789.580
Барлық капитал		**854.846.372**	803.662.337
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыз	22	**143.237.165**	210.801.920
Жалдау бойынша міндеттемелер	23	**47.051.485**	79.673.946
Жұмыскерлерді сыйақылау міндеттемелері	24	**15.228.294**	13.835.162
Артықшылықты акциялардың қарыздық құрамдасы	21	**814.868**	814.868
Шарт бойынша міндеттемелер	25	**9.205.440**	7.088.642
Мемлекеттік субсидиялар	31	**27.199.654**	31.762.239
Активтерді жою бойынша міндеттемелер	26	**5.013.452**	13.580.106
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	40	**64.433.388**	25.734.663
Өзге де ұзақ мерзімді қаржылық емес міндеттемелер		**3.753.777**	7.339.002
Барлық ұзақ мерзімді міндеттемелер		**315.937.523**	390.630.548
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Қарыз	22	**152.981.863**	80.589.678
Жалдау бойынша міндеттемелер	23	**5.619.512**	11.844.932
Жұмыскерлерді сыйақылау міндеттемелері	24	**1.273.902**	1.271.934
Сауда кредиторлық берешек	27	**82.949.540**	106.813.027
Төленуі тиіс ағымдағы корпоративтік табыс салығы		**22.803**	–
Шарт бойынша міндеттемелер	29	**17.412.585**	32.614.490
Мемлекеттік субсидиялар	31	**7.596.319**	8.414.199
Өзге де қысқа мерзімді қаржылық емес міндеттемелер	30	**8.690.603**	14.293.328
Өзге де ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	28	**28.603.255**	32.865.868
		305.150.382	288.707.456
Сатуға арналған активтермен тікелей байланысты міндеттемелер	41	**167.486.900**	–
Барлық қысқа мерзімді міндеттемелер		**472.637.282**	288.707.456
Барлық міндеттемелер		**788.574.805**	679.338.004
Барлық капитал мен міндеттемелер		**1.643.421.177**	1.483.000.341

Басқарма төрағасының бірінші орынбасары
А.А. Нұрқатов

Бас қазынашы
М.С. Бигалиев

Бас бухгалтер
М.М. Уразманова

Қоса беріліп отырған 8-шіден 95-ші парақтардағы есеп саясаты мен түсіндірме жазба шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жыл	2023 жыл (қайта есептелді)*
Жалғасатын қызмет			
Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім	32	**481.548.833**	457.752.533
Ауылдық мекендерде әмбебап қызметтерді көрсету үшін өтемақы	33	**5.025.725**	8.853.903
Мемлекеттік субсидиядан кіріс	31	**8.062.944**	6.054.918
		494.637.502	472.661.354
Сатудың өзіндік құны	34	**(384.914.208)**	(351.435.980)
Жалпы пайда		**109.723.294**	121.225.374
Жалпы және әкімшілік шығыстар	35	**(42.171.524)**	(36.670.263)
Қаржылық активтердің құнсыздануынан залал	45	**(3.309.166)**	(10.221.476)
Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан (залал)/пайда	45	**(1.424.347)**	55.127
Өткізу шығыстары	36	**(9.052.536)**	(10.074.187)
Негізгі құралдарды істен шығару кезіндегі залал, нетто		**(920.897)**	(1.002.770)
Өзге операциялық кірістер	39	**4.829.218**	6.795.442
Өзге операциялық шығыстар	39	**2.364.284**	(2.365.060)
Операциялық пайда		**60.038.326**	67.742.187
Бірлескен кәсіпорын пайдасындағы үлес		**(236.259)**	–
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарды қайта бағалаудан пайда	42	**2.260.279**	–
Қаржы шығыстары	38	**(39.709.604)**	(28.381.196)
Қаржы кірістері	38	**7.226.012**	13.077.295
Таза бағамдық пайда/бағамдық айырмадан (залал)		**2.633.067**	(3.587.875)
Жалғасатын қызметтен салық салынғанға дейінгі пайда		**32.211.821**	48.850.411
Табыс салығы бойынша шығыстар	40	**(8.070.868)**	(12.201.191)
Жалғасатын қызметтен бір жылдағы пайда		**24.140.953**	36.649.220
Тоқтатылған қызмет			
Тоқтатылған қызметтен бір жылдағы салық салынғаннан кейінгі пайда	41	**53.090.340**	67.753.989
Бір жылдағы пайда		**77.231.293**	104.403.209

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жыл	2023 жыл (қайта есептелді)*
Өзге жиынтық залал			
Келесі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктелуге жатпайтын өзге жиынтық залал (салықты шегергенде)			
Шетелдік еншілес ұйымдардың есептілігін қайта есептеудегі бағамдық айырмашылықтар		**(32.707)**	(2.742)
Келесі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктелуге жататын өзге де таза жиынтық залал		**(32.707)**	(2.742)
Келесі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктелуге жатпайтын өзге жиынтық кіріс/(залал) (салықты шегергенде)			
Белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша актуарлы кірістер/(залалдар)	24	**(2.487.553)**	2.280.970
Салық әсері	40	**(543.951)**	(279.987)
Келесі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктелуге жатпайтын таза өзге жиынтық (залал)/кіріс		**(3.031.504)**	2.000.983
Табыс салығын шегергендегі бір жыл үшін өзге жиынтық кіріс/(залал)		**(3.064.211)**	1.998.241
Табыс салығын шегергендегі бір жыл үшін барлық жиынтық кіріс		**74.167.082**	106.401.450
Мыналарға келетін пайда:			
Бас компанияның меншік иелеріне		**74.185.051**	93.067.044
Бақыламайтын қатысу үлестеріне	6	**3.046.242**	11.336.165
		77.231.293	104.403.209
Мыналарға келетін барлық жиынтық кіріс:			
Бас компанияның меншік иелеріне		**71.120.840**	95.065.285
Бақыламайтын қатысу үлестеріне	6	**3.046.242**	11.336.165
		74.167.082	106.401.450
Бас компанияның жай акцияларын ұстаушыларға қатысты бір жыл ішіндегі таза пайда бойынша базалық және бытыраңқы, теңге	21	**6.749,29**	8.465,09
Бас компанияның жай акцияларын ұстаушыларға қатысты бір жыл ішіндегі тоқтатылған қызметтен түсетін таза пайда бойынша базалық және бытыраңқы, теңге	21	**4.824,29**	6.156,76
Бас компанияның жай акцияларын ұстаушыларға қатысты бір жыл ішіндегі жалғасатын қызметтен түсетін таза пайда бойынша базалық және бытыраңқы, теңге	21	**1.925,01**	2.308,33

* *Осы бағанда келтірілген кейбір сома 2023 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаға сәйкес келмейді, өйткені олар "Мобайл Телеком-Сервис" ЖШС-нің тоқтатылған қызметін тануға қатысты жүргізілген түзетулерді көрсетеді, ол туралы ақпарат 41-ескертпеде келтірілген.*

Басқарма төрағасының бірінші орынбасары *А.А. Нұрқатов*

Бас қазынашы *М.С. Бигалиев*

Бас бухгалтер *М.М.Уразиманова*

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін

	Бас компанияның меншік иелеріне тиесілі							
Мың теңгемен	Акционерлік капитал	Меншікті сатып алынған акциялар	Шетел валютасын қайта есептеу резерві	Өзге резервтер	Бөлінбеген пайда	Барлығы	Бақыламайтын қатысу үлестері	Барлық капитал
Ескерт.	21	21		21			6	
2023 жылғы 1 қаңтарға	12.136.529	(7.065.614)	26.183	1.820.479	641.236.831	648.154.408	82.453.415	730.607.823
Бір жылғы таза пайда	–	–	–	–	93.067.044	93.067.044	11.336.165	104.403.209
Өзге жиынтық шығыс	–	–	(2.742)	–	2.000.983	1.998.241	–	1.998.241
Барлық жиынтық кіріс	–	–	(2.742)	–	95.068.027	95.065.285	11.336.165	106.401.450
Дивидендтер *(21-ескертпе)*	–	–	–	–	(33.346.936)	(33.346.936)	–	(33.346.936)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	**12.136.529**	**(7.065.614)**	**23.441**	**1.820.479**	**702.957.922**	**709.872.757**	**93.789.580**	**803.662.337**
Бір жылғы таза пайда	**–**	**–**	**–**	**–**	**74.185.051**	**74.185.051**	**3.046.242**	**77.231.293**
Өзге жиынтық шығыс	**–**	**–**	**(32.707)**	**–**	**(3.031.504)**	**(3.064.211)**	**–**	**(3.064.211)**
Барлық жиынтық кіріс	**–**	**–**	**(32.707)**	**–**	**71.153.547**	**71.120.840**	**3.046.242**	**74.167.082**
Дивидендтер *(21-ескертпе)*	**–**	**–**	**–**	**–**	**(22.983.047)**	**(22.983.047)**	**–**	**(22.983.047)**
2023 жылғы 31 желтоқсанға	**12.136.529**	**(7.065.614)**	**(9.266)**	**1.820.479**	**751.128.422**	**758.010.550**	**96.835.822**	**854.846.372**

Басқарма төрағасының бірінші орынбасары *А.А. Нұрқатов*

Бас қазынашы *М.С. Бигалиев*

Бас бухгалтер *М.М.Уразиманова*

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жыл	2023 жыл (қайта есептелді)*
Операциялық қызмет			
Жалғасатын қызметтен есепті жыл үшін салық салынғанға дейінгі пайда		**32.211.821**	48.850.411
Тоқтатылған қызметтен есепті жыл үшін салық салынғанға дейінгі пайда		**124.740.158**	85.387.380
Мыналарға түзетулер:			
Негізгі құралдардың және пайдалану құқығы нысанындағы активтердің тозуы	8, 23	**80.092.224**	94.997.263
Материалдық емес активтердің амортизациясы	9	**34.334.251**	41.855.295
Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан залал	45, 41	**9.272.947**	760.899
Қаржылық активтердің құнсыздануынан залал	45, 41	**3.309.166**	10.443.884
Валюта баптарын қайта бағалаудан таза шығыстар/(кірістер)		**(2.614.724)**	3.954.737
Жұмыскерлерге сыйақы беру бойынша міндеттемелердегі өзгерістер		**2.534.622**	1.950.688
Тауарлы-материалдық қор құнын өткізудің таза құнына дейін есептен шығару	35	**422.646**	867.068
Қаулымдастырылған ұйымдардың пайдасындағы Топ үлесі	10	**236.259**	–
Қаржы шығыстары	38	**51.947.125**	38.920.897
Қаржы кірістері	38	**(11.086.663)**	(15.802.142)
Айыппұлдар мен өсімпұлдар бойынша резервті қалпына келтіру		**(1.653.021)**	1.976.267
Мемлекеттік субсидиядан кіріс	31	**(13.372.789)**	(9.459.782)
Негізгі құралдардың кетуінен шығындар, нетто		**920.897**	898.616
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарды қайта бағалаудан түсетін пайда	42	**(2.260.279)**	–
Қаулымдастырылған компанияны сатудан пайда		**–**	(876.945)
Басқалары		**245.579**	–
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтің ақша қаражатының қозғалысы		**309.280.219**	304.724.536
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістер			
Сауда дебиторлық берешектегі өзгеріс		**(2.695.109)**	(16.248.866)
Тауарлы-материалдық қордағы өзгеріс		**(2.318.124)**	(3.387.003)
Өзге айналым активтеріндегі өзгеріс		**2.712.428**	9.442.407
Берілген аванстардағы өзгеріс		**1.622.427**	(3.874.576)
Сауда кредиторлық берешектегі өзгеріс		**2.124.320**	(22.829.773)
Шарт жасасу шығындары мен шартты орындау шығындарындағы өзгеріс		**(3.581.182)**	249.235
Шарт бойынша міндеттемелердегі өзгеріс		**3.875.406**	4.802.473
Өзге қысқа мерзімді міндеттемелердегі өзгеріс		**28.664.676**	29.552.692
Операциялық қызметтен ақша қаражатының түсімі		**339.685.061**	302.431.125
Төленген табыс салығы		**(99.771.143)**	(35.374.841)
Төленген пайыздар	45	**(47.482.474)**	(35.316.158)
Алынған пайыздар		**7.138.979**	9.181.452
Операциялық қызметтен алынған таза ақша ағындары		**199.570.423**	240.921.578

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жыл	2023 жыл
Инвестициялық қызмет			
Негізгі құралдарды сатып алу		**(188.414.842)**	(194.476.548)
Материалды емес активтерді сатып алу		**(26.633.549)**	(180.406.973)
Негізгі құралдарды сатудан түсімдер		**5.091.841**	508.944
Амортизациялық құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін сатып алу	18	**(83.546.765)**	(195.250.278)
Амортизациялық құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін өтеуден түсімдер	18	**109.938.227**	166.568.148
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарды сатып алу	42	**(6.244.898)**	–
Депозиттерді орналастыру	12	**(128.674)**	(796.132)
Депозиттер бойынша қаражатты қайтару	12	**424.323**	810.299
Бірлескен кәсіпорындағы үлесті сатып алу	10	**(424.918)**	–
Қаулымдастырылған ұйымның 49% акциясын сатудан түсім	10	**–**	4.544.676
Пайдалануға шектелген ақша қаражатын қайтару		**7.628**	
Жұмыскерлерге ұзақ мерзімді қарыз беру		**(1.755.319)**	(5.871.872)
Жұмыскерлерден қарызды қайтару		**495.938**	385.512
Қаулымдастырылған ұйымнан алынған дивидендтер	10	**–**	50.219
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		**(191.191.008)**	(403.934.005)
Қаржылық қызмет			
Қарыздан түсімдер	45	**285.776.550**	133.584.742
Қарызды төлеу	45	**(251.317.490)**	(91.120.692)
Жай және артықшылықты акциялар бойынша төленген дивидендтер	21	**(23.069.640)**	(33.411.753)
Кейінге қалдырылған төлемдер бойынша міндеттемелердің негізгі сомасын төлеу		**(3.585.225)**	
Жалдау бойынша міндеттемелердің негізгі сомасын өтеу	45	**(12.868.844)**	(12.109.799)
Қаржылық қызметте қолданылған таза ақша ағындары		**(5.064.649)**	(3.057.502)
Ақша қаражатына және оның баламаларына бағам айырмасының әсері		**1.337.238**	(5.074.734)
Ақша қаражатына және оның баламаларына күтілетін кредиттік залал	20	**2.396**	7.247
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өзгерісі		**4.654.400**	(171.137.416)
Ақша қаражаты және оның баламалары, 1 қаңтарға	20	**70.984.738**	242.122.154
Ақша қаражаты мен оның баламалары, 31 желтоқсанға	20	**75.639.138**	70.984.738

* *Осы бағанда келтірілген кейбір сома 2023 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаға сәйкес келмейді, өйткені өзар "Мобайл Телеком-Сервис" ЖШС-нің тоқтатылған қызметін тануға қатысты жүргізілген түзетулерді көрсетеді, ол туралы ақпарат 41-ескертпеде келтірілді.*

Маңызды ақшалай емес операцияларды ашу *42-ескертпеде* берілген.

Басқарма төрағасының бірінші орынбасары
А.А. Нұрқатов

Бас қазынашы
М.С. Бигалиев

Бас бухгалтер
М.М. Уразманова

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

2024 жылғы 31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Қазақтелеком» АҚ (бұдан әрі – «Компания» немесе «Қазақтелеком») 1994 жылы маусымда Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылды.

Компанияның тіркелген, орналасқан және қызметін жүзеге асыратын орны – Қазақстан Республикасы. Компанияның заңды мекенжайы: 010000, Астана қаласы, Сауран көшесі, 12, Қазақстан Республикасы.

Қазақстан Республикасының Үкіметі Компания акцияларының 79,2% мөлшеріндегі бақылау пакеті меншігі болып табылатын «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына» немесе «Бас компания») арқылы Компанияны бақылайды. Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанға Компания акционерлерінің тізбесі беріліп отыр:

	2024 жылғы 31 желтоқсанға	2023 жылғы 31 желтоқсанға
Самұрық-Қазына	**79,2%**	79,2%
«Telecom Systems LTD» жеке компаниясы	**9%**	–
«First Heartland Jusan Bank» АҚ	**–**	9%
АДР (The Bank of New York – депозитарий)	**0,6%**	0,6%
«Өлеуметтік даму қоры» корпоративтік қоры	**3,4%**	3,4%
Басқалары	**7,8%**	7,8%
	100%	100%

Компания телекоммуникация операторларына көрсетілетін трафикті беру, тәуелсіз телекоммуникация операторларына көрсетілетін ортақ пайдаланылатын телефон желісіне (бұдан әрі – «ОПТЖ») қосу, сондай-ақ ОПТЖ-ға қосылу үшін телекоммуникация операторларына белектелген телефон арналарын жалға беру бойынша қызметтер бөлігінде табиғи монополиялар тізіліміне қосылған.

Компания және оның *5-ескертпеде* көрсетілген еншілес ұйымдары (бұдан әрі бірлесіп – «Топ») жергілікті, қалааралық және халықаралық, оның ішінде таяу және алыс шетелдермен байланыс қызметін қоса алғанда, тіркелген және мобильдік байланыс нарығының елеулі үлесіне ие; сондай-ақ байланыс арналарын жалға беру, деректер беру, мобильді құрылғыларды сату қызметтерін көрсетеді және басқа да телекоммуникация қызметтерін ұсынады.

Компания басшылығы атынан Басқарма төрағасының бірінші орынбасары 2025 жылғы 20 наурызда Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілігін басып шығаруды бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі ҚЕХС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі кеңес (бұдан әрі – «ҚЕХС жөніндегі кеңес») бекіткен редакцияда дайындалды.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, егер есеп саясатында және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелерде басқаша көрсетілмесе, бастапқы құн бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалды. Шоғырландырылған қаржылық есептілік қазақстандық теңгемен (бұдан әрі – «теңге») берілді және барлық сома, егер басқаша көрсетілмесе, бүтін мыңдықпен жуықталып дөңгелектенді.

Топ өзінің шоғырландырылған қаржылық есептілігін қызметтің үздіксіздігі туралы болжамға сүйене отырып дайындады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Шоғырландыру негізі

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компания және оның еншілес ұйымдарының 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілігінен тұрады. Егер Топ инвестициялар объектісіне қатысудан түсетін ауыспалы кіріске байланысты тәуекелге ұшыраса немесе осындай кірісті алуға құқылы болса, сондай-ақ инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін жүзеге асыру арқылы кіріске ықпал ету мүмкіндігі болса, бақылау жүзеге асырылады. Атап айтқанда, Топ инвестициялар объектісін мынадай шарттар орындалса ғана бақылай алады:

- Топтың инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктері болса (яғни инвестициялар объектісінің маңызды қызметін басқарудың ағымдағы мүмкіндігін қамтамасыз ететін күшіндегі құқықтары);
- Топтың инвестициялар объектісіне қатысудан ауыспалы кіріске байланысты тәуекелге ұшырау қаупі немесе осындай кірісті алу құқығы болса;
- Топтың кіріс көлеміне ықпал ету үшін өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігі болса.

Әдетте, дауыс беру құқықтарының көпшілігі бақылаудың болуын анықтайды деп болжанады. Мұндай жорамалды растау үшін және Топтың дауыс беру құқықтарының көпшілігінен азы немесе инвестициялар объектісіне қатысты ұқсас құқықтары болған кезде Топ осы инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен мән-жайларды ескереді:

- инвестициялар объектісінде дауыс құқығына ие басқа ұстаушылармен келісім(-дер);
- басқа келісімдерде көзделген құқықтар;
- Топқа тиесілі дауыс беру құқықтары және әлеуетті дауыс беру құқықтары.

Егер бақылаудың бір немесе бірнеше құрамдасының өзгергенін фактілер мен жағдайлар көрсетіп тұрса, Топ инвестициялар объектісіне қатысты бақылаудың болуын қайталап талдайды. Еншілес компанияны шоғырландыру Топ еншілес компанияны бақылауға ие болғанда басталады және Топ еншілес компанияны бақылаудан айырылғанда тоқтатылады. Сатып алынуы немесе істен шығуы бір жыл ішінде орын алған еншілес ұйымның активтері, міндеттемелері, кірістері және шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылады және Топ еншілес ұйымды бақылауды жоғалтқан күнге дейін көрсетіледі.

Пайда немесе залал және өзге жиынтық кірістің («ӨЖК») әр құрамдасы бақыламайтын қатысу үлестерінде теріс сальдоға алып келсе де, Топтың Бас компаниясының акционерлеріне және бақыламайтын қатысу үлестеріне тиесілі. Қажет болған жағдайда еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі мұндай ұйымдардың есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкестендіру үшін түзетіледі. Барлық топішілік активтер мен міндеттемелер, меншікті капитал, Топ ішінде жүзеге асырылатын операциялар нәтижесінде туындайтын кірістер, шығыстар және ақша ағындары шоғырландыру кезінде толығымен алынып тасталады.

Бақылауды жоғалтпай, еншілес ұйымға қатысу үлесін өзгерту меншікті капиталмен операция ретінде ескеріледі.

Егер Топ еншілес ұйымды бақылауын тоқтатса, ол меншікті капиталының тиісті активтерін (оның ішінде гудвилді), міндеттемелерді, бақыламайтын қатысу үлестерін және басқа да құрамдастарын тануды тоқтатады және пайда болған пайда мен залалды жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп құрамында таниды. Қалған инвестициялар әділ құны бойынша танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ

Жаңа стандарттар, қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түсініктемелер және түзетулер

Топ 2024 жылғы 1 қаңтарда немесе осы күннен кейін басталатын (егер басқалай көрсетілмесе) жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енетін кейбір стандарттар мен түзетулерді алғаш рет қолданды. Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттарды, түсіндірмелер немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

«Жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдер» – ҚЕХС (IAS) 7-ге және ҚЕХС (IFRS) 7-ге түзетулер

2023 жылдың мамырында Кеңес *«Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп»* ҚЕХС (IAS) 7-ге және *«Қаржы құралдары: ақпаратты ашу»* ҚЕХС (IFRS) 7-ге түзетулерін шығарды, онда жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдердің сипаттамалары сипатталған және осындай келісімдер туралы қосымша ақпаратты ашуға қатысты талаптар қамтылған. Ақпаратты ашуға қойылатын талаптар қаржылық есептілікті пайдаланушыларға жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдердің ұйымның міндеттемелеріне, оның ақша ағындарына және өтімділік тәуекеліне ұшырау әсерін түсінуге көмектесуге арналған.

Өтпелі ережелерде компания түзетулер бастапқы қолданылған жылы қандай да бір аралық кезеңдерде ақпаратты ашуға міндетті емес екендігі түсіндіріледі. Осылайша, бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпеген жоқ.

«Кері жалдаумен сату операциясы шеңберіндегі жалдау міндеттемесі» – ҚЕХС (IFRS) 16-ға түзетулер

2022 жылдың қыркүйегінде ҚЕХС жөніндегі кеңес сатушы-жалға алушының сатушы-жалға алушыда сақталатын пайдалану құқығына қатысты кез келген пайда немесе залал сомасын тануын болдырмау үшін кері жалдаумен сату операциясынан туындайтын жалдау міндеттемесін бағалау кезінде пайдаланатын талаптарды нақтылайтын ҚЕХС (IFRS) 16-ға түзетулерді шығарды.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпеді.

«Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеу» ҚЕХС (IFRS)1-ге түзетулер

2020 жылдың қаңтарында ҚЕХС жөніндегі кеңес міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеуге қатысты талаптарды түсіндіретін 1 ҚЕХС (IAS) 69-76-тармақтарына түзетулер шығарды. Түзетулерде мыналар түсіндіріледі:

- міндеттемелерді реттеуді кейінге қалдыру құқығы деп не түсініледі;
- міндеттемелерді реттеуді кейінге қалдыру құқығы есепті кезеңнің соңында болуы тиіс;
- міндеттемелерді жіктеуге ұйымның міндеттемелерді реттеуді кейінге қалдыру бойынша өз құқығын пайдалану ықтималдығы әсер етпейді;
- егер айырбасталатын міндеттемеге енгізілген туынды құралдың өзі үлестік құрал болса, міндеттеме шарттары оның жіктелуіне әсер етпейді.

Сонымен қатар несиелік келісімге байланысты туындайтын міндеттеме ұзақ мерзімді болып жіктелген және ұйымның осы міндеттемені реттеуді кейінге қалдыру құқығы он екі ай ішінде болашақ ковенанттардың сақталуына байланысты болатын жағдайларда ақпаратты ашу туралы талап енгізілді. Қосымша ақпарат алу үшін *22-ескертпені* қараңыз.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпеді.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде Топтың қаржылық есептілігінің шығу күніне шығарылған, бірақ әлі күшін енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Егер қолдану мүмкін болса, Топ бұл стандарттарды түзетулер мен түсіндірулерді олар күшіне енген күннен бастап қолдануға ниетті.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)

«Валюта айырбастау мүмкіндігінің болмауы» ҚЕХС (IAS) 21-ге түзетулер

2023 жылдың тамызында ХҚЕС жөніндегі кеңес *«Валюта бағамы өзгерістерінің әсері»* ХҚЕС (IAS) 21-ге түзетулерін шығарды, онда ұйым бір валютаны басқа валютаға айырбастауға болатындығын қалай бағалауы керек және айырбастау мүмкіндігі болмаған кезде ағымдағы айырбас бағамын қалай анықтау керек екендігі түсіндіріледі. Сонымен қатар түзетулер қаржылық есептілікті пайдаланушыларға бір валютаны басқа валютаға айырбастау мүмкіндігінің болмауы ұйымның қаржылық нәтижелеріне, қаржылық жағдайына және ақша ағындарына қалай әсер ететінін немесе әсер ететінін түсінуге мүмкіндік беретін ақпаратты ашуға қойылатын талаптарды қамтиды.

Түзетулер 2025 жылдың 1 қаңтарында немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Бұл факт ашылған жағдайда мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Түзетулерді қолдану кезінде ұйым салыстырмалы ақпаратты қайта есептей алмайды.

Бұл түзетулер Топтың қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде.

18 «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу» ҚЕХС (IAS)

2024 жылдың сәуірінде ҚЕХС жөніндегі кеңес 18 ҚЕХС (IFRS) шығарды, ол 1 *"Қаржылық есептілікті ұсыну"* ХҚЕС (IAS) ауыстырады. 18 ҚЕХС (IFRS) белгілі бір жиынтық сома мен аралық жиынтық соманы ұсынуды қоса алғанда, пайда немесе залал туралы есепте ақпаратты ұсынуға қатысты жаңа талаптарды енгізеді. Сонымен қатар пайда немесе залал туралы есепте ұйымдар барлық кіріс пен шығысты бес санатқа бөле отырып ұсынуы керек (алғашқы үшеуі жаңа): операциялық, инвестициялық және қаржылық, табыс салығы және тоқтатылған қызмет. Стандартта басшылық айқындайтын қызмет нәтижелерінің көрсеткіштері, кірістер мен шығыстардың аралық жиынтық сомасы туралы ақпаратты ашуға қойылатын талаптар, сондай-ақ негізгі қаржылық есептер мен ескертпелердің функциясына байланысты қаржылық ақпаратты жинақтауға және бөлшектеуге қойылатын жаңа талаптар қамтылады. Жаңа стандартты шығару нәтижесінде 7 *«Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп»* ҚЕХС-та (IAS) қолдану аясына түзетулер енгізілді, оған сәйкес жанама әдісті қолдану кезінде операциялық қызметтен түсетін ақша ағындарын анықтау үшін «пайда немесе залал» орнына «операциялық пайда немесе залал» пайдаланылады. Сонымен қатар түзетулер дивидендтер мен пайыздарды төлеуге байланысты туындайтын ақша ағындарының жіктелуін таңдау мүмкіндігін жоққа шығарады. Кейбір басқа стандарттарға ілеспе түзетулер де енгізілді.

18 ҚЕХС (IFRS) және басқа стандарттарға тиісті түзетулер 2027 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Бұл факт ашылған жағдайда мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. 18 ҚЕХС (IFRS) ретроспективті түрде қолданылады.

Қазіргі уақытта Топ жаңа стандарт пен түзетулердің негізгі қаржылық есептер мен қаржылық есептілікке ескертпелерге қандай әсер ететінін анықтау үшін жұмыс істеуде.

19 «Жария есептілігі жоқ еншілес ұйымдар: ақпаратты ашу» ҚЕХС (IAS)

2024 жылдың мамырында ҚЕХС жөніндегі кеңес 19 ҚЕХС (IFRS) шығарды, ол белгілі бір критерийлерге сәйкес келетін ұйымдарға ақпаратты ашуға жеңілдетілген талаптарды қолдануға мүмкіндік береді, сонымен бірге ҚЕХС-тің басқа бухгалтерлік есеп стандарттарының ақпаратын тануға, бағалауға және ұсынуға қойылатын талаптарды толық көлемде қолданады. Егер ұйым есепті кезеңнің соңында 10 ҚЕХС (IFRS) ұйғарымына сәйкес еншілес ұйым болып табылса, жария есепті болып табылмаса және оның жалпы пайдалануға қолжетімді ҚЕХС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындайтын бас ұйымы (түпкілікті немесе аралық) болса, осы стандартты қолдана алады. 19 ҚЕХС (IFRS) 2027 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі.

Топта нарықта айналымға түсетін үлестік құралдар болғандықтан, ол 19 ҚЕХС (IFRS) қолдану критерийлеріне сәйкес келмейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)

«Табиғи көздерден алынатын электр энергиясын жеткізуге арналған шарттар: ҚЕХС (IFRS) 9-ға және ҚЕХС (IFRS) 7-ге түзетулер»

Кеңес желтоқсанда *«Табиғи көздерден алынатын электр энергиясын жеткізуге арналған шарттар: ҚЕХС (IFRS) 9-ға және ҚЕХС (IFRS) 7-ге түзетулер»* шығарды. Түзетулерге мыналар кіреді:

- «Өз қажеттіліктері үшін пайдалану» талаптарын қолдану тәртібін түсіндіру;
- Егер бұл келісімшарттар хеджирлеу құралы ретінде пайдаланылса, хеджирлеуді есепке алуға рұқсат беру;
- Инвесторлар осы келісімшарттардың компанияның қаржылық нәтижелері мен ақша ағындарына әсерін түсінуі үшін ақпаратты ашуға қойылатын жаңа талаптарды қосу.

Бұл түзетулер 2026 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Бұл факт ашылған жағдайда мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі.

«Өз қажеттіліктері үшін пайдалану» талаптарына қатысты нақтылау ретроспективті түрде қолданылуы керек, ал хеджирлеуді есепке алуға рұқсат беретін нұсқаулық бастапқы қолдану күніне немесе одан кейін тағайындалған жаңа хеджирлеу қатынастарына перспективалы түрде қолданылуы керек.

Бұл түзетулер Топтың қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде.

«Қаржы құралдарын жіктеу мен бағалаудағы өзгерістер» - ҚЕХС 9-ға және ҚЕХС 7-ге түзетулер

2024 жылдың мамырында Кеңес қаржы құралдарының жіктелуі мен бағалауына түзетулер енгізді (ҚЕХС 9-ға және ҚЕХС 7-ге түзетулер). Олар:

- Қаржылық міндеттемені тану өтеу күніне дейін тоқтатылатынын, яғни егер тиісті міндеттеме өтелсе, күші жойылса немесе оның қолданылу мерзімі аяқталса немесе міндеттеме басқаша түрде тануды тоқтатуға жататынын нақтылайды. Сондай-ақ, егер белгілі бір шарттар орындалса, есеп айырысу күніне дейін есеп айырысу электрондық төлем жүйесі арқылы жүзеге асырылатын қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға мүмкіндік беретін есеп саясатының нұсқасы әзірленді;
- Экологиялық, әлеуметтік және басқару (ESG) сипаттамаларын және басқа да ұқсас шартты сипаттамаларды қамтитын қаржылық активтердің келісімшарттық ақша ағындарының сипаттамаларын қалай бағалау керектігін нақтылайды;
- Регрессия құқығынсыз активтерді және шартпен байланысты құралдарды есепке алу тәртібін нақтылайды;
- Шартты оқиғаға (ESG-мен байланысты), сондай-ақ басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктелген үлестік құралдарға қатысты шарттық талаптары бар қаржылық активтер мен міндеттемелерге қатысты ҚЕХС 7-де ақпаратты ашуға қосымша талаптар енгізеді.

Түзетулерді жариялау Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі кеңестің (IASB) 9 *"Қаржы құралдары"* ҚЕХС түпкілікті шолу (PIR) шеңберінде жіктеу және бағалау кезеңін аяқтайды.

Бұл түзетулер 2026 жылғы 1 қаңтардан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Ұйымдар қаржылық активтерді жіктеуге және тиісті ақпаратты ашуға қатысты түзетулерді мерзімінен бұрын қолдана алады, ал қалған түзетулер кейінірек қолданылуы мүмкін.

Жаңа талаптар кезеңнің басында бөлінбеген пайданы түзете отырып, ретроспективті түрде қолданылады. Алдыңғы кезеңдер қайта есептелмейді және тек ретроспективті талдауды қолданбай қайта есептелуі мүмкін. Ұйым түзетулерге байланысты бағалаудың басқа санатына ауысатын қаржылық активтер туралы ақпаратты ашуға міндетті.

Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Шетел валютасын қайта есептеу

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі Компанияның және оның негізгі еншілес ұйымдарының функционалдық валютасы болып табылатын теңгемен ұсынылды. Теңге негізгі экономикалық айналымның валютасы болып табылады, онымен Компания және оның негізгі еншілес ұйымдары жұмыс істейді. Топтың әр компаниясы өзінің функционалдық валютасын белгілейді және әр компанияның қаржылық есептілігіне қосылған баптар осындай функционалдық валютамен бағаланады.

Операциялар мен қалдықтар

Шетел валюталарындағы операцияларды бастапқыда Топтың компаниялары операция тану критерийлерін қанағаттандыратын күні қолданыстағы спот-бағам бойынша олардың функционалдық валютасында ескереді. Шетел валютасымен берілген монетарлық активтер мен міндеттемелер Қазақстан қор биржасы (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚҚБ») белгілеген және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚРҰБ») жариялаған есепті күні қолданыстағы ресми бағам бойынша қайта есептеледі. Барлық айырмашылық жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Шетел валютасында тарихи құны негізінде бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелерді жасау күнінде қолданыстағы бағамдар бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасында әділ құнымен бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құның белгілеу күніндегі бағам бойынша қайта есептеледі. Әділ құны бойынша бағаланатын монетарлық емес баптарды есептеу кезінде туындайтын пайда немесе залал баптың әділ құны өзгерісінен пайда немесе залалды тану қағидаттарына сәйкес ескеріледі (яғни әділ құны бойынша қайта бағалаудан пайдасы мен залалы БЖК немесе пайда не залал құрамында танылатын баптар бойынша валютаны қайта есептеуден бағам айырмашылықтары тиісінше БЖК немесе пайда не залал құрамында танылады).

Мына кестеде шетел валюталарының теңгеге шаққандағы бағамы берілген:

	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	**523,54**	454,56
Еуро	**546,47**	502,24
Ресей рублі	**4,99**	5,06

«ҚТ-АЙИКС» ЖШҚ (Ресей) шетелдегі бөлімшесінің функционалдық валютасы ресей рублі болып табылады. Шоғырландыру барысында шетелдік бөлімшелердің активтері және міндеттемелері есепті күнде қолданыстағы теңгеге шаққандағы бағам бойынша қайта есептеледі, ал мұндай бөлімшелердің жиынтық кірісі туралы шоғырландырылған есептің баптары мәміле жасау сәтіндегі қолданыстағы бағам бойынша қайта есептеледі. Мұндай қайта есептеуде туындаған бағамдық айырма өзге де жиынтық кіріс құрамында танылады.

Бизнесті біріктіру және гудвил

Бизнесті біріктіру сатып алу әдісін пайдалана отырып ескеріледі. Сатып алу құны сатып алу күніндегі әділ құны бойынша бағаланған берілген өтемнің және сатып алу объектісіндегі бақыланбайтын қатысу үлестерінің сомасы ретінде бағаланады. Әрбір бизнес бірлестігі үшін Топ сатып алу объектісіндегі бақыланбайтын қатысу үлестерін қалай бағалау керектігін шешеді: не әділ құны бойынша, не сатып алу объектісінің сәйкестендірілетін таза активтерінің пропорционалды бөлігі бойынша. Сатып алуға байланысты шығындар әкімшілік шығыстардың құрамына олар жұмсалған сәтте енгізіледі.

Сатып алынған қызмет түрлері мен активтер жиынтығы салымды және өте маңызды үдерісті қамтып, олар бірге қайтарымды қалыптастыруға айтарлықтай ықпал еткен кезде, Топ бизнес сатып алынды деген қорытындыға келеді. Егер сатып алынған үдеріс қайтарымды қалыптастыруды жалғастыру мүмкіндігі үшін өте маңызды болып, ал сатып алынған салымдар мұндай үдерісті орындауға қажетті дағдыларға, білім немесе тәжірибеге ие, ұйымдастырылған жұмыс күшін қамтыса немесе қайтарымды құруды жалғастыру мүмкіндігіне айтарлықтай ықпал етсе, онда сатып алынған үдеріс өте маңызды болып есептеледі және бірегей немесе сирек кездесетін не ауқымды шығындарсыз, күш немесе кейінге қалдырылған қайтарымды құруды жалғастыру мүмкіндігінсіз ауыстырылмайтын болып есептеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Бизнесті біріктіру және гудвил (жалғасы)

Егер Топ бизнес сатып алса, онда ол шарт талаптары, экономикалық жағдай және сатып алу күніне тиісті жағдайларға қарай сатып алынған қаржы активтері мен қабылданған міндеттемелерді тиісті дәрежеде жіктейді және белгілейді. Бұған туынды құралдардың негізгі шарттарына кіргізілген сатып алынатын объектіге бөлу қажеттілігіне талдау жатқызылады.

Сатып алушы беруге жататын шартты өтем сатып алу күніндегі әділ құны бойынша танылады. Меншікті капитал ретінде жіктелген шартты өтем артық бағаланбайды және оны кейіннен өтеу капитал құрамында ескеріледі. Қаржы құралы болып табылатын және қолдану аясына жататын актив немесе міндеттеме ретінде жіктелген шартты өтемақы.

9 *«Қаржы құралдары»* ҚЕХС (IFRS) әділ құны бойынша бағаланады, ал әділ құнының өзгерістері 9 ҚЕХС (IFRS) сәйкес жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады. 9 ҚЕХС (IFRS) қолдану саласына жатпайтын өзге шартты өтеу әрбір есепті күнге әділ құны бойынша бағаланады, ал әділ құнының өзгерістері пайда мен залал құрамында танылады.

Гудвил әуелден бастапқы құны бойынша бағаланады (берілген өтеу сомасының және танылған бақыланбайтын қатысу үлестерінің және бұдан бұрын сатып алушыға қатысу үлесінің Топ сатып алған таза сәйкестендірілетін активтер мен оның қабылдаған міндеттемелерінің сомасынан артуы ретінде анықталатын). Егер сатып алынған таза активтердің әділ құны берілген өтеу сомасынан асатын болса, Топ барлық сатып алынған активтің және барлық қабылданған міндеттеменің анықталуының, сондай-ақ сатып алу күні танылуы тиіс сомаға бағалау кезінде қолданылған іс-жосықтардың дұрыстығын қайтадан талдайды. Егер қайтадан бағалаудан кейін берілген өтеу таза сатып алынған активтердің әділ құнынан тағы да аз болып шықса, пайда жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп құрамында танылады.

Кейіннен гудвил құнсыздануын келетін жиналған залалды шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады. Бизнесті біріктіру кезінде сатып алынған гудвилді құнсыздануға тестілеу үшін гудвил Топ еншілес ұйымды сатып алу күнінен бастап сатып алынған еншілес ұйымның басқа активтері немесе міндеттемелері көрсетілген бірліктерге жатуына немесе жатпауына қарамастан, бизнесті біріктіруден пайда көреді деп болжанатын ақша қаражатын өндіретін Топтың әрбір бірлігіне бөлінеді.

Егер гудвил ақша қаражатын өндіретін бірліктің бір бөлігін құраса және осы бірліктің бір бөлігі шығарылатын болса, шығарылатын қызметке жататын гудвил оның шығуынан түсетін пайда немесе залал анықталған кезде осы қызметтің баланстық құнына қосылады. Бұл жағдайларда шыққан гудвил шығарылған қызмет құны мен ақша қаражатын өндіретін бірліктің қалған бөлігінің құнының қатынасы негізінде бағаланады.

Активтер мен міндеттемелерді айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді деп жіктеу

Топ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте активтер мен міндеттемелерді айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді деп жіктеу арқылы ұсынады. Актив мына жағдайларда айналымдағы болып табылады:

- егер оны сату қарастырылған немесе ол әдеттегі операциялық цикл аясында сатуға немесе тұтынуға арналған болса;
- ол негізінен сатуға арналған болса;
- оны есепті кезеңнен кейін 12 (он екі ай) ішінде сату қарастырылса; немесе
- ол есепті кезеңнен кейін кемінде 12 (он екі ай) ішінде міндеттемелерді өтеу үшін оны айырбастауға немесе пайдалануға шектеулер болу жағдайларын қоспағанда, ақша қаражаты немесе оның баламалары болса.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Активтер мен міндеттемелерді айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді деп жіктеу (жалғасы)

Барлық басқа активтер айналымнан тыс ретінде жіктеледі.

Міндеттеме:

- оны әдеттегі операциялық цикл шеңберінде өтеу көзделген;
- ол негізінен сауда үшін ұсталған;
- ол есепті кезеңнен кейін 12 (он екі ай) ішінде өтелуге жатқан; немесе
- Топтың есепті кезеңнен кейін кемінде 12 (он екі ай) ішінде міндеттемелерді өтеуді кейінге қалдыруға шартсыз құқығы болған жағдайларда қысқа мерзімді болып табылады.

Контрагенттің қарауы бойынша үлестік құралдарды шығару және тапсыру арқылы реттеуге болатын міндеттеме талаптары аталған міндеттеменің жіктелуіне ықпал етпейді.

Топ барлық өзге міндеттемені ұзақ мерзімді міндеттеме ретінде жіктейді.

Әділ құны бойынша бағалау

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Әділ құны бойынша бағаланатын немесе әділ құны қаржылық есептілікте ашылуы тиіс қаржы құралдары мен қаржылық емес активтердің әділ құны туралы ақпаратты ашу *45-ескертпеде* көрсетілген.

Әділ құн бағалау күніне нарық қатысушылары арасында әдеттегі мәміле аясында активті сату немесе міндеттемелерді беру үшін төленген баға болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру мақсатында мәміле жасалады деп болжайды:

- осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі болып табылатын нарықта; немесе
- негізгі нарық болмағанда, осы актив немесе міндеттеме үшін мейлінше тиімді нарықта.

Топқа негізгі немесе мейлінше тиімді нарық қолжетімді болуы тиіс.

Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарық қатысушыларының актив немесе міндеттеме бағасын анықтау кезінде пайдалануы мүмкін жорамалдарды қолдану арқылы бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің үздік мүдделері үшін әрекет ететіні көзделеді.

Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының активті ең үздік әрі мейлінше тиімді тәсілмен пайдалану арқылы немесе осы активті ең үздік әрі мейлінше тиімді тәсілмен пайдаланатын нарықтың басқа қатысушысына сату нәтижесінде экономикалық тиімділікті өндіру мүмкіндігін ескереді.

Топ осы жағдайларға сәйкес келетін және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті деректер қолжетімді бағалау үлгілерін пайдаланады, сонымен бірге тиісті бақыланатын бастапқы деректерді барынша пайдалануға және бақыланбайтын бастапқы деректерді пайдалануды азайтуға мүмкіндік береді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Әділ құны бойынша бағалау (жалғасы)

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте әділ құны бойынша бағаланатын немесе әділ құны шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылатын барлық актив пен міндеттеме жалпы алғанда әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде әділ құн көздерінің төменде берілген иерархиясы аясында жіктеледі:

- 1-ші деңгей – бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардың баға белгіленімдері (түзетілмейтін);
- 2-ші деңгей – бағалау модельдері, мұнда әділ құнды бағалау үшін мейлінше төмен сатыға жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама түрде бақыланатын болып табылады;
- 3-ші деңгей – бағалау модельдері, мұнда әділ құнды бағалау үшін мейлінше төмен сатыға жататын бастапқы деректер нарықта бақыланбайтын болып табылады.

Мерзімді түрде қаржылық есептілікте қайта бағаланып отыратын активтер мен міндеттемелер жағдайында Топ әр есепті кезең соңына жіктеуді қайтадан талдай отырып, оларды иерархия көзі деңгейлерінің арасында ауыстыру қажеттілігін анықтайды (жалпы әділ құны бойынша бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректер негізінде).

Топтың тиісті бөлімшесі («Жұмыс тобы») инвестициялық жылжымайтын мүлікті және сату үшін қолда бар белгіленбейтін қаржылық активтерді әділ құны бойынша мерзімді бағалаумен қатар, мысалы, тоқтатылған қызмет құрамында бөлуге арналған активтер сияқты активтердің әділ құны бойынша біржолғы бағалауға арналған саясат пен іс-жосықтарды анықтайды. Жұмыс тобының құрамын Топ басшылығы анықтайды.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік объектілері және белгіленбеген қаржылық активтер сияқты маңызды активтерді, сондай-ақ шартты өтемақы сияқты маңызды міндеттемелерді бағалау үшін сыртқы бағалаушылар тартылады. Сыртқы бағалаушыларды тарту туралы шешімді жыл сайын Топтың Аудит комитеті талқылап, бекіткеннен кейін Жұмыс тобы қабылдайды. Нарықты білуі, беделі, тәуелсіздігі және кәсіби стандарттарға сәйкестігі іріктеу критерийлері болып қабылданады. Бағалау комитеті сыртқы бағалаушылармен талқылағаннан кейін әрбір жағдайда қандай бағалау моделі мен бастапқы деректерді қолдану қажеттігі туралы шешім қабылдайды.

Әр есепті күнге Жұмыс тобы Топтың есеп саясатына сәйкес қайтадан талдауды немесе қайтадан бағалауды қажет ететін активтер мен міндеттемелер құнының өзгерісін талдайды. Мұндай талдау аясында Жұмыс тобы бағалау кезінде қолданылатын ақпаратты шарттармен және басқа орынды құжаттармен салыстыру арқылы соңғы бағалауда қолданылған негізгі бастапқы деректерді тексереді.

Сонымен қатар Жұмыс тобы өзгерістің дұрыстығын анықтау үшін әр актив пен міндеттеменің әділ құнының өзгеруін тиісті сыртқы көздермен салыстырады.

Жұмыс тобы және Топтың сыртқы бағалаушылары мерзімді түрде бағалау нәтижелерін Топтың Аудит комитетіне және тәуелсіз аудиторларына ұсынып отырады, бұл ретте бағалау кезінде пайдаланылған негізгі кемшін тұстар талқыланады.

Әділ құн туралы ақпаратты ашу мақсатында Топ активтер мен міндеттемелерді олардың сипатына, өзіне тән сипаттамалары мен тәуекелдеріне және жоғарыда көрсетілгендей, әділ құн көздерінің иерархиясындағы қолданылатын деңгейге қарай жіктеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар болған жағдайда, олар жинақталған амортизацияны және құнсызданудың жинақталған залалдарын шегергендегі бастапқы құны бойынша есептеліледі. Мұндай құн жабдықтардың бір бөлігін ауыстыру құнын және ұзақ мерзімді құрылыс жобаларын тану критерийлері орындалған жағдайда қарыздар бойынша шығындарды қамтиды. Белгілі уақыт аралығынан кейін негізгі құралдардың маңызды компоненттерін ауыстыру қажет болғанда, Топ оларды пайдалы қолданудың тиісті жеке мерзімдеріне сәйкес бөлек амортизациялайды. Елеулі техникалық байқауды өткізу кезінде баламалы түрде оларға байланысты шығындар, егер тану критерийлері орындалса, негізгі құралдардың баланстық құнында жабдықтарды ауыстыру ретінде танылады. Жөндеу мен техникалық күтім жасаудың барлық өзге шығындары жатқызылу сәтінде пайда немесе залал құрамында танылады. Активті оны қолданудан кейін пайдаланудан шығару бойынша күтілген шығындардың берілген құны, егер бағалау міндеттемелерін тану критерийлері орындалса, оны пайдаланғаннан кейін тиісті активтің бастапқы құнына қосылады. Пайдаланудан шығару бойынша танылған бағалау міндеттемесі туралы мәлімет толық ақпарат «Активтерді пайдаланудан шығару міндеттемелері» бөлімінде беріледі *(26-ескертпе)*.

Амортизация активтерді пайдалануға мына есептік мерзімде сызықтық әдісті қолдана отырып есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар	50
Құрылыстар	10-20
Телекоммуникация жабдығы	3-20
Өзгелері	3-20

Жер амортизацияланбайды.

Негізгі құралдар объектісін және негізгі құралдар объектісінің бастапқыда танылған кез келген елеулі құрамдас бөлігін тану олар шығарылғаннан кейін не егер оларды пайдаланудан немесе шығарудан болашақ экономикалық пайда күтілмесе, тоқтатылады. Активті тануды тоқтату кезінде туындайтын пайда немесе залал (істен шығарудан түскен таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептеледі) активті тануды тоқтату кезіндегі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке қосылады.

Негізі құралдардың жою құны, пайдалы қолдану мерзімі мен олардың амортизация әдістері әрбір қаржы жылының аяғында талданып, қажетіне қарай перспективалы негізде түзету енгізіледі.

Аяқталмаған құрылыс

Аяқталмаған құрылыс қондыру күтіліп отырған машиналар және жабдықтар құрылысы барысында негізгі құралдармен берілген және бастапқы құны бойынша есептеледі. Аяқталмаған құрылысқа құрылыстың, жабдықтың өзіндік құны және өзге де тікелей шығындар қосылады. Активтерді салу аяқталғаннан кейін немесе жабдықты пайдалануға беру сәтінде құрылыс объектілері тиісті санатқа көшіріледі. Құрылыс объектілері амортизацияға жатпайды.

Материалдық емес активтер

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер бастапқы тануда бастапқы құнымен бағаланады. Бизнесті біріктіру нәтижесінде сатып алынған материалдық емес активтердің бастапқы құны сатып алу күніндегі әділ құнды білдіреді. Материалдық емес активтер бастапқы танудан кейін жинақталған амортизация мен құнсыздану салдарынан жинақталған залалды шегергеннен кейінгі бастапқы құны бойынша ескеріледі. Өнімді әзірлеуге арналған капиталдандырылған шығындарды қоспағанда, Топ ішінде жұмыс істейтін материалдық емес активтер капиталдандырылмайды және тиісті шығындар олар пайда болған кезеңдегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Материалдық емес активтердің пайдалы қолдану мерзімдері шектеулі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Материалдық емес активтер (жалғасы)

Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес активтер осы мерзім ішінде амортизацияланады және егер осы материалдық емес активтің ықтимал құнсыздану белгілері болса, құнсыздану мәніне бағаланады. Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес актив үшін амортизация мерзімі мен әдісі ең аз дегенде әр есепті кезеңнің аяғында қайта қаралады. Пайдалы қолданудың шектеулі мерзімін немесе активте жасалған болашақтағы экономикалық пайданың болжалды құрылымын өзгерту амортизация мерзімін немесе әдісін өзгертеді және есеп бағасының өзгерістері ретінде ескеріледі. Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес активтердің амортизациясына шығыстар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте материалдық емес активтердің функциясы сәйкес келетін шығыстар санатында танылады.

Материалдық емес активті тануды тоқтатудан пайда немесе залал активтің шығуынан таза түсім мен активтің баланстық құны арасындағы айырмашылық ретінде бағаланады және осы активті тануды тоқтату сәтінде жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есебінде танылады.

Материалдық емес активтер пайдалы қолданудың есепті мерзімі ішінде жүйелік әдіс бойынша амортизацияланады.

	Жылдар
Лицензиялар	3-20
Бағдарламалық жасақтама	1-14
Клиенттік база	8-10
Өзгелері	2-15

Зерттеулер мен әзірлемелерге арналған шығындар

Зерттеу шығындары олардың пайда болуына байланысты шығындарға жатады. Жеке жобаны әзірлеу шығындары Топ көрсете алатын кезде материалдық емес актив ретінде танылады:

- Пайдалануға немесе сатуға қолжетімді болу үшін материалдық емес активті әзірлеуді аяқтаудың техникалық мүмкіндігі;
- Жобаны аяқтау ниеті, сондай-ақ активті пайдалану немесе сату мүмкіндігі мен ниеті;
- Актив болашақ экономикалық пайданы қалай қалыптастырады;
- Актив құруды аяқтау үшін ресурстардың болуы;
- Әзірлеу барысында шығысты сенімді бағалау мүмкіндігі.

Актив ретінде әзірлеуге арналған шығындар бастапқы танылғаннан кейін актив жинақталған амортизацияны және құнсызданудан жинақталған шығындарды шегергендегі бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Активтің амортизациясы әзірлеу аяқталған сәттен және активтің пайдалануға дайын болуынан басталады. Амортизация күтілетін болашақ пайда кезеңі ішінде есептеледі. Амортизация сату құнында көрінеді. Әзірлеу кезеңінде актив жыл сайын құнсыздану мәніне тексеріледі.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Топ әрбір есепті күнге активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын тексереді. Егер осындай белгілер болса немесе жыл сайынғы активті құнсыздану мәніне тексеру қажет болса, Топ активтің өтелетін құнын бағалайды. Активтің немесе ақша қаражатын өндіретін бірліктің (ақша қаражатын өндіретін бірлік) өтелетін сомасы мынадай мөлшерлердің ең үлкені: істен шығу шығындарын шегергендегі активтің (ақша қаражатын өндіретін бірліктің) әділ құны және активті (ақша қаражатын өндіретін бірлікті) пайдалану құндылығы. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтердің топтары өндіретініне қарамастан, актив ақша ағынын өндірмейтін жағдайларды қоспағанда, жекелеген актив үшін белгіленеді. Егер активтің немесе ақша қаражатын өндіретін бірліктің баланстық құны оның өтелетін сомасынан асса, актив құнсызданған болып саналады және өтелетін құнына дейін есептен шығарылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы (жалғасы)

Пайдалану құндылығын бағалау кезінде есептелген болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі бойынша келтірілген құнына дейін дисконттталады. Шығу шығындарын шегере отырып, әділ құнды анықтау кезінде соңғы нарықтық операциялар ескеріледі. Олар болмаған жағдайда тиісті бағалау үлгісі қолданылады. Бұл есептеулер бағалау коэффициенттерімен, акциялар нарығында еркін айналымдағы баға белгілеулерімен немесе әділ құнның басқа да қолжетімді көрсеткіштерімен расталады.

Топ құнсыздану сомасын жекелеген активтер жатқызылған ақша қаражатын өндіретін әр бірлік үшін жеке дайындалатын егжей-тегжейлі жоспарлар мен болжамды есептеулерге сүйене отырып анықтайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есептеулер негізінен 5 (бес) жылға жасалады. Ұзақ мерзімді өсу қарқындары бесінші жылдан кейінгі болашақтағы ақша ағындарына қатысты қолданылады және есептеледі.

Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан болған залалдар құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыс санаттарының құрамындағы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Әрбір есепті күнге Топ гудвилді қоспағанда, активтің құнсыздануынан бұрын танылған залалдар енді жоқ немесе қысқарды деген белгілердің бар-жоғын анықтайды. Егер осындай белгі болса, Топ ақша қаражатын өндіретін актив пен бірліктің өтелетін сомасын есептейді. Құнсызданудан бұрын танылған залалдар активтің өтелетін сомасын айқындау үшін пайдаланылған жорамалдарда құнсызданудан болған залал соңғы танылған кезден бастап өзгеріс болған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін сомасынан аспайтын жолмен шектелген, сондай-ақ алдыңғы жылдары құнсызданудан болған залал танылмаған жағдайда осы актив танылатын амортизация шегерілгендегі баланстық құннан аспайды. Мұндай құнды қалпына келтіру жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Гудвил

Гудвил жыл сайын 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, сондай-ақ оқиғалар немесе жағдайлар құнының құнсыздануы мүмкін екенін көрсететін жағдайларда құнсыздану үшін тестіленеді.

Гудвилдің құнсыздануы гудвил қатысы бар ақша қаражатын өндіретін әр бірліктің (немесе осындай бірліктер тобының) өтелетін құнын бағалау жолымен анықталады. Егер ақша қаражатын өндіретін бірліктің өтелетін сомасы оның баланстық құнынан кем болса, онда оның құнсыздану залалы танылады. Гудвилдің құнсыздану залалы болашақ кезеңдерде қалпына келтірілмейді.

Қаржылық активтер

Бастапқы тану және бағалау

Бастапқы тану кезінде қаржылық активтер амортизацияланған құны, өзге жиынтық кұн (ӨЖҚ) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша жіктеледі.

Бастапқы тану кезінде қаржылық активтерді жіктеу қаржылық актив және осы активтерді басқару үшін Топ қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындары шартында көзделген сипаттамаларға байланысты. Қаржыландырудың елеулі компонентінен тұрмайтын немесе Топ практикалық сипаттағы жеңілдетуді қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Топ бастапқыда қаржылық активтерді пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржылық активтер жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың елеулі компонентінен тұрмайтын немесе Топ практикалық сипаттағы жеңілдетуді қолданған сауда дебиторлық берешек 15 ҚЕХС (IFRS) сәйкес анықталған мәміле бағасы бойынша бағаланады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Қаржылық емес активтер (жалғасы)

Бастапқы тану және бағалау (жалғасы)

Қаржылық активті амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеп бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «тек негізгі борыш пен пайыз есебінен төленетін төлемдер» болып табылатын ақша ағындарын алуды шарттауы қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әр құралдың деңгейінде жүзеге асырылады. «Ақшалай ағындар» критерийіне сәйкес келмейтін қаржылық активтер, ақша ағыны бизнес-модельге қарамастан, пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатындай жіктеледі.

Қаржылық активтерді басқару үшін Топ қолданатын бизнес-модель ақша ағындарын өндіру мақсатында Топтың өзінің қаржылық активерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель шартта көзделген ақша ағындарын алу, қаржылық активтерді немесе екеуін де сату нәтижесі болатынын-болмайтынын анықтайды. Амортизацияланатын құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер, шартта көзделген ақша ағынын алу үшін қаржылық активтерді ұстап қалу мақсаты болып табылатын бизнес-модель аясында ұсталады, ал өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатындай жіктелетін қаржылық активтер, мақсаты шартта көзделген ақша ағынын алу әрі қаржылық активтерді сату жолымен келетін бизнес-модель аясында ұсталады.

Заңнамамен немесе белгілі бір нарықтағы қағидаларға сәйкес (стандартты шарттармен сауда жасау) белгіленген мерзімде жеткізу қажет етілетін активтерді сатып алу немесе сату бойынша барлық операция мәміле жасау күні, яғни Топ өзіне активті сатып алу немесе сату міндеттемесін алған күні танылады.

Топтың қаржылық активтеріне ақша құралдары және олардың баламалары, сауда дебиторлық берешек, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер, амортизацияланатын құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер және өзге де айналымдағы қаржылық активтер кіреді.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау үшін қаржылық активтер төрт санатқа жіктеледі:

- амортизацияланатын құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер (борыштық құралдар);
- жинақталған пайда мен залалды кейіннен қайта жіктей отырып, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- тану тоқтатылған жағдайда жинақталған пайда мен залалды қайта жіктеусіз өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ұйымның қалауы бойынша жіктелетін қаржылық активтер (борыштық құралдар);
- пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер.

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер (борыштық құралдар)

Бұл санат Топ үшін мейлінше өзекті. Топ мынадай екі шарт орындалса, қаржылық активтерді амортизацияланған құны бойынша бағалайды:

- қаржылық актив мақсаты шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін қаржылық активтерді ұстау болып табылатын бизнес-модель шеңберінде ұсталады; және
- борыштың негізгі сомасына және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыз есебіне төлемдер болып қана табылатын ақша ағындарын көрсетілген күндері алумен негізделген қаржылық активтің шарттық талаптары.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Қаржылық активтер (жалғасы)

Кейінгі бағалау (жалғасы)

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер (борыштық құралдар) (жалғасы)

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе залалдар активті тануды тоқтатқан, ол өзгерген немесе құнсызданған жағдайда пайда немесе залал құрамында танылады.

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер санатына Топ сауда және басқа дебиторлық берешекті, жұмыскерлерге берілетін қарызды, банк депозиттері мен басқа да айналымнан тыс және айналымдағы қаржылық активтерді жатқызады.

Тануды тоқтату

Қаржылық активті (немесе – қолдануға болатын жерде – қаржылық активтің бір бөлігін немесе ұқсас қаржылық активтердің бір бөлігін) мынадай жағдайларда тану тоқтатылады (яғни Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен алынып тасталады), егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданыс мерзімі өтіп кетсе; не
- Топ активтен ақша ағындарын алуға өз құқықтарын тапсырса немесе үшінші тарапқа алынатын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша айтарлықтай кешіктірмей беру бойынша міндеттемені өзіне алса; не (а) Топ іс жүзінде активтің барлық тәуекелі мен пайдасын іс жүзінде тапсырса, не (б) Топ тапсырмаса, бірақ активтің барлық тәуекелі мен пайдасын іс жүзінде өзінде сақтамай, осы активтің бақылауын тапсырса.

Егер Топ активтен ақша ағынын алудың барлық құқығын тапсырса немесе транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайданы сақтағанын-сақтамағанын бағалайды, егер сақтаса, қандай көлемде сақтағанын бағалайды. Егер Топ тапсырмаса, оған қоса іс жүзінде активтің барлық тәуекелі мен пайдасын өзінде сақтамаса, сондай-ақ активтің бақылауын тапсырмаса, Топ тапсырылған активті ондағы өзінің қатысуын жалғастырып отырған деңгейде тануды жалғастырады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Тапсырылған актив және тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Тапсырылған актив бойынша кепілдік нысанын қабылдайтын жалғасатын қатысу мынадай шамалардың ең аз шамасымен бағаланады: активтің бастапқы баланстық құны немесе төлемі Топтан талап етілуі мүмкін өтеудің жоғарғы сомасы.

Қаржылық активтердің құнсыздануы

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер

Топ бағалау резервін пайда немесе залал арқылы әділ емес құнымен бағаланатын барлық борыштық құралға қатысты болжалды кредиттік залалдармен (БКЗ) таниды. БКЗ шартқа сәйкес тиесілі ақша ағындары мен алуды Топ күтіп отырған барлық ақша ағыны арасындағы бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамалас мәнін пайдалана отырып дисконталған айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын кредиттік жақсартулардан түсетін ақша ағындары кіреді.

БКЗ екі кезеңмен танылады. Бастапқы танығаннан бастап кредиттік тәуекелі елеулі артпаған қаржы құралдары жағдайында келесі 12 ай ішінде ықтимал (12 айлық болжалды кредиттік залалдар) дефолттардың салдарынан пайда болуы мүмкін кредиттік залалдарға қатысты залалмен бағалау резерві құрылады. Бастапқы танығанынан бастап кредиттік тәуекелі елеулі артқан қаржы құралдары үшін дефолттың басталу мерзіміне қарамастан (барлық мерзімге болжалды кредиттік залалдар), осы қаржы құралының қалған қолданыс мерзімі ішінде күтілетін кредиттік залалдарға қатысты залалмен бағалау резерві құрылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Қаржылық активтер (жалғасы)

Қаржылық активтердің құнсыздануы (жалғасы)

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер (жалғасы)

Топ сауда дебиторлық берешекке қатысты БКЗ есептеу кезінде жеңілдетілген амал-тәсілді қолданады. Олай болса, Топ кредиттік тәуекелдің өзгерісін қадағаламайды, мұның орнына әр есепті күнге барлық мерзімге болжалды кредиттік залалдарға тең сомада залалмен бағалау резервін таниды. Топ қарыз алушыларға арналған болжалды факторларды және жалпы экономикалық жағдайларды ескере отырып түзетілген кредиттік залалдардың туындауына қатысты өзінің өткен тәжірибесіне сүйене отырып, бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдер 90 күнге кешіктірілсе, Топ қаржылық актив бойынша дефолт болды деп санайды. Егер ішкі және сыртқы ақпарат Топ ұстайтын, шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын кредиттік сапаны көтеру механизмдерін ескермей, Топтың алатыны екіталай екенін көрсетсе, белгілі бір жағдайларда Топ қаржылық актив бойынша дефолт болды деген қорытындыға да келуі мүмкін. Егер Топта шартта көзделген ақша ағындарын өтеуге қатысты негізді болжамдар болмаса, қаржылық актив есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда танылған кезде тиісінше пайда немесе залал, несиелер мен қарыз және кредиторлық берешек арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Барлық қаржылық міндеттеме мәміле бойынша оларға тікелей жататын шығындарды шегере отырып (кредиттер, қарыз және кредиторлық берешек жағдайында), бастапқы кезде әділ құны бойынша танылады.

Топтың қаржылық міндеттемелері сауда кредиторлық берешекті, қарызды, жалдау міндеттемелері мен артықшылықты акциялардың борыштық құрамдас бөлігін қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейінгі бағалау мынадай түрде олардың жіктемесіне байланысты болады:

Кредиттер мен қарыз

Бұл санат Топ үшін мейлінше маңызды болып табылады. Бастапқы танудан кейін пайыздық кредиттер мен қарыз тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизациялық құны бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану тоқтатылғанда, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, амортизация есептелуіне қарай пайда немесе залал құрамында танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялықтарды немесе шығындарды ескере отырып есептеліпді. Тиімді пайыздық мөлшерлеменің амортизациясы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептегі қаржыландыру бойынша шығыстар құрамына қосылады.

Ең бастысы бұл санатқа пайыздық кредиттер мен қарыз кіреді. Толық ақпарат *23-ескертпеде* берілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелер

Топ шығарған қаржылық кепілдік шарттары борышкерлік құралдың талаптарына сәйкес белгілі бір борышкер уақытында төлемді төлей алмауы салдарынан осы шарт иесі көтерген залалды өтеуге төлемді жүзеге асыруды талап ететін шарттар болып табылады. Қаржылық кепілдік шарттары бастапқыда кепілдікті шығаруға тікелей қатысы бар мәміле бойынша шығындар ескерілген әділ құны бойынша міндеттеме ретінде танылады. Кейіннен міндеттеме ҚЕХС (IFRS) 9 *«Қаржылық құралдарға»* сәйкес анықталған күтілетін кредиттік залалдардың ең үлкен сомасы және бастапқыда танылған, қажет болған жағдайда ҚЕХС (IFRS) 15 *«Клиенттермен жасалған шарттар бойынша түсімге»* сәйкес танылған жиынтық кіріс сомасы шегерілген сома бойынша бағаланады.

Міндеттемелер құрамында көрсетілетін артықшылықты акциялардың борышкерлік құрамдасы

Міндеттемелер құрамында көрсетілетін және міндеттеменің сипаттамасын көрсететін артықшылықты акциялардың борышкерлік құрамдасы мәміле бойынша шығындарды шегергендегі қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі міндеттемелер құрамында танылады. Аталған акцияларға кепілдік берілетін дивидендтердің тиісті минималды мөлшері жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржыландыру шығыстарының құрамында көрсетіледі. Міндеттемелер құрамында көрсетілген үлестің әділ құны бастапқы тануда ұқсас борышкерлік құрал бойынша нарықтық пайыздық мөлшерлеме бойынша күтілетін келешектегі ақша ағындарын дисконттау жолымен анықталады. Капиталдың құрамында көрсетілетін акциялар үлесінің әділ құны бастапқы тануда барлық құралдың бастапқы баланстық құнынан міндеттеме құрамында көрсетілген үлес үшін анықталған әділ құнды шегергеннен кейінгі қалдық құн ретінде танылады. Кейіннен міндеттемелер құрамында көрсетілетін акциялар үлесі кредиттер мен қарызға қатысты қолданылатын қағидаттарға сәйкес есепке алынады, ал капитал құрамында көрсетілетін акциялар үлесі кейінгі жылдары қайта бағаланбайды

Сауда дебиторлық берешегі

Сауда кредиторлық берешек бойынша міндеттемелер Топқа шоттардың қойылуына қарамастан, алынған тауарлар мен қызметтер үшін келешекте төленуі тиіс әділ құн бойынша есепке алынады.

Тануды тоқтату

Егер міндеттеме өтелсе, жойылса немесе оның қолданыс мерзімі аяқталса, қаржылық міндеттемені тану тоқтатылады. Егер қолда бар қаржылық міндеттеме сол кредитор алдында айтарлықтай айырмашылығы бар талаптардағы басқа міндеттемемен ауыстырылатын болса, не қолда бар міндеттеменің талаптары айтарлықтай өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені тану ретінде есепке алынады, ал олардың баланстық құнындағы айырмашылық жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Қаржылық құралдарды өзара есепке алу

Танылған соманы өзара есепке алуға қазіргі сәтте заң жүзінде қорғалған құқық болғанда және нетто-негізде есеп айырысуға, активті сатуға және мұнымен бір мезетте міндеттемелерді өтеуге ниет болғанда, қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алуға, ал нетто-сома қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетуге жатады.

Жалдау

Шарт жасасу сәтінде Топ келісім жалдау болып табыла ма немесе онда жалдаудың белгілері бар ма дегенге қатысты бағалайды. Басқаша айтқанда, Топ белгілі бір уақыт аралығында шарттың өтемақы орнына сәйкестендірілген активтің пайдаланылуын бақылау құқығын беретіндігін анықтайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Жалдау (жалғасы)

Жалға алушы ретіндегі Топ

Топ қысқа мерзімді жалдауды және құны төмен активтерді жалдауды қоспағанда, барлық жалдау шарттарын тануға және бағалауға бірыңғай тәсілді қолданады. Топ жалдау төлемдерін жүзеге асыруға қатысты жалдау бойынша міндеттемелерді және базалық активтерді пайдалану құқығын білдіретін пайдалану құқы нысанындағы активтерді таниды.

Пайдалану құқығы нысанындағы актив

Топ жалдаудың басталу күніне (яғни базалық актив пайдалану үшін қолжетімді болып табылатын күнге) пайдалану құқығы нысанындағы активтерді таниды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауды түзетумен жинақталған амортизацияны және құнсыздануды жинақталған залалдарды шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша танылған міндеттемелер шамасы, бастапқы көтерген тікелей залал және жалдау басталған күнге немесе осындай күнге дейін жүргізілген жалдау төлемдері кіреді, жалдау бойынша алынған ынталандыру төлемдері шегеріледі. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер мынадай кезеңдердің мейлінше қысқа кезеңдеріне сызықтық тәсілмен амортизацияланады: жалдау мерзімі немесе активтерді пайдалы қолданудың жорамал мерзімі.

Топ пайдалы қолданудың мынадай мерзімдерін белгіледі:

	Жылдар
Гимараттар мен құрылыстар	5-10
Базалық станциялардың желілері мен жабдықтарына арналған алаң	5-10
Жабдық	3-15

Егер жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығы Топқа ауысса немесе активтің бастапқы құны оны сатып алу опционының орындалуын көрсетсе, актив оның пайдалы қолдану мерзімі ішінде амортизацияланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер де құнсыздануға қатысты тексеріледі. Есеп саясатының сипаттамасын «*Қаржылық емес активтердің құнсыздануы*» бөлімінен қараңыз.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдауды бастау күніне Топ жалдау мерзімі ішінде жүзеге асырылуы тиіс жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау міндеттемелерін таниды. Жалдау төлемдеріне алуға арналған жалдау бойынша кез келген ынталандыру төлемдерін шегерумен тіркелген төлемдер (соның ішінде іс жүзінде тіркелген төлемдер), индекске немесе мөлшерлемеге байланысты ауыспалы жалдау төлемдері және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленеді деп күтілетін сома кіреді. Жалдау төлемдеріне Топ сатып алу опционын орындайтынына жеткілікті сенім болса, сатып алу опционы және егер жалдау мерзімі Топтың жалдауды тоқтату опционын ықтимал орындауын көрсетсе, жалдауды тоқтату үшін төлемдер де кіреді.

Индекске немесе мөлшерлемеге байланысты емес ауыспалы жалдау төлемдері мұндай төлемдерді жүзеге асыруға алып келетін оқиға немесе шарт орын алатын кезеңде шығыстар ретінде танылады (олар қорларды өндіруге жұмылған жағдайларды қоспағанда).

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Топ жалдаудың басталған күніне қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады, себебі жалдау шартына салынған пайыздық мөлшерлемені анықтау оңай болмайды. Жалдаудың басталған күнінен кейін жалдау бойынша міндеттеме шамасы пайыздарды есептеу үшін ұлғаяды және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азаяды. Сонымен бірге Топ жалдаудың түрленуі, жалдау мерзімінің өзгеруі, жалдау төлемдерінің өзгеруі (мысалы, мұндай төлемдерді анықтау үшін пайдаланылатын индекстер немесе мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты келешектегі төлемдердің өзгеруі) немесе базалық активті сатып алу опционының өзгеруі жағдайында жалдау бойынша баланстық құнды қайта бағалауды жүргізеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Жалдау (жалғасы)

Жалға алушы ретіндегі Топ (жалғасы)

Қысқа мерзімді жалдау

Топ қысқа мерзімді жалға алуды танудан босатуды негізгі құралдарды қысқа мерзімді жалға алуға қолданады, оның жалдау мерзімі басталған күннен бастап 12 айдан аспайды және жалға берушінің шарты бұзуға өзгеріс құқығы бар. Қысқа мерзімді жалдау шарттары бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімі ішінде шығындарға біркелкі есептен шығарылады.

Жалға беруші ретіндегі Топ

Топта активке қатысты меншік құқығымен байланысты іс жүзіндегі барлық тәуекел мен пайда қалатын жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдау шартын жасау кезінде келтірілген бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына қосылады және жалдаудан түскен кірістегі негіздегідей жалдау мерзімі ішінде танылады. Шартты жалдау төлемі алынған кезеңдегі түсім мен өзге кіріс құрамында танылады.

Тауарлы-материалдық қорлар

Қорлар мына екі шаманың мейлінше кішісімен бағаланады: бастапқы сатып алу құны және таза ықтимал сату бағасы.

Шығындар қорларды межелі орынға жеткізу кезінде келтірілген және оларды тиісті жағдайға келтіру шығыстарынан тұрады. Таза ықтимал сату құны әдеттегі қызмет барысындағы өндірісті аяқтауға есептік шығындарды және сатудың ықтимал шығындарын шегергендегі есептік сату бағасы ретінде анықталады. Сипаты мен міндеті ұқсас барлық тауарлы-материалдық қорларға қатысты бір ғана құнды есептеу формуласы қолданылады. Барлық қор орта есеппен алынған құнның әдісі бойынша бағаланады.

Ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттер

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерге банктердегі ақша қаражаты және өтеу мерзімі 3 ай немесе одан аз, ақша қаражатының белгілі сомасына жеңіл аударылатын және құнының өзгеруіне қатысты тәуекелі төмен қысқа мерзімді өтімділігі жоғары депозиттер кіреді.

Бағалау міндеттемелері

Жалпы

Егер Топтың өткен оқиғаның нәтижесінен туындаған (заңды немесе тәжірибеден келіп шығатын) қолданыстағы міндеті болса, бағалау міндеттемелері танылады; осы міндетті өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайданың жылыстауы ықтимал болып табылады және осындай міндет сомасының сенімді бағасы алынуы мүмкін. Егер Топ бағалау міндеттемелерінің бір бөлігінің немесе барлық бағалау міндеттемесінің өтелуін кездесе, мәселен, сақтандыру шарты бойынша, мұндай өтеуге қол жеткізу ешқандай күдік тудырмайды деген жағдайда ғана өтеу жеке актив ретінде көрсетіледі. Бағалау міндеттемесіне жататын шығыс өтеуді шегергенде жинытық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы айтарлықтай болса, онда бағалау міндеттемелері салық салғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, олар бұл қолданымды болғанда, нақты бір міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсетеді. Егер дисконттау қолданылса, онда бағалау міндетемесінің ұлғаюы уақыт өте келе қаржыландыру шығыстары ретінде танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Бағалау міндеттемелері (жалғасы)

Объектілерді пайдаланудан шығару бойынша міндеттемелер

Орын алып отырған учаскеде пайдаланудан шығару бойынша бағалау міндеттемесі объектілерді жабу және қалпына келтіруге, сондай-ақ қоршаған ортаны қалпына келтіруге (инфрақұрылымды бөлшектеу және жоюды қоса алғанда, қоқыстарды шығару және түртілген учаскелерді қалпына келтіру) көзделген болашақтағы шығындарға қатысты қоршаған ортаны тиісті бұзу орын алатын есепті кезеңде қалыптасады. Пайдаланудан шығару бойынша шығындар есептік ақша ағындарын пайдалана отырып есептелген міндеттемелерді реттеуге күтілетін шығындардың дисконталған құны бойынша есептеледі және тиісті активтің бастапқы құны бөлігі ретінде танылады. Ақша ағындары пайдаланудан шығару бойынша міндеттемелерге тән тәуекелдерді көрсететін салық салғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконталады. Дисконт амортизациясы туындауына қарай шығыстар есебіне жатады және қаржыландыру бойынша шығыстар ретінде жинытық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады. Пайдаланудан шығару бойынша есепті болашақтағы шығындар жыл сайын талданады, қажетіне қарай түзетіледі. Есепті болашақтағы шығындардағы немесе қолданылатын дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгерістер тиісті актив құнына қосылады немесе алынып тасталады.

Жұмыскерлерге сыйақы беру

Әлеуметтік салық

Топ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамалық талаптарына сәйкес әлеуметтік салықты төлейді. Әлеуметтік салық бойынша шығыстар олардың пайда болуы кезіндегі шығыстарға жатқызылады.

Мұнымен қатар Топ жинақтаушы зейнетақы қорларға жұмыскерлердің жарнасы ретінде төленетін жұмыскерлердің жалақысынан 10% ұстайды. Қолданыстағы заңнамаға сәйкес жұмыскерлер өз зейнетақы төлемдері үшін жауапты болады және Топтың жұмыскерлер зейнетке шыққаннан кейін оларға қосымша сыйақы беру бойынша ағымдағы немесе болашақтағы міндеттемелері жоқ.

Зейнетақы төлемдері

Топ өз қызметкерлеріне еңбек қызметі аяқталғаннан кейін зейнетақы немесе басқа жәрдемақы төлеумен байланысты ешқандай шығыстарды көтермейді. Қазақстан Республикасының заңнамалық талаптарына сәйкес Топ жұмыскерлердің жалақысынан зейнетақы салымын ұстап қалады және өз жұмыскерлері атынан оларды мемлекеттік немесе жеке зейнетақы қорларына аударады. Зейнетақы жарналары жұмыскерлердің міндеті болып табылады және Топтың жұмыскерлер зейнетке шыққаннан кейін оларға төлемдер бойынша ағымдағы және келешектегі міндеттемелері жоқ. Жұмыскерлер зейнетке шыққаннан кейін барлық зейнетақы төлемдерін тікелей зейнетақы қорлары жүзеге асырады.

Белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік жоспар

Компания өз жұмыскерлерімен жасайтын ұжымдық шарт белгілі бір жұмыскерлер үшін бірқатар ұзақ мерзімді сыйақы мен жұмыстан шығу жәрдемақыларын көздейді (бұдан әрі – «Белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік жоспар»).

Ұзақ мерзімді сыйақылар белгілі жылдар бойы жұмыс істеген жұмыскерлерге төленеді, ал жұмыстан шығу жәрдемақылары Компанияның ұжымдық шартында көзделген еңбек қызметінің аяқталуына байланысты біржолғы төлемдерді білдіреді. Көрсетілген сыйақылар көлемі жұмыскердің орташа жалақысы мен жұмыс өтіліне қарай өзгереді.

Белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша сыйақылар беру құны «болжамдалатын шартты бірлік» әдісін пайдалануымен анықталады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Жұмыскерлерге сыйақы беру (жалғасы)

Белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік жоспар (жалғасы)

Актуарлы пайда мен залалды қамтитын қайта бағалау нәтижелері, сондай-ақ белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік бағдарлама бойынша таза міндеттеме бойынша таза пайыздар құрамына қосылған соманы қоспағанда, активтің шекті шамасының ықпалы және бағдарлама активтерінің кірістілігі (белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік бағдарлама бойынша таза міндеттеме бойынша таза пайыздар құрамына қосылған соманы қоспағанда) тиісті пайда мен залал туындаған кезеңдегі өзге де жиынтық кіріс арқылы бөлінбеген пайда құрамына тиісті соманы жатқыза отырып, қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте тез арада танылады. Қайта бағалау нәтижелері келесі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына жіктелмейді

Бұрынғы қызметтер құны мына даталардың мейлінше ертерегіне пайда немесе залал құрамында танылады:

- жоспарды өзгерту немесе секвестрлеу күні; және
- Топ қайта құрылымдауға тиісті шығындарды танитын күн.

Таза пайыздар белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша таза міндеттемеге немесе таза активке қатысты дисконттау мөлшерлемесін пайдалану арқылы анықталады. Топ белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша таза міндеттеменің көрсетілген өзгерістерін жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте «Өткізудің өзіндік құны», «Жалпы және әкімшілік шығыстар» баптары құрамында таниды.

Ақша қаражатымен төленетін дивидендтер және Бас компания акционерлеріне ақшалай емес активтерді бөлу

Бөлініс бекітіліп, одан әрі Топтың қарастыру мәні болып табылмайтын жағдайда, Топ Бас компания акционерлеріне ақша қаражатын және ақшалай емес активтерді бөлуге қатысты міндеттемені таниды. Заңнамаға сәйкес бөліністі акционерлер бекітеді.

Тиісті сома тікелей меншікті капитал құрамында танылады. Ақшалай емес активтерді бөлу міндететтемесі бөлінуге жататын активтердің әділ құны бойынша бағаланады, ал осы активтердің әділ құнын қайта бағалау тікелей меншікті капитал құрамында танылады.

Ақшалай емес активтерді бөлу сәтінде міндеттеменің баланстық құны мен бөлінген активтердің баланстық құны арасындағы айырмашылық жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Меншікті сатып алынған акциялар

Топ сатып алған меншікті үлестік құралдар (меншікті сатып алған акциялар) бастапқы құны бойынша танылады және капиталдан алынып тасталады. Пайда немесе залал құрамында Топтың меншікті үлестік құралдарын сатып алуға, сатуға, шығаруға немесе жоюға байланысты пайда немесе залал танылмайды. Меншікті сатып алынған акциялардың баланстық құны мен оларды кейіннен сату кезінде алынған өтеу сомасы арасындағы айырмашылық капиталда танылады.

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім тауарларды немесе қызметтерді бақылау сатып алушыға берілетін жағдайда және осы тауарларға немесе қызметтерге айырбас ретінде Топ алуды күтіп отырған өтеуді көрсететін сомада таниды.

Топтың қызметі негізінен деректер беру қызметтерін, тіркелген және ұялы байланыс қызметтерін, байланыс арналарын жалға беру, жергілікті, қалааралық және халықаралық қоңыраулар бойынша қызметтерді, желіаралық қосылыстарды ұсынумен/басқа операторларға трафикті берумен, қосымша қызметтерді және жабдық пен мобильдік құрылғыларды сатумен байланысты.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім (жалғасы)

Шарттың басында Топ сатып алушымен жасалған шартта уәде етілген тауарларды және қызметтерді бағалайды және орындауға міндет ретінде сатып алушыға уәде етілген белгілі бір тауарды немесе қызметті немесе белгілі бір тауарлардың немесе қызметтердің жиынтығын анықтайды.

Топ өзі жасаған және түсім алуды көздейтін барлық шарт бойынша принципал болу туралы қорытындыға келді. Себебі барлық жағдайда ол шарт бойынша міндетті өзіне қабылдаған негізгі тарап болып табылады және тауарлар мен қызметтер сатып алушыға берілгенге дейін оларды бақылайды.

Қызметтер көрсету

Сымсыз және тіркелген жергілікті, қалааралық және халықаралық телекоммуникация байланыс қызметтерін көрсету Топ кірісінің негізгі көзі болып табылады.

Өңделетін трафиктің нақты минут саны ескеріле отырып, жергілікті және шетелдік операторларға желіаралық қосылыс үшін төлем қызмет көрсетілуіне қарай танылады.

Қалааралық және халықаралық телефон байланысы қызметтерінен және ұялы байланыс операторларын қоса алғанда, бөгде операторлардың абоненттерімен қосылу қызметтерінен кіріс Топ желісі бойынша қоңырау жасалған сәтте танылады.

Кеңжолақты және басқа интернет қызметтеріне немесе дауыс қызметтеріне қол жеткізу үшін негізінен ай сайынғы төлемдерден тұратын абоненттік төлем уақыт өте келе кіріс ретінде теңдей танылады. Интернетке коммутацияланатын қатынаудан кіріс клиентке ұсынылатын нақты эфирлік уақыт негізінде танылады.

Аналогты және цифрлық байланыс арналарын және жеке желілерді жалға беруден кіріс, сондай-ақ көтерме қатынаудан кіріс уақыт өте келе кіріс ретінде танылады. Себебі Топтың шарт бойынша өз міндеттерін орындауы барысында сатып алушы бір уақытта пайда түсіреді және тұтынады.

Жаңа абоненттерді тіркелген және сымсыз байланыс желілеріне қосу кезінде алынған өтелмейтін аванстық төлемдер клиентпен өзара қарым-қатынастың болжалды кезеңі ішінде танылады. Клиентпен қарым-қатынастың болжалды кезеңі бұрынғы қарым-қатынас тәжірибесіне, сондай-ақ салалық тәжірибеге негізделеді.

Клиенттерге ұсынылатын жабдық

Топ интернет және деректер беру бойынша басқа қызметтерді, сондай-ақ модемді, роутерлерді және басқаларды қоса алғанда, аталған қызметтерді көрсету үшін жабдық ұсынады.

Топ ағымдағы операциялық көрсеткіштер талдауын негізге ала отырып, абонент Топтың қызметтерінен бөлек пайдалана алмайтын жабдық орындау үшін жеке сәйкестендірілетін міндеттеме болып табылмайды деген қорытынды жасады.

Топ шартты орындау шығындары ретінде тегін ұсынылатын жабдық құнын ақшаға айналдырады. Шартты орындау шығындары клиентке қызмет көрсетілетін кезең ішінде амортизацияланады.

Жабдықты және мобильді құрылғыларды өткізу

Топ клиенттер үшін қызметтер мен тауарларды бір ұсыныс топтамасына біріктіре алады. Ұсыныста бірнеше тауарды, қызметті немесе активтерге құқықты жеткізу немесе ұсыну (кешенді ұсыныстар) қамтылуы мүмкін. Кейбір жағдайларда келісімдерге бастапқы орнату, қосу немесе активация қосылуы мүмкін және бекітілген төлеммен немесе келешекте жалғасатын төлемдер жиынтығымен бекітілген төлемді көздейді. Жабдықпен байланысты шығындар өткізуден түсетін кірісті тану сәтінде танылады. Кірістер жекелеген сатудың салыстырмалы бағасы әдісі бойынша жеке өнім мен қызметтер арасында бөлінеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім (жалғасы)

Жабдықты және мобильді құрылғыларды өткізу (жалғасы)

Жекелеген сату бағасы Топ мобильдік құрылғылар мен байланыс қызметтерін сататын бағанамалық баға негізінде анықталады. Топ ұсынатын қызметтерді немесе тауарларды алумен ғана байланысты пайдаланыла алатын арнайы талаптар бойынша түрлендірілген жабдықты сатудан кіріс жеке есепке алынбайды, қызметтерді ұсыну бойынша келісімнің жалпы кезең ішінде біркелкі танылады.

Біреуден артық орындау міндеттемесі бар шарттар бойынша кірістер, операция сомасы жекелеген сатудың салыстырмалы бағасы әдісі бойынша тауарлар мен қызметтер арасында бөлінеді. Әр жекелеген орындау міндеттемесі бойынша операция құнын есептеу күрделі бағалауды талап етеді. Топ әрбір бөлек орындау міндеттемесінің оқшауланған сату бағасын әдетте кажет жерінде көлемі үшін шегерімдерді ескере отырып, бөлек сатылатын тауардың немесе қызметтің бағасы негізінде анықтайды.

Роуминг бойынша шегерімдер

Топ роумингілік шегерімдерді ұсыну туралы келісімді бірқатар ұялы байланыс операторымен жасайды. Келісімдердің талаптарына сәйкес Топ шегерім беруге міндетті, сондай-ақ оларды негізінен операторлар арасында роумингілік трафик көлеміне байланысты алуға құқылы. Топ тарихи деректерге негізделген және тиісті өзгерістерді ескере отырып түзетілген, алуға немесе ұсынуға арналған шегерімдер сомасын анықтау үшін түрлі бағалау мен жорамалдарды пайдаланады. Бағалау деректері жаңадан пайда болған ақпаратты көрсету үшін ай сайын түзетіліп отырады.

Топ алынған шегерімдерді роуминг бойынша шығыстардың азаюы, ал шегерім беруді – роуминг қызметтері түсімі көлемінің азаюы ретінде есепке алады. Топ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте роуминг бойынша серіктестер алдында тиісті дебиторлық және кредиторлық берешекті көрсету тәсілін анықтау арқылы роумингілік шегерімдерді ұсыну туралы түрлі келісімнің шарттарын талдайды.

Қаржыландырудың елеулі компоненті

Топ негізінен сатып алушылардан қысқа мерзімді аванстық төлемдер алады. Егер шарт жасасу сәтінде уәделі тауарды немесе қызметті сатып аушыға тапсыру мен мұндай тауар немесе қызмет үшін төлем арасындағы кезең бір жылдан аспайды деп күтілсе, 15 ҚЕХС-де (IFRS) көзделген практикалық сипаттың жеңілдігін пайдалану нәтижесінде Топ қаржыландырудың елеулі компоненті әсерін ескере отырып, уәделі өтем сомасын түзетпейді.

Сондай-ақ Топ халықаралық желіге қосылысты іске қосу үшін ұзақ мерзімді аванстар алады. Қаржыландырудың елеулі компонентін көрсету үшін мұндай шарттар бойынша мәміленің тіркелген бағасы шарт жасасу кезінде Топ пен оның сатып алушылары арасындағы жеке қаржыландыру операциялары үшін қолданылатын мөлшерлемені пайдалану арқылы дисконттталады.

Шарт жасасу шығындары

Топ төлем скретч-карта, сим-карталардың және мобильдік телефондардың бір бөлігін сауда агенттері арқылы сатады. Топ B2C сегментінде жаңадан қосылған абоненттер үшін сату жөніндегі агенттерге комиссиялық сыйақы төлейді. Комиссиялық сыйақы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте шарт жасасу шығындары ретінде капиталдандырылады. Шарт жасасу шығындары клиентпен өзара қарым-қатынастың болжалды кезеңі ішінде жүйелі түрде амортизацияланады.

Ауылдық елді мекендерде әмбебап қызметтер көрсету үшін мемлекеттік субсидиялар және өтемақы

Мемлекеттік субсидиялар алынатынына және оған байланысты шарттар орындалатынына негізді сенімділік болған жағдайда танылады. Егер субсидия белгілі бір шығысты қаржыландыру мақсатында берілген болса, онда ол өтеу қажет болатын тиісті шығындардың шығысына жатқызылатын кезеңдерде жүйелік негізде кіріс ретінде танылуға тиіс. Егер субсидия активті қаржыландыру мақсатында берілген болса, онда ол тиісті активті пайдалы қолданудың болжалды мерзімі ішінде тең үлестермен кіріс ретінде танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім (жалғасы)

Ауылдық елді мекендерде әмбебап қызметтер көрсету үшін мемлекеттік субсидиялар және өтемақы (жалғасы)

Егер Топ субсидияны монетарлық емес активтер түрінде алған болса, актив пен субсидия номиналды шамасы бойынша ескеріледі және базалық активті пайдалы қолданудың болжалды мерзімі ішінде базалық активтен түсетін пайданы тұтыну құрылымына сәйкес жыл сайын тең бөліктермен пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Ауылдық елді мекендерде әмбебап қызметтер көрсету үшін мемлекеттік субсидиялар және өтемақы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте операциялық қызметтен кіріс ретінде жеке баптармен көрсетіледі.

Клиенттердің ниеттестік бағдарламасы

Мобильді теңгерімді, OGO банк карталарын пайдалана отырып, промоутерлік акциялар бойынша транзакциялар жүргізу, сондай-ақ Топтың OGO Bonus ниеттестік бағдарламасы шеңберінде клиенттерге бонустық ұпайларды есептеуге әкелетін Топ абоненттерінің басқа да әрекеттері бір келісімшарт-комиссияға қосылған екі бөлек орындау міндеттемесі ретінде есепке алынады. Транзакция бағасы комиссияның бағасы мен берілген бонустық балл арасында олардың жеке сату бағасы негізінде бөлінеді. Бонустық балл түріндегі транзакция бағасы бастапқы сату сәтіндегі кіріс ретінде танылмайды, бірақ абонент бонустық балдарды пайдаланған және Топтың орындау бойынша міндеттемелері орындалған кезде кейінге қалдырылады және кіріс ретінде танылады.

Шарт бойынша қалдықтар

Шарт бойынша активтер

Шарт бойынша актив ұйымның сатып алушыға тапсырылған тауарлардың немесе қызметтердің орнына өтем алу құқығы болып табылады. Егер Топ сатып алушыға тауарларды немесе қызметтерді сатып алушы өтемді төлегенге дейін немесе өтем төленуге тиіс болған сәтке тапсырса, онда шартты болып табылатын, алынған өтемге қатысты шарт бойынша актив танылады.

Сауда дебиторлық берешек

Егер шартты болып табылатын сыйақы сомасы клиенттен алынатын болса (яғни мұндай өтем төленуге тиіс болатын сәттің басталуы уақыт ағынына ғана байланысты болады), дебиторлық берешек танылады. Қаржы активтеріне қатысты есеп саясаты *Қаржы активтері – бастапқы тану және кейінгі бағалау* бөлімінде қаралады.

Шарт бойынша міндеттемелер

Төлем клиенттен алынған немесе Топ тиісті тауарларды немесе қызметтерді клиентке бергенге дейін (қайсысы бірінші болуына қарай) төленуі тиіс болса, шарт бойынша міндеттеме танылады. Топ шарт бойынша өз міндеттемелерін орындаған жағдайда шарт бойынша міндеттеме түсім ретінде танылады (яғни тиісті тауарларды немесе қызметтерді бақылауды клиентке береді).

Пайыздық кіріс

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын барлық қаржы құралы мен сату үшін қолда бар активтер ретінде жіктелген пайыздық қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы танылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл қаржы құралын болжалды пайдалану мерзімі немесе бұл орынды болған жағдайда қаржы активінің не міндеттемесінің таза баланстық құнына дейінгі барынша қысқа кезең ішінде алдағы күтілетін төлемдерді немесе ақшалай қаражат түсімін нақты дисконттайтын мөлшерлеме. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржыландыру кірісінің құрамына қосылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Шығыстарды тану

Шығыстар жатқызылуына қарай танылады және олар есептеу қағидатының негізінде жатқызылатын кезеңдегі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Абоненттерді қосу бойынша шығыстар

Топ клиентпен өзара қарым-қатынастың болжалды кезеңі ішінде болашақ кезеңдердің тиісті кірістеріне жататын қатынауды іске қосу қызметтерін көрсетумен байланысты шығыстардың мерзімін ұзартуды көрсетеді.

Қарыз алу бойынша шығыстар

Активті сатып алу, салу немесе өндіруге тікелей байланысты және оны Топтың қалауы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін міндетті түрде ұзақ уақытты қажет ететін қарыз алу бойынша шығындар осындай активтің бастапқы құнының бөлігі ретінде капиталға айналдырылады. Қарыз алу бойынша барлық өзге де шығын олар жатқызылған кезеңдегі шығыстарға жатады. Қарыз алу бойынша шығындарға қарыз құралдарына қатысты Топ тартқан пайыздар мен өзге де шығындарды төлеу кіреді.

Табыс салығы

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарынан өтеуге немесе салық органдарына төлеуге көзделген сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері және салық заңнамасы – бұл Топ өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын пайда алатын елдердегі есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен салық заңнамасы.

Тікелей капиталда танылған баптарға жататын ағымдағы табыс салығы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте емес, капитал құрамында танылады. Басшылық тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін салық декларацияларында көрсетілген ұстанымдарды бағалауды уақытында жүзеге асырып отырады және қажетіне қарай бағалау міндеттемелерін құрайды.

Кейінге қалдырылған табыс салығы

Кейінге қалдырылған табыс салығы қаржылық есептілік мақсаты үшін активтер мен міндеттемелердің салық базасы және олардың баланстық құны арасындағы есепті күндегі уақыт айырмашылықтарын анықтау жолымен міндеттемелер әдісі бойынша есептелінеді.

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мынадай жағдайларды қоспағанда, барлық салық салынатын уақыт айырмашылықтары бойынша танылады:

- кейінге қалдырылған салық міндеттемесі бизнестерді біріктіру болып табылмайтын операция барысында гудвилді, активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде пайда болады және операцияны іске асыру сәтінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайда мен залалға да әсер етпейді;
- еншілес ұйымдарға, қауымдастырылған ұйымдарға инвестицияларға, сондай-ақ бірлескен кәсіпкерлікке қатысу үлестерімен байланысты уақыт айырмашылықтарына қатысты, егер уақыт айырмашылығы, қалпына келтіру мерзімдерін бақылау мүмкін болса және уақыт айырмашылығы көз жетерлік болашақта қалпына келтіріледі деген жағдайда.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Табыс салығы (жалғасы)

Кейінге қалдырылған табыс салығы (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық активтері есептелетін уақыт айырмасы, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық залалдары қарсы есептелуі мүмкін салық салынатын пайда болуы мүмкін деген айтарлықтай ықтималдық дәрежесінде, мынадай жағдайларды қоспағанда, барлық есептелетін уақыт айырмашылықтары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық залалдары бойынша танылады:

- есептелетін уақыт айырмашылығына қатысты кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біріктіру салдарынан болмаған және операцияны іске асыру сәтінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайда мен залалға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде пайда болады;
- еншілес ұйымдарға, қауымдастырылған ұйымдарға инвестицияларға, сондай-ақ бірлескен кәсіпкерлік туралы келісімдерге қатысу үлестерімен байланысты есептелетін уақыт айырмашылықтарына қатысты кейінге қалдырылған салық активі уақыт айырмашылықтары көз жетерлік болашақта пайдаланылуына және уақыт айырмашылықтары қарсы пайдаланылуы мүмкін салық салынатын пайда орын алады деген айтарлықтай ықтималдылық бар деңгейде ғана танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күні қарастырылады және кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін салық салу пайдасы жеткіліктей орын алады деген ықтималдылық болса, төмендейді. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күні қарастырылады және болашақтағы салық салу пайдасы кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік береді деген айтарлықтай ықтималдылық болған деңгейде танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері жағдайына қарай есепті күні қолданысқа енгізілген немесе нақты қолданысқа енгізілген салық мөлшерлемелері (және салық заңнамасы) негізінде актив сатылатын, ал міндеттеме өтелетін есепті жылы қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Пайда немесе залалдың құрамынан тыс танылған баптарға жататын кейінге қалдырылған салық та пайда немесе залал құрамында танылмайды. Кейінге қалдырылған салық баптары олардың негізіндегі операцияларға сәйкес немесе өзге жиынтық кіріс құрамында, болмаса тікелей меншікті капиталда танылады.

Бизнесті біріктіру аясында пайда болған, бірақ осы күнге жеке тану критерийлеріне сәйкес келмейтін салық пайдасы фактілер мен жағдаяттардың өзгеруі туралы жаңа ақпарат алынған жағдайда кейіннен танылады. Түзету бағалау кезеңі ішінде жүзеге асырылған болса (егер оның шамасы гудвил мөлшерінен аспаса), гудвилдің азаюы деп танылады, өзге жағдайларда ол пайда немесе залал құрамында танылады.

Топ кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін өзара есепке алуды өзінде ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алуға заңмен қорғалған құқығы болғанда ғана және кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері бір салық органы салатын және операцияларына салық салынатын бір ұйымға немесе ағымдағы салық міндеттемелері мен активтері бойынша есептеулерді нетто негізде жүргізуді, не бұл активтерді өткізіп, бұл міндеттемелерді бір мезгілде кейінге қалдырылған салық міндеттемелері немесе активтерінің елеулі сомасын өтеу немесе орнын толтыру күтілетін әрбір келешектегі кезеңде өтеу болжанатын, операцияларына салық салынатын бірнеше ұйымнан алынатын пайда салығына жатқызылатын жағдайда ғана жүргізеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

Шартты активтер мен міндеттемелер

Шартты активтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмейді. Олар экономикалық пайда ағыны мүмкін жерлерде ашылады.

Экономикалық пайданы білдіретін ресурстардың жылыстауы ықтимал болған жағдайларын қоспағанда, шартты міндеттемелер шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмейді. Олар экономикалық пайданы көрсететін ресурстардың жылыстауы үлкен болмаған жағдайларды қоспағанда кездерде ашылады.

Байланысты тараптар

24 ҚЕХС (IAS) *«Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашуға»* сәйкес тараптар қаржылық немесе операциялық шешімдер қабылдау кезінде бір тарап екінші тарапты бақылау немесе айтарлықтай әсер ету мүмкіндігіне ие болса, олар байланысты тараптар деп саналады.

Байланысты тараптармен операциялар Топтың байланысты тараптары болып табылатын компаниялардан алынған немесе соларға сатылған мүлік, жұмыс және қызметтер үшін есептесулердің жай-күйін көрсету үшін пайдаланылады. Ұқсас сипаттағы баптар жиынтықпен ашылады, бұған байланысты тараптармен операциялардың шоғырландырылған қаржылық есептілікке әсерін түсіну үшін ақпаратты жеке ашу талап етілген жағдайлар жатпайды.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ МЕН ЖОРАМАЛДАР

Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындау оның басшылығынан шоғырландырылған есептілікте көрсетілетін кірістердің, шығыстардың, активтер мен міндеттемелердің сомасына, сондай-ақ осы баптар туралы және шартты міндеттемелер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін пайымдауларды, бағалау мәндері мен жорамалдарды шығаруды талап етеді. Осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік болашақта активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына маңызды түзетулер енгізу қажеттілігін талап етуі мүмкін және оларға қатысты осындай жорамалдар мен бағалаулар қабылданады.

Топтың тәуекелдерге ұшырағыштығы туралы және белгісіздіктер туралы басқа да ақпаратты ашу мынадай ескертпелерде ұсынылған:

- қаржы құралдары және қаржы тәуекелдерін басқару мақсаттары мен қағидаттары – *45-ескертпе*;
- сезімталдықты талдау туралы ақпаратты ашу – *11 және 24-ескертпелер*.

Пайымдаулар

Топтың есеп саясатын қолдану барысында басшылық шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылған сомаға айтарлықтай әсер ететін мынадай пайымдауларды қолданды:

Жалға беруді ұзарту опциономен немесе жалға беруді тоқтату опциономен жалдау мерзімін анықтау – Топ жалға беруші ретінде

Топ мерзімінен бұрын тоқтатуға жатпайтын жалдау мерзімі ретінде, егер ол орындалады деген жеткілікті сенімділік болса, оларға қатысты жалдауды ұзарту опционы көзделген кезеңдерімен немесе орындалмайды деген жеткілікті сенімділік болса, оларға қатысты жалдауды тоқтату опционы көзделген кезеңдерімен жалдау мерзімін анықтайды.

Топта жалдауды ұзарту опционы немесе жалдауды тоқтату опционы киретін бірнеше жалдау шарты бар. Топ пайымдауды өзінде жалдауды ұзарту опционын немесе тоқтату опционын орындай алады деген жеткілікті сенімділік бар ма дегенді бағалау үшін қолданады. Бұл ретте ол кез келген опционның орындалуы үшін экономикалық ынталандырудың пайда болуына алып келетін барлық орынды факторды ескереді. Жалдау басталған күннен кейін Топ елеулі оқиға пайда болған кезде немесе Топтың бақылауындағы және оның жалдауды немесе (жалдауды тоқтату) ұзарту опционын орындау (немесе орындамау) мүмкіндігіне әсер ететін жағдаяттар өзгергенде жалдау мерзімін қайтадан бағалайды.

Топ мерзімінен бұрын тоқтатуға жатпайтын мейлінше қысқа кезеңмен техника мен жабдықты жалдау шарттары бойынша жалдау мерзімін белгілеу кезінде, оларға қатысты ұзарту опционы көзделген кезеңдерді ескереді. Топ әдетте осы жалдау шарттары бойынша ұзарту опционын орындайды, себебі бұл активтерді оңай ауыстыру мүмкіндігінің болмауы өндіріс үдерісіне елеулі кері әсер етеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)

Пайымдаулар (жалғасы)

Жалдау – қосымша қарыз алу мөлшерлемесін бағалау

Топ жалдау шартында көрсетілген пайыздық мөлшерлемені оңай анықтай алмайды, сондықтан жалдау міндеттемелерін бағалау үшін жалдау шартында (IBR) көрсетілген пайыздық мөлшерлемені пайдаланады. IBR – бұл Топ осындай мерзімге және ұқсас қамтамасыз ету кезінде ұқсас экономикалық жағдайларда пайдалану құқығы нысанындағы активке қунына ұқсас құны бар активті алу үшін қажетті қарыз қаражатын тарта алатын пайыз мөлшерлемесі. Осылайша, IBR Топтың бақыланатын мөлшерлемелер болмаған кезде (мысалы, қаржыландыру операциялары жоқ еншілес компаниялар үшін) немесе жалдау шарттарын көрсету үшін түзетілуі керек болған кезде (мысалы, жалдау ақысы еншілес компанияның функционалды валютасында болмаған кезде) бағалануы қажет ететін "төлеуге тура келетінін" көрсетеді. Топ IBR-ді қолжетімді болған кезде бақыланатын бастапқы деректерді (мысалы, нарықтық пайыздық мөлшерлемелер) қолдана отырып бағалайды және белгілі бір компанияға қатысты белгілі бір бағалаулар жасауы керек (мысалы, еншілес компанияның жеке кредиттік рейтингі).

Негізгі құралдардың және материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімі

Топ негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің қалған пайдалы қызмет мерзімін кеминде әрбір қаржы жылының соңында бағалайды және егер күтілгені ілгерідегі бағалаулардан басқаша болса, өзгерістер 8 ҚЕХС (IAS) *«Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер мен қателерге»* сәйкес есептік бағалаудағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

Топ байланыс технологияларының дамуын, басқа ұялы байланыс операторларының тәжірибесін және 5G жиіліктерін пайдалануын күтілетін орташа кіріс кезеңін бағалау негізінде бастапқы тану кезінде 5G жиіліктерінің пайдалы қызмет мерзімін 15 жыл деп бағалады. Топ 2024 жылғы 31 желтоқсанға 5G жиіліктерінің пайдалы қызмет мерзімі өзгерген жоқ деген қорытынды жасады.

Бағалау мәндері мен жорамалдар

Келесі қаржы жылы ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына маңызды түзетулер енгізу себебі болатын есепті күндегі бағалаулардағы болашақ туралы негізгі жорамалдар және белгісіздіктің басқа да негізгі көздері төменде қаралады. Топтың жорамалдары мен бағалау мәндері шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде көзделген бастапқы деректерге негізделген. Алайда болашаққа қатысты ағымдағы жағдайлар мен жорамалдар Топ бақылай алмайтын нарықтық өзгерістерден немесе жағдайлардан өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер болуына қарай жорамалдарда көрсетіледі.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Егер активтің немесе ақша қаражатын өндіретін бірліктің баланстық құны мына шамалардың ең үлкені болып табылатын, оның өтелетін құнынан асса, құнсыздану орын алады: істен шығу шығындары мен пайдалану құндылығын шегергендегі әділ құн. Істен шығу шығындарын шегергендегі әділ құнды есептеу тәуелсіз тараптар арасында ұқсас активтерді сатудың қолданыстағы, міндетті күші бар операциялар бойынша қолда бар ақпаратқа немесе активтің істен шығарылуына байланысты келтірілген қосымша шығындарды шегергендегі қадағаланатын нарықтық бағаға негізделген. Пайдалану құндылығын есептеу дисконттаған ақша ағындарының үлгісіне негізделген. Ақша ағындары бюджеттен келесі 5 (бес) жылға алынады және өткізу үшін ақша ағындарын өндіретін бірліктің құнсыздануына тексерілетін активтер нәтижесін жақсартатын Топтың болашақта әлі де міндеттемелерінің немесе қомақты инвестициясының болмауынан қайта құрылымдау бойынша қызметтен тұрмайды. Қайтарылатын құн дисконттаған ақша ағындары үлгісінде пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесіне, сондай-ақ күтілген ақша түсімдеріне және экстраполяция мақсатында пайдаланылған өсім қарқынына мейлінше бейім. Сезімталдықты талдауды қоса алғанда, ақша қаражатын өндіретін түрлі бірліктің өтелетін сомасын анықтау кезінде пайдаланатын басты жорамалдар туралы толық ақпарат *11-ескертпеде* келтіріледі және түсіндіріледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)

Бағалау мәндері мен жорамалдар (жалғасы)

Болжалды кредиттік залал үшін бағалау резерві

Топ кредиттік мекемелердегі дебиторлық берешек пен қаражат бойынша күтілетін кредиттік залалдарға (ақша қаражаты мен олардың баламалары, банк салымдары) резервтер жасайды. Сауда және басқа дебиторлық берешекке қатысты күтілетін кредиттік шығындарды бағалау кезінде Топ стандартта қарастырылған жеңілдетілген тәсілді қолданды және аталған қаржы құралдарының бүкіл өміріне күтілетін кредиттік шығындарды есептеді. Топ қарыз алушыларға тән факторларды және жалпы экономикалық жағдайларды ескере отырып түзетілген кредиттік шығындардың пайда болуының өткен тәжірибесін ескере отырып дайындалған бағалау резервтерінің моделін пайдаланды. Топ болжамды ақпаратты ескере отырып, кредиттік шығындардың бұрынғы тәжірибесін түзету үшін матрицаны жаңартады.

Мысалы, егер келесі жылы болжамды экономикалық жағдайдың нашарлауы күтілсе (мысалы, ЖІӨ), бұл телекоммуникация секторында дефолт жағдайларының көбеюіне әкелуі мүмкін болса, онда дефолттың тарихи деңгейі түзетіледі. Әрбір есепті күнге алдыңғы кезеңдердегі дефолт деңгейі туралы бақыланатын деректер жаңартылады және болжамды бағалаулардағы өзгерістер талданады.

Экономикалық талаптар арқылы болжанатын дефолттың тарихи бақыланатын деңгейлері мен БКЗ арасындағы өзара байланысты бағалау маңызды есеп бағасы болып табылады. БКЗ мөлшері жағдайлар мен болжанатын экономикалық талаптардың өзгерістеріне сезімтал болады. Топтың кредиттік залалдар пайда болуының бұрынғы тәжірибесі мен экономикалық талаптар болжамы сатып алушының болашақтағы нақты дефолты үшін көрсеткіш болмауы мүмкін. Топтың сауда дебиторлық берешегі бойынша БКЗ туралы ақпарат *15-ескертпеде* берілген.

Кредиттік мекемелердегі қаражатқа (ақшалай қаражат пен оның баламалары, банк салымдары) қатысты Топ 12 айлық кезеңге болжалды кредиттік залалдарды есептеп шықты. 12 айлық болжалды кредиттік залалдар – бұл бүкіл мерзімдегі болжалды кредиттік залалдардың бір бөлігі. Олар есепті күннен кейін 12 ай ішінде ықтимал, қаржы құралы бойынша дефолттар салдарынан туындайтын болжалды кредиттік залалдар болып табылады. Бірақ бастапқы тану сәтінен бастап қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел айтарлықтай артқан жағдайда, залалға арналған бағалау резерві бүкіл мерзімдегі болжалды кредиттік залалдарға тең сомамен бағаланады.

Егер шарт бойынша төлемдер 30 күннен аса кешіктірілсе, Топ кредиттік тәуекел айтарлықтай артты деп есептейді. Сондай-ақ шарт бойынша төлемдер 90 күнге кешіктірілсе, қаржы активі бойынша дефолт деп саналады. Бірақ ішкі немесе сыртқы ақпарат Топ бекітетін кредиттік сапаны арттыру тетіктерін есепке алмағанда, шартта қарастырылған төлемдердің барлық қалған сомасын Топтың алуы ықтималдығы аз деп көрсетсе, Топ белгілі бір жағдайларда қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытынды жасауы мүмкін.

Осылайша, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша болжалды кредиттік залалдарға арналған резервтер 19.549.197 мың теңге сомасында құрылды (2023 жыл: 17.628.662 мың теңге) (*12, 15, 17 және 20-ескертпелер*). Экономикадағы, саладағы өзгерістер және нақты сипаттамалар шоғырландырылған қаржылық есептілікте ескерілген резервтерге ықпал етуі мүмкін.

Шартта қаржыландырудың елеулі компонентінің болуы

Топтың сатып алушыға қызмет көрсетуі мен сатып алушының мұндай қызметтердің ақысын төлеу сәті арасындағы уақыт аралығына байланысты Топ кейбір ұзақ мерзімді шарттарда қаржыландырудың елеулі компоненті қамтылған деген қорытындыға келді.

Мұндай шарттар бойынша мәміле бағасы шарт жасасу кезінде Топ пен сатып алушы арасындағы қаржыландырудың жеке операциясына қолданылатын мөлшерлемені пайдалану арқылы дисконттады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)

Бағалау мәндері мен жорамалдар (жалғасы)

Шарт жасасу шығындары

Топ делдалдық комиссияны шарт жасасудың қосымша шығыны деп есептейді және мұндай шығындарды сатып алушылармен шарт жасасу шығындары бойынша актив ретінде ақшаға айналдырады. Топ шарт жасасу шығындарын жүйелік негізде амортизациялайды және бұл сатып алушыларға қызмет көрсету мерзімдеріне сәйкес келеді. Қызмет көрсетудің болжалды мерзімдері өзгерген жағдайда Топ амортизация мерзімдерін қайта қарайды.

Шарт бойынша міндеттемелер

Кейінге қалдырылған кірістер шарт бойынша міндеттемелер ретінде танылады және клиенттермен өзара қарым-қатынастың болжалды кезеңі ішінде көрсетіледі. Пайымдама жасау барысында басшылық 15 ҚЕХС-те (IFRS) жазылған клиенттермен шарттар бойынша түсімді танудың егжей-тегжейлі критерийлерін, салалық тәжірибені және Топ клиенттері кетуінің тарихи көрсеткішін есепке алды.

Өтелмейтін аванстық төлемдер

Жеке пайда табумен байланысы жоқ, іске қосу қызметтері мен сымды және сымсыз байланыс қызметтері үшін аванстық төлемдер шарт бойынша міндеттемелердің құрамына қосылады және клиентпен өзара қарым-қатынастың болжалды кезеңі ішінде көрсетіледі. Пайымдама жасау барысында басшылық 15 ҚЕХС-те (IFRS) көзделген қосу қызметтерінен кірісті тану критерийлерін, салалық тәжірибені және клиенттердің қызметтерден бас тартуы туралы тарихи деректерді ескереді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиентпен қарым-қатынастың орташа кезеңі тіркелген телефония клиенттері үшін 13 (он үш) жыл және интернет клиенттері үшін 5 (бес) жыл деп бағаланады.

Объектілерді пайдаланудан шығару бойынша міндеттеме

Объектілерді пайдаланудан шығару бойынша міндеттеме объектілерді жабуға және қалпына келтіруге, сондай-ақ қоршаған ортаны тиісті бұзушылық орын алатын есепті кезеңде қоршаған ортаны қалпына келтіруге көзделген болашақтағы шығындарға қатысты танылады. Пайдаланудан шығару бойынша шығындар есептік ақша ағындарын пайдалана отырып есептелген міндеттемелерді реттеуге күтілетін шығындардың дисконталған құны бойынша есептеледі және тиісті активтің бастапқы құнының бөлігі ретінде танылады. Ақша ағындары пайдаланудан шығару бойынша міндеттемелерге тән тәуекелдерді көрсететін салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконталады. Дисконт амортизациясы туындаушы қарай шығыстар есебіне жатады және қаржыландыру бойынша шығыстар ретінде пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есепте танылады. Пайдаланудан шығару бойынша есепті болашақтағы шығындар жыл сайын талданады, қажетіне қарай түзетіледі. Есепті болашақтағы шығындардағы немесе қолданылатын дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгерістер тиісті актив құнына қосылады немесе алынып тасталады.

Жұмыскерлерге сыйақы беру бойынша міндеттемелер

Топ белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік жоспар бойынша міндеттемелердің дисконталған құнын және ағымдағы қызметтердің тиісті құнын есептеу үшін актуарлық бағалау әдісін қолданады. Осы әдістің аясында көрсетілген жәрдемақыларды төлеуге болатын жұмыс істеп жатқан және бұрында жұмыс істеген жұмыскерлерге қатысты демографиялық жорамалдарды (жұмыс істеп жатқан жұмыскерлер арасында және еңбек қызметін аяқтаған жұмыскерлер арасында өлім-жітім деңгейі, кадрлар тұрақсыздығы т.с.с.), сондай-ақ қаржылық сипаттағы жорамалдарды (дисконттау мөлшерлемесі, болашақтағы ең аз жылдық жалақы деңгейі) пайдалану көзделеді. Мұндай міндеттемелер ұзақ мерзімді сипатта болады және тиісінше, белгісіздік деңгейі жоғары.

Жұмыскерлерге берілетін сыйақылар бойынша міндеттемелердің қысқа мерзімді бөлігі жылдық есепті кезең аяқталғаннан кейін Топтың он екі ай ішінде төлеуді жоспарлаған міндеттемелері болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)

Бағалау мәндері мен жорамалдар (жалғасы)

Жұмыскерлерге сыйақы беру бойынша міндеттемелер (жалғасы)

Қолданылатын дисконттау мөлшерлемесін анықтау кезінде Топ басшылығы тиісті валютада жоғары кірісті корпоративтік облигациялардың пайыздық мөлшерлемелерін есепке алады.

Өлім-жітім деңгейі ашық қолжетімді өлім-жітім кестелеріне негізделген. Болашақта жалақы мөлшерлерін ұлғайту және зейнетақы мөлшерлерін ұлғайту инфляцияның күтілетін болашақтағы қарқындарына негізделеді.

Қолданылған жорамалдар туралы толық ақпарат *24-ескертпеде* ашып көрсетілген.

Салық

Кейінге қалдырылған салық активтері салық салудан пайда алынады әрі оған қарсы пайдаланылмаған салық шығындары есептеледі деген ықтималдылық болған деңгейде пайдаланылмаған салық шығындары бойынша танылады. Болашақтағы салық салынатын пайданы алудың ықтимал мерзімі мен мөлшері, сонымен қатар салықтық жоспарлаудың стратегиялары негізіндегі шоғырландырылған қаржылық есептілікте тануға болатын кейінге қалдырылған салық активтерінің сомасын анықтау үшін басшылықтың маңызды пайымдауы қажет.

2024 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны 163.330 мың теңгені құрайды (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 369.451 мың теңге). Толық ақпарат *40-ескертпеде* берілген.

Жалдау – қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін бағалау

Топ жалдау шартында көрсетілген пайыздық мөлшерлемені оңай анықтай алмайды, сондықтан жалдау міндеттемелерін бағалау үшін қосымша қарыз алу мөлшерлемесін пайдаланады. Қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесі – бұл Топ осындай мерзімге және ұқсас қамтамасыз ету кезінде ұқсас экономикалық жағдайларда пайдалану құқығы нысанындағы актив құнына ұқсас құны бар активті алу үшін қажетті қарыз қаражатын тарта алатын пайыз мөлшерлемесі. Осылайша, қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесі Топтың "төлеуге тура келетін" пайызын көрсетеді және оның анықтамасы, егер байқалған мөлшерлемелер болмаса немесе байқалған мөлшерлемелер жалдау шарттарын көрсету үшін түзетілуі керек болса, есептік бағаны пайдалануды талап етеді. Топ бақыланатын бастапқы деректерді (мысалы, нарықтық пайыздық мөлшерлемелер) пайдалана отырып, қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін олар болған кезде айқындайды және ұйымға тән белгілі бір есептік бағалауларды пайдаланады.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте танылған қаржы құралдарының және қаржылық міндеттемелердің әділ құны белсенді нарық деректері негізінде анықталынбайтын болса, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін қолдана отырып анықталады. Бұл модельдер үшін бастапқы деректер ретінде мүмкіндігінше қадағалайтын нарықтардан түскен ақпарат қолданылады, алайда бұны іс жүзіне асыру мүмкін болмаған жағдайда, әділ құнын белгілеу үшін белгілі бір пайымдау үлесі талап етіледі. Пайымдау өтімділік тәуекелі, кредит тәуекелі және волатильділік сияқты бастапқы деректерді есепке алуды қамтиды. Осы факторларға байланысты жорамалдарға өзгерістер шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына әсер етуі мүмкін. Толық ақпарат *45-ескертпеде* берілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)

Бағалау мәндері мен жорамалдар (жалғасы)

Климаттың өзгеруіне байланысты факторлар

Топ климаттың өзгеруіне байланысты факторларды қажет болған жағдайда бағалау мен болжамдарда ескереді. Бұл ретте физикалық және өтпелі кезең тәуекелдерімен байланысты Топқа көптеген ықтимал әсерлерді қарастырады. Топ төмен көміртекті экономикаға көшкеннен кейін оның бизнес үлгісі мен өнімдері бәсекеге қабілетті болып қалады деп есептесе де, климаттың өзгеруіне байланысты факторлар қаржылық есептіліктің кейбір баптарының негізінде жатқан бағалаулар мен болжамдарға қатысты белгісіздікті арттырады. Қазіргі таңда климатпен байланысты тәуекелдер бағалау мәндеріне айтарлықтай әсер етпесе де, Топ тиісті өзгерістер мен жаңалықтарға, атап айтқанда, климаттағы өзгерістер саласында жаңа заңнама қабылданғанына аса мән береді. Төменде климаттың өзгеруіне байланысты факторлардың ең тікелей әсер ететін кейбір аспектілері келтірілген:

Климаттық факторларға тікелей әсер ететін мақалалар мен ойлардың қатарына мыналар жатады:

- Негізгі құралдарды пайдалану мерзімі. Жою құнын және активтердің болжамды пайдалы қызмет мерзімін талдау кезінде Топ климаттың өзгеруіне байланысты факторларды ескереді, мысалы, активтерді пайдалануды шектейтін немесе айтарлықтай күрделі шығындарды талап ететін тиісті заңдар мен ережелер;
- Қаржылық емес активтердің құнсыздануы. Пайдалану құнына әртүрлі факторлар әсер етуі мүмкін, атап айтқанда өтпелі кезең қаупі, мысалы, климаттың өзгеруіне қатысты мәселелер бойынша заңнама мен ережелер, сондай-ақ Топ өнімдеріне сұраныстың өзгеруі;
- Объектілерді пайдаланудан шығару жөніндегі міндеттеме. Климаттың өзгеруіне байланысты мәселелер бөлігінде заңнама мен нормативтік актілердің әсері Топтың өндірістік объектілерінің бірін пайдаланудан шығару мерзімін және тиісті болашақ шығындарды бағалау кезінде ескеріледі.

5. ШОҒЫРЛАНДЫРУ

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке мынадай еншілес ұйымдар қосылды:

		Қатысу үлесі	
	Тіркелген елі	**2024 жылғы 31 желтоқсан**	2023 жылғы 31 желтоқсан
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	Қазақстан	**100,00%**	100,00%
«КТ-АЙИКС» ЖШҚ	Ресей	**100,00%**	100,00%
«Ауыл Телеком» ЖШС (бұрынғы – «Востоктелеком» ЖШС)	Қазақстан	**100,00%**	100,00%
«Цифрлық экономиканы дамыту орталығы» ЖШС	Қазақстан	**100,00%**	100,00%
«Нұрсат+» ЖШС	Қазақстан	**100,00%**	100,00%
«КТ-Телеком» ЖШС	Қазақстан	**100,00%**	100,00%
«Кселл» АҚ	Қазақстан	**51,00%**	51,00%

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

6. ШЫНАРА МЕНШІКТЕГІ ЕЛЕУЛІ ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАР

«Кселл» АҚ

Төменде аталған еншілес ұйым бойынша жалпылама қаржылық ақпарат берілген, оған 49% мөлшерінде елеулі бақыламайтын қатысу үлесі тиесілі. Бұл ақпарат Топ ұйымдары арасындағы операцияларды алып тастағанға дейінгі сомаға негізделген.

«Кселл» АҚ-ның жиынтық кірісі туралы жалпылама шоғырландырылған есеп:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	**235.464.546**	223.747.312
Мемлекеттік субсидиядан кіріс	**5.853.170**	3.745.709
Өткізудің өзіндік құны	**(188.653.560)**	(168.210.279)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	**(10.189.912)**	(8.810.772)
Қаржылық активтердің құнсыздануынан залалдар	**(3.156.331)**	(5.702.317)
Өткізу бойынша шығыстар	**(3.305.119)**	(5.401.262)
Қаржыландыру бойынша шығыстар	**(22.171.354)**	(12.888.999)
Қаржыландырудан кіріс	**3.400.077**	5.339.139
Валюталық баптарды қайта бағалаудан таза кірістер	**(375.078)**	(1.346.426)
Өзге де кірістер	**66.272**	1.909.862
Өзге де шығыстар	**(6.701.397)**	(2.532.571)
Салық салғанға дейінгі пайда	**10.231.314**	29.849.396
Табыс салығы бойынша шығыс	**(4.014.494)**	(6.714.366)
Есепті жылдағы пайда	**6.216.820,0**	23.135.030
Бас компанияның меншік иелеріне келеді	**3.170.578**	11.798.865
Бақыламайтын қатысу үлестеріне келеді	**3.046.242**	11.336.165

31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Кселл» АҚ қаржылық жағдайы туралы жалпылама шоғырландырылған есеп:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Айналымнан тыс активтер	**405.711.076**	363.722.055
Айналымдағы активтер	**49.928.960**	63.301.344
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	**(130.323.079)**	(148.332.773)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	**(118.972.685)**	(78.563.174)
Барлық меншікті капитал	**206.344.272**	200.127.452
Мыналарға тиесілі:		
Бас компанияның иелеріне	**109.508.450**	106.337.872
Бақыламайтын қатысу үлестеріне	**96.835.822**	93.789.580

31 желтоқсанға аяқталған жылдар үшін «Кселл» АҚ ақша қаражатының қозғалысы туралы жалпылама шоғырландырылған есеп:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Операциялық қызмет	**79.220.556**	80.239.490
Инвестициялық қызмет	**(79.451.400)**	(145.153.844)
Қаржылық қызмет	**(2.357.546)**	30.651.917
Ақша қаражатына және олардың баламаларына бағам айырмашылығының әсері	**358.404**	(954.390)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өзгерісі	**(2.229.986)**	(35.216.827)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ

Топ басқару мақсатында Топтың ұйымдық құрылымына байланысты бизнес-бөлімшелерден тұрады және мынадай есептік операциялық сегменттерден құралады:

- «Қазақтелеком» АҚ мен «Ауыл Телеком» ЖШС бизнес-бөлімшелерінің тіркелген байланыс қызметтерін көрсетуі;
- «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС мен «Кселл» АҚ еншілес ұйымдары бизнес-бөлімшелерінің GSM және LTE стандарттарында мобильді телекоммуникациялық байланыс қызметтерін көрсетуі.

Сегменттік ақпаратта Топтың жалғасатын қызметі көрсетілген. 2024 жылы қызметін тоқтатқан «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС (МТС) *(41-ескертпе)* қайта сыныптауына байланысты, МТС «GSM және LTE стандарттарындағы мобильді телекоммуникация байланысы» операциялық сегментіне қосылған жоқ. Нәтижесінде салыстырмалы ақпарат 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай үшін шығарылған шоғырландырылған қаршылық есептілікке сәйкес келмейді, себебі ол жерде тоқтатылған қызмет қамтылмаған.

Жоғарыда көрсетілген есептік сегменттерді көрсету үшін операциялық сегменттерді біріктіру жүргізілген жоқ.

Басшылық ресурстарды бөлу туралы шешімдер қабылдау және олардың қызмет нәтижелерін бағалау мақсатында әрбір бөлімшеге жеке қызметтің операциялық нәтижелерін мониторингілеуді жүзеге асырады. Сегменттер қызметінің нәтижелері операциялық пайда мен залал негізінде бағаланады, оларды бағалау шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі операциялық пайда немесе залалды бағалауға сәйкес жүргізіледі.

Төмендегі кестелерде 2024 және 2023 жылдары 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін Топтың салалық сегменттері бойынша кірістері мен шығыстары туралы ақпарат көрсетілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ (жалғасы)

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	**Тіркелген телекоммуникация байланысы**	**GSM және LTE стандарттарының ағы мобильді телекоммуникация байланысы**	**Өзгелері**	**Элиминациялар мен түзетулер**	**Топ**
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім					
Сыртқы сатып алушыларға өткізу	**256.392.251**	**224.643.049**	**513.533**	**–**	**481.548.833**
Сегменттер арасында өткізу	**51.028.979**	**10.821.497**	**2.080.854**	**(63.931.330)**	**–**
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша барлық түсім	**307.421.230**	**235.464.546**	**2.594.387**	**(63.931.330)**	**481.548.833**
Ауылдық жерде әмбебап қызметтерді ұсыну үшін өтемақы	**5.025.725**	**–**	**–**	**–**	**5.025.725**
Мемлекеттік субсидиядан кіріс	**2.209.774**	**5.853.170**	**–**	**–**	**8.062.944**
Жиыны	**314.656.729**	**241.317.716**	**2.594.387**	**(63.931.330)**	**494.637.502**
Қаржылық нәтижелер					
Өткізудің өзіндік құны, оның ішінде:	**(252.426.599)**	**(183.730.568)**	**(2.409.823)**	**53.652.782**	**(384.914.208)**
Персоналға шығыстар	**(97.951.903)**	**(16.961.598)**	**(1.043.687)**	**–**	**(115.957.188)**
Сим-карталарды, скрэтч-карталарды, бастапқы топтамалар мен үлгілі құрылғыларды өткізу құны	**–**	**(34.853.562)**	**(680.232)**	**(30.896)**	**(35.564.690)**
Жөндеу және техникалық күтім жасау шығыстары	**(12.025.164)**	**(12.970.936)**	**(15.409)**	**243.725**	**(24.767.784)**
Жиілік диапазонын пайдалану үшін төлемдер	**(4.620.245)**	**(18.111.529)**	**–**	**–**	**(22.731.774)**
Жалпы және әкімшілік шығыстар, оның ішінде:	**(31.083.649)**	**(10.189.912)**	**(544.808)**	**(353.155)**	**(42.171.524)**
Персоналға шығыстар	**(16.016.451)**	**(3.044.546)**	**(310.020)**	**–**	**(19.371.017)**
Табыс салығынан басқа салықтар	**(3.648.926)**	**(1.510.236)**	**(39)**	**–**	**(5.159.201)**
Амортизация және тозу	**(43.092.016)**	**(56.117.459)**	**(48.113)**	**1.012.206**	**(98.245.382)**
Қаржылық шығыстар	**(18.480.109)**	**(22.171.354)**	**(45)**	**941.904**	**(39.709.604)**
Қаржылық кірістер	**4.709.995**	**3.400.077**	**163.529**	**(1.047.589)**	**7.226.012**
Дивидендтерден кіріс	**9.263**	**–**	**–**	**(9.263)**	**–**
Бірлескен кәсіпорынның залалындағы Топтың үлесі	**–**	**–**	**(236.259)**	**–**	**(236.259)**
Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан залалдар	**(901.602)**	**(522.745)**	**–**	**–**	**(1.424.347)**
Қаржылық активтердің құнсыздануынан залалдар	**(166.580)**	**(3.156.331)**	**(39.765)**	**53.510**	**(3.309.166)**
Табыс салығы	**(47.017.434)**	**(4.999.092)**	**(32.555)**	**43.978.213**	**(8.070.868)**
Сегменттің пайдасы/(залалы)	**(151.478.928)**	**15.158.049**	**(468.334)**	**169.001.034**	**32.211.821**
Тоқтатылған қызметтен пайда/(залал)	**–**	**93.195.116**	**–**	**(40.104.776)**	**53.090.340**
Операциялық активтер	**1.236.552.136**	**530.363.676**	**2.856.966**	**(126.351.601)**	**1.643.421.177**
Операциялық міндеттемелер	**443.458.836**	**242.899.560**	**2.581.934**	**99.634.475**	**788.574.805**
Өзге ақпаратты ашу					
Сатуға арналғандай жіктелген активтер *(41-ескертпе)*	**–**	**577.345.426**	**–**	**–**	**577.345.426**
Бірлескен кәсіпорынға инвестициялар	**–**	**–**	**188.659**	**–**	**188.659**
Күрделі шығындар	**68.346.331**	**93.975.552**	**–**	**(226.381)**	**162.095.502**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ (жалғасы)

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Тіркелген телекоммуникация байланысы	GSM және LTE стандарттарының ағы мобильді телекоммуникация байланысы	Өзгелері	Элиминациялар мен түзетулер	Топ
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім					
Сыртқы сатып алушыларға өткізу	245.222.090	211.467.078	1.063.365	–	457.752.533
Сегменттер арасында өткізу	44.530.364	4.244.890	1.840.762	(50.616.016)	–
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша барлық түсім	**289.752.454**	**215.711.968**	**2.904.127**	**(50.616.016)**	**457.752.533**
Ауылдық жерде әмбебап қызметтерді ұсыну үшін өтемақы	8.853.903	–	–	–	8.853.903
Мемлекеттік субсидиядан кіріс	2.309.209	3.745.709	–	–	6.054.918
Жиыны	**300.915.566**	**219.457.677**	**2.904.127**	**(50.616.016)**	**472.661.354**
Қаржылық нәтижелер					
Өткізудің өзіндік құны, оның ішінде:	(237.036.826)	(156.467.814)	(2.612.056)	44.680.716	(351.435.980)
Персоналға шығыстар	(92.163.428)	(16.006.485)	(1.006.635)	–	(109.176.548)
Сим-карталарды, скрэтч-карталарды, бастапқы топтамалар мен ұтқыр құрылғыларды өткізу құны	–	(26.630.996)	(1.055.164)	(8.689)	(27.694.849)
Жөндеу және техникалық күтім жасау шығыстары	(8.279.675)	(11.519.794)	(12.816)	207.507	(19.604.778)
Жиілік диапазонын пайдалану үшін төлемдер	(5.192.976)	(13.244.344)	–	–	(18.437.320)
Жалпы және әкімшілік шығыстар, оның ішінде:	(27.380.784)	(8.849.603)	(499.532)	59.656	(36.670.263)
Персоналға шығыстар	(15.469.376)	(2.435.777)	(298.902)	–	(18.204.055)
Табыс салығынан басқа салықтар	(3.553.915)	(1.777.471)	(50)	–	(5.331.436)
Амортизация және тозу	(40.081.397)	(56.676.686)	(46.580)	962.267	(95.842.396)
Қаржылық шығыстар	(17.186.381)	(12.888.936)	(3.067)	1.697.188	(28.381.196)
Қаржылық кірістер	8.138.392	5.339.139	102.507	(502.743)	13.077.295
Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан залалдар	55.127	–	–	–	55.127
Қаржылық активтердің құнсыздануынан залалдар	(4.507.026)	(5.702.316)	(17.586)	152.741	(10.074.187)
Табыс салығы	(4.938.459)	(9.154.797)	23.490	1.868.575	(12.201.191)
Сегменттің пайдасы/(залалы)	**30.369.080**	**42.051.549**	**(418.941)**	**(23.151.277)**	**48.850.411**
Операциялық активтер	**1.224.250.161**	**1.390.514.250**	**2.417.860**	**(1.134.181.930)**	**1.483.000.341**
Операциялық міндеттемелер	**284.268.091**	**447.797.103**	**1.927.232**	**(54.654.422)**	**679.338.004**
Өзге ақпаратты ашу					
Күрделі шығындар	73.991.757	328.253.641	109.966	(525.552)	401.829.812

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ (жалғасы)

Пайданы салыстыру

Мың теңгемен	**2024 год**	2023 год
Сегменттердің пайдасы	**(136.789.213)**	72.001.688
Өзгелері	**169.001.034**	(23.151.277)
Топтың пайдасы	**32.211.821**	48.850.411

1) Сегменттер бойынша кіріс шоғырландыру кезінде алынып тасталады.

2) Қаржыландыру шығыстары мен қаржыландыру кірістеріне сегментаралық қаржыландыру шығыстары мен сегментаралық қаржыландыру кірістері кіреді.

3) Сегменттердің операциялық пайдасына сегментаралық операциялар пайдасы кіреді.

Күрделі шығындарға негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу кіреді.

Активтерді салыстыру

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Сегменттердің операциялық активтері	**1.769.772.778**	2.617.182.271
Топішілік дебиторлық және кредиторлық берешек бойынша қалдықтарды элиминациялау	**(4.056.644)**	(89.018.519)
Компанияның еншілес ұйымдарға инвестицияларын элиминациялау	**(699.803.713)**	(1.045.532.862)
Сатуға арналған активтер *(41-ескертпе)*	**577.345.426**	–
Кейінге қалдырылған салық активтері	**163.330**	369.451
Топтың барлық активі	**1.643.421.177**	1.483.000.341

Міндеттемелерді салыстыру

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Сегменттердің операциялық міндеттемелері	**688.940.330**	733.992.426
Топішілік дебиторлық және кредиторлық берешек бойынша қалдықтарды элиминациялау	**(132.285.813)**	(80.389.085)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	**64.433.388**	25.734.663
Сатуға арналған активтермен тікелей байланысты міндеттемелер *(41-ескертпе)*	**167.486.900**	–
Топтың барлық міндеттемесі	**788.574.805**	679.338.004

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

8. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Негізгі құралдардың 2024 және 2023 жылдардағы қозғалысы мына түрде берілген:

Мың теңгемен	Жер	Ғимараттар мен құрылыстар	Жабдық	Өзгелері	Аяқталмаған құрылыс	Барлығы
Бастапқы құны						
2022 жылғы 1 қаңтарға	3.227.367	85.790.701	822.257.890	22.433.847	142.011.261	1.075.721.066
Түсімдер	95.040	404.301	35.157.035	11.055.398	166.399.064	213.110.838
Активтерді жою бойынша міндеттемелер *(26-ескертпе)*	–	–	3.227.077	–	–	3.227.077
Пайдалану құқығы нысанындағы активтерден аударымдар *(23-ескертпе)*	–	–	42.431.622	–	–	42.431.622
Инвестициялық мүліктен аударымдар	–	3.173.000	–	–	–	3.173.000
Аударымдар	–	5.730.329	66.979.204	60.999	(72.770.532)	–
Істен шығару	(2.533)	(390.819)	(30.823.727)	(799.329)	(2.838.689)	(34.855.097)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	3.319.874	94.707.512	939.229.101	32.750.915	232.801.104	1.302.808.506
Түсімдер	**9**	**831.430**	**28.019.948**	**2.668.404**	**107.465.375**	**138.985.166**
Активтерді жою бойынша міндеттемелер *(26-ескертпе)*	**–**	**–**	**678.707**	**–**	**–**	**678.707**
Инвестициялық мүліктен аударымдар	**–**	**366.055**	**–**	**–**	**–**	**366.055**
Аударымдар	**–**	**2.603.728**	**102.160.438**	**222.083**	**(104.986.249)**	**–**
Істен шығару	**(15)**	**(267.519)**	**(32.994.641)**	**(1.152.833)**	**(3.789.895)**	**(38.204.903)**
Сатуға арналған активтерге аударымдар *(41-ескертпе)*	**(351.314)**	**(19.220.677)**	**(206.576.128)**	**(6.561.416)**	**(79.886.862)**	**(312.596.397)**
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**2.968.554**	**79.020.529**	**830.517.425**	**27.927.153**	**151.603.473**	**1.092.037.134**
Жинақталған тозу және құнсыздану						
2023 жылғы 1 қаңтарға	**–**	30.214.788	514.718.350	16.901.271	11.895.219	573.729.628
Жинақталған тозу	–	4.295.810	78.392.512	1.524.499	–	84.212.821
Құнсыздану/ (қалпына келтіру)	–	582	(94.996)	1.541	1.057.996	965.123
Істен шығару	–	(182.649)	(30.129.527)	(777.874)	(2.597.787)	(33.687.837)
Пайдалану құқығы нысанындағы активтерден аударымдар *(23-ескертпе)*	–	–	13.388.946	–	–	13.388.946
Инвестициялық мүліктен аударымдар	–	1.363.000	–	–	–	1.363.000
2023 жылғы 31 желтоқсанға	–	35.691.531	576.275.285	17.649.437	10.355.428	639.971.681
Есептелген тозу	**–**	**4.101.572**	**62.168.213**	**2.560.223**	**–**	**68.830.008**
Құнсыздану	**–**	**7.798**	**657.147**	**10.031**	**73.722**	**748.698**
Істан шығару	**–**	**(177.989)**	**(30.971.350)**	**(1.125.926)**	**–**	**(32.275.265)**
Инвестициялық мүліктен аударымдар	**–**	**260.060**	**–**	**–**	**–**	**260.060**
Сатуға арналған активтерге аударымдар *(41-ескертпе)*	**–**	**(6.378.581)**	**(119.515.159)**	**(5.197.208)**	**(9.117.578)**	**(140.208.526)**
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**–**	**33.504.391**	**488.614.136**	**13.896.557**	**1.311.572**	**537.326.656**
Қалдық құны						
2023 жылғы 31 желтоқсанға	3.319.874	59.015.981	362.953.816	15.101.478	222.445.676	662.836.825
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**2.968.554**	**45.516.138**	**341.903.289**	**14.030.596**	**150.291.901**	**554.710.478**

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыс объектілері желінің базалық стансыларын, мобильдік коммутаторлық серверлерді және басқа телекоммуникациялық жабдықтар мен қызметтерді құрастыру үшін жабдық ретінде ұсынылған.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

8. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

2023 жыл ішінде баланстық құны 29.042.676 мың теңге болатын пайдалану құқығы активтерінің бөлігі болып табылатын жабдық негізгі құралдардың құрамына ауыстырылды, Fit Leasing ЖШС-мен шарттың қолданылу мерзімі аяқталғаннан кейін барлық лизингтік төлем аяқталды және меншік құқығы Топқа өтті *(23-ескертпе)*.

2023 жыл ішінде баланстық құны 1.800.000 мың теңге болатын инвестициялық меншіктің бір бөлігі негізгі құралдардың құрамына ауыстырылды, өйткені бұл бөлікті Топ иемденді. 105.995 мың теңге мөлшеріндегі басқа бөлік бұрынғысынша үшінші және байланысты тараптарға жалға берілді. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық жылжымайтын мүліктің әділ құны 427.268 мың теңгені құрады. 2024 жыл ішінде баланстық құны 105.995 мың теңге инвестициялық меншіктің бөлігі негізгі құралдардың құрамына аударылды, себебі бұл бөлікті Топ алған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланудағы толығымен амортизацияланған негізгі құралдардың бастапқы баланстық құны 529.875.468 мың теңге құрады (2023 жылғы 31 желтоқсанға: 514.731.498 мың теңге).

2024 жыл ішінде Топ негізгі құралдардың құнсыздануынан 674.976 мың теңге мөлшеріндегі залалды және аяқталмаған құрылыстың құнсыздануынан 73.722 мың теңге мөлшеріндегі залалды (2023: негізгі құралдардың құнсыздануын қалпына келтируден 92.873 мың теңге кіріс және аяқталмаған құрылыстың құнсыздануынан 1.057.996 мың теңге залал) таныды, бұл технологиялық ескіру және зақымдану нәтижесінде белгілі бір активтерді өтелетін құнына дейін есептеп шығаруды білдіреді. Құнсыздану операциялық шығыстар құрамындағы жинтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1.288.341 мың теңге сомасындағы айналымнан тыс активтер үшін төленген аванстар базалық стансыларды орнату, негізгі құралдарды салу және жеткізу бойынша қызметтерді көрсету үшін аванстарды білдіреді (2023 жыл: 2.268.635 мың теңге). Топ 2024 жылдың ішінде 280.745 мың теңге сомасында айналымнан тыс активтер үшін берілген аванстардың құнсыздануынан залалды таныды (қалпына келтірді)/есептеді (2023 жыл: 554.636мың теңге) *(45-ескертпе)*.

9. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

2024 және 2023 жылдардағы материалдық емес активтер қозғалысы мына түрде берілген:

Мың теңгемен	Лицензиялар	Бағдарламалық жасақтама	Өзгелері	Әзірленіп жатқан материалдық емес активтер	Барлығы
Бастапқы құны					
2023 жылғы 1 қаңтарға	236.778.637	62.201.582	20.614.369	472.733	320.067.321
Түсімдер	174.572.253	8.666.011	498.810	4.981.900	188.718.974
Аударымдар	–	263.141	–	(263.141)	–
Істен шығару	(3.459.720)	(565.492)	(188.018)	(472.000)	(4.685.230)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	407.891.170	70.565.242	20.925.161	4.719.492	504.101.065
Түсімдер	**10.774.119**	**1.638.733**	**1.853.336**	**8.844.148**	**23.110.336**
Аударымдар	**663.993**	**5.199.160**	**–**	**(5.863.153)**	**–**
Істен шығару	**(5.176.819)**	**(8.831.178)**	**(321.752)**	**–**	**(14.329.749)**
Сатуға арналған активтерге аударымдар *(41-ескертпе)*	**(201.539.291)**	**(16.701.340)**	**(288.068)**	**(2.926.466)**	**(221.455.165)**
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**212.613.172**	**51.870.617**	**22.168.677**	**4.774.021**	**291.426.487**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

9. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР (жалғасы)

	Лицензиялар	Бағдарламалық жасақтама	Өзгелері	Әзірленіп жатқан материалдық емес	Барлығы
Жинақталған тозу және					
2023 жылғы 1 қаңтарға	70.908.787	45.783.212	7.761.090	472.733	124.925.822
Амортизациялық есептеулер	28.681.629	11.269.943	1.903.723	–	41.855.295
Құнсыздануды қалпына	(32.433)	(2.881)	–	–	(35.314)
Істен шығару	(3.399.563)	(574.381)	(188.009)	(472.000)	(4.633.953)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	96.158.420	56.475.893	9.476.804	733	162.111.850
Амортизациялық есептеулер	**22.990.674**	**10.322.410**	**1.021.167**	**–**	**34.334.251**
Құнсыздану	**–**	**(28)**	**–**	**144.530**	**144.502**
Істен шығу	**(5.171.780)**	**(8.755.693)**	**(321.752)**	**–**	**(14.249.225)**
Сатуға арналған активтерге аударымдар *(41-ескертпе)*	**(50.329.708)**	**(14.217.036)**	**(3.678)**	**–**	**(64.550.422)**
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**63.647.606**	**43.825.546**	**10.172.541**	**145.263**	**117.790.956**
Қалдық құны					
2023 жылғы 31 желтоқсанға	311.732.750	14.089.349	11.448.357	4.718.759	341.989.215
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**148.965.566**	**8.045.071**	**11.996.136**	**4.628.758**	**173.635.531**

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланудағы толығымен амортизацияланған материалдық емес активтердің бастапқы құны 61.797.365 мың теңге құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 68.741.862 мың теңге).

2023 жылы Топ болашақта Топ пен оның клиенттері пайдаланатын өздерінің цифрлық өнімдерін әзірлеуге кірісті. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әзірлеуге жұмсалған шығындарға енгізілген цифрлық активтердің баланстық құны 6.338.642 мың теңгені құрады. Әзірлеу шығындары ретінде капиталдандырылған шығындар ҚЕХС (IAS) 38-ге сәйкес материалдық емес активтер ретінде тану критерийлеріне сәйкес келеді.

10. ҚАУЫМДАСТЫРЫЛҒАН ҰЙЫМДАРҒА ЖӘНЕ БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Бірлескен кәсіпорындар

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке мынадай бірлескен кәсіпорындар енгізілді:

			2024 жылғы 31 желтоқсанға		2023 жылғы 31 желтоқсанға	
Мың теңгемен	Негізгі қызмет	Тіркелген елі	Баланстық құны	Иелену үлесі	Баланстық құны	Иелену үлесі
Caspinet B.V.	Қызметтер	Нидерланд	**188.659**	**50%**	–	–
			188.659	**50%**	–	–

2023 жылы Әзербайжан Республикасы мен Қазақстан Республикасы арасындағы үкіметаралық келісімге сәйкес «Азертелеком ИНТ» ЖШҚ және «Қазақтелеком» АҚ Caspinet B. V. бірлескен кәсіпорнын құру мен басқаруға бағытталған ынтымақтастық туралы келісім жасасты. Бұл кәсіпорын Әзербайжан мен Қазақстан арасындағы Каспий теңізінің түбімен өтетін талшықты-оптикалық кәбілді салуды, пайдалануды және иеленуді жүзеге асырады.

2023 жылғы 22 тамызда үкіметаралық келісім негізінде Caspinet B.V. Нидерланд заңнамасына сәйкес тіркелді. Топ Caspinet B.V. 50% үлесін иеленеді.

2024 жылы Топ Caspinet B.V. жарғылық капиталына 424.918 мың теңге сомада жарна салды. 2024 жылы Caspinet B.V. залалындағы Топ үлесі 236.259 мың теңгені құрады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

10. ҚАУЫМДАСТЫРЫЛҒАН ҰЙЫМДАРҒА ЖӘНЕ БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

Қауымдастырылған ұйымдар

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ «QazCloud» ЖШС-дегі 49% үлеске ие болды, ол АТ инфрақұрылымын қолдау бойынша қызметтер көрсететін сервистік компания болып табылады. Үлес үлестік қатысу әдісі бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте ескерілді. 2022 жылғы 20 қыркүйекте «Қазақтелеком» АҚ Директорлар кеңесі «QazCloud» ЖШС жарғылық капиталындағы үлесінің 49% ашық конкурс арқылы сату туралы шешім қабылдады. 2022 жылғы 26 желтоқсанда 4.590.010 мың теңге бағамен жеңімпаз анықталды, алайда мәмілеге аналық компанияның мақұлдауы талап етілді. 2022 жылғы 20 қыркүйектен бастап «QazCloud» ЖШС-ға инвестициялар сатуға арналған активтер ретінде жіктеліп, үлестік қатысу әдісін қолдану тоқтатылды. 2023 жылғы 3 наурызда 49% үлесін «Данекер Сала» ЖШС-ға 4.544.676 мың теңгеге сату мақұлданып, 2023 жылғы 20 наурызда шартқа қол қойды. 2023 жылғы 28 наурызда толық төлем сомасын алды. 2023 жыл ішінде «QazCloud» ЖШС Топқа 50.219 мың теңге мөлшерінде дивиденд төледі. «QazCloud» ЖШС-дағы үлесті сатудан түскен пайда 976.945 мың теңгені құрады және ол жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте операциялық кіріс құрамында көрсетілді.

11. ҚҰНСЫЗДАНУ МӘНІНЕ ТЕКСЕРУ

Гудвил

Бизнестерді біріктіру нәтижесінде сатып алынған гудвил құнсыздануға тестілеу мақсатында ақша қаражатын өндіретін үш бірлікке («АҚӨБ») («IP TV», «Кселл» АҚ және «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС) бөлінген.

IPTV АҚӨБ тіркелген телекоммуникация сегментінің бір бөлігі болса, ал "Кселл" АҚ мен "Мобайл Телеком-Сервис" ЖШС АҚӨБ мобильді телекоммуникация сегментінің бір бөлігі болып табылады.

Гудвил қалыптастырылған жұмысшы персоналмен және Топқа сатып алынған еншілес компанияларды ықпалдастырудан синергетикалық әсермен байланысты. Ақша қаражатын өндіретін әр бірлікке бөлінген гудвилдің баланстық құны:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС* (*41-ескертпе*)	**–**	96.205.967
«Кселл» АҚ	**53.489.943**	53.489.943
IP TV	**2.706.335**	2.706.335
	56.196.278	152.402.245

**«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-мен байланысты гудвилл 2024 жылғы 31 желтоқсанға сатуға арналған активтер құрамына қайта жіктелген (41-ескертпе).*

Топ 2024 және 2023 жылдардың желтоқсанында құнсыздануға жыл сайынғы тест жүргізді.

Құнсыздануға қатысты тестілеу

36 ҚЕХС-ға (IAS) сәйкес гудвил және пайдалы қолдану мерзімі белгісіз өзге де материалдық емес активтер, сондай- ақ пайдалануға әлі енгізілмеген материалдық емес активтер жыл сайын немесе одан да жиі құнсыздануға қатысты тестіленуі тиіс. Өзге активтер жағдаяттар олардың құнсыздануы ықтимал болуын көрсеткенде құнсыздануға қатысты тестіленеді.

Құнсыздануға қатысты тестілеу мақсатында Топ гудвил таралған ақша қаражатын өндіретін әрбір бірліктің немесе немесе құнсыздану белгілері анықталған өтелетін ақша қаражатының құнын бағалады.

Топ оның таза активтері 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша нарықтық капиталдандырудан артқанын құнсыздану белгісі деп анықтады және құнсыздануға қатысты тест жүргізді. 2023 жылы, оның алдындағы жылдардағыдай құнсыздануға қатысты тест 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жүргізілді. Құнсыздану белгілері болуына байланысты Топтың құнсыздануға қатысты тестілеуі ақша қаражатын өндіретін әрбір бірлік (АҚӨБ) үшін жеке жүргізілді. Сәйкесінше Топ «Қазақтелеком» АҚ АҚӨБ құнсыздану тестілеуін өткізіп, соның нәтижесінде ұзақ мерзімді активтердің өтелетін құны Топ активтерінің баланстық құнынан асып түсті.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

11. ҚҰНСЫЗДАНУ МӘНІНЕ ТЕКСЕРУ (жалғасы)

Құнсыздануға қатысты тестілеу (жалғасы)

2024 жылы барлық өндірілетін бірліктің өтелетін құны оларды пайдалану құнын есептеу негізінде анықталды. Бұл бағалау әдісі басшылық бекіткен нақты қызмет нәтижелері мен бизнес-жоспарларға негізделген ақша ағындарының болжамын, сондай-ақ тиісті өндіруші бірліктермен байланысты ақша мен тәуекелдердің уақытша құнын көрсететін тиісті дисконттау мөлшерлемелерін пайдаланады. Басшылықтың бизнес-жоспарымен қамтылмаған кезеңдер үшін терминалдық құн қолданылады. Терминалдық құн нөлдік даму қарқынын пайдаланумен тиісті бизнес-жоспарлардың нәтижелерін экстраполяциялау арқылы ақша ағындарының болжамы негізінде есептеледі.

Келешектегі ақша ағындарын бағалау пайыздарды, салықты төлеу, тозу мен амортизацияға дейінгі пайда маржасына (ПСТТАП) қатысты басшылықтың болжамдарын қоса алғанда, күрделі шығындардың мерзімдері мен көлеміне, терминалдың даму қарқынына және тиісті тәуекелдерді көрсету үшін дисконттау мөлшерлемелеріне қатысты белгісіз факторлар бойынша жорамалдарды талап етеді. Осылайша, пайдалану құнын есептеу үшін ПСТТАП маржасы мен күрделі шығындар негізінен ішкі көздерден алынған, өткен тәжірибеге негізделген және басшылық күтілімін ескере отырып кеңейтілген. ПСТТАП құнсыздануға қатысты тестілеу мақсаттары үшін ҚЕХС бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде анықталатын пайыздарды, салықты, тозуды және амортизацияны шегергенге дейінгі пайда ретінде есептеледі.

Төмендегі кестеде тиісті АҚӨБ пайдалану құнын есептеу үшін қолданылған ПСТТАП маржасы көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024**	2023
«Кселл» АҚ	**36,78% - 48,38%**	37,3% - 45,7%
IP TV	**5% - 10,8%**	2% - 7%
«Қазақтелеком» АҚ	**25,07%**	23,5% - 24,3%

Төмендегі кестеде тиісті АҚӨБ пайдалану құнын есептеу үшін қолданылған түсім пайыздарындағы күрделі шығындар көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024**	2023
«Кселл» АҚ	**18,4%**	18,0%
IP TV	**0,0%**	1,0%
«Қазақтелеком» АҚ	**13,0 %**	10,9%

Төмендегі кестеде тиісті АҚӨБ пайдалану құнын есептеу үшін қолданылған болжамнан кейінгі кезеңдегі даму қарқыны көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024**	2023
«Кселл» АҚ	**4,10%**	3,20%
IP TV	**0,00%**	5,00%
«Қазақтелеком» АҚ	**4,10%**	5,00%

Төмендегі кестеде тиісті АҚӨБ функционалдық валютадағы ақша ағындарын дисконттау үшін салық төлегенге дейінгі мөлшерлемелер көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024**	2023
«Кселл» АҚ	**15,24%**	13,88%
IP TV	**15,03%**	15,41%
«Қазақтелеком» АҚ	**16,24%**	15,41%

Жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдық – «IP TV» және «Кселл» АҚ

ПСТТАП маржасының, даму қарқынының болжамды кезеңнен және дисконттау мөлшерлемелерінен артық ықтимал ойға қонымды өзгерістері IP TV және «Кселл» АҚ қосымша құнсыздануына алып келмейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

11. ҚҰНСЫЗДАНУ МӘНІНЕ ТЕКСЕРУ (жалғасы)

Жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдық – «Қазақтелеком» АҚ

«Қазақтелеком» АҚ АҚӨБ үшін пайдалану құнын есептеу мынадай жорамалдарға мейлінше сезімтал:

- қаржылық жоспарға салынатын ПСТТАП маржасы;
- болжамды кезеңінен кейінгі даму қарқыны;
- дисконттау мөлшерлемесі.

ПСТТАП маржасы

ПСТТАП маржасының 25,07%-дан 24,57%-ға дейін 0,5% аса төмендеуі алдағы болжамды кезеңде «Қазақтелеком» АҚ-да құнсыздандан 10.158.897 мың теңге сомаға шығынға алып келеді.

Даму қарқыны

Даму қарқынының 4,1%-дан 3,9%-ға дейін 0,2%-ға төмендеуі «Қазақтелеком» АҚ АҚӨБ-де 1.547.513 мың теңге сомаға құнсыздану шығынының пайда болуына алып келеді.

Дисконттау мөлшерлемесі

Дисконттау мөлшерлемесінің 16,24% -дан 16,74-ға дейін 0,5% ұлғаюы «Қазақтелеком» АҚ АҚӨБ-де 10.958.509 мың теңге сомаға құнсыздануға алып келеді.

12. АЙНАЛЫМНАН ТЫС ӨЗГЕ ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына айналымнан тыс өзге қаржылық активтерге мыналар кірді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешек	**5.404.174**	1.522.938
Жұмыскерлерге қарыз	**2.309.369**	2.717.964
Ұзақ мерзімді депозит	**1.121.769**	1.283.649
Өзгелері	**249.770**	342.983
	9.085.082	5.867.534
Минус: күтілетін кредиттік залал резерві	**(110.184)**	(110.184)
	8.974.898	5.757.350

Айналымнан тыс өзге қаржылық активтер теңгемен берілген.

31 желтоқсанға аяқталған жылдар үшін күтілетін кредиттік залал резервінің қозғалысы мына түрде берілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жыл басына болжалды кредиттік залал резерві	**(110.184)**	(110.184)
Жыл соңына болжалды кредиттік залал резерві	**(110.184)**	(110.184)

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ұзақ мерзімді дебиторлық берешек сомасы 5.404.174 мың теңге (2023 жыл: 1.522.938 мың теңге) болатын төлем мерзімін 18 айдан 24 айға дейін ұзарту мерзімі берілген келісімшарттық телефондарды сатып алуға клиенттермен келісімдерді қамтиды. Бұл ұзақ мерзімді берешек 17%-23% нарықтық пайыздық мөлшерлемемен дисконтталды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

12. АЙНАЛЫМНАН ТЫС ӨЗГЕ ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР (жалғасы)

Жұмыскерлерге берілетін қарыз 1 жылдан асатын және 15 жылға дейінгі мерзімге берілетін пайызсыз қарыз болып табылады. Жұмыскерлерге қарыз олар Компанияда жұмыс істеген жағдайда ғана беріледі. Жұмыскер Компаниядан жұмыстан шығып кеткен жағдайда, Компания қарызды толық өтеуді талап етуге құқылы. Қарыздар нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланумен берілген күнге дисконтталды және әділ құны мен номиналдық сомасы арасындағы айырмашылық қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте жұмыскерлерге алдын ала төленген жеңілдіктер болып танылды *(13 және 19-ескертпелер)*. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жұмыскерлерге алдын ала төленген жеңілдіктердің амортизацияланбаған балансы 4.792.197 мың теңгені құрады (13 және 19-ескертпелер) (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 4.423.561 мың теңге).

Ұзақ мерзімді қарыз жұмыскерлердің жалақысынан берешекті ұстау арқылы өтеледі. Қарыз жұмыскерлердің жылжымайтын мүлкі түріндегі қамтамасыз етуімен беріледі.

2024 жыл ішінде Топ 2039 жылы өтелу мерзімімен және жылдық 0,1% пайыздық мөлшерлемемен (2023 жыл: 0,1%) 77.000 мың теңге (2023 жыл: 694.932 мың теңге) сомаға «Қазақстан Халық банкі» АҚ-ға ұзақ мерзімді депозиттер орналастырды. Жұмыскерлер Компанияда жұмыс істейтін жағдайда ғана салым кепілдігімен банктен пайызсыз қарыз алуға құқылы. Жұмыскер жұмыстан шыққан жағдайда Компания қарызды толық өтеуін талап етуге құқылы. Бұл банк депозиттері нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланумен берілген күнге дисконтталды және әділ құны мен номиналдық сомасы арасындағы 591.420 мың теңге мөлшеріндегі айырмашылық қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте жұмыскерлерге алдын ала төленген жеңілдіктер болып танылды *(13 және 19-ескертпелер)*.

2024 жылы Топ 424.323 мың теңге соманы алды (2023 жылы: 810.299 мың теңге соманы алды).

13. АЙНАЛЫМНАН ТЫС ӨЗГЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына өзге айналымнан тыс қаржылық емес активтер мыналарды қамтыды:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Операторлар бойынша келшектегі кезең шығыстар	**6.537.982**	6.346.624
Келшектегі кезең шығыстары *(12-ескертпе)*	**4.230.713**	3.832.141
Өзгелері	**973.369**	624.442
	11.742.064	10.803.207

14. ТАУАРЛЫ-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына тауарлы-материалдық қорларға мыналар кірді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Ең аз өзіндік құны мен таза сату бағасы бойынша қайта сатуға арналған тауарлар	**10.571.441**	12.347.563
Өзіндік құны бойынша кәбілдік материалдар	**2.040.305**	2.084.775
Өзіндік құны бойынша отын	**499.972**	521.168
Өзіндік құны бойынша өзге материалдар мен шикізат	**883.224**	982.480
Өзіндік құны бойынша қосалқы бөлшектер	**448.101**	441.263
	14.443.043	16.377.249

2024 жыл ішінде 422.646 мың теңге сома (2023 жыл: 867.068 мың теңге) таза сату бағасы бойынша көрсетілген тауарлы-материалдық қорларға қатысты шығыстар ретінде танылды. Бұл сома 2024 жылы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте «Жалпы және әкімшілік шығыстар» бабы бойынша көрсетілді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

15. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына сауда дебиторлық берешекке мыналар кірді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Сауда дебиторлық берешек	**56.948.872**	63.179.413
	56.948.872	63.179.413
Минус: болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(14.409.783)**	(12.423.599)
	42.539.089	50.755.814

31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы болжалды кредиттік залалдар үшін резервтегі қозғалыс мына түрде берілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жыл басына болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(12.423.599)**	(12.996.108)
Бір жылға есептеу *(45-ескертпе)*	**(3.672.190)**	(10.516.790)
Сатуға арналған активтер *(41-ескертпе)*	**1.455.100**	–
Бір жылдағы есептен шығару	**230.906**	11.089.299
Жыл соңына болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(14.409.783)**	(12.423.599)

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсанға Топтың сауда дебиторлық берешек бойынша кредиттік тәуекелге ұшырауы туралы ақпарат резервтер матрицаларын пайдалану арқылы ұсынылған:

		Төлемдердің мерзімін өткізіп алу						
Мың теңгемен	**Ағымдағы**	**1 күннен 30 күнге дейін**	**31 күннен 60 күнге дейін**	**61 күннен 90 күнге дейін**	**91 күннен 120 күнге дейін**	**121 күннен 360 күнге дейін**	**360 күннен аса**	**Барлығы**
Болжалды кредиттік залал пайызы	**1,00%**	**5,00%**	**6,00%**	**13,00%**	**23,00%**	**48,00%**	**100%**	
Дефолт кезінде жалпы есеп айырысу жиынтық баланстық құны	**30.700.586**	**3.455.628**	**3.494.746**	**1.513.066**	**975.707**	**6.541.230**	**10.267.909**	**56.948.872**
Болжалды кредиттік залал	**(185.367)**	**(178.179)**	**(217.849)**	**(200.578)**	**(227.427)**	**(3.132.474)**	**(10.267.909)**	**(14.409.783)**

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсанға Топтың сауда дебиторлық берешек бойынша кредиттік тәуекелге ұшырауы туралы ақпарат резервтер матрицаларын пайдалану арқылы ұсынылған:

		Төлемдердің мерзімін өткізіп алу						
Мың теңгемен	**Ағымдағы**	**1 күннен 30 күнге дейін**	**31 күннен 60 күнге дейін**	**61 күннен 90 күнге дейін**	**91 күннен 120 күнге дейін**	**121 күннен 360 күнге дейін**	**360 күннен аса**	**Барлығы**
Болжалды кредиттік залал пайызы	0,59%	3,70%	12,28%	21,69%	19,38%	44,50%	100%	
Дефолт кезінде жалпы есеп айырысу жиынтық баланстық құны	37.592.094	4.964.687	2.932.936	1.875.032	1.287.736	6.350.750	8.176.178	63.179.413
Болжалды кредиттік залал	(221.793)	(183.693)	(360.165)	(406.694)	(249.563)	(2.825.513)	(8.176.178)	(12.423.599)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

15. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (жалғасы)

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың сауда дебиторлық берешегі мынадай валюталармен берілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Теңге	**39.457.309**	45.965.387
АҚШ доллары	**2.902.600**	4.462.789
Еуро	**165.162**	304.893
Ресей рублі	**8.890**	16.368
Басқа валютада	**5.128**	6.377
	42.539.089	50.755.814

16. АВАНСТЫҚ ТӨЛЕМДЕР

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына аванстық төлемдерге мыналар кірді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Аванстық төлемдер	**4.362.804**	10.049.585
Минус: құнсыздану резерві	**(522.745)**	(354.497)
	3.840.059	9.695.088

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін құнсыздану үшін резерв қозғалысы:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жыл басына құнсыздану резерві	**(354.497)**	(5.719)
Бір жылда есептелгені	**(511.864)**	(385.726)
Сатуға арналған активтер (41-ескертпе)	**343.616**	36.948
Жыл соңына құнсыздану резерві	**(522.745)**	(354.497)

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына қысқа мерзімді активтерге төленген аванстар Топтың операциялық қызметі үшін қызметтер мен ТМҚ жеткізгені үшін мердігерлерге берілді.

17. АЙНАЛЫМДАҒЫ ӨЗГЕ ДЕ ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына айналымдағы өзге де қаржылық активтер мыналарды қамтыды:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Банк депозиттері	**3.687.006**	3.503.379
Жұмыскерлерге берілген қарыз *(12-ескертпе)*	**1.656.288**	1.800.016
Қолданылуы шектеулі ақша қаражаты	**905.141**	912.769
Жұмыскерлердің берешегі	**491.084**	494.924
Өзге де дебиторлық берешек	**3.037.680**	3.660.451
	9.777.199	10.371.539
Минус: болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(5.028.227)**	(5.091.480)
	4.748.972	5.280.059

2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша болжалды кредиттік залалдарды қамтуға резерв «Эксимбанк Қазақстан» АҚ таратылуына байланысты банкте орналастырылып, депозитке есептелген 3.399.500 мың теңге мөлшеріндегі резерв кіреді.

Қолданылуы шектеулі ақша қаражаты банк операцияларын жүзеге асыруға лицензияны қайтарып алуға байланысты өндіріп алуға ықтималдығы аз ретінде бағаланатын «Қазинвестбанк» АҚ мен «Эксимбанк Қазақстан» АҚ-дағы шоттарда тиісінше, 405.687 мың теңге және 499.454 мың теңге сомаға ақша қаражатын білдіреді. Болжалды кредиттік залалдар үшін резерв осы ақша қаражатының барлық сомасына ескерілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

17. АЙНАЛЫМДАҒЫ ӨЗГЕ ДЕ ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР (жалғасы)

2024 жыл бойы Топ "Сбербанк России" ЖАҚ-ға 3 (үш) айдан артық, бірақ 12 (он екі) айдан кем емес бастапқы өтеу мерзімімен 16,5% және 19,62% аралығындағы пайыздық мөлшерлемемен ресей рублінде 140.642 мың теңге сомаға банк депозиттерін орналастырды.

31 желтоқсанға аяқталған жылдар үшін болжалды кредиттік залалдар резервінің қозғалысы мына түрде берілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жыл басына болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(5.091.480)**	(5.192.904)
Бір жылда қалпына келтірілгені/(есептелгені) *(45-ескертпе)*	**(75.335)**	65.659
Бір жылға есептен шығару	**37.568**	35.765
Сатуға арналған активтер (41-ескертпе)	**101.020**	–
Жыл соңына болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(5.028.227)**	(5.091.480)

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына айналымдағы өзге де қаржылық активтерге мынадай валютада көрсетілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Теңге	**4.556.552**	4.738.056
АҚШ доллары	**51.778**	438.124
Ресей рублі	**140.642**	103.879
	4.748.972	5.280.059

18. АМОРТИЗАЦИЯЛЫҚ ҚҰНЫ БОЙЫНША ЕСКЕРІЛЕТІН ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР

2024 жыл ішінде Топ сатып алу бағасы 83.546.765 мың теңгеге (2023 жыл: 154.705.538 мың теңге) болатын АҚШ Қаржы министрлігінің (US Treasury bills) дисконты халықаралық облигацияларын сатып алды.

2024 жыл ішінде номиналдық құны 109.938.227 мың теңге болатын және пайыздық кірісі 1.022.246 мың теңге мөлшеріндегі (2023 жыл: номиналдық құны 111.210.398 мың теңге және пайыздық кірісі 2.174.455 мың теңге мөлшерінде) дисконтты халықаралық облигацияларды өтеді.

2023 жылы Топ сатып алу бағасы 40.544.740 мың теңге Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің («ҚРҰБ») қысқа мерзімді дисконтты ноталарын сатып алды.2023 жылы пайыздық кірісі 743.689 мың теңге мөлшеріндегі және номиналдық құны 55.357.750 мың теңге болатын ҚРҰБ қысқа мерзімді ноталарын өтеді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер мыналарды құрайды:

Мың теңгемен	**Өтеу күні**	**Өтеудегі кірістілік**	**Номиналдық құны**	**2024 жылғы 31 желтоқсан**	2023 жылғы 31 желтоқсан
US Treasury bills	23 января 2025 года	4,29%	16.099.873	**16.054.712**	–
US Treasury bills	23 января 2025 года	4,51%	5.321.990	**5.276.444**	–
US Treasury bills	25 января 2024 года	5,38%	11.769.468	**–**	11.679.960
US Treasury bills	25 января 2024 года	5,30%	18.274.221	**–**	18.181.790
US Treasury bills	25 января 2024 года	5,33%	15.974.148	**–**	15.909.063
			67.439.700	**21.331.156**	45.770.813

Топ амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржылық активтерді шартта көзделген ақша ағындары негізгі сома және пайыздар болып табылады деген шартпен таниды және қаржылық активтер шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін тиісті бизнес-модель шеңберінде ұсталады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

19. АЙНАЛЫМДАҒЫ ӨЗГЕ ДЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

31 желтоқсанға айналымдағы өзге де активтерге мыналар кірді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Операторларды қосу бойынша алдағы кезеңдердің шығысы	**1.903.465**	1.662.375
Корпоративтік табыс салығынан басқа алдын ала төленген салықтар	**1.496.442**	3.762.458
Жұмыскерлерге алдын ала төленген жеңілдіктер *(12-ескертпе)*	**561.484**	591.420
Өтелуге жататын ҚҚС	**444.102**	3.789.491
Өзгелері	**3.846.875**	3.349.885
	8.252.368	13.155.629

20. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламаларына мыналар кірді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Өтеу мерзімі ашылу күнінен бастап 90 күннен аз депозиттер	**20.884.217**	65.453.268
Ағымдағы банк шоттарындағы ақша қаражаты	**3.589.667**	5.520.606
Кассадағы ақша қаражаты	**7.069**	14.263
	24.480.953	70.988.137
Минус: болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(1.003)**	(3.399)
	24.479.950	70.984.738

2024 жылы ағымдағы банк шоттарындағы ақша қаражатына жылдық 0,5-дан 12%-ға дейінгі пайыздық мөлшерлеме бойынша пайыздар есептелді (2023 жыл: жылдық 0,5%-дан 12%-ға дейін).

Қысқа мерзімді банк депозиттері бойынша 3%-дан 14,90%-ға дейін сыйақы есептелді (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 3%-дан 15,25%-ға дейін).

31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары мынадай валюталарда берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
АҚШ доллары	**12.160.871**	41.840.133
Теңге	**12.306.592**	28.866.082
Еуро	**273**	202.685
Ресей рублі	**12.214**	35.545
Өзгелері	**–**	40.293
	24.479.950	70.984.738

31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін болжалды кредиттік залал үшін резервтегі қозғалыс:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жыл басына болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(3.399)**	(10.646)
Бір жылда қалпына келтірілгені *(45-ескертпе)*	**2.396**	7.247
Жыл соңына болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(1.003)**	(3.399)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

20. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ (жалғасы)

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп үшін мынадай ақша қаражаты мен олардың баламалары қамтылды:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Ашылған күнінен бастап өтеу мерзімі 90 күннен кем депозиттер	**20.884.217**	65.453.268
Тоқтатылған қызметке жататын ағымдағы банк шоттарындағы ақша қаражаты *(41-ескертпе)*	**51.159.188**	–
Ағымдағы банк шоттарындағы ақша қаражаты	**3.589.667**	5.520.606
Кассадағы ақша қаражаты	**7.069**	14.263
	75.640.141	70.988.137
Минус: болжалды кредиттік залалдар үшін резерв	**(1.003)**	(3.399)
Барлық ақша қаражаты мен олардың баламалары	**75.639.138**	70.984.738

21. КАПИТАЛ

Жарияланған және шығарылған акциялар

	Акциялар саны			**Мың теңгемен**	
	Жай акциялар	**Артықшылықты дауыс бермейтін акциялар**	**Жай акциялар**	**Артықшылықты дауыс бермейтін акциялар**	**Барлық шығарылған акциялар**
2023 жылғы 31 желтоқсанға	10.922.876	1.213.653	10.922.876	1.213.653	12.136.529
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**10.922.876**	**1.213.653**	**10.922.876**	**1.213.653**	**12.136.529**

Акционерлерден сатып алынған меншікті акциялар

	Акциялар саны			**Мың теңгемен**	
	Жай акциялар	**Артықшылықты дауыс бермейтін акциялар**	**Жай акциялар**	**Артықшылықты дауыс бермейтін акциялар**	**Барлық шығарылған акциялар**
2023 жылғы 31 желтоқсанға	216.852	914.868	3.052.617	4.012.997	7.065.614
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**216.852**	**914.868**	**3.052.617**	**4.012.997**	**7.065.614**

Дивидендтер

Артықшылықты акциялар бойынша төленетін дивидендтердің міндетті мөлшері Компания Жарғысына сәйкес бір акцияға шаққанда 300 теңгені құрайды. Тиісінше, артықшылықты акциялар құрамдастырылған қаржы құралдары болып табылады, демек міндеттемелер мен капиталда ескерілетін компоненттер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бөлек жолмен міндеттемелер немесе капитал құрамында көрсетіледі. 2024 жылғы 31 желтоқсанға 89.636 мың теңге сомасындағы белгіленген дивидендтер есептелінді (2023 жыл: 89.636 мың теңге) және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте туралы есепте пайыздар бойынша шығыс ретінде көрсетіледі *(38-ескертпе)*.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

21. КАПИТАЛ (жалғасы)

Дивидендтер (жалғасы)

2024 жылғы 30 сәуірдегі «Қазақтелеком» АҚ акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысында қабылданған шешімнің негізінде Компания 2023 жылдың қорытындысы бойынша 536.797 мың теңге сомасында артықшылықты акциялар бойынша қосымша дивидендтерді және 22.446.250 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанға: тиісінше 818.181 мың теңге және 32.528.755 мың теңге) мөлшерінде жай акциялар бойынша дивидендтерді жариялады.

31 желтоқсанға аяқталған жылдар үшін төленетін дивидендтер:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жыл басына төленетін дивидендтер	**42.392**	17.573
Бас компанияның акционерлеріне жай акциялар бойынша жарияланған дивидендтер	**22.446.250**	32.528.755
Міндетті мөлшерден тыс артықшылықты акцияларға жарияланған дивидендтер	**536.797**	818.181
Артықшылықты акциялардың борыштық құрамдас бөлігі бойынша пайыздық шығыс*(38-ескертпе)*	**89.636**	89.636
Бас компанияның акционерлеріне төленген дивидендтер	**(23.097.502)**	(33.411.753)
Жылдың соңына төленетін дивидендтер *(28-ескертпе)*	**17.573**	42.392

2024 жыл үшін Топ дивидендтер бойынша төлем көзінде 26.830 мың теңге (2023 жыл: 38.960 мың теңге) мөлшерінде салық төледі.

Өзге резервтер

Жарғыға сәйкес Компания жарияланған жарғылық капиталдың 15% мөлшерінде резервтік капитал құрды. Бұл резервтік капитал бөлінбеген пайдадан құрылды. 2024 және 2023 жылдары резервтік капиталда қозғалыс болған жоқ.

Шетел валютасын қайта есептеу жөніндегі резерв

Шетел валютасын қайта есептеу қоры функционалдық валютасы теңге болып табылмайтын және қаржылық есептілігі *3-ескертпеде* ашылған есеп саясатына сәйкес, шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілетін еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігін қайта есептеу кезінде туындайтын бағамдық айырмаларды көрсету үшін пайдаланылады.

Акцияға шаққандағы пайда

Акцияға шаққандағы базалық пайда Компанияның жай акцияларын ұстаушылар арасында бөлінуге жататын жыл ішіндегі таза пайданы (артықшылықты акциялар бойынша төленетін дивидендтердің таза сомасын ескере отырып түзетілген) жыл ішінде орналастырылған жай және артықшылықты акциялардың орташа өлшенген санына бөлу арқылы есептеледі.

Акцияға шаққандағы бөлінетілген пайда акцияға шаққандағы негізгі пайдаға тең, өйткені Топта қандай да бір бөлінетілген әлеуетті жай акциялар жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

21. КАПИТАЛ (жалғасы)

Акция шаққандағы пайда (жалғасы)

Төмендегі кестеде бір акцияға шаққандағы негізгі және бөліктелген пайданы есептеу кезінде пайдаланылатын пайда мен акциялар туралы мәліметтер келтірілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жалғасатын қызметтен таза пайда	**21.094.711**	25.313.055
Тоқтатылған қызметтен таза пайда	**53.090.340**	67.753.989
Таза пайда	**74.185.051**	93.067.044
Айырбасталымды артықшылықты акциялар бойынша пайыздар *(38-ескертпе)*	**89.636**	89.636
Бір акцияға шаққандағы базалық және бөліктелген пайданы есептеу үшін таза пайда	**74.274.687**	93.156.680
Бір акцияға шаққандағы базалық және бөліктелген пайданы есептеу үшін жай және артықшылықты акциялардың орташа өлшенген саны	**11.004.809**	11.004.809
Бір акцияға шаққандағы базалық және бөліктелген пайда, теңге	**6.749,29**	8.465,09
Бір акцияға шаққандағы базалық және бөліктелген пайданы есептеу үшін бас компанияның жай акцияларын ұстаушыларға келетін, тоқтатылған қызметтен таза пайда	**53.090.340**	67.753.989
Бас компанияның акционерлеріне келетін, есепті кезеңде тоқтатылған қызметтен пайдаға қатысты базалық және бөліктелген пайда, теңге	**4.824,29**	6.156,76
Бір акцияға шаққандағы базалық және бөліктелген пайданы есептеу үшін бас компанияның жай акцияларын ұстаушыларға келетін, жалғасатын қызметтен таза пайда	**21.184.347**	25.402.691
Бас компанияның акционерлеріне келетін, есепті кезеңде жалғасатын қызметтен пайдаға қатысты базалық және бөліктелген пайда, теңге	**1.925,01**	2.308,33

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау күні мен есепті күн арасында жай акциялармен немесе артықшылықты акциялармен басқа ешқандай операциялар жүргізілген жоқ.

Қазақстандық қор биржасы («ҚҚБ») талаптарына сәйкес ашылатын қосымша ақпарат

ҚҚБ талаптарына сәйкес есептелген жай акциялар құны

Төменде ҚҚБ талаптарын сәйкес есептелген бір жай акцияның құны көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Барлық актив	**1.643.421.177**	1.483.000.341
Минус: гудвилді қоса алғанда, материалдық емес активтер	**229.831.809**	494.391.460
Минус: барлық міндеттеме	**788.574.805**	679.338.004
Минус: : сатып алынған акцияларды шегергендегі артықшылықты акциялардың номиналды құны	**298.785**	298.785
ҚҚБ талаптарына сәйкес жай акциялар құнын есептеу үшін таза активтер	**624.715.778**	308.972.092
Жай акциялар саны	**10.706.024**	10.706.024
ҚҚБ талаптарына сәйкес есептелген бір жай акцияның құны (теңгемен)	**58.352**	28.860

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

21. КАПИТАЛ (жалғасы)

Қазақстандық қор биржасы («ҚҚБ») талаптарына сәйкес ашылатын қосымша ақпарат (жалғасы)

ҚҚБ талаптарына сәйкес есептелген жай акциялар құны (жалғасы)

Артықшылықты дауыс бермейтін акциялардың иелеріне төленетін дивидендтер мөлшері ақпаратты ашуға қойылатын тағы бір талап болып табылады. Бір артықшылықты дауыс бермейтін акцияның баланстық құны артықшылықты дауыс бермейтін акциялар санына бөлінген дауыс бермейтін артықшылықты акцияларды ұстаушыларға тиесілі капитал мен дауыс бермейтін артықшылықты акциялардың қарыздық құрамдасы сомасы ретінде есептеледі. ҚҚБ талаптарына сәйкес акционерлер, олардың төлем деректемелері туралы өзекті ақпараттың болмағындықтан төленбейтін артықшылықты акциялар бойынша төленуге жататын дивидендтер есепке алынбайды. 2024 жылғы 31 желтоқсанға бұл көрсеткіш 16.772 теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 21.473 теңге) құрады.

22. ҚАРЫЗ

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына қарыз мыналардан тұрды:

Мың теңгемен	**Орташа есептелген тиімді пайыздық мөлшерлеме**	**2024 жыл**	Орташа есептелген тиімді пайыздық мөлшерлеме	2023 жыл
Пайыздық мөлшерлемесі бекітілген қарыздар	**10,82%**	**28.118.588**	15,90%	168.557.967
Пайыздық мөлшерлемесі бекітілген облигациялар	**13,95%**	**139.409.150**	11,85%	122.833.631
Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы облигациялар	**15,86%**	**128.691.290**	–	–
		296.219.028		291.391.598

Қарызды өтеу мерзімі мынадай түрде берілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Қарыздың ағымдағы бөлігі	**152.981.863**	80.589.678
1 жылдан 2 жылға дейінгі өтеу мерзімімен	**84.970.838**	46.839.056
2 жылдан 5 жылға дейінгі өтеу мерзімімен	**51.657.995**	155.473.741
Өтеу мерзім 5 жылдан аса	**6.608.332**	8.489.123
Қарыздың барлық ұзақ мерзімді бөлігі	**143.237.165**	210.801.920
Барлық қарыз	**296.219.028**	291.391.598

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

22. ҚАРЫЗ (жалғасы)

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыз мынаны құрады:

Қарыз	**Өтеу күні**	**Валюта**	**Тиімді сыйақы мөлшерлемесі**	**2024 жыл**	2023 жыл
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ					
- Кредиттік желі KS 02-19-06				-	
- Қарыз туралы келісім KD 02-19-06-01	21-мамр-27	Теңге	12,2%	-	36.955.885
- Кредиттік желі KS 02-23-05				-	
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-05-01	15-қырк-26	Теңге	20,1%	-	992.321
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-05-02	21-қырк-26	Теңге	20,1%	-	2.805.767
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-05-02	16-қар-26	Теңге	19,5%	-	2.566.437
- Кредиттік желі KS 02-23-40				-	
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-40-01	20-крш-24	Теңге	19,5%	-	10.113.333
- Кредиттік желі KS 02-23-06				-	
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-8	8-қырк-26	Теңге	20,1%	-	17.139.778
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-9	29-қырк-26	Теңге	20,2%	-	5.755.910
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-10	13-қзн-26	Теңге	19,5%	-	975.141
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-11	26-қзн-26	Теңге	19,5%	-	5.027.218
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-12	2-крш-26	Теңге	19,5%	-	824.400
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-13	3-крш-26	Теңге	19,5%	-	998.130
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-14	16-крш-26	Теңге	19,5%	-	818.000
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-15	23-крш-26	Теңге	19,5%	-	5.655.450
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-16	23-крш-26	Теңге	19,5%	-	957.860
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-17	30-крш-26	Теңге	19,2%	-	2.639.740
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-18	30-крш-26	Теңге	19,2%	-	826.899
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-19	7-Желт-26	Теңге	19,2%	-	992.563
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-20	14-Желт-26	Теңге	19,2%	-	1.774.752
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-21	22-Желт-26	Теңге	19,2%	-	4.419.525
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-22	22-Желт-26	Теңге	19,2%	-	2.149.496
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-23	28-Желт-26	Теңге	19,2%	-	2.303.402
- Қарыз туралы келісім KD 02-23-06-24	28-Желт-26	Теңге	19,2%	-	1.001.479
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ					
- Кредиттік желі 39-CM-A/05-02					
- Қарыз туралы келісім ДБЗИ 164-A/05-02	19-Желт-24	Теңге	7,12%	-	2.852.241
- Кредиттік желі 40-CM-A/05-02					
- Қарыз туралы келісім ДБЗИ 215-A/05	19-Желт-24	Теңге	7,12%	-	1.881.410
- Кредиттік желі CM-170-19					
- Қарыз туралы келісім ДБЗИ 215-A/05	30-Маус-32	Теңге	8%	**5.003.124**	4.916.402
- Қарыз туралы келісім ДБЗИ 215-A/05	30- Маус -32	Теңге	8%	**4.282.827**	4.818.181
- Қарыз туралы келісім ДБЗИ 215-A/05	30- Маус -32	Теңге	8%	**3.587.124**	4.035.513
- Қарыз туралы келісім ДБЗИ 215-A/05	30- Маус -32	Теңге	8%	**3.677.713**	4.137.427
- Қарыз туралы келісім ДБЗИ 215-A/05	30- Маус -32	Теңге	8%	**1.354.239**	1.416.150

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

22. ҚАРЫЗ (жалғасы)

Қарыз	Өтеу күні	Валюта	Тиімді сыйақы мөлшерлемесі	2024 жыл	2023 жыл
«Қазақстандағы Қытай Банкі» АҚ ЕБ					
- Кредиттік желі #232001					
- Транш #1	25-Желт-26	Теңге	17,5%	**6.213.562**	6.200.000
- Кредиттік желі #192004					
- Транш #1	1- Маус -24	Теңге	10,85%	–	2.094.806
- Транш #2	23-Ақп-2026	Теңге	17,8%	–	3.000.000
- Транш #3	23-Ақп-2026	Теңге	17,8%	–	10.000.000
«Нұрбанк» АҚ					
- Кредиттік желі #10/23-00					
- Қарыз туралы келісім 1-10/23-00	8-Қырк-2026	Теңге	18,7%	**3.999.999**	15.000.000
«First Heartland Jusan Bank» АҚ	10-Қар-2024	Теңге	11,624%	–	512.351
				28.118.588	168.557.967

"Қазақстан Халық Банкі" АҚ

Кредиттік желі KS 02-19-06

2024 жыл ішінде Топ 10.428.192 мың теңге мөлшерінде кредит бойынша негізгі қарызды және 3.920.856 мың теңге мөлшерінде пайызды (2023 жыл: тиісінше 10.428.192 мың теңге және 5.118.432 мың теңге) өтеді.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға кредит бойынша 26.070.483 мың теңге мөлшеріндегі өтелмеген негізгі қарыз сомасы және 344.782 мың теңге мөлшеріндегі пайыз сатуға арналған міндеттемелердің құрамына қайта жіктелді *(41-ескертпе)*.

Кредиттік желі KS 02-23-05

2023 жылғы 14 ақпанда Топ "Қазақстан Халық Банкі" АҚ-да күрделі шығындарды қаржыландыру мақсатында 40.000.000 мың теңге сомаға жаңартылмайтын кредиттік желі ашты. Бұл кредиттік желі бойынша пайыздық мөлшерлеме қарыз берілген күнге қолданыстағы ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесіне және оған қарыз сомасынан жылдық 2% (екі пайыз) қосқанға тең, кредиттік желі мерзімі – 60 ай, Транштар мерзімі –36 айға дейін, қамтамасыз етусіз.

2024 жыл ішінде Топ 2.207.764 мың теңге мөлшерінде негізгі қарызды және 1.015.121 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді (2023 жыл: 342.982 мың негізгі қарыз және сәйкесінше 192.470 мың теңге пайыз). Өтеу мерзімі қаржыландыру күнінен бастап 36 ай. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға кредит бойынша 4.072.546 мың теңге мөлшеріндегі өтелмеген негізгі қарыз сомасы және 52.610 мың теңге мөлшеріндегі пайыз сатуға арналған міндеттемелердің құрамына қайта жіктелді *(41-ескертпе)*.

Кредиттік желі KS 02-23-40

2023 жылғы 17 қарашада Топ "Қазақстан Халық Банкі" АҚ-да жалпыкорпоративтік шығыстарды, айналым қаражатын толықтыруды қаржыландыру мақсатында 20.000.000 мың теңге сомаға жаңартылатын кредиттік желі ашты. Бұл кредиттік желі бойынша пайыздық мөлшерлеме қарыз берілген күнге қолданыстағы ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесіне және оған қарыз сомасынан жылдық 2% (екі пайыз) қосқанға тең, кредиттік желі мерзімі – 36 ай, Транштар мерзімі – 24 айға дейін, қамтамасыз етусіз.

2023 жыл ішінде Топ осы кредиттік желі бойынша 10.000.000 мың теңге алды, негізгі қарыз бен пайыз өтелген жоқ. 2024 жыл ішінде Топ 10.000.000 мың теңге мөлшерінде негізгі қарызды және 1.142.500 мың теңге мөлшерінде пайызды толықтай өтеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

22. ҚАРЫЗ (жалғасы)

"Қазақстан Халық Банкі" АҚ (жалғасы)

Кредиттік желі KS 02-23-06

2023 жылы ақпан айында Топ күрделі шығындарды қаржыландыру мақсатында 50.000.000 мың теңге лимитпен "Қазақстан Халық Банкі" АҚ-мен жаңартылмайтын кредиттік желі туралы келісімге қол қойды. Бұл кредиттік желі бойынша пайыздық мөлшерлеме қарыз берілген күнге қолданыстағы ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесіне және оған банк қарызының сомасынан жылдық 2% (екі пайыз) қосқанға тең, кредиттік желі мерзімі – 24 ай, Транштар мерзімі – 36 айға дейін, қамтамасыз етусіз.

2023 жылғы қыркүйек айында Топ 40.500.000 мың теңге жаңартылатын лимитімен айналым қаражатын толықтыру мақсатында қолданыстағы кредиттік желіге қосымшаға қол қойып, лимитті 90.500.000 мың теңгеге дейін ұлғайтты. 2023 жыл ішінде Топ кредиттік желі аясында 82.761.450 мың теңге сомаға транш алды. 2024 жыл ішінде Топ 43.976.550 мың теңге қосымша алды, кредит бойынша 97.581.000 мың теңге мөлшерінде негізгі қарызды және 5.838.431 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді (2023 жыл: 29.157.000 мың теңге негізгі қарыз және сәйкесінше 2.847.683 мың теңге мөлшерінде пайыз).

"Қазақстанның Даму Банкі" АҚ

Кредиттік желі 39-СМ-А/05-02

2024 жыл ішінде Топ 2.846.154 мың теңге негізгі қарызды және 149.423 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді (2023 жыл шінде: тиісінше 2.846.154 мың теңге және 348.654 мың теңге).

Кредиттік желі 40-СМ-А/05-02

2024 жыл ішінде Топ 1.819.545 мың теңге негізгі қарызды және 155.420 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді (2023 жыл ішінде: тиісінше: 1.213.032 мың теңге және 244.881 мың теңге).

Кредиттік желі СМ-170-19

2024 жыл ішінде Топ 2.133.333 мың теңге негізгі қарызды және 1.347.734 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді (2023 жыл ішінде: тиісінше 2.133.333 мың теңге және 1.502.187 мың теңге).

"Қазақстандағы Қытай Банкі" ЕБ АҚ

Кредиттік желі #232001

2024 жылғы 24 қаңтарда Топ «Қазақстандағы Қытай Банкі» АҚ-мен жасалған кредиттік желі шарты бойынша 6.200.000 мың теңге мөлшеріндегі қарыз бен 78.361 мың теңге мөлшеріндегі пайызды мерзімінен бұрын жапты.

2024 жылғы 25 ақпанда Топ «Қазақстандағы Қытай Банкі» АҚ-мен кредиттік желі туралы сол келісім аясында 2026 жылғы 25 желтоқсанға дейін 3 жыл өтеу мерзімімен және 15,75% жылдық мөлшерлемемен 6.200.000 мың теңге сомаға қарыз алды. 2024 жылғы 28 ақпанда қарыз 92.225 мың теңге пайызымен бірге мерзімінен бұрын толықтай өтелді.

2024 жылғы 1 наурызда Топ «Қазақстандағы Қытай Банкі» АҚ-мен кредиттік желі туралы сол келісім аясында 3 жыл өтеу мерзімімен және 15,25% жылдық мөлшерлемемен 6.200.000 мың теңге сомаға қарыз алды. 2024 жылғы 1 сәуірде қарыз 81.418 мың теңге пайызымен бірге мерзімінен бұрын толықтай өтелді.

2024 жылғы 26 желтоқсанда Топ «Қазақстандағы Қытай Банкі» АҚ-мен кредиттік желі туралы сол келісім аясында 2 жыл өтеу мерзімімен және 15,75% жылдық мөлшерлемемен 6.200.000 мың теңге сомаға қарыз алды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

22. ҚАРЫЗ (жалғасы)

"Қазақстандағы Қытай Банкі" ЕБ АҚ (жалғасы)

Кредиттік желі #192004

2023 жыл ішінде Топ "Қазақстандағы Қытай Банкі" ЕБ АҚ-мен кредиттік желі туралы келісім бойынша 36 ай өтеу мерзімімен және 17,25% тіркелген пайыздық мөлшерлемемен 13.000.000 мың теңге сомада кредит алды.

2024 жылғы маусымда Топ 36 ай өтеу мерзімімен және 11,10% жылдық мөлшерлемемен 2.000.000 мың теңге мөлшерінде негізгі қарызды және 104.144 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді (2023 жыл: 208.861 мың теңге пайыз).

2024 жылғы қыркүйекте Топ 36 ай өтеу мерзімімен және 17,10% мөлшерлемемен 13.000.000 мың теңге мөлшерінде негізгі қарызды және 1.503.021 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді (2023 жыл: 1.139.938 мың теңге пайыз).

2024 жыл ішінде Топ 36 ай өтеу мерзімімен және 15,80% тіркелген пайыздық мөлшерлемемен 15.000.000 мың теңге сомада кредит алды.

2024 жыл ішінде Топ кредит бойынша 15.000.000 мың теңге мөлшерінде негізгі қарызды және 255.544 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді.

«Нұрбанк» АҚ

Кредиттік желі #10/23-00

2024 жыл ішінде Топ «Нұрбанк» АҚ-дан 19.200.000 мың теңге сомаға қарыз алды. Кредит бойынша тиімді жылдық пайыздық мөлшерлеме 15,52% құрайды. Кредитті өтеу мерзімі – 2026 жылғы 8 қыркүйек.

2024 жылғы желтоқсанда Топ «Нұрбанк» АҚ-дан 4.000.000 мың теңге сомаға қарыз алды. Кредит бойынша тиімді жылдық пайыздық мөлшерлеме 17,00% құрайды. Кредитті өтеу мерзімі – 2026 жылғы 8 қыркүйек.

2024 жыл ішінде Топ кредит бойынша 34.200.000 мың теңге мөлшерінде негізгі қарызды және 1.937.801 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді.

«First Heartland Jusan Bank» АҚ

2024 жылғы шілдеде Топ кредит бойынша 500.000 мың теңге мөлшерінде негізгі қарызды және 32.390 мың теңге мөлшерінде пайызды өтеді.

Борыштық бағалы қағаздар

Қарыздық бағалы қағаздар

2024 жылдың 31 желтоқсаны мен 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздар мен қарыздар:

Облигациялар	Өтеу күні	Валюта	Тиімді сыйақы мөлшерлемесі	2024 жыл	2023 жыл
«Қазақтелеком» АҚ жергілікті облигациялары (KZTKb4)	2026 жылғы маусым	Теңге	11,86%	**80.280.087**	80.261.964
«Қазақтелеком» АҚ жергілікті облигациялары» (KTCB2.1227)	2027 жылғы желтоқсан	Теңге	15,75%	**59.129.063**	–
«Кселл» АҚ жергілікті облигациялары	2025 жылғы қыркүйек-қазан	Теңге	15,75%	**45.784.792**	–
«Қазақтелеком» АҚ жергілікті облигациялары (KTCB2.1227)	2027 жылғы қараша	Теңге	14,75%	**42.052.713**	–
«Кселл» АҚ жергілікті облигациялары»	2025 жылғы маусым	Теңге	15,25%	**25.282.118**	–
«Кселл» АҚ жергілікті облигациялары	2027 жылғы сәуір	Теңге	15,25%	**15.571.667**	–
«Қазақтелеком» АҚ жергілікті облигациялары (KTCB.1024) *(44-ескертпе)*	2024 жылғы қараша	Теңге	11,84%	–	42.571.667
				268.100.440	122.833.631

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

22. ҚАРЫЗ (жалғасы)

Борыштық бағалы қағаздар (жалғасы)

«Қазақтелеком» АҚ жергілікті облигациялары (KZTKb4)

2019 жылғы 19 маусымда Топ "Қазақстан қор биржасы" АҚ-ға жалпы сомасы 80.000.000 мың теңге, тиімді мөлшерлемесі 11,86% және өтеу мерзімі 2026 жылғы маусымда келетін облигацияларды орналастырды. Бір облигацияның номиналды құны – бір мың теңге.

2024 жыл ішінде Топ 9.199.999 мың теңге сомаға пайыз төледі (2023 жыл: 9.200.001 мың теңге сомада пайыз).

«Қазақтелеком» АҚ жергілікті облигациялары (KTCB.1024)

2018 жылғы 6 қарашада және 12 желтоқсанда Топ "Астана" халықаралық қаржы орталығының ("AIX") биржасында 100.000.000 мың теңге сомасында купондық облигациялар листингін жүзеге асырды, тиімді мөлшерлемесі 11,84% және өтеу мерзімі 2024 жылғы қарашада. Бір облигацияның номиналды құны – бір мың теңге. Осы шығарылымдар бойынша облигацияларды Бас компания сатып алды.

2020 жылғы 10 желтоқсанда Топ Бас компаниядан 2024 жылғы 1 қарашаға дейінгі өтеу мерзімімен 25.000.000 мың теңге мөлшерінде жергілікті облигацияларды сатып алды. 2022 жылы Топ 34.000.000 мың теңге сомаға облигациялардың бір бөлігін мерзімінен бұрын сатып алды.

Айналым мерзімі аяқталуына байланысты 2024 жылғы 1 қарашада Топ Astana International Exchange Ltd биржасында 2018 жылғы қарашада орналастырылған өзінің KTCB.1024 акцияларын түпкілікті сатып алды. Сатып алынған облигациялардың жалпы құны 41.000.000 мың теңгені құрады, төленген сыйақы сомасы 5.500.834 мың теңге (2023 жыл: 4.715.000 мың теңге сомада пайыз).

«Қазақтелеком» АҚ жергілікті облигациялары KTCB2.1227

2024 жылғы 1 қарашада Топ "Астана" халықаралық қаржы орталығының ("AIX") биржасында 41.000.000 мың теңге сомасында купондық облигациялар листингін жүзеге асырды, тиімді мөлшерлемесі 14,75% және өтеу мерзімі 2027 жылғы қарашада. Бір облигацияның номиналды құны – бір мың теңге. Осы шығарылымдар бойынша облигацияларды Бас компания сатып алды.

2024 жылғы 27 желтоқсанда Топ "Астана" халықаралық қаржы орталығының ("AIX") биржасында 59.000.000 мың теңге сомасында купондық облигациялар листингін жүзеге асырды, тиімді мөлшерлемесі 15.75% және өтеу мерзімі 2027 жылғы желтоқсанда. Бір облигацияның номиналды құны – бір мың теңге. Осы шығарылымдар бойынша облигацияларды Бас компания сатып алды.

Облигациялық бағдарламаның талаптарына сәйкес облигацияларды ұстаушы сатып алынған күнінен бастап 12 ай өткеннен соң облигацияларды мерзімінен бұрын өтеуді талап ете алады. Тиісінше, Топ бұл облигацияларды ағымдағы міндеттемелердің құрамында 100.000.000 мың теңге мөлшерінде жіктеді.

«Кселл» АҚ жергілікті облигациялары

2024 жылғы наурызда Топ Астана халықаралық биржасында («Астана халықаралық биржасы» АҚ) жалпы сомасы 70.000.000 мың теңгеге облигациялық бағдарламаны мақұлдады. Аталған бағдарлама аясында 2024 жылдың бірінші жартысында Топ номиналды құны 15.000.000 мың теңгені және құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі 25.000.000 мың теңгені (купонның мөлшерлемесі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген базалық мөлшерлемелердің орташа арифметикалық мәнінің сомасы ретінде есептеледі және тіркелген маржасы 1 % мөлшерінде) құрайтын, сәйкесінше өтеу мерзімі 2025 жылғы маусым мен 2027 жылғы сәуірге дейінгі екі транш шығарды. Облигациялық бағдарламаның 15.000.000 мың теңге мөлшеріндегі бірінші транш талаптарына сәйкес облигацияларды ұстаушы 2024 жылғы 8 сәуірде сатып алынған күнінен бастап 12 ай өткен соң облигацияларды мерзімінен бұрын өтеуді талап ете алады. Тиісінше, Топ бұл облигацияларды ағымдағы міндеттемелердің құрамында жіктеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

22. ҚАРЫЗ (жалғасы)

Борыштық бағалы қағаздар (жалғасы)

«Кселл» АҚ жергілікті облигациялары (жалғасы)

2024 жылы қыркүйек айында Топ 2027 жылғы қыркүйек айына дейінгі өтеу мерзімімен өзгермелі пайыздық мөлшерлемемен номиналдық құны 30.000.000 мың теңге облигациялардың үшінші траншын шығарды (купон мөлшерлемесі Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі купондық кезеңде белгілеген базалық мөлшерлемелердің орташа арифметикалық мәні ретінде есептеледі, плюс 0,5% мөлшерінде бекітілген маржа). 2024 жылы қазан айында Топ облтгациялақы бағдарламаны Астана халықаралық биржасында («Астана халықаралық биржа» АҚ) жалпы сомасы 100.000.000 мың теңгеге ұлғайтты. Аталған бағдарлама аясында 2024 жылы қазан айында Топ 2027 жылғы қыркүйек айына дейінгі өтеу мерзімімен өзгермелі пайыздық мөлшерлемемен номиналдық құны 15.000.000 мың теңге облигациялардың төртінші траншын шығарды (купон мөлшерлемесі Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі купондық кезеңде белгілеген базалық мөлшерлемелердің орташа арифметикалық мәні ретінде және 0,5% мөлшеріндегі бекітілген маржа ретінде есептеледі).

Бұл шығарылымдар бойынша облигацияларды Бас компания сатып алды. 2024 жылы Топ 4.261.285 мың теңге сомаға пайыз төледі.

Ковенанттар

Топтың ұзақмерзімді қарыздарына 143.237.165 мың теңге сомасындағы, ковенанттары бар қарыздар кіреді, олардың орындалмауы аталған қарыздардың талап етілгенге дейін өтелуге жататынына әкеледі. Олай болмаған жағдайда, бұл қарыздар есепті кезеңнің соңынан кейін 12 айдан астам уақыт ішінде өтелуге тиіс.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 2024 жылғы 31 желтоқсаннан кешіктірілмей орындалуға тиіс болған барлық ковенанттарды орындады. Қолданыстағы кезеңнен кейін орындалуға тиіс ковенанттар тиісті қарыздардың ағымдағы кезең соңындағы қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктелуіне әсер етпейді. Осылайша, бұл қарыздардың барлығы ұзақмерзімді міндеттемелер ретінде жіктеліп қала береді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

23. ПАЙДАЛАНУ ҚҰҚЫҒЫ НЫСАНЫНДАҒЫ АКТИВТЕР МЕН ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

Төменде пайдалану құқығы нысанындағы активтердің баланстық құны және оның жыл ішіндегі өзгерістері берілген:

мың теңгемен	**Ғимараттар мен құрылыстар**	**Желілер мен базалық стансалар жабдығына арналған аудандар**	**Жабдық**	**Барлығы**
Бастапқы құны				
2023 жылғы 1 қаңтарға	21.146.369	49.637.069	42.848.491	113.631.929
Түсімдер	3.677.328	7.806.101	–	11.483.429
Модификация *(4-ескертпе)*	(2.033.389)	53.607.555	–	51.574.166
Негізгі құралдарға аудару *(8-ескертпе)*	416.869	–	(42.848.491)	(42.431.622)
Істен шығу	(766.006)	–	–	(766.006)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	22.441.171	111.050.725	–	133.491.896
Түсімдер	**5.478.231**	**4.901.825**	**–**	**10.380.056**
Модификация *(4-ескертпе)*	**3.168.300**	**6.690.421**	**–**	**9.858.721**
Сатуға арналған активтер *(41-ескертпе)*	**(6.300.901)**	**(69.840.875)**	**–**	**(76.141.776)**
Істен шығу	**(3.373.307)**	**-**	**–**	**(3.373.307)**
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**21.413.494**	**52.802.096**	**–**	**74.215.590**
Жинақталған тозу				
2023 жылғы 31 желтоқсанға	11.201.028	26.150.429	12.985.667	50.337.124
Есептелген тозу	2.994.986	7.789.456	–	10.784.442
Негізгі құралдарға аудару *(8-ескертпе)*	(403.279)	–	(12.985.667)	(13.388.946)
Істен шығу	(538.031)	–	–	(538.031)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	13.254.704	33.939.885	–	47.194.589
Есептелген тозу	**3.102.475**	**8.159.741**	**–**	**11.262.216**
Сатуға арналған активтер *(41-ескертпе)*	**(4.901.391)**	**(25.755.367)**	**–**	**(30.656.758)**
Істен шығу	**(2.957.207)**	**–**	**–**	**(2.957.207)**
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**8.498.581**	**16.344.259**	**–**	**24.842.840**
Қалдық құну				
2023 жылғы 31 желтоқсанға	9.186.467	77.110.840	–	86.297.307
2024 жылғы 31 желтоқсанға	**12.914.913**	**36.457.837**	–	**49.372.750**

2012-2019 жылдары Топ шарттар бойынша төленуге жататын барлық жалдау төлемін өтегеннен кейін заңды иелену құқын кейіннен берумен жабдықты жалдауға «Fit Leasing» ЖШС-мен қаржылық жалдау шарттарын жасады. Топ 2022 жылы «Fit Leasing» ЖШС-мен келісімдер бойынша барлық міндеттемелерді өтеді және 2023 жылы қабылдау актілерін алды. Сәйкесінше, Топ баланстық құны 29.042.676 мың теңге жабдықты негізгі құрал ретінде қайта жіктеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

23. ПАЙДАЛАНУ ҚҰҚЫҒЫ НЫСАНЫНДАҒЫ АКТИВТЕР МЕН ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ (жалғасы)

Төменде жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құны және оның жыл ішіндегі өзгерістері берілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Кезең басына	**91.518.878**	40.825.884
Түсімдер *(45-ескертпе)*	**10.380.056**	11.483.429
Модификация *(45-ескертпе)*	**9.858.721**	51.574.166
Істен шығы *(45-ескертпе)*	**(728.245)**	(254.802)
Сатуға арналған активтер	**(52.433.787)**	–
Пайыздар бойынша шығыстар *(45 және 38-ескертпе)*	**7.832.651**	5.255.697
Пайыздарды төлеу *(45-ескертпе)*	**(7.832.651)**	(5.255.697)
Негізгі қарызды ақша қаражатымен өтеу *(45-ескертпе)*	**(5.924.626)**	(12.109.799)
Кезең соңына	**52.670.997**	91.518.878

Төменде жалдау бойынша ұзақ және қысқа мерзімді міндеттемелердің баланстық құны берілген:

Мың теңгемен	**2024 жылғы 31 желтоқсан**	2023 жылғы 31 желтоқсан
Жалдау бойынша міндеттемелер: ұзақ мерзімді бөлігі	**47.051.485**	79.673.946
Жалдау бойынша міндеттемелер: қысқа мерзімді бөлігі	**5.619.512**	11.844.932

Төменде пайда және залал құрамында танылған сома көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024 жылғы 31 желтоқсан**	2023 жылғы 31 желтоқсан
Пайдалану құқығы нысанындағы активтерге есептелген тозу	**11.262.216**	10.784.442
Жалдау бойынша міндеттемелердің пайыздық шығыстары *(38-ескертпе)*	**7.832.651**	5.255.697
Қысқа мерзімді жалға алу және құны төмен активтерді жалға алу шығыстары (өткізудің өзіндік құнына қосылған) *(34-ескертпе)*	**4.645.040**	1.147.676
Қысқа мерзімді жалға алу шығыстары (жалпы және әкімшілік шығыстар қосылған) *(35-ескертпе)*	**401.115**	294.290
	24.141.022	17.482.105

2024 жылы жалдау бойынша ақшалай шығыстардың жалры сомасы 18.803.432 мың теңгені құрады, оның ішінде құны төмен активтерді жалға алуға және қысқа мерзімді жалға алуға жататын 5.046.155 мың теңге мөлшерінде ақшалай қаражаттың кетуі (2023 год: сәйкесінше 18.807.462 мың теңге және 1.441.966 мың теңге).

24. ЖҰМЫСКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫ БЕРУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мемлекеттік зейнетақыны қамтамасыз ету бойынша міндеттемелер

Топ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының талаптарына сәйкес әлеуметтік салықты төлейді. Әлеуметтік салық және жалақыны есептеу олардың туындауына қарай шығыстарда көрсетіледі. Сондай-ақ Топ жұмыскерлердің жалақысынан тиісінше жинақтаушы зейнетақы қорларына жұмыскерлердің жарнасы ретінде төленетін 10 % және міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруға 2% ұстап қалады. Мұндай шығыстар орын алған кезеңі бойынша көрсетіледі.

Жұмыскерлерге сыйақы беру бойынша міндеттемелер

31 желтоқсанға Топтың жұмыскерлерге сыйақы беру бойынша жалпы міндеттемелері мыналарды қамтыды:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарлар бойынша міндеттемелердің дисконталған құны	**16.358.644**	14.959.697
Басқа ұзақ мерзімді төлемдер бойынша міндеттемелердің дисконталған құны	**143.552**	147.399
	16.502.196	15.107.096

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

24. ЖҰМЫСКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫ БЕРУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Жұмыскерлерге сыйақы беру бойынша міндеттемелер (жалғасы)

Белгіленген төлемдері бар Зейнетақы жоспары компания мен жұмыскерлер арасында жасалған Ұжымдық шартқа сәйкес зейнетақымен қамтамасыз ету бойынша міндеттемелерді орындауды көздейді. Басқа ұзақ мерзімді төлемдер мерейтойлық күндерге сыйақы төлеуді, жұмыскерлердің қайтыс болуына байланысты төлемдерді және басқаларын қамтиды. Топ мұндай міндеттемелер үшін Қор құрған жоқ.

Төменде 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін белгіленген төлемдермен зейнетақы жоспарлары бойынша міндеттеменің дисконталған құнын салыстыру берілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жыл басына барлық міндеттемелер	**14.959.696**	17.508.382
Ағымдағы қызметтердің құны	**832.345**	735.483
Пайыздық шығындар	**1.627.615**	1.736.831
Жыл ішінде төленген сыйақы	**(3.548.565)**	(2.740.028)
Өзге жиынтық кіріс құрамында жыл ішінде танылған актуарлық залал/(кіріс)	**2.487.553**	(2.280.971)
Жыл аяғына барлық міндеттеме	**16.358.644**	14.959.697
Жыл ішінде төленетін міндеттемелер	**(1.214.848)**	(1.181.307)
Бір жылдан аса уақыттан кейін төленетін міндеттемелер	**15.143.796**	13.778.390

Төменде 31 желтоқсанға аяқталған жылдар үшін белгіленген төлемдермен өзге де ұзақ мерзімді төлемдер бойынша міндеттемелердің дисконталған құнын салыстырып тексеру берілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жыл басына барлық міндеттемелер	**147.399**	742.004
Ағымдағы қызметтердің құны	**56.370**	57.056
Өткен кезеңдердегі қызметтердің құны	**–**	84.244
Пайыздық шығындар	**16.036**	73.607
Жыл ішінде төленген сыйақы	**(78.509)**	(72.981)
Пайда мен залал құрамында жыл ішінде танылған актуарлық зала /(пайда)	**2.256**	(736.531)
Жыл аяғына барлық міндеттеме	**143.552**	147.399
Жыл ішінде төленетін міндеттемелер	**(59.054)**	(90.627)
Бір жылдан аса уақыттан кейін төленетін міндеттемелер	**84.498**	56.772

2024 жылы танылған актуарлық (пайда)/(зала) негізінен дисконттау мөлшерлемесіне қатысты болжамдардың өзгеруіне және өткен кезеңдердегі түзетулерге байланысты болды (2023 жыл: негізінен ұжымдық шарттағы өзгерістер нәтижесінде алынды).

Жалпы сомасы 2.534.622 мың теңгеге Ағымдағы қызметтердің құны, пайыздар шығыны және жұмыскерлерге өзге де жеңілдіктер бойынша аутуарлық залал өткізудің өзіндік құны мен жалпы және әкімшілік шығыстарда көрсетілді (2023 жыл: 1.950.689 мың теңге) (*38 және 39-ескертпелер*).

Топта танылмаған актуарлық шығындар немесе бұрынғы қызметтердің танылмаған құны болған жоқ.

Міндеттемелерді есептеу кезінде жұмысшылардың өлім-жітім деңгейіне қатысты жарияланған статистика және жұмыскердің санына, жасына, жынысына және жұмыс өтіліне қатысты Топтың нақты деректері пайдаланылды. Топтың зейнетақы жоспарлары бойынша зейнетақы міндеттемелерін айқындау кезінде пайдаланылған басқа да негізгі жорамалдар келесі кестеде көрсетілген:

	2024 жыл	2023 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі	**11,40%**	10,88%
Ең төменгі жылдық жалақының болжамды ұлғаюы	**13,00%**	12,00%

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

24. ЖҰМЫСКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫ БЕРУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Жұмыскерлерге сыйақы беру бойынша міндеттемелер (жалғасы)

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша елеулі жорамалдар үшін сезімталдықтың сандық талдауы берілген:

	Дисконттау мөлшерлемесі		**Ең төменгі жылдық жалақының болжамды ұлғаюы**	
Сезімталдық деңгейі	**0,5%-ға өсу**	**0,5%-ға төмендеу**	**1%- ға өсу**	**1%-ға төмендеу**
Белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік жоспар бойынша міндеттемелерге ықпал, мың теңгемен	**(786.213)**	**863.538**	**1.103.666**	**(1.039.594)**

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша елеулі жорамалдар үшін сезімталдықтың сандық талдауы берілген:

	Дисконттау мөлшерлемесі		**Ең төменгі жылдық жалақының болжамды ұлғаюы**	
Сезімталдық деңгейі	0,5%-ға өсу	0,5%-ға төмендеу	1%- ға өсу	1%-ға төмендеу
Белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік жоспар бойынша міндеттемелерге ықпал, мың теңгемен	(701.305)	770.278	984.475	(927.323)

Жоғарыда көрсетілген сезімталдық талдауы белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік жоспар бойынша міндеттемеге негізгі жорамалдардың дәйекті өзгерістері ықпал ететін әдістің негізінде жүргізілді, есепті кезең соңындағы жағдай бойынша олардың мәндері экстраполяциялау арқылы анықталады. Сезімталдық талдауы басқа жорамалдар өзгермейтін жағдайда елеулі жорамалдардың өзгерісіне негізделеді. Сезімталдық талдауы белгіленген төлемдері бар зейнеткерлік бағдарламасы бойынша міндеттеменің нақты өзгерісін көрсетпеуі мүмкін, себебі жорамалдардың өзгерістері бір-біріне қатыссыз өтетіндіктен оның орын алу ықтималдығы төмен.

25. ШАРТ БОЙЫНША ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсанға шарт бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер мынадай баптармен берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Операторлармен шарттар бойынша міндеттемелер	**6.049.441**	3.241.662
Абоненттерді қосу бойынша шарт міндеттемелері	**340.661**	351.833
Шарттар бойынша өзге де міндеттемелер	**2.815.338**	3.495.147
	9.205.440	7.088.642

Шарт бойынша 31 желтоқсанға міндеттемелер қозғалысы:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Шарт бойынша 1 қаңтарға міндеттемелер	**39.703.132**	34.296.312
Жыл ішінде келешектегі кезеңдерге жатқызылғаны	**341.886.523**	355.785.268
Түсім ретінде танылғаны	**(338.281.126)**	(350.378.448)
Сатуға арналған міндеттемелер *(41-ескертпе)*	**(16.690.504)**	–
Шарт бойынша 31 желтоқсанға міндеттемелер	**26.618.025**	39.703.132
Қысқа мерзімді *(29-ескертпе)*	**17.412.585**	32.614.490
Ұзақ мерзімді	**9.205.440**	7.088.642

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

26. АКТИВТЕРДІ ТАРАТУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Активтерді жою жөніндегі міндеттемелерге арналған резерв ақша ағындарын бағалауды пайдалана отырып, учаскелер мен объектілерді бастапқы жағдайына дейін қалпына келтіруге арналған күтілетін шығындардың дисконтталған құны бойынша көрсетіледі және нақты актив құнының бөлігі ретінде танылады. Ақша ағындары салыққа дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконталады, бұл оларды пайдаланудан шығару міндеттемелеріне тән тәуекелдерді көрсетеді.

31 желтоқсанға активтерді шығару жөніндегі міндеттемелерге арналған резервтің қозғалысы:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
1 қаңтарға активтерді тарату бойынша міндеттемелер үшін резерв	**14.535.891**	9.542.760
Есептелген резервтер *(8-ескертпе)*	**678.707**	3.227.077
Дисконт амортизациясы *(39-ескертпе)*	**432.101**	1.847.576
Сатылатын активтермен тікелей байланысты міндеттемелер *(41-ескертпе)*	**(10.633.247)**	–
Резервті пайдалану	**–**	(81.522)
31 желтоқсанға активтерді тарату бойынша міндеттемелер резерві	**5.013.452**	14.535.891
Қысқа мерзімді бөлігі (31-ескертпе)	**–**	955.785
Ұзақ мерзімді бөлігі	**5.013.452**	13.580.106

27. САУДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

31 желтоқсанға сауда кредиторлық берешекке мыналар кірді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді жеткізуге сауда кредиторлық берешек	**59.192.240**	78.262.370
Көрсетілген қызметтер үшін сауда кредиторлық берешек	**22.142.732**	26.239.149
Алынған ТМҚ үшін сауда кредиторлық берешек	**1.614.568**	2.311.508
	82.949.540	106.813.027

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына сауда кредиторлық берешекке пайыз есептелген жоқ.

31 желтоқсанға сауда кредиторлық берешек мынадай валюталармен берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Теңге	**64.066.010**	85.797.617
Еуро	**13.838.854**	14.545.753
АҚШ доллары	**5.012.162**	6.257.046
Ресей рублі	**29.332**	205.951
Өзгелері	**3.182**	6.660
	82.949.540	106.813.027

28. ӨЗГЕ ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсанға шарттар бойынша өзге қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер мыналарды қамтыды:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жұмыскерлермен есептесулер	**25.073.149**	29.093.300
Төленетін дивидендер *(21-ескерте)*	**17.573**	42.392
Өзгелері	**3.512.533**	3.730.176
	28.603.255	32.865.868

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына өзге қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелерге пайыз есептелген жоқ, қалдықтар негізінен теңгемен көрсетілді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

29. ШАРТ БОЙЫНША ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсанға шарттар бойынша қысқа мерзімді міндеттемелер мыналарды қамтыды:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Алынған аванс	**15.137.254**	30.584.127
Операторлармен шарттар бойынша міндеттемелер	**1.934.677**	1.567.271
Абоненттерді қосуға шарттар бойынша міндеттемелер	**195.821**	227.587
Шарттар бойынша өзге міндеттемелер	**94.696**	112.568
Өзгелері	**50.137**	122.937
	17.412.585	32.614.490

Алынған аванстар телекоммуникациялық байланыс, интернет-қызметтер, IPTV қызметтерін көрсеткені үшін клиенттердің алдын ала төлемін білдіреді.

30. ӨЗГЕ ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсанға өзге қысқа мерзімді қаржылық емес міндеттемелер мыналарды қамтыды:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Бағалау міндеттемелері		
Шарттық міндеттемелер мен айыппұлдар бойынша сот шағымдары	**–**	2.061.971
Салық тәуекелдері бойынша бағалау міндеттемелері	**–**	2.025.935
Активтердің шығарылуы бойынша міндеттемелер (26-ескертпе)	**–**	955.785
	–	5.043.691
Өзге қаржылық емес міндеттемелер		
Табыс салығынан басқа, төлемге салық	**6.078.626**	7.250.355
Зейнетақы қорларымен есептесу	**1.219.462**	1.187.388
Өзгелері	**1.392.515**	811.894
	8.690.603	9.249.637
	8.690.603	14.293.328

31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы салық тәуекелдері бойынша бағалау міндеттемелеріндегі өзгерістер:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
1 қаңтарға бағалау міндеттемелері	**2.025.935**	1.910.312
Салық тәуекелдері бойынша бағалау міндеттемелерін есептеу	**–**	115.623
Тоқтатылған қызмет	**(2.025.935)**	–
31 желтоқсанға бағалау міндеттемелері	**–**	2.025.935

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін шарттық міндеттемелер мен айыппұлдар бойынша сот талаптарындағы өзгерістер:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
1 қаңтарға бағалау міндеттемелері	**2.061.971**	3.684.675
Сот шешімі бойынша төлем *(6-ескертпе)*	**–**	(2.762.348)
Айыппұлдар мен өсімақылар бойынша резервті кері қайтару *(46-ескертпе)*	**(2.061.971)**	(721.000)
Резервтерді есептеу *(41-ескертпе)*	**–**	1.860.644
31 желтоқсанға бағалау міндеттемелері	**–**	2.061.971

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

31. МЕМЛЕКЕТТІК СУБСИДИЯЛАР

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына мемлекеттік субсидиялар мыналарды қамтыды:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
1 қаңтарға мемлекеттік субсидиялар	**40.176.438**	26.857.966
Бір жыл ішінде алынғаны	**22.962.687**	22.778.254
Пайда мен шығын туралы есепте көрсетілгені	**(9.823.572)**	(9.459.782)
Шығатын топқа жататын мемлекеттік субсидиялар *(41-ескертпе)*	**(18.519.580)**	–
31 желтоқсанға мемлекеттік субсидиялар	**34.795.973**	40.176.438
Қысқа мерзімді бөлігі	**7.596.319**	8.414.199
Ұзақ мерзімді бөлігі	**27.199.654**	31.762.239

2021 жылы Үкімет жиіліктер белдеулерін, радиожиіліктерді беру, радиоэлектрондық құралдар мен жоғары жиілікті құрылғыларды пайдалану қағидаларына ("Қағидалар") өзгерістерді бекітті, олардың негізінде Топ 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап 2025 жылғы 1 қаңтарға дейін радиожиіліктерді пайдаланғаны үшін жылдық төлемді 90%-ға төмендету түрінде мемлекеттік субсидиялар алуға құқылы. Мемлекеттік субсидиялар талаптарды сақтау шартымен беріледі, атап айтқанда ауылдық және қалалық жерлерде интернетке кең жолақты қатынауға байланысты жобаларды қаржыландыру. Егер кеңжолақты интернетке қатынауға байланысты жобаларды қаржыландыру алынған салық жеңілдіктерінің сомасынан аз болса, онда Топ радиожиіліктерді пайдаланғаны үшін жыл сайынғы төлемді билік органдары алдындағы орындалмаған міндеттемелердің сомасы мөлшерінде төлеуі керек.

22.962.687 мың теңге мөлшеріндегі 2024 жылы радиожиіліктерді пайдалану үшін жылдық төлемді төмендету нәтижесінде босатылған қаражатты Топ сәйкесінше интернетке кеңжолақты қатынау желілерін сатып алуға және салуға жұмсады. Активтермен байланысты мемлекеттік субсидиялар кейінге қалдырылған кіріс деп танылады және ол активті пайдалы қолдану мерзімі ішінде жүйелі түрде пайда мен зала құрамында танылады.

2024 жылғы 31 желтоқсанға осы субсидиялармен байланысты орындалмаған шарттар немесе күтпеген жағдайлар болған жоқ.

32. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін сатып алушылармен шарттар бойынша түсім мынадай баптармен берілді:

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін			
Мың теңгемен	**Тіркелген телекоммуникациялық байланыс**	**Мобильді байланыс**	**Өзгелері**	**Барлығы**
Деректер беру бойынша қызметтер	**147.645.862**	**103.359.568**	**7.211**	**251.012.641**
Сым арқылы және сымсыз телефон байланысы қызметтері	**31.199.318**	**69.390.591**	**–**	**100.589.909**
Жабдық пен мобильді құрылғылар сату	**5.091**	**36.558.777**	**–**	**36.563.868**
Желіаралық қосылыс қызметтері	**17.414.200**	**2**	**–**	**17.414.202**
Байланыс арналарын жалға беру	**2.093.400**	**–**	**–**	**2.093.400**
Өзгелері	**58.034.381**	**15.334.114**	**506.318**	**73.874.813**
	256.392.252	**224.643.052**	**513.529**	**481.548.833**
Уақыт өте келе берілген қызметтер	**256.387.161**	**188.084.275**	**513.529**	**444.984.965**
Белгілі бір уақытта берілген тауарлар	**5.091**	**36.558.777**	**–**	**36.563.868**
	256.392.252	**224.643.052**	**513.529**	**481.548.833**
B2C*	**151.450.360**	**173.920.576**	**499.365**	**325.870.301**
B2B**	**30.986.817**	**41.727.650**	**14.164**	**72.728.631**
B2O***	**19.465.757**	**8.994.826**	**–**	**28.460.583**
B2G****	**54.489.318**	**–**	**–**	**54.489.318**
	256.392.252	**224.643.052**	**513.529**	**481.548.833**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

32. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ (жалғасы)

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін			
Мың теңгемен	Тіркелген телекоммуникациялық байланыс	Мобильді байланыс	Өзгелері	Барлығы
Деректер беру бойынша қызметтер	152.060.224	82.002.764	7.677	234.070.665
Сым арқылы және сымсыз телефон байланысы қызметтері	35.124.740	65.520.943	–	100.645.683
Жабдық пен мобильді құрылғылар сату	1.601	33.122.615	–	33.124.216
Желіаралық қосылыс қызметтері	10.591.910	6.680.740	–	17.272.650
Байланыс арналарын жалға беру	2.731.109	–	–	2.731.109
Өзгелері	50.527.893	13.306.991	6.073.326	69.908.210
	251.037.477	**200.634.053**	**6.081.003**	**457.752.533**
Уақыт өте келе берілген қызметтер	251.035.876	167.511.438	6.081.003	424.628.317
Белгілі бір уақытта берілген тауарлар	1.601	33.122.615	–	33.124.216
	251.037.477	**200.634.053**	**6.081.003**	**457.752.533**
B2C*	143.316.682	144.092.970	1.306.547	288.716.199
B2B**	23.301.779	34.382.562	4.774.456	62.458.797
B2O***	21.451.039	21.841.677	–	43.292.716
B2G****	62.967.977	316.844	–	63.284.821
	251.037.477	**200.634.053**	**6.081.003**	**457.752.533**

* *B2C (Business-to-consumer – тұтынушыға арналған бизнес) түпкілікті тұтынушыларға (жеке тұлғаларға) көрсетілетін қызметтер.*

** *B2B (Business-to-business – бизнеске арналған бизнес) ірі кәсіпорындар мен ШОБ қоса алғанда, корпоративтік секторға көрсетілетін қызметтер.*

*** *B2O (Business-to-operators – операторларға арналған бизнес) байланыс операторларына көрсетілетін қызметтер.*

**** *B2G (Business-to-government – мемлекетке арналған бизнес) мемлекеттік секторға көрсетілетін қызметтер..*

33. АУЫЛДЫҚ ЖЕРЛЕРДЕ ӘМБЕБАП ҚЫЗМЕТТЕРДІ КӨРСЕТУГЕ ӨТЕМАҚЫ

Субсидиялау туралы бекітілген нормативтік құжаттарға сәйкес ауылдық жерлерде әмбебап телекоммуникациялық қызметтерді көрсету шығындары субсидиялануға жатады. Өтемақы сомасы операторлың шығынды әмбебап телекоммуникалық қызметтердің шығыстары мен кірістері арасындағы айырмашылық ретінде есептеледі

Общая сумма полученных компенсаций за 2024 жылы алынған өтемақыларды жалпы сомасы 5.025.725 мың теңгені құрады (2023 жылы: 8.853.903 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсанға бұл гранттарға қатысты орындалмаған шарттар немесе күтпеген жағдайлар болған жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

35. ӨТКІЗУДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

31 желтоқсанға аяқталған жылдар үшін өзіндік құн мынадай түрде берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл (қайта есептелді)*
Персоналға арналған шығыстар *(37-ескертпе)*	**115.957.188**	109.176.548
Тозу және амортизация	**95.778.550**	94.072.372
SIM-карталар, скретч-карталар, бастапқы топтамалар мен мобильдік құрылғылар құны	**35.564.690**	27.694.849
Жөндеу және техникалық күтім жасау шығыстары	**24.767.784**	19.604.778
Жиілік диапазонын пайдалану үшін төлемдер	**22.731.774**	18.437.320
Желіаралық қосылыс қызметтері	**18.273.192**	19.785.124
Электр энергиясы	**11.977.075**	8.902.462
Байланыс арналарын жалға беру	**11.667.894**	10.080.148
Материалдар	**6.925.321**	7.148.352
Контент шығыстары	**6.881.541**	5.864.179
Байланыс қызметтерін көрсету құқығына төлемдер	**6.061.689**	6.160.326
Күзет және қауіпсіздік	**4.661.179**	3.506.442
Қысқа мерзімді жалдау және құны төмен активтерді жалдау бойынша шығыстар *(23-ескертпе)*	**4.645.040**	1.147.676
Коммуналдық қызметтер	**2.294.172**	2.822.548
Іссапар шығыстары	**2.292.762**	2.011.430
Желіні бірлесіп пайдалану бойынша шығыстар	**1.385.100**	899.457
Мүлікті сақтандыру	**916.893**	762.328
Спутниктік байланыс қызметтері	**768.858**	768.482
Өзгелері	**11.363.506**	12.591.159
	384.914.208	351.435.980

36. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін жалпы және әкімшілік шығыстар мынадай баптармен берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл (қайта есептелді)*
Персоналға арналған шығыстар *(37-ескертпе)*	**19.371.017**	18.204.055
Табыс салығынан басқа салық	**5.159.201**	5.331.436
Консультациялық қызметтер	**3.017.542**	1.805.868
Тозу және амортизация	**2.466.832**	1.770.024
Социальные мероприятия	**1.362.160**	1.174.636
Жөндеу және техникалық күтім жасау шығыстары	**898.680**	329.200
Іссапар шығыстары	**723.627**	940.008
Материалдар	**672.636**	396.033
Өткізудің таза құнына дейін тауар-материалдық қорлардың құнын есептен шығару (14-ескертпе)	**422.646**	790.159
Қысқа мерзімді жалдау бойынша шығыстар *(23-ескертпе)*	**401.115**	294.290
Жұмыскерлердің біліктілігін арттыру	**298.416**	337.270
Сақтандыру	**256.682**	181.665
Персонал аутсорсингіне шығыстар	**251.986**	234.745
Күзет және қауіпсіздік	**128.558**	208.609
Банк комиссиялары	**51.466**	302.906
Өзгелері	**6.688.960**	4.369.359
	42.171.524	36.670.263

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

37. ӨТКІЗУ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін өткізу бойынша шығыстар мынадай баптармен берілді:

Мың теңгемен	**2024 ЖЫЛ**	2023 жыл (қайта есептелді)*
Маркетинг және жарнама	**5.061.136**	6.656.014
Шарт жасасу шығындарын амортизациялау	**2.264.321**	1.943.191
Өзгелері	**1.727.079**	1.474.982
	9.052.536	10.074.187

38. ПЕРСОНАЛҒА АРНАЛҒАН ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін өткізу бойынша шығыстар мынадай баптармен берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл (қайта есептелді)*
Жалақы	**119.623.963**	113.175.904
Еңбекке ақы төлеу қорынан салық	**13.169.620**	12.254.010
Жұмыскерлерге сыйақы беру шығыстары *(24-ескертпе)*	**2.534.622**	1.950.689
	135.328.205	127.380.603

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін персоналға арналған шығыстарды бөлу мынадай баптар бойынша берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл (қайта есептелді)*
Өткізудің өзіндік құны *(34-ескертпе)*	**115.957.188**	109.176.548
Жалпы және әкімшілік шығыстар *(35-ескертпе)*	**19.371.017**	18.204.055
	135.328.205	127.380.603

39. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫСТАР/ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін қаржылық шығыстар және қаржылық кірістер мынадай баптармен берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл (қайта есептелді)*
Қаржылық шығыстар		
Қарыздар бойынша пайыздық шығыстар	**(31.793.353)**	(25.851.583)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыс	**(6.429.797)**	(2.216.105)
Дисконт амортизациясы (активтерді жою бойынша міндеттемелер) *(26-ескертпе)*	**(432.101)**	(413.072)
Ұзақ мерзімді кредиторлық берешекті дисконттау амортизациясы	**(306.843)**	(67.447)
Өзге де айналымнан тыс қаржылық активтерді дисконттау	**(96.228)**	(152.776)
Артықшылықты акциялардың борыштық құрамдас бөлігі бойынша пайыздық шығыс (22-ескертпе)	**(89.636)**	(89.636)
Ұзақ мерзімді қарыздар бойынша дисконтты тану	**(284)**	(37)
Өзге де шығыстар	**(561.362)**	409.460
	(39.709.604)	(28.381.196)
Қаржылық кірістер		
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешекті дисконттау амортизациясы	**2.154.238**	1.774.751
Депозиттер бойынша пайыздық кіріс	**1.988.870**	3.919.061
Жұмыскерлерге берілетін ұзақ мерзімді қарыз бойынша дисконт амортизациясы	**1.090.693**	1.927.212
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс	**1.022.246**	2.918.144
Ақша қаражатының қалдығы бойынша пайыздық кіріс	**267.212**	278.853
Ұзақ мерзімді депозиттер бойынвша дисконт амортизациясы	**–**	1.497.009
Өзге де кірістер	**702.753**	762.265
	7.226.012	**13.077.295**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

40. ӨЗГЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР/(КІРІСТЕР)

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін өзге де операциялық кірістер мен шығыстар мынадай баптармен берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл (қайта есептелді)*
Өзге операциялық шығыс		
Жалға беру кірістері	**2.260.529**	2.191.994
Есептен шығарылған міндеттемелерден кіріс	**752.304**	1.597.404
Айыппұлдар мен өсімақылар	**557.378**	363.847
Коммуналдық қызметтер шығыстарының орнын толтыру	**161.847**	132.640
Қауымдасытырылған ұйым акцияларының 49% сатудан түскен пайыз *(10-ескертпе)*	**–**	876.945
Өзгелері	**1.097.160**	1.632.612
	4.829.218	6.795.442
Өзге операциялық шығыстар		
Коммуналдық шығыстар	**(478.469)**	(748.678)
Жалға алу шығыстары	**(100)**	(192)
Өзгелері	**2.842.853**	(1.616.190)
	2.364.284	(2.365.060)

41. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін табыс салығы бойынша шығыстар мына баптармен берілді:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	**8.745.407**	17.689.909
Өткен жылдың табыс салығына қатысты түзетулер	**(2.292.833)**	782.037
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша үнемдеу	**1.618.294**	(6.270.755)
Жалғасатын қызметке қатысты табыс салығы	**8.070.868**	12.201.191

2024 және 202 жылдары Топ пен еншілес компаниялар үшін салық мөлшерлемесі 20% құрады.

20% көлеміндегі белгіленген мөлшерлеме бойынша (2022 жыл: 20%) салық салынғанға дейінгі пайдаға қатысты табыс салығы бойынша шығыстарды 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстармен салыстыру төменде берілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Жалғасатын қызметтен салық салғанға дейігі пайда	**32.211.821**	48.850.411
Тоқтатылған қызметтен салық салғанға дейінгі пайда	**124.740.158**	85.387.380
20% ресми салық мөлшерлемесі бойынша есептелген табыс салығы	**31.390.396**	26.847.558
Алдағы кезеңдерге ауыстырылған, танылмаған салық шығынын өзгерту	**372.176**	21.547
Шығатын топқа қатысты кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін тану	**42.757.512**	–
Қаржылық емес активтердің құнсыздануы	**1.273.119**	277.705
Пайда мен залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарға инвестцияны қайта бағалаудан пайда	**(452.056)**	–
Қауымдастырылған ұйымдардың залалындағы Топтың үлесі	**47.252**	–
Алдағы жылдың табыс салығына қатысты түзетулер	**592.167**	1.903.915
Шегерілмейтін шығыстар	**3.740.120**	783.857
Табыс салығы бойынша барлық шығыс	**79.720.686**	29.834.582
Пайда мен залал туралы есепте көрсетілген табыс салығы бойынша шығыс	**8.070.868**	12.201.191
Тоқтатылған қызметке қатысты табыс салығы	**71.649.818**	17.633.391
	79.720.686	29.834.582

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

40. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсанға шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтердің салық базасы мен міндеттемелер, сомалар арасындағы мерзімдік айырмашылықтарына есепті күнде қолданыстағы ресми салық мөлшерлемелерін қолдану арқылы есептелген кейінге қалдырылған салықта мынадай позициялар қамтылған:

	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп		**Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп**		**Өзге жиынтық залал құрамында**	
Мың теңгемен	**2024 жылғы 31 желтоқсан**	2023 жылғы 31 желтоқсан	**2024 жыл**	2023 жыл	**2024 жыл**	2023 жыл
Кейінге қалдырылған салық активтері						
Негізгі құралдар	**2.119**	67.260	**(65.141)**	(3.153.215)	**–**	–
Кейінге қалдырылған қызметтер	**3.137.368**	4.693.770	**(1.556.402)**	(554.317)	**–**	–
Мемлекеттік субсидиялар	**12.046.126**	8.246.596	**3.799.530**	2.874.643	**–**	–
Жұмыскерлерді сыйақылауға резерв	**3.317.314**	4.051.525	**(734.211)**	699.051	**–**	–
Активтерді пайдаланудан шығару бойынша міндеттемелер	**3.222.951**	2.464.751	**758.200**	555.877	**–**	–
Көшіруге салық залалдары	**–**	21.547	**(21.547)**	13.061	**–**	–
Жұмыскерлерді сыйақылау бойынша міндеттемелер	**2.370.082**	2.085.446	**828.587**	(222.950)	**(543.951)**	(279.987)
Жалдау бойынша міндеттемелер	**2.446.252**	787.978	**1.658.274**	(344.754)	**–**	–
Жұмыскерлердің пайдаланбаған демалыстары бойынша есептелген резерв	**1.880.532**	1.071.816	**808.716**	228.715	**–**	–
Күтілетін кредит залалына есептелген резервтер	**1.600.733**	1.546.288	**54.445**	292.523	**–**	–
Материалдық емес активтер	**760**	540	**220**	(95.766)	**–**	–
Өзгелері	**2.464.404**	2.632.433	**(168.029)**	1.358.410	**–**	–
Минус: кейінге қалдырылған салықты шегергендегі танылмаған салық активтері	**(304.084)**	(21.547)	**(282.537)**	(21.547)	**–**	–
Минус: кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергендегі кейінге қалдырылған салық активтері	**(32.021.227)**	(27.278.952)	**(4.742.275)**	(2.451.056)	**–**	–
Кейінге қалдырылған активтер	**163.330**	369.451	**337.830**	(821.325)	**(543.951)**	(279.987)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері						
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	**64.251.699**	52.218.077	**12.033.622**	**(3.407.495)**	**–**	–
Өзгелері	**1.210.574**	795.203	**415.371**	**71.748**	**–**	–
Отложенное налоговое обязательство в отношении выбывающей группы	**42.757.512**	–	**42.757.512**	–		
Минус: кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергендегі кейінге қалдырылған салық активтері	**(32.021.227)**	(27.278.617)	**(4.742.610)**	**(2.450.721)**	**–**	–
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	**76.198.558**	25.734.663	**50.463.895**	**(5.786.468)**		
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша үнемдеу	**–**	–	**50.126.065**	**(4.965.143)**	**(543.951)**	(279.987)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

40. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте кейінге қалдырылған салық активтері және міндеттемелері былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Кейінге қалдырылған салық активтері	**163.330**	369.451
Жалғасатын қызметтен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	**(64.433.388)**	(25.734.663)
Тоқтатылған қызметтен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	**(11.765.170)**	–
Таза кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	**(76.035.228)**	(25.365.212)

Мың теңгемен	**2024 год**	2023 год
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін салыстыру, нетто 1 қаңтарға сальдо	**(25.365.212)**	(30.050.368)
Есепті кезеңге табыс салығы бойынша (шығыс)/үнемдеу – жалғасатын қызмет құрамында танылған уақыт шектерінің туындауы және қалпына келуі	**(1.618.294)**	4.965.143
Есепті кезеңге табыс салығы бойынша шығыс – тоқтатылған қызметте уақыт шектерінің туындауы және қалпына келуі	**(48.507.771)**	–
Басқа жиынтық залалдың құрамындағы танылған кейінге қалдырылған салықты шегергенде	**(543.951)**	(279.987)
31 желтоқсанға сальдо	**(76.035.228)**	(25.365.212)

Топ ағымдағы салық активтері мен ағымдағы салық міндеттемелерін және сол салық органы алатын табыс салығына қатысты кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін есепке алуды жүргізуге заңды құқығы болған жағдайда ғана салық активтері мен міндеттемелері арасында өзара есепке алу жүргізеді.

Кейінге қалдырылған салық активі болашақта осы актив пайдаланылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың айтарлықтай ықтималдығы болатын дәрежеде ғана танылады. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес салық шығындары олар пайда болған күннен бастап 10 жылға дейін кейінге қалдырылуы және 2029 жылы аяқтала бастайды. Кейінге қалдырылған салық активтері тиісті салық үнемін іске асыру ықтималдығы жоқ дәрежеде азайтылады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық міндеттемелері танылмаған, еншілес ұйымдарға салынған инвестицияларға байланысты уақытша айырмашылықтардың жиынтық сомасы 131.436.906 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанға 293.131.434 мың теңге). Топ уақыт айырмашылықтарының деректерін пайдалануды бақылай алады және бұл уақыт айырмашылықтары жақын болашақта пайдаланылады деп күтпейді

Компания «Самұрық-Қазынаның жанама еншілес ұйымы болып табылады. Самұрық-Қазынаның Pillar II үлгілік қағидалары қабылданған немесе елеулі дәрежеде қабылданған түрлі юрисдикцияларда жұмыс істейтін еншілес ұйымдары бар. Алайда, Компания мен оның еншілес ұйымдары Pillar II үлгілік қағидалары қабылданбаған әлі енгізілмеген Қазақстанда жұмыс істейтіндіктен, Компания мен оның еншілес ұйымдарында Pillar II үлгілік ережелері қолданылуға жатпайды.

42. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ

«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС

2024 жылғы 30 сәуірде Топтың жалпы жиналысы еншілес ұйым – «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-нің (МТС) 100% үлесін үшінші тарап – Power International Holding (PIH) компаниясының пайдасына сату туралы шешім қабылдады. 2024 жылғы 30 сәуірдегі жағдай бойынша МТС компаниясы сатуға арналған шығатын топ және тоқтатылған қызмет ретінде жіктелді, себебі МТС компаниясы GSM және LTE стандарттарында мобильді телекоммуникациялық байланыс ұсынатын Топтың дербес маңызды қызмет бағыты болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

41. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ (жалғасы)

2024 жылғы 4 маусымда Топ PIH Interconnect Ltd. компаниясымен (PIH-тің еншілес ұйымы) МТС-ті өткізу туралы келісім жасасты.

2024 жылғы 12 қарашада негізгі келісімге өзгерістер енгізіліп, оған сәйкес келісім бойынша құқықтар мен міндеттемелер PIH-тың басқа еншілес ұйымы – PIH Communication LLC компаниясына берілді. Қол қойылған келісімге сәйкес, тараптар меншік құқығы мен бақылауды «Қазақтелеком» АҚ-дан PIH Communication LLC компаниясына өткізу үшін орындалуы тиіс алдын ала шарттарды келісті. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша МТС-тің 100% үлесіне меншік құқығының ауысуы мәмілені аяқтау шарттарының орындалу процесі әлі жалғасып жатқандықтан жүзеге асырылған жоқ, сондықтан Топ МТС компаниясына бақылауын сақтап қалды. МТС-тің 100% үлесін сату 2025 жылғы қаңтарда аяқталды (47-ескертпе).МТС үлесін сату құны келісімге сәйкес 1.100.000.000 АҚШ долларын құрады, оның бір бөлігі шартты сыйақы түрінде қарастырылған.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сатуға арналған ретінде жіктелген МТС-тің негізгі актив және міндеттеме сыныптары төменде көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024 жылғы 31 желтоқсан**
Активтер	
Негізгі құралдар	**210.256.968**
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	**40.999.672**
Материалдық емес активтер	**160.270.774**
Гудвил	**96.205.967**
Айналымдық емес активтер үшін төленген аванс	**803.581**
Тауар-материалдық қор	**3.829.684**
Сауда дебиторлық берешек	**5.436.997**
Өзге де айналымнан тыс қаржылық активтер	**200.461**
Шарттар жасасу шығындары	**1.319.924**
Өзге айналымдағы қаржылық емес активтер	**6.862.210**
Ақша қаражаты және оның баламалары	**51.159.188**
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтер	**577.345.426**
Міндеттемелер	
Қарыз: ұзақ мерзімді бөлігі	**27.128.725**
Жалдау бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді бөлігі	**31.277.294**
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	**11.765.170**
Активтерді тарату бойынша міндеттемелер	**15.930.567**
Мемлекеттік субсидиялар: ұзақ мерзімді бөлігі	**18.615.671**
Қарыз: қысқа мерзімді бөлігі	**3.411.694**
Жалдау бойынша міндеттемелердің қысқа мерзімді бөлігі	**8.632.624**
Сауда кредиторлық берешек	**18.492.017**
Төленетін корпоративтік табыс салығы	**339.181**
Шарт бойынша міндеттемелер: қысқа мерзімді бөлігі	**16.960.504**
Мемлекеттік субсидиялар: қысқа мерзімді бөлігі	**5.309.845**
Өзге де қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	**4.779.190**
Өзге де қысқа мерзімді қаржылық емес міндеттемелер	**4.844.418**
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтермен тікелей байланысты міндеттемелер	**167.486.900**
Шығатын топпен тікелей байланысты таза активтер	**409.858.526**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

42. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ (жалғасы)

МТС компаниясының есепті кезеңдердегі қызмет нәтижелері төменде көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім	**244.373.494**	211.715.428
Мемлекеттік субсидиядан кіріс	**5.309.845**	3.404.864
	249.683.339	215.120.292
Өткізудің өзіндік құны	**(88.395.630)**	(98.617.425)
Жалпы пайда	**161.287.709**	116.502.867
Жалпы және әкімшілік шығыстар	**(8.665.303)**	(7.324.343)
Қаржылық активтердің құнсыздану	**–**	(222.408)
Қаржылық е мес аутивтердің құнсыздану залалы	**(7.848.600)**	(816.026)
Өткізу бойынша шығыстар	**(13.377.001)**	(13.122.667)
Негізгі құралдардың шығуы кезіндегі залал, нетто	**–**	104.154
Өзге де операциялық кірістер	**2.041.850**	(762.706)
Өзге операциялық шығыстар	**401.562**	(789.775)
Операциялық пайда	**133.840.217**	93.569.096
Қаржылық шығыстар	**(12.237.521)**	(10.539.701)
Қаржылық кірістер	**3.860.651**	2.724.847
Айырбас бағамынан таза залал	**(723.189)**	(366.862)
Тоқтатылған қызметтен салық салынғанға дейінгі пайда	**124.740.158**	85.387.380
Табыс салығы бойынша шығыстар	**(71.649.818)**	(17.633.391)
Еепті жылдағы тоқтатылған қызметтен түскен пайда	**53.090.340**	67.753.989

МТС компаниясының таза ақша келуі/(кетуі) төменде көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Операциялық қызмет	**130.182.918**	112.513.007
Инвестициялық қызмет	**(60.064.129)**	(153.061.385)
Қаржылық қызмет	**(29.956.584)**	(2.034.895)
Ақша қаражатының таза келуі/(кетуі)	**40.162.205**	(42.583.273)

2024 жылғы 31 желтоқсанға дейін негізгі құралдарды өткізуге арналған активтер ретінде қайта жіктеу күнінен бастап өткен кезең ішінде МТС жалпы бастапқы құны 22.821.015 мың теңге болатын негізгі құралдарды сатып алды.

Гудвил
Бизнесті біріктіру нәтижесінде алынған гудвилл құнсыздануға тестілеу мақсатында ақшалай қаражат ағындарын өндіретін біртұтас бірлік ретінде МТС-қа бөлінді.

ХҚЕС (IAS) 36 стандартына сәйкес, гудвилл мен пайдалану мерзімі анықталмаған басқа да материалдық емес активтер, сондай-ақ әлі пайдалануға берілмеген материалдық емес активтер жыл сайын немесе құнсыздану белгілері байқалған жағдайда одан да жиі тестілеуден өтуі тиіс.

2024 жылы өндірілетін бірліктің қалпына келтірілетін құны пайдалану құны әдісі негізінде анықталды. Бұл бағалау әдісі нақты қызмет нәтижелері мен басшылық бекіткен бизнес-жоспарларына негізделген ақша ағындарының болжамдарын, сондай-ақ ақша құнының уақыттық құнын және тиісті өндіретін бірліктерге байланысты тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемелерін қолданады. Басшылықтың бизнес-жоспарларымен қамтылмаған кезеңдер үшін терминалдық құн қолданылады. Терминалдық құн бизнес-жоспарлардың нәтижелерін нөлдік нақты өсу қарқынын қолдана отырып экстраполяциялау арқылы есептеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

41. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ (жалғасы)

Гудвил (жалғасы)
Алдағы ақша ағындарын бағалау белгісіз факторларға қатысты болжамдарды талап етеді, соның ішінде басшылықтың пайыз, салық, тозу және амортизацияға дейінгі пайда маржасы (ТҚПСТА), күрделі салымдардың көлемі мен мерзімі, терминалдық өсу қарқыны және тиісті тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемелеріне қатысты күтулері. Осылайша, пайдалану құнын есептеу үшін қолданылатын ТҚПСТА маржасы мен күрделі шығындар негізінен ішкі көздерден алынған, өткен тәжірибеге сүйенеді және басшылықтың болжамдарын ескере отырып кеңейтілген. Құнсыздануға тестілеу мақсатында ТҚПСТА пайыздар, салықтар, тозу және амортизацияға дейінгі пайда ретінде есептеледі, ол ХҚЕС бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде есептеледі.

Төмендегі кестеде пайдалану құнын есептеу үшін қолданылған ТҚПСТА маржасы келтірілген:

Мың теңгемен	**2024**	2023
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	**47,4% - 53,2%**	46,0% - 47,9%

Төмендегі кестеде тиісті ЕГДС пайдалану құнын есептеу үшін қолданылатын түсімнен пайыздық мөлшердегі күрделі шығындар көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024**	2023
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	**21,1%**	26,3%

Төмендегі кестеде тиісті ЕГДС пайдалану құнын есептеу үшін қолданылған болжамнан кейінгі кезеңдегі өсу қарқыны көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024**	2023
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	**2,5%**	4,31%

Төмендегі кестеде тиісті ЕГДС функционалды валюталарында ақша ағындарын дисконттау үшін салық салынғанға дейінгі мөлшерлемелер көрсетілген:

Мың теңгемен	**2024**	2023
«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС	**18.00%**	15,42%

Жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдық – «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС

ТҚПСТА маржасының, болжамды кезеңнен тыс өсу қарқынының және дисконттау мөлшерлемелерінің ықтимал қисынды өзгеруі «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-нің қосымша құнсыздануына алып келмейді.

42. ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҮЛЕСТІК ҚҰРАЛДАР

2024 жылғы 31 мамырда Компания (осы ашылған ақпаратта бұдан әрі — «Жауапкершілігі шектеулі серіктес 1» деп аталады) BTS Digital Ventures (осы ашылған ақпаратта бұдан әрі — «Бас серіктес») және ERG Investments Projects BV (осы ашылған ақпаратта бұдан әрі — «Жауапкершілігі шектеулі серіктес 2») компанияларымен жауапкершілігі шектеулі серіктестік құру туралы келісімге (осы ашылған ақпаратта бұдан әрі — «Келісім») қол қойды. Бас серіктес пен жауапкершілігі шектеулі серіктестер Phoenix Fund Limited Partnership (осы ашылған ақпаратта бұдан әрі «Қор») атты жауапкершілігі шектеулі серіктестік құруға уағдаласты. Қор 2017 жылғы АХҚО-ның Шектеулі серіктестік туралы регламентіне сәйкес, Астана халықаралық қаржы орталығында шектеулі серіктестік ретінде тіркелді.

Phoenix Fund Limited Partnership 2024 жылғы 12 маусымда тіркелді. 2024 жыл ішінде Компания Phoenix Fund Limited Partnership-тің 49,98% акциясы үшін 6.244.897.959 теңге көлемінде ақшалай қаражат салды.

Жауапкершілігі шектеулі серіктестік құру туралы келісім шарттарына сәйкес Компания жүргізген талдау нәтижесінде, Компанияның Қорға қатысты бақылауы да, елеулі әсері де жоқ деген қорытындыға келді. Осыған байланысты Компания бұл инвестицияны ХҚЕС 9 стандартына сәйкес пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық актив ретінде есепке алады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

42. ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҮЛЕСТІК ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

Дисконталмаған үлестік құралдарға инвестицияның әділ құны дисконталған ақша ағындарының моделін («ДАА») және таза активтердің құн әдісін («ТАҚ») қолдану арқылы анықталды. Бағалау топ басшылығынан болжамды ақша ағындарын, дисконттау мөлшерлемесін, несиелік тәуекелді және құбылмалылықты қоса алғанда, модельде қолданылатын бастапқы деректерге қатысты белгілі бір болжамдарды талап етеді. Диапазондағы әртүрлі бағалаулардың ықтималдығын негізді түрде бағалауға болады және басшылық белгілі бір үлестік құралдарға берілген инвестициялардың әділ құнын бағалау кезінде пайдаланады.

Төменде пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын Қордағы үлестің құнының өзгерістері жөніндегі егжей-тегжейлі ақпарат келтірілген:

Мың теңгемен	**2024 год**
1 қаңтарға сальдо	**–**
Жарғылық капиталға салым	**6.244.898**
Әділ құнның өзгеруі	**2.260.279**
31 желтоқсанға сальдо	**8.505.177**

Бағалау үшін елеусіз қадағаланбайтын бастапқы деректер сипаттамасы

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сезімталдықтың сандық талдауымен бірге әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған, әділ құнбағалаулары үшін қолданылатын, қадағаланбайтын елеулі бастапқы деректер көрсетілген:

Бағалау		Қадағаланбайтын елеулі бастапқы деректер	Диапазон (орташа өлшеген мән)	Бастапқы деректерге қатысты әділ құнның сезімталдығы
Phoenix Fund Limited Partnership	ДАА әдісі	Капиталдың орташа өлшенген мәні	2024: 21,43%-22,18%	Капиталдың орташа өлшенген құнының 1%-ға өсуі әділ құнның 1 860 000 мың теңгеге төмендеуіне әкеледі. Капиталдың әділ құнының 1%-ға төмендеуі, құнның 2 104 000 мың теңгеге артуына әкеледі.
		Болжамнан кейінгі кезеңдегі өсу қарқыны	2024: 3,71%	Болжамнан кейінгі кезеңдегі өсу қарқынының 1%-ға артуы әділ құнның 1 166 000 мың теңгеге төмендеуіне әкеледі. Ал осы кезеңдегі өсу қарқынының 1%-ға төмендеуі, құнның 1 045 000 мың теңгеге артуына алып келеді.
		Салықты төлеуге, тозуға және амортизацияға дейін пайда маржасы	2024: 15,3% - 29,2%	Пайыздарды, салықты төлеуге, тозуға және амортизацияға дейінгі пайда маржиналдылығының 10%-ға артуы әділ құнның 10 600 000 мың теңгеге төмендеуіне әкеледі. Ал маржиналдылықтың 10%-ға төмендеуі, құнның 10 600 000 мың теңгеге артуына себеп болады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

43. АҚШАЛАЙ ЕМЕС ОПЕРАЦИЯЛАР

Бұл маңызды ақшалай емес операциялар ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталды:

2024 жылы Топ жиынтық сомасы 22.962.687 мың теңге болатын мемлекеттік субсидиялар алды, олар радиожиіліктерді пайдалануға жылдық төлемнің 90%-ға төмендеуін білдіреді (2023 жылы: 22.778.254 мың теңге).

2024 жылы Топ өткен жылы сатып алынған негізгі құралдар мен материалдық емес активтер үшін 75. 206. 659 мың теңге сомасында төлем жасады (2023 жылы: 56.524.594 мың теңге). 2024 жылы сатып алынған, бірақ 2024 жылғы 31 желтоқсанда төленбеген негізгі құралдардың сомасы 22.253.770 мың теңгені құрады (2023 жылы: 75. 206. 659 мың теңге).

2024 жылы Топ жұмыскерлердің жалақысынан бұрын берілген қарыздар бойынша 1 906 355 мың теңге ұстады (2023 жылы: 1.690.780 мың теңге).

44. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

«Бас компания бақылайтын кәсіпорындар» санатына Бас компания бақылайтын ұйымдар кіреді. Мұндай ұйымдармен операциялар негізінен Топтың «ҚТЖ» ҰК» АҚ, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ, «ҚЕGОС» АҚ, «Қазпошта» АҚ сияқты кәсіпорындармен өзара қатынасын білдіреді. Топ Бас компания мен оның бақылайтын кәсіпорындарына телекоммуникациялық қызметтер көрсетеді. Мемлекеттік мекемелер санатына әртүрлі мемлекеттік құрылымдар мен министрліктер кіреді. Байланысты тараптармен мәмілелер тараптар арасындағы келісілген шарттар бойынша жүзеге асырылды және бұл шарттар міндетті түрде нарықтық емес әрі үшінші тараптарға қолжетімді болмауы мүмкін.Жыл соңындағы өтелмеген қалдықтар кепілмен қамтамасыз етілмеген, қысқа мерзімді сипатқа ие және төменде сипатталған жағдайларды қоспағанда, есеп айырысу ақшалай түрде жүргізіледі.

2024 жылғы 31 желтоқсанда Топ байланысты тараптардан дебиторлық берешек бойынша 132 135 мың теңге мөлшерінде күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резервін мойындады.

2024 және 2023 жылдары 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы туыстық тараптармен болған сатулар мен сатып алулар және операциялар бойынша қалдықтар келесідей ұсынылған:

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Тауарлар мен қызметтерді сату		
Бас компания	**12.891**	13.049
Бас компания бақылайтын кәсіпорындар	**4.195.213**	3.910.065
Мемлекеттік мекемелер	**55.140.630**	54.452.917
Тауарлар мен қымзеттерді сатып алу		
	6	–
Бас компания бақылайтын кәсіпорындар	**5.811.114**	5.531.062
Мемлекеттік мекемелер	**675.878**	251.543
Қарыз бен облигациялар бойынша есептелген сыйақы		
Мемлекет бақылауындағы кәсіпорындар («Қазақстан Даму Банкі» АҚ)	**1.571.586**	2.036.109
Қарыз бойынша орташа сыйақы мөлшерлемесі	**8,08%**	8,06%
Бас компания*	**11.010.804**	4.715.000
Облигациялар бойынша орташа мөлшерлеме	**15,57%**	11,84%

* *«Қазақтелеком» АҚ жергілікті облигацияларын (KTCB.1024), (KTCB2.1227) және «Кселл» АҚ облигацияларын Бас компания сатып алған.*

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

44. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР (жалғасы)

Мың теңгемен	**2024 жыл**	2023 жыл
Ақша қаражаты және оның баламалары		
Мемлекет бақылауындағы кәсіпорындар («Қазақстан Даму Банкі» АҚ)	**82**	78
Қарыз және облигациялар *(22-ескертпе)*		
Мемлекет бақылауындағы кәсіпорындар («Қазақстан Даму Банкі» АҚ)	**17.905.027**	24.057.324
Бас компания*	**187.820.352**	42.571.667
Сауда және өзге дебиторлық берешек		
Бас компания	**1.171**	1.216
Бас компания бақылайтын кәсіпорындар	**576.551**	571.856
Мемлекеттік мекемелер	**7.056.272**	5.347.641
Кредиторлық берешек		
Бас компания	**59**	59
Бас компания бақылайтын кәсіпорындар	**1.210.294**	1.064.069
Мемлекеттік мекемелер	**1.779.664**	1.647.143

* *«Қазақтелеком» АҚ жергілікті облигацияларын (KTCB.1024), (KTCB2.1227) және «Кселл» АҚ облигацияларын Бас компания сатып алған.*

Негізгі басқарушы персоналға сыйақы

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін негізгі басқарушы персоналға төленген жалпы сыйақы сомасы 906.564 мың теңге және 567.145 мың теңгені құрады және бұл сома қоса беріліп отырған жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында көрсетілген. Негізгі басқарушы персоналға өтемақы еңбек шартында белгіленген жалақыдан және жыл қорытындысы бойынша берілетін сыйақыдан тұрады.

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ

Қаржылық активтердің құнсыздануынан болған залалдар

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі қаржылық активтердің құнсыздануынан болған залалдар құрамына мыналар кіреді: сауда дебиторлық берешегі бойынша күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтің есептелген/(қалпына келтірілген) сомасы – 3.672.190 мың теңге *(15-ескертпе)*, басқа ағымдағы қаржылық активтер бойынша – 75.335 мың теңге *(17-ескертпе)*, ақшалай қаражат және оның баламалары бойынша – (2.396) мың теңге *(20-ескертпе)*.

(2023 жыл: сауда дебиторлық берешегі бойынша – 10 516 790 мың теңге, басқа ағымдағы қаржылық активтер бойынша – (65.659) мың теңге, ақшалай қаражат және оның баламалары бойынша – (7.247) мың теңге).

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған залалдар

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған залалдар құрамына мыналар кіреді:ұзақ мерзімді активтерге төленген аванстар бойынша құнсыздануға арналған резерв – 280 745 мың теңге *(8-ескертпе)*, алдын ала төлемдер бойынша – 511 864 мың теңге *(16-ескертпе)*, негізгі құралдардың құнсыздануы – 748 698 мың теңге *(8-ескертпе)*.

(2023 жыл: ұзақ мерзімді активтерге төленген аванстар бойынша – (554.636) мың теңге, алдын ала төлемдер бойынша – 385.726 мың теңге, негізгі құралдардың құнсыздануы – 965.123 мың теңге, материалдық емес активтердің құнсыздануы – (35.314) мың теңге).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған залалдар (жалғасы)

Топтың негізгі қаржылық құралдарға қарыз қаражаттар, жалдау бойынша міндеттемелер, ақшалай қаражаттар және олардың баламалары, банктік депозиттер, дебиторлық және кредиторлық берешек,кері «репо» шарты бойынша активтер, амортизациялық құны бойынша есепке алынатын қаржылық активтер жатады. Топ пайдаланатын қаржылық құралдарға байланысты негізгі тәуекелдеріне пайыздық мөлшерлеме тәуекелі, валюталық тәуекел, кредиттік тәуекел жатады. Сонымен қатар Топ барлық қаржылық құралдарға байланысты нарықтық тәуекелді және өтімділік тәуекелін бақылайды.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлеме тәуекелі – бұл қаржылық құралдың нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты құнының өзгеру тәуекелі.2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, Топтың ауыспалы пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздары немесе несиелері болмаған, сондықтан нарықтық мөлшерлемелердің өзгеруіне ұшырамаған.2024 жылы Топ «Астана халықаралық биржасына» ауыспалы пайыздық мөлшерлемемен облигациялар орналастырды.Топтың пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекеліне ұшырауы негізінен облигацияларға байланысты, бұл мөлшерлеме:Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген базалық мөлшерлемелердің орташа мәніне, + 0,5%–1% көлеміндегі тұрақты маржаға тең.

Келесі кестеде пайыздық мөлшерлемелердің негізделген ықтимал өзгерістеріне қатысты сезімталдықты талдау ұсынылған. Барлық басқа параметрлер өзгеріссіз қалса, ауыспалы пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздар Топтың салық салынғанға дейінгі пайдасына келесі әсер етеді:

	2024	
Мың теңгемен	**Ұлғаю/ (төмендеу) %**	**Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері**
Теңге	**+4,06%**	**2.497.439**
	-4,06%	**(2.497.439)**

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – бұл қаржылық құралдың құнының өзгеру қаупі, ол валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты туындайды.

АҚШ долларымен көрсетілген кредиторлық берешек, ақшалай қаражаттар және олардың баламалары, банктік депозиттер мен дебиторлық берешек көлемінің елеулі болуына байланысты, АҚШ доллары/теңге бағамының өзгеруі Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайы туралы есебіне елеулі әсер етуі мүмкін.

Төмендегі кестеде Топтың салық салынғанға дейінгі пайдасының АҚШ доллары мен теңге арасындағы айырбас бағамының өзгеруіне сезімталдығы көрсетілген. Бұл – ақшалай активтер мен міндеттемелердің әділ құнының өзгеруінен туындайтын ықтимал әсер. Басқа айнымалылар өзгеріссіз қалған жағдайда ғана ескерілген. Аталған факторлар Топтың капиталына әсер етпейді.

	2024 жыл		2023 жыл	
Мың теңгемен	**Айырбастау бағаманың ұлғаюы/(төмендеуі)**	**Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері**	Айырбастау бағамының ұлғаюы/(төмендеуі)	Салық салынғанға дейінгі пайдаға әсері
АҚШ доллары	**9,09%**	**3.602.809**	14,15%	6.832.074
	-7,34%	**(2.910.762)**	-14,15%	(6.832.074)
Еуро	**9.00%**	**(1.544.732)**	12.95%	(2.714.707)
	-5.95%	**1.021.314**	-12.95%	2.714.707

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – контрагенттер қаржы құралы немесе клиенттік шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамауы салдарынан Топтың көтеретін қаржылық залал тәуекелі. Топ операциялық (ең алдымен, сауда дебиторлық берешегіне қатысты) және қаржылық қызметіне байланысты, банктегі депозиттер мен қаржылық ұйымдар, валюталық операциялар мен басқа да қаржылық құралдарды қоса алғанда, кредиттік тәуекелге бейім.

Сауда және басқа да дебиторлық берешек

Топтың кредиттік тәуекелі шоғырланған қаржылық құралдары – бұл ең алдымен сауда және басқа да дебиторлық берешек. Осы активтермен байланысты кредиттік тәуекел Топтағы клиенттер санының көптігі мен клиенттердің және басқа да дебиторлардың кредит төлеу қабілеттілігіне үздіксіз мониторинг жасау рәсімі салдарынан шектелген.

Күтілетін кредиттік залалды бағалауда мартрица қорын қолдану арқылы әр есепті күнге құнсыздануды тану қажеттілігі талданады. Резервтердің мөлшерлемесі төлем мерзімін өткізіп алған күннің санына байланысты түрлі клиенттік сегменттегі топтар үшін залалдың туындауы (яғни географиялық өңір, өнімнің түрі, сатып алушының түрі мен рейтингісі, аккредитивтер немесе басқа да кредиттік тәуекелдерді сақтандыру түрлерімен қамтамасыз ету бойынша) сипаттамасына ұқсас қойылады. Есеп айырысу белгіленген есептіліктің ықтималдығын, уақытша ақша құны мен есепті күнге қолжетімді өткен оқиғалар, ағымдағы жағдайлар мен болашақтағы болжамды экономикалық жағдайлар туралы негізделген және расталған ақпарат ескерілген нәтижелерді көрінеді. Әдетте сауда және басқа да дебиторлық берешек, егер бір жылдан аса мерзімі өткен және тиесілі қаржыны мәжбүрлі талап ету арқылы рәсімдеу қолданылмаса, алынып тасталады. Есепті күнге кредиттік тәуекелге мейлінше түсіп қалу әр сыныптама бойынша *12, 15, 17 және 17-ескертпелерде* қарастырылған қаржылық активтердің әр класының теңгерімдік құнымен ұсынылды.

Қаржылық құралдар және ақша депозиттері

Топтың қаржылық саясатына сәйкес бос ақшалай қаражатты бірнеше ірі қазақстандық банкке (кредиттік рейтингілері барынша жоғары) орналастырады. Банктердегі бос ақшалай қаражатты орналастыруға байланысты кредиттік тәуекелді басқару үшін Топ басшылығы банктердің кредит төлеу қабілетін бағалау жұмыстарын мерзімді жүргізіп отырады. Депозитті бағалау жұмыстарын жеңілдету үшін Топ салыстырмалы несие міндеттемелері мен ағымдағы есеп айырысу шоты бар және қызметін оңай мониторинг жасай алатын банктерге басымдылық береді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қаржылық құралдар және ақша депозиттері (жалғасы)

			Ақша қаражатының қалдығы		Депозит шоттарындағы қалдық	
Мың теңгемен	2024 жылғы рейтинг	2023 жылғы рейтинг	**2024 жыл**	2023 жыл	**2024 жыл**	2023 жыл
«Қазақстан Халық Банкі»	**BBB-/тұрақты/ BBB-, kzAAA**	BB+/тұрақты/ BBB-, kzAAA	**2.268.624**	4.246.368	**15.793.326**	60.453.268
Электронды ақша	**–**	–	**1.077.231**	504.275	**–**	–
«Нұрбанк» АҚ	**B-/ тұрақты /kzBB+**	B-/ тұрақты /kzBB-	**150.114**	15.000	**–**	–
«Ситибанк Казахстан» АҚ	**A+/ тұрақты /A+**	A+/ тұрақты /A+	**53.470**	579.058	**–**	–
«Kaspi Bank» АҚ	**BB+/тұрақты, BBB-,kzAA+**	BB/positive, Ba1,kzA	**22.617**	81.287	**–**	–
«Сбербанк» АҚ ЕБ/ «Bereke bank» АҚ	**–**	–	**10.673**	1.276	**–**	–
«Сбербанк России» ЖАҚ/	**–**	–	**4.153**	69.323	**–**	–
«First Heartland Jýsan Bank» АҚ	**Ba3/ позитивті, kzAAA**	Ba3/ позитивті, kzAAA	**718**	10.888	**–**	–
Credit Suisse (Schweiz) AG	**A+**	A-	**273**	8.607	**–**	–
«Банк ЦентрКредит» АҚ	**BB-/ тұрақты, kzA**	BB-/ тұрақты, kzA-	**237**	656	**–**	–
«Казпочта» АҚ	**BBB-/ тұрақты**	Baa3/ тұрақты	**174**	18	**5.090.891**	–
«Банк «Bank RBK» АҚ	**Ba2/тұрақты/**	Ba3+/позитивті/	**114**	118	**–**	–
«Altyn Bank» АҚ («Қазақстан Халық Банкі» АҚ ЕБ)	**BBB/ тұрақты, kzAAA**	BBB/ тұрақты, kzAA+	**108**	144	**–**	–
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ	**BBB-/ тұрақты / BBB, kzAAA**	BBB/ тұрақты / BBB, kzAAA	**82**	78	**–**	–
«Қазақстандағы Қытай Банкі» АҚ ЕБ	**BBB+/ тұрақты , kzAAA**	BBB+/ тұрақты , kzAAA	**37**	11	**–**	–
«ForteBank» АҚ	**BB/ тұрақты / kzA-**	BB-/ тұрақты / BB-, kzA-	**34**	18	**–**	–
«Банк ВТБ» АҚ» ЕБ (Қазақстан)	**–**	–	**5**	82	**–**	–
«Halyk Finance» АҚ	**BBB-/тұрақты/ BBB-, kzAAA**	BB+/тұрақты/ BBB-, kzAAA	**–**	–	**–**	5.000.000
Барлығы			**3.588.664**	5.517.207	**20.884.217**	65.453.268

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Топтың қалыпты немесе күтпеген жағдайларда төлем мерзімі келген кезде төлемдер бойынша өз міндеттемелерін орындай алмау тәуекелі.

Топ ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын қолдана отырып, ақша қаражатының жетіспеу тәуекелін бақылауды жүзеге асырады. Бұл құрал қаржы инвестицияларының және қаржылық активтердің (мысалы, дебиторлық берешек және басқа қаржылық активтер) өтелу мерзімін, сондай-ақ операциялық қызметтің болжамды ақша ағындарын ескереді.

Топтың мақсаты – қарыз және жалдау шарттарын пайдалану жолымен қаржыландыру мен икемділік арасындағы балансты тепе-теңдікте ұстап тұру. Топтың саясатына сәйкес келесі 12 ай ішінде 35%-дан аспайтын қарыз беи жалдау шарттары өтелуі тиіс. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген қарыз қаражаты мен жалдаудың баланстық құнын негізге ала отырып, Топтың қарыз қаражатының шамамен 45% жыл ішінде өтелуге жатады (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 23%).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Төмендегі кестеде міндеттемелерді өтеу мерзімдері бөлігінде Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы жалпылама ақпарат берілген:

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	Барлығы
2024 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыз	**–**	**5.314.716**	**177.419.526**	**188.967.558**	**7.670.969**	**379.372.769**
Жалдау бойынша қарыз	**–**	**3.505.407**	**4.374.121**	**62.170.623**	**13.562.534**	**83.612.685**
Сауда кредиторлық берешек	**42.011.000**	**25.396.727**	**15.635.054**	**3.753.777**	**–**	**86.796.558**
Өзге де қаржылық міндеттемелер	**–**	**3.512.533**	**–**	**–**	**–**	**3.512.533**
	42.011.000	**37.729.383**	**197.428.701**	**254.891.958**	**21.233.503**	**553.294.545**
2023 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыз	–	10.621.594	87.647.217	239.635.542	10.741.902	348.646.255
Жалдау бойынша қарыз	–	5.541.828	13.861.320	77.013.334	69.659.770	166.076.252
Сауда кредиторлық берешек	81.429.756	10.577.767	14.805.504	7.339.002	–	114.152.029
Өзге де қаржылық міндеттемелер	–	3.730.176	–		–	3.730.176
	81.429.756	**30.471.365**	**116.314.041**	**323.987.878**	**80.401.672**	**632.604.712**

Ақша ағындарының қозғалысымен байланысты тәуекелдер

Ақша қаражатының қозғалысымен байланысты тәуекел монетарлық қаржы құралына байланысты болашақтағы ақша ағындары құнының өзгеру тәуекелін білдіреді. Ақша ағындарына қажеттілік мониторингі тұрақты түрде жүзеге асырылады және басшылық туындауына орай кез келген міндеттемелерді орындауға қажетті қаражаттың болуын қамтамасыз етеді. Топ басшылығы ақшалай қаржы құралымен байланысты болашақтағы ақша ағындарының ешқандай ықтимал ауытқулары Топтың қызметіне айтарлықтай ықпал етпейді деп есептейді.

Капиталды басқару

Қызметті қолдау және акционерлік құнды барынша көбейту мақсатында жоғары кредит рейтингі мен жеткілікті капиталдың тұрақты коэффициенттерін қамтамасыз ету Топ капиталын басқарудың негізгі мақсаты болып табылады. Топ өз капиталының құрылымын басқарады және оған экономикалық жағдайдың өзгеруіне орай түзету енгізеді. Капитал құрылымын қолдау немесе оған түзету енгізу үшін Топ жай акциялар иегерлерінің дивидендтік төлемдер көлемін қайта қарауы, акционерлерге капиталдарды қайтаруы немесе жаңа акциялар шығаруы мүмкін. 2024 және 2023 жылдары Топ капиталды басқару мақсатына, саясатына немесе үдерістеріне өзгерістер енгізген жоқ. Топ берешектің жалпы капиталға арақатынасын білдіретін берешек коэффициентін пайдалана отырып, капитал мониторингін жүзеге асырады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Капиталды басқару (жалғасы)

Төмендегі кестеде кезеңнің аяғына Топтың берешек коэффициенті берілген:

Мың теңгемен	**2024 жылғы 31 желтоқсан**	2023 жылғы 31 желтоқсан
Пайыздық кредиттер мен қарыз	**296.219.028**	291.391.598
Жалдау бойынша міндеттемелер	**52.670.997**	91.518.878
Берешек	**348.890.025**	382.910.476
Бақыламайтын қатысу үлестерін қоса алғанда, капитал жиыны	**854.846.372**	803.662.337
Берешек коэффициенті	**0,41**	0,48

Әділ құн

Әділ құнын анықтау мақсатында Топ жоғарыда көрсетілгендей, активтер немесе міндеттемелердің сипаттамалары мен тәуекелдері негізінде активтер мен міндеттемелердің санаттарын және әділ құн иерархиясы деңгейлерін анықтады.Төмендегі кестеде Топ активтері мен міндеттемелері әділ құнының баға көздері иерархиясы берілген. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы құралдары әділ құнының баға көздері иерархиясы саны туралы ақпараттың ашылып жазылуы:

		Мыналарды қолданғандағы әділ құн бағасы			
Мың теңгемен	**Бағалау күні**	**Белсенді нарықтардағы котировкалар (1-деңгей)**	**Маңызды бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)**	**Маңызды бақыланбайты н бастапқы деректер (3-деңгей)**	**Барлығы**
Әділ құны ашылатын активтер					
Әділ құны бойынша амортизацияланатын қаржы активтері	2023 жылғы 31 желтоқсан	**21.331.156**	**–**	**–**	**21.331.156**
Айналымнан тыс өзге қаржылық активтер	2023 жылғы 31 желтоқсан	**–**	**–**	**8.117.937**	**8.117.937**
Айналымдағы өзге қаржылық активтер	2023 жылғы 31 желтоқсан	**–**	**–**	**4.748.972**	**4.748.972**
Сауда дебиторлық берешек	2023 жылғы 31 желтоқсан	**–**	**–**	**42.506.089**	**42.506.089**
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
Қарыз	2023 жылғы 31 желтоқсан	**–**	**–**	**279.841.067**	**279.841.067**
Өзге ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	2023 жылғы 31 желтоқсан	**–**	**–**	**3.753.777**	**3.753.777**
Өзге қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	2023 жылғы 31 желтоқсан	**–**	**–**	**28.603.255**	**28.603.255**
Сауда кредиторлық берешек	2023 жылғы 31 желтоқсан	**–**	**–**	**82.866.540**	**82.866.540**

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Әділ құн (жалғасы)

Төмендегі кестеде Топ активтері мен міндеттемелері әділ құнының баға көздері иерархиясы берілген. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы қаржы құралдары әділ құнының баға көздері иерархиясы саны туралы ақпараттың ашылып жазылуы:

		Мыналарды қолданғандағы әділ құн бағасы			
Мың теңгемен	Бағалау күні	Белсенді нарықтардағы котировкалар (1-деңгей)	Маңызды бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Маңызды бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)	Барлығы
Әділ құны ашылатын активтер					
Әділ құны бойынша амортизацияланатын қаржы активтері	2023 жылғы 31 желтоқсан	45.770.813	–	–	45.770.813
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	2023 жылғы 31 желтоқсан	–	–	427.268	427.268
Айналымнан тыс өзге қаржылық активтер	2023 жылғы 31 желтоқсан	–	–	4.911.010	4.911.010
Айналымдағы өзге қаржылық активтер	2023 жылғы 31 желтоқсан	–	–	5.280.059	5.280.059
Сауда дебиторлық берешек	2023 жылғы 31 желтоқсан	–	–	50.755.814	50.755.814
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
Қарыз	2023 жылғы 31 желтоқсан	–	–	284.442.023	284.442.023
Өзге ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	2023 жылғы 31 желтоқсан	–	–	7.339.002	7.339.002
Өзге қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	2023 жылғы 31 желтоқсан	–	–	32.865.868	32.865.868
Сауда кредиторлық берешек	2023 жылғы 31 желтоқсан	–	–	106.813.027	106.813.027

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Әділ құн (жалғасы)

Төменде қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте әділ құны бойынша көрсетілмейтін Топтың қаржылық активтері мен міндеттемелерінің сыныптары бойынша баланстық құн мен әділ құнның салыстырмасы берілген. Кестеде қаржылық емес активтер мен қаржылық емес міндеттемелердің әділ құн мәндері көрсетілмеген.

Мың теңгемен	Баланстық құн 2024 жыл	Әділ құн 2024 жыл	Танылмаған кіріс/(шығыс) 2024 жыл	Баланстық құн 2023 жыл	Әділ құн 2023 жыл	Танылмаған кіріс/(шығыс) 2023 жыл
Қаржылық активтер						
Ақша қаражаты мен оның баламалары	**24.479.950**	**24.479.950**	**–**	70.984.738	70.984.738	–
Айналымнан тыс өзге қаржылық активтер	**8.974.898**	**8.117.937**	**(856.961)**	5.757.350	4.911.010	(846.341)
Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері	**21.331.156**	**21.331.156**	**–**	45.770.813	45.770.813	–
Айналымдағы өзге қаржылық активтер	**4.748.972**	**4.748.972**	**–**	5.280.059	5.280.059	–
Сауда дебиторлық берешек	**42.539.089**	**42.506.089**	**(33.000)**	50.755.814	50.755.814	–
Қаржылық міндеттемелер						
Қарыз	**296.219.028**	**279.841.067**	**16.377.961**	291.391.598	284.442.023	6.949.575
Өзге ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	**3.753.777**	**3.753.777**	**–**	7.339.002	7.339.002	–
Өзге қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	**28.603.255**	**28.603.255**	**–**	32.865.868	32.865.868	–
Сауда кредиторлық берешек	**82.949.540**	**82.866.540**	**83.000**	106.813.027	106.813.027	–
Өткізілмеген әділ құндағы барлық танылмаған өзгеріс			**15.571.000**			6.103.234

Бағалау әдістемелері және жорамалдар

Төменде осы қаржылық есептілігінде әділ құны бойынша көрсетілмеген қаржы құралдарының әділ құнын анықтау кезінде пайдаланылған әдістемелер мен жорамалдар сипатталған.

Әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең активтер

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер өтімді немесе өтеу мерзімі қысқа (үш айдан кем) болған жағдайда олардың әділ құны шамамен баланстық құнына тең дегенге жол беріледі. Сондай-ақ бұл жорамал талап етілетін салымдарға және өтеу мерзімі белгіленбеген жинақтаушы шоттарға қолданылуы мүмкін.

Амортизацияланатын құн бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер

Алынған қарыздың әділ құны шарттары, кредит тәуекелі мен өтеу мерзімі ұқсас берешек бойынша қазіргі уақытта қолданыстағы мөлшерлемелер пайдаланыла отырып, алдағы ақша қаражаты ағындарын дисконттау арқылы бағаланады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

Қаржылық қызметпен байланысты міндеттемелердегі өзгерістер

2024 жылғы қаржылық қызметпен байланысты міндеттемелердегі өзгерістер мынадай түрде берілді:

Мың теңгемен	2024 жылғы 1 қаңтар	Алынған қарыз/ Түсімдер	Негізгі борышты өтеу	Модификация	Жалға алуды бұзу	Сатуға арналған активтермен тікелей байланысты міндеттемелер құрамына аудару	Пайыздық шығыс *(39-ескертпе)*	Пайыздарды төлеу	Өзгелері	2024 жылғы 31 желтоқсан
Қарыз	291.391.598	285.776.550	(234.339.022)	–	–	(47.750.076)	33.621.490	(32.564.189)	82.677	296.219.028
Қарыз (тоқтатылған қызмет)	–	–	(16.978.468)	–	–	47.750.076	3.819.629	(4.052.318)	1.500	30.540.419
Жалдау бойынша міндеттемелер	91.518.878	10.380.056	(5.924.626)	9.858.721	(728.245)	(52.433.787)	7.832.651	(7.832.651)	–	52.670.997
Жалдау бойынша міндеттемелер (тоқтатылған қызмет)	–	3.643.640	(6.944.218)	(9.333.982)	–	52.433.787	3.219.298	(3.033.316)	(75.291)	39.909.918
Барлығы	382.910.476	299.800.246	(264.186.334)	524.739	(728.245)	–	48.493.068	−47.482.474	8.886	419.340.362

2023 жылғы қаржылық қызметпен байланысты міндеттемелердегі өзгерістер мынадай түрде берілді:

Мың теңгемен	2023 жылғы 1 қаңтар	Алынған қарыз	Түсімдер	Модификация	Бұзулар	Негізгі борышты өтеу	Пайыздық шығыс *(39-ескертпе)*	Пайыздарды төлеу	Дисконт	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қарыз	247.876.877	133.584.742	–	–	–	(91.120.692)	30.388.789	(30.060.461)	722.343	291.391.598
Жалдау бойынша міндеттемелер	40.825.884		11.483.429	51.574.166	(254.802)	(12.109.799)	5.255.697	(5.255.697)	–	91.518.878
Барлығы	288.702.761	133.584.742	11.483.429	51.574.166	(254.802)	(103.230.491)	35.644.486	(35.316.158)	722.343	382.910.476

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

46. ШАРТ ЖӘНЕ ТАЛАП МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

Операциялық орта

Қазақстанда нарықтық экономика талаптарына жауап беретін экономикалық реформалар және құқықтық, салық және әкімшілік инфрақұрылымды дамыту жалғасуда. Қазақстандық экономиканың болашақтағы тұрақтылығы көп жағдайда осы реформалар барысына, сондай-ақ Үкімет экономика, қаржы және ақша-кредит саясаты саласында қабылдайтын шаралар тиімділігіне байланысты болмақ.

Инвестициялық сипаттағы міндеттемелер

Топ құрылыс жобаларын орындауға және телекоммуникациялық жабдықтарды сатып алуға шарттар жасасады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың телекоммуникациялық жабдықты сатып алуға және телекоммуникациялық желіні салуға байланысты ҚҚС қоса алғанда, жалпы сомасы 77.112.435 мың теңгеге (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 97.469.118 мың теңге, ҚҚС қоса алғанда) шарттық міндеттемелері болды.

Лицензиялық міндеттемелер

Сымсыз байланыс қызметтерін көрсетуге арналған бірқатар лицензиялардың шарттарына сәйкес Топтың өз желісінің қамту аймағына қатысты белгілі міндеттемелері бар. Топ Қазақстан Республикасының негізгі магистральдары, шағын қалалары мен қалалық үлгідегі кенттері бойындағы аудандарды қамтитын мобильді желіні қамтуды кеңейтуге міндетті. Топ басшылығы Топ лицензия шарттарын сақтайды деп санайды

2022 жылғы желтоқсанда Топ бесінші буындағы 5G мобильді байланысқа арналған радиожиіліктер бойынша ашық аукционға қатысты. Аукцион нәтижесінде Топ 3600–3700 МГц және 3700–3800 МГц диапазондарындағы екі лотты жеңіп алды.2023 жылғы 22 маусымда Топ аукцион талаптарының барлығын орындап, 5G радиожиіліктерін пайдалануға арналған материалдық емес активті мойындады. Бұл активтің құны 78,034 млн теңгені құрады, ал пайдалы қызмет ету мерзімі – 15 жыл деп бағаланды.Алынған жиіліктердің талаптарына сәйкес, Топ ел аумағы бойынша 3 527 5G базалық стансасын іске қосуды міндетіне алады, оның саны өңірлер бойынша нақты белгіленген. 2024 және 2023 жылдардағы лицензиялық міндеттемелер орындалды — тиісінше 391 және 784 базалық станса іске қосылды.2027 жылдың соңына дейін әр жыл сайын Топ 784 5G базалық стансаны қосуды міндеттенеді.2024 жылы Топтың еншілес компаниялары – «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС және «Кселл» АҚ – 5G желісін бірлесіп пайдалану туралы келісімге қол қойды. Бұл келісім 5G бойынша лицензиялық міндеттемелерді орындау мақсатында жасалды.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге ұшырайды және әртүрлі түсіндірулерге жол береді. Сонымен қатар, басшылық топ Халықаралық телекоммуникация одағына кіретін және белгілі бір салықтық жеңілдіктер беретін бейрезиденттермен жұмыс жасайтын халықаралық шарттар ұлттық салық заңнамасынан басым болады деп санайды. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдары арасында пікір алшақтығы жағдайлары жиі кездеседі. Қазақстандық салық заңнамасының анықталған және расталған бұзушылықтары үшін айыппұлдар мен өсімпұлдардың қолданыстағы режимі қатаңдығымен ерекшеленеді. Айыппұл мөлшері, әдетте, қосымша есептелген салықтар сомасының 80% құрайды, ал өсімпұлдар Қазақстан Ұлттық Банкі белгілеген 1,25-ке көбейтілген қайта қаржыландыру мөлшерлемесі негізінде есептеледі. Нәтижесінде айыппұлдар мен өсімпұлдар сомасы есептелген салықтар сомасынан бірнеше есе көп болуы мүмкін. Салықтық тексерулер тексеру жылының алдындағы бес күнтізбелік жылды қамтуы мүмкін.

Қазақстанның салық жүйесімен байланысты белгісіздікке байланысты салықтардың, айыппұлдардың және пайыздардың түпкілікті сомасы, егер бар болса, 2024 жылғы 31 желтоқсанда есептелген күнгі жұмсалған сомадан асып кетуі мүмкін. Басшылық 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша оның тиісті заңнаманы түсіндіруі және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көзделген немесе осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте өзгеше түрде ашылған жағдайларды қоспағанда, Топтың салық позициялары расталу ықтималдығы бар деп санайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

46. ШАРТ ЖӘНЕ ТАЛАП МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ (жалғасы)

Жилік үшін төлемге байланысты мемлекеттік грант

Топ Қазақстан Республикасының барлық аумағындағы қалалық және ауылдық елді мекендерде кеңжолақты интернетке қол жеткізу қызметтерін ұсыну үшін қажетті күрделі және операциялық шығындарды қоса алғанда, қалалық және ауылдық жерлерде кеңжолақты интернетке қол жеткізу жобаларын қаржыландыруға бағытталған шығындар туралы жиынтық есеп ұсынды. Басшылық бұл гранттарға қатысты орындалмаған шарттар немесе күтпеген мән-жайлар жоқ деп есептейді.

Егер аудиттелген ақпарат нәтижесінде байланыс операторының тиісті сыйақы мөлшерлемесінің төмендеуінен босатылған қаражаттың кемінде бір бөлігін қалалық және ауылдық жерлерде кеңжолақты интернетке қол жеткізу жобаларын қаржыландыруға бағыттамағаны анықталса, байланыс саласындағы уәкілетті орган есепті жылдан кейінгі жылдың ішінде, бірақ бір жылдан ерте емес мерзімде, есепті жыл үшін жилікті пайдалану бойынша жылдық төлем мөлшерін қайта есептейді. Бұл сома есепті жылдағы орындалмаған қаржылық міндеттемелер көлеміне пропорционалды болуы тиіс.

Радиожиіліктер үшін төлемге байланысты мемлекеттік субсидиялар

Топ жыл сайын ХҚЕС-ке сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілік жарияланғаннан кейін есепті жыл үшін шоғырландырылған есепті ұсынады. Бұл есеп Қазақстан Республикасының барлық аумағындағы қалалық және ауылдық елді мекендерде кеңжолақты интернетке қол жеткізу қызметтерін ұсыну үшін қажетті күрделі және операциялық шығындарды қамтитын кеңжолақты интернетке қол жеткізу жобаларын қаржыландыруға бағытталған шығындарды көрсетеді. Басшылық бұл гранттарға қатысты орындалмаған шарттар немесе шартты міндеттемелер жоқ деп есептейді. Сондай-ақ басшылық бұл субсидияларға қатысты орындалмаған шарттар немесе күтпеген мән-жайлар жоқ деп есептейді.

Аудиттелген ақпарат нәтижесінде байланыс операторының тиісті сыйақы мөлшерлемесінің төмендеуінен босатылған қаражаттың кемінде бір бөлігін қалалық және ауылдық жерлерде кеңжолақты интернетке қол жеткізу жобаларын қаржыландыруға бағыттамағаны анықталған жағдайда, бұл факт расталғаннан кейін, байланыс саласындағы уәкілетті орган есепті жылдан кейінгі жылы, бірақ бір жылдан ерте емес мерзімде, есепті жыл үшін жилікті пайдалану бойынша жылдық төлем мөлшерін қайта есептейді. Бұл сома есепті жылдағы орындалмаған қаржылық міндеттемелер көлеміне пропорционалды түрде айқындалады.

Техникалық регламенттің жаңа талаптары

Ұлттық қауіпсіздік комитетінің «Жедел-іздестіру іс-шараларын жүргізуді, абоненттер туралы қызметтік ақпаратты жинауды және сақтауды қамтамасыз ету жөніндегі телекоммуникациялық жабдыққа қойылатын жалпы талаптар» *техникалық регламентін бекіту туралы»* 2016 жылғы 20 желтоқсандағы № 91 бұйрығы 2017 жылғы 7 ақпанда жарияланды және 2018 жылғы 8 ақпанда күшіне енді. Жаңа регламентке сәйкес телекоммуникациялық жабдыққа жедел-іздестіру іс-шараларын жүргізу, абоненттердің ақпаратын жинау және сақтау (бұдан әрі – «ORA») үшін жабдықтың техникалық мүмкіндіктерін кеңейтуді қамтитын қосымша талаптар қойылады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ лицензиялық және порт қуаттарын жалпы сомасы 4.964.100 мың теңгеге жаңғыртуды және кеңейтуді ішінара жүзеге асырды. Топ 5G қоса алғанда, ұялы байланысты дамыту жоспарына сәйкес SHC лицензиялық және порттық қуаттарын жаңғыртуды және кеңейтуді біртіндеп жоспарлап отыр және жаңғыртумен және кеңейтумен байланысты күрделі шығындардың күтілетін сомасы 2032 жылға қарай 17.673.182 мың теңгені құрайды.

Амдокс компанияларына қарсы арбитраж

«Амдокс-Қазақстан» ЖШС және «Амдокс Софтвер Солюшнс» ЖШҚ (бірге «Амдокс» деп аталады) TeliaSonera AB және Amdocs Software System Ltd арасындағы 2014 жылғы сәуірдегі бас келісімге («Негізгі келісім») және қосымшаларын қоса алғанда, жеткізу шартына (бұдан әрі – «Жеткізу шарты») сәйкес конвергенттелген биллинг жүйесін әзірлеп, Кселл жүйесіне енгізіп және орнатуға тиіс болатын.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

46. ШАРТ ЖӘНЕ ТАЛАП МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ (жалғасы)

Амдокс компанияларына қарсы арбитраж (жалғасы)

2018 жылғы қарашада «Кселл» АҚ конвергенттелген биллинг жүйесінің сапасы және Амдокс шарт міндеттемелерін Жеткізу шартының талаптарына сәйкес орындамауына байланысты, техникалық қолдау қызметтерін қоспағанда, Жеткізу шартын бұзатыны туралы Жеткізушіге хабарлады. Сонымен қатар OLC (онлайн-тарифтеу) жүйесін жеткізу және енгізу кешіктірілді. Сондай-ақ 2020 жылғы мамырда «Кселл» АҚ Жеткізушіге техникалық қолдау туралы шарттан да шығатыны туралы хабарлады. Амдокс жеткізу туралы келісімнің әрекетін тоқтатуға және техникалық қолдау туралы келісімнен шығуға қатысты «Кселл» АҚ ұйғарымдарымен келіспеді.

2023 жылғы 15 наурызда арбитраждық шешім алынды. Amdocs талап арыздарының сомасы арбитражда 3.721.874 мың теңгеге қанағаттандырылды.

2023 жылғы 13 қыркүйекте Топ пен Amdocs арасында төлемдерді, сондай-ақ арбитраждық шешімнің орындалуымен байланысты тәуекелдерді азайту мақсатында арбитраждық шешімді ерікті түрде 6 миллион АҚШ доллары (баламасы – 2.762.348 мың теңге) сомасына орындауға бейбіт келісім жасалды. Толық сомасы төленгеннен кейін Бейбіт келісімге сәйкес Топ пен Amdocs арасындағы дауға қатысты барлық талаптар мен өтелмеген міндеттемелер толығымен реттелген/орындалған деп саналады.

2023 жылғы 15 қыркүйекте Топ Бейбіт келісімге сәйкес өтемақының сомасын толық өтеді және 721.000 мың теңге мөлшерінде қалған резервті қалпына келтірді.

ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі

Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің 2022 жылғы 15 маусымдағы бұйрығы

Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі Алматы қаласы бойынша департаментінің (бұдан әрі – БҚДА) 2022 жылғы 15 маусымдағы №42-ОД бұйрығына сәйкес Топқа қатысты Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 174-бабы 1-тармағында көзделген бұзушылық негіздеу фактісі бойынша тергеу басталды. Бастапқы аудиттелген кезең – 2020 жылғы 1 қаңтар мен 2022 жылғы 12 қыркүйек аралығы. БҚДА Kcell бренді үшін мобильді байланыс қызметіне жоғары бағаны байқады. Тергеу мәні бәсекелестікті шектеу немесе жоюға бағытталған монополиялық жоғары бағаны қолдау бойынша Топ тарапынан бұзушылық фактісін растау немесе терістеу болып табылады.

Топ тергеумен келіспей, Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігіне тергеу туралы қаулыға 2022 жылғы 26 шілдеде шағым түсіріді, алайда апелляция 2022 жылы 16 тамызда кері қайтарылды. Апелляция нәтижесінде БҚДА тергеуді 2022 жылы 28 шілдеде уақытша тоқтатты.

2023 жыл Топ Бұйрыққа қарсы апелляциялық шағым берді. 2023 жылғы 09 қарашада Қазақстан Республикасы Жоғарғы сотының отырысы өтті. Сот 2022 жылғы 15 маусымдағы №42-ОД бұйрықты 20220 жылғы 1 қаңтар мен 2021 жылғы 31 желтоқсан аралығындағы тексеру кезеңіне заңсыз деп таныды. Тергеу 2023 жылғы 27 қарашада қайта басталды.

2023 жылғы 16 желтоқсанда Топ тергеуді қайта бастауға қатысты шағым түсірді. 2023 жылғы 22 желтоқсанда берілген апелляцияға байланысты тергеу уақытша тоқтатылды.

Қазақстанның Жоғарғы соты жоғарыдағы сот шешімдерін әкімшілік сот өндірісі тәртібінде қарауға жатпайтын іс ретінде өзгеріссіз қалдырды, кассациялық шағым кері қайтарылды.

2025 жылғы 30 қаңтарда Топ тергеу 2025 жылғы 29 қаңтардан бастап қайта басталатыны туралы ұйғарым алды. Топ тергеу аясында БҚДА-ға сұрауына жауап дайындау жұмысын жүгізуде.

Топ басшылығы монополияға қарсы заңнаманың бұзылу тәуекелін ықтимал деп бағалады және сәйкесінше 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға жоғарыда көрсетілген тергеулер мен хабарламалардың ешбіріне қатысты залалға резерв есептеген жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

46. ШАРТ ЖӘНЕ ТАЛАП МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ (жалғасы)

ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі (жалғасы)

Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің 2023 жылғы 21 желтоқсандағы бұйрығы

Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі Алматы қаласы бойынша департаментінің 2023 жылғы 21 желтоқсандағы №38-ОД бұйрығына сәйкес Топқа қатысты тергеу басталды. Тергеу мәні 2023 жылғы мамыр-шілде айлары бойы байланыс қызметтеріне баға белгілеу мен ұстап тұру бойынша бәсекелестермен үйлестірілген іс-әрекет жасауға жол бермеу болып табылады. Тергеу аясында БҚДА тергеу жүргізуге қажетті ақпаратты ұсыну туралы сұраухат жолдады. Топ 2024 жылы 10 қаңтарда БҚДА-ның бұл талабына шағым түсірді.

2024 жылы Топ төмен тұрған соттардан апелляциялық шағымдарды қанағаттандырудан бас тартулар алды. Кассациялық шағым 2024 жылғы 16 қазанда берілді. Қазақстан Республикасының Жоғарғы Сотында тыңдалым күні әзірге белгіленген жоқ.

Топ басшылығы бәсекелестікті қорғау заңнамасын бұзу қаупін мүмкін деп бағалап, тиісінше, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда аталған терген-тексерулер мен хабарламаларға байланысты шығындарға резерв қалыптастырған жоқ.

47. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2025 жылғы 1 қаңтар мен 20 ақпан аралығында Топ «Нұрбанк» АҚ-нан жылдық1 5,75 %-дық сыйақы мөлшерлемесімен тиісінше 21 және 20 ай мерзімге жалпы сомасы 6.000.000 мың теңге болатын екі транш алды.

2025 жылғы 1 қаңтар мен 20 ақпан аралығында Топ «Нұрбанк» АҚ алдындағы 4.000.000 мың теңге мөлшеріндегі қарызын өтеді.

2025 жылғы 17 қаңтарда Astana International Exchange Ltd биржасында орналастырылған KTCB2.1227 (ISIN KZX000003504) топтың облигацияларының толық көлемде кері сатып алынды. Сатып алынған облигациялардың жалпы құны 59.000.000 мың теңгені, ал төленген сыйақы сомасы 542.063 мың теңгені құрады.

2025 жылғы 20 қаңтарда Топ 2023 жылғы 30 маусымда жасалған «Қазақстандағы Қытай Банкі» АҚ ДБ-мен Кредиттік желі беру (ашу) туралы Келісім шеңберінде 6.200.000 мың теңге көлеміндегі қарызды және 67.813 мың теңге көлеміндегі сыйақыны мерзімінен бұрын өтеді.

2025 жылғы 21 қаңтарда Топ АҚШ Қаржы министрлігінің дисконтталған халықаралық облигацияларын (US Treasury bills) 359.999 мың АҚШ долларына (19.079.591 мың теңге баламасында) сатып алды.

2025 жылғы 26 ақпан мен 6 наурызда Топ Бас компанияның купондық облигацияларын тиісінше 50.000.000 мың теңгеден сатып алды. Жалпы сома 100.000.000 мың теңге. Купондық мөлшерлеме - Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі белгілеген базалық мөлшерлемелердің купондық кезең ішіндегі орташа мәнінен 1% (бір пайыз) маржа шегеріле отырып есептелген. Қайтару мерзімі -2025 жылғы тамыз.

Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің Астана қаласы бойынша департаментінің 2025 жылғы 26 ақпандағы №8-НҚ Бұйрығына сәйкес, Топқа қатысты Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 174-бабы 1) тармақшасында көзделген бұзушылық белгілері бойынша терген-тексеру басталды. Тергеудің мәні - сымды (тіркелген) интернет қызметтері нарығында Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзушылықтардың жасалғанын растайтын немесе теріске шығаратын нақты деректерді анықтау. Тексеру мерзімі: 2025 жылғы 28 ақпаннан 23 мамырға дейін. Тексерілетін кезең: 2023 жылғы 1 қаңтардан 2024 жылғы 30 маусымға дейін.

2025 жылғы қаңтарда Топ «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-нің жарғылық капиталындағы 100% үлесін PIH Communication LLC компаниясына сату мәмілесін аяқтады. 2025 жылғы 16 қаңтарда Топ осы сату шарты бойынша 700 миллион АҚШ доллары көлемінде алғашқы траншты (ақша қаражатының есепке алынған күні бойынша баламасы – 370.790.000 мың теңге) алды.

ГЛОССАРИЙ

3G (third generation)	Үшінші буын ұялы байланыс технологиялары – бұл жоғары жылдамдықты мобильді қолжетімділікті Интернет желісінің қызметтерімен және деректер арнасын құратын радиобайланыс технологиясымен біріктіретін қызметтер жиынтығы.
4G (fourth generation)	Жоғары талаптары бар ұялы байланыс буыны. Төртінші буынға жылжымалы абоненттерге – 100 Мбит/с және стационарлық абоненттерге – 1 Гбит/с асатын жылдамдықпен деректерді беруді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін перспективалық технологиялар жатады.
5G (fifth generation)	Жоғары жылдамдықты сымсыз Интернет, деректерді алу/беру жылдамдығын арттыру және диапазонды кеңейту арқылы деректер мен байланыс қызметтеріне тиімді байланыс пен қолжетімділікті қамтамасыз ететін бесінші буын технологиясы.
ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line)	Асимметриялық цифрлық абоненттік желі – модем технологиясы, онда арнаның қолжетімді өткізу қабілеті шығыс және кіріс трафигі арасында асимметриялы түрде бөлінеді.
API (Application Programming Interface)	Бір компьютерлік бағдарламаның басқа бағдарламамен өзара әрекеттесу тәсілдерінің сипаттамасы.
ARPU (Average Revenue Per User)	Бір абонентке есептегендегі бір айдағы орташа түсім.
B2B (ағылш. Business to Business)	Заңды тұлғалар арасындағы коммерциялық қарым-қатынастарды білдіретін термин.
B2C (ағылш. Business to Consumer)	Заңды тұлға мен тұтынушы арасындағы коммерциялық қарым-қатынасты білдіретін термин.
B2G (ағылш. Business to Government)	Заңды тұлға мен мемлекет арасындағы коммерциялық өзара қарым-қатынасты білдіретін термин.
B2O (ағылш. Business to Operators)	Заңды тұлға мен байланыс операторлары арасындағы коммерциялық өзара қарым-қатынастарды білдіретін термин.
Big Data	Деректердің үлкен көлемін өңдеу.
Blockchain	Белгілі бір ережелерге сәйкес құрылған, ақпараты бар блоктардың үздіксіз тізбегі. Көбінесе блоктар тізбегінің көшірмелері бір-біріне тәуелсіз әр түрлі компьютерлерде сақталады.
CDMA (Code Division Multiple Access)	Кодты бөлумен бірнеше қолжетімділік, цифрлық ұялы (сымсыз) байланыс желісі. CDMA сымсыз байланыс жабдығын халықаралық байланыс стандарттау ұйымы үшінші буын желілерін құру үшін ең перспективалық ретінде ұсынады.
DWDM (Dense Wave Division Multiplexing)	Тығыз толқындық мультиплекстеу технологиясы, мультисервистік және мобильді желілердің тірек инфрақұрылымы үшін ең сенімді технология болып табылады, желінің өткізу қабілеттілігін күрт арттыруды қамтамасыз етеді және түбегейлі жаңа байланыс қызметтерінің кең жиынтығын жүзеге асырады.
EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization)	Компанияның несие, табыс салығы және амортизация бойынша пайыз шегерілгенге дейінгі пайдасы.
ESG факторлары (Environmental. Social. Governance)	Қоршаған орта факторлары, әлеуметтік факторлар және басқару факторлары.
Firewall	Компьютерлік желілер немесе хосттар арасындағы санкцияланбаған немесе қалаусыз хабарламалардың алдын алуға арналған технологиялық кедергі.
FMC – One contact (fixed mobile convergence)	Тіркелген және ұялы байланысты біріктіретін, әрі қарай коммерциялық пайдалануға ауыстырылатын технология.
FTTH (Fiber to the Home)	Үйге оптоталшықты кабель (жеке/ жеке үй дегенді білдіреді).
FTTx (fiber to the x)	Оптикалық-талшықты қосылу технологиясы.
FWA (Fixed Wireless Access)	Оптоталшықты байланыс желілерімен қамтылмаған аймақтарда қолданылатын 4G негізіндегі сымсыз интернет технологиясы.
GSM	Арналарды уақыт пен жиілік бойынша бөлетін цифрлық ұялы байланыстың жаһандық стандарты жоғары қауіпсіздікпен ерекшеленеді және 2G типті желілерде жұмыс істейді. Негізгі мақсаты – қоңырау шалу және хабарламамен алмасу.
GPON (Gigabit passive optical network)	Гигабиттік пассивті оптикалық желілер.
IaaS (Infrastructure as a Service)	Инфрақұрылым қызмет ретінде, мысалы виртуалды серверлер мен виртуалды желі; клиент кез-келген бағдарламалық жасақтама мен қосымшаларды орната алады.
IPTV (Internet Protocol Television)	Интернет хаттамасы бойынша телевизия, сандық кабельдік теледидар операторлары пайдаланатын IP хаттамасы бойынша деректерді беру желілеріндегі цифрлық телевизия технологиясы (стандарты), телевизияның жаңа буыны.
IP-транзит	BGP хаттамасы бойынша деректерді берудің заманауи оптикалық желілері арқылы Интернет желісіне басқарылатын және жоғары жылдамдықты қолжетімділікті ұсыну жөніндегі қызмет. BGP-Интернет желісінде қолданылатын дербес жүйелер арасындағы динамикалық бағыттау хаттамасы.
IoT (Internet of Things)	Интернет (сымды немесе сымсыз) арқылы жеке объектілерге салынған құрылғыларға ақпарат жіберуге және алуға мүмкіндік беретін технологиялардың жалпы атауы.
LoRa (ағылш. Long Range)	Бұл технология және аттас модуляция әдісі.
LTE (Long-Term Evolution)	Ұялы телефондарға және деректермен жұмыс істейтін басқа терминалдарға арналған сымсыз жоғары жылдамдықты деректерді беру стандарты.
NPS (Net Promoter Score)	Тұтынушылардың өнімге немесе Компанияға адалдығын анықтау индексі (ұсынуға дайындық индексі), қайта сатып алуға дайындықты бағалау үшін қолданылады. Бұл клиенттің адалдығын өлшеудің негізгі индекстерінің бірі.
OTT (Over the Top)	Интернет арқылы бейне қызметтерді ұсыну әдісі.
ROACE (Return On Average Capital Employed)	Орташа тартылған капиталдың табыстылығы.
SaaS (Software as a Service)	Бағдарламалық жасақтама қызмет ретінде, мысалы, электрондық пошта немесе басқа кеңсе қосымшасы; клиент қосымшаны пайдаланады, қосымшаның негізгі параметрлерін провайдер басқарады.
SAC (Subscriber Acquisition Cost)	Компанияның бір сатып алушыны тартуға арналған жиынтық шығындарын көрсететін метрика.

SDN/NFV	Бағдарламалық-конфигурацияланатын желі (Software -Defined Networks, SDN) және желілік функцияларды виртуализациялау (Network Function Virtualization, NFV).
VAS (англ. Value-Added Services)	Қосылған құны бар қызметтер.
VPN (Virtual Private Network)	Виртуалды жеке желі – бұл басқа желінің (мысалы, интернет) үстінен бір немесе бірнеше желілік байланыстарды (логикалық желіні) қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін технологиялардың жалпыланған атауы.
WAP (Wireless Application Protocol)	Деректерді сымсыз жіберу хаттамасы. Хаттама портативті құрылғылардың Интернет желісімен байланысын орнату қажет GSM желілері үшін арнайы жасалған. WAP көмегімен мобильді құрылғының пайдаланушысы Интернет желісінен кез келген цифрлық деректерді жүктей алады.
WIMAX (Worldwide Interoperability for Microwave Access)	Бұл шағылысқан сигналда объектінің тікелей көрінісі болмаса да, үлкен қашықтықта жоғары жылдамдықты қосылыстарды қамтамасыз ететін кең жолақты сымсыз байланыс технологиясы.
WLL (Wireless Local Loop)	Радиотелефон желісі мен стационарлық телефон комбинациясы болып табылатын байланыс технологиясының түрі.
АҚТБ	Автоматты қалааралық телефон байланысы.
АЕМ ТОБЖ	Ауылдық елді мекендердегі талшықты-оптикалық байланыс желілері.
ЕТҚ	Еншілес және тәуелді қоғам.
АКТ	ақпараттық-коммуникациялық технологиялар.
КӘЖ	Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік.
ШОК	Шағын және орта кәсіпорындар.
ЗТБ	Заңды тұлғалар бірлестігі.
ОҚКО	Ортақ қызмет көрсету орталығы.
КЖҚ	Кең жолақты немесе жоғары жылдамдықты интернетке қол жеткізу – модемді және жалпы қолданыстағы телефон желісін қолдана отырып, коммутацияланатын қол жетімділікті пайдалану кезінде мүмкін болатыннан асатын деректерді беру жылдамдығымен интернетке қол жеткізу.
БКМ	Бақылау-кассалық машина.